MƏHƏMMƏD SALİH

ŞEYBANİNAMƏ

MƏHƏMMƏD SALİH

ŞEYBANİNAMƏ

Naxçıvan - 2021

Müqəddimə, şərhlərin müəllifi və
Cağatay dilindən tərcümə edən: **Əbülfəz Quliyev**

Redaktor: **Asim Yadigar**
Naxçıvan MR Yazıçılar Birliyinin sədri

*Orta əsrlərdə Çingiz xanın ölümündən sonra Çin Türküstanından Buxara və Səmərqəndə qədər olan ərazi,bölgə Cağatay ulusu adlanırdı.Bu ulusun istifadə etdiyi Cağatay türkcəsi XIV əsrdən etibarən Orta Asiya türklərinin ümumi ədəbi dili mənasını ifadə etməyə başlamışdır(*bu dilin *əsasında müasir özbək dili təşəkkül tapmışdır). Bu dövrdəki Cağatay ədəbiyyatının əsas nümayəndələrindən biri şair Məhəmməd Salih (1455-1534) olmuşdur. M.Salihin ən böyük əsəri hökmdar Şeybani xanın (1451-1510) zəfərlərini tərənnüm edən irihəcmli "Şeybaninamə" məsnəvisidr. "Şeybaninamə" poemasında o dövrün tarixi hadisələri realist boyalarla təsvir edilmişdir. Dilimizə ilk dəfə tərcümə edilən bu bədii əsər ədəbiyyatçı, dilçi və tarixçilər, eyni zamanda geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.*

Məhəmməd Salih. Şeybaninamə. *Naxçıvan-2021 "Əcəmi" Nəşriyyat-Poliqrafiya Birliyi, 436 səh.*

4700000000
053-2021

© "Əcəmi" 2021

M Ü Q Ə D D İ M Ə

(Şah İsmayılın öldürdüyü hökmdar haqqında dastan)

Çingiz xan dünyadan köçəndə öz mal-mülkünü övladları arasında böldü. Onun böyük oğlu Cağatay xanın payına düşən ərazi uyğurların yaşadığı yerlərdən Buxara və Səmərqəndə qədər olan əraziləri əhatə edirdi. Bu ərazi Cağatay ulusu adlanırdı. Bu ulus etnik və dini cəhətdən qarışıq idi. Bu əraziyə eyni zamanda Mavərənnəhr deyilirdi. Cağatay türkcəsi XIV əsrdən Orta Asiya türklərinin ümumi ədəbi dili mənasını ifadə etməyə başlamışdır. Cağatay türkcəsinin ən görkəmli nümayəndəsi Əlişir Nəvaidir (XV əsr). O, Cağatay ədəbiyyatının klassik dövrünü təmsil edir.

Cağatay ədəbi dili və ədəbiyyatı Şeybani xan, Zəhirəddin Babur, Ubeydi, Molla Bənnai, Kamran Mirzə, Məhəmməd Salih, Bayram xan kimi önəmli şairlərlə XVIII əsrə qədər davam etdirildi.

Məhəmməd Şeybani xana(1451-1510) mənsub şahzadələrin idarəsindəki köçəri özbəklər XVI əsrin əvvəllərində Xarəzm və Mavərənnəhri, Hüseyn Bayqaranın ölümündən (m.1438-1506) sonra da Xorasanı ələ keçirərək Teymurilərin hakimiyyətinə son verdilər.

Məhəmməd Şeybani xanın adı orta əsr qaynaqlarında çox zaman Şeybak, Şaybak şəklində işlənmiş, onun öz şeirlərində isə Şıban, Şibani şəklində çıxış etmişdir. Şeybani sözü ehtimal ki, Şahi-baxt adının təhrif olunmuş formasıdır. Onu da qeyd edək ki, son araşdırmalarda Şeyybani sözünün qədim türk sözü olan "çoban"dan gəldiyi haqqında fikirlər səslənməkdədir (Əkbər Nəcəf). Şaybak və ya Şeybani xan (1451-1510) Əbülxeyır xanın (1428-1468) nəvəsidir.

Ümumi olaraq Məhəmməd Salihin yaradıcılığa başladığı bu dönəmdə Mavərənnəhr və Xorasanda qarışıq sosial və iqtisadi şərtlər meydana gəlmiş və siyasi çəkişmələr ən yüksək həddə qalxmışdı. Bir yandan Teymurilərin öz aralarındakı taxt qovğaları davam edərkən, digər tərəfdən Əbül-xeyr xan və övladları başçılığında köçəri özbəklərin Teymurilərə qarşı savaşları hər keçən gün artmaqdaydı. Məhz belə bir zamanda Teymurilərin zəifliklərindən faydalanan Şeybani xan köçəri özbəklərin bir çox qəbiləsini öz komandanlığında birləşdirərək Mavərənnəhrə hücuma başlamış və bu hücumlarda qalib gəlmişdi.

Şeybani xan mahir bir savaş adamı olaraq həm də maarif və mədəniyyətə qayğı göstərmiş, öz dövrünün ruhundan çox xəbərdar və zamanındakı şairlərindən seçilən qələm sahibi olmuşdur. Sultan Hüseyn Bayqaranın vəfatından sonra bir ovuc taxıla möhtac qalan bir çox üləma Məhəmməd Şeybani xandan himayə gördülər. O, üləmaları xidmətə alıb münasib vəzifələr verdi. Buxara, Səmərqənd, Daşkənddə məscidlərin, mədrəsələrin abadlaşdırılmasını əmr etdi. Hətta səfərlərində də ətrafında bir çox üləma

olmuş və bunlar ona hörmət və sədaqət gözüylə baxmışlar.

Məhəmməd Şeybani xan ərəbcə və farscanı yaxşı bilirdi və diqqətəşayan türkcə əsərləri də vardı. Şeirlərində Şeybani təxəllüsündən istifadə edən bu hökmdar divan tərzi şeirləri ilə yanaşı, Xoca Əhməd Yəsəviyə böyük bir hörmətlə bağlılığı səbəbiylə hikmət tərzində, heca vəznilə dördlüklər halında poetik nümunələr də yaratmışdır. Şeybanilər dövründə ədəbi fəaliyyətlə bərabər, dini fəaliyyətlər də önəmli bir yer tuturdu. Bu dönəmdə hazırlanan Quran tərcümə və təfsirləri, Şeybani xanın "*Bəhrü'l-Xuda"* adlı məsnəvisi, fiqhə aid risaləsi də bunu açıqca göstərməkdədir.

Dövrünün tanınmış hökmdarı və hərb adamı Məhmməd Şeybani xan haqqında müxtəlif bədii-tarixi əsərlər yazılmışdır.Bu əsərlərdən biri də Məhəmməd Salihin "Şeybaninamə" məsnəvisidir. "Şeybaninamə", tarixdə Şeybani xan haqqında yazılmış tək əsər deyildir. Molla Sədinin farsca "Fəthnameyi-Xani", Molla Bənnainin "Şeybani xan"(farsca "Şeybaninamə"), Ruzibek xanın "Səfərnameyi- Buxara"sı kimi əsərlərdə də Şeybani xan, köçəri xanların həyatları, məqsədləri və ideologiyaları təsvir edilmiş, amma Məhəmməd Salihin "Şeybaninamə"sindəki qədər geniş və dərin şəkildə işlənməmişdir. "Şeybaninamə*"* dastanı bu cəhətdən Orta Asiyanın XVI əsr tarixinin öyrənilməsində ən dəyərli qaynaqlardan biri kimi də diqqəti çəkir.

XVI əsr Cağatay şairləri arasında Qərb elm aləminə ən çox tanınmış olanı (Şeybani xanın zəfərlərini təsvir üçün yazılmış) Məhəmməd Salihin "*Şeybaninamə"* adlı mənzum xronikasıdır . XV əsrin ikinci yarısı və XVI əsrin ilk yarısında yaşayaraq əsər verən Cağatay şairlərindən Məhəmməd Salih, 1455-ci ildə Xarəzmdə doğulmuşdur. Atası Nur Səid bəy Əbu Səid Mirzə dövründə Xarəzm hakimi olub, Teymuri hökmdarlarından Hüseyn Bayqaranın (1438-1506) hücumuna müqavimət göstərdiyi üçün Herata çağrılaraq İxtiyarü'd-din qalasında həbs edilmişdir. Çox keçmədən Əbdürrəhman Caminin xahişilə sərbəst buraxılmış və Mərvə hakim olaraq göndərilmiş, ancaq orada öldürülmüşdür.

Erkən yaşlarda yetim qalaraq həyatın bir çox çətinliklərinə məruz qalmış Məhəmməd Salih də eynən atası Nur Səid bəy kimi Teymurilərdən mürüvvət və şəfqət görməmişdir. Nəvai və Əbdürrəhman Cami kimi böyük ustadların tövsiyələrindən və ədəbi söhbətlərindən yararlanmaq ona huzur versə də, Hüseyn Bayqara sarayından getməyə məcbur olmuşdur.

Özbək alimi E.Şadiyev Məhəmməd Salih haqqında yazır ki, "Məhəmməd Salih, hakim təbəqəyə mənsub bir ailə içində doğulub-böyüdüyü üçün yaxşı tərbiyə almışdır. İbtidai təhsilini aldıqdan sonra Heratda Əbdürrəhman Caminin yanında təhsil görmüş, orada ərəb və fars ədəbiyyatını öyrənmiş, tarix və fəlsəfə ilə məşğul olmuşdur. Xəttatlıq sahəsində də mühüm nailiy-

yətlər əldə etmişdir”. Məhəmməd Salih atasının ölümündən (1469) sonra maddi və mənəvi çətinliklər çəkir, təhsili buraxır. Hüseyn Bayqara taxta çıxınca bir müddət onun sarayında (sonra da Buxara və Səmərqənddə), başqa hakimlərin sarayında xidmətdə olur. Hüseyn Bayqara tərəfindən də çox iltifat görməyən Məhəmməd Salih saraydakı vəzifəsindən ayrılaraq təxminən 1499-cu ildə Şeybani xanın yanına gəlir. Mavərənnəhri ələ keçirməyə çalışan bu hökmdarın xidmətinə girir. Şeybani xan onu səmimi qarşılayir və ona “əmirül-üləma” və “məliküş-şüəra” titullarını verir. O zamandan etibarən Məhəmməd Salih Şeybani xan tərəfində yer alaraq Teymurilərə qarşı mübarizəyə girişir. Bunun ən önəmli səbəblərindən biri şairin Teymurilərdən atasının öldürülməsinin intiqamını almaq idi. Məhəmməd Salih Şeybani hüzurunda saray şairi və tarixçisi(salnaməçi) olaraq yer almış, eyni zamanda savaşçı və komandir olaraq döyüşlərdə də uştirak etmişdir.

O,1504-cü ildə Şeybani xanın kiçik qardaşı Sultan Mahmud ilə Qunduz şəhərində yaşayırdı. Sultan Mahmudun vəfatından sonra isə öz istəyi ilə Buxaraya qayıtdı. Hicri 909-cu ildə Buxaraya hakim təyin edildi. Bu barədə tarixçi Xandəmir "Həbibü's-siyər" əsərində ətraflı məlumat vermişdir.

Şeybani xan Daşkənd, Fərqanə, Səmərqənd, Buxara, Hisar, Qunduz kimi şəhərləri alınca, Mərv və Xarəzmi almaq, ardından da Herata hücum etmək məqsədi ilə 1505-ci ldə Xarəzmə doğru yürüş etdi. Məhəmməd Salih bu savaşlarda komandir və dövlət adamı olaraq iştirak etdi. Bu əsnada ona Carcou hakimliyi verilmişdi. O, Carcouda qayda-qanun yaratdıqdan sonra Xarəzmə getdi.Məhəmməd Salih 1505-ci ilin sonlarında, yaxud 1506-cı ilin əvvəllərində Şeybani xan tərəfindən Nisa şəhərinə hakim təyin edilmişdir. Onun burada neçə il hakimlik etdiyi məlum deyil. Böyük ehtimalla, 1510-1511-ci ilə qədər, yəni Şeybaninin Şah İsmayıl tərəfindən öldürülməsinə qədər hakimlik etmişdir, sonra isə Buxaraya gəlmiş və orada hicri 941-ci ildə(1534-1535 miladi) vəfat etmişdir. Bir başqa qaynağın verdiyi bilgiyə görə isə Şeybani xan Buxaranı ələ keçirincə Məhəmməd Salihi orada hakim olaraq qoyur və sonrakı hərbi yürüşlərdə onun da iştirakını təmin edir. 1505-1506-ci ilə qədər Məhəmməd Salih Xarəzmdə Şeybani xanın hüzurunda olur.

Məhəmməd Salih, lirik şeirləri ilə şöhrət qazanmışdır. Onun yaradıcılığına Əlişir Nəvai, Zahirəddin Məhəmməd Babur, Sam Mirzə, Lütfəli İbn Ağaxan *(Atəşkədə),* Xoca Həsən Nisari kimi zamanının məşhur şair və ədəbiyyatçıları yüksək qiymət vermişlər. E.Şadiyev Məhəmməd Salihin ədəbi mirası haqqında çeşidli və bir-birinə zidd fikirlərin olduğundan söz edərək, araşdırmaçıların bəzilərinin şairin *“Məcnun və Leyla”, “Naz və Niyaz”* adlı əsərlərinin olduğundan söz etdiklərini, bəzilərinin isə bu fikrə şübhə ilə baxdıqlarını, yenə müəllifi müəyyən olmayan “*Tarixi- Qozide-*

Nüsrətnamə"nin M. Salihə aidliyinin mübahisəli olduğunu göstərir .

Baburun "Xatirat"ında göstərdiyi kimi, Məhəmməd Salih cağatayca və farsca şeirlər yazmış, bunları toplayaraq bir divan hazırlamışsa da, divanı indiyə qədər aşkar olunmamışdır. Onun günümüzə qədər gəlib çıxan yeganə əsəri "*Şeybaninamə"məsnəvisidir.* Bu məsnəvi Cağatay ədəbiyyatı tarixində mühüm hadisə sayıla bilər. Çünki dövrünə aid hadisələri əks etdirən realist xarakterli bir poemadır. Əsər Şeybani xanla Teymurilər arasındakı qanlı vuruşmaları əks etdirir. M.Salih Şeybani xanın yürüşlərində iştirak etmiş və gördüyü dəhşətli hadisələri qələmə almışdır. Bu baxımdan əsər bir cəngnamə səciyyəsi daşımaqdadır. Burada ordular arasında toqquşmalar, xalqın başına gətirilən müsibətlər realist boyalarla ifadəsini tapmışdır. Əruzun rəməl bəhrində qələmə alınmış məsnəvi Şeybani xanın dövrünə və fəaliyyətlərinə işıq tutması baxımından önəmlidir.

"Şeybaninamə" 80 babdan ibarət böyük bir məsnəvi olub dastanın birinci babı minacatdır. 5 babı lirik mənzumələrdir və qalan bablar da tarixi hadisələrin təsvirinə ayrılmışdır. Dastanın digər dastanlardan əsas fərqi budur ki, burada əsərin əsasına əfsanəvi hadisələr deyil, əksinə, şairin öz gözü ilə gördüyü hadisələr alınmışdır. Beləliklə, bəhs edilən hadisələr uydurma olmadığı kimi, əfsanəvi qəhrəmanların həyatı və hərəkətləriylə də əlaqəli deyildir. Qəhrəmanlar həyatda yaşamış insanların özləridir. Əsərdəki bu obrazları iki qrupa ayrılmaq olar:

Birinci qrupda biz Şeybani xan rəhbərliyində Sultan Mahmud, Teymur Sultan, Can Vəfa, Urus bəy kimiləri görərkən, ikinci qrupda Hüseyn Bayqara rəhbərliyində Zəhirəddin Babur, Baki Tarxan, Bədüz-zaman, Sultan Əli, Xosrov şah, Əbu'l-Muhsin, Çın Sufi kimi Teymuriləri görürük. Bunların vasitəsilə hicri tarixlə 905-dən 911-ə, miladi tarixlə 1499-cu ildən 1506-cı ilə qədər olan vuruşmalar, xalqın yaşadığı dəhşətli hadisələr anladılmaqdadır. Qeyd edildiyi kimi,müəllif Şeybani xanın bütün həyatını deyil, hicri 905-ci (m. 1499-1500) ildə xanın Buxaraya qarşı səfərə çıxmasından hicri 911-ci ildə (m. 1505-1506) Xarəzmi fəth etməsinə qədər olan dövrdəki fəthlərini,fəaliyyətlərini qələmə almışdır. Məlumdur ki,Şeybani xan Səfəvi dövləti və Şah İsmayıl Xətai ilə düşmənçilik edirdi.Ona təhqiredici məktublar yazırdı. O qədər özündən razı idi ki,deyirdi Bağdad, Misir mənimdir. Şeybaninin şıltaqlığına, hədə-qorxusuna əvvəl əhəmiyyət verməyən Şah İsmayıl ən sonunda müharibə etmək qərarına gəldi. İki qüdrətli ordu Mərv qalası ətrafında qarşılaşdı. Şah İsmayıl qalib gəldi, Şeybani xanı əsir alıb edam etdirdi. Tarixçilərin yazdığına görə Şah İsmayıl onun kəlləsindən şərab qədəhi hazırlatmışdı.

Dastan, yuxarıda qeyd edildiyi kimi, Şeybani xan ordusunun Buxara üzərinə hücuma hazırlaşması ilə başlayır. Şeybani xan bu yürüşdə Buxara-

nın qapısına böyük bir qüvvə ilə hücuma keçir və dəhşətli vuruşmalar nəticəsində Buxara əmiri Baki Tarxanın əsgərlərilə Debüsi qalası yaxınlığında üz-üzə gəlir. Baki Tarxan Buxaraya sığınır və Şeybani xan tərəfindən orada mühasirəyə alınır. Ardından təkrar üç gün vuruşurlar. Sonunda Baki tarxan təslim olmağa məcbur olur. Şeybani xanın ordusu Buxaranı yağmalayır. İnsanları kütlələr halında öldürür.

Bundan sonra Şeybani xan, Səmərqəndə doğru yürüş edir. Buxarada öz hakimiyyətini quran Şeybani xan Səmərqənd yolunda Qara göl, Karşı şəhərlərini də ələ keçirir. Bu əsnada Xəzər vilayətini də özünə tabe edir. Ardından Şeybani xan Səmərqənd şəhərini mühasirə edərək Teymurilərdən yardım alan Babur Mirzə ilə çox böyük müharibə edir. Mühasirə sırasında şəhər xalqı çox çətin günlər yaşamağa başlayır. Çox sayda günahsız insan aclıqdan və susuzluqdan ölür. Şeybani xan şəhər xalqının yardım yollarını kəsir, uzun sürən mühasirədən sonra Babur Mirzəyə qalib gəlir. Babur Səmərqəndi tərk edib gedir. Babura yardım etmək üçün gələn dayıları Tənbəl və Xanikə xan Şeybani xanın əsgərlərindən qorxaraq yoldan geri qayıdır. Ardından Şeybani xan Şahruxiyyə və Uratipeyə doğru yürüş edir.

Əsərin son hissələrində Şeybani xan tərəfindən Bəlx şəhərinin mühasirə edilməsi və Xosrov şahın qaçışı, Əndicandakı Tənbələ qarşı əsgər yollanması və nəhayət, Xarəzmdə Çın Sufi ilə sürdürülən cənglər anladılmışdır. Əsər Şeybani xanın Xarəzm üzərində qazandığı qələbənin təsvir və tərənnümü ilə tamamlanmışdır.

“Şeybaninamə”nin əldə bir əlyazması qalmışdır. 1510-cu ildə üzü köçürülən bu nüsxə Vyanada Avstriya Milli kitabxanasında 1156-cı nömrədə qorunmaqdadır. Həmin nüsxəni German Vamberi alman dilinə tərcüməsi ilə 1885-ci ildə nəşr etdirmişdir. Daha sonra türkoloq P.M.Melioranski bu nüsxəni 1908-ci ildə Sankt-Peterburqda nəşr etdirmişdir. Bunun əsasında 1961-ci ildə əsəri Nəsrulla Dövran, 1989-cu ildə isə Erqaşali Şadiyev Daşkənddə nəşr etdirmişlər. 1990-cı illərin sonlarında Türkiyədə Yıldız Kocasavaş İstanbulda əsərin elmi-tənqidi mətnini nəşr etdirmişdir.

Azərbaycan Resublikası ikinci dövlət müstəqilliyinə qovuşduqdan sonra ölkəmizin türk dünyası ilə ədəbi əlaqələri xeyli genişlənmişdir. Bu istiqamətdə biz də bir neçə ildir Məhəmməd Salihin “Şeybaninamə” məsnəvisi üzərində tədqiqat aparmaqda,əsərin dilimizə tərcüməsi üzərində çalışmaqdayıq. Uzun illərin çalışmalarından sonra, nəhayət, “Şeybaninamə”nin P.M.Melioranski, E.Şadiyev və Y.Kocasavaş nəşrləri əsasında bu möhtəşəm bədii əsərin dilimizə tərcümə işini başa çatdırdıq.Belə bir tərcümə nümunəsinin işıq üzü görməsində öz diqqət və qayğısını əsirgəməyən Naxçıvan Ali Məclisi Sədrinə minnətdarlığımı bildirməyi özümə borc bilirəm.

P.S.1. Mətnin transkripsiyasında türk dillərinin tarixi üçün xarakterik

olan sağır nun fonemi latın qrafikasının ng hərf birləşməsi ilə ifadə edilmişdir. Eyni zamanda əsər klassik ədəbiyyat nümunəsi olduğuna görə burada apostrof işarəsindən də istifadə edilmişdir. Tərcümədə müasir dilimizdəki monqol etnoniminin klassik dildəki variantı(moğol) verilmişdir.

P.S.2. Əsərin tərcüməsində faydalı məsləhətləri ilə bizə kömək etmiş İstanbul Universitetinin Türkiyyat İnstitutunun keçmiş müdiri, professor Osman Fikri Sərtqayaya təşəkkür edirəm.

ŞEYBANİNAMƏ

MƏTNİN TRANSKRİPSİYASI və TƏRCÜMƏSİ

1.Hamd anga kim tilim itti guya Hamd anga kim közüm itti bina	1. Həmd ona (Allaha) ki dilimi açdı. Həmd ona ki, gözümü açdı
2.Hamd anga kim tenime can birdi Hamd anga kim manga iman birdi	2. Həmd ona ki tənimə can verdi. Həmd ona ki, mənə iman verdi.
3.Hamd anga kim manga ışk itti nasib Kılmadı 'akl diyarıda ğarib	3. Həmd ona ki mənə eşq etdi nəsib. Həmd ona ki, məni ağıl diyarında etmədi qərib (məni ağıldan məhrum etmədi).
4.Eyledi ışk ile canımnı yar Kılmadı akl kolıda meni zar	4. Canımı eşqə etdi yar. Məni əql əlində etmədi zar.
5. Işkdın eyledi canımnı şad Işkdın kıldı revanımnı şad	5. Eşq ilə canımı şad etdi. Eşq ilə ruhumu şad etdi.
6.Işkdın kıldı tilimni guya Işkdın kıldı közümni bina	6.Eşq ilə dilimi söylətdi (danışdırdı). Eşq ilə gözümü gördürdü.
7.Şükr kim ışk ile lutf eyledi can Şükr kim ışk ile birdi iman	7. Şükür ki eşq ilə lütf eylədi can. Şükür ki eşq ilə verdi iman

1.Işk eger kılmasa irdi in'am Bar idi barça işim na-fercam	1. Əgər mənə eşq nəsib etməsəydi; Bütün işlərim nəticəsiz qalardı.
2.Mezze tapmas idim bu candın Lezzeti kılmas idim imandın	2. Eşq olmasaydı, bu candan bir dad tapmazdım; və imandan bir ləzzət almazdım.
3.Işksız ni kireki bardur can Işksızge ni kirektür iman	3. Eşqsiz canın nə gərəyi var; Eşqsiz olana imanın nə gərəyi var.
4.Zahiren can digenim ışk özidür Belki iman digenim ışk özidür	4. Zahirən can deyilən eşqin özüdür; Bəlkə iman deyilən də eşqin özüdür.
5.Işk andındur u hem can andın Can ara lezzeti- iman andın	5. Eşq də, can da Ondandır (Allahdandır); Candakı iman ləzzəti də Ondandır (Allahdandır).
6.Işknıng meyleri andın pür-şür Işk meyxanesi andın ma`mur	6. Eşqin şərabı o səbəbdən çox acıdır; Eşq meyxanəsi o səbəbdən abaddır.
7.Mestler anda anıng zikri bile Rindler barça anıng fikri bile	7. Məstlər orada daima Onu (Allahı) zikr edərlər; Rindlərin hamısı da Onu (Allahı) fikir edərlər.
8.Xum anıng şevki bilendür pür-cüş Yoksa kaydındur anga munça xuruş	8. Şərab küpü onun (eşqin) şövqü ilə coşğun haldadır; Yoxsa onun belə coşması nədəndir?
9.Xum anıng şevki bilen çün toldı Barça meyxane uluğı boldı	9. Şərab küpü onun şövqü ilə dolduğu üçün; Bütün meyxananın ən ulusu oldu.
10.Payitaxtı boluban meyxane Kürege birle tüzüp peymane	10. Başkəndi meyxana olub; Onu içki qədəhləri ilə bəzədi.
11.Padşahane esasi kurdı Barçağa feyz tigüre turdı	11. Şahanə bir nizam qurdu; Hər kəsi feyzə yetirdi.

1.Kim ki yitkürdi özin xıdmetiğa Xıdmet eylep yürüdi hazretiğa	1. Kim ki özünü verdi onun xidmətinə; Xidmət edib çatdı (qovuşdu) həzrətinə.
2.Ol anı koymadı hergiz mahrum Bu işi barçağa boldı ma"lüm	2. O onu qoymadı məhrum; Onun bu işi hamıya oldu məlum.
3.Her kim öz havsalasığa yaraşa Her kim öz silsilesiğa yaraşa	3 Hər kim öz hövsələsinə layiq; Hər kəs öz silsiləsinə layiq.
4.Taptı anıng keremidin in'am Çi yaman yaxşı çi has u çi 'avam	4. Pis və ya yaxşı, xas və ya avam hər kəs; Onun kərəmindən bəhrələndi.
5.Kim ki kiltürdi kaşığa kuze Kıldı anga yaraşa deryüze	5.Onun (Allahın) hüzuruna kuzə gətirən kimsə; Ona (Allaha) layiq şəkildə sədəqə dilədi.
6.Ol anıng kuzesini toldurdı Zarfı- deryuzesini toldurdı	6. O (Allah), onun kuzəsini doldurdu; (Yəni) sədəqə qabını doldurdu.
7.Kim surahi bile körgüzdi niyaz Anga layık tarabın eyledi saz	7. Sürahi ilə niyazda olan kimsə; Niyazına uyğun şəkildə sevindi.
8.Kim piyale bile kani boldı Zarfı halığa yaraşa toldı	8. Kim ki piyalə ilə qane oldu; Onun qabı öz halına layiq doldu.
9.Çün anıng feyzini kördiler 'am Kalmadı hiç kişige aram	9. Hər kəs Onun (Allahın) feyzini gördüyü üçün; Heç kimdə sükunət qalmadı.
10.Kildiler barça anıng xıdmetiğa Aferinler dip anıng himmetiğa	10. Hər kim ki, gəldi onun xidmətinə; afərin dedi onun himmətinə.
11.Her kişi tapkanını kiltürdi Özi[ning] xıdmetiğa yitkürdi	11. Hər kəs tapdığını gətirdi; Özünü onun xidmətinə yetirdi.

1.Kaysı çini kadeh alıp kildi Könglini anıng ile xoş kıldı	1. Bəzisi çini qədəh alıb gəldi; və könlünü onunla xoş etdi.
2.Kaysı kiltürdi Haleb şişesini Ni Haleb ‘ayş u tarab şişesini	2.Bəzisi Hələb şüşəsini gətirdi; Nə Hələb, eyş və nuş şüşəsini gətirdi.
3.Kaysı altun ayağ aldı kolığa Koydı mestane başını yolığa	3.Bəzisi qızıl qədəh aldı qoluna(əlinə); məst olmuş başını qoydu onun yoluna.
4.Kaysı peyda kılıban nukreyi- xam Xamlıkdın yasadı andın cam	4.Bəzisi gümüş külçəsi peyda etdi; və o xam gümüşdən qədəh düzəltdi.
5.Kaysı işkeste sifali taptı Barıp anıng bile halı taptı	5.Bəzisi qırıq bir çanaq tapdı; və onunla varıb bir hal tapdı.
6.Ol körüp barçalarınıng zarfın Dimedi hiç melalet harfin	6.O hər kəsin qabını görüb; Məlalət hərfini əsla demədi.
7.Barçanıng zarfığa koydı bade Kıldı ‘işretlerini amade	7.Hamısına süzdü badə; Eyş-işrətini etdi amadə(təmin etdi).
8.Mayeyi- ‘ayş u tena`umdur bu Allah Allah ni ‘aceb xumdur bu	8.Həyat və nemətin mayəsidir bu; Allah, Allah, nə əcaib şərab küpüdür bu.
9.‘Aceb uşbu ki eger deryayi Eylese cilvegehin sahrayi	9.Qəribə olan budur ki; əgər bir dərya daşdığı (örtdüyü) yeri bir səhra etsə,
10.Birev anıng yakasığa kilse Bir arık fikrini anda kılsa	10.Bir kimsə onun (dənizin) sahilinə gəlsə; Orada bir arx(açmaq) fikrinə düşsə,
11.Arığını kazıban alsa su Arığığa yaraşa salsa su	11.Arxını qazaraq su alsa; Və arxına layiq su salsa;

1.Ni kadar suv ki arıkka salur ol Ni kılıban ni kadar kim alur ol	1. O şəxs arxa nə qədər su salarsa (nə qədər iş görərsə); etdiyi iş qədər əvəzini alar.
2.Ol kadar suv kem olur deryadın Anga suv hemdem olur deryadın	2. O qədər su(arxa saldığı qədər) dəryadan olar kəm(əksik); Dərya-dan aldığı su ona olar həmdəm.
3.Uşbu xumdın nice kim alsa kişi Kadeh ü cam içige salsa kişi	3.Adam bu küpdən nə qədər (şərab) alsa; Və onu qədəhinin içinə qoysa;
4.Hiç kem bolmas uşol xumdın hiç Öksümes hiç ‘‘tena`umdın hiç	4. O küpdən heç bir şey əksilməz; və Nemətindən də heç bir şey azalmaz.
5.Bu ne xumdur bu ne meydür bu ne cam Bu ne lutf u bu ne cud u in‘am	5. Bu nə küpdür, bu nə şərabdır, bu nə cam(qədəh); Bu nə lütfdür, bu nə səxavət, bu nə ənam.
6.Bu xum u bu mey ü cam andındur Barçanıng ‘ayşı tamam andındur	6. Bu küp, bu şərab və bu qədəh Ondandır (Allahdan); Hər kəsin yaxşı ruzisi də tamam Ondandır (Allahdandır).
7.Birining batınıdın xum yasadı Sebebi- ‘ayş u tena`um yasadı	7. Birinin içindən şərab küpü yapdı; Beləcə yaxşı eyşi-nuşa səbəb verdi.
8.Öz şarabı bile toldurdı anı Anı ol nakd bile kıldı ğani	8. Onu öz şərabı ilə doldurdu; Onu o sərmayə (pul, nağd, əmtəə) ilə zəngin etdi.
9.Anı kılğaç ğani vü sahibi- tac Eyledi ehli- talebni muhtac	9. Onu zəngin və tac sahibi edincə; İstək sahibiərini ona möhtac etdi.
10.Ol körüp ehli- tarabnı ol tavr Canları içre şeğabnı ol tavr	10. O (Allah), tarab əhlini (zövqə düşkünləri) bu cür görüb; Canları içində fitnəni bu cür görüb,
11.Her kişining talebiğa yaraşa Taleb içre hasebiğa yaraşa	11. Hər kəsin tələbinə uyğun; və Tələb içində soyuna (əsl-nəsəb) uyğun

1.Ol musaffa meyidin yitkürdi Anı hem hükm bile xub kördi	1.O saf şərabından yetirdi; Onu da hökm ilə gözəl gördü (gözəl olduğuna qənaət gətirdi).
2.Hükm anıng talib anıng pir anıng Ray anıng sağış u tedbir anıng	2. Hökm Onun, talib Onun, pir Onundur; Rəy Onun, düşüncə və tədbir də Onundur (Allahındır).
3.Hakimi- cümleyi- hükkam oldur Menşeyi- cümleyi- ahkam oldur	3. Bütün hakimlərin hakimi Odur; Bütün hökmlərin qaynağı yenə Odur (Allahdır).
4.Ol eger eylemese lutf izhar Lutf tapmak bolur asru düşvar	4. O əgər lütf göstərməsə; Lütf tapmaq (lütfə çatmaq) çox çətin olar.
5.Cüdıdın barça cihandur ma`mur Cüdıdın barça ulusdur mesrur	5.Səxavətindən bütün dünya xoşdur; Səxavətindən bütün xalq xoşbəxtdir.
6.Cüd anıng, lutf ile in'am anıng Xum anıng, bade anıng, cam anıng	6.Səxavət Onun, lütf ilə nemət Onundur; Şərab küpü Onun, şərab Onun, qədəh Onundur (Allahındır).
7.Xumıdın teşne-cigerler sirab Badesidin tarab erbabı xarab	7.Şərab küpündən susamış ciyərlər qane olar; Şərabından zövq ərbabı xarabdır.
8.Xumıdın suxte-diller xoş-hal Meyidin başları yolda pamal	8.Şərab küpündən ürəyi yananlar xoşhaldır; Meyindən başları yolda pamaldır (ayaqlar altına düşmüşdür).
9.Xumıdın xasta yürekler kanlığ Meyidin dil-şüdeler armanlığ	9.Şərab küpündən xəstə ürəklər qanlıdır; Şərabından aşiqlər bitkindir.
10.Xumıdın hırs u heva zarfı tehi Meyidin az u heves harfi tehi	10.Şərab küpündən hirs və həvəs qabı boşdur; Şərabından az (hirs) və həvəs hərfi boşdur.
11.Xumıdın fakr u fena camı tola Meyidin derd ü bela camı tola	11.Şərab küpündən (dolayı) fəqr və fəna qədəhi doludur; Şərabından dərd və bəla qədəhi doludur.

1.Xumığa hacet imes peymane Meyige hacet imes meyxane	1. Şərab küpünə peymanə (qədəh) gərəkli deyil; Şərabına meyxanə gərəkli deyil.
2.Xum u peymane sözi köp boldı Mey ü meyxane sözi köp boldı	2.(Şərab) küpü və badə sözü çox oldu; Mey və meyxanə sözü çox oldu.
3.Kayda kim bade bolur söz köp olur Bolsa hem bade bile söz xub olur	3.Harada içki çox olsa, söz çox olar; İçki ilə söz birlikdə olarsa, gözəl olar.
4.Xasse bu bade ki bar ol xumdın Barçağa nüktegüzar ol xumdın	4.Özəlliklə o şərab küpündə olan bu içki; Hər kəsi hikmət söyləyən etdi.
5.Men hem ol xumdın olupmen pürcüş Ol sebebdin tura alman xamüş	5.Mən də o şərab küpündən dolayı coşğunluq doluyam; O səbəbdən dolayı səssiz dura bilmərəm.
6.Men hem ol meydin olupmen guya Ne didim mest bolupmen guya	6.Mən də o şərabdan çoxdanışan olmuşam; Nə dedim, sanki məst olmuşam.
7.Mest boldum manga ta`zır kilür Sahibi- şer ‘ munga hükm kılur	7.Məst oldum, tövbə etməm gərəkir; Şəriət əhli olanlar tövbəyə (üzr diləmənin gərəkliliyinə) hökm edərlər.
8.Sahibi- şerdür ol xum digenim Sebebi- ‘ayş u tena‘um digenim	8.O şərab küpü dediyim, şəriət əhlidir; Eyş-nuş dediyimin səbəbidir.
9.Hak bile bende ara vasıta ol Nazımı- ka‘ide vü zabıta ol	9. Allah ilə qul arasında vasitə odur; Nizam və qayda sahibi odur.
10.Mey digen feyzi- ilahi angla İşreti- namütenahi angla	10.Şərab deyilən şey ilahi feyz, anla; Və sonsuz işrət olduğunu anla!
11.Feyzler barça anga fayiz olur Feyzler barça anga ok ökülür	11.Feyzlərin hamısının mənbəyi odur; Feyzlərin hamısı şəxsən onda toplanar.

1.Andın özge yayılur ‘alemğa Yitişür barça beni ademğa	1. Ondan başqa aləmə yayılır; bütün insanlara yetişir.
2.Barça 'alemdin anı sileptür Özige anı habib eyleptür	2.Bütün aləmdən Onu üstün tutmuşdur; Özünə Onu həbib etmişdir.
II **Hazreti- kadi’l-hacat dergahığa minacat kılğanı**	**II** **Diləklərin yerinə gətiricisi Allahın dərgahına minacat etməyi**
3.Ey Habibi- arabiğa aşık Hüsnini 'ışkığa bilgen layık	3.Ey ərəb əsilli həbibə (Hz. Peyğəmbərə) olan aşiq; Gözəlliyini eşqinə bilən layiq!
4.Kadir ü muktedir ü xalıksin Ey xoş ol kim sin anga 'aşıksin	4.Sən qadir, müqtədir və xaliqsən; Xoş olan bu ki, sən Ona aşiqsən.
5.Çün anıng nurını kıldıng maxluk Özünge eyleding anı ma`şuk	5.Onun nurunu (nuri- Məhəmmədi) məxluq etdin; Onu özünə məşuq etdin.
6.Kıldıng araste melek ü melekût Yığdıng esbabı- celal ü ceberüt	6.Mələk və ruhlar aləmini bəzədin; Və cəlal və cəbərut səbəblərini (orada) topladın.
7.Hüsnning sırrı hüveyda boldı Işknıng sözleri peyda boldı	7.Gözəlliyinin sirri hüveyda (faş) oldu. Eşqin sözləri peyda oldu.
8.Eyleding ‘arşı- mürevveh peyda Eyleding ferşi- musattah peyda	8. Gözəl qoxulu ərşi və səth halındakı; Yer üzünü peyda etdin.
9.Kılıban payeyi- Kürsini bülend Eyleding asru anı bi-manend	9.Kürsünün payəsini uca qılaraq; Onu bənzərsiz eylədin.

1.Nakşperdazı- vücud oldı kalem Ol kalemdin behr alıp levhi- adem	1. Qələm varlığı nəqş edici oldu; və o qələmdən yoxluq lövhəsi nəsib aldı.
2.Munça ervahı- mukaddes yaratıp Munça eyvanı- mukarnes yaratıp	2.Bunca müqəddəs ruhları yaradıb; Bunca göy qübbəsini yaradıb,
3.Cirmi- xurşidni ruşen kıldı Nurıdın dehrni gülşen kıldı	3.Günəşin cismini rövşən(aydın) etdi; Onun nurundan dünyanı gülşən etdi.
4.Eyleding eyni ‘alem-efrüz Boldı aydın kiçe andak kim ruz	4.Ayı, aləməfruz eylədin; və aydan (dolayı) gecə gündüz kimi oldu.
5.Barçasın tüzdüng anıng ışkı üçün İlge körgüzdüng anıng ışkı üçün	5.Hər şeyi tənzim etdin onun eşqi üçün; Xalqa göstərdin onun eşqi üçün.
6.Xani‘a sin bu bina kılğanda ‘Alem ü arz ü sema kılğanda	6.Ey yaradan, sən bu binanı (kainatı) yaradanda; Aləmi, ərzi və səmanı yaradanda,
7.Çün burun ‘ışk nevasın tüzdüng Işkıng renglerin körgüzdüng	7.Öncə eşq ahəngini tənzim etdin; Və eşqin rənglərini göstərdin.
8.Her ne kim eyledi sun‘ung zahir Ey Xudavendi- Kerim ü Kadir	8.Ey kərim və qadir olan Allah; Sənin yaradıcı qüdrətin nəyi göstərdisə,
9.Bar idi barçasıda ışk eseri Bar idi barınıng andın xaberi	9.Hamısında eşqin əsəri vardı; hamısının ondan xəbəri vardı.
10.Her kişi ışkığa layık hüsni Taptı vü kördi muvafık hüsni	10.Hər kəs eşqinə layiq gözəlliyi tapdı; Və onu gözəlliyinə uyğun gördü.
11.Enbiya kim il alarğa ükülüp Işkıng sırrıdın agah olup	11.Ətrafında xalqın toplandığı nəbilər; Eşqin sirrindən agah olub.

1.Sürmeyi- ışk çekip közlerige Kabili közlediler özlerige	1.Gözlərinə eşq sürməsi çəkərək; Özlərinə qabil olanları gözlədilər.
2.Evliya kim kiçiben dünyadın Kıldılar fakr u fena irşadın	2.Övliyalar ki dünyadan keçərək; fəqr və fəna irşadında bulundular.
3.Işk yolıdın öte almadılar Işknı özlerige salmadılar	3.Eşq yolundan vaz keçmədilər; Eşqi özlərindən uzaq tutmadılar.
4.Her kişi kerem kılıp bazarı Taptı özige münasib yari	4.Hər kəs kərəmini ortaya qoyub (göstərib); Özünə münasib bir yar tapdı.
5.Kaysı a`li idi kaysı safil Her kim öz hüsniğa boldı mayil	5.Bəzisi ali idi, bəzisi səfil; hər kəs öz gözəlliyinə olmuşdu mayil.
6.Kaysığa hüsn ü melahat birding 'Alem ehlidin anı ayırdıng	6.Bəzisinə hüsnü məlahət verdin; və dünya insanlarından onu ayırdın.
7.Kaysığa ışk 'inayet kıldıng Anı meşhürı- velayet kıldıng	7.Bəzisinə eşq inayət etdin; Və onu vəliliklə məşhur etdin.
8.Kayu xoş-dil kayu mahzun boldı Kayu Leyli kayu Mecnun boldı	8.Bəzisi xoşdil, xoşbəxt, bəzisi məhzun oldu; Bəzisi Leyla, bəzisi Məcnun oldu.
9.Kaysını hüsn ile 'Azra kıldıng Kaysını 'ışk ara şeyda kıldıng	9.Bəzisini gözəlliklə Əzra etdin; bəzisini də eşqdə şeyda etdin.
10.Atadıng ışk ara atın Vamık Boldı dünyide mukarrer 'aşık	10.Eşqdə adını qoydun Vamiq; o, dünyada oldu misilsiz (hər kəsin həmrəy olduğu) aşiq.
11.Kaysını 'ışk ile Ferhad itting Xatırın derd bile şad itting	11.Bəzisini eşq ilə Fərhad etdin; Könlünü dərd ilə şad etdin.

1.Kaysını hüsn ile Şirin kıldıng Hüsnini kabili-tahsin kıldıng	1.Bəzisini gözəlliklə Şirin etdin; Gözəlliyini qabili-təhsin etdin.
2.Hüsn ile ‘ışknı çün bar itting Taleb ehlini giriftar itting	2.Gözəlliklə eşqi var etdin ; Tələb əhlini ona giriftar etdin.
3.Işkı- xod hüsnini zahir kıldı Munça efsaneleri aytıldı	3.Onun eşqi gözəlliyini ortaya çıxardı; bunca əfsanələri söyləndi.
4.Yaxşı fikr itse kişi sözni bilür Kıssanıng başığa söz birle kilür	4.İnsan gözəl düşünsə, sözü bilər (nə dediyini bilər); hekayətin başına söz ilə gəlinər (hekayətə sözlə başlanar).
5.Işk u hüsn ikkelesi birdürler Kim tüşer dehrde mundakdurlar	5.Eşq və gözəllik hər ikisi birdir; Ki bunlar dünyada bir-birinə uyğundur.
6.Bir imiş ikkelesining aslı Veh ne xoşdur ol ikevning vaslı	6. İkisinin də birmiş əsli; Bax o ikisinin nə xoşdur vəsli (qovuşması).
7.Işklar pertevi ışkıng barı Hüsn hem sindin imiş ey Barı	7.Eşqlər işığı həmişə sənin eşqindəndir; Ey uca Allah, gözəllik də səndəndir.
8.Işknıng neş‘esi sindin irmiş Barı hüsn hem cilveğa sindin kirmiş	8.Eşqin nəşəsi səndən imiş; Gözəllik də səndən dolayı cilvəyə girmiş.
9.Kayda kim boldı ‘ayan ışk eseri Bar idi barınıng andın xaberi	9.Eşq əsəri harada ortaya çıxdı isə; Hər kəsin ondan xəbəri vardı.
10.Ol sening neş’eyi- ışkıngdur cezm Kim anıng canı üçün tüzdi bezm	10.Niyyət sənin o eşqinin nəşəsidir; Onun canı üçün məclis qurdu.
11.Kayda kim hüsnğa cevlan boldı Bir peri- çihre nümayan boldı	11.Gözəllik harada ortaya çıxdı isə; Bir pəriüzlü şəklində göründü.

1.ʻAksi- xürşid cemalıngdur ol Pertevi- şemʻi- visalıngdur ol	1.Günəşin əksi sənin camalındır; Şamının işığı Sənin vüsalındır.
2.Kim bolur talib ü matlub digen Kim bolur ʻaşık u mahbub digen	2.Talib və tələb dediyin kimdir; Aşiq və məhbub dediyin kimdir.
3.ʻAşık özüngsin ü mahbub özüng Talib özüngsin ü matlub özüng	3.Aşiq də sənsən, məhbub də sənsən; İstəyən də sənsən, istənən də sənsən.
4.Ol ki özünge habib itting anı Xasta dillerge tabib itting anı	4.Kimi ki,özünə həbib etdin (Hz. Peyğəmbəri); onu da xəstə könül-lərə təbib etdin.
5.Nurını ayine kıldıng özünge Baktıng ol ayinede öz yüzünge	5.Onun nurunu ayna etdin özünə; O aynada baxdın öz üzünə (üzünü gördün).
6.Özünge ışk sürudın tüzdüng Öz yüzüngni özünge körgüzdüng	6.Eşq nəğməsini özün üçün düz-dün; Və öz üzünü özünə göstərdin.
7.Ğayeteş ayine kıldıng anı Mazharı- nurı- ezel bilding anı	7.Onu böyük bir güzgü etdin; Əzəl nurunun məzhəri bildin.
8.Çün anı kıldıng özünge közgü Yüzini tuttung özünge utru	8.Onu özünə güzgü etdiyin üçün; Üzünü də özünə qarşı tutdun (əksini orada gördün).
9.Barça esma vü sıfatıng birle Cilveyi- cevheri- zatıng birle	9.Bütün isimlər və sifətlərin ilə; Zatının cövhərinin cilvəsi (təcəllisi) ilə,
10.Boldung ol ayine içre zahir Anı mazhar kılıban ey Kadir	10. Onu məzhər (zühur yeri) qılaraq Ey Qadir (Allah),; O ayna içində oldun zahir.
11.Aşık olsang özünge ʻaşıksin Közgüge yok özünge ʻaşıksin	11.Aşiq olsan, özünə aşiqsən; Güzgüyə deyil, özünə aşiqsən.

III **Hazreti- Risalet-penah na`tı üçün nazm silkige tartkan la`lidür**	III **Risalət-pənah həzrətlərinin na'tı üçün nəzm ipliyinə düzülən incilərdir**
1.Ey risalet çemenining semeni Vey nübüvvet semenining çemeni	1.Ey risalət çəməninin yasəməni; ey nübüvvət yasəməninin çəməni!
2.Ene emlah çemenining güli-sin Ene efsah gülining bülbüli-sin	2. "Mən ən melihəm" çəməninin gülüsən; "Mən fəsahat sahibiyəm" gülünün bülbülüsən.
3.Enbiya barça sanga medh-güzar Evliya barça sanga xıdmet-kar	3.Nəbilərin hamısı sənin mədhgüzarındır; Övliyaların hamısı sənin xidmətkarındır.
4.Xatm boldı sanga payğamberlik Yaraşa tüşti sanga serverlik	4. Səninlə sona çatdı Peyğəmbərlik; və sənə uyğun düşdü (öndərlik) sərvərlik.
5.Ümmeting içre besi alimler Millet ü dining ara salimler	5.Ümmətin içində bir çox alimlər; millət və dinin içində salimlər;
6.Enbiya dik bolup irdi mümtaz Boldılar 'ilm bile cevlan-saz	6. Nəbilər(peyğəmbər) kimi mümtaz olub; Elm ilə hərəkət etdilər.
7.Sin nübüvvetğa kadem urğanda Yetip ol mertebede turğanda	7.Sən nəbiliyə qədəm basanda; O mərtəbəyə çatıb duranda;
8.Su vü tofrak ara irdi Adem Tenige can imes irdi hem-dem	8.Hz. Adəm su və torpaq arasında idi (su və torpaqdan ibarət idi); Təninə hələ can həmdəm deyil idi (bədəninə can girməmişdi).
9.Sin beka camını nüş itkende Kurbnıng gülşenige yitkende	9.Sən əbədiyyət badəsini nuş edəndə; və Tanrının gülşəninə yetişəndə;

1.Ne nebi bar idi anda ne resul Ne furuğ u ne hikayatı- usul	1. Orada (Tanrı qatında) nə nəbi, nə də rəsul vardı; nə füruq vardı, nə də hekayəti- üsul vardı.
2.Ne felek sakfi müdevver irdi Ne melek şekli musavver irdi	2.Nə fələyin damı yuvarlaq idi (bə-lirsizdi); nə də mələk şəkli təsəvvür edilir idi (göylər və mələklər yara-dılmadığı üçün şəkilləri yoxdu).
3.Ne kuyaş bar idi ne asarı Ne kamer bar idi ne envarı	3.Nə günəş vardı, nə də əsəri; nə ay vardı, nə də nurları.
4.Ne Zühal bar idi vü ne Behram Ne müneccim bar idi ne ahkam	4.Nə Zühal vardı, nə Bəhram vardı; nə münəccim vardı və nə də ehkam vardı.
5.Ne ‘Utarid bar idi ne Bircis Ne dünb bar idi vü ne tesdis	5.Nə Utarid vardı, nə Bercis vardı; nə dünb(quyruqlu ulduz) vardı və nə də təsdis vardı.
6.Zühre ‘ning çengige yok irdi tar Tarıdın can imes irdi efğar	6.Zöhrənin çənginə də tel yoxdu; telindən də can hələ yaranmış deyildi.
7.İmes irdi ot ile su vü semen Ne tamuğ bar idi vü ne gülşen	7.Su və od hələ yoxdu; nə cəhən-nəm vardı və nə (də) gülşən (cən-nət) vardı.
8.Yilge tofrak savurulmaydur idi İl bu yanglığ kavurulmaydur idi	8.Küləklə torpaq sovrulmurdu; Xalq bu cür qovrulmurdu.
9.Cevher ü cism ü ‘araz yok irdi Sıhhat u renci- maraz yok irdi	9.Cövhər, cisim və afət yox idi; səhhət və mərəz dərdi yox idi.
10.Yok idi ma ‘den ü hayvan u nebat Yok idi xalq ile mevt ü hayat	10.Mədən, heyvan və nəbat yoxdu; Xalq, ölüm və həyat yoxdu.
11.Ne temeyyüz ehli idi ne nadan Bar idi yaxşı yamanı yeksan	11.Nə seçkin kimsələr vardı; nə də cahil kimsələr vardı; yaxşısı, pisi bir səviyyədə idi (hələ bir-birin-dən).

1.Enbiyağa yok idi kurb henuz Evliyağa yok idi derd ile suz	1.Nəbilər hələ Tanrıya yaxın deyildi; övliyalar da hələ dərd ilə yanmırdı.
2.‘İlm xalk içre yayılmaydur idi Nutk gülzarı açılmaydur idi	2.Elm xalq içində yayılmamışdı; Nitq (danışma) gülzarı açılmamışdı (Hələ heç kim danışmağa başlamamışdı).
3.Yok idi bağı- safada güller Güller etrafıda hem bülbüller	3.Səfa bağında güllər yoxdu; Güllər ətrafında da bülbüllər yoxdu.
4.Hiç kim şah imes irdi henuz ‘Adl sözini dimes irdi henuz	4.Heç kim hələ şah deyildi; hələ ədalət sözündən də agah deyildi(bəhs edilməzdi).
5.Ne vezir bar idi vü ne şahi Ne fiğani bar idi vü ne ahi	5.Nə vəzir və nə də onun şahı vardı; Nə bir fəğan vardı və nə (də) bir ahı vardı.
6.Yok idi zalim ü mazlum anda Yok idi hakim ü mahkum anda	6.Orada zalım və məzlum yoxdu; orada hakim də, məhkum da yoxdu.
7.Ne şeri'at ne tarikat bar idi Ne mecaz u ne hakikat bar idi	7.Nə şəriət, nə də təriqət vardı; nə məcaz və nə (də) həqiqət vardı.
8.Yok idi silsile vü pir anda Bar idi yaxşı yaman bir anda	8. Silsilə və pir yoxdu orada; Yaxşı və pis birdi (eyni idi) orada.
9.Yok idi Tingridin özge mevcud Kim cemalıng anga boldı meşhud	9.Sənin camalını görən kimsə; Yəni Tanrıdan başqa mövcud deyildi kimsə .
10.Sini öz nurığa tuttı utru Kıldı nurungnı özige közgü	10.Səni öz nuruna qarşı tutdu; və nurunu da özünə güzgü tutdu.
11.Körgeç ol közgüde öz didarın Eyledi közgü tufeyli barın	11.(Tanrı) o güzgüdə öz didarını görüncə; bütün xalq etdiklərini (mahlüka) güzgü halına gətirdi.

1.Her ne kim bar idi ilmide ‘ayan Eyledi közgüge ışarı- revan	1. Elmində açıqca var olan nə varsa; hamısını aynaya comərdcə əks etdirdi.
2.Hasıla mebde’yi- alem sinsin Hasılı- ‘alem ü adem sinsin	2.Vəlhasil (xülasə) aləmin başlanğıcı sənsən; Aləmin və insanın hasılı (səbəbi) sənsən.
3.Menşe’yi- xalqı- xalayık zatıng Mazharı- kudreti- Xalık zatıng	3.Xalq və xəlayiqin mənşəyi sənin zatındır; Xaliqin qüdrətinin məzhəri (zühur yeri) yenə zatındır.
4.Tingrining barça sıfatı sinde Barçanıng xasiyyet atı sinde	4.Tanrının bütün sıifətləri səndədir; Bütün xasiyyətləri,adı səndədir.
5.Ğayr vacıblığınıng tavsifi Birliki vü kıdemi ta’rifi	5.Qeyrisi (Haqdan qeyrisi) sənin vacibliyinin təvsifidir; Birliyi və öncəliyinin tərifidir;
6.Ol ki evvellığı ta’yın dirler Kim beyan ittiler atıng irler	6.Təyin deyilən o öncəliyi; ariflər sənin adınla bildirdilər.
7.Boldı ruşen ki sening nurung-dur Xutbeyi defteri- meşruhungdur	7.Aydın oldu ki, onlar sənin nurundur (nurunun əsəridir); Xutbə dəftərinin başlanğıcıdır (yaratdığın hər şeyin başlanğıcıdır).
8.Na`tınga munça rivayet ni kirek Arada munça hikayet ni kirek	8.Vəsfin üçün bunca rəvayətə nə gərək var; Bu arada bunca hekayətə nə gərək var.
9.Tingri talibdür ü sin matlubı Tingri aşıkdur u sin mahbubı	9.Tanrı talibdir (istəyən) və sən də mətlubusan(istənən); Tanrı aşiqdir, sən də məhbubusan(sevdiyi).
10.Kim ki bilmes sini Hak’nı bilmes Qonçeyi- ma‘rifeti açılmas	10.Səni bilməyən kimsə, Haqqı da bilməz; Və o kimsənin mərifət qönçəsi açılmaz (həqiqətləri qavraya bilməz).
11.Sini bilmekke besi hal kirek Sini vasf itküçi til lal kirek	11.Səni bilmək üçün gərəkdir bir çox hal; və səni vəsf edən dilin olması gərəkdir lal (sənin vəsflərini sözlə anlatmaq mümkün deyildir).

1.Sini bilür kişi ashabıngdur Al ile ‘izzet ahbabıngdur	1.Səni bilən şəxs əshabındır; al ilə izzət (ucalıq) ahbabındır.
2.Biri Bü Bekrdür ü biri Ömer Biri ‘Osmandur u biri Hayder	2.Biri Əbubəkr, biri Ömərdir; Biri Osman və biri də Heydərdir (Hz. Əli).
3.Sini bilgen üçün ol tört ‘azız Boldılar padişehi- ehli- temiz	3.O dörd əziz səni bildikləri üçün; təmyiz(seçmə) əhlinin padşahı oldular.
4.Sening atıng biledür atları Kabili- medh ü sena zatları	4.Adları sənin adınladır (adınla birliktə anılır); Və zatları mədh və sənaya qabildir.
5.Kayda kim bar sening atıng mestur Bolur ol törtning atı mezkür	5.Sənin adının yazıldığı hər yerdə; O dördünün adı da anılır.
6.Birisi sıdk u safanıng kanı Birisi ‘adl ü sexanıng kanı	6.Birisi sidq və səfanın mədənidir; Birisi əhd və səxanın mədənidir.
7.Birisi ‘ilm ü haya gülzarı Birisi mihr ü vefa gülzarı	7.Birisi elm və həyanın gülzarıdır; Birisi mehr və vəfanın gülzarıdır.
8.Birisi sıdk ile arastedür Birisi ‘adl ile nev-xastedür	8.Birisi sədaqət ilə bəzənmişdir; birisi ədalət ilə yetişmişdir.
9.Birisi cami‘yi- Kur’an boldı Birisi maniyi- tuğyan boldı	9.Birisi Quranı cəm edən oldu; birisi daşqınlığa mane oldu.
10.Birisi kıldı sanga mal feda Birisi boldı yolungda şeyda	10.Birisi sənin üçün malını fəda etdi; birisi yolunda şeyda oldu.
11.Birisi şevk meyidin toldı Birisi lahmiğa lahmi boldı	11.Birisi şövq şərabı ilə doldu; birisi.......... oldu.

1.Birisi boldı sanga ğarda yar Birisi boldı sanga xıdmetkar	1.Birisi sənə mağarada yar oldu; Və birisi sənə xidmətkar oldu.
2.Birisini atadıng Zi‘n-nureyn Birisi taptı Hasan birle Hüseyn	2.Birisini Zinnureyn(iki nur sahibi - Hz. Osman)deyə adlandırdın; Birisi Həsən ilə Hüseyn sahibi (Hz. Əli) oldu.
3.Ümmetingde yok alar dik merdüm Raziya‘llahu te‘ala ‘anhüm	3.Ümmətində onlar kimi kimsə yoxdur; Allah onlardan razı olsun.
IV **Söz ta‘rifide aytılğan ebyatdur ve söz takribi bile suxandanı- Padşahı- ‘ali-şan İmam Muhammad Şibani xannıng medhi**	**IV** **Söz tərifində söylənilən beytlərdir və söz gəlişi ilə gözəl söz söyləyən və şanlı padşah İmam Məhəmməd Şeybani xanın mədhi**
4.Sebebi- ‘izzeti- adem sözdür Hasıl u bakiyi- ‘alem sözdür	4.İnsan ucalığının səbəbi sözdür; Aləmin əbədi olmasının hasili də sözdür.
5.Tingrini söz bile bildiler xalk Din sarı söz bile kildiler xalk	5.Xalq (hər kəs) tanrını söz ilə bildi; və dinə sarı yenə söz ilə gəldi (din sahibi oldu).
6.Ol cema‘at ki resul oldılar Sahibi- mülki- kabul oldılar	6.O camaata rəsul oldular; O insanlar qəbul mülkünün sahibi oldular (yəni digər insanlar tərəfindən qəbul edildilər);
7.Boldılar Tingri sözi birle resul Kıldılar sözlerini xalk kabul	7.Onlar tanrı sözü ilə oldular rəsul; Və xalq sözlərini etdilər qəbul.
8.Söz bile boldı bu alem peyda Söz bile boldı bu ‘adem peyda	8.Söz ilə bu aləm yarandı; Söz ilə bu adəm yarandı.
9.Söz ile ‘akl u hüner zahir olur Belki ‘akl u hüner anga ökülür	9.Ağıl və hünər söz ilə zahir olar; Bəlkə də ağıl və hünər onunla toplanar.

1.Söz bile ‘alem işiki açılur Söz bile munça cevahir saçılur	1.Söz ilə aləmin qapısı açılır; Söz ilə bunca cəvahirlər saçılır.
2.Söz bile zahir olur nurı- yakin Söz bile ziynet tapar millet ü din	2.Söz ilə bəlli olar nuri-yəqin; Söz ilə bəzənər millət və din.
3.Söz irür şer‘ge revnak birgen Söz irür camı- mürevvak birgen	3.Şəriətə rövnəq verən sözdür; Süzülmüş şərab qədəhini verən (də) sözdür.
4.Söz bile pir kılıptur irşad Öz müridiğa birip genci- murad	4.Söz ilə pir irşad edər; Öz müridinə (beləcə) xəzineyi- murad verər (müridini istəyinə qovuşdurar).
5.Söz bile cilve kılıp zibalar Bu çemen içre bolup ra‘nalar	5.Gözəllər söz ilə cilvə qılarlar (görülür hala gələrək); bu çəmənlikdə rəna olarlar.
6.Söz bile 'aşık iterler kişini Hiç kim bilmes alarnıng işini	6.İnsanı söz ilə aşiq edərlər; və heç kim onların işini bilməz (sözün nə dərəcə önəmli olduğunu bilməzlər).
7.Söz bile xanlık iterler xanlar Her tarafğa yiberip fermanlar	7. Xanlıq edərlər söz ilə Xanlar; hər tərəfə göndərərlər fərmanlar.
8.Söz bile xalk tapar emn ü eman Müşkil işler bolur andın asan	8.Söz ilə insanlar əmin-amanlıq tapar; və müşkül işlər onunla asan olar.
9.Söz bile feth bolur kişverler Söz bile cem ‘ bolur leşkerler	9.Ölkələr söz ilə fəth edilər; və əsgərlər söz ilə cəm olarlar.
10.Söz digen asru ‘azimü'ş-şandur Anı bilmek digenim asandur	10.Söz deyilən şey çox alişandır; Onu bilmək deməyim asandır.
11.Bilgil ey sami‘i -hazır söz ara Ki tekellüm sıfatı birle Xuda	11.Ey hazırda olan dinləyici; bil ki, söz arasında təkəllüm sifəti ilə Xuda,

1.Ta ki batınğa tecelli kılmas Zahiran xalk ara söz aytılmas	1. Batində təcəlli qılmadığı müddətcə; Zahirdə xalq arasında söz söylənməz.
2.İmdi bu sözdin uk, eyle kıyas Özni il içre suxandan bilmes	2.İndi bu sözdən (nə demək istədiyimi) anla və müqayisə et; xalq içində hər gözəl söz söyləyən özünü bilməz!
3.Bende xod sözni çendan bilmes Kim ne yanglığ boladur sözge esas	3.Bəndə öz sözünü o qədər bilməz; Belə ki, sözə əsasın nə olduğunu da bilməz.
4.Barı uş munçağına söz bilürem Kim bu takrib ile xanğa kilürem	4.Bildiyim həmişə bu qədərcik sözdür; və bu şəkildə xanın hüzuruna gəlirəm.
5.Xan irür padişehi- alemi- söz Xan irür irte kiçe hemdemi- söz	5.Xan söz aləminin padşahıdır; xan səhər-axşam sözlə həmdəmdir.
6.Xan sözi ‘ışk cihanıdındur Xan sözi ğayb lisanıdındur	6.Xan sözü eşq dünyasındandır; xan sözü qeyb lisanındandır (qeyb aləminə aid lisandandır).
7.Xan özi ‘aşık irür ‘arif hem Barça söz canibidin vakıf hem	7.Xanın özü həm aşiq, həm də arifdir; Söz baxımından da hamısına vaqifdir.
8.Xan özi sözni besi xub aytur Nazm ile nesrni merğub aytur	8.Xanın özü sözü gözəl söylər; Nəzm ilə nəsri bəyənilən şəkildə söylər.
9.Kaysı xandur bu mu`ayyen bilgil Aytayın min sanga ruşen bilgil	9.Xan ki, xandır, bunu yaxşıca bil; Onu mən sənə söyləyim, açıqca bil.
10.Tingrining sayesi Şibani xan Kim anı koydı xalife Rahman	10.Tanrının kölgəsidir Şeybani xan; ki onu xəlifə qoydu Rəhman (taxta oturtdu).
11.Ğaybdın atı Muhammed boldı Kabili- devleti- sermed boldı	11.Qeybdən adı Məhəmməd oldu; və əbədi dövlət sahibi oldu.

1.Barçanıng yaxşılık anıng kaşıda Barçanıng devleti anıng başıda	1.Hər şeyin yaxşılığı onun hüzurun-dadır; və hər şeyin dövləti (səadəti) onun başındadır.
2.Sivüben asrağanı Kur'andur Yigirip kavlağanı şeytandur	2.Sevərək uyduğu Qurandır; nifrətlə qovduğu şeytandır.
3.Nefsini özige düşmen bildi Düşmen öltürmekini fen bildi	3.Nəfsini özünə düşmən bildi; düşmən öldürməyi də fənn bildi.
4.Nüktesi nükteyi- Kur'anıdür Meclisi meclisi- ruhanidür	4.Nüktəsi Quran nüktəsidir; məclisi ruhani məclisidir.
5.Derd-mendane çikiben avaz Kılsa Kur' an okumaknı ağaz	5.Dərdli şəkildə avazla; Quran oxumağa başlasa;
6.Yığlatur Tingri siver kullarnı Bağlatur div kilür yollarnı	6.Tanrı sevdiyi qullarını ağladar; və divin gəldiyi yolları bağladar.
7.'İlm ehlini 'acayib ister Cehl kılğannı beğayet kıstar	7.Elm sahibiərini çox istəyər; cahillik edəni də çox qısdırar.
8.İşi vü küçi barı hilm bile Sözi vü üni barı 'ilm bile	8.İşi, gücü həmişə yumşaqlıq ilədir; sözü və səsi həmişə elm ilədir.
9.Tün ü kün ay u kuyaş dik tınmay Mihnet ü tefrikadın kayıtmay	9.Gecə-gündüz, ay və günəş kimi durub dincəlmədən; möhnət və təfriqədən dönmədən,
10.Gah şahra vü beyabanı kizip Geh Samarkand ü Xorasannı kizip	10.Gah səhra və biyabanı gəzər; Gah Səmərqənd və Xorasanı gəzər.
11.Köp uruş birle alıp Türkistan Bakturay dip Arab ü Hindistan	11.Çox vuruşaraq Türküstanı alıb; Ərəbistan və Hindistanı özümə tabe edim deyər.

1.Az kişi birle kalın cavğa kirip Tingri nusret birip ol cavnı kırıp	1.Az insan ilə çox düşmən içinə girib; Tanrı nüsrəti ilə o düşmən əsgərini qırar.
2.Xasm anga kasd okını şibelep Ol yörüp din kılıçını yibelep	2.Düşmən ona qəsd oxunu tuşlayınca; O, din qılıncını ona yönəldərək sancar,
3.Ğarazı bu ki yörüp din açkay Düşman ölgey kaşıda, ya kaçkay	3.Məqsədi yürüyüb dini yaymaqdı; önündəki düşmən ya öləcək, ya qaçacaqdı.
4.Niyyeti şer ‘ğa ziynet birmek Ehli- islamğa kuvvet birmek	4.Niyyəti şəriətə zinət verməkdir; Əhli- islama qüvvət verməkdir.
5.Körsetip 'adlnı ihsan birle Tingri emrin eşitür can birle	5.Ədaləti lütflə göstərib; Tanrı əmrini canla eşidir (candan bağlıdır).
6.Bilmes il dehrde bardur bisyar Bilmeyin anga kılurlar inkar	6.Məmləkət (və) dünyada (onu) bilməyən çoxdur; onu bilmədən inkar edənlər çoxdur.
7.Öz yamanlıklarını bilmesler Bu sıfatlık kişige kilmesler	7.Öz pisliklərini bilməzlər; bu vəsfləri daşıyan insana (şəriətə bağlı olan insana) gəlməzlər.
8.‘Ömrler çarx kizer ser-gerdan Ta bir axter bolur andak raxşan	8.Belə parlaq bir ulduz (Şeybani xan) meydana gələnə qədər; Fələk ömür boyu özündən xəbərsiz dönər.
9.Padişah oldur u andın özge Kainat içre körünmes közge	9.Padşah odur və ondan özgə; başqası kainatda görünməz gözə.
10.Ol yörüp Ka'begeçe alğusıdur Ehli- inkar bakıp kalğusıdur	10.O yürüş edib Kəbəyə qədər alacaqdır; inkar əhli (də) baxa-baxa qalacaqdır (bir şey edə bilməyəcəkdir).

V **Hazreti- İmamü'z-zaman Xalifetü'r- rahman Muhammed Şibani xannıng aklınıng ta'rifidür**	**V** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi Məhəmməd Şeybani xan həzrətlərinin ağlının tərifidir**
1.'Akl ile bu Aliyi- asrdur ol Şah irmes veliyi- asrdur ol	1.Ağıl ilə o, bu əsrin Əlisidir; padşah deyil, o, əsrin vəlisidir.
2.Akldındur bu ki devlet barıda Barça esbabı- ferağat barıda	2.Dövlətin varlığı ağıldandır (əsl dövlət ağıldandır); və bütün fərağət (dünyəvi və keçici şeylərdən qurtuluş) səbəbləri ağıldandır.
3.Özge xanlar kibi meclis kurmas 'Ayş u 'işret sarıdın dem urmas	3.Özgə xanlar kimi eyş-işrət məclisi qurmaz; Eyş-işrətdən də dəm vurmaz.
4.Bir zaman işidin olmas ğafil Bade içmek sarı bolmas mayil	4.Şərab içməyə olmaz mayil; bir an belə işində (padşahlıq işində) olmaz qafil .
VI **Ol Hazretning Tingri inayet kılğan ilmining tavsifi**	**VI** **O həzrətin tanrı lütf etdiyi elminin vəsfləri**
5.İlmi bar ança ki bir kişverde Bolmasa 'ilm sözi defterde	5.Bir ölkədə elmin sözü dəftərdə qeydli olmasa da(elmdən söz edilməsə); onun elmi vardır.
6.Her nime xalkka müşkil bolsa' İlmdin her nice sayil bolsa	6.Xalqa hər nə müşkül olsa; və elmdən hər nə qədər sual olsa;
7.Ol kılur hal barı müşkillerni Sakit eyler barı sayillerni	7.O bütün müşkülləri həll edər; bütün sual edənləri də susdurar (bütün sual edənlərin cavabını verər).
8.Asru köp mes'eledür yad anga İlmdin can irür abad anga	8.Bir çox məsələ onun xidmətindədir; elmdən dolayı can evi abaddır.

9.Kirse Tevhid ü Tasavvuf sözige Yoktur hiç tevakkuf sözige	9.Tovhid və təsəvvüf sözünə başlasa; sözündə bir durub dayanmaq yoxdur (söyləyəcək çox şeyi vardır).
10.Xan anıng sözlerini xub bilür Bir risale ki kişi yad kılur	10. Bir kimsənin yada saldığı risalənin; sözlərini xan yaxşı bilər.
VII **Ol Hazretning fakrnıng beyanı ve sülükning dasitanıdur**	**VII** **O həzrətin fəqrinin (Tanrı qarşısındakı acizliyinin) bəyanı və sülukunun (Tanrı yoluna girməsinin) dastanıdır**
1.Evliya sohbetiğa yitkendür Etkıya xıdmetiğa yitkendür	1. Övliya söhbətinə çatmışdır; və etkiyə (təkva sahibiərinin) xidmətinə çatmışdır.
2.Könglide zikr ile meşğultur ol Kim ki zakir anga makbultur ol	2. O, qəlbində zikr ilə məşğuldur; Allahı zikr edən kimsə də onun üçün məqbuldur.
3.Eylemes fevt seher-hızlığın Eylemes terk güher-rizlığın	3.Səhər vaxtı (erkən) qalxmağı ihmal etməz; və cövhər saçmağı da tərk etməz.
4.Derd birle kiçeler yığlar zar Kiçeler yığlamağıda iş bar	4.Dərd ilə gecələri zar-zar ağlar; və gecələri ağlamasında bir iş (hikmət) var.
5.Xalknı uyku zebun kılğanda Başların baxt nigun kılğanda	5.Xalqı yuxu pəncəsinə aldıqda; və bəxt onların başlarını əydikdə,
6.Bolur ol padişehi- din bidar Ta seher vakti kılur istiğfar	6. O din padşahı oyaq olar; və səhər vaxtına qədər tövbə(istiğfar) edər.

VIII **Ol Hazretning hilmining hikayetidür**	VIII **O həzrətin yumşaq xasiyyətliliyinin hekayətidir**
7.Hilm ile kuhı- giran-sengdür ol Sahibi- daniş ü ferhengdür ol 8.Hilm birle ki nümayan boldı Saniyi- Hazreti- 'Osman boldı 9.Her ne kilse kiçürür hilm bile Lutf camın içürür hilm bile	7.Yumşaqlığı ilə o, ağır bir dağdır; elm və hünər sahibidir. 8.Yumşaqlığı ilə tanındığından; ikinci həzrəti- Osman oldu. 9.Hər nə olsa onu yumşaqlıqla qar-şılayar; və lütf badəsini yumşaqlıqla içirər.

1.Bu sıfat asru kavidür anda Nuri- hilmi- nebevidür anda	1. Bu vəsf çox güclüdür onda; peyğəmbər yumşaqlığının nuru vardır onda.
IX **Ol Hazretning Kur'an okurınıng rivayetidür**	**IX** **O həzrətin Quran oxumasının rəvayətidir**
2.Çün tilavet bile meşğul bolur Anga ervahı- mukaddes ökülür	2.Tilavətlə məşğul olduğu zaman; müqəddəs ruhlar ətrafında toplaşar.
3.Asru mahrecni ri`ayet eyler Anı bilgenge inayet eyler	3.Məxrəcə (hərflərin tam tələffüzünə) çox riayət edər; və onu bilənə inayət edər .
4.Bolsa yüz hafızı- ferxunde-kelam Barısı vakıfı- medd ü idğam	4.Gözəl kəlam sahibi yüzlərlə hafiz olsa da; və hamısı mədd və idğama (şəddə ilə oxuma) vaqif olsa da,
5.Ol kılur bolsa kıra'at ağaz Çıkmas ol xayldın asla avaz	5. O, oxumağa başlayanda; o xalqdan əsla etiraz səsi yüksəlməz (qüsur tapa bilməzlər).
6.Barça şermende bolur katıda Sıdk ile bende bolur katıda	6. Hamısı hüzurunda şərməndə (xəcalətli) olar; və sidq ilə hüzurunda bəndə olar.
7.Katıda kim ki mülazim boldı Cannı vakf itmeki lazım boldı	7.Hüzurunda xidmət edən kimsələr; canlarını bağışlamağı lüzumlu gör- dülər.
8.Hak sözin ol okur olsa el-hak Anı ozar kişi yoktur mutlak	8.O, Haqq sözünü (Qurani- Kərimi) oxusa; doğrusu, onu keçəcək kimsə yoxdur.
9.Tingrining ayeti- rahmetdür ol Xalqdın dafi'yi- zahmetdür ol	9.Odur tanrının rəhmət ayəti; və xalqdan uzaq edəndir zəhməti.

X **Ol Hazrət tab'ınıng maddahlığı**	X **O həzrətin təbinin tərifi**
1.Tab birle mutasarrıfdur özi Hal birle mutasavvıfdur özi	1.Təbi ilə özü mütasarrifdir (təsərrüf sahibidir); hal ilə də özü mütəsəvvifdir (təsəvvüf əhlidir).
2.Tab\`ıdur asru biyik himmeti dik Sözüni yaxşı barı niyyeti dik	2. Təbi himməti kimi çox böyük-dür; səsi də niyyəti kimi gözəldir.
3.Şe\`rni xub tanır zevk bile Özi hem xub aytur şevk bile	3.Şeiri zövqlə, gözəl tanıyar; özü də şövqlə gözəl oxuyar.
4.Türkı ebyatı irür şerbeti- nab Farisi şe\`rleri hem sir-ab	4.Türkcə beytləri təmiz, saf şərbət-dir; və farsca şeirləri də gözəldir.
5.Barça sir-ab u selis ü dil-keş Tab' ehliğa celis ü dil-keş	5.Hamısı gözəl, səlis və dilkeşdir; təb sahibiərinə (yaradılışında məziyyət olanlar üçün) cəlis və dilkeşdir (onlarla bir arada və könül alıcıdır).
6.Asru meşhur mu\`ammaları bar Türkçe til bile imaları bar	6.Bir çox məşhur müəmmaları var; və Türkcə ilə də imaları var.
7.Kalemi dağı irür müşk-feşan Xattı dik birmediler hiç nişan	7.Qələmi də müşkəfşandır; yazısı kimi heç kimsə nümunə göstərmədi.
8.Derd-mendanedür avazı anıng Bardur ol şivede i\`cazı anıng	8.Onun avazı dərdli kimidir; və o şivədə onun icazı (az sözlə çox məna ifadə etmək) vardır.
XI **Ol Hazretning kılıçınıng medh-güzarlığı**	**XI** **O həzrətin qılıncının tərifi**
9.Kılıçı kahr otıdın bir şu'le Her kişi körse anı dir şu'le	9.Qılıncı qəhr atəşindən bir alov-dur; hər kəs onu gördükdə deyər alovdur.
10.Kayda kim boldı uşol şu'le bülend Yok turur hiç nime allıda bend	10.Harada o alov olsa bülənd (yüksəlsə); önündə dura bilməz heç bir bənd.

1.Kılıçın çikse muxalif yüzige Körünur ot u yalın dik közige	1. Müxalifin üzünə qılıncını çəksə; gözünə od və alov kimi görünər.
2.Ot imes abı- revandur kılıçı Tiğ imes merhemi- candur kılıçı	2.Qılıncı od deyil, axan sudur; qılıncı qılınc deyil, can məlhəmidir.
3.Fitnening otını söndürgen ol Kim ki ser-keş anı köndürgen ol	3.Fitnənin atəşini söndürəndir; dik-başlıq edəni doğru yola gətirəndir.
4.Kim yamanlıknı anga yavutadur Boğzıdın abı- revan dik ötedür	4.Kim pisliyi ona yaxınlaşdırırsa; kim ona pislik etmək istəsə canın-dan olar.
5.Katili- düşmani- gümrahdur ol Zülfıkarı- Esedullahdur ol .	5.O,azğın düşmənlərin qatilidir; və Əsədullahın (Allahın aslanı Hz. Əli) zülfüqarıdır (qılıncıdır).
XII **Cibesining sıfatı** 6.Cibesidür zırıhı- Davudi Anga layık başı üzre xudi	**XII** **Qalxanının vəsfi** 6.Qalxanı Davudun zirehi kimidir; və başının üzərində ona layiq bir miğfər vardır.
7.Hergiz oknı özige yavutmas Yavusa hem anga hergiz ötmes	7.Əsla oxu özünə yaxınlaşdırmaz; yaxınlaşsa da, ona əsla kar etməz.
8.Düşmen okını özige almaş Hergiz ok sarı közini salmas	8.Düşmən oxunu özünə almaz (düş-mən oxuna hədəf olmaz); əsla ox tərəfinə baxmaz.
9.Okdın ol cibege ni ğam bolğay Kim munung dik kişi hemdem bolğay	9.Bunun kimi insan olsa həmdəm; oxdan o qalxana nə qəm.
10.Xodining suretidür ğonçe-misal Bergi- gül yanglığ uzanğusıdur al	10.Miğfərinin görünüşü qönçə kimi-dir; gül yarpağı kimi qırmızılıq onun əlamətidir.

1.Zırh işlerde irür ol Davud Ruhı- Davudu eyler xoşnud	1. Zireh işləmədə o bir Davud; Hz. Davudun ruhunu eylər xoşnud .
2.Bir zırıhger barıp irkendür anga Kim buyurğıl zırıh işini manga	2.Bir zireh ustası zireh işini mənə həvalə et; deyə ona getmişdir.
3.Xan buyurğandur anga bir zırıhı Bolğu dik rezm çağı cilve-dihi	3.Savaş zamanında istifadə etsin deyə; xan ona bir zireh düzəltməsini buyurmuşdur.
4.Ol zırıhger anga bolgaç meşğul Bolmamış xan katıda ol makbul	4.Zirehgər düzəltməklə olmuş məşğul, amma düzəltdiyi Xan nəzərində olmamış məqbul.
5.Özi alıp yasamış niçe zırıh Zülfning xalkası dik piç ü girih	5.Özü alıb saçın qıvrımları kimi; qıvrım-qıvrım bir çox zireh düzəltmişdir.
6.Ol körüp anı çıkıp sıktar imiş Sıktaban uşbu hikayetni dimiş	6.O (zirehgər) onu görüb ağlayırmış; ağlayaraq bu hekayəti deyirmiş:
7.Kim huner körsete kildim munda Hiç bilmen ki ne kıldım munda	7.”Buraya hünər göstərmək üçün gəldim; burada nə etdiyimi heç bilmədim.
8.Xan işin kördüm ğamdın toldum Öz işim babıda hayran boldum	8.Xanın işini (zireh düzəltmədəki ustalığını) gördükdə qəmlə doldum; və öz işim (məsləyim) barəsində heyrət etdim (tərəddudə düşdüm).
9.Dir idim min kibi yoktur hergiz Meni xan eyledi mundak aciz	9Mənim kimisi əsla yoxdur, deyərdim; fəqət xan məni belə aciz etdi”.
10.Her huner-mend kaşıga kilse Xan alıp işini özi kılsa	10.Hər hünər sahibi onun hüzuruna gəlsə; Xan alıb onun işini görsə,
11.Bolur ol cibeçi yanglığ giryan Özining halığa miskin hayran	11.Öz halına o miskin heyrət edib; o zireh düzəldən kimi ağlayar.

1.Bardur anıng sözi bes bisyar Kaysını men sanga aytay ey yar	1.Onun çox hünəri var; Hansını mən sənə söyləyim, ey yar (dost)!
2.Ta cihan bar beka bolsun anga Sağarı- feth ü zafer tolsun anga	2.Dünya var olduqca o,əbədi olsun; Onun saysız fəth və zəfər badəsi dolsun.
XIII **Kitab nazmınıng sebebi**	**XIII** **Kitab nəzminin səbəbi**
3.Işk sahrasıda mecnun bolğan Derd birle içi taşı tolğan	3.Eşq səhrasında Məcnun olan; içi çölü dərd ilə dolan;
4.Şevk bazarıda sevda kılğan Uşbu sevdanı temenna kılğan	4.Şövq bazarında sevdalanan; və bu sevdanı arzu edən;
5.Hecrning otıda canı köygen Suz ü ğam birle nişanı köygen	5.Hicr odunda canı yanan; və qəm yanğısı ilə gizlicə (için-için) yanan
6.Lakabı Salih vü özi talih Nur Sa'id oğlı Muhammed Salih	6. Ləqəbi Salih və özü talih; Nur Səid oğlu Məhəmməd Salih
7.Mundak aytur ki Xudadın takdir Çün atam işige birdi tağyir	**7.**Belə deyər ki, xudadandır təqdir; çünki atamın işini (həyatını, fəaliyyətini) o etdi təğyir.
8.Çıktı Xvarezm diyarı kolıdın Hayuk u Kat hisarı kolıdın	8 Xarəzm diyarı əldən getdi; Xivə və Kat qalası(atamın) əldən getdi.
9.Tüşti andın güzeri Merv sarı Anda savruldı iv ili barı	9.O səbəbdən Mərvə güzarı düşdü; evi və eli tamam dağıldı.
10.Eyledi nuş şehadet camı Anga nuş oldı sa'adet camı	10.Şəhadət qədəhini içdi; və şəhadət qədəhi ona şirin gəldi.

1.Meni gerdun sitemi kıldı yetim Eyledi kişveri- ğam içre mukim	1.Məni fələyin zülmü yetim qoydu; və qəm ölkəsi içinə sakin etdi.
2.Xorluklar bile ostum bisyar Zarlığlar bile kördüm azar	2.Zəhmətlərlə böyüdüm; əzab-əziyyət gördüm.
3.Her felaket ki bolur dünyada Hiç kaysıdın imen azade	3.Dünyada olan fəlakətlərin; heç birindən qurtulmuş deyiləm.
4.Geh Xorasan ara kıldım menzil Geh Semerkandğa boldum mayil	4.Bəzən Xorasanda etdim mənzil; bəzən də Səmərqəndə etdim meyil (yönəldim).
5.Koyun ayini bile ser-gerdan Her niçük bolsa yörüdüm her yan	5.Qoyun kimi sərgərdan halda; hər tərəfdə gəzdim.
6.Xıdmet ittim barı mirzalarğa Bendelik andağı danalarğa	6.Bütün mirzələrə xidmət etdim; oradakı alimlərə qulluq etdim.
7.Körmedim xayrı mirzalardın Tiledim rayi danalardın	7.Mirzələrdən xeyir görmədim; və alimlərdən dəstək dilədim.
8.Didiler barça manga danalar Kim adem bolğusıdur mirzalar	8.Alimlər hamısı mənə mirzələrin də; (günü gələndə) yox olacağını söylədilər.
9.Devleti- Ali- Timür kitküsidür Nevbet özge kişige yitküsidür	9.(Dedilər)Teymur oğullarının dövləti də köçəcəkdir; və növbə bir başqa adama keçəcəkdir.
10.Ol kişi bardur Şibani xan Xanı- Şibandur u Mehdiyi- zaman	10. O kişi Şeybani xandır; və Şeybani xan Mehdiyi-zamandır.
11.Hali, anıng yiri Türkistandur Özbek ilige mu‘azzam xandur	11.İndi onun yeri Türküstandır; özbək ölkəsinə ulu xandır.

1.Xan Ebu'l-xayrğa ferzend irür Cahınıng şaxığa peyvend irür	1.Əbül-xeyr xanın oğludur; və onun sülaləsinə bağlıdır.
2.Yuci xan oğlı vü Cengiz torunı Barça xanlardın a'la orunı	2.Yuci xan oğlu olub Çingiz soyundandır; və bütün xanlardan payəsi ucadır.
3.Ol alur uşbu vilayetlerni Körsetür ilge 'inayetlerni	3.O, bu vilayətləri alar; və xalqa inayət göstərər.
4.Bardur anıng işi Kur'an birle Olturuptur niçe sultan birle	4.Onun işi zikrdir Quran ilə; Bir arada olmuşdur çox sultan ilə.
5.Ol bolup barçağa candın mayil Ol selatın anga andın mayil	5.O, hər kəsə candan bağlıdır; və sultanlar ona ondan çox bağlıdır.
6.Bu cema'at ki körer-sin hala Tenne tirne bile başlap ğavğa	6.İndi gördüyün bu camaat; hay-huyla davaya başlamışdır.
7.Içedürler kiçe kündüz bade Din ü iman sarıdın azade	7.Gecə-gündüz qaldırırlar badə;din və imandan olmuşlar azadə.
8.Bir biri birle muxalif barça Bir biridin takı xayif barça	8.Hər kəs bir-biri ilə müxalifdir; və bir-birindən qorxmaqdadır.
9.Atadın bardur oğul na-xoşnud Atanı oğul itey dir na-bud	9.Atasından xoşnud olmayan oğul vardır; atamı yox edim deyən oğul vardır.
10.Ata hem bardur oğuldın bizar Öltürür oğlını yığlatıp zar	10. Ata da var oğuldan bizar; və oğlunu ağladaraq (öldürər) zar-zar.
11.Sözleri yiride mezkur bolur Uşbu defter ara mestur bolur	11.Onların sözləri (hadisələri) yerində (yeri gəldikcə) zikr ediləcək; və bu dəftərdə göstəriləcək.

1.Şeridin yoktur alarğa perva Şeri sözini dimesler asla	1.Onların şəriətdən qorxusu yoxdur; və şəriət sözünü əsla ağıza almazlar.
2.Fikr kıl mülkni kim alğusıdur Kusi- ikbalnı kim çalğusıdur	2.Mülkü kimin alacağını düşün; iqbal təbilini kimin çalacağını düşün!
3.Kayda kim çaderini tikti nifak Kalmas ol tiğrede asarı- vifak	3.Münafiqlik çadırının qurulduğu yerdə; anlaşma,barışın izi qalmaz.
4.Mülk iligdin çıkar u taxt ile tac Taxt u tac ehlin iterler ixrac	4. Əldən çıxar məmləkət və taxt ilə tac; taxt ilə tac sahiblərini edərlər ixrac.
5.Bolsa yüz ming kişi barça bu tavr İvrülür barçasığa axir devr	5.Yüz min nəfər olsa da bu tövr; sonunda onlara da gələr dövr.
6.Yene bir devr kilür taze vü xeş İttifak ehli dik asru dil-keş	6.İttifaq edən kimsələr kimi yenə; təzə və gözəl bir dövr gələr.
7.İttifak ehliğa devlet kilişür İttifak ehli hem anı bilişür	7.İttifaq edənlər dövlətə qovuşar; və ittifaq əhli bir-birini tanıyar.
8.Ming kişi müttefik itse işini Basar elbette bu yüz ming kişini	8.Min nəfər işində ittifaq etsə; əlbəttə, yüz min nəfəri hökmü altına alar.
9.İİttifak anda vü din ü iman Darbı-Şemşir ü namaz u Kur`an	9.Din və iman, qılınc zərbəsi; namaz və Quran ittifaqdadır (birləşmədədir).
10.Mülk ol almasa kim alğusıdur Barça afak anga kalğusıdur	10.Mülkü o almasa, kim alacaqdır; bütün üfüqlər (hər yer) ona qalacaqdır.
11.Akl eger bar sanga iş kıla kör Bu selatin yolıdın ayrıla kör	11.Əgər ağlın varsa iş görməyə davam et; bu sultanların (Şeybani xan xaricin-dəkilərin) yolundan ayrıl.

1.Özni ol xan kademiğa yitkür Başnı sultan kademiğa yitkür	1.Özünü o xanın (Şeybani xanın) xaki-payinə yetir; başını sultanın ayağına qoy (ona tabe ol).
2.Çün bu sözlerni işittim fil-hal Eyledim xalvet özüm birle xayal	2.Bu sözləri eşidər-eşitməz; o an öz xəyalımla baş-başa qaldım.
3.Barça ma`kul idi vü barça savab Tüzdüm ahengi- seferğa esbab	3.Hamısı məqbul və doğru idilər: Səfər hazırlığını görməyə başladım.
4.Yörüp ahengi- Semerkand ittim Yörüp ol şehrğa bat ok yittim	4.Yürüyüb Səmərqəndə getdim; və tezliklə o şəhərə çatdım.
5.Niyyetim bu ki kirip kurğanğa Barğa-min andın Türkistanğa	5.Niyyətim kurqana girmək; və oradan Türküstana getməkdi.
6.Ya eger xan bu sarılar kilse Bende xan sarı 'azimet kılsa	6. (Şeybani),ya da xan bu tərəflərə gəlsə; Mən bəndə, Xana doğru gedəm.
7.Manga niyyet bu idi lik Xuda Eylegendür manga bu nev' kaza	7.Mənim niyyətim bu idi; Lakin Xuda mənə bu cür qəza etdi. (başıma bunu gətirdi):
8.Kim yitişken dem ol kurğanğa Bendelik eylegemin ol xanga	8.O kurqana yetişdiyim zaman; (Şeybani) xana qulluq edəcəyəm.
9.Çün yitiştim keliben niçe kazak Barçası rahm tarıkıdın ırak	9.Çatanda bir çox kazak (quldur kimi dolanan sərsəri) gəldi; hamısı rəhm yolundan uzaqdı.
10.Kahr ile kildiler andağ ki meger Bendedin koymağusıdurlar eser	10.Qəhrlə birlikdə gəldilər; məgər qulluqdan əsər buraxmayacaqlar.
11.Bir niçe hemdem ü hemrah manga Bar idiler barı dilxah manga	11.Bir çox dostum və yoldaşım vardı; hamısı da mənim istədiyim kimsələrdi.

1.Barçanı tonadılar amma Manga körgüzmediler hiç cefa	1. Hamısını soydular; fəqət mənə heç cəfa etmədilər.
2.Ol cema'at ki bu iş kıldılar Başıma devlet ile kildiler	2.Bu işi edən camaat; yanıma (başıma) səadətlə gəldi.
3.Bar imişler barısı ong kolda Can Vefa Biy bile koldaş yolda	3.Hamısı sağ tərəfdə imiş; və Can Vəfa bəy ilə eyni tərəfdə imiş.
4.Can Vefa Biy meni körgeç fi'l-hal Körüşüp eyledi yarane makal	4.Can Vəfa bəy məni görəndə tez; dostca danışmağa başladı.
5.Can Vefa Biy imiş ong kolda uluğ Anga Durman ulusıdun köp uruğ	5.Can Vəfa bəy sağ qolda ulu adam imiş; onun Durman ulusundan çox soyu varmış.
6.Çün bu sözler bile öttüm andın Xan yolın can bile tuttum andın	6.Bu sözlər ilə ondan ayrıldım; və oradan xan yolunu candan tutdum. (Xan yoluna candan bağlandım)
7.Meni xan allığa yitkürdiler Belki can allığa yitkürdiler	7.Məni xanın hüzuruna çıxardılar; bəlkə də can hüzuruna çıxardılar.
8.Min yitişkende uşol xan katığa Başnı koyğanda anıng xidmetiğa	8.Mən o xanın hüzuruna yetişdikdə; onun xidmətinə baş qoyduqda,
9.Salıp irdi uruş ol kurğanğa Salıban velveleler devranğa	9.Kurqana hücum etmişdi; və dövrana vəlvələlər salmışdı.
10.Asru ğavğa vü kapakı irdi Hey hey ü 'arbede çakı irdi	10.Bir çox dava və hay-küy; Hay-küy və qovğa çağı idi.
11.Olturup irdi özi fariğ-bal Hey hey ü 'arbede birle xoş-hal	11.Özü hüzurla oturmuşdu; hay- huy və dava ilə xoş haldaydı.

1.İgnide bir zırıhı- davudi Zırıhığa yaraşa hem xudı	1.Əynində Davudi bir zireh; və o zirehə uyğun bir dəbilqə vardı.
2.Sadağı bilide yayı kolıda Bigleri ongıda hem solıda	2.Sadağı belində, yayı əlində idi; bəyləri də sağında və solunda idi.
3.Bir yanıda basa eylep cevalan Olturup irdi karaçın divan	3. Bir tərəfində cövlan edirdilər; bir tərəfində də divan əhli oturmuşdu.
4.Kim atalığ idi ol xanğa Hem mürebbi bu şehi- devranğa	4.Onlar o xana ata kimiydilər; və dövranın şahına mürəbbi idilər.
5.Kolını lutf bile kıldı dıraz Min tüzüp can ara ahengi- niyaz	5.Əlini lütflə uzatdı; mən candan niyaza başladım.
6.Korka korka kademiğa yit-tim Baş koyup allıda şükri ittim	6.Qorxa-qorxa hüzuruna yeridim; baş qoyub önündə şükr etdim.
7.Eyledi lutf sorup halımnı Bildi yekser mening ahvalımnı	7.Lütf edib halımı soruşdu; mənim əhvalımı bütünlüklə bildi.
8.Şefkat birle meni şad itti Kayğudın bendeni azad itti	8.Şəfqəti ilə məni şad etdi; qayğıdan bəndəni azad etdi.

1.Çün yanıp tüşti uruşdın ol xan Tiledi bendeni ol şahı- zaman	1.Xan döyüşdən dönüb gəldikdə; o zamanın şahı mən bəndəni hüzuruna dilədi.
2.Eyledi lutf u inayet bisyar Eyledi resmi- mürüvvet izhar	2. Etdi çox lütf və inayət; və göstərdi xeyli mürüvvət.
3.Çün anıng şiveyi- lutfın bildim Bende hem arzı- niyazi kıldım	3.Onun lütf tərzini bildiyim üçün; mən bəndə niyazımı ərz etdim.
4.Ol niyazımnı kabul eyledi xan Yene bisyar kerem kıldı ayan	4.Xan niyazımı qəbul etdi; Əyanlar da çox kərəm etdi.
XIV **Molla Abdu'r-rahimning tarifi ve mu'amma bile atını aytmak ebyatı**	**XIV** **Molla Əbdürrəhimin tərifi və müəmma ilə adını söyləmə beytləri**
5.Bar idi xan kaşıda danayi Daniş ü 'ilm yektayi	5.Xanın hüzurunda bilik və elmdə; bərabəri olmayan bir alim vardı.
6.Bar idi barça fününda mahir Bolup irdi barı işke nazir	6.Bütün fənlərdə mahirdi; və hər işə də nazirdi(baxardı).
7.Bar idi ilmi- Tasavvuf anga hal Ehli-hal irdi vü hem ehli- kemal	7.Təsəvvüf elmi onun halı idi; həm hal əhliydi, həm də kamal əhli idi.
8.Uşbu üç beyt ki bolur merkum Bolur anıng atı mundın ma'lum	8.Yazılan bu üç beytdən; onun adı məlum olur:
9.Ger anıng naxlı- hayatı solğay Alemi- ' ilm perişan bolğay	9.Onun həyat ağacı əgər solarsa; elm aləmi də pərişan olar.
10.Atını bende disem Hayyı-kadim Saladur könglüme kim 'Abdu'r-Rahim	10.Mən bəndə adını desəm hayyi-qədim (uca Allah); könlümə düşür Əbdür-rəhim.

1.Lik könglüm kibi yoktur ol ara Kim anıng atığa bolğay şeyda	1.Lakin onun adına könlüm kimi dəli-divanə olacaq; xalq arasında kimsə yoxdur.
2.Hasılı- kıssa manga ol nida Kim yar irür fazlı- Xuda	2.Sözün hasili, o müdrik; Allahın fəzli (lütfü, lütfkarlıq) ilə mənə yar idi.
3.Didi ayrıılma bu xandın zinhar Kim sanga terbiyet eyler bisyar	3.Mənə dedi: "Bu xandan əsla ayrılma; çünki səni çox tərbiyə edəcəkdir,
4.Hiç xavfi bu çirigde yoktur Taxt almağlığı hem yavuktur	4.Bu orduda heç qorxu yoxdur; və taxtı ələ keçirməsi də yaxındır".
5.Kıldı ol hem manga bu nev' irşad Xan kulı boldum u ğamdın azad	5.O da mənə bu cür doğru yol göstərdi; Xanın qulu olub qəmdən qurtuldum.
6.Kildi xatırğa ki tapsam fursat Tileben hazreti- xandın nusret	6.Könlümdən keçdi ki, bir fürsət tapım; xan həzrətlərindən kömək diləyim.
7.Eylesem xan atığa tasnifi Belki ülfet sebebi te'lifi	7.Bəlkə də onun adına bir əsər yazım;təlifə ülfət səbəb olar.
8.Fikirler eyledüm özüm birle Fikrni siledüm özüm birle	8.Öz-özümə düşündüm; və bir fikri özümə uyğun gördüm.
9.Akıbet fikr munga taptı karar Kim anıng medhin itip virdi-şi'ar	9.Nəticədə qərar verdim ki;onun mədhini özümə virdi-şüar edim.
10.Eylegen işlerini nazm kılay Mesnevi şivesini dağı biley	10.Onun gördüyü işləri nəzmə çəkim; məsnəvi tərzində söyləyim.
11.Ol zamandın kim anga yol saldım Uşbu xidmetni özümge aldım	11.Onun hüzuruna getdiyim andan bəri; bu xidməti öz üzərimə aldım .

1.Her ni kördüm çirigide bir bir Barçasın nazm ile kıldım tahrir	1.Xanın ordusunda hər nə gördümsə; hamısını bir-bir nəzm ilə yazdım.
2.Bar ümidim ki munga köz salğay Belki köz salıp ilige alğay	2.Ümidim var ki, bu yazdığım əsərə nəzər salacaq; bəlkə də göz atıb əlinə alacaq.
3.Körüp öz işlerini bolğay şad Eylegey bendeni hem gahi yad	3.Öz etdiyi işləri orada görüb şad olacaq; və mən bəndəni də bəzən yada salacaq.
4.Nagehan kildi bu esnada xaber Kim yığıp Bakı Tarxan leşker	4.Bu əsnada nagəhan gəldi xəbər; Ki Baki Tarxan yığıb xeyli əsgər.
5.Kildi Debusi digen kurğanğa Bu xaberdin ferah oldı xanğa	5.Debusi adlı kurqana gəldi; bu xəbərdən xan çox sevindi.
XV Hazreti-Imamü'z-zaman Semerkand üstide atlanıp Bakı Tarxan üstiğe barurda bende Salihka aytkan 'inayet sözleri	**XV İmamü'z-zaman həzrətlərinin Səmərqənd üzərinə yürüyüb Baki Tarxan üstünə gedəndə bəndə Salihə söylədiyi inayət sözləri**
6.Çün seher kevkebesi boldı' ayan Atlanurnıng yarağın eyledi xan	6.Səhər ulduzu göründüyü zaman; xan atlanma hazırlığını tamamladı.
7.Atlanıp Bakığa utru bardı Çirigin kal'a sarı ötkerdi	7.Atlanıb Bakiyə qarşı getdi; qoşununu qala tərəfinə sövq etdi.
8.Atlanıp yörügeç ol xanı-zaman Mini çarlap didi ey ser-gerdan	8. Zamanın xanı atlanıb gedəndə; mənə səslənərək: «Ey sərgərdan,
9.Niçe yıldur ki atang fevt oldı İl ulusı ivi savuruldı	9. Neçə ildir ki, atan öldü; ölkəsi, ulusu, evi sovruldu»- dedi.

1.Didim ottuzğa yavuştı, xanım Kim bu mihnet ara köydi canım	1. Dedim: «Otuzuma yaxınlaşdım, ey Xanım; və bu möhnətdə yandı canım »,
2.Didi ol xan lebi nuş-efşandın Kim bizing hem atamız ölgendin	2.Dodağından bal saçan o xan dedi; «Bizim də atamız öləndən bəri,
3.Ötti bir kırk vü tükendi mihnet Yene yüz koydı bu sarı devlet	3.Qırx il keçdi və tükəndi möhnət; təkrar bizə nəsib oldu dövlət.
4.Ey yetim imdi sanga hem ğam u renc Tükeniben yolukur bolğay genc	4.Ey yetim! İndi sənin üçün də qəm, əziyyət tükənərək; xəzinə (xoşbəxtlik) rastlamış olacaq.
5.İşimiz üstige kilding imdi İşimiz sırrını bilding imdi	5.İndi işimizin üzərinə gəldin; və işimizin sirrini bildin.
6.Yörü merdanelık eyle katlan Eygülük tevseni üzre atlan	6.İndi mərd şəkildə yeri, səy göstər; və yaxşılıq atının üzərinə min”.
7.Mini bu lutf bile şad eylep Mihnet ü kayğudın azad eylep	7.Məni bu lütflə şad etdi; möhnət və qayğıdan azad etdi.
8.Xanı- devran u Süleymanı-zaman Boldı Bakı çerigi sarı revan	8.Dövranın xanı və Süleymanı-zaman; Bakinin ordusuna doğru oldu rəvan.
9.Bir konup kal'a sevadın kördi Özni ol nahiyeğa yitkürdi **XVI** **Bakı Tarxannıng dasitanı ve İmamü'z-zaman çirigige basturğanı ve İmamü'z-zaman Buxaranıng alğannıng beyanı**	9.Bir düşərgə salıb qalanın mənzərəsini gördü; və o yerə yetişdi. **XVI** **Baki Tarxanın dastanı və zamanın İmamının (Şeybani xan) əsgərinə basqın etməsi və zamanın İmamının Buxaranı almağının bəyanı**

1.Kim idi Bakı Tarxan bilingiz Biliben kıssa başıga kilingiz	1.Baki Tarxanın kim olduğunu bilin; bilərək hekayətin başına gəlin (hekayəti başından dinləyin).
2.Özi ‘Abdü’l-‘Ali Big ferzendi Kurretü’l-‘ayn u ciger-peyvendi	2.Özü Əbdül Əli bəy oğludur; gözünün nuru və ciyər parasıdır.
3.Atası devletide mirzayi Her zaman başıda bir sevdayi	3Atasının dövlətində o bir mirzə idi; hər zaman başında bir sevda var idi.
4.Yimek içmek bile dayim xoş-hal Kuşlap avlap yörügen fariğ-bal	4.Yemək-içməkdən daim xoşlanardı; və quş quşlayıb ov ovlayıb (sıxıntıdan uzaq bir şəkildə) yaşardı.
5.Atası kiçti ise alemdin Anga yok irdi xaber matemdin	5.Atası köçdükdə bu aləmdən; Xəbəri belə yox idi o matəmdən.
6.Ol cihetdin kim anga zahir idi Kim yene bir atası hazır idi	6.Buna səbəb başqa bir atasının; yanında hazır olması idi.
7.Ol ata kim idi bil imdi ‘ayan Mir Derviş Muhammed Tarxan	7.İndi açıqca bil ki, o ata əyan: idi Mir Dərviş Məhəmməd Tarxan.
8.Şahı- key-mertebe Sultan Ahmed Kim anga yar idi baxtı- sermed	8.Özünə bəxtin daima yar olduğu; uca mərtəbəli padşah Sultan Əhməd
9.Ol dağı anga karındaş irdi Barça ‘alemğa bu söz faş irdi	9. Də ona qardaş idi; bu söz bütün aləmə faş idi.
10.Bu cihetdin anga matem yok idi Atası ölgenidin ğam yok idi	10.Bu səbəblə ona matəm yox idi; və atasının ölməsindən ona qəm yox idi.
11.Atanıng nökeri kaldı bisyar Biglik esbabı bile mülki- Buxar	11.(Ona) atasının bir çox əsgəri qaldı; bəylik əshabı (vasitələri) ilə Buxara mülkü qaldı.

1.Boldı bu halet ara çikmey can Barınıng iyesi Bakı Tarxan	1.Bu halda sıxıntı çəkmədi; çünki qalan hər şeyin sahibi Baki Tarxan idi.
2.Atası ornıda big boldı fakir Lik bar irdi heves birle esir	2.Fəqir atasının yerinə bəy olmaqla bərabər; bəzi həvəslərə də əsir idi.
3.Bar idi söz üni nadandır dik Kılığı yaşğına oglanlar dik	3.Danışığı cahillər kimiydi; davranışı gənc oğlanlar kimiydi.
4.Körmedi renc veli taptı genc Taptı ol dünyide künci- birenc	4.Əziyyət görmədən xəzinə tapdı; o dünyada zəhmətsiz bir guşə tapdı.
5.Ol zaman şehri- Semerkand ara Boldı sultan ‘Ali atlık mirza	5. Səmərqənd şəhərində o zaman; Əli adlı mirzə oldu sultan.
6.Uşbu Tarxan anga birse idi aş Kıla alur idi mirzası ma‘aş	6.Bu tarxan ona versəydi aş(yemək); o mirzəsi ala bilərdi maaş.
7.Yoksa biçare yörür irdi nehar Bu idi hal anga leyl ü nehar	7.Yoxsa ac-susuz biçarə; belə gecə-gündüz dolanırdı
8.Hem Karaköl soyurğalı anıng Kal‘a keremine pamalı anıng	8.Həm Qaragöl qəniməti (suyurqal) onun idi; Həm də qala kərəminin ayağı altındaydı.
9.Nökeri hem bolup irdi on ming Hem vilayatı bolup irdi king	9.Əsgəri də on minə qədərdi; və vilayətləri də geniş idi.
10.Bar idi başıda envayi-ğurur Kılayın dir idi her sarı‘ubur	10.Başında dürlü qürurlar vardı; hər tərəfi alıb keçim, deyərdi.
11.Uruş esbabını eylep tayyar Kal‘ağa kilip idi ol serdar	11.O sərdar savaş hazırlıqlarını; tamamlayaraq qalaya gəlmişdi.

1.Hazreti-xanı-humayun-mevkib Anga hem bar idi asru talib	1.Hümayun mövqeli xan həzrətləri də; o qalaya çox talibdi.
2.Anı tüzde tapa almaydur idi Leşkerini çapa almaydur idi	2.Onu düzənlikdə tapa bilmirdi; və əsgərinə qalib gələ bilmirdi.
3.İmdi kim kal'a tüzide anı Taptı andak ferah itti canı	3.İndi ki qala düzündə onu tapdı; və canı xeyli rahat oldu.
4.İşitip xan kilişin Bakı hem Uruş sözini didi muhkem 5.Bar idi pürdil ü nevxaste ol Leşkerin eyledi araste ol	4.Baki də xanın gəldiyini eşidib; savaş sözünü qüvvətli söylədi (Savaş sözünü dəqiq olaraq dilə gətirdi). 5.O, cəsur və gənc idi; əsgərini hazır hala gətirdi.
6.Yasaban kal'a tüzinde turdı Hazreti- xan çirigini kördi	6.Əsgərini nizama düzüb qala düzündə durdu; Xan həzrətlərinin əsgərini gördü.
7.Bende xan allıda irdi ol dem Xan didi asru yakındur axşam	7.Mən qul o an xanın yanında idim; Xan: Axşam olmaq üzrədir, dedi.
8.Kiçke kıstap uruşur bolsa kişi Kutulup çıkmak olur xasm işi	8.Bir kimsə düşməninin arxasında gecə vuruşsa; düşmənin işi bu çəmbərdən çıxmaqdan başqa bir şey olmaz.
9.Tüşeli tangla turup rezm iteli Rezm iter da'iyesin cezm iteli	9.İstirahət edib sabah qalxıb vuruşaq; və döyüş məsələsini qərarlaşdıraq.
10.Hükm kıldı ki bir ikki sultan Tursun at üstide tınglap ferman	10.Bir-iki sultan at üstündə fərmanımı dinləmək üzrə (növbətçi kimi); gözləsinlər, deyə hökm etdi.

11.Bolğuça leşker ilige aram Tutsun at üstide ol xayl makam 12.Xan bu söznü didi yü tüşti özi Barça leşker sorığa (y)etti sözü	11.Əsgər at üstündə dinləndiyi müddətcə; onlar at üstündə gözləsinlər. 12.Xan bu sözü dedi, atdan endu;bütün qoşuna xəbər verdilər.

1.Xan yitişkünçe anı kavladılar Avçı sultanlar anı avladılar	1.Xan yetişincə onu (Baki Tarxanı) qovladılar; və ovçu sultanlar onu ovladılar (ələ keçirdilər).
2.Haşem ü xaylı kırıldı bisyar Mal ü ordusı çapıldı bisyar	2.Maiyyəti və adamları qırıldı; mal və ordusu yağmalandı.
3.Aldılar xayme vü xargahların Kırdılar hemdem ü hem-rahların	3.Çadır və təpələrini aldılar; dost və yoldaşlarını qırdılar.
4.Kirdi kal'a içige özi kaçıp Yüzige ğussa işikini açıp	4.Özü (Baki Tarxan), qaçıb qala içinə girdi; və üzünə qəm-qüssə qapısını açdı (qəza-qədərinə razı oldu).
5.Ol kiçe kondı uşol tigrede xan Kılıban şükri- cenabı- Yezdan	5.(Şeybani) xan, o gecə allaha şükr edərək; o çevrədə yerləşdi.
6.Atlanıp kal'asıga kildi sabah Çıkmadı hiç salayı- ıslah	6.Sabah atlanıb qalasına gəldi; islah xüsusunda səs çıxmadı (söz edilmədi).
7.Xan didi bu sanga bolsun Baki Tingri'din bizge Buxara baki	7.(Şeybani) xan, dedi; «Bu (qala) sənin olsun Ey Baki; Tanrıdan da bizə olsun Buxara baqi »,
8.Kaldı ol kal'ayi- Debusi ara Xan Buxara sarı saldı ğavğa	8.O (Şeybani xan), Dəbusi qalasında qaldı; Buxara xanına dava saldı (Buxara xanı ilə savaşa başladı).
9.Yörüben kildi Buxar üstiğe Turdı ol turfa diyar üstiğe	9.Hərəkət edərək Buxara üstünə gəldi; və o türfə diyar üstündə dayandı.
10.Şehr ehliğa yiberdi peyğam Kim irür xas manga xas ile 'am	10.Şəhər xalqına xəbər göndərdi; «Hər kəs mənə tabedir.
11.Min bu şehr içre okupmen Kur'an Uşbu şehr içre barı yaxşı yaman	11.Mən bu şəhərdə Quran oxumuşam; və şəhər içində pis, yaxşı nə varsa mənimdir.

1.Öz kişimdürler imestürler yat Çıkıban kal‘anı birsünler bat	1.Qaladakılar mənim adamımdırlar, yad deyildirlər; qaladan çıxaraq dərhal təslim etsinlər.
2.Min alarğa şefkat eylermin Barçasın lutf bile silermin	2.Mən onlara şəfqət göstərərəm; hamısını lütflə oxşayaram.
3.Rahmet ü lutf kılur-min izhar Xoş-dil eylermin alarnı bisyar	3.Rəhmət və lütf göstərərəm; onların könlünü xoş edərəm.
4.Ger kabul itmeseler bu sözni Uruş eylep sınasunlar özni	4.Əgər bu sözü qəbul etməzlərsə; vuruşub özlərini sınasınlar”.
5.Xan bu söz birle yibergeç kasid Kıldılar bir niçe fikri- fasid	5.Xan bu sözlə qasid göndərincə; onlar bir çox fitnə-fəsad düşündülər.
6.Lik hiç iş kıla almay axir Kıldılar ‘aczlarını zahir	6.Lakin sonunda heç bir şey edə bilmədilər; acizliklərini göstərdilər.
7.Çıktılar xaceleri ile be-hem Kıldılar kal‘anı axir teslim	7.Xacələri ilə (qaladan) çıxdılar; və sonunda qalanı təslim etdilər.
8.Şehrini çün kolığa aldı xan Şehrning ehliga kıldı ferman	8.Şəhəri ələ keçirdikdə xan;şəhər əhlinə etdi fərman:
9.Kim ra‘iyyet bile hiç iş yoktur Şehrning ehliğa tartış yoktur	9.Ki “ Xalq ilə heç işim yoxdur; Şəhər xalqı ilə çəkişməm (alıb verəcəyim) yoxdur.
10.Kayda kim bar sipahi malı Eylengiz maldın anı halı	10.Harada sipah malı varsa; onu malından yoxsul qoyun”.
11.Uşbu söz birle kirip kildi kazak Her biri bir kişige boldı konak	11.Elə bu söz ilə kazak gəldi; hər biri bir adama qonaq oldu.

1.Aldılar tive bile atnı tamam Kıldılar şehr ilige i'lam	1.Dəvə və atları tamamilə aldılar; şəhər xalqına bildirdilər (ki)
2.Kim sipahi nimesin yaşurmang Kazak ilgide yamanlık körmeng	2.Sipah malını gizləməyin; və beləcə kazak əlindən pislik görməyin.
3.Şehr içige yörügeç uşbu nida Hiç nime kalmadı maxfi asla	3.Bu xəbər şəhər içinə yayılınca; heç bir şey gizli qalmadı.
4.Çıkarıp barçasını birdiler Özlerin bimdin ayırdılar	4.Çıxarıb hamısını verdilər; və özlərini təhlükədən qurtardılar.
5.Boldı bu 'arbede vü fitne ara Bakı Bigning haremi na-payda	5.Bu qarışıqlıq və fitnə içində; Baki bəyin xanımı qeyb oldu (yoxa çıxdı).
6.Kildi uluğ anası xidmetğa Bir nebire çikiben hazretğa	6.Baki bəyin anası (Şeybani xan) xidmətinə gəldi; və bir qız nəvəsini hüzuruna gətirdi.
7.Ol nebire on iki yaşıda Lik yüz fitne anıng başıda	7.O qız nəvə on iki yaşında idi; fəqət başında yüz fitnə var idi.
8.'Akd itip anı kolığa aldı Nakdı- ışkını köngülge saldı	8.(Şeybani xan) nikahlayıb özünə aldı; onun eşqini könlünə saldı.
9.Ol nebirening atası barlas Boldı Barlasğa xan karındaş	9.O qız nəvənin atası idi Barlas ; bu səbəblə Xan, Barlasa (Barlas qəbiləsinə) oldu qardaş.
10.Boldı xan köngli besi mayil anga Kögsi üzre yasadı menzil anga	10.Xanın könlü ona çox meyl etdi (sevdi); və sinəsi üzərində ona bir yer etdi.
11.Geh tutar irdi anıng ğabğabini Geh susar irdi şekerdin lebini	11.Gah onun çənəsini tutardı; Gah da şəkər dodağını öpmək istərdi.

1.Geh saçın isler idi gah yüzin Geh kaşın siler idi gah közin	1.Gah saçını, gah üzünü qoxlayardı; gah qaşını, gah da gözünü oxşayardı,
2.Gah töşi sarı iltür idi kol Geh koyırak takı salur idi yol	2.Gah belinə əlini dolayardı; gah da əlini döşünə apparardı.
3.Akıbet vasl güli açıldı Her taraf bergleri saçıldı	3.Sonunda vəsl gülü açıldı; hər tərəfə yarpaqları saçıldı.
4.Vasl gülzarıda xan tuttı makam Naz-perver gülidin aldı kam	4.Xan vəsl gülzarında tutdu məqam; nazlı gülündən aldı kam.
5.Vasl eyyamıda ol xanı- zarif Kim özi dik bar idi tab'ı latif	5.O, vəsl günündə zərif xan ki; özü kimi təbi də lətif idi;
6.Külüben bende sarı açtı nazar Didi ey Salihi- fersüde-ciger	6.Təbəssümlə mən qula doğru baxdı; və dedi ki: "Ey ciyəri parçalanmış Salih,
7.Bir 'aceb fikr köngülge kiledür Mini asru mutefekkir kıladur	7.Bir əcayib fikir xatirə gəlməkdədir; və məni çox düşündürməkdədir.
8.Uşbu tonlar ki kiyip-min hala Bi-tekellüfdür ü irmes ziba	8.İndi geydiyim bu libaslar bəsitdir; və gözəl deyildir.
9.Yar nazikdür ü ziba asru Şux u pür-'işve vü ra'na asru	9.Halbuki yar nazik və çox gözəldir; Şux, çox işvəli və çox lətifdir.
10.Ayb eger kılsa nidür çareyi- kar Mini bu fikr kılıptur efkar	10.Əgər ayıbdırsa, nə etmək lazım; bu fikir mənim zehnimi məşğul edir.
11.Çün işittim munı men divane Eyledim'arz anga güstahane	11.Mən divanə bunu eşitdiyim vaxt; ona küstahca ərz etdim:

1. Ki bu vuslat sanga kutluk bolsun Bu ferağat sanga kutluk bolsun	1.Bu vüsal sənə qutlu olsun; bu rahatlıq sənə qutlu olsun.
2.Nuşı- ‘işret bile tolsun camıng Hasıl olsun ne ki bardur kamıng	2.Qədəhin işrət şərabıyla dolsun; nə muradın varsa hasil olsun.
3.Sin bu ton canibidin fikr itme Uşbu tonnıng sözini zikr itme	3.Sən əlbisələri düşünmə; və əlbisədən söz etmə.
4.Ger bu kulnıng sözini tutsa xan Çaresi bar beğayet asan	4.Əgər xan bu qulun sözünü tutsa; çarəsi çox asandır.
5.Çare budur ki anga yitkende Vasl bezmide makam itkende	5.Çarə budur ki, ona yetişdikdə; vüsal məclisində yerləşdikdə,
6.Uşbu tonlarnı çıkarıp fi’l-hal Taşlap inmek kirek ey nik-xisal	6. Dərhal bu geyimləri çıxarmaq gərək; və fırladıb atmaq gərək.
7.Xan bu sözni işitip küldi besi Uşbu söz yanığa ivrüldi besi	7.Xan bu sözü eşidib çox güldü; bu sözü çox bəyəndi.
8.Gah ü bi-gah munı yad kılur Külüben xatırını şad kılur	8.Vaxtlı- vaxtsız bunu yad edir; gülərək könlünü şad edir.
9.Ya Rab ol xannı selamet tutkıl Anga sahbayı- keramet tutkıl	9.Ya Rəbb, o xanı səlamətdə tut; ona kəramət şərabını nəsib et!
10.Barça maksudığa yitkürgil anı Nazarı- lutf bile körgil anı	10.Onu bütün istəklərinə çatdır; ona lütf nəzərilə bax.

XVII **Hazreti- İmamü'z-zaman u xalifetü'r- rehman Buxaranı alıp Semerkand taxtığa teveccüh kılğanı ve Semerkand ehli kingeş birle Bakı Tarxannı Buxara yibergenleri ve Sultan Mahmud Bahadır ilğarıdın kaçkanı**	XVII **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin Buxaranı alıb Səmərqənd taxtına yönəlməsi və Səmərqənd xalqı ilə görüşüb Baki Tarxanı Buxaraya göndərməsi və Sultan Mahmud bahadır öncülərindən qaçması**
1.Xan Buxara içide fariğ-bal Yarınıng sohbeti birle xoşhal	1.Xan Buxara içində başı dinc; və yarının söhbəti ilə rahat halda idi.
2.Fitne vü şur Semerkand ara Tüşüp ol şehrğa mundın ğavğa	2.Səmərqənddə fitnə və qarışıqlıq vardı; (bu səbəblə) şəhərə dava düşmüşdü.
3.Kim bu kün tangla kilip alğusıdur At ayağıda bu il kalğusıdur	3.Ki, bu gün, sabah gəlib (şəhəri) alacaqdır ;və bu xalq at ayağı altında qalacaqdır.
4.Andağı bigler ile xaceleri Defteri- mülk üze dibaçeleri	4.Oradakı (şəhərdəki) bəylər ilə xacələri; və mülk dəftərinin dibacələri (ölkənin irəli gələnləri),
5.Bakı Tarxanğa kişiler yiberip Bu yan ol yanga kişiler yiberip	5.Baki Tarxana adam göndərib; o yana, bu yana adamlar göndərib,
6.Koydılar sözni bu yirge ki eger Xan Semerkand sarı salsa güzer	6.Sözü bu yerə qoydular ki; əgər xan Səmərqəndə yerisə,
7.Bakı Tarxan ü çerigler barı Eylegey ‘azmı- Buxara sarı	7.Baki Tarxan və əsgərləri hamısı; Buxara tərəfinə yerisin!
8.Uşbu söz birle birip işke karar Olturup irdiler ol şehr ara zar	8.Bu söz ilə (bu) işə qərar verdilər; və şəhərdə pərişan halda oturdular.

1.Kim yene Xanı- Sikender-himmet Ötünüp Hazreti- Hakdın nusret	1.İsgəndər himmətli xan yenə; uca Allahdan yardım diləyib,
2.Atlanıp bardı Semerkand sarı Didiler ehli- Semerkand barı	2.Atlanaraq Səmərqənd sarı getdi; Səmərqənd xalqının hamısı dedi ki:
3.Kim ‘acep vaki`a bolğusıdur Şehrimiz Özbek ile tolğusıdur	3.”Əcəb hadisə olacaqdır; şəhərimiz özbək ilə dolacaqdır.
4.Ol kişi birle uruşur kişi yok Anıng allıda turuşur kişi yok	4. O adamla (Şeybani xanla) vuruşacaq kimsə yoxdur; ona qarşı duracaq kimsə yoxdur.
5.Bar Sultan ‘Ali Mirza bu tavr Bat öter bolğay anıng canığa cevr	5.Sultan Əli Mirzə bu halda idi; və canına cövr-cəfa dəyəcəkdi.
6.Biglerimiz bu sıfatlık hayran Xaceler malı bile ser-gerdan	6.Bəylərimiz bu şəkildə heyrət içində; və xacələr də mal ilə sərgərdan haldadırlar”.
7.İlde bu fikr idi vü xanı- dilir Bardı ol bişege andak kim şir	7.El bu düşüncədə ikən; cəsur xan o meşəyə şir kimi atıldı.
8.Vehmidin titrediler yaxşı yaman Kaldılar barça ol işdin hayran	8.Yaxşılar, pislər onun qorxusu ilə titrədilər; və hər kəs işinə heyran qaldı.
9.Seri- pül tigresige yitkende Ol nevahide makam itkende	9.Səri-pül civarına çatdığı vaxt; o tərəflərdə məqam tutduğu vaxt;
10.Bakıdin eylediler xanğa xaber Kim Buxarağa salur boldı güzer	10. Xana Bakidən xəbər gətirdilər ki; O, yolunu Buxaraya tərəf salıb.
11.Özidin burna yiberdi ol xan İnisin mülki- Buxarağa revan	11.Onda xan özündən öncə kiçik qardaşını; dərhal Buxara müklünə yolladı.

1.İnisi Hazreti- Sultan Mahmud Kildi vü xalknı kıldı xoşnud	1. Kiçik qardaşı həzrət Sultan Mahmud; gəldi və xalqı etdi xoşnud.
2.Bir tarafdın basa kildi sultan Bir tarafdın takı Bakı Tarxan	2.Sonra, bir tərəfdən çıxdı Sultan ; və bir tərəfdən də Baki Tarxan.
3.Tört biş ming kişi birle Bakı Kildi vü kaçtı şeca'at çakı	3.Dörd-beş min adamla Baki gəldi; və şücaət göstərmək məqamında qaçdı.
4.Üç yüz Özbekni yiberdi sultan Körüp ol xaylnı kaçtı Tarxan	4.Üç yüz özbəyi göndərdi sultan; görüb o qədər adamı qaçdı Tarxan.
5.Bardı Karşığa vü muhkem boldı Mihnet ü rencğa hemdem boldı	5.Karşıya çatdı və yerləşdi; möhnət və əziyyətə yoldaş oldu.
6.Xan takı kildi yanıp devlet ile Kördi sultan inisin nusret ile	6.Xan da var-dövlət ilə geri döndü; və Sultanın kiçik qardaşını allahın köməyilə (qalib gəlmiş halda) gördü.
7.Şükr itip Tingrige olturdılar Yene bu fikrni xub kördiler	7.Tanrıya şükr edib oturdular; və yenə bu fikri uyğun bildilər:
8.Kim Buxaranı kılıp müstahkem Xalknıng xatırın eylep xurrem	8.Buxaranı möhkəm hala gətirərək; xalqın könlünü xoş edib,
9.Xan Semerkand sarı 'azm itkey 'Azmnı taxt sarı cezm itkey	9.Xan, Səmərqənd tərəfinə niyyətlənəcək; niyyəti taxtı ələ keçirmək olacaq.
10.Uşbu dem kildi birev xan katığa Baş koyup sıdk bile xidmetiğa	10.Bu sırada biri xanın hüzuruna gəldi; sədaqətlə xidmətinə baş qoyub,
11.Didi Sultan 'Ali Mirza anası Dime mirza şehi- dana anası	11.Dedi ki: Sultan Əli Mirzənin anası; Mirzə demə, o müdrik şahın anası,

1.Mini xan xidmetiğa kıldı revan Didi xan allıda kıl munı beyan	1.Məni dərhal xanın xidmətinə etdi rəvan; Dedi: xanın hüzurunda bunu et bəyan
2.Kim kabul itse kenizidür-min Gerçi bu şehr ‘azizidür-min	2. “Bu şəhərin əzizi olsam da; qəbul edərsə, kənizi ollam.
3.Kılsun oğlumnı oğullukka kabul Bolmasun xidmetidin köngli melül	3.Oğlumu oğulluğa etsin qəbul ; (xanın) könlü onun xidmətindən olmasın məlul.
4.Xan Semerkandğa batrak kilsün Sözlerim sıdkını munda bilsün	4.Xan Səmərqəndə dərhal gəlsin; sözlərimin doğruluğunu burada bilsin”.
5.Çün bu sözlerni sema‘ eyledi xan Didi oldur manga asayişi- can	5.Xan bu sözləri eşidəndə; «Mənə can huzuru odur»- dedi.
6.İşitip-men sıfatını bisyar Ğayibane min anga ‘aşıkı- zar	6.“Mən, onun vəsflərini çox eşitdim; ona xəyalən aşiq oldum.
7.Min Semerkandnı ansız niteyin Cesedi- tireni cansız niteyin	7.Mən Səmərqəndi onsuz nə edim; qara cəsədi cansız nə edim?
8.Oğlı oğlumdur u özi yarım Dil-ber ü hem-nefes ü dil-darım	8.Oğlu oğlum və özü (də) yarımdır; dilbərim, həmnəfəsim və (də) dildarımdır”.
9.Uşbu sözlerni dip ol kasıdğa Külüşüp ol tama‘ı- fasidğa	9.Bu sözləri o qasidə dedi; və bu pis tamahla gülüşdü.
10.Yandurup anı yiberdiler bat Özleri songıça bardılar bat	10.Onu dərhal geri yolladılar; özləri də arxasınca vardılar.
11.Kasıd ol şehrğa kirgeç fi`l-hal Boldı Bigim kadehi mal-a-mal	11.Qasid o şəhərə dərhal girincə; bəyimin qədəhi dopdolu oldu (xoşbəxt oldu).

1.Xan digen sözler ile boldı mest Kıldı kasid yolıda başını pest	1.Xanın dediyi sözlərdən məst oldu; və qasidin yoluna baş qoydu.
2.Çarlap oğlını kingeş kıldı revan Unatıp oğlını boldı şadan	2.Oğlunu çağırıb dərhal məşvərət etdi; və onu hazırladıb şadlıq etdi.
3.Yitti xandın takı fi'l-hal xaber Kim Semerkand sarı kıldı güzer	3.Xandan o saat xəbər gəldi ki; o,Səmərqənd tərəfinə yönəlib.
4.Bigim ol vaki'adın şad oldı Sabr kim yok idi ber-bad oldı	4.Bəyim o hadisədən şad oldu; və səbr edə bilməyib bərbad oldu.
5.Çarlap oğlını didi uşbu zaman Şehrdin çık takı kıl xidmeti- xan	5.Bu əsnada oğlunu çağırıb «Şəhərdən çıx; və Xanın xidmətini yerinə yetir!»- dedi.
6.Kasıdın oğlığa hemrah itti Anı öz derdidin agah itti	6. Qasidini oğluna həmrah etdi; və onu öz dərdindən agah etdi.
7.Didi xanğa di ki mundın artuk Firkatıng içre manga takat yok	7.Xana: «Bundan artıq firqətinə; taqətim qalmadığını söylə!»- dedi.
8.İl sening mülk sening şehr sening Min sening lutf sening kahr sening	8.Xalq sənin, mülk sənin, şəhər sənindir; mən sənin, lütf sənin, qəhr sənindir.
9.Mening oğlumğa 'inayet körgüz Körmegil yat anı kılğıl öz	9.Oğluma inayət göstər; və onu yad bilmə, özününkü bil!
10.Bağı- meydan ara irdi ol xan Köngli Bigim ğamı birle hayran 11.Kim xaber kildi ki Mirza yitti Toy u cem'iyyet ü ğavğa yitti	10. Bağı- Meydanda idi xan; və könlü Bəyim qəmi ilə heyran(yanırdı). 11.Mirzənin yetişdiyi xəbəri gəldi; toy,düyün (quruldu) və gurultu qopdu.

1.Xan didi oğlum irür ol kilsün Manga fi'l-hal körünüş kılsun	1.Xan dedi: «Oğlumdur o, gəlsin; və mənə dərhal görünsün».
2.Çün bu söz xan katıda aytıldı Kildi Mirza vü körünüş kıldı	2.Bu söz xanın hüzurunda söyləndikdə; Mirzə gəldi və hüzura çıxdı.
3.Xan anı kuçtı vü öpti yüzidin Birdi teskin anga şirin sözidin	3.Xan onu qucaqladı və üzündən öpdü; şirin sözü ilə onu təskin etdi.
4.Didi Mirza manga ferzend oldung Natüvan bağrıma peyvend oldung	4."Mirzə, mənə oğul oldun; natəvan bağrıma bağ oldun (bağrımı qüvvətləndirdin).
5.Anang imdi kile körsün batrak Şehrdin ayrıla körsün batrak	5.Anan indi dərhal gəlsin; və dərhal şəhərdən ayrılsın.
6.Min kılayın anı fi'l-hal nikah Kim budur anga vü hem sanga salah	6.Mən onu dərhal nikahlayım; onun üçün də, sənin üçün də qurtuluş budur".
7.Xan sözi şehrğa barğaç fi'l-hal Çıktı Mirza anası fariğ-bal	7.Xanın sözü şəhərə çatar-çatmaz; Mirzənin anası rahatladı.
8.Yasanıp çıktı peri yanglığ bat Miceridin yasap özige kanat	8.Baş örtüyündən özünə qanad edib; pəri kimi süslənərək dərhal çıxdı (yola düşdü).
9.Bağı- meydanğa kirip kildi revan Kilişidin çü xaber taptı xan	9.Xan gəlişindən xəbər alınca; dərhal Baği- meydana yüyürdü.
10.Anı bir guşede olturğuzdı Allıda bir niçeni turğuzdı	10.Onu bir guşədə oturtdu; və xidmətində bir neçə qadın qoydu.
11.Şehrning içide tüşti ğavğa Kim kaçıp xanğa tayandı Mirza	11.Şəhərə səs düşdü ki;Mirzə qaçıb, xana pənah aparıb.

1.Anasını takı xanğa birdi Anası xan haremiğa kirdi	1.Anasını da xana verdi; və anası xanın hərəminə girdi.
2.Xace Yahya didi Babur Mirza Kaşki kilgey idi uşbu ara	2.Xacə Yəhya: «Kaş ki, Babur Mirzə də; buraya gəlsəydi», -dedi.
3.Gerçi xace bu temenna kıldı Şehr xalkı anga ğavğa kıldı	3.Xacə bu təmənnada olunca; şəhər xalqı ona qarşı çıxdı.
4.Buldura almadı vü boldı xamuş Lik mahzun içide yüz ming cuş	4.(Babur Mirzəni) tapa bilməyincə susdu; fəqət içində yüz min coşğunluq ilə məhzun oldu.
5.Haceler dağı tura almadılar Hiç tedbir köre almadılar	5.Xacələr də dura bilmədilər; və heç bir tədbir görə bilmədilər.
6.Hace Yahya bile barça yığılıp Her biri özining işini bilip	6.Xacə Yəhya ilə hamısı toplanıb; və hər biri öz işini bilib,
7.Kildiler barçaları xan katığa Kıldılar ‘arzı- güneh xıdmetiğa	7.Hamısı xanın hüzuruna gəldilər; və hüzurunda günahlarını etiraf etdilər.
8.Xacelerni kolığa alğaç xan Eyledi leşker ilige ferman	8.Xan xacələri ələ keçirincə; əsgərlərinə (belə) buyurdu:
9.Kim yığılıp barısı kilsünler Mülk işide kingeş kılsunlar	9.”Hamısı toplanıb gəlsinlər; və məmləkət işini məşvərət etsinlər.
10.Cem ‘bolsun barı sultanlar hem Pehlevanlar bile oğlanlar hem	10. Cəm olsun bütün sultanlar həm; pəhləvanlar ilə oğlanlar həm”.
11.Boldılar cem ‘barı yaxşı yaman Kingeş eylerge zemini- ferman	11.Xanın buyruğunu məşvərət etmək üçün; yaxşı, pis hər kəs toplandı.

1.Fikr ile özlerini kıstadılar Xalknıng tınçlığın istediler	1.Fikr edib çox düşündülər; (sonda) xalqın dincliyini istədilər.
2.Didiler bolsa tirig bu Mirza Hiç kem bolğusı yoktur ğavğa	2.«Bu Mirzə diri qaldıqca; dava əksik olmayacaqdır»- dedilər.
3.Uşbu söz birle boluban bi-ğam Kıldılar xidmeti- Mirzanı ‘adem	3.Bu sözü söyləyərək qəmdən qurtuldular; (rahatladılar) və Mirzəyə xidmət etmədilər.
4.Anasın bir kişige birdiler İş sözin dir kişige birdiler	4.Anasını birinə verdilər; iş sözünü deyə bilən kişiyə verdilər.
5.Ol munung ivide menzil kıldı Bu anıng kamını hasıl kıldı	5.O, bunun evində mənzil etdi; bu, onun arzusunu yerinə gətirdi.
6.La‘net ol nev‘ anağa kim ol Nefsi üçün ölüme birdi oğul	6.O cür anaya lənət olsun ki; nəfsi üçün oğlunu ölümə verdi.
7.Kim ki xatun sözi birle bolğay ‘Aceb irmes bu ki kanı tolgay	7.Xatun sözü ilə hərəkət edənin; qanının axmasına çaşılmaz.
8.Kim ki xatun sözige salsa kulak Cay ol bar ki bolğay andak	8.Xatun sözünə kim qulaq versə; onun yeri (aqibəti) belə olar.
9.Çünki Mirza işi andak boldı Şehr xan kollarığa ivrüldi	9.Mirzənin işi belə olduğu üçün; şəhər xanın əlinə keçdi.
10.Aldılar mal u ğanimet sansız Barça taracsız u talansız	10.Yağmasız və talansız çoxlu; mal və qənimət aldılar (ələ keçirdilər).
11.Çün kazak şehr içige köp kirdi Maldın şehr elini ayırdı	11.Bir çox kazak (soyğunçu) şəhər içinə girib; şəhər xalqını maldan etdi.

1.Can Vefa Beyni tilep xanı-ğani Eyledi şehrde daruğa anı	1.(Könlü) zəngin xan, Can Vəfa bəyi diləyib; onu şəhərə daruğa eylədi (təyin etdi).
2.Didi şehr içre kirip eyle nida Bolmasun qaret ü tarac u bela	2. Dedi:"Qarət, talan və tarac olmasın deyə; şəhərə girib səslən";!
3.Can Vefa şehrga kirgeç fi'l-hal Kıldı baştaklık iterni pamal	3.Can Vəfa şəhərə girincə dərhal; əvvəl əks davrananı ayaq altına aldı.
4.Taptı daruğa bile şehr aram Tuttı yerlig yerige barça makam	4.Daruğa ilə şəhər hüzur tapdı; və hər şey yerli-yerinə oturdu.
5.Xacelerni yibere birdiler Barçasın maldın ayırdılar	5.Xacələri göndərdilər ; və hamısını malından etdilər.
6.Xace Yahyağa 'inayet bile xan Didi ey xaceyi- erbabı- zaman	6.Xan, Xacə Yəhyaya inayət ilə dedi ki; "Ey zamanının ərbabı xacə!
7.Sanga bu iş ne münasib irdi Kim bu Mirzage musahib irdi	7.Sənə bu iş namünasib idi;Ki bu Mirzəyə müsahib idi?
8.Sin kim ü mülk işini kılmak Barçadın imdi kirek ayrılmak	8.Sən hara, məmləkət işini görmək (idarə etmək) hara; indi hər şeydən ayrılmağın gərək.
9.Bar Xorasan sarı kim bu kişver Boldı daxlıng sebebidin ebter	9.Xorasan tərəfinə get, çünki bu ölkə; sənin müdaxilə etməyin səbəbiylə betər (pərişan) oldu".
10.Birdi öz atını vü didi anga Kim munung fayidesi bar sanga	10.Öz atını ona verdi; və dedi: "Bunun sənə faydası var,
11.Sindin üç küngeçe ot suv tilemes Yol yörüp ot tilemes suv tilemes	11.Üç gün qədər yol gedər; səndən ot istəməz, su istəməz.

1.Sin yörü imdi cihandın azad Kayda kim xatırıng ister bol şad	1. Get, Sən indi dünyadan azad ol; Harada könlün istərsə orada şad ol"!
2.Xace Yahyağa çü boldı ruhsat Koydı yüz xaceğa yüz ming mihnet	2.Xacə Yəhyaya bu icazə verilincə, Xacə yüz min möhnətə düşdü.
3.Ehl ü evladı yığıldı barça İl ulus kaşıga kildi barça	3.Bütün ailəsi və uşaqları toplandı; hamısı xalqın qarşısına gəldi.
4.Tiveler yüklediler niçe katar Tüzdiler yene katar ile mehar	4. Dəvələr yüklədilər qatar-qatar; və yenə hazırladılar gəm və ovsarlar.
5.Gerçi bisyar salıp çıktılar Asru köp mal alıp çıktılar	5.Hərçənd ki, bir çox şeyi tərk edib çıxdılar; yenə də çox mal alıb çıxdılar.
6.Körgeç ol mal u yarağını kazak Tama' itti anga vü bardı çak	6.Kazak (soyğunçu) o mal və əşyanı görüncə; ona tamah etdi və düz ora getdi.
7.Barıban songıça olturdılar Malını koş tapa kiltürdiler	7.(Xacə Yəhyanın) arxasından çatıb dayandırdılar; və qalan malını əlindən aldılar.
8.Xannıng andın xaberi yok irdi Malığa hem nazarı yok irdi	8.Xanın bundan xəbəri də yox idi; və (Xacə Yəhyanın) malında gözü də yox idi.
9.Kaldı bir xace ki devri-eyyam Kılıp irdi anı şeyxü'lislam	9.(şəhər içində) bir xocaya qaldı dövrü əyyam; Onu da etdi şeyxülislam.
10.Bü'l-mekarim atı vü etvarı Napesendide vü naxoş barı	10.Adı Bül-məkarim idi; adı və rəftarları bəyənilməz və xoşa gəlməz idi.
11.Xan anga eyledi bisyar kerem Kıldı ashabığa izhar kerem	11.Xan ona da çox iltifat göstərdi; və əshabına da çox lütfkarlıq etdi.

1.Anı şehr içre salıp çıktı özi Boldı leşker bile bu nev‘ sözi	1.Özü onu şəhər içində qoyub çıxdı; və qoşunla belə söz etdi:
2.Kim boluban ili sultanı-serdar Eyleben köç ü yarağın tayyar	2.”Xalqı sərdar olan sultanın; köç və karvanı hazırlayaraq,
3.Tipreseler basa Türkistandın Kilseler Yessi bilen Savrandın	3.Sonra Türküstandan hərəkət etsələr; və Yessi ilə Savrandan gəlsələr,
4.Mülkning maslahatığa uşbu Yaxşı sözdür bu yaranlar asru	4.Ey dostlar, bu mülkü idarə etmək üçün; ən yaxşısı bu sözdür (tədbirdir)”.
5.Bu kingeş birle yiberdi ol xan Leşkerini tarafı- Türkistan	5.O xan bu məsləhətlə; əsgərini Türküstan tərəfinə göndərdi.
6.Leşkerining köpi ol yan bardı Leşker ile iki sultan bardı	6.Əsgərinin çoxu o yana çatdı; əsgər ilə iki sultan da bərabər idi.
7.Ol iki kim yörüdiler ol yan Boldı Mehdi vü Sivinçik sultan	7.O tərəfə yürüyən o iki adam; Mehdi və Süyünçək Sultan idi.
8.Bardı Mahmud digen sultan hem Ki Buxar ehlini kılğay xurrem	8.Buxara xalqı şad olsun deyə; Mahmud Sultan da bərabər gəldi.
9.Kaldı xan allıda eylep cevlan Hamza Sultan bile Timür Sultan	9.Həmzə Sultan ilə Teymur Sultan; xanın hüzurunda qaldılar.
10.Xan barıp Xace Didar olturdı Anı özige münasib kördi	10.Xan çatıb Xacə Didarda oturdu; onu özünə uyğun bildi.
11.Can Vefa irdi Semerkand ara Biş yüz Özbek bile xoş biperva	11.Can Vəfa beş yüz özbək ilə; xoş və xürrəm Səmərqənddə idi.

1.Uşbu halet bile Şeyxü'lislam Şah Baburğa yiberdi peyğam	1.Bu halda ikən Şeyxülislam, Babur şaha xəbər yolladı.
2.Kim "irür xan vatanı Hace Didar Özi ol kal'a ara tapay karar	2.Ki "Xanın vətənidir Xacə Didar; Özü o qalada tutubdur qərar.
3.Can Vefa az kişi birle hasıl Şehr içinde turuptur ğafil	3.Can Vəfa az adam ilə bərabər şəhərdə; qəflət içində durubdur.
4.Kil filan kiçe filan küçe sarı Kim sining sarı kilür xalk barı	4.Filan gecə, filan küçəyə sarı gəl; və bütün xalq sənə gələcəkdir (ətrafında toplaşacaqdır).
5.Biz sini şehr içige kivüreli Tutup Özbekni sanga kiltüreli"	5.Biz səni şəhər içinə salaq; Özbəyi tutub sənə gətirək".
6.Kildi bulcar bile Babur hem Kiriben kal'anı kıldı muhkem	6.Babur da əsgərləri ilə gəldi; və qalaya girərək onu möhkəm etdi.
7.Can Vefağa çü bu iş boldı 'ayan Şehrdin çapkulaşa çıktı revan	7.Can Vəfa bu işi öyrənəndə; vuruşaraq şəhərdən çıxdı.
8.Kildi xan allıda vü kıldı eda Her ne kim saldı anga hükmi-kaza	8.Qəza-qədəri, başına gələn hər şeyi; gəlib Xan hüzurunda danışdı.
9.Kildi xan atlanıp andın fi'l-hal Şehrni eylegeyin dip pamal	9.Şəhəri yerlə bir edək deyə; padşah atlanıb dərhal gəldi.
10.Lik leşker az idi vü kurğan Muhkem irdi vü ili bi-payan	10. (Şeybani)xanın qoşunu az idi, ancaq kurqan möhkəm idi; və xalqı da çox idi.
11.Yandı naçar zaruret birle Turdı ol yirde küduret birle	11.Naçar qalıb döndü zərurət ilə; və orada gözlədi kin- küdurət ilə.

1.Ança kim köç ile kildi leşker Boldılar barça ‘adavet-güster	1.Əsgər elə köç ilə gəldi ki; hamısı ədavət göstərdilər.
2.Oxşaş ol boldı ki leşker barı Eylegey ‘azm Buxara sarı	2.Bu durum ona bənzədi ki,əsgərin hamısı; Buxara sarı yönələcəkdir.
3.Birkitip köçlerini anda Eyle kim Yessi bilen Savranda	3.Köçlərini orada; Yessi ilə Savranda birləşdirib,
4.Özge her sarı yörüş kılğaylar Her kim uruşsa uruş kılğaylar	4.Digər tərəflərə yeriyənlər; və kim qarşı qoysa vuruşacaqlar.
5.Hamza Sultan bile Mehdi Sultan Tuttı Kufin ü Feraxinde mekan	5.Həmzə Sultan ilə Mehdi Sultan; Kufin və Fəraxində saldı məkan.
6.Kıldı xan şehri- Buxarada nüzul Kıldılar xıdmetin il barça kabul	6.Xan, Buxara şəhərində məskən saldı; və bütün xalq xidmətini qəbul etdi.
7.Kıldı sultanı- Buxara Mahmud Ağası könglin özidin xoşnud	7.Gəldi Buxara sultanı Mahmud ;və qardaşının könlünü etdi xoşnud.
XVIII **İmamü’z-zaman xaberlerin eşitip Merv mirzası ve Karaköl ehli ve ba‘zı vilayetlerning tuğyanı**	**XVIII** **Zamanın İmamı xəbərlərini eşidib Mərv mirzəsi ilə Qaragöl xalqı və bəzi vilayətlərin tuğyan etmələri**
8. Xan Semerkandnı aldurğanda Bayağı kal‘ada olturğanda	8.Xan Səmərqəndi əldən verib; və daha əvvəlki qalada oturanda,
9.Ekser il tartılıp idi xandın Fitne başlap idiler her yandın	9.Xalqın çoxu xandan uzaqlaşmış idi; və hər yanda fitnə başlamış idi.
10.Karaköl ehli vü Karşı vü Xezar Yağılık eylep idiler izhar	10.Qaragöl xalqı, Karşı və Xəzər xalqı; düşmənçilik göstərmişdilər.

Kiş ili hem kılıp irdi tuğyan Birkitip irdi ol hem kurğan	1.Kiş xalqı da iğtişaş etmişdi; o xalq da kurqanı möhkəm etmişdi.
2.Birkitip ehli- Karaköl barı Çiktiler özlerini Merv sarı	2.Qaragöl xalqı hamısı ittifaq edib; Mərv tərəfinə yönəldilər.
3.Şah Ebul Muhsini- ğafilğa meger Yiberip irdiler ol xayl xaber	3.Məgər qafil Şah Əbül-Muhsinə; o kimsələr xəbər vermişdilər:
4.Kim bu kün tangla kilür Şeybak xan Zahira da‘iyeyi- Türkistan	4.Ki: "Bu gün səhər Şeybak xan gələcək; açıqca Türküstan haqqında iddia edəcək.
5.Sin özüngni bu tarafğa yitkür İl ulusnı bu şerefğa yitkür	5.Sən özünü bu tərəfə yetir; və məmləkət xalqını bu şərəfə yetir.
6.Ger özüng kilmeseng ey xusrevi-‘ahd Eyle ılğar yiberürde cehd	6.Ey zamanın padşahı, əgər sən gəlməsən; öncü qüvvət göndərməyə səy göstər!
7.Bir kulung kilse bu kişverge yiter Biz biriksek sanga xan xaylı niter	7.Bu ölkəyə bir qulun gəlsə yetər; biz toplaşsaq, sənə xanın ordusu nə edə bilər"?
8.Çün bu söz yitti Ebu'l-Muhsinğa Asru kar itti Ebu'l-Muhsinğa	8.Bu söz Əbü'l-Muhsinə çatanda; ona çox təsir etdi.
9.Atlanur boldı Karaköl sarı Boldılar leşkeri tayyar barı	9.Qaragöl tərəfinə atlandı; və bütün əsgəri hazır oldu.
10.İmdi kim yol başıga kildiler Bigleri barça kingeş kıldılar	10.İndi yol başına gəldikdə; bəylərinin hamısı məşvərət etdilər:
11.Didiler asru irür düşvar iş Barıp Özbek bile kılmak sançış	11. Dedilər:"Özbək ilə gedib vuruşmaq; çox çətin bir işdir,.

1. Padişahidür uluğ asru xan Kaşıda niçe bahadır sultan	1.Padşahı çox ulu bir xandır ;və hüzurunda neçə igid sultan vardır.
2.Xan bile bolmasa hiç kim hala Bardur üç ming kişi xod rezm ara	2.Xan yanında heç kim olmasa belə; ən azından vuruşacaq üç min nəfər vardır.
3.Heridin kilse uluğ mirzamız Köp yığın kılsa uluğ mirzamız	3.Ulu mirzəmiz Heratdan gəlsə; və çox böyük bir qələbəlik toplasa,
4.Yağıkıp kitken oğullarğa tamam Bitise hatlar u kılsa peyğam	4.Düşmən olub gedən uşaqlarının hamısına; məktublar yazsa və xəbər göndərsə,
5.Barçasın yığsa özining katığa Kilseler barça anıng xıdmetiğa	5.Hamısını öz hüzuruna toplasa; və hamısı onun xidmətinə gəlsə;
6.Kıla almaslar uruş xan birle Barçanıng işi tüşer can birle	6.Xan ilə vuruşa bilməzlər; çünki hamısı canının hayındadır.
7.Biz barıp ni iş ite alğay-biz Basa ni yirge yite alğay-biz	7.Biz çatıb nə edə bilərik; və hara gedə bilərik?
8.Karaköl ili bile biz niteli Ni kılıp kal'asını birkiteli	8.Qara göl xalqı ilə biz nə edək; nə edib qalasını bərkidək.
9. Kal'asın bizge ol il birgende Biz barıp kal'asığa kirgende	9.O xalq qalasını bizə verəndə;və biz gedib qalasına girəndə,
10.Kalın Özbek darısa nitkey-biz Niçük ahengi- firar itkey-biz	10.Qələbəlik özbək hücum etsə; nə edəcəyik və necə qaçacağıq?
11. Bizge kim bolğusıdur anda meded Kalğu-mız kal'ada mahbusı-ebed	11.Bizə orada kim yardımçı olacaq?; Qalada əbədi həbsdə qalacağıq".

1.Çünki bigler didiler bu sözler Oynata başladı mirza közler	1.Bəylər bu sözləri dedikdə; mirzə gözlərini oynatmağa başladı.
2.Her sarı tilmüre kaldı mirza Yol başında tura kaldı mirza	2.Mirzə hər tərəfə həsrətlə (ümidsiz) baxdı; və yol ayrıcında qaldı.
3.Tüşti köngli ara vehm karı Kaytur boldı revan iv sarı	3.Könlünə qorxu düşdü; və evinə doğru dönüb getməyə başladı.
4.Didiler bigleri kim sabr kılıng Bu kayturda işingizni biling	4.Bəyləri dedi ki, ″Səbr edin; və bu geri dönüşdə işinizi bilin! .
5. Dimesün sizni xalayık korkak Bir niçe söz aytıng kaytur çak	5.″Xalq sizə qorxaq deməsin deyə; qayıtdığınız vaxt çox söz söyləyin (dərdinizi danışın). ″
6.Aytıngız sudın ötermin fi'l-hal Her niçe bolsa ögüz mal-a-mal	6.″Çay nə qədər daşqın olsa da; mən dərhal sudan keçərəm, deyin″.
7.Barıp Özbek bile rezm eyler-min Rezmning 'azmını cezm eyler-min	7.Gedib özbək ilə vuruşaram; və vuruşmağa əzm edərəm.
8.Bir niçe laf aytıngız bu yanglığ Bir niçe laf satıngız bu yanglığ	8.Bu şəkildə bir çox söz söyləyin; və bu şəkildə bir çox söz sərf edin.
9.Kılalı ol ara bizler der-xast Siz bu sözlerge bolungız ser-rast	9.Bizlər o ara istəyək; siz bu sözləri doğrulayın".
10. Şah Ebu'l-Muhsini- bi-çare revan Çıktı taxtı üze eylep cevelan	10.Çarəsiz Şah Əbü'l-Muhsin; dərhal taxtı üzərinə çıxıb oturdu.
11.Kildiler yaxşı yaman xıdmetiga Didiler yol sözini hazretiğa	11.Pis, yaxşı hər kəs hüzuruna gəldi; və yol sözünü o həzrətə ərz etdi.

1.Karaköl ili dağı kildi barı Barınıng közi Karaköl sarı	1.Qaragöl xalqı gəldi; və hamısının da gözü Qaragöl tərəfində idi.
2.Taxtınıng allıda körgeç ğavğa Didi bigler sözini ol mirza	2.Taxtının önündə davanı (gurultunu) görəndə; Mirzə bəylərin sözünü dedi.
3.Kildiler xıdmetiğe bigler hem Barça der-xast sözige muhkem	3.Bəylər də xidmətinə gəldilər; və hamısı da sözündə möhkəm adamlardı.
4.Didiler bir niçe kün siz turunguz Karakölning işini hem körüngüz	4. Dedilər: "Siz bir neçə gün durun ;və Qara gölün işini də görün.
5.İl uluğı bile barsun ılğar Kirsün ılğarğa ol mülk ü diyar	5.Elbəyi ilə öncülər getsin; və o mülk ilə diyar öncülərin əlinə keçsin.
6.Siz takı barıngız andın songra Ol sarı darıngız andın songra	6.Ondan sonra siz də gedin; və o tərəfə çatın!
7.Atangızge takı barsun bu xaber Kilsün andın takı bizge leşker	7.Bu xəbər atanıza da çatsın; və ondan da bizə (kömək üçün) əsgər gəlsin!”
8.Kıldı Mirza takı der-xast kabul Özidin kılmadı biglerni melul	8.Mirzə də bu istəyi etdi qəbul; və bəyləri özündən etmədi məlul(narazı salmadı).
9.Didi könglide ki rahmet sizge Kim bu sözlerni didingiz bizge	9.Ürəyində dedi ki, rəhmət(əhsən) sizə; ki, bu sözləri dediniz bizə.
10.Çıkıban bigler anıng katıdın Xurrem ü şad anıng xıdmetidin	10.Bəylər onun hüzurundan və xidmətindən; şad və sevincli bir halda çıxaraq,
11.Yitti yüzçe kişi eylep tayyar Yitdiler Karakölğa ılğar	11.Yeddi yüz qədər adam hazırlayıb; Qara gölə öncü olaraq(ilqar) göndərdilər.

1.Karaköl ehli ol ılğar bile Yandılar iv sarı bulcar bile	1.Qara göl xalqı o öncü ilə birlikdə; yorğun şəkildə evlərinə döndülər.
2.Birdiler bigler alarğa bulcar Didiler şehrğa kirgeç ılğar	2.Bəylər onlara yer verdilər; və öncü qüvvə şəhərə girəndə, dedilər ki:
3.Kirdiler ılğarları kurğanğa Sözleri yitti cenabi- Xanğa	3.Öncülər kurqana girdi; və bu xəbər xan həzrətlərinə yetişdi.
4.Karşınıng ili hem itkeç tuğyan Turdı ol kal'ada Baki Tarxan	4.Karşının xalqı da iğtişaş edincə; Baki Tarxan o qalada qaldı.
5.Anda hem başladılar ğavğanı Boldı her kaysığa baskar anı	5.Orada da davaya başladılar; və hər biri başçı olmaq sevdasına düşdü.
6.Kişke hem kirdi kılıban cevlan Xıdmeti- Dost Muhammed Tarxan	6.Dost Məhəmməd Tarxan cövlan edib; Keş şəhərinə girdi.
7.Barça Baburğa boluban mayil Boldılar kulluk iterde yek-dil **XIX** **İmamü'z-zaman Buxaradın Sultan Mahmud Bahadırnı Karakölge yibergeni** 8. Xan Buxara ara kılğaç mesken Eylegeç köçleri hem anda vatan	7.Bütün xalq Babura etdi meyil; və hamısı qulluq etmək istədi yekdil. **XIX** **Zamanın İmamının Buxaradan Sultan Mahmud Bahadırı Qaragölə göndərməsi** 8.Xan, Buxarada yerləşincə; və köçləri(əsgərləri) orada məskən salınca,
9.Meşveret eyledi sultanlar ile Barça mirzalar u oğlanlar ile	9.Məşvərət eylədi sultanlar ilə; bütün mirzələr və oğlanlar ilə.
10.Söz munga taptı karar axırı-kar Kim Karaköl yakındur bisyar	10.Nəhayət, bu qərar oldu ki; Qara göl çox yaxındır.

1.Tingri birse munı evvel alalı Songra ğavğanı alarğa salalı	1.Tanrı nəsib edərsə, əvvəlcə buranı alaq; sonra onları davanın içinə çəkək.
2.Uşbu söz birle revan hazreti-xan Eyledi hükm ü yörütti ferman	2.Bu söz ilə Xan həzrətləri dərhal; hökm etdi və fərman çıxardı:
3.Kim "cihan nazımı Sultan Mahmud Tileben nusret ü fazlı- ma'bud	3.Ki,"Cahana nizam verən Sultan Mahmud; Allahın köməyini və lütfünü diləyərək,
4.Karaköl sarı çerig atlansun Çerigi yaxşı yörüp katlansun	4.Qaragölə doğru əsgər atlansın; və onlar yaxşı yürüş edib, əziyyətə qatlansın!
5.Barsun anıng bile tinglep ferman Rüstemi- ahd Süyünçek Sultan	5.Onunla da fərman gərəyi; zamanın Rüstəmi olan Süyünçək Sultan getsin.
6.Basa barsun Canı Big Sultan hem Özining leşkeridin a'yan hem	6.Sonra Canı Big Sultan da; əsgərinin irəli gələnləri ilə getsin.
7.Takı Sultan Timuri- ruşen-dil Basa ol rezm ara bolsun hasıl"	7.Könlü işıqlı Sultan Teymur da; sonra o döyüşdə olsun".
8.Xan özi turdı Buxara içide Yüz tümen fitne vü ğavğa içide	8.Xan özü Buxara içində qaldı; fəqət yüz min fitnə və dava içində qaldı.
9.Bardı başlap çirigni Sultan Ol yosun birle ki hükm eyledi xan	9.Sultan əsgərin başına keçib getdi ;və Xanın hökm etdiyi əsaslara bağlı qaldı.
10.Rezmetindin öte tüşkeç leşker Didi Sultanı- pesendide-seyr	10.Əsgər Rəzmətindən keçib düşərgə salanda; xoşrəftar Sultan dedi ki:
11.Kim yörüp ilgeri bir ming kişi Anglasun kim ni durur xasm işi	11."Min nəfər irəliyə doğru (öncü olaraq) yürüsün; və düşmənin nə etdiyini öyrənsin!

1.Bolsun ol xayl u uluska serdar Şah Canı Big Sultanı- kirdar	1.Şah Canı Big, yəni bacarıqlı Sultan; o xalqa (oranın xalqına) sərdar olsun”!
2.Ol çerig ilgeri kilgeç fi’l-hal Şehr ili eylediler istikbal	2.O qoşun irəli gəlcək; şəhər xalqı onları qarşıladı.
3.Çıktılar barça yayağ u atlık Yüz bigi birle yasakı atlık	3.Yüz bəyi ilə vəzifə sahibləri; atlı, piyada olaraq qarşılamağa çıxdılar.
4.Merv ılğarı hem atlandılar Barça öz işide katlandılar	4.Mərv öncü qüvvələri(ilqarı) də atlandılar; və öz işlərində səy göstərdilər.
5.Mingçe atlık bile üç mingçe yayağ Çıktılar barçasıda ok u sadağ	5.Mini atlı, üç mini piyada; hamısında ox və yay (olduğu halda) qarşılamağa çıxdılar.
6.Kuçe-bend ağzıda ok turdılar Çirig az u köpini kördiler	6.Küçə başında ox atdılar ;və əsgərin az ya çox olduğunu gördülər (anladılar).
7.Körgeç ol xaylnı çaptı sultan Kalmadı hiç çapışıdın arman	7.Sultan o qələbəliyi görəndə, hücum etdi; və onun hücumundan əziyyət çəkməyən qalmadı.
8.Yetiben çaptı özi bir kişini Kördiler barça xalayık işini	8. Özü çapıb bir əsgəri qılıncladı; və bütün xalq bunu gördü.
9.Kim ki anıng bile barıp irdi Barça bir yolı uruşka kirdi	9. Kim ki onunla getmişdi;Hamısı bir-bir döyüşə atıldı.
10.Vehmdin Sart çıka almadı hiç Kuçe-bend içre besi eyledi piç	10. Qorxudan sart heç çıxa bilmədi; və küçə başında çox qıvrıldı (qırıldı, çox öldürüldü).
11.Bir niçe ok atışıp yandılar Tüşken iller takı atlandılar	11.Qarşılıqlı bir çox ox atıb döndülər; və atından enən adamlar da atlarına mindilər.

1.Yörüben koş tapa yandı sultan Çirig ehli takı yandı yeksan	1.Qoşulmaq üzrə Sultan yüyürüb geri döndü; onunla bərabər bütün əsgərlər də geri döndü.
2.Xasm çün kördi çirigning yanışın Rah-ber eyledi kıska sağışın	2.Düşmən əsgərin geri döndüyünü görüb; qısa hesabı özünə rəhbər etdi (qısa təxmininə aldandı).
3.Küçelerdin çıkıban kildiler Tam u taşnı yıkıban kildiler	3.Küçələrdən çıxaraq gəldilər; dam-daşı yıxaraq gəldilər (daşı daş üstündə qoymadılar, yerlə bir etdilər).
4.İlgeri atlık u songıda yayağ Belki solıda vü ongıda yayağ	4.Öndə atlı, arxada piyada; bəlkə solunda və sağında da piyada (olaraq gəldilər).
5.Atkulap kıçkırışa yittiler Songumızdın irişe yittiler	5.Çarpışaraq, bağırıb-çağrışaraq (çarpışa çarpışa) gəldilər; arxamızdan yetişdilər.
6.Ol çerig songıda istep meydan Bar idi Ak Muhammed Oğlan	6.O əsgər sonunda meydan istədi (meydana çıxıb özüylə vuruşacaq bir ər istədi); o ara Ağ Məhəmməd oğlan da orada idi.
7.Bolgaç ol fitne vü ğavğa anda Bende hem bar idi guya anda	7.O fitnə və dava meydana gəldikdə; mən bəndə də orada idim.
8.Takı sultan nökeridin bisyar Bar idiler barı çüst ü cerrar	8.Yenə Sultanın əsgərlərindən hamısı silah qurşanmış; davaçı olan çoxu da orada idilər.
9.Yetkeç ol kavm çapıştuk utru Kırduk ol ‘aklsız ilni asru	9.O qövm yetişəndə vuruşduq; və o ağılsız xalqı qırdıq.
10.Çapa kildi Canı Big Sultan hem Rezm kıldı Canı Big Sultan hem	10.Canı Big Sultan da qaçaraq gəldi; və o da döyüşə qoşuldı.
11.Atlığı çıktı veli kaldı yayağ At ayağıda özin saldı yayağ	11.Atlısı qaçdı, piyadalar isə qaldılar; Özlərini at ayağı altında tapdılar.

1.Kem kişi boldı ikin anda xalas Boldılar barça ‘adem hükmiğa xas	1.Az əsgər orada xilas oldu; Nə qədər adam da sonradan yox oldu.
2.Ol zaman katl işidin ğam yok idi Kişi öltürmegen adem yok idi	2.O zaman (o çarpışma anında) qətl işində qəm yox idi; və insan öldürməmiş kimsə də yox idi (qalmamışdı).
3.Kırılıp yattı ulus her yanda Boldı bünyad kırılmak anda	3.Qətllər,qırğınlar başlamış idi; və hər tərəfdə xalq qırılıb yatmış idi.
4.Ol kişiler ki bu işde idiler Bir kişi kolnı köterdi didiler	4. Dedilər bu vəziyyətdə olan o adamların arasından; biri əlini qaldırdı.
5.Feth bolğaç Canı Big Sultanğa Baş bile kişi yiberdi xanğa	5. O qalanın fəthi Cani Big Sultana nəsib olacaq; ilk iş olaraq Xana adam göndərdi.
6.Kıldı sultanğa hem andın ixbar Boldı sultan hem anga medh-güzar	6.Sultanı bu işdən xəbərdar etdi; və Sultan da onu mədh etdi.
7.Tanglası kildi uluğ sultan hem Xatırı asru bu işdin xurrem	7.Ertəsi gün ulu Sultan da gəldi; və könlü bu işdən ötrü şad oldu.
8.Şehrning tigresige çün kildi Şehr ehliğa nasihat kıldı	8.Şəhərin dövrəsinə (yaxınına) gələrək; şəhər xalqına nəsihət etdi,
9.Dip yiberdi ki yamanlıknı koyung Fitne vü şur u ‘avanlıknı koyung	9. Dedi: “Pislikdən əl çəkin; fitnə-fəsaddan əl çəkin.
10.Öz ra‘iyyetlığıngıznı bilingiz Yaxşı bu sözde te’emmül kılıngız	10.Rəiyyət olduğunuzu bilin; və bu söz üzərində yaxşı fikirləşin.
11.Siz kim ü mülk ara ğavğa kılmak Bi-cihet munça temenna kılmak	11.Siz hara, mülk üçün dava etmək hara; və səbəbsiz bu qədər iddia etmək hara?

1.İmdi hem bolsa yanıng bu işdin Fikr eyleng usanıng bu işdin	1.İndi də olsa dönün bu işdən; düşünün, usanın bu işdən.
2.Günehingizni tilep-min xandın Vehm kılmang basa mal u candın	2.Xandan günahınızı bağışlamasını dilədim; mal və canınızdan qorxmayın”.
3.Bu nasihatnı işitkeç ol xayl Sulhğa kılmadılar asla meyl	3. Bu nəsihəti eşitdiyi halda o xalq; barışa əsla yaxın gəlmədi.
3.Didiler her ne kılur-siz kılıngız Uruşur bolsangız imdi kilingiz	
4.Biz başımıznı körüp-biz anda Yok turur hiç işimiz canda	4. Dedilər: “Nə edəcəksəniz edin; əgər vuruşacaqsanız indi gəlin.
5.Kuçemiz muhkem irür kurğan hem Ala almas anı sultan xan hem	5.Biz bu yola baş qoyduq; və canla işimiz heç yoxdur.
6.Çün bu sözlerni işitti sultan Eyledi tangla uruşka ferman	6.Yerimiz də, qalamız da möhkəmdir; və nə Sultan , nə də Xan onu ala bilməz”.
7.Çıktı tuşluk tuşıdın sultanlar Koptı yerlig yiridin oğlanlar	7.Sultan bu sözləri eşidəndə; sabah erkən vuruşmağı əmr etdi.
8.Yasanıp barçası atlandılar Yörüben kuçede katlandılar	8.Hər tərəfdən sultanlar meydana çıxdı (gəldi); və hər yerdən oğlanlar ayağa qalxdı.
9.Karakölnüng kişisi hem yeksan Çıktı atlık yayağ eylep efğan	9.Silahlanıb hamısı atlandılar; və yeriyərək meydanda toplandılar.
10.Okçı il irdiler vü avçı besi Her biri bar idi bir bü’l-hevesi	10.Qara göl xalqı da hamı bir nəfər kimi; atlı və piyada olaraq hayqıraraq çıxdı.
11.Okçı il irdiler vü avçı besi Her biri bar idi bir bü`l-hevesi	11.Bir çoxu oxçu və ovçu idi; və hər biri bir həvəs içində idi.

1.Uruş eylerge ta‘assub barıda Barçanıng köngli ta‘assub sarıda	1.Hamısı vuruşmağa inadla qərarlıydı; və hamısının könlü inada meyilliydi.
2.Çıktı bolğay yene biş mingçe kişi Uruş barınıngdur bayrı işi	2.Yenə beş mincə əsgər meydana gəldi;Döyüş hamının işidir deyə söylədi.
3.Kuçe ağzıda besi boldı uruş Yok idi hiç ok atmakka turuş	3.Küçə başında çox döyüş oldu; və ox atmaq üçün ara vermədilər.
4.Kuçege saldılar atlar amma Yaralığ boldı besi at ol ara	4.Atları küçəyə saldılar; amma çox at orada yaralandı.
5.Yanğaç atı yaralığ bolğanlar Ğayret ü kahr bile tolğanlar	5.Atı yaralı olanlar döndükdə;qeyrət və qəhr ilə doluydular.
6.Salıp atlarnı yügürdiler bat Çikip ol ilge münadi memat	6.Atları buraxıb dərhal hücuma keçdilər; o xalqa ölüm, ölüm deyə səsləndilər.
7.Atkulap barçasını kavladılar Kuçening saydların avladılar	7.At sürüb hamısını qovdular; və küçə ovçularını ovladılar.
8.Çıktı ol ilge salayı- i‘dam Kuçening yolları açıldı tamam	8. O xalqa edam səlatı(cənazəyə çağırma,salat) çıxdı; və məhəllənin yolları tamam açıldı.
9.Yene bir ming kişi munda öldi Xırmeni- ‘ömrleri savruldı	9.Yenə min nəfər burada öldü; və ömürlərinin xırmanı sovruldu.

1.Asru köp xalk kırıldı anda Asru köp güller açıldı anda	1.Adamların bir çoxu orada qırıldı; və orada bir çox güllər açıldı.
2.Kal ‘ağa hem kire almay bisyar Kaçtılar atlık ili vehm ile zar	2.Çoxu qalaya girə bilmədi; və atlı olanlar da qorxaraq, inləyərək qaçdı.
3.Kal‘a içindekiler kurğannı Tartıban carlar sultannı	3Qala içindəkilər; Sultana bir elçi göndərdilər.
4.Derdi- dil eylediler haddın taş Didiler bir niçe zişti evbaş	4.Həddən artıq dərdləşdilər; və dedilər:”Bir neçə yaramaz və nadürüst:
5.Kıldılar bizni bu yanglığ bed-hal Boldılar özleri andak pamal	5.Bizi bu şəkildə pis vəziyyətə saldılar; və özləri də ayaq altında qaldılar.
6.İmdi ey padşehi- din-perver Bol bu kurğanğa ‘inayet-güster	6.Ey dinpərvər padşah; indi bu kurqan xalqına inayət elə”.
7.Körüp ol kavmnı andak nalan Eyledi lutf u ‘inayet sultan	7.Sultan o xalqı bu şəkildə pərişan görüncə; lütf və inayət eylədi.
8.Eyledi hükm ki ol kurğanğa Ya‘ni kalğan ulusı- hayranğa	8.O, kurqanda heyrət içində qalan; xalqa belə hökm etdi:
9.Tigmesün hiç kişidin zahmet Kim münasibdür alarğa şefkat	9.Heç kimdən onlara dəyməsin zəhmət; çünki onlara münasibdir şəfqət.
10.İlge daruğa koyup yandı özi Bardı xan hazretiğa yaxşı sözi	10.Xalqa hakim(daruğa) təyin edib özü döndü; və xan həzrətinə şad xəbər çatdı.
XX **İmamü’ z-zaman Buxaradın Karşı üstige barğanı**	**XX** **Zamanın İmamının Buxaradan Karşı üstünə getməsi**

1.Çün yanıp kildi çirig xan kaşığa Bardı hasıl yene xan iş başığa	1.Əsgər dönüb xanın hüzuruna gəldikdə; xan yenə iş başına keçdi.
2.Didi Karşığadur imdi nevbet Tileli Hazreti- Hakdın nusret	2.İndi sıra Karşıdadır; Allahdan kömək diləyək, dedi.
3.Didi bu sözni vü atlandı revan Rast Karşığa yitişti ol xan	3.Xan bu sözü söylədikdən sonra dərhal atlandı; və düz Karşıya gəlib yetişdi.
4.Karşınıng tiğresini çaptılar Yaşurun mallarını taptılar	4.Karşının çevrəsini yağmaladılar; və gizlədilmiş malları tapdılar.
5.Bakı Tarxan yaşunup kal‘a ara Çıkara almadı başın asla	5.Baki Tarxan qala içində gizlənərək; başını əsla (çölə) çıxarmadı.
6.Kış idi vü kapap olturmak işi Müşkil ü olçağa meşğul kişi	6.Qış idi və qalaya qapanıb qalmaq müşkül idi; insanlar qənimət toplamaqla məşğul idi.
7.Barçağa kaytmak oxşaş boldı Uşbunı aytmak oxşaş boldı	7.Hamısı geri döndülər; və bu vəziyyəti olduğu kimi danışdılar.
8.Tüzdeki malın alıp yandılar İyesin otka salıp yandılar	8.Düzənlikdəki (ovalıqdakı) mallarını alıb; sahibiərini oda ataraq döndülər.
9.On kün ötmey yene xanı-pür-dil Boldı Karşı tarafığa mayil	9 Cəsur xan on gün keçmədən; yenə Karşı tərəfinə yönəldi.
10.Kildi Karşığa vü andın ozdı Andağılarğa işin körgüzdi	10.Karşıya gəldi və ona görə xalq xilas oldu; oradakılara nə etmək lazım olduğunu göstərdi.
11.Sordı kim kayda irür şehri-Xazar Kim taşında bar imiş ilge hisar	11.Soruşdu ki, kənarında xalq üçün; qalası da olan Xəzər şəhəri haradadır;

1.Bar imiş arsu kalın il anda Çirigimiz bayır ol kurğanda	1.O kurqanda çox adam varmış; əsgərimiz o kurqanda rahat edər.
2.Didiler asru yakındur ol şehr Zahiran tüşkey anga şu‘leyi-kahr	2.O şəhər çox yaxındır; fəqət ətrafını qəhr atəşi çevirmişdir (içinə girmək çox çətindir), dedilər.
3.Yörügeç bir iki kün ol leşker Kıldılar şehr kırağını makar	3.Əsgərlər bir-iki gün yürüdükdən sonra; çatdıqları şəhər kənarında yerləşdilər.
4.Kördiler asru mu‘azzam şehri Şehr yok kim ‘azametde dehri	4.Çox böyük bir şəhər gördülər; Şəhər deyil, əzəmətli bir dünya idi.
5.Içi vü taşı barı top tola mal Tive vü at bile mal-a-mal	5.İçi-çölü dopdolu mal; dəvə və at daha çox idi.
6.Xan yörüp kıldı uruşka ferman Leşker ehli yasanıp çıktı revan	6.Xan taxta çıxıb vuruşmaq üçün əmr verdi; əsgərlər silahlanıb dərhal (meydana) çıxdılar.
7.Bolmadı şatu vü tura hacet Çikmediler anıng üçün zahmet	7.Nərdivan və çəngələ gərək qalmadı; və onun üçün də zəhmət çəkmədilər.
8.Yügrüşüp kal‘asığa mindiler Rahne eylep içige indiler	8.Qaçıb şəhərin qala divarlarına çıxdılar; və yarıq açaraq içinə girdilər.
9.Aldılar anda besi mal u yarağ Boldı peyda besi esbabı- ferağ	9.Orada bir çox mal və əşya götürdülər; və götürdükləri sevinc səbəbi oldu.
10.Nazenin kızlar esir eylediler Ol aradın yene hem sıyladılar	10.Nazənin qızları əsir etdilər; və aralarından ən gözəllərini seçdilər.
11.Xanğa ol hadise bolğaç ma‘lum Kıldı kızlardın alarnı mahrum	11.Xan bu hadisəni öyrənəndə; onları qızlardan məhrum etdi.

1.Özbek ilidin ayırdı barını Xardın gül kibi tirdi barını	1.Gülün tikandan dərildiyi (qoparıldığı) kimi; hamısını özbək xalqından ayırdı.
2.Xannıng ol merhametini işitip Kaçkan il bir birisige aytıp	2.Xanın bu mərhəmətini eşidəndə; qaçanlar bir -birinə belə söyləmişlər:
3.İlleri kildi ise her yandın Bi-xaber irdi barı imandın	3.”Hər yandan(uzaqdan) gələn xalq; hamısı imandan xəbərsiz idi.
4.Xan yığıp oğlan uşağın yeksan Örgete birdi barığa iman	4.Xan bütün oğlan - uşağını toplayıb; hamısına iman öyrətdi”.
XXI **İmamü’z-zaman Xazar ilini alıp ehl ü evladlarığa iman örgetkenidin song Karşını kapap Bakiğa uruşdın ant birgeni**	**XXI** **Zamanın İmamının Xazar məmləkətini alıb xalq və övladlarına iman öyrətdikdən sonra Karşını mühasira edib Bakiyə savaş haqqında and verməyi:**
5.Çün Xazar ehliga takdiri-Xuda Saldı bu nev‘ bozuğluk ol ara	5.Tanrının təqdiri Xazar xalqına; bu şəkildə məğlubiyyət verdiyi üçün;
6.Yene Xan kildi Buxara sarı Çirigi sağ u selamet barı	6.Xan yenə Buxara tərəfə gəldi; əsgərlərinin hamısı sağ və salamat idi.
7.Yaz açılğaç yene ‘azim boldı Karşınıng ‘azmığa cazim boldı	7.Bahar gələndə təkrar yola çıxdı; və Karşıya getməyə qərar verdi.
8.Yetiben Karşığa boldı sakin Eyledi hükm ki tabın tabın	8.Karşıya çatıb orada yerləşdi; və hökm etdi ki, yavaş- yavaş
9.Kal‘a devriğa alıp mulcarlar Şax u ney birle salıp mulcarlar	9.Qala ətrafına sipərlər qazsınlar; budaq və qamışlarla sipər düzəltsinlər.

1.Tigre yanın alıp oltursunlar Kiçe kündüz uruşa tursunlar	1.Hər tərəfdən dövrəyə alıb otursunlar; və gecə- gündüz döyüşə hazır dursunlar.
2.Hükm ile barça kapay tüştiler Kamış u şaxğa yapuştılar	2.Bu qərarla hamısı gizləndilər; qamış və budaqlara yapışdılar.
3.Kuçeler yasadılar kal'a sarı Bergdin xurrem ü ser-sebz barı	3.Qala tərəfinə hamısı; yarpaqlardan və yaşıllıqlardan keçidlər hazırladılar.
4.Kal'a sarı kılayın dise güzer Kuçe geşti kılur irdi leşker	4.Qalaya doğru keçim deyən əsgər; keçidləri dolaşmaq zorundaydı.
5.Taşkarı sebze vü sahra vü bahar İçkeri cibe vü derdi- dili- zar	5.Çöldə yaşıllıq, səhra və bahar; içəridə döyüş sürsatı və inləyən könül dərdi var idi.
6.Taşkarı laleyi- nu'man açılıp İçkeri il közidin kan saçılıp	6.Çöldə laleyi- numan açılırdı; içəridə də xalq gözündən qan saçılırdı.
7.Taşkarı 'ayş ü neşat u sohbet İçkeri mihnet ü renc ü zahmet	7.Çöldə şadlıq, sevinc və söhbət vardı; içəridə möhnət, sıxıntı və zəhmət vardı.
8.Taşkarı ilge ümidi- cavid İçkeri il barı candın nevmid	8.Çöldə xalqa vardı əbədi ümid; və içəridə xalq tamam olmuşdu naümid .
9.Taşkarı ilge ğanimet tüşti İçkeri ilge ulat yapuştı	9.Çöldəki xalqa qənimət düşdü; içəridəki xalqa da xəstəlik hasil oldu.
10.Gah üç yüz kişi öldi bir kün Gah on kent ili boldı bir kün	10.Bəzən bir gündə üç yüz adam öldü; bəzən də bir gündə on şəhər əhli öldü.
11.Boldı andak ulatı kim devran Ol ulatnı körüp oldı hayran	11.Elə bir xəstəlik oldu ki; dövran bu xəstəliyi görüb heyrət etdi.

1.İki ay kim kapal irdi anda Az kişi kaldı uşol kurğanda	1.Orada iki ay mühasirə oldu; və o kurqanda az (sayda) insan qaldı.
2.Kalğanı hem barı bimar idiler Ğussa vü ğam kolıda zar idiler	2.Qalanlar da hamısı xəstə idilər; qüssə və qəm əlində inləməkdə idilər.
3.Seyyidi bar idi ol kurğan ara Didi ol kal'a ara hükmi- Xuda	3.O kurqanda bir seyyid vardı; o qalada (olanlar üçün) Allahın hökmüdür, dedi.
4.Bir otuz ming kişini öltürdi Ta ki bu yerdin uşol xan turdı	4.Xan, bu yerdə olduğu müddətdə; otuz min nəfəri öldürdü.
5.Hiç kim körmedi bu tavr ulat Kildi ol kal'ağa bir devri- ulat	5.O qalaya bir xəstəlik gəldi ki; heç kim belə bir salqın(epidemiya) görməmişdi.
6.İl kırıldı barı vü axiri- kar Baki Tarxan dağı boldı bimar	6.Xalqın tamamı qırıldı; və nəticədə Baki Tarxan da xəstə oldu.
7.Zarlık eyledi xan hazretiğa Yiberip ilçisini xıdmetiğa	7.Xan həzrətinə (hüzuruna) xidmət üçün; elçisini göndərib üzüntüsünü bildirərək yalvardı:
8.Kim manga lutf kılıp yol birsün Bu ulatdın meni xan ayırsun	8."Xan, mənə lütf göstərib getməyimə icazə versin; və bu xəstəlikdən məni qurtarsın".
9.Xan didi kim men anga yol bireyin Canıdın xarı- cefanı tireyin	9.Xan dedi:"Mən ona yol verim; və canını cəfa tikanından dərim (qurtarım).
10.Sart kılsun kiterige mundın 'Ahd kılsun yiterige mundın	10.Bir şərtlə ki, buradan getsin; və buradan uzaqlaşmağa əhd etsin".
11.Xan sözin çünki işitti Bakı Didi bar lutf u mürüvvet çakı	11.Baki (Tarxan), xanın sözünü eşidəndə dedi; bu, lütf və mürüvvət zamanıdır,

1.Xan eger kılsa mürüvvet min hem Eyleyin şart be-ğayet muhkem	1.Xan əgər insaniyyət göstərirsə, mən də ona riayət edərəm”.
2.Haremi üstide şart eyledi ol Kim kaçan xan manga lutf ey-lese yol	2.O (Baki Tarxan), hərəminin üstünə şərt qoydu; ki “əgər xan mənə lütf edib yol versə,
3.Başım alıp kiteyin kurğandın Her ne hükm olsa yene ol xandın	3.baş alıb kurqandan gedim; və o Xandan hər nə hökm olsa,
4.Tutayın hükmini canım birlen Bu işim barçaga bolsun ruşen	4.Hökmünü candan yerinə gətirim; və bu işim hər kəsə açıqca bəlli olsun”.
5.Çün bu şart eyledi Bakı Tarxan Karşıdın kildi Buxara sarı xan	5.Baki Tarxan bu şərti qoyanda; Xan da Karşıdan Buxara tərəfinə gəldi.
6.Anga çün boldı bu yanglığ fursat Kaçtı vü bildi özige devlet	6.Onun üçün ortaya çıxdıqda bu cür bir fürsət; qaçdı və bunu bildi özünə dövlət
XXII **İmamü’z-zaman ve xalifetü’r-rahman kal‘ayi-Debusini uruş bile alğanı**	**XXII** **Zamanın İmamı və allahın xəlifəsinin vuruşaraq Debusi qalasını alması**
7.On kün ötmey yene atlandı xan Hamza Sultan tarafı boldı revan	7.Xan, on gün keçmədən yenə atlandı; və Həmzə Sultana doğru getdi.
8.Hamza Sultan bolup irdi muztar Çirigi hem mütehayyir yek-ser	8.Həmzə Sultan çarəsiz qalmışdı; və əsgəri də çaşmış vəziyyətdə idi.
9.Bir yaman Tang-yaruk atlık aymak Tüzüp irdiler anga kin ü nifak	9.Tanq-yaruk adında pis bir oymaq; bəsləmişdi ona kin və nifaq.
10.Bey‘at u ‘ahdlarını unutup Bağı ehli işini utru tutup	10.Biət və andlarını unudaraq; Baki adamlarını üstün tutaraq

1.Birkitip kal'ayı- Debusini Çaldılar küfr ilining kusını	1.Debusi qalasını möhkəmlədib; kafir elinin təbilini çaldılar (küfrə girdilər).
2.Kal'anıng birklikige tayanıp Turdılar kal'a içinde yasanıp	2.Qalanın möhkəmliyinə güvənib; qala içində silahlanaraq durdular.
3.Vakı'a kal'aları muhkem idi Kine-ver xalkı takı hem-dem idi	3.Qalaları möhkəm idi; kindar xalqı da onlara həmdəm idi.
4.Kal'ası kal'ayi- Xayber yanglığ Xayberi illeri kafir yanglığ	4.Qalaları Xeybər qalası kimiydi; və xalqı da Xeybər xalqı tək kafir kimiydi.
5.Kal'anıng evci Süreyya irdi Tübide xandakı derya irdi	5.Qalanın təpəsi ülkər ulduzu kimi; dibindəki xəndək dərya kimi idi.
6.Yene etrafıda cerler bi-had Ötmek andın körüb[en] müsteb'ad	6.Yenə ətrafında saysız yarıqlar vardı; və oradan keçmək uzaq ehtimaldı.
7.Kuş uça almas idi cerleridin Uçsa hem kiçkey idi perleridin	7.Yarıqlarından quş uça bilməzdi; uçsa da başından keçərdi (ovlanardı).
8.Yolları tağ yolı dik heycan Ötmek andın kılıp ilni bi-can	8.Yolları dağ yolu kimi təhlükəli idi; oradan keçmək xalqın ölümünə səbəb olardı.
9.Yek-cihet kal'a ara ming ivlük Barça divane yosunluğ divlük	9.Qala içində min ailə eyni düşüncədəydi; hamısı dəli-dolu div kimiydilər.
10.Uruş esbabını amade kılıp Sulhdın levhlerin sade kılıp	10. Döyüş üçün gərəkli şeyləri hazırlayıb; sülhü ağıllarına gətirmirdilər.

1.Cehldin turdılar ol kal'a ara Boluban mülk ara asru ğavğa	1.Cahilliklərindən o qalada qaldılar; və mülkdə bir çox davalar oldu.
2.Tiletip kal'aga yağılardın Dem urup barçası bağilerdin	2.Qalaya (içindəki insanlara) düşmənlərdən söz edib; hamısı keçmişlərdən bəhs etdilər.
3.Özleriçe kişi kiltürdiler Tınç xatır bile olturdılar	3.Özləri kimi adam gətirdilər; və rahat könüllə oturdular.
4.İçleride ikki Tarxan başlık Yığdurup xalkığa yıllık aşlık	4.İçlərində iki tarxan başda olmaq üzrə; xalqa bir illik yemək toplatdılar.
5.Tutuban özlerini kurğan-gir Bi-xaber kim ni boluptur takdir	5.Özlərini kurqanın fatehi fərz etdilər; fəqət təqdirin nə olacağından xəbərsiz idilər.
6.Niçe kim kıldı alar nadanlık Tüşmesün dip barığa viranlık	6. Onlar nadanlıq etsələr də; Hamısı viran olmasın deyə .
7.Xan nasihat kıla turdı bisyar Ğazab otiğa suv urdı bisyar	**7.**Xan, onlara çox nəsihət etdi; və qəzəb atəşinə çox su səpdi (qəzəbinə qalib gəlməyə çalışdı).

1.Lik ol kavm kabul itmediler Kal'anı xali itip kitmediler	1.Fəqət o qövm qəbul etmədi; və qalanı boşaldıb getmədi.
2.Xan takı kildi yasap leşkerini Tüzetip xandak u cuy u cerini	2.Xan da xəndək, çay və yarığı düzəldib; əsgərini toplayaraq gəldi.
3.Altı mulcar yasatıp üç künde Yalbarıp Tingrisige bir tünde	3.Üç gündə altı sipər hazırlamış; və bir gecə boyunca Allaha yalvarmışdı.
4.Subhnıng nurı füruzan bolğaç Kiçening zulmeti pinhan bolğaç	4.Sabahın işıqları parlayanda; və gecənin qaranlığı sona çatanda,
5.Cevşenin kiydi vü kıldı cevlan Boldı xurşid-sıfatlık taban	5.Zirehini geyindi və gəzdi; günəş kimi parladı.
6.Rezm meydanı sarı yüz koydı Devleti xasm közini oydı	6.Döyüş meydanına doğru yönəldi; və dövləti (ehtişamı) rəqibin (düşmənin) gözünü qamaşdırdı.
7.Yörüben saldı uruş kurğanğa Ot salıp düşmeni- biimanga	7.Hücum edərək kurqana savaş açdı (kurqanı savaşa soxdu); o imansız düşmənə atəş saldı.
8.Feth ü nusret kusını çalduruban Xasmnıng zehresini alduruban	8.Fəth və nüsrət təbilini çaldıraraq; rəqibin cəsarətini qıraraq,
9.Çün yörüp kildi Süleymanı-zaman Çirigi mur u melax dik yeksan	9.Zamanın Süleymanı yürüyüb gəldiyi zaman; əsgəri qarışqa və çəyirtkə kimi saysızdı.
10.Yügürüşüp kal'a sarı yavuştı Şatu vü tura alıp yapuştı	10.Qaçışıb qala tərəfinə yaxınlaşdı; nərdivan və çəngəl alıb qala divarına yapışdı.
11. Köz yumup okını közge ilmey Kalmayın bir biridin ayrılmay	11. Göz yumub oxunu nişan almadan; və bir- birindən ayrılmadan (atdı),

1.Köz yumup açkuça cerlerdin ötüp Özlerin xandakı içinde tutup	1.Göz yumub açana qədər sipərlərdən aşıb; özlərini xəndək içində gördülər.
2.Xak-rizi sarı meyl eylediler Canların xanğa tufeyl eylediler	2.Torpaq tərəfə (qala divarına) yönəldilər; və canlarını Xana bağışladılar.
3.Yağdı ok başlarığa yamğur dik Kildi sir-ab başaklar dür dik	3.Başlarına yağış kimi ox yağdı; və ox ucluqları inci kimi suya sirab oldu.
4.Xak-rizi çü çirigdin toldı Aldırap ok ata almas boldı	4.Divar əsgərlə dolduqca; ox atmağa fürsət olmadı.
5.Taş ata başladı ilning başığa Lik kim baktı anıng ol taşığa	5.Xalqın başına daş atmağa başladılar; lakin onların atdığı daşa kimsə baxmaz oldu (əhəmiyyət verməz oldu).
6.Şatunı tamığa yitkürdi kişi Boldı kurğanğa minip çıkmak işi	6. Əsgərlər, nərdivanı qalanın damına dayadılar; işləri nərdivana minib kurqana çıxmaq oldu.
7.Bolmadı iş taş atmak bile hem Ot yakıp taşladı özge her dem	7.İşləri daş atmaq ilə də həll olmadıqda (nəticə vermədikdə); od yandırıb onlara atdılar.
8.Kaysınıng koynığa axker tüşti Kaysınıng boynığa kül yapuştı	8.Bəzisinin qoynuna qor düşdü; bəzisinin boynuna kül yapışdı.
9.‘Akıbet xasmığa yüzlendi ğam Yandura almadı ol ot bile hem	9.Sonunda düşmən qəmə boğuldu; ancaq o atəş belə onları (qalanı mühasirə edənləri) yolundan döndərə bilmədi.
10.Özge süngü bile sançar boldı İlni balar ile yançar boldı	10.Əlavə süngü atmağa başladılar; və xalqı balta ilə yaralamağa başladılar.
11.Lik balarığa köz salmadılar Süngüsidin takı vehm almadılar	11.Lakin baltalara əhəmiyyət vermədilər; və süngülərindən də qorxmadılar.

1.Aldılar burclarını üleşip Çıktılar kurğanığa çapkulaşıp	1.Bölüşərək bürcləri aldılar; çarpışaraq kurqana çıxdılar.
2.Gerçi köp boldı uruş her yandın Boldı ol feth Timur Sultandın	2.Hər tərəfdə çox döyüş olsa da; fəth Timur Sultana nəsib oldu.
3.Şahzade Timuri- ferrux-baxt Kim atası dik irür kabili- taxt	3.Bəxti açıq Şahzadə Timur atası kimi; taxta oturmağa layiq idi.
4.Asru pakize xısalı bar anıng Pak-rular bile halı bar anıng	4.Onun bir çox təmiz xasiyyətləri vardı; və təmiz üzlülər ilə həmhaldı.
5.Sani'yi- memleketi- rabbani 'Aybdın pak yarattı anı	5. Sonra dünyanın rəbbi uca Allah; eyibdən pak yaratdı onu.
6.Asru xoş-xulkdur u xoş-güftar Asru niku-seyr ü niku-kar	6.Xoş yaradılışlı və çox xoş sözlü idi; gözəl hərəkətli və gözəl əməlli idi.
7.Fazl gülzarıda nev-xastedür Edeb ü hilm ile arastedür	7.Fəzilət gülzarında yeni yetişmiş bir fidandı; ədəb və yumşaqlıqla bəzənmişdi.
8.Yörüse servi- xıramanidür Atka minse mehi- tabanidür	8.Yerisə sərvi-xuramandır; ata minsə mahi- təbandır.
9.Tüşmes anıng okı yirge hergiz La-cerem xasmnı eyler 'aciz	9.Oxu əsla yerə düşməzdi; və şübhəsiz, düşməni aciz qoyardı.
10.Zühre xunya-ger anıng sohbetide Müşteri can biriben xıdmetide	10.Zöhrə, onun söhbətində xanəndə;və Müştəri, candan xidmət edəndir.
11.İkki xadimdür işikide müdam Biri Keyvan u birisi Behram	11.Keyvan və Bəhram qapısında; daim iki xidmətçi idi.

1.Kurretül ayn şehi- Şibani Layıkı- devleti- Çingiz Xani	1.Göz nuru Şah Şeybani; Çingiz xan dövlətinə layiqdi.
2.Tingri yaşını uzun kılsun anıng Dad u adlını füzun kılsun anıng	2.Tanrı onun yaşını uzun etsin; doğruluq və ədalətini artıq etsin.
3.Barçadın burna bu sultan kulıdın Çıktılar kalağa şatu yolıdın	3.Bu sultan vasitəsilə; qalaya nərdivandan çıxdılar.
4.Kim ki bar irdi uşol igremde Kırdılar barçasını bir demde	4.O çevrədə kim varsa; hamısını bir anda qırdılar.
5.Bir tümen xalk kırıldı barı Boldı zahir sifatı- kahhari	5.On min xalqın hamısı qırıldı; və məhv edici bir sifət zahir oldu (çox zülm oldu).
6.Kim yağıksa şeh Şibaniğa Uşbu kün kilgüsidür canığa	6.Şah Şeybaniyə kim düşmən olsa; bu gün etdiyi başına gələcəkdir.
7.Ger tanuk ister iseng bu sözge Seri- pül tiğreside çık tüzge	7.Əgər bu sözə şahid istərsən; Səri- pül çevrəsində düzənliyə çıx;
8.Kör ki Babur çirigi ni bolmış Kanları yerge nitek tökülmiş	8. Gör Babur əsgərinin nə olduğunu; və qanlarının yerə necə töküldüyünü!
XXIII **Hazreti- İmamü z-zaman ve xalifetü r-rahman Babur Mirzanı basıp kavlağanı**	**XXIII** **Zamanın İmamı və allahın xəlifəsi həzrətlərinin Babur Mirzəni məğlub edib qovması**
9.Çün Semerkandnı aldı Babur Xalk ara tefrika saldı Babur	9.Babur Səmərqəndi aldığı zaman; xalq içinə təfriqə saldı.
10.Hüsn meydanığa zalim kirdi Zulm bazarığa revnak birdi	10.Gözəllik meydanına zalım girdi; və zülm bazarına rövnəq verdi.

1.Zülfiğa tab birip olturdı Bir niçe dil-şüdeni köydürdi	1.Zülfünü burum- burum edib oturdu; və bir çox aşiqi yandırdı.
2.Yığılıp allıda kaçkan küregen Atası dik dip anı hem körgen	2.Qaçan damadlar hüzurunda; toplanıb onu ataları kimi gördülər.
3.Laf bazarını germ eylediler Söz bile tağnı nerm eylediler	3.Söz bazarını qızışdırdılar; və söz ilə dağı yumşaq hala gətirdilər.
4.Andican leşkerini kiltürüben Cette ğaret-gerini kiltürüben	4.Əndican əsgərini gətirərək; soysuz yağmaçıları gətirərək,
5.Xan sarı azm kılur boldılar Xan bile rezm kılur boldılar	5.Xana doğru yola çıxdılar; və Xan ilə vuruşdular.
6.Xan alıp kal`ayi- Seri- pül kildi Ol takı meyli- Seri- pül kıldı	6.Xan, Seri-pül qalasını alaraq gəldi; və o da (Timur Mirzə) Seri- pülə doğru yönəldi.
7.İkki ming tura yayağlarğa birip Üç ming atkuçı tura içre kirip	7.İki min tura (qalxana görə daha ağır olan müqavimət, qoruma sipəri) piyadalara verib; üç min nişançı tura içinə girib,
8.Yörüben kildi iki san leşker Kine-perdaz u adavet-güster	8.Kin bəsləyən və düşmənçilik göstərən; iki bölük əsgər yürüyərək gəldi.
9.Akl kör kim bu sifatlık xanğa Naşiri- ma`delet ü ihsanğa	9.Ağla bax! Bu vəsfli Xana; ədalət və ehsan dağıdan Xana (qarşı)

1.Salıban kal‘asın özi çıktı ‘Alemi- devletin özi yıktı	1.Qalasını tərk edərək özü çıxdı; və dövlət sancağını özü yıxdı.
2.Xan takı körgeç anıng ol kilişin Salıban Tingri te‘alağa işin	2.Xan da onun bu gəlişini görəndə; işi uca tanrıya həvalə etdi.
3.İşi Kur’an okumaklık boldı İçi Tingri sözi birle toldı	3.İşi Quran oxumaq oldu; və içi tanrı sözü ilə doldu.
4.Didi kim yitse bu sançışda manga Tingri takdiri bile hükmi- kaza	4.Dedi ki: “Bu döyüşdə mənə tanrının təqdiri ilə; qəza hökmü (əcəl) gəlsə,
5.Bari Kur’an okumış bolğay-men Haletim barçağa bolsun ruşen	5.Heç olmasa Quran oxuyum ;və beləcə halım hər kəs tərəfindən bilinsin”.
6.Bu sağışalrnı kılıp hazreti-xan Atlanıp kılğaç uruşka ferman	6.Xan həzrətləri bu düşüncələri ağlından keçirib; atlanıb vuruşmağı əmr etdi.
7.Barça sağıtlanıp atlandılar Köngül ister kibi katlandılar	7.Hər kəs bu düşüncəylə atlandı ;və könülləri istədiyi kimi səy göstərdi.
8.Mevc-zen boldı tingiz dik leşker Tutku dik mevci anıng bahr u ber	8.Əsgər dəniz kimi dalğalandı; dalğası dərya və qurunu sardı.
9.Her biri Rüstemi- Destan yanglığ Her biri Samı- Neriman yanglığ	9.Hər biri Rüstəmi-dastan kimiydi; və hər biri Nərimanın oğlu Sam kimiydi.
10.Niçesini atıp urğan boldı Yalğuz ol cavnı kaçurğan boldı	10.Bir çoxunu atıb vurdu ;və tək başına düşməni qaçırdı.

1.İsti nusret yili xan kullarıdın Perde açıldı zafer gülleridin	1.Xanın qullarından nüsrət küləyi əsdi; və zəfər güllərindən pərdə açıldı.
2.Babur öz tuğını taşlap kaçtı Baburilerğa ni güller açtı	2.Babur özü tuğunu buraxıb qaçdı; və Baburilərə nə güllər açdı?
3.Çün ğazab otı füruzan boldı Ol iki san kişi yeksan boldı	3.Qəzəb atəşi parladığından; o iki bölük insan yerlə bir oldu.
4.Kaysı ok uçıda can tapşurdı Kaysı kistenge közin aldurdı	4.Bəzisi ox ucunda can verdi; bəzisi də çubuqla gözünü kor etdi.
5.Hazreti- mevt zuhurı kıldı Melekül-mevt huzurı kıldı	5.Əzrayıl ortaya çıxdı; ölüm mələyi hüzura gəldi.
6.Başların bes ki kılıçlar böldi Birisining başı ikki boldı	6.Başlarını qılınclar böldüyü vaxt; birisinin başı ikiyə ayrıldı.
7.Baş iki bolmasa ol nadanğa Baş urup beyle kilür mü xanğa	7.O cahilin başı ikiyə ayrılmasa; baş əyib xana gələrmi?
8.Yene bir bül-aceb iş kıldı zuhur Kim adunıng ili bolgaç makhur	8.Düşmən ordusu məğlub olduqda; təkrar çox qəribə bir iş meydana gəldi.
9.Bir sarı yolını derya tuttı Suvğa tüşkenni balığlar yuttı	9.Bir qisminin yolunu dərya kəsdi; və suya düşənləri də balıqlar uddu.
10.Xan imes Hazreti- Musadur bu Kul ni bolsun yedi- beyzadur bu	10.Bu, xan deyil, Hz. Musadır; və qul işi deyil, yədi- beyzadır.
11.Kim yamanlık tiledi Musağa Bardı Firavn kibi deryağa	11. Pislik diləyənlər Musaya; firon kimi düşdülər dəryaya.

XXIV **İmamü z-zaman ve Xalifetü r-rahmannıng himmetiğa yaraşa tilek tilep münacat kılğanım**	**XXIV** **Zamanın imamı və Allahın xəlifəsinin himmətinə yaraşır diləkdə olub minacat qılmağım**
1.Ya Rab ol xanı- Süleyman-ferni Ya Rab ol xusrevi- din-perverni	1.Ya Rəbb, o Süleyman qüdrətli xanı; və o dini qoruyan padşahı,
2.Ser-firaz eyle barı alemğa Şah kıl xaylı beni ademğa	2.Bütün aləmə qarşı başını ucaldaraq; insan oğullarının üstünə padşah et!
3.Belki dünyide ni kim bar tamam Anga kılğıl barısını in`am	3.Bəlkə dünyada nə varsa tamam; hamısını ona et ənam!
4.Koymağıl alem ilini siteme Eylegil barçasını yek-kaleme	4.Dünya xalqını zülmdə qoyma; və hamısını bir tut,
5.Ta cihan adl ile mamur olğay Zulmler il başıdın dur olğay	5.Ta ki cahan ədalət ilə xoş olsun; və zülmlər xalqın başından uzaq olsun.
6.Şer`ü İslam revaci tapkay Xalk derdiğa ilaci tapkay	6. İslam şəriəti rəvac tapsın; və xalq dərdinə əlac tapsın.
XXV **Hazreti- İmamüz-zaman ve halifetü r-rahman Ebul-Feth Muhammed Şibani Xan Babur Mirzanı kavlap Semerkandğa kilip kapal kılğanı**	**XXV** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi Əbül-fəth Məhəmməd Şeybani xan həzrətlərinin Babur Mirzəni sürgün edərək gəlib Səmərqəndi mühasirə etməsi**
7.Çün basıp kavladı xan Baburnı Kıldı bi-nam u nişan Baburnı	7.Xan Baburu qovduğu zaman; onu adsız və nişansız (etibarsız) qıldı.
8.Ol Semerkand sarı eyledi azm Xan azimet songıça eyledi cezm	8.O Səmərqəndə doğru yönəldi; xan isə onun ardınca getməyi qərara aldı.

1.Ol tuşup kal`a içinde turdı Xan kapap kal`asını, olturdı	1.O, kədərlənərək qala içinə sığındı; və xan da qalasını dövrəyə alıb oturdu.
2.Tozup irdi nökeri Baburnıng İrip irdi cigeri Baburnıng	2.Baburun xidmətində olanlar dağılmışdı; və Baburun ciyəri əriyib axmışdı.
3.Tura almas idi ol şehrde ol İrterekdin alayın didi yol	3.O şəhərdə dura bilməyib; erkəndən yol alım, dedi.
4.Bar idi şehr ara şeyxül-islam Sözleri barça sakalı dik xam	4.Şəhər içində bir şeyxülislam var idi; və sözləri həmişə saqqalı kimi xəm idi(əyri).
5.Bül-mekarım idi anıng atı Anga bar irdi yamanlık zatı	5. Onun adı Bül-məkarim idi; Zatında yamanlıq var idi.
6.İlmdin behresi çendan yok idi Zatıda meşrebi- irfan yok idi	6.Elmdən heç nəsibi olmadığı kimi; şəxsində də irfan məşrəbi yox idi.
7.Atanıp irdi Büzurgi- eyyam Hem Semerkand ara şeyxül-islam	7.Adlandırılırdı Büzurgi-əyyam; eyni zamanda Səmərqənddə idi şeyxülislam.
8.Birev anıng ivige yitkendür Seri- kuyıda makam itkendür	8.Biri onun evinə çatıb; küçəsinin başında yerləşmişdi.
9.Bir zaman ol ara turğandur ol Bir kişidin basa sorğandur ol	9.Bir qədər orada durub (keçməkdə olan); bir adamdan soruşdu:
10.Kim bu xod-kam ivide bar mu Şeyxül-islam ivide bar mu	10.Bu xudbin (adam) evindəmi; Şeyxülislam evindəmi?
11.Ol digendür anga key nikü-nam Şeyx xod bar veli yok İslam	11.O Adam ona belə demişdi: Ey yaxşı adlı adam; Şeyx var, amma yoxdur İslam.

1.Bü’l-mekarım ol aytkan dik idi Cehl yolığa kaytkan dik idi	1.Bül-məkarim o söyləndiyi kimiydi; və cəhalət yoluna sapmış kimiydi.
2.Ol didi kim ni kılur xan bizge Bolsa Babur kibi sultan bizge	2.O dedi ki, “Xan bizim üçün nə edir, bizə Babur kimi (bir) sultan olmalı,
3.Kal‘a bolsa Semerkand kibi Tamlar devride Elvend kibi	3. Qala olmalı Səmərqənd kimi; evləri yüksəlməli Əlvənd dövründəki kimi.
4.Yüz ming ivlük kişi anıng içide Barça yaz u kışı anıng içide	4.Onun içində yaz-qış hər zaman; olmalı yüz min evlik insan.
5.Kim bu kurğan sarı mayil bolğay Meyldin anga ni hasıl bolğay	5.Bu kurqan tərəfinə kim meyil edəcək; və (bu) meyildən nə hasil edəcək?
6.Alsalar taşkı mahalletlerni Yiseler andağı ni`metlerni	6.Kənar məhəllələri alsalar; və oradakı nemətləri yesələr,
7.Şehrning içi ni yitmes bizge Taşkı yağı zarar itmes bizge	7.Şəhərin içindəkilər bizə yetməzmi? Çöldəki düşmən bizə zərər verməz”.
8.Her kaçan eyledi yağı tuğyan Didi Derviş Muhammed Tarxan	8.Düşmən tuğyan edəndə; Dərviş Məhəmməd Tarxan belə dedi:
9.Kim Semerkand ara şah olğan Şahlık tavrıdın agah olğan	9.”Səmərqənddə padşah olan; və padşahlıq tövründən xəbəri olan,
10.İkki kapka ara bi-şekk ü guman Kırk yıl şahlık eyler asan	10. İki qala arasında bişəkkü güman; qırx il padşahlıq edər asan”.
11.Uşbu sözler bile Babur Mirza Turdı ol şehr ara başlap ğavğa	11.Bu söz üzərinə Babur Mirzə o şəhərdə durdu; və şəhərdə qovğa başladı.

1.Şeyxü'l-islam alıp Mirzanı Kildi şehr içre salıp Mirzanı	1.Şeyxülislam Mirzəni alıb gəldi; və onu şəhərdə qoydu.
2.Şehrning ortasıda kıldı makam Şehrning xalkı bile sürdi kelam	2.Şəhərin ortasında qərargah qurdu; və şəhər xalqı ilə danışdı:
3.Didi ey xalk bilingler tahkik Kim budur xan Şibaniğa tarık	3. Dedi:"Ey xalq, doğru bilin ki; Şeybani xan üçün yol budur,
4.Kim bu kurğannı kolığa alsa Fethning kusını munda çalsa	4.Ki, bu kurqanı ələ keçirsə; və fəth təbilini burada çalsa,
5.Bolur oğlanlaringız barça esir Ağniya dağı bolur barça fakir	5.Bütün uşaqlarınızı edər əsir; və zənginlər də tamam olar fəqir.
6.Kolungızdan çıkar eyvan u saray Faka vü fakr kılur sizni geday	6.Eyvanınız və sarayınız əlinizdən çıxar; fəqirlik və sıxıntı sizi dilənçi edər.
7.Bir leb nanğa bolur-siz muhtac Barça ol xanğa bolur-siz muhtac	7.Bir loxma çörəyə olarsınız möhtac; hamınız o xana olarsınız möhtac.
8.Azametler barı tağyir tapar Tirs tüşler barı ta`bir tapar	8.Ucalıqlar hamısı dəyişər; pis yuxular hamısı yozular.
9.Kette destarlar tüşer başlardın Köz yumar-siz barıngız yaşlardın	9.Böyük sarıqlar düşər başlardan; və gözünüzü aça bilməzsiniz yaşlardan.
10.İgeçi vü singil ü ehl ü 'ayal Barça Özbekke bolurlar pamal	10.Bacı, qız uşağı, ailə və əyal; hamısı özbək tərəfindən olar pamal.
11.İttifak eylengiz imdi bizge Ta cefa yitmegey andın sizge	11.Ondan (özbəkdən) bir cəfa gəlməməsi üçün sizə; hamınız qoşulun bizə.

1.Niçe yüz Özbekni öltürdük Xasmlıknı anga vacib kördük	1.Yüzlərlə özbəyi öldürdük; və düşmənçiliyi ona vacib gördük.
2.Taşkarı olturup irdi ol xan Biz sizing birle kılıp şart u aman	2.Xan şəhər xaricində olanda; biz də sizinlə (ittifaq) əmniyyət şərtlərini görüşdük.
3.Uşbu Mirzanı kiçe kiltürdük Şehrning ortasığa yitkürdük	3.Budur bu Mirzəni gecə gətirdik; və şəhərin ortasına yetirdik.
4.Başladuk asru köp işler amma Niteli özge idi hükmi- Xuda	4.Bir çox işə başladıq; amma xudanın hökmü başqa idi, nə edək?
5.İş bu yirlerge yitiptür imdi Köreli biz ni yitiptür imdi	5.İş indi buraya gəlib yetişdi; baxaq, indi nə olacaq?
6.Başımız barğuça imdi turalı Her ne kilse başımızğa köreli	6.Başımız gedənə qədər duraq; başımıza nə gələcəksə, görək"!
7.Ol bu sözlerni digeç şehr ili Dimegil şehr ili kahr ili	7.O, bu sözləri söyləyincə şəhər xalqı; (ki) şəhər xalqı demə, qəhr xalqı,
8.Bir yolı eylediler barça fiğan Kim bu ilge kireki yok ol xan	8.Hamısı bir ağızdan xanın bu ölkəyə; gərəyi yox, deyə fəryad etdilər.
9.Her ne kim sin diseng andak kılalı Kiçe kündüz kaşınga yığılalı	9."Sən nə desən, onu edək; və gecə-gündüz hüzurunda duraq!
10.Xan bile ceng ü cidal eylegeli Xan bile harb ü kıtal eylegeli	10.Xan ilə vuruşaq və mübahisə edək; Xan ilə cəng və cidal edək!
11.Kal`amıznı kılalı müstahkem Bolalı kal`a sarıdın biğam	11.Qalamızı müstəhkəm edək; və qala tərəfdən qəmsiz olaq (qəmlənməyək).

1.Kopalı kin ü nifak eylep faş Kal ‘anıng merdegi sanı yüz baş	1.Kin və nifaq ortaya çıxınca; qalanın ən kiçik mərdi yüzlərlə idi.
2.Neft yağı vü kamış cem ‘ iteli Bir kamış bağını yüz şem ‘ iteli	2.Neft yağı və qamış toplayaq; və bir qamışın bağını yüz şam edək.
3.Taxş-endazlarımız köpdür Harb üçün sarlarımız köpdür	3.Od atıcılarımız çoxdur ;və vuruşmaq üçün qaladan atacağımız şeylər çoxdur.
4.Ol uruş birle ni iş kılğusıdur İşleri barça aytılğusıdur	4.O vurusla nə iş görərsə; işləri həmişə söylənəcəkdir.
5.Darı almay bu sarılar ol xan Uruş itmekliki xod ni imkan	5.Xan bu tərəfdən qalanı almadan; vuruşması mümkün deyil.
6.Kılur işi kapap olturmakdur Şivesi taşkarıda turmakdur	6.Edəcəyi şey qalanı mühasirə edib oturmaqdır; fəaliyyəti kənarda qalmaqdır.
7.Kapasa hem kapasun şad bolung Siz kapal bendidin azad bolung	7.Mühasirə etsə,etsin, siz şad olun; və mühasirə bəndindən azad olun.
8.Alışıp kal‘anı biz saklağalı Salışıp kal‘anı biz saklağalı	8.Əlbir olub biz qalanı qoruyaq;sizin almanıza qarşı qoruyaq.
9.İtlerimizgeçe hasıl soyalı İt iti yerge köngülni koyalı	9.Ətlərimizə qədər üstümüzdə nə varsa, hamısını çıxaraq; it əti yerinə könlümüzü qoyaq!
10.Angaça saklağalı kurğannı Canığa yitküreli ol xannı	10.O zamana qədər kurqanı qoruyaq; və o xanı canından edək.
11.Haliya aşlığımızğa ni hasib Tuzımızğa ni hasib ü ni ketib	11.İndiki halda azuqəmiz çoxdur; və duzumuzun da hesabı yoxdur.

1.At bile tivemiz asru köptür Koy bile mivemiz asru köptür	1. At ilə dəvəmiz olduqca çoxdur; qoyun ilə meyvəmiz də çoxdur.
2.Kand yise ulusumız bir yıl Bu Semarkand ara bolur hasıl	2. Xalqımız bir il qənd yesə; Səmərqənd içində qənd əskik olmaz.
3.Özgesidin ni hikayet kılalı İmdi ayıtsang kılur işni bileli	3. Başqasından niyə bəhs edək; indi gəlin görəcəyimiz işi bilək".
XXVI **Semerkand şehrining ilige Babur Mirza yalbarıp ötken kiçkenleridin sözlegeni**	**XXVI** **Babur Mirzənin Səmərqənd şəhərinin xalqına yalvarıb ötüb-keçənlərdən bəhs etməsi**
4.Şehr ili çün didiler bu sözni Toxtata almadı Mirza özni	4. Şəhər camaatı bu sözü deyəndə; (Babur) Mirzə özünü saxlaya bilmədi,
5.Yığlaban didi ki rahmet sizge Tingri birsün basa kuvvet sizge	5. Ağlayaraq dedi ki,"Afərin sizə;Tanrı tükənməz güc versin sizə,
6.Öbegem şahı-cihandar Timür Xusrevi-ma`delet-asar Timür	6. Əcdadım cahandar şah Timur Zəmanəsinin Xosrovu Timur.
7.Ötkeli yüz yıl ötüptür imdi Köp il anı unutuptur imdi	7. Həyatdan köçəli yüz il olubdur, Çox adam onu unudubdur.
8.Ol ırak bolsa yakınraknı körüng Körgen ildin yörüben barça sorung	8. O uzaq olsa da yaxınlarına baxın Gedib o adamlardan soruşun.

1.Kim ni türlüg idi Sultan Sa`id Kim Karabağ ara boldı şehid	1. Qarabağda şəhid olmuş; O Sultan Səid necə bir adam idi?
2.Ol mening ceddim ü biçare atam Andican mülkide xun-xare atam	2.O mənim cəddim, biçarə atam; Əndican şəhərində qan içən atam;
3.Şahı- serdar ‘Ömer Şeyx irdi Tiğı xun-bar ‘Ömer Şeyx irdi	3.Sərdar olan Ömər Şeyx idi; qılıncı qanlı Ömər Şeyx idi.
4.Abağam irdi tapıp fazlı- ehad Şahı- din-perver Sultan Ahmed	4.Dindar Şah Sultan Əhməd, əmim idi; və Allahın fəzlinə qovuşdu.
5.Uşbu şehr içre toğup ulğayğan Nuşı- dehr içre toğup ulğayğan	5.Bu şəhər içində doğulub böyüyən; Dünyanın nazi-neməti içində doğulub böyüyən,
6.Kırk yıl şah idi bu kişverde Şahı- agah idi bu kişverde	6.Qırx il bu ölkədə şah idi; və bu ölkədə gerçəklərdən xəbərdar bir şah idi.
7.Siz anıng devride bolğan il-siz Lutf u cudı bile bolğan ilsiz	7.Siz onun dövründə olan xalqsınız; lütfünü və cömərdliyini görən xalqsınız.
8.İmdi yad eylengiz ol şehlerni Şahlık sırrıdın agehlerni	8.İndi o padşahları yad edin; padşahlıq sirrini bilənləri yad edin!
9.İsteben ruhlarıdın himmet Tartıngız bende üçün bir zahmet	9.Ruhlarından himmət diləyib; mən bəndə üçün də bir zəhmətə qatlanın!
10.Hem alar ruhların şad kılıng Hem mini kayğudın azad kılıng	10.Onların həm ruhlarını şad edin; həm də məni qayğıdan azad edin!
11.Mini bu şehrde zayi kılmang Şu ‘leyi- kahrda zayi ‘ kılmang	11.Məni bu şəhərdə zay etməyin; qəhr alovunda yox etməyin!

1.Minde ming çağlı növker bar yok Kim mening birle bolurlar aç u tok	1.Məndə təxminən min əsgər var ya yox; və hamısı mənimlə birlikdə olur ac ya tox.
2.Siz mening növkerim ümidi bile Nöker ü süderim ümidi bile	2.İndi siz mənim əsgərimlə birlik olun; nökərim və maiyətimlə bərabər olun!
3.Şehrbendan u kapal eylemengiz Xan bile ceng ü cedel eylemengiz	3.Şəhəri mühasirə etməyin, xan ilə cəng və cidal etməyin.
4.Ger özüngizge alur-siz işni İl uluğlarğa salur-siz işni	4.Əgər bu işi üzərinizə alsanız (görmək istəsəniz); işi ulu adamlara həvalə edin (bir də onlara məsləhət edin)!
5.Min bu şehr içre kılur-min menzil Yoksa fi'l-hal çıkar-min hasıl	5.Mən bu şəhər içində mənzil edərəm; yoxsa dərhal çıxıb gedərəm".
XXVII **Babur Mirza sözidin müte'essir bolup Şeyxü'l-islam ve şehr ili kal'anı birkitkenleri**	**XXVII** **Babur Mirzənin sözündən mütəəssir olub Şeyxülislam və şəhər xalqının qalanı möhkəmləndirmələri**
6.Ol bu sözlerni digeç yaxşı yaman Yığlaban kıldılar ah u efğan	6. O, bu sözü söyləyincə yaxşı və pis; hər kəs ağlayıb ah - fəğan etdilər.
7.Didiler ey şehi- pakize-seyr Sözlering kıldı köngüllerge eser	7. Dedilər: "Ey təmiz davranışlı padşah; sözlərin könüllərə təsir etdi,.
8.Şahlardın aytıp efsane Eyleding bizni yene divane	8.Padşahlardan anladaraq əfsanə; bizi yenə etdin divanə.

9.Yad birding bu uluska ğamnı Taze kıldıng yene ol matemni 10.Sin tirig bol alar kiçtiler Şerbeti- camı- fena içtiler	9.Bu ulusa xatırlatdın qəmi; və yenə təzələdin o matəmi. 10.Sən yaşa, onlar (bu dünyadan) köçdülər; fəna qədəhinin (əcəl) şərbətini içdilər.

1.Sin alar ornıda Sultan bolğıl Şeyxü'l-islam ile yaran bolğıl	1.Sən onların yerində sultan ol; və şeyxülislam ilə dost ol!
2.Ol atadur sin anıng oğlı bol Kim sanga yaxşı atalık kılur ol	2.O, atadır, sən onun oğlu ol; çünki o sənə yaxşı atalıq edər.
3.Tört yüz yıl bolup irken eyyam Kim alardurlar şeyxü'l-islam	3.Onların şeyxülislamlığından (bu yana); dörd yüz il keçmişdir.
4.Öbege birle atası meşhur Atları barça kütübde mestur	4.Cədləriylə atası məşhurdur; və isimləri bütün kitablarda yazılıdır.
5.Biz anga bende-biz ü atamız ol Defteri- mülk üze dibaçemiz ol	5.Biz onun köləsiyik, o atamızdır; və mülk dəftəri üzərində dibaçəmizdir (başçımızdır).
6.Sin takı bizge kadimi Sultan Eylengiz bizge ikingiz ferman	6.Sən də bizim qədim sultan; və ikiniz bizə edin fərman.
7.Canımız barıça xıdmet kılalı Xanğa izharı- adavet kılalı	7.Canımız var olduqca xidmət edək; və xanla (Şeybani xanla) ədavət edək.
8.Cem tutkıl basa bizdin xatır Kim sanga kulluk iter-biz zahir	8.Sən bizdən tamam xatircəm ol; çünki sənə, qüsursuz, qulluq edərik.
9.Sin yörü Xace bile xurrem ü şad Kal'anıng fikridin olğıl azad	9.Sən xacə ilə olginən xürrəm və şad; Qalanın fikrindən də olginən azad.
10.Yüz tümen xalk bu kurğan ara bar Barçası sıdk bile xidmet-kar	10.Bu kurqan içində yüz minlərlə xalq var ;və hamısı da sədaqətli, xidmətkar.
11.Fariğ olsun barı nökerler hem Xidmetingde barı şad u xurrem	11.Bütün xidmətçilər də rahat olsun; xidmətində hamısı şad və xürrəm olsun.

1.Sin kiter sözini, tilge alma Xalkning canı ara ot salma	1.Sən sözünü saxla, ağıza alma; və xalqın canına od salma.
2.Ger bu sözlerge ınanmas bolsang Xalk kavlığa işenmes bolsang	2.Əgər bu sözlərə inanmasan; və xalqın sözünə güvənməsən,
3.Her niçük şart diseng hem kılalı Şart ile ahdnı muhkem kılalı	3.Hər nə şərt desən onu edək; şərtə və əhdə sadiq qalaq”.
XXVIII **Semerkand ili Babur Mirza bile ahd u şart kılğanları**	**XXVIII** **Səmərqənd xalqının Babur Mirzə ilə əhd və şərt etmələri**
4.Uşbu sözler bile ol nadan il Kaysı nadan ki bölek hayvan il	4.Budur bu sözlər ilə cahil xalq; nəinki cahil, bir dəstə heyvan xalq,
5.Şartlar eylediler mustahkem Kıldılar kal‘alarını muhkem	5.Çox böyük şərtlər dedilər; və qalalarını möhkəm etdilər.
6.Xan sarı hiç nazar kılmadılar Cehldin işlerini bilmediler	6.Xana doğru heç baxmadılar (Xanın sözlərinə qulaq asmadılar); və cəhalətdən nə etdiklərini bilmədilər.
7.Kaldı ol şehrde Babur Mirza Ğafil andın ki nidür hükmi-Xuda	7.Xudanın hökmünün nə olduğundan qafil olan; Babur Mirzə o şəhərdə qaldı.
8.Çün Semerkand işi andak boldı Xalkning baxtları ivrüldi	8.Səmərqənd işi belə olunca; xalqın taleyi döndü.

XXIX **Semerkand kal'ası muhkem bolğandın songra Muzafferü'd-din Sultan Mahmud Buxaradın kilip uruş salğanı ve Semerkand ilining yürekin alğanı**	XXIX **Səmərqənd qalası möhkəmləndirildikdən sonra Müzəffərüddin Sultan Mahmudun Buxaradan gəlib vuruşması və Səmərqənd xalqının könlünü alması**
1.Uşbu haletde tapıp fazl vu dud Kildi sultanı- dilaver Mahmud	1.Bu durumda fəzilət və kədərli halda; qəhrəman Sultan Mahmud gəldi.
2.Kim Buxarada turup kalıp idi Ol tarafnı özige alıp idi	2.Buxarada durub qalmış idi; və o tərəfı almış idi (ələ keçirmişdi).
3.Şahı- dana-dil ü sultanı- ğayur Kim kemin bendesi irdi fağfur	3.O, müdrik şah və qeyrətli sultan idi; belə ki, Çin imperatoru onun dəyərsiz bir köləsiydi.
4.Babur uruşıda hazır yok idi Ol temaşa sarı nazır yok idi	4.Baburun döyüşlərinə qatılmırdı; və o tamaşaya da baxmamışdı.
5.Çün Semerkand işikide kildi Rezmning babıda surat kıldı	5.Səmərqənd qapısına gəlincə; savaşa hazırlandı.
6.Kilgeç ok leşkerini tüzdi revan Eyledi resmi- celadetni 'ayan	6.Gəlincə şəxsən əsgərini hazırladı; və qəhrəmanlıq rəsmini (üsulunu) göstərdi.
7.Xan hem anıng uruşın kö-rmek üçün Kal`ağa vehmni yitkürmek üçün	7.Xan da onun savaşını görmək; və qalaya zəhmini çatdırmaq üçün,
8.Hükm kıldı ki yasansun leş-ker Yasnasun cevşen u tiğ ü miğfer	8.Əsgər hazırlansın, zireh, qılınc və dəbilqə; qurşansın, deyə əmr etdi.

9.Boldı xan leşkeri araste hem Atlanıp kildi özi hem ol dem	9.Xan əsgəri o zaman qurşandı; və özü də o an atlanıb gəldi.
10.Lik sultanı- bahadır Mahmud Ağasın könglin iterge xoşnud	10.Lakin cəsur Sultan Mahmud; qardaşının könlünü etmək üçün xoşnud,
11.Rast xendek yakasığa yitti Şehr ilining yürekin iritti	11. Birbaşa xəndək kənarına getdi; və şəhər xalqının ürəyini əritdi.

1.Şehr ili körgeç anıng ol kilişin Bile almay basa ol xalk işin	1.Şəhər xalqı onun o gəlişini görüncə; haqq işinin nə olduğunu heç bilmədi.
2.Şeyxü'l-islam sarı bardılar Şehrning xalkı barı bardılar	2.Şəhər xalqının hamısı; Şeyxülislama doğru getdilər.
3.Kim uruş kildi nidür fermanıng İvde olturma eger bar canıng	3.Dedilər:"Döyüş başladı, nədir fərmanın?; Evdə oturma, əgər varsa canın".
4.Şeyxü'l-islam revan atlandı Yığıban ilni besi katlandı	4.Şeyxül-islam dərhal atlandı; xalqı yığıb hər əzaba qatlandı.
5.On ming ademni alıp çıktılar Lik Mirzanı salıp çıktılar	5.On min adam alaraq çıxdılar; ancaq Mirzəni qoyub çıxdılar.
6.Ekseri cibelik ü cevşenlik Çarxdın körmegen il tevsenlik	6.Əksəri qalxanlı və zirehli xalqın; ancaq fələkdən qorxusu olmayan xalqın;
7.Kimde kim cibe vü cevşen yok idi Xud u kalkan bile köngli tok idi	7.Kimdə ki, dəbilqə və qalxan yox idi;ona əhəmiyyət vermirdi.
8.Kim idi oksız u yasız ol ara Bar çirig barısı ser-ğavğa	8.Orada oxsuz və yaysız olan kimsələrin hamısı; vuruşun ön cərgəsində idi.
9.Çirigi çıktı aytıp bolmas Ol çirig vasfıda til ivrülmes	9.Əsgəri elə şəkildə irəli çıxdı ki; o əsgərin vəsfində söz tapmaq olmur.
10.Barça rezmaver ü barça pürdil Barçası rezm işige mayil	10.Hamısı cəngavər və hamısı ürəkli idi; hamısı döyüşə istəkli idi.
11.Barçası 'arbede-saz u şağrağ Barça cimri vü barı kızıl ayağ	11.Hamısı davakar və cəsarət sahibi idi; hamısı soysuz; və hamısı qızıl ayaqlı (heyvan otaran) idi.

1.Hiç kaysığa ölümdin ğam yok Hiç kaysığa ğamı- matem yok	1.Heç birində ölümdən (yana) qəm yox idi; və heç birində matəm kədəri yox idi.
2.Yügrüşüp çıktılar ol cemi-kesir Uruş eylergeçe burna vechi- pir	2.Bu işin piri kimi vuruşmaq üzrə; o izdihamlı camaat qaçışaraq çıxdı.
3.Tamları bar idi şehr allıda Her sarı yar idi şehr allıda	3.Şəhərin ön (giriş) hissəsində evləri vardı; və şəhərin hər tərəfi yarğan idi.
4.Lik sultan çirigi taymadı hiç Niçe kim bar idi yir pür-xam u piç	4.Hər nə qədər döyüş meydanı dərə-təpə, kələ-kötür idi isə də; sultanın əsgəri heç çətinlik çəkmədi.
5.Çaptılar barça yayaka utru Kırdılar kızıl ayaknı asru	5.Piyadalara qarşı atlarını sürdülər; və çox qızıl ayağı (çoban) qırdılar.
6.Kaysınıng kögsi çapılğan boldı Kaysınıng köngli açılğan boldı	6.Bəzisi köksündən vurulmuşdu; və bəzisinin bağrı açılmışdı (ürəyi çölə çıxmışdı).
7.Kaysınıng boynı revan çapıldı Kara başı tenedin ayrıldı	7.Bəzisinin boynu dərhal vuruldu; və qara başı bədəndən ayrıldı.
8.Kim ki xendak tapa kıldı ğavğa Ot bile tüşti revan xendak ara	8.Xəndəyə doğru vuruşanlar; dərhal xəndəyə atəşlə düşdülər.
9.Ol ki xendakdın ozup kildi bu yan Kurıtıp ok ata aldı meydan	9.Xəndəkdən keçib bu yana gələnlər; ox ataraq meydana çıxdılar.
10.Özbek anıng sarı çapkaç fi`l-hal Boldı atnıng ayağıda pamal	10.Özbəklər o tərəfə hücum edər-etməz; at ayağı altında qaldılar.
11.Takatı kalmadı kaçmak birle Kutula almadı kaçmak birle	11.Qaçmağa taqətləri belə qalmadı; və qaçmaqla qurtula bilmədilər.

1.Gerçi xendakka yite almadı xan Kanı xendak tarafı boldı revan	1.Hərçənd ki, xan xəndəyə çata bilmədi; (amma) qanı xəndək tərəfinə axdı.
2.Boldı xendak yakasıda ol uruş Birmedi cimri kazaklarğa turuş	2.Döyüş xəndək ətrafında oldu; və soysuz soyğunçulara aman vermədi.
3.Ança kan aktı ki xendak fi`l-hal Boldı cimri kanıdın mal-a-mal	3.Elə qan axdı ki, o soysuzların; qanından xəndək tamam doldu.
4.Ölgeni taşkarı öküldi tamam Kalğanı hem yaralığ boldı tamam	4.Ölənlər tamamilə çölə yığıldı; qalanı da yaralı idi.
5.Şeyxül-islam ü yaman u yaxşı Tüfek ü navek ü ra`d u taxşı	5.Şeyxülislam, pis-yaxşı; tüfəng və nizə atan, gurlayan hər kəs,
6.Boldılar barçaları na-peyda Tuttılar şehr içinde me`va	6.Tamamilə yox oldular; və şəhər içinə sığındılar.
7.Kaçıban kirgüçe il şehr içige Şehr yok kafileyi- kahr içige	7.Xalq, şəhər içinə, şəhər deyil; qəhr qafiləsi içinə qaçaraq girincə,
8.Ayak astıda yıkıldılar köp Can veda`ın takı kıldılar köp	8.Çoxu ayaq altında yıxıldı; və canlarına hamısı vida etdilər.
9.Boldı ol kavmğa lazım nikbet Boldı sultanğa mülazım nusret	9.O qövm fəlakətə düşdü; Sultan isə zəfərə qovuşdu.
10.Kildi xan allığa sultanı-xoş-dil Rezmdin kamını eylep hasıl	10.Savaşdan umduğunu əldə edən xoş könüllü Sultan; xanın hüzuruna gəldi.
11.Didi sultanı- Mesiha-kirdar Yok idi tura vü şatu tayyar	11. Belə dedi: “Ey Məsih kimi iş görən Sultan; mancanaq və nərdivan hazır deyildi,

12.Yoksa xan devletidin uşbu zaman Bar idi kal`ağa çıkmak asan	12.Yoxsa xanın dövlətindən; bu zamanda qalaya çıxmaq asan olardı”.
13.Eylegeç arz bu sözni xanğa Aferinler diben ol sultanğa	13.Bu sözü söyləyincə xana; o, «afərin», dedi Sultana.

1.Eyledi xanı- Şibani ferman Kim anıng leşkeridin yaxşı yaman	1.Şeybani xan fərman etdi ki; onun əsgərindən pis-yaxşı kim varsa,
2.Kal`anıng devrini birkit-sünler Uruş esbabını cem itsünler	2.Qalanın ətrafını möhkəmlətsinlər; və döyüş hazırlığını görsünlər!
3.Çün bu yarlığnı işitti leşker Hükmning yosunı birle yek-ser	3.Əsgər bu buyruğu eşidəndə; hökmün gərəkdirdiyi şəkildə tamamilə,
4.Tüz yağaçlarnı kisip sayladılar Turanıng fikrini hem eylediler	4.Düz ağacları kəsib seçdilər; və mancanaq üçün gərəyini yerinə gətirdilər.
5.Çün yağaç şatu üçün sayladılar Şatu esbabını cem eylediler	5.Mancanaq üçün ağac seçdikdən sonra; düzəltmək üçün lazım olanı bir yerə yığdılar.
5.Bu bahane bile çerxi- gerdan Asru köp bağnı kıldı viran	6.Bu bəhanə (məqsəd) ilə dönən fələk; bir çox bağları viran etdi.
7.Bağlarda yasağan menziller Kim uluska bar idi mahfiller	7.Bağlarda düzəlmişdi mənzillər; ulus üçün vardı məclislər.
8.Barçasınıng işikini alıban Tam ile taşlarığa ot salıban	8.Hamısının qapısını zəbt edərək; və dam - daşlarına od salaraq,
9.Asru ziba turalar kıldılar Xan konuşığa alıp kildiler	9.Çox gözəl mancanaqlar düzətdilər; və xanın düşərgəsinə alıb gəldilər.
10.Şatu vü tura firavan boldı Şehr ehliğa nümayan boldı	10.Nərdivan və mancanaq çox oldu; və bunu şəhər xalqı gördü.
11.Bir tura boldı kişi başığa Tura öküldi kişi başığa	11.Adam başına bir nərdivan topladılar; nərdivan sayı çox oldu.

1.Tigdi bir onğa basa on şatu Koydılar kal`a tamığa utru	1. On nəfərə on nərdivan düşdü; və onları qala divarına dayadılar.
2.Uruşurğa barı leşker mayil Uruşup kam iteli dip hasıl	2.Vuruşub istəyimizə qovuşaq deyən; bütün qoşun döyüşməyə meyilli idi.
3.Likin ol xanı- Sikender-pişe Kıldı öz özi bile endişe	3.Fəqət o İsgəndər davranışlı xan; öz-özünə fikir etdi.
4.Didi könglide ki uşbu kurğan Çarxnıng kal`asın eyler pinhan	4.Ürəyində dedi ki: "Bu kurqan fələyin qalasını gizləyər.
5.İli asru mütemevvildürler İl uluğı müteccemmildürler	5. Xalqı çox mal sahibidir; xalqı və uluları gözəldirlər.
6.Uşbu kurğan içide uşbu zaman Yüz ming ivlük kişi bardur asan	6.Bu kurqan içində, bu zamanda; rahatlıqla yüz min evlik insan vardır.
7.Barçası taş atarlar ok hem Tutuban kal`alarını muhkem	7.Qalalarını möhkəm qoruyaraq; hamısı daş və ox atarlar.
8.Kırlışıp ehl ü ayal üstide Ölüşürler basa mal üstide	8.Xalq və ailələr üst-üstə qırılıb; hamısı mal üstündə ölərlər.
9.Bizge yok hiç tarafdın teşviş Kapamakdın basa yok yaxşırak iş	9.Bizə heç bir tərəfdən əndişə yox; və mühasirə etməkdən daha yaxşı iş yox.
10.Taşkarı mive vü aşlık bisyar Her ni leşkerge kirek bar tayyar	10.Ətrafda meyvə və ərzaq çoxdur; və əsgər üçün nə gərəksə hazırdır.
11.Uşbu kurğannı kapap olturalı Her ne kim kilse Xudadın köreli	11.Bu kurqanı mühasirə edib oturaq; və Allahdan nə gəlirsə görək"!

1.Uşbu endişe bile hazreti- xan Turdı vü kıldı çirikke ferman	1.Xan həzrətləri bu düşüncə ilə qalxdı; və əsgərinə fərman etdi ki,
2.Kim kapap kal`anı oltursunlar İvlik il ivini kiltürsünler	2.Qalanı mühasirə edib otursunlar ;və evli olan adamları (hər kəsi) gətirsinlər!
3.Uşbu yarlığ bile leşker bisyar Boldı xan hazretidin şükr-güzar	3.Əsgər bu əmrdən ötrü; xan həzrətlərinə çox təşəkkür etdi.
4.İvlerin kitürüp olturdılar Xanları hükmi bile turdılar	4.Çadırlarını (evlərini) söküb oturdular; və xanlarının əmri ilə durdular (gözlədilər).
5.Eyleben bağlar içre menzil Kıldılar kamlarını hasıl	5.Bağlar içində yerləşərək; arzularına çatdılar.
6.Miveler yitti vü ğam kitti barı Bir birining songıdın yitti barı	6.Meyvələr gəldi və qəm tamamilə yox oldu; hamısı bir-birinin ardınca yetişdi.
7.Tut bisyar nümayan boldı Örük ü alma firavan boldı	7.Çox tut gözə dəyirdi; ərik və alma bol idi.
8.Boldı bisyar üzüm birle kavun Her biri dip ki mining birle avun	8.Çox üzümlə qovun var idi; və hər biri mənimlə ovun deyir idi (hamısı məni ye deyər kimiydi).
9.Boldı asude bahaud-dini Barça ağzıda anıng tahsini	9.”Bahauddini” adlı üzüm növü rahatlıqla əldə edildi; hər kəsin ağzında onun mədhi vardı.
10.Üzümidin hem olay nükte-güzar Ki anı hem dimek irür na-çar	10.Üzümündən də nüktə söyləndi; onu söyləməkdən başqa çarə yoxdu.
11.Surxek atlık üzümi dil-keş idi La`l yek-danesi asru xoş idi	11.”Surxək” adlı üzümü çox dilkeş idi;və “Ləli-yekdanə”sinin də çox xoş zamanı idi.

1.Sahibi cilvede bostan içide Kan yutup sahibi kurğan içide	1.Sahibi bostan içində dolanmaqdaydı; və kurqan içində qan udmaqdaydı (dərd çəkirdi).
2.Yene bir üzümi bi-dane idi Suyı bisyar hekimane idi	2.Yenə bir üzümü çəyirdəksiz idi; və suyu həkimlərcə çox məqbul idi.
3.Nar reng alğaç naristanğa Tüşti ot ğussasıdın kurğanğa	3.Nar bağçası atəş rəngli olunca; kurqana kədərdən atəş düşdü.
4.Taşkarı abiler olğaç xoş-buy Boldılar şehr ili abı- ruy	4.Çöldə heyvalar xoş qoxulu olunca; şəhər xalqının üz suyu (öyüncü) oldu.
5.Taşkarı bağlar içre enhar İçkeri susız ulus yığlap zar	5. Çöldə bağçalar içində çaylar var idi; içəridə susuz millət inləyərək ağlamaqda idi.
6.Asru mamur vilayet irdi Açlık anda ni hikayet irdi	6.Çox abad vilayət idi; və aclıq orada nə hekayət idi (aclıqdan bəhs edilməzdi).
7.İçkeri ğayr min divane Kimde kim bar idi bir virane	7.İçəridə dəlidən başqa (Bül-Məkarim) kimsə yoxdu;və o bir viranədə oturmağa məcburdu.
8.Taşkarı hem bar idi bir bağı Biri ol ayş u tena`um çakı	8.Çöldə də çox gözəl bir bağ vardı; və bu eyş-nuş çağı idi.
9.Bağ arasında akar irdi su Suyı raxşende niteg kim közgü	9.Bağ arasında su axardı; və su ayna kimi parlaq idi.
10.Bir sarı bar idi naristani Bir sarı bağ u baharistani	10.Bir tərəfi narlıqdı; bir tərəfi də bağ və yaşıllıqdı.
11.Yene bir canibide sibistan Yene bir canibi kasr u eyvan	11.Yenə bir tərəfində almalıq vardı; və bir tərəfində də köşk və eyvan vardı.

1.Kasrınıng allıda havzı- dilber Nazenin eyle ki havzı- kevser	1. Köşkünün önündə gözəl bir hovuz vardı; o qədər zərif idi ki, kövsər hovuzunu andırırdı.
2.Havzınıng tigre yanı taze öleng Her sarı bi-hadd u endaze öleng	2.Hovuzunun çevrəsi çox təzə çəmənlik idi; Hər tərəfi çoxlu yaşıllıq idi.
3.Yaz açılğaç çıkıban xaceyi-bağ Dostlar birle kılur irdi ferağ	3.Yaz gəlincə bağın sahibi çıxıb; dostları ilə səfa sürərdi.
4.Uşbu bağ içre içer irdi şarab Kaz ile turna kılur irdi kebab	4.Bu bağ içində içərdi şərab; qaz və durnadan edərdi kabab.
5.Üzümidin ne ki bolsa hasıl Xaceyi- bağperest cahil	5.Üzümündən nə ki hasil olsa; bağa düşkün cahil olan sahibi,
6.Küp yarımını çağır koyar idi Çağırıdın it ü kuş toyar idi	6.Küpü yarısına qədər şərab doldurar idi; və şərabından it və quşlar doyar idi.
7.Kalğanın sirke vü düşab kılıp İvining ayşığa esbab kılıp	7.Qalanını sirkə və doşab edib; evinin yeməyi üçün tədarük edərdi.
8.Mivelerni kezek eyler irdi Özge her ni kirek eyler irdi	8.Meyvələri məzə edər idi; və başqa nə gərəkli olsa edər idi.
9.Taşır irdi ivige bağıdın Kışkaça rast üzüm çağıdın	9.Üzüm zamanından qışa qədər; bağından evinə daşıyar idi.
10.Mivelerdin bilip asayişi- can İvini eyler idi bağistan	10.Can hüzurunu meyvələrdən bilib; evini bağ halına gətirmişdi.
11.Ol taşır fırsat ara mivesini Aciz eylep yük ile tivesini	11.Dəvəsini yüklə aciz edər, fürsət tapıb meyvəsini daşıyar idi.

1.Tevekidin tüşse idi bir alma Kulığa dir idi anı salma	1.Budağından bir alma düşsəydi; nökərinə onu buraxma, deyərdi.
2.Bi-nevayi eger olsa bimar Tilese xidmetidin bir tek nar	2.Əgər bir zavallı xəstələnsə; və ondan bir tək nar istəsə,
3.Yüz xuşunet kılur irdi ağaz Bolur irdi ğazabı dur u dıraz	3.Yüz bəhanə edərdi; çox tez-tez qəzəblənərdi.
4.Bağ ara mive çağı bu idi hal İvge kirgende ni bolğay ahval	4.Bağda meyvə çağı bu idi vəziyyət-hal; və evə girəndə nə olacaq idi əhval.
5.Hergiz itmes idi ol şum-lika Tingri nimetlerining şükri eda	5.O bədsifət adam; Tanrının verdiyi nemətlərə əsla şükür etməzdi.
6.Köprek il bile bolup irdiler Kim uşol kal`a ara kirdiler	6.Çox adam elə idi; və qalaya girən xalqla birlikdə idi.
7.Nefs alarğa çü kılıp irdi hücum Boldılar nimeti- Hakdın mahrum	7.Nəfs onlara hücum edəndə (nəfslərinə uyanda); Allahın nemətindən məhrum qaldılar.
8.Ni`met ol irdi ki ol ni`met ara Şükri- ni`metni kılıp barça eda	8.Nemət o idi ki, Allah hər nemət verdiyi zaman; o nemətə şükür etmək gərəkdir.
9.Bi-nevalarğa neva-saz kılıp İhtiyac ehliğa i`zaz kılıp	9.Zavallıların dadına çatsınlar, Ehtiyac əhlinə hörmət göstərsinlər.
10.Bir sarı irdi barığa nimet Körsetip Tingri yolıda himmet	10.Bir tərəfi hamıya nemət idi Ki,tanrı yolunda həmrəy olsunlar.
11.Çünki bu işni kıla almadılar Tingri yolı sarı köz salmadılar	11.Bu işi edə bilmədikləri üçün Tanrı yolundan azdılar.

1.Tingri ol kavmnı andak kıldı Kim alar başığa bu kün kildi	1.Tanrı o qövmü elə etdi ki; onların başına bu gün də gəldi.
2.Kim irür taşkarı xurrem bağat Cari bağat ara ab-ı hayat	2.Çöldə gözəl bağlar və bağlar içində; axan abi-həyat vardı.
3.Miveler barça bişip taze vü ter Bi-neva ağzığa layık yek-ser	3.Meyvələr hamısı yetişmiş, təzə və tər idi; hamısı möhtacların ağzına layiq idi.
4.Ol cema `at kapalıp kurğanda Bir havuç suyğa muhtac anda	4.O camaat kurqanda qapanıb (mühasirədə) qalanda; bir ovuc suya möhtac oldu.
5.Mivening hasretidin canları kan Mivening körmeki xod ni imkan	5.Meyvənin həsrətindən canları idi qan; və onların meyvəni görməsinə yox idi imkan.
6.Hazreti- xan çirigi xurrem ü şad Fikr ü enduh suzıdın azad	6.Xan həzrətlərinin əsgərləri şən və şad idi; düşüncə və əndişə atəşindən azad idi.
7.Bağlar içre kılıp ayş u neşat Töşüben sebzesidin sebz bisat	7.Bağlar içində yeyib-içib nəşələndilər; və yaşıllığından yaşıl bir döşək yaydılar.
8.Mivelerdin tüzüp esbabı- ferağ Cenneti her birisige bir bağ	8.Meyvələrdən rahatlıq hasil olub; hər birinə cənnət kimi bir bağ düşdü.
XXX **Semerkand ili açlığıdın ğıl`alamuslıkka çıkıp kulak burunlarını kistürgenleri**	**XXX** **Səmərqənd xalqının aclıqdan oğurluğa çıxıb qulaq və burunlarının kəsilməsi**
9.Taşkarı mive çü bisyar oldı İçkeri xalk dil-efkar oldı	9.Çöldə meyvə çox oldu; içəridə isə xalqın könlü yaralı oldu.
10.Taşkarı mive seraser bişti İçkeri açlığıdın il şişti	10.Çöldə başdan-başa meyvə yetişdi, içəridə də xalq acından şişdi.

1.Akibet kalmadı namus ilge Boldı ğavğayı- ğılamus ilge	1.Nəticədə xalqın namusu qalmadı; və xalq oğurluq davasına girdi.
2.Oğrılap mive yigeç bir neçeler Fevc fevc il çıkar irdi keçeler	2.Yığın-yığın xalq gecələri qala xaricinə çıxardı; bir çoxları meyvə aşırıb yeyərdi.
3.Çün ğalamus ili bibak oldı Tive atğa tama`nak oldı	3.Oğrular qorxusuz olduğu üçün; dəvə (və) ata tamah etdilər.
4.Taşda saklav yörüte başladılar Angdıp ol ilni tuta başladılar	4.Çölə doğru lağım qazmağa başladılar; və o xalqı pusquya yatıb tutmağa başladılar.
5.Kim ki tüşti kazak ilgige burun Birdi berbad kulak birle burun	5.Kim əvvəl soyğunçuların əlinə düşdü;onlar qulaq ilə burunlarından oldu.
6.Hasıla özge çıka almadılar Kal`adın özlerini salmadılar	6.Hasili, başqa yerə çıxa bilmədilər; və qaladan özlərini çölə ata bilmədilər.
XXXI **Babur Mirza kömekige Xanike xan ve Tenbel çirig tartıp kilip yene korkup yoldın kaytkanları**	**XXXI** **Babur Mirzənin köməyinə Xanikə xan və Tənbəlin əsgər toplayıb gəlmələri və qorxub yoldan dönmələri**
7.Çün basıldı neçe kün bu ğavğa Bu xaber şehr ara boldı peyda	7. Bu dava çox uzun müddətə basdırıldığı üçün; bu xəbər şəhərə yayıldı.
8.Kim yörüp Xanike kilgen boldı Mülki- Dizzak çirigidin toldı	8. Xanikə yürüyüb gəldi; və Dizzaq mülkü əsgəri ilə doldu.
9.Boldı Baburğa meded-kar ol xan Bolğusı şehr ilige yar ol xan	9. O xan Babura kömək edib; şəhər xalqına dost oldu.

1.İttifak eyledi Tenbel hem anga Şart sözini didi muhkem anga	1.Tənbəl də ona qatıldı; və şərt sözünü ona mütləq şəkildə bildirdi.
2.Ol dağı Isparadın artıldı Andican leşkerin alıp kildi	2.O da İsparadan ayrıldı; və Əndican əsgərini alıb gəldi.
3.Şeyxül-islam sevindi bisyar Kıldı bisyar sevinmek izhar	3.Şeyxülislam çox sevindi; və çox sevindiyini göstərdi.
4.Şadyane kusını çaldurdı Özni mirza kaşığa yitkürdi	4.Şad olub təbilini çaldırdı; və Mirzənin hüzuruna özünü yetirdi.
5.Boldılar barça şad u xoşhal Kıldılar aklsız il bile xayal	5Hamısı xoşbəxt olub nəşələndilər; ağılsız xalqı düşündülər.
6.Kim kilip Xanike birle Tenbel Xan bile kılğusılar barça cedel	6.Ki, Xanikə ilə Tənbəl gəlib; Xan ilə döyüşə girəcəklər.
7.Şehr ili bu xaberdin xoşhal Lik xanıng çirigi fariğ-bal	7.Şəhər xalqı bu xəbərdən şad oldu; lakin Xanın əsgəri də rahatladı.
8.Bu xaberni işitip hazreti- xan Didi bolsa manga lutfı- Yezdan	8.Xan həzrətləri bu xəbəri eşidincə; dedi: “Mənə Allahın lütfü kömək olsun.
9.Yüz anıng dik kişi düşmen bolsa Belki düşmendin alem tolsa	9.Onun kimi yüz dənə düşmən olsa; və bəlkə düşməndən aləm dolsa,
10.Manga düşmen sarıdın ğam yoktur Dost lutfı bile könglüm toktur	10.Mənə düşmən tərəfindən qəm yoxdur; və dost lütfü ilə könlüm toxdur”.
11.Fariğ uşbu söz ile olturdı Kapal itmekni münasib kördi	11.Bu söz ilə rahat olub oturdu; və qalanı mühasirə etməyi uyğun bildi.

1.Dimedi kim bu xaber bar ya yok Xan u Tenbeldin eser bar ya yok	1.Bu xəbərin varlığı və yoxluğu haqqında; və Tənbəldən əsər olub-olmadığı haqqında söz etmədi (məlumat vermədi).
2.Xan çirigige yakınrak kilgeç Xannıng ol olturuşını bilgeç	2.Xan əsgərinə yaxınlaşanda; və Xanın orada yerləşdiyini biləndə,
3.Ol ikev hem birige almadılar Dostluk nevbetini çalmadılar	3.ikisi də bir-birinə yaxınlaşmadılar; və dostluq təbilini çalmadılar (dostluq münasibəti qurmadılar).
4.Yandılar yirlerige ayrılaşıp Içdeki kinelerini bilişip	4.İçəridəki kinlərini bilib; ayrılaraq yerlərinə qayıtdılar.
5.Xan yakınrak sığına tüşti yene Turdı ol kal`a ilige itına	5.Xan yenə kurqanın yaxınına sığındı; və o qala xalqına etina etdi.
6.Özge her kün uruş irdi vü kıtal Boldı xan kullarığa defi- melal	6.Hər gün döyüş və qətl vardı; Xanın qulları məlaldan qurtuldular.
7.Altı ay çikti bu kurğan kapalı Bolmadı hiç tarafdın xalı	7.Kurqan altı ay mühasirədə qaldı; və heç bir tərəfdən nəticəsi olmadı.
8.Xalk feryad kıla başladılar Kal`adın özlerini taşladılar	8.Xalq fəryad etməyə başladı; və özlərini qaladan çölə atdılar.
XXXII **Semerkandnıng yayağ ve atlığı yasanıp kal`adın çıkkanları** 9.Nagehan bardı birev taşkarıdın Şehr sarı ki bilür-men barıdın	**XXXII** **Səmərqəndin piyada və atlısının hazırlanıb qaladan çıxması** 9.Qəflətən şəhərdə nə olub-bitdiyini bilən; biri kənardan gəldi.
10.Kalmadı xan çirigige Özbek Bardı bisyar il endek endek	10.Dedi:"Xanın ordusunda özbək qalmadı; yavaş-yavaş bir çox xalq ayrılıb getdi.

1.Kaysı Kufin ü Feraxeyn kitti Kaysı Xarkan u Hezare yitti	1. Bəzisi Küfeyn və Feraheynə getdi;bəzisi Xarkan və Həzarəyə çatdı.
2.Kaysı Kerminege tüzdi aheng Kıldı şahane bisat u evreng	2.Bəzisi Kərminə yolunu tutdu; şahlara layiq büsat qurdu.
3.Kaysı yol saldı Buxara sarı Kaysı hem közledi andın narı	3.Bəzisi Buxara tərəfə yol aldı; bəzisi də daha irəlini hədəflədi.
4.Kaysı Karşı bile Kişke bardı Mal ğayib dip ilin axtardı	4.Bəzisi Karşı və Keşə getdi; mal itib deyə hər kəsi axtardı.
5.Xan kaşıda kişi az kalıptur Kalğanı dağı köngül salıptır	5.Xanın yanında az adam qalmışdı; və qalanı da incimişdi" (küsmüşdü).
6.Şeyxül-islam bu söznü bilgeç Didi mirzağa bu söznü yitgeç	6.Şeyxülislam bu xəbəri öyrənincə; gedib Mirzəyə eşitdiklərini söylədi.
7.Yığdılar şehr ilini yekser Didiler kim budur imdi xaber	7.İndi xəbər budur deyərək; şəhər əhlini tamam topladılar.
8.Şehrning bir niçe bi-bakleri Kişi bolurğa hevesnakleri	8.Şəhərin bir çox qorxusuzları; və özlərini göstərməyə həvəsliləri
9.Didiler biz yığalı çalak il Laubali-sıfat u bibak il	9.Dedilər ki, "Biz qoçaq adamları; laubali və qorxmazları toplayaq.
10.Şeyxül-islam bile mirza siz Kal`a üstide temaşa kılıngız	10.Siz Şeyxülislam ilə Mirzə; qala üstündə tamaşa edin.
11.Biz çıkıp rezm iteli xan birle İşingizni kılalı can birle	11.Biz gedib xanla vuruşub; işinizi can bahasına görək.

1.İmdi kim az kalıptur leşker Çıkıban körseteli xanğa hüner	1.İndi az (sayda) əsgər qalmışdır; çıxıb Xana hünər göstərək”.
2.Şeyxül-islam ile Mirza bisyar İl ara şadlık eylep izhar	2.Şeyxülislam ilə Mirzə xalq arasında; şadlıq izhar etməkdədir.
3.Didiler yaxşı kingeşdür uşbu Yakadur eser ü köngülge asru	3.Dedilər:”bu yaxşı məsləhətdir; könlümüzə çox uyğundur
4.Kılsangız rezm çıkıp taşkarı siz Kılalı sizge inayetler biz	4.Çölə çıxıb vuruşsanız; biz sizə kömək edərik”.
5.Uşbu söz birle uşol bi-bak il Dime bi-bak bes çalak il	5.Bu söz üzərinə o qorxmaz xalq; qormaz demə, çox cəngavər xalq,
6.Taptılar özleri yanglığ bisyar Barça tir-efgen ü cüst ü cerrar	6.Özləri kimi bir çox kimsə tapdılar; hamısı da oxçu və çevik, donanımlı kimsə idi.
7.Çıktılar şehrdin andak kim berk Boluban cibe vü cevşen ara ğark	7.Qalxan və zirehə bürünmüş olaraq; ildırım kimi şəhərdən çıxdılar.
8.Boldı Mirza kişisige namus Didiler barça dirig ü efsus	8.Mirzənin adam(ları) bu vəziyyətdən utandılar; hamısı eyvah, əfsus dedilər:
9.Kim bu il çağlı bola almay-biz Neng ü nam ile ola almay-biz	9.Bu xalq kimi olmadıq, ad və san ilə olmadıq.
10.Mingçe yaxşı kişi kalıp irdi Kim barı rezmğa talib irdi	10. Minə qədər yaxşı adam qalmış idi; Hamısı da vuruşmağa istəkli idi.
11.Çıktı ol mingçe kişi atlanıban İş kılurğa barısı katlanıban	11. O minə qədər adam atlanaraq qalanın çölünə çıxdı. Hamısı iş görməyə cəhd etdi.

1.Tuttı mirza bile şeyxül-islam Şehr dervazesi üstide makam	1.Mirzə ilə Şeyxülislam şəhərin; qapısı üstündə qərar tutdular.
2.Çıkarıp ilni yörüttiler tiz Yene her fitneni eylep engiz	2.Hər fitnəyə baş vuraraq; tezliklə o xalqı çıxarıb göndərdilər.
XXXIII **İmamü z-zaman ve xalifetü r-rahman ve Hamza Sultan ve Muzafferü d-din Sultan Mahmud bahadır çapa alarğa utru barğanları**	**XXXIII** **Zamanın İmamı, Allahın xəlifəsi və Həmzə Sultan və Müzəffərüddin Sultan Mahmud Bahadırın çaparaq onlara doğru gəlmələri**
1.Olturup irdi ferağat bile xan İvlik ivide takı her sultan	1.Xan, xalq və bütün sultanlar; rahat bir şəkildə oturmaqda idilər.
2.Kim süren şehr sarıdın kildi Taşkı il barça bu işni bildi	2.Şəhər tərəfindən bu məlumat gələndə; çöldəki xalq bu işi (nələr olduğunu) bildi.
3.Hazreti- xanı- pesendide-xısal Cevşenin ignige aldı fi`l-hal	3.Bəyənilmiş xasiyyətli Xan həzrətləri; dərhal zirehini geyindi.
4.Ong u sol barça kiyindiler cüst Billerin bağladılar rezmğa rüst	4.Sağ və soldakı kimsələr dərhal; hazırlaşdılar və vuruşa başladılar.
5.İçkisi dağı mükemmel boldı İçkidin xannıng işiki toldı	5.Xanın mühafizləri də mükəmməl oldu; və mühafizlərdən Xanın ətrafı doldu.
6.Hamza Sultanğa dağı bardı xaber Kıldı araste ol hem leşker	6.Həmzə Sultana da xəbər çatanda; o da əsgər hazırladı.
7.Boldı Sultan Bahadır Mahmud Bu xaber birle be-ğayet xoşnud	7.Sultan Bahadır Mahmud ; bu xəbərlə oldu çox xoşnud.

1.Kim çıkıp kildi adu xaylı yayağ Bizge Hak tüzgüsi esbabı- ferağ	1.”Düşmənin ordusu piyada çıxıb gəldiyi üçün; Haqq bizə qurtuluş imkanı verəcəkdir.
2.Tingri birse anı pamal iteli Dostlar könglini xoşhal iteli	2.Allahın köməyi ilə onu ayaqlar altında əzək; və dostların könlünü xoş edək”.
3.Uşbu söz birle dilaver sultan Yörüdi eyle ki pür-destan	3.Bu söz üzərinə ürəkli Sultan; qəhrəmancasına yürüdü.
4.Kılıp araste ong birle solın Ağası dik yasaban içki kolın	4.Sağ və sol qoldakı əsgəri hazırladı; və böyük qardaşı kimi saray mühafizləri qolunu nizama saldı.
5.Şehr sarı yörüben at saldı Şehr ili at ayağıda kaldı	5.Şəhərə doğru yeriyərək at çapdı; və şəhər xalqı at ayaqları altında qaldı.
6.Ol yamanlar ki bu iş başladılar Özlerin şehr içige taşladılar	6.Bu işi başladan o pislər; özlərini şəhər içinə saldılar.
7.Kaldı mirza nökeri birle yayag Vehmdin canlar ara yüz ming dağ	7.Mirzə xidmətçiləri ilə piyada qaldı; qorxudan canlarında yüz min yara vardı.
8.Xan kulı hem yitiben kildi revan Kılıp a`da çirigini bican	8.Xanın qulları da dərhal yetişib gəldilər; düşmən əsgərini cansız qıldılar.
9.Cilve-ger boldı Timür Sultan hem Xannıng allıda savaştı muhkem	9.Teymur Sultan da ortaya çıxdı; və Xanın önündə döyüş məharəti göstərdi.
10.Xan dağı özi savaştı bisyar Ok bile boldı besi kar-güzar	10.Xanın özü də çox vuruşdu; və oxla bir çox iş bacardı.
11.Atıban yıktı niçe cahilni Ser-nigun kıldı niçe batılnı	11. Ox ataraq yıxdı bir çox cahili; və tərsinə çevirdi bir çox batili (pis durumu).

1.Özi aldıdağını yandurdı Yandurup xandakıka yetkürdi	1.Qarşısındakıları geri döndərdü; və onları xəndəyə qədər sürdü.
2.Leşker ehli körüp andak xannı Her sarı cilvede bir sultannı	2.Əsgərlər o tövrdə bir xanı; görüncə hər tərəfə qaçan Sultanı;
3.Hamzanıng okığa köz salmadılar Çapışıp bir biridin kalmadılar	3.Həmzənin oxuna baxmadılar; vuruşmaqda bir-birindən geri qalmadılar.
4.Kırdılar Hamza digenni bi-had Tamlar kalğanığa kıldı meded	4.Həmzə deyəni qırdılar bihədd; qalanlarına etdilər mədəd.
5.Çıkkan ilning köpi zayi boldı Şehrning uruşur ili öldi	5.Çıxan xalqın çoxu zay oldu; və şəhərin döyüşə biləcək xalqı öldü.
6.Şeyxül-islam körüp il kaçışın Kıldı nezzare karanıng kilişin	6.Şeyxülislam xalqın qaçışını görüb; fəlakətin gəlişini nəzərinə gətirdi.
7.Vehm kıldı ki yörüp hazreti-xan Kilse şehr işikige uşbu zaman	7.Qorxdu ki, Xan həzrətləri yeriyib; bu əsnada şəhər qapısına gələr.
8.Uruşur çağlı kişi yok niteli Kal`amıznı ni kılıp birkiteli	8.Döyüşə bilən o qədər adam yox; nə edək və qalamızı necə bərkidək.
9.Boldı Babur dağı ğamgin bisyar Iztırab eyledi miskin bisyar	9.Babur da çox kədərləndi; və zavallı çox iztirab çəkdi.
10.Lik xan yandı uşol yirdin ok Kilmedi şehr işikige yavuk	10.Lakin Xan o yerdən döndü; və şəhər qapısına yaxın gəlmədi.
11.Kildi öz menzilige xurrem u şad Eyledi meyl namaz u evrad	11.Öz qərargahına şad-xürrəm gəldi; namaz qılıb dualar oxumağa başladı.

1.Çün eda kıldı namazın ol xan Arz itip acz ü niyazın ol xan	1.O xan namazını əda edərək qıldıqda; əcz və niyazını da ərz etdi.
2.Kurbnıng mertebesige yitti Tingrisige bu münacat itti	2.(Allaha) yaxınlıq mərtəbəsinə yetişdi; və Tanrısına bu minacatı göndərdi.
XXXIV **Fakirü miskin yaxşılığını tilep İmamü z-zaman Tingrisige minacat kılğanı**	**XXXIV** **Fəqir və miskin adamların yaxşılığını diləyib Zamanın İmamının tanrısına minacat qılması**
3.Key xudavendi- kerimi- ğaffar Malikül-mülksin ü hem kahhar	3.”Ey kərim və qaffar olan Tanrım!; Sən həm mülkün sahibisən; həm də (qaffar)qəhr edənsən.
4.Mülknüng maliki yok sindin ögün Uşbu mülk içre niler boldı bu kün	4.Mülkün səndən başqa sahibi yoxdur; və bu mülkdə bu gün nələr oldu?
5.Manga lutf u kerem itting zahir Barça lutfunga kıldıng nazır	5.Mənə lütfü kərəmini zahir etdin; və bütün lütfünə məni nazir etdin.
6.Kahr bu mülk ilige körgüzdüng Kahr ile mundak alarnı bozdung	6.Bu məmləkət xalqına qəhr göstərdin; və qəhrlə onları bu cür məğlub etdin.
7.Imdi lutf eyle alarğa zahir Ey Xundavendi- rahimi- kadir	7.Ey rəhim və qadir olan Allah; indi onlara lütf göstər.
8.Bolmasun kalğan ulus bir yolı Yitmesün başlarığa ğam kolı	8.Qalan ulusun bir daha; başına qəmin əli yetməsin”.
9.Hazreti- xanı- xalife kirdar Mihribanlık kılıp ilge izhar	9.Xəlifə mövqeyində olan Xan həzrətləri; xalqa mehribançılıq izhar edib;
10.Kıldı bu nev münacat amma Tingridin kildi uşol ilge bela	10.Bu növ minacat etdi, amma o xalqa tanrıdan bəla gəldi.

1.Xan sarı açmadılar asla köz Sulhdın dimediler asla söz	1.Xanın sözlərinə əsla baxmadılar; və əsla sülhdən söz etmədilər.
XXXV **Semerkand ili açlıkka turmay kal`adın çıka başlağanları**	**XXXV** **Səmərqənd xalqı(nın) aclığa dayana bilməyib qaladan çıxmağa başlaması**
2.Yene mirza bile Şeyxül-islam Yığıban bir niçe şom xodğam	2.Mirzə ilə Şeyxülislam yenə; bir çox uğursuz, özündən razını toplayaraq,
3.Yangı başdın yene şart eylediler Şart muhkemlığını sayladılar	3.Yeni başdan yenə şərt qoşdular; və şərtlərin möhkəm olmasını dilədilər.
4.Didiler ötti kapaldın tört ay Yoksız il boldı bu şehr içre geday	4. Dedilər: "Mühasirədən dörd ay keçdi; və yoxsul xalq bu şəhərdə dilənçi oldu,.
5.İmdi şehr içre münadi kılıngız Ol münadi ara sözni bilingiz	5.İndi şəhər içinə təllallar göndərin; və o təllalların vasitəsilə nə deyiləcəksə bilin.
6.Söz bu kim yıllık azuksız çıksun Müflis ü aciz ü yoksız çıksun	6.Söz bu şəkildə qərarlaşdırıldı ki; bir illik azuqəsi olmayan müflis, aciz və yoxsullar qaladan çıxsın.
7.Biz ayıtkan sözümizge yeteli Şehirni barlık il birkiteli	7.Biz söylədiyimiz sözün üstündə duraq; və şəhəri zəngin xalqla bərkidək".
8.Bu münadi yörügeç şehr ara Tüşti yoksız il içige ğavğa	8.Təllal şəhərə yeriyincə; yoxsul xalqın içində bir gurultu qopdu.
9.Yığılıp yüz iki yüz ivlük il Çıkmak üçün kılıban muhkem bil	9.Yüz, iki yüz evlik xalq toplanıb; qaladan çıxmağa qəti qərar verdi.

1.Yiberip taşkarı sultanğa kişi Kayu sultanğa kayu xanğa kişi	1.Çölə, Sultana, hansı Sultana; hansı Xana adam göndərib;
2.Tileben özlerige daruğa Kim tilep tapmadılar daruğa	2.Özlərinə bir hakim(daruğa) dilədilər; amma dilədikləri daruğanı tapa bilmədilər.
3.Çıktılar barçası bulcar bile Yığlaşıp dideyi- xun-bar bile	3.Hamısı qərarlaşdırılan bir yerdə toplanmaq üzrə; qanlı göz yaşları ilə çıxdılar.
4.Barçası kol tutuşup çıktılar Can birürge yavuşup çıktılar	4.Hamısı əl-ələ tutaraq çıxdılar; can vermək üzrə ikən çıxdılar.
5.Barça zindan ara yatkan kişi dik Belki zar ölgen ü katkan kişi dik	5.Hamısı zindanda yatan insanlar kimi; bəlkə inləyərək ölən və iztirab çəkən insanlar kimi,
6.Za`ferani boluban çehreleri Kuruk ot dik boluban sebzeleri	6.Çöhrələri zəfəran kimi oldu; yaşıllıqları da qurumuş ot kimi oldu;
7.Yol yörürçe yok alarğa kuvvet Tüz turурça yok alarğa kuvvet	7. Yol yeriməyə qüvvətləri yox idi; düz (ayaq üstdə) durmağa da qüvvətləri yox idi.
8.İl çıka başladı mundak bisyar Çarxnıng mihnetidin barçası zar	8.Bu şəkildə çox xalq qaladan çıxmağa başladı; hamısı fələyin möhnətindən inlər haldaydı.

1.Çıktı bir ayça bu tavr küren Kim barısını basıp irdi süren	1. Bir ay qədər bu şəkildə köç sürdü; və hamısını izdiham xarab etdi.
2.Ol ming ivlük kişi çıktı bolğay Şehrler şayed alardın tolğay	2.Haradasa on min evlik insan qala xaricinə çıxmışdı; və şəhərləri dolduracaq saydaydı.
3.Çün bu sözdin yene ötti bir ay Boldılar barlık il barı geday	3.Bu söz üzərindən yenə bir ay keçdi; və o varlıqlı xalq hamısı yoxsullaşdı.
4.Altı ay çikti bu kurğan kapalı Bolmadı hiç tarafdın xaleli	4.Bu kurqan altı ay mühasirə altında qaldı; və heç (bir) tərəfdən mühasirə qırılmadı.
5.İşleri yetti anga kim didiler Başda digen nimelerni yediler	5.İşləri o vəziyyətə gəldi ki; əvvəl yeyilməz dedikləri şeyləri yedilər.
6.Boldı andak kapalı kim devran Körmedi tire munung dik kurğan	6.Mühasirə elə bir hal aldı ki; dövran bunun kimi talesiz kurqan görmədi.
XXXVI **İmamü z-zaman uruşka ferman kılıp Muzafferüd-din Sultan Mahmud Bahadır kal`ağa uruş kılğanı ve İmamü z-zaman rahm kılıp çirigin tıyğanı ve il şehrde bi-takat bolup ğavğa kılğanları**	**XXXVI** **Zamanın imamı vuruşmağa fərman edib Müzəffərüddin Sultan Mahmud Bahadırın qalaya hücumu və Zamanın İmamının acıyaraq əsgərini əngəlləməsi və xalqın şəhərdə taqətsiz qalıb davaya tutuşması**
7.Uşbu haletde azizi kildi Sözleri xan kaşıda aytıldı	7. Bu vəziyyətdə ikən bir əziz gəldi; və bu sözləri xanın hüzurunda ərz edildi:
8.Didi yoktur uruşur çağlı kişi Xalkıng yoktur uruş birle işi	8. Dedi: “Vuruşacaq kimsəmiz yoxdur, xalqın vuruşmaqla bir işi yoxdur.

1.İl sizing mülk sizing mal sizing Devlet ü nusret ü ikbal sizing	1.Xalq sizin, mülk sizin, mal sizin; dövlət sizin, zəfər sizin, iqbal sizin”.
2.Bu hikayet bile xanı- devran Yene kıldı uruşurğa ferman	2.Bu hekayət ilə zamanın Xanı; yenə vuruşmaq üçün fərman buyurdu.
3.Nerdüban ü tura bisyar irdi Yasanıp barçası tayyar irdi	3.Nərdivan və mancanaq çoxdu; hamısı düzəlib hazırlandı.
4.Çün bu hükm oldı cenabı-xandın Hiç kim çikmedi baş fermandın	4.Xan həzrətlərindən bu fərman gəldikdə; heç kim fərmana qarşı durmadı.
5.Subh çün boldı şafakdın xun-riz Mihr kolığa birip xanceri- tiz	5.Sabah şəfəqlə qan töküncə (hər tərəfi Qızıla boyayınca); günəşin əlinə də kəskin xəncəri verdi (işıqlarını saçdı).
6.Xan çirigi yasanıp yaxşı yaman Boldılar barça mutiyi- ferman	6.Xan əsgəri, pis, yaxşı hazırlanıb; hamısı fərmana boyun əydilər.
7.Köterip şatuların kildiler Kılur işlerni barı bildiler	7.Nərdivanlarını tikdilər; və edilməsi gərək olan işləri bildilər.

1.Kildi xannıng çirigi her yandın Bardı can şehrdeki a`yandın	1.Xanın əsgəri hər yandan gəldi; və şəhərdəki əyanlarda can qalmadı (qorxuya düşdülər).
2.Yene bir yandın Sultan Mahmud Kildi öz leşkeri birle xoşnud	2. Bir tərəfdən də Sultan Mahmud; öz adamları ilə gəldi xoşnud.
3.Kilgeç ok turaları yetti revan Çirigi kıldı şeca`atnı ayan	3.Gələr- gəlməz taxta qoruyucular yetişdilər; və əsgərlər əsl şücaət göstərdilər.
4.Turanıng songıça şatü yitti Şehrning başıga kayğu yitti	4.Taxta qoruyucuların ardınca nərdivanlar gəldi; şəhərdəkilərin başına qayğı gəldi.
5.Turalık turanı ilgige alıp Şatuluk şatunı ignige salıp	5.Qalxanı olan qalxanını əlinə aldı; nərdivanı olan da nərdivanını çiyninə aldı.
6.Kildiler xandakı içre fil-hal Öttiler xandakın eylep pamal	6.Hamısı o an xəndək içinə çatdılar; və xəndəyi ayaqlar altına alıb keçdilər.
7.Koydılar tamığa şatularını Taptılar ol sarı kapularnı	7.Nərdivanları dama qoyub; o tərəfdəki qapılara çatdılar.
8.Turdı xandak yakasında sultan Kapuçılar bile eylep cevlan	8.Qapıçılarla (qala qapısını açmalı olan əsgərlər) bərabər Sultan; cövlan edərək xəndək kənarında durdu.
9.Attılar kim ki çıkardı başnı Ol çıkarmay başın attı taşnı	9. Kim başını qaldırdı ox atdılar; başını çıxarmağa fürsət tapmayanlara da daş yağdırdılar.

1.Taş köp kildi vü ok hem bisyar Köp kişi boldı çirigdin efkar	1.Daş ilə ox da çox gəldi; və əsgərdən çox adam yaralandı.
2.Lik şatunı alıp barğanlar Şehrğa vehm salıp barğanlar	2.Fəqət nərdivanı alıb gedənlər; və şəhərə qorxu salıb gedənlər,
3.Çıktılar barçası şatulardın Gerçi köp kildi taş utrulardın	3.Qarşılarından çox daş atılmasına rəğmən; hamısı nərdivanlarını alıb çıxdılar.
4.Köp uruş boldı veli axiri- kar Şehr içinde çi sığar u çi kibar	4.Bir çox döyüş oldu, fəqət nəticədə ; şəhər içində kiçik və böyük kim varsa,
5.Barça sultan sarığa kildiler Can u dil birle uruş kıldılar	5.Hamısı Sultana qarşı gəldilər (hücum etdilər); canü könüldən vuruşdular.
6.Eylegeç şehr ili barça hücum Asuman üzre uş andak ki nücum	6.Asimandakı ulduzlar qədər şəhər xalqı; hamısı birdən hücum edincə,
7.Şatunıng üstideki efkar il Pür-dil ü pür-ciger ü pür-kar il	7.Nərdivanın üzərində yaralı əsgərlər; yəni ürəkli, cəsur və bacarıqlı əsgərlər,
8.Gerçi andak yaralığ tüştiler Sağ yanıp barçası kavuştılar	8.Hərçənd o qədər yaralı düşdülər; amma sağ- salamat geri döndülər.

1.Xan siyaset kılaturğan boldı Şehr halın bileturğan boldı	1.Xan siyasət işlədərək durdu; və şəhərin halını bilərək durdu.
2.Rahm itip kılmadı engiz uruş Didi birmes bu ulus bizge turuş	2.Savaşı çıxaranlara rəhm etmədi; və bu ulus bizə rahatlıq verməz, dedi:
3.Köreli bir kol ile ni kılışur Kılur işni basa sultan bilişür	3.Əlbirliyi ilə nə etdiklərini görək; ediləcək işi ən yaxşı Sultan bilər.
4.Xan bu söz birle uruş kılmaydur Çirigi kal`a sarı kilmeydür	4.Xan bu söz ilə savaş etməmişdi; və əsgəri qalaya doğru gəlməmişdi (geri çəkmişdi).
5.Xannıng utrusı dağı hem barı Kiliben eyledi rezm karı	5.Xanın qarşısındakı hər kəs; gələrək döyüşə hazırlıq gördülər.
6.Yoksa tuş tuşdın uruş bolsa idi Karımı Özbek ile tolsa idi	6.Yoxsa hər tərəfdə vuruş olardı; və çuxur(lar) özbək ilə dolardı.
7.Gerçi ol kal`anı almay yanduk Asru xırman otı birle yanduk	7.Hərçənd o qalanı almadan döndük; və çox ümidsizlik atəşi ilə yandıq,
8.Lik haletleri malum oldı Barçağa işleri mefhum oldı	8.Fəqət halları bəlli oldu; və işləri hər kəs bildi.
9.Bildiler barça ki tuş tuşdın uruş Bolsa yok şehr ilige hiç turuş	9.Hər kəs bildi ki savaş olsa; şəhər xalqı qarşı durmaz.
10.Boldı mirzağa dağı bu malum Kim bolur şehrdin axır mahrum	10.Mirzəyə də sonunda oldu məlum ; ki, axırda olacaq şəhərdən məhrum.

1.Şeyxül-islamğa hem boldı ayan Kim yapuşsa alur ol kal`anı xan	1.Şeyxülislama da əyan oldu ki; xan cəhd etsə, o qalanı alacaq.
2.Boldılar il dağı asru nevmid Kördiler can ara dağı- cavid	2.Xalq da çox ümidsizliyə qapıldı; və canları içində əbədi narahatlıq yarandı.
3.Şeyxül-islam kaşığa ayan Yığılıp didiler ey şeyxi- zaman	3.Şeyxülislamın hüzuruna şəhərin əyan-əşrəfi; yığılıb dedilər: "Ey zamanın şeyxi,
4.Altı ay boldı ki biz miskinler Sıdk yolıda vefa-ayinler	4.Biz acizlər və sədaqət yolunda; vəfalılar üçün altı ay oldu.
5.Eyledük her ni ki ferman kıldıng Sıdkımıznı basa sin hem bilding	5.Hər nə buyurdunsa etdik; və sədaqətimizi sən də yaxşıca bildin.
6.Imdi yok takatımız çare nidür Kalmadı kuvvetimiz çare nidür	6.İndi yox taqətimiz, çarə nədir;? Qalmadı qüvvətmiz; çarə nədir?
7.İt itini yedük imdi niteli Biz bu kurğannı nitip birkiteli	7.İt ətini belə, yedik, indi nə edək?; Biz bu kurqanı bərkitmək üçün nə edək?

1.Uruş eyler kişimiz kalmadı hiç Kal`a birle işimiz kalmadı hiç	1. Vuruşan adamımız qalmadı heç; qala ilə işimiz qalmadı heç.
2.Sini dip yitti bu yirge işimiz Yitti kökke yitedür nalişimiz	2.Səni deyib işimiz üçün buraya gəldik; naləmiz göyün yeddi qatına yetdi.
3.Taşkarı bağlarımız bozuldı İçkeri ivlerimiz bozuldı	3.Çöldə bağlarımız pozuldu; və içəridə evlərimiz xarab oldu.
4.İmdi mirzağa icazet birgil Yolumuzdın bu tikenni tirgil	4.İndi Mirzəyə icazə ver; və bu tikanı yolumuzdan yığışdır (bizi bu işdən qurtar).
5.Xan irür asru rahim ü adil Adlığa köngli ezeldin mayil	5.Xan çox rəhmli və adildir; və könlü ədalətə əzəldən mayildir.
6.Sin eger vehm kılur-sin xandın Kiçe almas-sin bu oğlandın	6.Əgər sən xandan qorxsan; bu oğlanlardan keçə bilməzsən.
7.Barğıl anıng bile bu kişverdin Kutkarıp xalknı derdi- serdin	7.Xalqı dərdisərdən qurtarıb; onunla bu ölkədən get.
8.Yoksa bu şehrni alğaç fil-hal Barça alemni kılurlar pamal	8.Yoxsa bu şəhəri ələ keçirən kimi;bütün aləmi ayaq altına alarlar.
9.Bir kolı kim tüne kün saldı uruş Yok idi şehrde imkanı- turuş	9.Gecə- gündüz döyüşən bir qolunun; şəhərdə durmağının imkanı yox idi.
10.Yığılıp barça annı def ittük İldin ol hadiseni ref ittük	10.Hamımız toplanıb onu qovduq; və məmləkətdən o bəlanı uzaq etdik.
11.Tangla xan birle barı sultanlar Barça mirzalar ile oğlanlar	11.Sabah xan ilə bütün sultanlar; bütün mirzələr və oğlanlar;

1.Kılsalar tuş tuşıdın rezm engiz Xan bu kurğannı alur bolğay tiz	1.Hər tərəfdən savaş çıxarsalar; xan bu kurqanı dərhal alacaq.
2.İmdi tedbir budur kim mirza Kılmayan şehr ili birle ğavğa	2.İndi tədbir budur ki; Mirzə şəhər xalqı ilə dava etmədən,
3.Xan bile sulh sözin ayıtkay Fitne vü kin başıdın kayıtkay	3.Xan ilə sülh sözünü edəcək, fitnə və kin başından uzaq olacaq.
4.Xanğa hemşerisini akd itkey Ol barıp xan kademiğa yitkey	4.Xana bacısını nikahlayacaq; və o, xanın ayağına gedəcək.
5.Şehrdin kaçkay ü kitkey mirza Şeyxül-islam hem anga hem-pa	5.Mirzə şəhərdən qaçıb gedəcək; Şeyxülislam da ona dost olacaq".
6.Şehr ilidin bu hikayet bolğaç Bu hikayet bile kurğan tolğaç	6.Şəhər xalqından bu hekayət eşidiləndə; və bu hekayət kurqana yayılanda,
7.Şeyxül-islam hirasan boldı Babur öz halığa hayran boldı	7.Şeyxülislam qorxdu; və Babur da öz işinə heyrət etdi.

1.Boldılar bigleri barça ğamgin Boldılar barçası mihnetka karın	1.Bəylər tamam qəmgin oldular; və hamısı möhnətə düşdülər.
2.Kiter esbabını saz eylediler Atlarınıng simizin sayladılar	2.Gediş hazırlığını etdilər; və atlarının gümrahını seçdilər.
3.Alar ahvalı bu kim taptı beyan İmdi xandın işiting bir destan	3.Onların halı bu şəkildə edildi bəyan; İndi də eşidin Xandan bir dastan.
XXXVII **İmamü z-zaman ğayibane aşık bolup ışk bile ma`şukını kolığa alğanı ve Babur Mirzanı kaçurup taxt kolığa salğanı**	**XXXVII** **Zamanın İmamının özünü itirərcəsinə aşiq olub eşqlə məşuqunu əla alması və Babur Mirzəni qaçıraraq taxtı ələ keçirməsi**
4.Xan bu haletde anıng dik aşık Kim digey-sin tiriliptur Vamık	4.Xan bu vəziyyətdə, kimi aşiq idi sanki Vamık; Deyərsən dirilmişdir Vamık, .
5.Yar Azra-sifati şehr ara Xan kılıp taşkarıdın vaveyla	5.Babur şəhərdə Azra kimi idi; Xan da çöldən vaveyla etməkdə idi.
6.Bar idi ol sanemi- zibağa Nisbeti şehr dağı mirzağa	6.(Xanın) o sənəm kimi gözələ; şəhərin də nisbəti var idi Mirzəyə.
7.Aytayın nisbetini faş sanga Hasıla irdi karındaş anga	7.Nisbətini sənə edim faş; xülasə, ona olmuş qardaş .
8.Ğayibane bolup irdi aşık Anı Azra dip özini Vamık	8.Üzünü görmədən aşiq olmuş idi; ona Azra, özünə (də) Vamiq demiş idi.
9.Ğayibane sıfatını işitip Işkda işi bu yirlerge yitip	9.Bilinməyən vəsflərini eşidib; eşqdə işi buralara yetişincə,

1.Bir zaman yok idi aram anga Ah ile nale kam anga	1.Bir an da rahat ola bilmirdi; ah və nalə ona həmdəm idi.
2.Seyl dik yaş akar irdi közidin Derd zahir bolur irdi sözidin	2.Gözündən sel kimi yaş axırdı; və sözündən dərdi bəlli olurdu.
3.Işk derdi yaşıdın vazıh idi Şevk suzi yüzidin layıh idi	3.Eşq dərdi gözyaşından bəlli idi; və şövq sözü üzündən daha parlaq idi.
4.Her hikayet ara ışk irdi sözi Işkdın irdi kehribar közi	4.Hər hekayətdə sözü eşq idi; və gözü eşqdən kəhrəba rəngindəydi.
5.Kiçeler ışk füsun itkeç anı Ol füsun zar u zebun itkeç anı	5.Gecələr eşq onu sehrləyincə; o sehr onu zar və zəbun edincə,
6.Dir idi kim çirigim atlansun Kal` ağa çıkmak üçün katlansun	6. Deyirdi: "Qalaya çıxmaq üçün əsgərim atlansın; və zəhmətə qatlansın".
7.Cuş urar irdi adudın efzun Çirigi cibelenip derya-gun	7.Düşməndən çoxunu vurdu; əsgəri də dərya kimi silahlandı.
8.Kapka ağzığa barurlar irdi Kal`ağa cav yiberürler irdi	8.Qala qapısının ağzına çatırdılar; və qalaya xəbər yollayırdılar.
9.Kal`ada il bolur irdi hayran Kim uruş salğalı kilmiştür xan	9.Xan savaşmaq üçün gəlmiş deyə; qalada xalq heyrət içində idi.
10.Tanggaça ilge yok irdi uyku Oltururlar idi xanğa utru	10.Sübhə qədər xalqa yuxu yox idi; və Xana qarşı oturur idilər.

1.Lik hazretğa bu irdi maksud Kim anın xatırı bolğay xoşnud	1. Fəqət Həzrətin muradı bu idi ki; onun könlünü xoşnud etsin:
2.İstegey yar yakınıda konuş Eylegey kiçe ırakdın körünüş	2.Yarının yaxınında olsun; və gecə onu uzaqdan görsün.
3.Yarnıng menzilidin is alğay Yarnıng kuyige ğavğa salğay	3.Yarının olduğu yerin ətrini alacaq; və yarının küçəsinə dava salacaq.
4.Özide xod idi xab u karar Dilberin hem kılur irdi bidar	4.Özündə yuxu və qərar olmadığı kimi; dildarını da yatmağa qoymazdı.
5.Kiçe tang atkuça bidar irdi Işkdın közleri xun-bar irdi	5.Gecə sabaha qədər oyaq idi; və eşqdən gözləri qan dolu idi.
6.Aşıkane ğazeli aytur idi Subh bolğaç yirige kaytur idi	6.Aşiqanə bir qəzəl söylərdi; sabah olanda öz yerinə geri dönərdi.
7.İl yığılğaç körünüşke kaşığa Xayr-bad eyler idi köz yaşığa	7.Xalq onu görmək üçün hüzuruna toplaşdıqda; göz yaşına xeyirli olsun, deyərdilər.
8.Özini saklar idi il közidin Lik işi yok idi ilning sözidin	8. Özünü gizlər idi xalqın gözündən; və heç inciməz idi xalqın sözündən .
9.Köngli meşğul idi yarı birle Xatırı lale-izarı birle	9.Könlü məşğul idi yarı ilə; və xatiri də məşğul idi lalə yanaqlısı ilə.
10.Şehirdin söz sorar irdi vü xaber Özgedin yok idi könglige eser	10.Şəhərdən söz edər və verərdi xəbər; könlündə başqa bir şeydən yoxdu əsər.
11.Şehrdin kim ki çıkar irdi nahif Xan közige körünur irdi latif	11.Şəhərdən kim zəif çıxarsa; xanın gözünə gözəl görünərdi.

1.Kim köngül mahfilidin kilgendür Yarnıng menzilidin kilgendür	1.Onlar, könül məclisindən gəlmişdir; yarın olduğu yerdən gəlmişdir.
2.Kiltürür irdi kaşıga anı Sürer irdi sözini pinhani	2.Onu hüzuruna gətirdər idi; ondan gizlicə söz soruşar idi.
3.Işkdın dir idi razını anga Bildürür irdi niyaznı anga	3.Eşqlə bağlı sirrini ona söylərdi; və niyazını bildirərdi.
4.Kılur irdi anga asru in`am Mive vü et`imedin puxte vü xam	4.Ona meyvə və bişmiş verərdi ;və ya məzə ərzaq ənam edərdi.
5.Hasıla ehli- ğalamus barı Yandılar ışk bile şehr sarı	5.Nəticədə oğruların hamısı; eşq ilə şəhərə yönəldilər.
6.Kıldılar ışk hadisin meşhur Kalmadı ışk hadisi mestur	6.Eşq hadisəsini məşhur etdilər; və eşq hadisəsi gizli qalmadı.
7.Yitti ol şemğa bu efsane Kim sanga xan boladur pervane	7.O şama(sevgiliyə)yetişdi bu əfsanə; ki xan sənə olubdur pərvanə .
8.Arızıng körmeyin olmış meftun Sini Leyli dip özini Mecnun	8. Yanağını,sifətini görmədən sənə olmuş məftun; sənə Leyla, özünə də deyir Məcnun .
9.Sindin özge anga dil-cu yok imiş Kiçeler közide uyku yok imiş	9.Ona səndən başqa könül alıcı yox imiş; gecələri də gözündə yuxu yox imiş.
10.Kildi nagah bu esnada birev Boldı bir turfa ğazel birle ikev	10.Bu əsnada birdən bir nəfər; gözəl bir qəzəl ilə birlikdə gəldi.
11.Ğazelide bu hikayet irdi Ağzıda hem bu rivayet irdi	11.Qəzəlində bu hekayət var idi; ağzında da bu rəvayət var idi.

XXXVIII Sözning muxtasarı	XXXVIII Sözün qısası
1.Key manga arzuyı- can vaslıng Bi-deva derdime derman vaslıng	1.Ki: “Ey mənim üçün vəsli can arzusu olan; dəvasız dərdimə dərman vəslindir.
2.Sıfatıngnı işitip zar oldum Işkıng ilgige giriftar oldum	2.Vəsflərini eşidib zar oldum; və eşqin əlində giriftar oldum.
3.Sini körmey manga ahval budur Işkıng ilgide manga hal budur	3.Səni görməsəm, əhvalım budur; və eşqin əlində halım budur.
4.Bakıban kaldı xayalıngğa közüm Ah eger tüşse cemalıngğa közüm	4.Gözüm xəyalına baxa qaldı; ah,əgər camalını görsəm,
5.Sabr kuyige güzarım yoktur Yitmeyin sanga kararım yoktur	5.Səbir küçəsinə güzarım yoxdur; və sənə çatmadan da qərarım yoxdur.
6.Kılsang ay dik felek üstide vatan Ya güher dik sadef içre mesken	6.Ay kimi göy üzündə vətən tutsan; ya inci kimi sədəf içində məskən tutsan,
7.Tökeyin ışk Süreyya yanglığ Çıkayın kökke Mesiha yanglığ	7.Sürəyya kimi gözyaşı töküm; və Məsiha kimi göyə çıxım.
8.Köz yaşı içre bolayın ğavvas Ol sadefdin kılayın sini xalas	8.Gözyaşı içində olum qəvvas (dalğıc); və o sədəfdən səni edim xilas.
9.Eyleyin şart sening başıng üçün Bolma ğamnak karındaşıng üçün	9.Sənin başın üçün şərt qoyum ki; qardaşın üçün narahat olma.
10.Hiç yamanlık anga yavutmağalı Sini tilmürtüp anı tutmağalı	10.Ona heç bir ziyan vurmayacağam; səni həsrət qoyub onu (əsir) tutmayacağam.

1.Her kayan xatırı ister barsun Barsun ançа ki yörüdin harsun	1.Ürəyi hayana istəsə getsin; yeriməkdən yorulana qədər getsin".
2.Kasıd itkeç bu hikayetni eda Boldı kız könglide derdi peyda	2.Qasid bu hekayəti edəndə əda; qızın könlündə bir dərd oldu peyda.
3.Can bile xan sarı mayil boldı Xan ğamıdın içi taşı toldı	3.Candan xan tərəfinə meyl etdi; və xanın qəmi ilə içi, çölü doldu.
4.Çün bu sözlerni anası bildi Öz özi birle te`emmül kıldı	4.Bu sözləri anası eşidəndə; öz -özünə düşüncəyə daldı.
5.Didi şayed bu sebeb birle Xuda Bir yaruğluk manga kılğay peyda	5.Dedi ki: «Hər halda Allah; bu səbəblə mənə bir rahatlıq verəcək».
6.Anası hem bolup irdi muztar Bigleri hem mütehayyir yek-ser	6.Anası da çarəsiz qalmış idi; və bəyləri də hamısı heyrətdə idi.
7.İl sözi dağı bilip irdiler İş yarağını kılıp irdiler	7.Xalq da bu sözləri bilmişdi; və işin gərəyini etmişdi.
8.Tuttılar barça bu sözge minnet Didiler kildi yene emniyyet	8.Hamısı bu sözə şükür etdi; və «Yenə əmniyyət gəldi»,dedi.
9.Şeyxül-islamnı çarlattılar Mürşidi- xamnı çarlattılar	9.Şeyxülislamı dəvət etdilər; saxta mürşidi dəvət etdilər.
10.Xan sözin didiler il sözini hem Saffeti- ışkı- dil-efruzını hem	10.Xanın sözünü də, xalqın sözünü də söylədilər; eşqin könül açan saflığını da söylədilər.
11.Şeyxül-islam hem oldı razı Yığılıp kildi fakih ü kazi	11.Şeyxülislam da oldu razı; toplanıb gəldi fəqih və qazı.

1.İl uluğlarını cem eylediler Şehrning yaxşı ilin sayladılar	1.El ulularını topladılar; və şəhərin gözəl xalqını bir araya yığdılar.
2.Didiler sulh iting imdi engiz Çıkalı biz bu vilayetdin tiz	2.Sülh işini indi yerinə gətirin; və bu vilayətdən dərhal çıxaq, dedilər.
3.Şehr ili hem işitip uşbu makal Boldılar barçası şad u xoşhal	3.Şəhər xalqı da bu sözü eşidib; hamısı xoşbəxt və şən oldular.
4.İntixab eylediler dervişi Barça alemğa nikü-endişi	4.Bir dərvişi, bütün aləm haqqında; yaxşı düşünən bir dərvişi seçdilər.
5.Kız sözini didiler evvel anga Kıssanı bildürüben mücmel anga	5.Ona öncə qızdan bəhs etdilər; sonra bütün hekayətini bildirdilər.
6.Songra ilning ğamını hem yidiler Şehr ilining sözini hem didiler	6.Sonra xalq üçün dərdləndilər; və şəhər xalqının sözlərini də söylədilər.
7.“Hasılı- söz bu ki xan kız alsun İgnidin hecr libasın salsun	7 .”Sözün nəticəsi bu ki, xan qızı alsın; və əynindən hicran libasını çıxarsın (ona qovuşsun).
8.Şeyxül-islam ile kitsün mirza Sefer ahengini itsün mirza	8.Şeyxülislam ilə Mirzə getsin; və Mirzə səfər hazırlığını etsin.
9.Bolmasun xan kişisi mani anga Bolmasun hadise vaki anga	9.Xanın adamları ona maneə olmasın; başına heç bir şey gəlməsin.
10.Şehr ilige takı rahm itsün xan Bolmasun uşbu vilayet viran	10. Şəhər xalqına da rəhm etsin xan; və bu vilayət olmasın viran.
11.Xan u sultanları şart itsünler Sözlerining başığa yitsünler”	11.Xan və sultanları şərtləşsinlər; və sözlərinin üstündə dursunlar.

1.Bu hikayetler ile ol derviş Boldı xan allıda xidmet-endiş	1.O dərviş bu hekayətlər ilə ; xanın hüzurunda xidməti düşünməyə başladı.
2.Boldılar barça selatin hazır Barça derviş sözige nazır	2.Bütün sultanlar hazır oldular; və dərvişin sözünü dinlədilər.
3.Xan kabul eyledi derviş sözin Açtı derviş sarı lutf közin	3.Xan dərvişin sözünü qəbul etdi; və dərvişə lütf göstərdi.
4.Didi Babur bile şeyxi- nadan Kıldılar şehirni asru viran	4.“Babur ilə şeyxi-nadan; şəhəri çox etdilər viran.
5.Şah bolğan yir ulus kayğusını Kinedin saf tutar közgüsini	5.Şah olan şəxs xalqın dərdinə ortaq olar; və könül aynasını kindən təmizləyər (könlündə kin saxlamaz).
6.Tingridin bende tilermin dayim Gah zakir boluban geh sayim	6.Gah zikr edərək, gah da oruc tutaraq; daim tanrıdan bunu diləyərəm:
7.Kim manga alem ilini birgey Barça afak kolumğa kirgey	7.Mənə dünya-aləmi versin; və bütün üfüqlər əlimə keçsin.
8.Min bu illerge kerem kılğaymin Zulm ehlini adem kılğaymin	8.Mən bu aləmə kərəm göstərim; zülm edənləri insan edim.
9.Birgemin şer`i- Nebige revnak Bid `at ehlini kiterip mutlak	9.Bidət əhlini mütləq ortadan qaldırıb; Peyğəmbərin şəriətini yayım.
10.Manga niyyet budur ey merdi- Xuda Niteyin il munı bilmes asla	10.Ey Allahın qulu! Mənim niyyətim budur; və nə edim, xalq bunu əsla bilməz.
11.Tilemesler mini bu nadan il Ol sebebdin boladur viran il	11.Bu cahil xalq məni istəməz; və bu səbəblə (də) məmləkət viran olmaqdadır.

1.Her niçe il tilemes men tilerem İl mini sıylamasa men saylaram	1.Hər nə qədər xalq istəməsə (də) mən istərəm; və xalq məni təqdir etməsə (də) mən təqdir edərəm.
2.Men tilep Tingri biriptür ey şeyx Tingri sözümge kiriptür ey şeyx	2. Dilədiyimi tanrı vermişdir, ey Şeyx!; daim tanrı sözü mənim virdimdir,ey şeyx (Tanrı daim dilimdədir).
3.Min tiledim tiledi Tingri hem Bolmasa il tileki manga ni ğam	3.Mən istədim, tanrı da istədi; və xalqın (bir) diləyi olmasa mənim üçün nə qəm!
4.Kim tilese mini devlet tapkay Devlet ü izzet ü nusret tapkay	4.Məni kim diləsə dövlət tapar; dövlət, izzət və nüsrət tapar.
5.Kim özin tutsa tilekdin mazur Bolğusı yoktur anga hiç huzur	5.Kim özünü görsə diləkdən məzur; heç (bir zaman) tapa bilməz hüzur.
6.Bil ki min arçağa müşfikdür-min Barça il birle muvafıkdur-min	6.Bil ki, mən hər kəsə müşfiqəm; hər kəslə anlaşıram.
7.Çağatay il mini Özbek dimesün Bihüde fikr kılıp ğam yimesün	7.Cağatay xalqı mənə özbək deməsin; və bihudə yerə düşünüb qəmlənməsin.
8.Gerçi min Özbek ilidindür men Lik Tingrige irür bu ruşen	8.Tanrı da bilir ki; mən özbək xalqındanam.
9.Kim tiler-men barı il esnafın Bilmesem cam ara dürd ü safın	9.Qədəhdə torta və saf şey olduğunu bilməsəm də; hər sinif xalqı öz yanıma dilərəm.
10.Fikrim oldur ki alıp Şam u Irak Bolğa-min Mısır ulusığa konak	10.Fikrim odur ki, Şamı, İraqı alıb; Misir xalqına qonşu olum.
11.Bu Semerkand xod öz taxtımdur Bilgil andın ki nitiğ baxtımdur	11.Səmərqəndin mənim öz məmləkətim olduğunu bil; bunun (da) qüvvətli bəxtimdən olduğunu bil!

1.Kirse yüz taxt munung dik koluma Bolmağay hiç ğubari yoluma	1.Bunun kimi yüz taxt əlimə keçsə; yolumda heç bir toz (əngəl) qalmayacaq.
2.Bu ulus gerçi yamanlık kıldı Öz yamanlığını axir bildi	2.Hərçənd bu xalq yamanlıq etdi; (amma) sonunda öz yamanlığını bildi.
3.İmdi min yaxşılık izhar iteyin Rahmetini barığa yar iteyin	3.Mən indi yaxşılıq izhar edim; və (Allahın) rəhmətini hamısına yar edim.
4.Şeyxül-islam ile Babur kitsün Ol ki bar bizge kireklik yitsün	4.Şeyxülislam ilə Babur getsin; Bizə gərəkli olan gəlsin!”
5.Çün bu sözlerni didi hazreti-xan Aldı derviş kaşında Kur`an	5.Xan həzrətləri bu sözləri söylədiyi zaman; dərviş hüzurunda Quranı əlinə aldı.
6.Şartlar eyledi derviş pesend Saldı dervişlığı kökke kemend	6.Dərvişlərə uyğun hərəkət etdi; və dərvişliyi göyə kəmənd etdi (dərvişliyini göylərə çıxardı).
7.Cem itip könglini yandı derviş Ğussa otı bile yandı derviş	7.Dərviş könlünü cəm edib (hüzurla) geri döndü; və qəm-qüssə atəşi ilə yandı.
8.Kim munung dik kişini bilmes il Can bile kulluğını kılmas il	8.Xalq bunun kimi adamı tanımadığı üçün; candan qulluq etməz.
9.Şehrğa kirdi ni kim didi xan Barçasın şehr ilige kıldı beyan	9.Dərviş şəhərə girəndə nə demişdisə xan; hamısını şəhər xalqına etdi bəyan.
10.Boldılar şehr ili asru dilşad Kayğudın kördiler özni azad	10.Şəhər xalqı oldu çox şad; və özlərini qayğıdan etdilər azad.
11.Kıldılar xanğa dua can birle Kördiler canlarını xan birle	11.Candan xana dua etdilər; və canlarını xanın yanında gördülər (bağlandılar).

1.Boldı mirza dağı asru xoşhal Kim kaçıp çıkkusıdur fariğ-bal	1.Mirzə də çox xoşhal oldu ki;qaçıb rahat çıxacaqdır .
2.Şeyxül-islam takı şad oldı Xatırı fikrdin azad oldı	2.Şeyxülislam da şad oldu; və könlü fikirdən azad oldu.
3.Kız dağı boldı ferahnak besi Tüşti anıng başığa hem hevesi	3.Qız da çox sevindi; və bir həvəsə gəldi.
4.Anası hem ferah itti bisyar Can ara hem şadlık itti izhar	4.Anası da çox fərəhləndi; və candan şadlıq izhar etdi.
5.Xan vekilin tiletip aldılar Şehr ara toy sözini saldılar	5.Xanın vəkilini istədilər; və şəhərə toy sözünü yaydılar.
6.Xanğa ol aynı nikah eylediler Ayş sözini mübah eylediler	6.Əvvəlcə onu xana nikahladılar; və əyləncəni mübah hala gətirdilər.
7.Çıkarıp xanğa yiberdiler annı Boldı xan genci- güher birle ğani	7.Onu çıxarıb xana göndərdilər; və xan inci xəzinəsi ilə (gəlinlə) zəngin oldu.
8.Gerçi ol genç üçün çikti renc Akıbet kördi özin sahibi- genc	8.Hərçənd o xəzinə üçün sıxıntı çəkdi; amma özünü sonunda xəzinənin sahibi olaraq gördü.
9.Anı çün xanğa yiberdi Babur Şehrdin çıktı vü bardı Babur	9.Babur, onu xana göndərdikdən sonra; şəhərdən çıxdı və getdi.
10.Çün xalas oldı kapaldın ol şah Kıldı Xanike digen xanğa penah	10.Şah, mühasirədən qurtulduğu zaman; Xanikə deyilən xana sığındı.
11.Yar çün xan kaşığa yavuştı Koydı Baburnı anga yapuştı	11.Yarı onun hüzuruna yetişəndə; xan Baburdan əl çəkib, ona sarıldı.

1.Boldı xan vasl ile şad u xurrem Boldı xoşhal kaçıp Babur hem	1.Xan vəsl ilə(qovuşmaq) şad və xürrəm oldu; Babur da qaçıb xoşhal oldu.
2.Şeyxül-islam dağı hemreh anga Hem-inan bir ikki üç ebleh anga	2.Şeyxülislam da ona (Babura) yoldaş (idi); və iki -üç əbləh də onunla bərabərdi.
3.Işk ile şehrni feth eyledi xan Işkdur vasıtayi- fethi- cihan	3.Xan eşq ilə şəhəri fəth etdi; necə ki cahanın fəth vasitəsi eşqdir.
4.Işkdur vasl kapuğığa kilid Işkdur eylegen iskini cedid	4.Eşq, vəsl(qovuşma) qapısının kilididir; köhnəni də təzə edən eşqdir.
5.Işk düşvarnı asan eyler Işk alemni gülistan eyler	5.Eşq, çətini asan edər; və eşq, aləmi gülüstan edər.
6.Işk birle tüzeliptür eyyam Işk birle açılıptur islam	6.Əyyam(Günlər) eşqlə düzəlibdir; və İslam eşqlə yayılıbdır.
7.Işkdur maxzeni- esrarı- vücud Işkdur matlayı- envarı- vücud	7.Varlıq sirlərinin məxzəni(xəzinə) eşqdir; və varlıq nurlarının doğuş yeri eşqdir.
8.Işk birdi taleb ilige murad Işkdındur barı işlerge küşad	8.Eşq istəyənləri muradına çatdırır; bütün işlərin açıq olması (nəticələnməsi) eşqdəndir.
9.Işkdur vasıtayı- emn ü eman Işkdur rabıtayı- cismi- revan	9.Əminamanlıq vasitəsi eşqdir; insanlar arasındakı bağ eşqdir.
10.Işkdın boldı melek ruhani Işkdın boldı felek cismani	10.Mələk eşqdən ruhani oldu; və fələk (də) eşqdən cismani oldu.
11.Işkdındur barı eşya mevcud Işkdın özge nimege ni vücud	11.Bütün əşyanın varlığı eşqdəndir; və eşqdən başqa bir şeyin gerçək varlığı yoxdur.

1.Her ni kim barlığ atı bar anga Barlığ ni`met ü sifatı bar anga  2.Işkdın boldı anıng barlığı Barlığ birle nümu-barlığı  3.Işk ol nurdur ey sahibi- fen Kim irür özlüki birle ruşen  4.Hem kuyaş cismi münevver andın Hem kamer meş`alı enver andın 5.Işkdın kim ki xaberdar oldı Tingrige mahremi- esrar oldı 6.Işkdur alğuçı kişverlerni Işkdur bozğuçı leşkerlerni 7.Işkdur xannı cihangir itken Işkdur akl ile tedbir itken **XXXIX** **Semerkand feth bolğandın songra kapal tartkan illerning ahvalı ve Xanike xan moğollarıdın talan ü taracdın ve Kiçik Mirzanıng baştak nökerlerining bi-ma`ni hükumetleridin bozulup kurğanı birkitür digenlerning halı**	1.Var olan hər şeydə eşqin adı vardır; və onda bütün sözlər və sifətlər vardır. 2.Onun varlığı eşqdən oldu; və varlıq ilə görünən oldu. 3.Ey fənn sahibi, eşq elə bir nurdur ki; özündə aydınlıqdır. 4.Günəşin aydın olması ondandır; ayın da nur məşəli olması ondandır. 5.Eşqdən kim ki xəbərdar oldu; o, tanrının sirlərinə məhrəm oldu. 6. Ölkələri alan eşqdir; və orduları məğlub edən də eşqdir. 7.Xanı cahangir eyləyən eşqdir; və ağıl ilə tədbir eyləyən (yenə) eşqdir. **XXXIX** **Səmərqənd fəth edildikdən sonra mühasirə altına alınan xalqın halı və Xanikə xan moğollarının talan və taracından və Kiçik Mirzənin öndə gələn xidmətçilərinin mənasız hökumətlərindən xarab olmuş kurqanı möhkəmləndirək deyənlərin halı**

1.Çün Semerkand işiki açıldı Xan besi ilge inayet kıldı	1.Səmərqənd qapısı açıldıqda (fəth edildikdə); xan xalqa çox kömək etdi.
2.Burnağı işdin alarğa dimedi Rezm sançışdın alarğa dimedi	2.Əvvəlki işdən onlara bəhs etmədi; və savaş sözünü dilinə gətirmədi.
3.Şehr ili xan keremini kördi Barça yerlik yerige olturdı	3.Şəhər xalqı xanın cömərdliyini görəndə; hər kəs yerli -yerinə oturdu.
4.Xan bu eltafnı kılğaç izhar Kıldılar xalk ta`cüb bisyar	4.Xan bu lütflərini göstərəndə; xalq xeyli təəccüb etdi.
5.Kıldılar xanğa du`a yaxşı yaman Boldılar barça mutiyi- ferman	5.Pis yaxşı hər kəs xana dua etdi; və hamısı xanın fərmanına boyun əydi.
6.Xan besi ayadı ilni amma Tingridin bar idi ol ilge bela	6.Xan, xalqı çox qorudu; fəqət tanrıdan o xalqa yenə də bəla vardı.
7.Niçe yıl xan kilişidin burna Kapal u rezm işidin burna	7.Neçə il xanın gəlişindən öncə; mühasirə və savaşdan öncə,
8.Baysunğur bile Sultan Mesud Çıkarıp irdiler ol ildin dud	8.Baysunqur ilə Sultan Məsud; o xalqdan çox duman çıxarmışdılar (çox əziyyət etmişdilər).
9.Takı Sultan Aliyi- nadan hem Kılıp irdi besi ol ilge sitem	9.Cahil Sultan Əli də; o xalqa çox zülm etmişdi.
10.Bir tarafdın takı Tarxan atlık Ladeler bar idiler şevketlık	10.Bir tərəfdən də Tarxan adlı; şövkətli axmaqlar vardı.
11.Takı Xanike digen xanı- aziz Kim anga yar idi idrak ü temiz	11.Özünə idrak və təmizlik yar olan; Xanikə adlı əziz xan da var idi.

1.Kılıp irdi çirikige ferman Kim çapıp xalknı kılğay viran	1.Xalqı qırıb ölkəni etsin deyə viran; əsgərə vermişdi fərman .
2.Niçe yıl munça belalar bar idi Anga envayı- cefalar bar idi	2.Xalq, uğramışdı illərlə bu qədər bəlalara; və növbənöv cəfalara.
3.Bü`l-mekarım bile Babur dağı Koydı il canığa mihnet dağı	3.Bülməkarim ilə Babur da; xalqın canına möhnət yarası qoydu (xalqı üzdülər).
4.Altı ay bağladılar kurğannı Vehmdin kutkaralı dip cannı	4.Canı qorxudan qurtaraq deyə; altı ay kurqanı bağladılar.
5.Bir ikki can üçün uş-munça can Derd ü ğam otığa köyse ni yaman	5.Bir-iki can üçün bu qədər can; dərd və qəm odu ilə yansa, nə yaman?
6.Şah oldur ki yise il ğamını Daim özige dise il ğamını	6.Padşah, daim xalqın qəminə ortaq olmalı; və daim xalqın qəmindən söz etməli;
7.İstemey özining arayişini İstegey xalknıng asayişini	7.Özünün ehtişamını istəməyib; xalqın hüzurunu diləməli,
8.Nefs üçün eylemese sultanlık Kılmasa ehli- heva dik xanlık	8. Öz nəfsi üçün sultanlıq etməməli; və hava əhli kimi xanlıq etməməli.
9.Arsayi- mülkni yaban bilse İlni koy özini çoban bilse	9.Ölkəsini yaban (çöl) bilməli; xalqı qoyun, özünü də çoban bilməli.
10.Bilse sultanlığınıng düsturın Belki çobanlığınıng düsturın	10.Sultanlığın qaydasını bilməli; və bəlkə çobanlığın qaydasını bilməli.
11.Koyını otğa suğa yitkürse Aruğını özige kiltürse	11.Qoyunu ota, suya yetirməli; və arığını özünə gətirməli,

1.Kündüz otlasa alar ni xoş-hal Kılmasa börige zar u pamal	1.Gündüz onları yaxşıca otlatmalı; və qurdun əlində zar və pərişan etməməli (qurda-quşa yem etməməli).
2.Kiçesi eylese ahengi- kutan Birse aram alarğa yeksan	2.Gecələri hər kəsi qorumalı; və onların hamısına hüzur verməli.
3.Böridin bolsa nigeh-ban kündüz Bolmasa aciz ü hayran kündüz	3.Gündüz qurddan qorumalı; aciz və çaşmış olmamalı.
4.Oğrıdın bolsa nigeh-dar kiçe Bolmasa oğrı bile yar kiçe	4.Gecə oğrudan qorumalı; və oğru ilə dost olmamalı.
5.Özige dise kılay asan iş Dise çoban ki biley asan iş	5.Öz-özünə asan iş görüm; çobanlıq asan işdir, desə,
6.Saklasun canveri- danayı Koyda çobanlar ile hempayı	6.Qoyun güdməkdə çobanlar ilə yoldaş olan; ağıllı bir heyvanı olmalı.
7.Boynıda tavkı- vefayi bolğay Oğrıda nağme-serayi bolğay	7.Boynunda vəfa boyunduruğu olmalı; və uğrunda nəğmə düzən (idarə etdiyi xalq üçün) olmalı.
8.Kündüz itkey koyı birle tek ü pu Bolmağay kiçe közide uyku	8.Gündüz qoyunları ilə o yan bu yana qaçmalı; gecə də gözündə yuxu olmamalı.
9.Böri birle uruş aheng itkey King cihannı özige teng itkey	9.Qurdla savaşmalı; və geniş cahanı özünə dar etməli.
10.Oğrı birle kiçe ğavğa kılğay Oğrını il ara rüsva kılğay	10.Oğru ilə gecə savaşmalı; və oğrunu xalq içində rüsvay etməli.
11.Padişeh bolsa kirek çoban dik Merdi- reh bolsa kirek çoban dik	11.Padşah çoban kimi olmalı; və çoban kimi yol adamı olmalı.

1.İlini koy kibi bilse daim İlge rahmet bile kilse daim	1.Xalqını daim qoyun kimi bilməli; və xalqa daim mərhəmətlə yaxınlaşmalı.
2.Böri dik yağını mazlum itse Mal alurdın anı mahrum itse	2.Qurd kimi düşməni zülmə uğratmalı; və onu mal almaqdan məhrum etməli.
3.Oğrıdın saklasa ya`ni sultan İxtiyar itmese ilge divan	3.Sultan, oğrudan qorumalı; yəni xalqa divanı seçməməli (işləri divana həvalə etməməli).
4.Niteyin dise özi çoban dik Bolsun it birle sözi çoban dik	4.Özü çoban kimi olsun; və sözü də çobanın it ilə olan sözü kimi olsun.
5.Eylesün şaxsı- emini peyda İt kibi kılğuçı ilge ğavğa	5. İt kimi, xalq üçün dava edən; güvən və fayda verən birini tapmalı.
6.İt sıfatı bile araste ol Nur zatı bile araste ol	6.Seçəcəyi o şəxs, məziyyət sahibi; və nur üzlü olmalı (həm sadiq, həm də təmiz olmalı).
7.Hem vefa-darlık itkey zahir Hem meded-karlık itkey zahir	7.Həm vəfa göstərməli; həm də kömək edən olmalı.
8.Yağı birle uruşur dik bolğay Rezm vaktı turuşur dik bolğay	8.Düşmənlə savaşan tək olmalı; və savaş vaxtı dirəşən tək olmalı.
9.Oğrı birle takı ğavğa kılğay Hem raiyyetğa müdara kılğay	9.Oğru ilə də dava etməli; və rəiyyətə dost kimi görünməli.
10.Bolmağay dünyi işige meşğul Allıda din işi bolğay makbul	10.Dünya işiylə məşğul olmamalı; nəzərində din işi məqbul olmalı (din yolunda olmalı).
11.Din yağısın takı ma`lum itkey Oğrısını takı mahrum itkey	11.Din düşmənini məlum etməli; oğrusunu da məhrum etməli.

1.Ya`ni sultanı eger kılsa xata Beşeriyyet yüzidin ahyana	1.Yəni bir sultan əgər insanlıq üçün; ara -sıra xəta etsə,
2.Ol hatadın xalel olsa dinğa Ol ayıtsa yene din-ayinğa	2.O xətadan dinə bir zərər gəlsə; din işi ilə bağlı kimsələrə deməli ki:
3.Kim xatadur bu xatadur bu xata Tilemesdin xalelin merdi-Xuda	3.Bu, xətadır, bu xətadır, bu xəta; və heç bir qulunun dinə xələl gətirməsini istəməz xuda.
4.Ol ki bu yolnı sanga körgüzdi Bil ki din silsilesini üzdi	4.Sənə bu yolu göstərən odur(şeytan); bil ki, o, dinin davamlılığını kəsdi.
5.Yağıyı- din digen oldur tahkik Kılma zinhar özünge annı refik	5.Din düşməni deyilən gerçəkdən odur; və sən elə bir kimsəni özünə dost etmə!
6.Din yağısı budur oğrısı ol Kim köngül içre dayim salur yol	6.Din düşməni budur, oğrusu isə o; könül içinə daim yol salar (könülə fəsadlıq verər).
7.Xatırı- saf ara salur vesvas Dirler ol şumlığın xannas	7.Təmiz könülə vəsvəsə salar; və onun uğursuzuna şeytan deyərlər.
8.Ol eger vesvese eylep gahi Şahga körsetür olsa rahi	8.O əgər bəzən vəsvəsə edib; padşaha yol göstərsə,
9.Kim şeri`at yolıdın tüşkey ırak Bolğay iklimi- dalaletde kazak	9.Şəriət yolundan uzaq düşər; və zəlalət iqlimində (ölkəsində) soyğunçu olar.
10.Şerdin çün annı bir yan salğay Nakdı- dinini oğurlap alğay	10.Onu şəriətdən uzaqlaşdırar; və dünyanın nağdını oğurlayıb alar.
11.Kirek ol mahremi- esrarı-yakin Dise lanet sanga şeytanı- la`in	11.O ilahi sirlərə məhrəm olan kimsə; deyə ki, sənə lənət olsun, ey şeytani-ləin.

1.Şahın andak mütenebbih kılsa Şer` sarı müteveccih kılsa	1.Padşahı o şəkildə xəbərdar etməli; və şəriətə yönəltməli.
2.Din ü dünya ara ol mürşidi-rah Yağı vü oğrıdın olsa agah	2.Din və dünyada o yol mürşidi; düşmən və oğrudan xəbərdar olmalıdır.
3.Padişeh tınç köngül birle bolur Bid`at u zulum dükanı bozulur	3.Padşah dinc könül ilə olar; bidət və zülm dükanı pozular.
4.Eyle kim itsiz bolmas çoban Bolmasa hem kirek ansız sultan	4.İtsiz çoban olmadığı kimi; təbəəsiz sultan da olmaz.
5.Bu hikayet il üçündür barı Bu rivayet il üçündür barı	5.Bu hekayətlər hamısı xalq üçündür; və bu rəvayətlər hamısı xalq üçündür.
6.Kim özin tutkan ol ilge sultan Kıldı namus ki bolğay çoban	6.Özünü o xalqa sultan görən kimsə; dürüst çoban olmalı.
7.Böridin saklamadı koylarını Koydı böri sitemige barını	7.Qurddan qoyunları qorumayan sultan; hamısını qurdun zülmünə buraxmış olar.
8.Kismedi oğrısınıng ilgini hem Oğrılar könglini kıldı xurrem	8.Oğrunun əlini kəsməyən sultan; oğruların könlünü xoş edər.
9.Eyledi nefs ile şeytannı şad Din ü dünyasını birdi ber-bad	9.Nəfsi ilə şeytanı edən şad; din və dünyasını etmiş olar bərbad.
10.Yimedi xalk ğamını hergiz Eyledi xalknı yağı aciz	10.Xalqın kədərini aradan qaldırmayan (sultan); xalqı düşmənin əlində aciz qoyar.
11.İlni saklarğa mecalı yoktur Uruşur çağlık halı yoktur	11.Xalqı qorumağa gücü çatmayan sultanın; vuruşmağa da halı yox deməkdir.

1.Kapadı xalknı kurğan içide Belki bend eyledi zindan içide	1.Xalqı qapadı kurqan içində; və bəlkə (də) bənd etdi zindan içində.
2.Yaxşırak ol idi kim andak şah Çünki öz halıdın irdi agah	2.Yaxşısı bu oldu ki, belə padşah; öz halından oldu agah.
3.Kimge kim Tingrisi nusret birdi Nusret ü kuvvet ü devlet birdi	3.Kimə ki,tanrı nüsrət verdi;ona nüsrət, qüvvət və dövlət də verdi.
4.Anga tapşurğay idi öz ilini Tarta turğay idi ildin ilini	4.Öz xalqını ona tapşırar; və xalqdan əlini çəkər.
5.Ta uşol il kılıban sultanlık İlge körgüzgey idi çobanlık	5.Beləcə o xalqa sultanlıq edincə; xalqa da çobanlıq göstərmiş olar.
6.Özi ilning ğamı birle köymes Bilmes ü bilgüçige hem koymas	6.Özü xalqın qəmi ilə yanmaz; bilməz və bilənə də buraxmaz.
7.Bir kişi canı üçün yüz ming can Nige azurde kılur bu devran	7.Nə üçün bu dövran bir adamın canı üçün; yüz min adamın canını incidir?
8.Hak uşol irdi ki bu xan kilgeç Padişehler anıng işin bilgeç	8.Haqq olan bu idi ki, bu xan gəlincə; və padşahlar onun işini bilincə;
9.Taxt ile tac ile mülk ü zer ü sim Anga kılmak kirek irdi teslim	9.Taxt və tac ilə, mülk, qızıl və gümüşü; ona təslim etmək gərəkliydi.
10.Kılıban mülk taleb mirzalar Saldılar mülk içide ğavğalar	10.Mirzələr mülk tələb edəndə; ölkə içinə davalar saldılar.
11.Anga la`net ki kılıp mülk taleb İl bozulmağlığığa bolsa sebeb	11.Mülk istəyən və xalqın pozulmasına (pərişanlığına) səbəb olan; o kimsəyə lənət olsun!

1.Anga rahmet ki ilin kıstamadı İl bozulmaklıkını istemedi	1.Xalqını pis vəziyyətə salmayan; və xalqın pozulmasını istəməyən kimsəyə də (rəhmət)afərin olsun!
2.Özgeler bozğanın abad itti Bozuğ il xatırını şad itti	2.Başçılarının xaraba qoyduqlarını abad etdi; və pozulmuş olan xalqın könlünü də şad etdi.
3.Yaxşılık kıldı yaman barğanğa Rahm itip kildi yaman barğanğa	3.Pis hərəkət edənə yaxşılıq göstərdi; və pis davranana rəhmi gəldi.
4.Kim anga kıldı yamanlık zahir Ol anga yaxşılık itti axir	4.Kim ona pislik göstərdisə; o ona sonunda yaxşılıq etdi.
5.Ğaraz ol kim bu Semerkand ulusı Kim yamandur kiçiki vü ulusu	5.Xülasə, bu Səmərqənd ulusunun; kiçiyi də, böyüyü də yamandır.
6.Burnağı şahlar eyyamıda Yok ki gümrahlar eyyamıda	6.Əvvəlki padşahların zamanında; yolunu itirmişlərin dövründə,
7.Talatıp aldurup irdiler köp Kim bu kurğan ara kirdiler köp	7.Bu kurqan içinə çox insanlar girib; talan etdilər və kurqan içinə doldular.
8.Munda hem kalğanını sattılar Fake vü fakr içige battılar	8.Burada qalanını da satdılar; və yoxsulluq içinə batdılar.
9.Boldılar barça geda vü rüsva Yollar üstide kılıban ğavğa	9.Yol üstlərində dava edib;daim yoxsul və rəzil oldular.
10.İçkeri aşlık üçün bardı mal Taşkarı aşlık oluban pamal	10. İçəridə azuqə vardı; Çöldə azuqə ayaqlar altında idi.
11.Uy bile koynı alıp irdi Moğul Tive vü atnı hisari vü coğul	11.Moğol inək və qoyunları almışdı; dəvə və atı da qaladakılar və saxtakarlar almışdı.

1.Çün Semerkand bu nev oldı xarab Boldı köp kaht bolurğa esbab	1.Səmərqənd bu cür xarab olduğu üçün; çox qıtlığa səbəb oldu.
2.Küz bu nev irdi ulusnıng halı Yazğa şehr oldı ulusdın hali	2.Payızda millətin halı belə idi; və yazda xalq şəhəri boşaltdı.
3.Kış katiğ kildi vü köp yağdı kar Oldı aç u yalangaç il bisyar	3.Qış sərt gəldi və çox qar yağdı; xalq çox ac və çılpaq oldu.
4.Küçeler boldı ölügdin memlu Şehr boldı yigrür dik asru	4.Küçələr ölü(lər)lə doldu; və şəhər çox iyrənc bir hal aldı.
5.Yalğuz ol şehrde ok ölmedi xalk Anda ok lale kibi solmadı xalk	5.Xalq yalnız o şəhərdə ölmədi; və təkcə orada lalə kimi solmadı.
6.Kiş bile Karşıda hem köp öldi Andalar köp kişi zayi boldı	6.Kiş ilə Karşıda da çox adam öldü; və orada onlardan çox adam zay oldu.
7.Öldi bisyar Buxarada dağı Boldı köprek ilige merg çağı	7.Buxarada da çox adam öldü; və xalqının bir çoxu da öləcək hala gəldi.
8.Bu vilayatda kim aytıldı Kim ölüm ilni bu yanglığ kıldı	8.Bəhs edilən bu vilayətlərdə; ölüm, xalqı bu günə qoydu.
9.Yüz ming adem ölüp irkin şayed İvleri bozulup irkin şayed	9Təxminən yüz min adam öldü; və evləri darmadağın oldu.
XL **Maveraünnehr xalkığa Tingridin ğazab yitkende bir azizi bu hikayetni beyan kıldı, tenbih üçün nazm kılındı**	**XL** **Mavərənnəhr xalqına tanrıdan qəzəb gəldikdə bir əziz bu hekayəti danışdı, tənbeh üçün nəzm edildi**

1.Bir aceb söz didi piri ol vakt Piri- xurşid-zamiri ol vakt	1.O vaxt bir ixtiyar, içi günəş kimi parlaq olan; bir pir əcayib bir söz söylədi.
2.Didi bu haldın oldum ğam-gin Körmedim can ara bir dem teskin	2. Dedi: "Bu haldan qəmləndim; canda bir an sükunət görmədim,.
3.Xatırım asru müşevveş boldı Xasta könglüm takı na-xoş boldı	3.Xatirim çox qarmaqarışıq; xəstə könlüm də naxoş oldu.
4.Didim ey Barı- Xudayı-Kadir Barçanıng halığa dayim nazir	4.Dedim ki: Ey qadir uca tanrı; hər kəsin halına daim nazir olan tanrı;
5.Barçağa cism ile can sin berding Barçağa nam u nişan sin berding	5.Hər kəsə cisim ilə canı sən verdin; hər kəsə adı -sanı sən verdin.
6.Köz revakını sin itting pür-nur Köngül ivini sin itting ma`mur	6.Göz rəvaqını (gözü) sən nurlandırdın; və könül evini sən abad etdin.
7.Nütfeni terbiyyet eyletken-sin Rahm içre anı siyletken-sin	7.Ana bətnindəki toxumu yetişdirən sənsən; və rahim içində onu mümtaz qılan sənsən.
8.Anı kanğa ivürüp reng birip Nutfelık mertebesidin ayırıp	8.Onu qana çevirib rəng verərək; toxum mərtəbəsindən ayırdın.
9.Kanğa hem it yosunı sin birding İtke hem anı munı sin birding	9.Qanı ət ilə tamamladın; ətə də onu, bunu sən verdin.
10.Sureti eyleding ol itdin rast Kim ezeldin manga ol oldı xast	10.O ətdən doğru bir surət meydana gətirdin ki; əzəldən də mənim istəyim o idi.
11.Ruh ile anı müşerref kıldıng Xalk içre anı eşref kıldıng	11.O əti ruh ilə şərəfləndirdin; və yaradılanlar içində onu ən şərəfli etdin.

1.Niçe evkat anga boldı sarf Ta ki çıktı lebidin savt ile harf	1.Neçə vaxt ona olundu sərf ; ta ki çıxa dodağından səs ilə hərf .
2.Anı ni yirge ni yirdin kitürüp Ademi dayiresiğa kivürüp	2.Onu bir yerdən başqa bir yerə yüksəldib (haldan hala salıb); insan halına gətirib.
3.İmdi bu hal ile kırmak ni ikin Xasta canıdın ayırmak ni ikin	3.İndi bu halda insanları öldürmək nədir; onu xəstə canından ayırmaq nədir?
4.Ni ikin munça ğazabğa bais Ni ikin munça ta`abğa bais	4.Bunca qəzəbə səbəb olan nə imiş; bu qədər sıxıntıya səbəb olan nə imiş?
5.Kim niçe şehr ili oldı tamam Şehrler xali olup boldı tamam	5.Neçə şəhərlər xalqla doldu; və neçə şəhərlər də xalqla boşaldı".
6.Eylegeç uşbu münacat fakir Hatifi didi ki ey pak-zamir	6.Fəqir bu şəkildə minacat edəndə;hatifdən gizli bir səs, «ey pak zəmir(təmiz yaradılışlı),
7.Bar ölügler sarı kör hal nidür Ol ölüglerge kör ahval nidür	7.Ölülərə doğru get, gör halı nədir; o ölülərə nə hallar olduğunu gör!
8.Kayda kim körseng ölüg kılma ferağ Kıl nazar suretiğa baştın ayağ	8.Harada bir ölü görsən, özünü ondan ayrı tutma; onun surətinə başdan ayağa nəzər sal!"
9.Çün bu hükm oldı manga hatifdin Xaber oldı manga ol vakıfdın	9.Hatifdən(Gizlidən) mənə bu hökm gələndə; o hala vaqif oldum.
10.Çıktım ivdin yügürüp küçe sarı Küçeler tola ölüg irdi barı	10.Evdən çıxdım, küçəyə doğru qaçdım; küçələrin hamısı ölü ilə dolu idi.
11.Bir ölügning başı üzre turdum Yüzini gerd ara açıp kördüm	11.Bir ölünün başı üstündə durdum; və üzünü torpaqdan təmizləyib baxdım.

1.Mıyığı ağzını yapıp irdi Uşbu yanglığ nazarımğa kirdi	1.Bığı ağzını örtmüş idi; bu şəkildə nəzərimdə qaldı.
2.Ayağığa takı közni saldım Ayağın körgeç ibret aldım	2.Ayağına da nəzər saldım;və görüb ibrət aldım.
3.Tabanıda bar idi kürre besi Tirig olsa yer idi dırre besi	3.Dabanında çox torpaq var idi; əgər diri olsaydı, çox qırmanc yeyər idi.
4.Bildim andın ki namazı yok imiş Tingrisi birle niyazı yok imiş	4.Ondan anladım ki namaz qılmazmış; və tanrıya niyazı da yoxmuş.
5.Yok imiş tabiyi- sünnet hergiz Bilmes irmiş basa millet hergiz	5.Əsla sünnətə bağlı deyilmiş; və dini əsla bilməzmiş.
6.Niçe kün kizdim uşol hal bile Ol ölüglerni teftiş kıla	6. O ölüləri təftiş edərək; neçə gün o halda gəzdim.
7.Barçasın uşbu sıfatlık kördüm Barıban ivime tınç olturdum	7.Hamısını bu şəkildə gördüm; evimə çatıb hüzurla oturdum.
8.Bu kırılğan kişiler el-hasıl Bar idiler barı Hakdın ğafil	8.Qısası bu qırılan kimsələrin hamısı; Allahdan qafil idilər.
9.Barça dünya ara ma`mur idiler Malı- dünya bile mağrur idiler	9.Hamısı dünyada rifah içində; və dünya malı ilə məğrur idilər.
10.İltip irdi barını hırs u heva Dinlerini bozup irdi dünya	10.Hirs və hava onları sürükləmişdi; və dünya, onların dinlərini pozmuş idi.
11.Her sebeb birle Xudayı-Cabbar Ayırıp malların eyledi zar	11.Cabbar tanrı bu səbəb ilə; onları mallarından ayırıb pərişan etdi.

1.Akıbet kıldı bu yanglığ barın Eyledi kudreti- kahr izharın	1.Sonunda hamısını bu cür etdi; və qəhr qüdrətini göstərdi.
2.Hazreti- Xan Şibani asru Rahm ile kildi ol ilge utru	2.Şeybani xan həzrətləri; o xalqa qarşı çox mərhəmətlə gəldi (mərhəmət göstərdi).
3. Lik Tingri kılıp andak takdir Kıldı ol kavmı- yamanın her bir	3.Fəqət tanrı o cür təqdir edib; o pis qövmün hər birini həlak etdi.
4.Her birin eyledi bir yirge helak Ne kefen taptı ne tabut u ne xak	4.Hər birini bir-bir məhv etdi; nə kəfən, nə tabut və nə torpaq tapdılar.
5.Ölügige kişi kılmay i`zaz Kılmadı hiç aziz anga namaz	5.Ölmüş olanlara kimsə hörmət göstərmədi; və heç bir əziz onlar üçün namaz qılmadı.
6.Çün tiriglikde namazı yok idi Şem dik suz u güdazı yok idi	6.Çünki yaşayarkən namaz qılmazdı; şam kimi yanıb yaxılmazdı.
7.Ölügide ni kirek anga namaz Andak ölgenge ni hacet i`zaz	7.Ölüsündə ona namaz nə gərək; və o şəkildə ölən üçün hörmət nə gərək .
8. Kış idi kaht u ulat uşbu tavr Ol kış ol tavr ile aylandı devr	8.Qış idi, qıtlıq və xəstəlik bu şəkildə idi; o qış günləri bu şəkildə keçdi.
9.Kıstadı ol kış ulusnı asru Kildi aç u yalangaçğa utru	9.O qış ulusu çox sıxıntıya saldı; çoxu aclıq və çılpaqlıqla üz-üzə qaldı.
10.Evvela bir niçe yağdı yamğur Tamdı kökning yaşı müldür müldür	10.Əvvəlcə çox yağış yağdı; və göyün yaşı (yağmuru) qətrə-qətrə damladı.
11.Yudı ol kaht ara ölgenlerni Şehr ara iv ili bölgenlerni	11. Yudu o qıtlıqda ölənlərini ;və şəhərdəki sakinlərini.

1.Yağdı yamğur songıdın munça kar Kim ölüglerge kılıp mihr izhar	1.Yağışın ardınca o qədər qar yağdı ki; ölülərə yaxşılıq etdi (üstlərini örtdü).
2. Barçasın kömdi vü kıldı pinhan İl közidin kim irür imdi yaman	2.Pis olan kimsələrin hamısını basdırdı; və xalqın gözündən gizlədi.
3.Çün uşol kar alarnı yaptı Şehr fi`l-cümle safayi taptı	3.Qar onları örtdükcə; şəhər başdan başa rahatlığa qovuşdu (ölülər çöldə qalmadı).
4.Kardın songra hava boldı savuk Boldı ölmekke tirig dağı yavuk	4.Qardan sonra hava soyudu; və dirilər də az qala öləcəkdi.
5.Katreyi muzlamagan kalmadı su Muzladı şehri- Semerkand asru	5.Donmamış bir qətrə su qalmadı; Səmərqənd şəhəri tamamilə buza büründü.
6.İlge bildürdi Semerkandlığın Savuk u kar ile xorsendlığın	6.(Bu qış), Səmərqəndin necə soyuğu və qarı; olduğunu xalqa bildirdi.
7.Otka bazar besi germ oldı Ol zaman devr anga ivrüldi	7.Atəşə rəğbət çox oldu; və o zaman hər kəs yanacaq ardınca düşdü.
8.Boldı ma`mur besi külxanlar Tire külxanlar idi gülşenler	8.Çox külxan insanla şənləndi; və qaranlıq külxanlar xalq nəzərində gülşən oldu.
9.Kalğan erbabı-Semerkand tamam Boldılar sakini- künci- hamam	9.Səmərqənd xalqından qalanlar (həyatda qalanlar)ın; hamısı hamam küncləринə sakin oldular.
10.Sartlar asru zebun boldılar Dud ile ğaliye-gun boldılar	10.Sartlar çox pərişan oldular; və külxan tüstüsü ilə qapqara oldular.
11.Kıldılar otka perestiş bisyar Kıldılar haviyeğa meyl izhar	11.Atəşə çox pərəstiş etdilər; və beləcə cəhənnəmə meyl etdilər.

1. Çün savukdın barı efkar idiler Duzex otığa talebkar idiler	1.Hamısı soyuqdan çox üşüdülər; Belə ki, cəhənnəm atəşini istər oldular.
2.Ot hem ança imes irdi ıssığ Yok idi ança hem andın assığ	2.Atəş elə də isti deyildi; ancaq ona da faydası yox idi.
3.Ol dağı min kibi bar idi usup Oçak allıda savukdın buruşup	3.Ocağın önündə soyuqdan büzüşüb; o da mənim kimi ərimiş idi.
XLI **İmamü z-zaman xalifetü r-rahman Semerkand alğan yılnıng kışında Moğol üstiğe çirig tartıp Xanike xannıng vilayetlerin şehri- Hayyeni çapturğanı**	**XLI** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsinin Səmərqəndi aldığı ilin qışında moğol üstünə əsgər göndərib Xanikə xanın vilayətlərini və Hayyə şəhərini yağmalatması**
4.Uş-munung dik kış içinde ol Xan Kıldı barça ulusığa ferman	4. Xan, belə bir qarlı qışda; bütün ulusa fərman etdi ki,
5.Kim Semerkandğa kilsünler bat Koyuban şiveyi- aram u sebat	5.Əllərində nə iş varsa yarımçıq qoyub; dərhal Səmərqəndə gəlsinlər.
6. Xandın ol yarlığ işitkeç leşker Her niçük bolsa yığıldı yek ser	6.Əsgər, xandan o fərmanı eşidəndə;hər necə olsa da tamamilə toplaşdı.
7.Leşkeri çün yığılıp kildi tamam Didi ol Xanı- azimül-islam	7.Əsgəri toplaşıb tamamilə gəldiyi zaman; o islamın uca xanı dedi ki,
8.Kim yörüp Sırnı kiçer-min fi`l-hal Moğol ehlini kılur-min pamal	8.”Yürüş edib dərhal Sır çayını (Seyhunu) keçərəm; və moğol xalqını ayaqlar altına alaram”.

1.Uşbu söz birle yörüp atlandı Haşem ü hayl takı atlandı	1.Elə bu sözlə yeriyib atlandı; maiyyət və ətrafındakılar da atlandı.
2.Bardı Xan kal`ayı- Zerk sarı Saltanat ehli mülazim barı	2.Xan, Zerk qalasına doğru getdi; səltənət əhli hamısı xidmətindəydi.
3. Çünki Zerkdin ötüp kondı Xan Şah Mahmudğa kıldı ferman	3.Xan, Zerkdən keçib düşərgə salanda; Şah Mahmuda fərman göndərdi ki,
4.Kim yörüp ilgeri ötsün sudın Sır dime xavf u xatarlık yerdin	4.”İrəli yürüş edib Sır çayını keçsin; Sır demə, qorxu və təhlükə yerindən keçsin!
5.Şehri- Hayye Moğolın çaptursun Şaş u Sayram yolın çaptursun	5.Hayyə şəhəri moğolunu məğlub etsin; Şaş və Sayram yolunu açsın!
6.Eylesün xaylı- Moğolnı viran Belki tofrak ile kılsun yeksan	6.Moğolları darmadağın etsin; və hətta yerlə bir etsin”!
7.Uşbu ferman bile Sultan Mahmud Atlanıp didi ağasığa dürud	7.Sultan Mahmud bu fərman ilə; atlanıb böyük qardaşına salam göndərdi.
8. Bardı anıng bile Timür Sultan Yüzi xurşidi- felek dik taban	8.Onunla birgə üzü günəş kimi parlaq; Teymur Sultan (da) vardı.
9.Haci Ğazi takı boldı hemrah Moğol ilin kılayın didi tebah	9.Moğol xalqını xarab edim deyə; onlara Hacı Qazi də qoşuldu.
10.Can Vefa dağı yörüp atlandı Moğol öltürmek üçün katlandı	10.Can Vəfa da gəlib atlandı; və moğol öldürmək üçün cəhd göstərdi.
11.Boldı Kanber hem alarğa hempa Tiledi merhamet u lutfı- Xuda	11.Qənbər də onlara qoşuldu; mərhəmət və Allahın lütfünü dilədi.

1.Atlanıp Şeyx müridi- pür-dil Boldı ol hem bu yörüşke mayil	1. Cəsur Şeyx Mürid atlanıb; o da bu səfərə meyl etdi.
2.Bardılar barçası Sultan birle Bendelik eylediler can birle	2.Hamısı Sultanla birlikdə getdilər; və candan qulluq etdilər.
3.Altı mingçe kişi çıktı koldın Ba'zı ongdın u ba'zı soldın	3.Bəzisi sağdan və bəzisi sol qoldan; altı min qədər adam yola çıxdı.
4.Barçası pür-dil u rezm-aver ü çüst Rezm üçün barçasınıng billeri rüst	4.Hamısı cəsur, döyüşkən və çevik idi; hamısının belləri savaşa bağlı idi (hamısı savaşmağa qərarlı idi).
5.Barça koş atlık u barça cerrar Barçanıng barça yarağı tayyar	5.Hamısı cüt atlı və hamısı donanımlı; hamısının bütün hazırlığı tamam idi.
6.Cibedin atları barça yüklük İç ü taş tonları barça tüglük	6.Hamısının atları cəbbəxana ilə yüklü idi; iç və çöl paltarları hamısı kürklü idi.
7.Kaysınıng tonı idi altayı Ol kızır irdi yörügen sayı	7.Bəzisinin paltarı altayi idi; və o yeriyəndə isidirdi.
8.Kaysı süser kılıp irdi libas Vaktğa layık itip irdi esas	8.Bəzisi samurdan paltar geyinmiş idi; və vəziyyətə uyğun hala gətirmişdi.
9.Kaysı tülki bile xorsend irdi Tülkige talibi- peyvend irdi	9.Bəzisi tülküyə qənaət etmişdi; və tülkü arxasındaydı.
10.Könglek ornıda idi as u tiyin Bu arada men alardın niteyin	10.Köynək olaraq as və dələ kürkü geymişdilər; bu arada mən nə edim?
11.Savuk andak idi kim yaxşı yaman Bar idiler barı andın nalan	11. Elə soyuq idi ki; pis, yaxşı hər kəs soyuqdan inlər haldaydı.

1. Gerçi Özbek ulusı deşt ara Osuban tuttılar anda me'va	1.Özbək xalqı çölü aşaraq; orada yerləşdi.
2.Deşt savuklarını kördiler Ol havalarda çıdap turdılar	2.Çölün soyuqlarını gördülər; və o havalarda duruş gətirdilər.
3.Didiler eyleben insaf izhar Bu savuk deşt savukıça bar	3.İnsaf göstərin, dedilər; bu soyuq çöl soyuğu qədər var.
4.Ol savukdın tapayın digen eman Zahmıdın kutkarayın digen can	4. O soyuqdan qurtulum deyən; və can yarasından qurtarım deyən,
5.Tartıp idi tizige tüglük işim Aytur irdi bu irür yaxşı işim	5.Dizinə kürklü paltar çəkmiş idi; və etdiyim yaxşı iş budur, deyərdi.
6.İçidin tülkige çolğanıp idi Teni tülki ara tolğanıp idi	6.İçindən tülkü kürkünə bürünmüş idi; və bədəni tülkü kürküylə sarınmış idi.
7.Taşdın hem kiyip irdi yene bir Tapmayın dip bu havadın tağyir	7.Bu havadan təsirlənməyək deyə üstdən də; ayrıca bir başqa şey geymişdi.
8.Başıda bar idi kışlik kalpak Çomuruban yapurup irdi kulak	8.Başında samur dərisindən papaq vardı; və qulaqlarına qədər çəkmişdi.
9.Ol kış asru savuk irdi amma Yok idi hiç alarğa perva	9. O qış çox soyuq olmasına rəğmən; onların bu soyuqdan qorxuları yoxdu.
10.Kişke batıp idiler sultanlar Ma'delet cismi içinde canlar	10.Sultanlar da samura batmış idilər; və canları adil cismləri içində idi.
11.Şem' yanglığ idi Sultan Mahmud Başıda kis ni yanglığ kim dud	11. Sultan Mahmud şam kimi idi; başında sanki samur deyil, duman vardı.

1.Şah Timür kis içinde heyhat Bar idi zulmet ara abı- hayat	1.Şah Timur da samur içində idi; qaranlıq içində abi- həyatı andırırdı.
2.Karaçılar takı kis ton ara ğark Barça asüde kademdin ta-fark	2.Müşahidəçilər də samurla donanmışdılar; hamısı başdan ayağa rahatlıq içindəydilər.
3.Bu yarak birle yitişti leşker Sır boyın eylediler tünle makar	3. Əsgər bu hazırlıqdaykən; gecə Sır boyunu özlərinə qərargah etdilər.
4.Savuk eylep idi Sırğa te' sir Tongup irdi tapa almay tedbir	4.Soyuq Sıra təsir etmişdi; və çarəsiz donmuş idi.
5.Taş kibi muzlap idi ol derya Yok idi hiç nem anda asla	5.O dərya daş kimi buz tutmuşdu ;və buz tutmamış yeri qalmamışdı.
6.Sırnı ol nev' körüben sultan Atlanıp Sırnı kiçer boldı revan	6.Sultan, Sırı o şəkildə görərək atlanıb; Sırı sakitcə keçməyə başladı.
7.Yörügeç Hazreti- sultan fi'l-hal Kıldılar Sırnı xalayık pamal	7.Sultan həzrətləri yeriyəndə; xalq dərhal Sırı keçdi.
8.Hiçkim çıkmadı ol kurğandın Kıldılar vehm besi sultandın	8.Heç kim o kurqandan çıxmadı; Sultandan çox qorxdular.
9.Deşt ü vadiğa yayıldı leşker Mal tahsilini kıldı leşker	9.Əsgər, çölə və vadiyə yayıldı; və mal əldə etməyə başladı.
10.Şehri- Hayye Moğolın çaptılar Şehri- Hay asru kalın taptılar	10.Hayye şəhəri moğollarını məğlub etdilər; Hayye şəhərində bir çox qənimət əldə etdilər.
11.Aldılar malı- fıravan anda Boldı köp mal nümayan anda	11. Orada saysız dərəcədə mal aldılar; və çox mal da orada aşkara çıxdı.

1.Kırdılar xaylı- Moğolnı bisyar Canlarığa tigürüben azar	1.Bir çox moğol sürüsünü qırdılar; canlarına əzab verdilər.
2.İkki kün çaptılar ol kişverni Rencğa saptılar ol kişverni	2.İki gün o ölkəyə axın etdilər; və ölkəni sıxıntıya soxdular.
3.Bardı Hanike digen xanğa xaber Kim yitişti bu tarafdın leşker	3.Xanikə adlı xana xəbər getdi ki; bu tərəfdən əsgər çatmışdır.
4.Hanike xan bu xaberdin miskin Boldı biçare vü asru ğamgin	4.Xanikə xan bu xəbərdən aciz oldu; çarəsiz və çox qəmgin oldu.
5.Mestlık uykusıdın ayıldı Bigleri birle kingeşler kıldı	5.Sərxoşluq yuxusundan ayıldı; və bəyləri ilə məşvərət etdi.
6.Maslahat körmediler atlanurın Atlanıp rezm üçün katlanurın	6.Atlanmağı və atlanıb; savaş üçün əziyyətə qatlaşmağı məsləhət görmədilər.
7.Ol kingeşde veli Şibani Xan İnisining songıdın kildi revan	7.Fəqət Şeybani xan o müşavirə əsnasında; qardaşının ardından dərhal gəldi.
8.Sır yakasığa tüşüp olturdı Xasm ile rezm münasib kördi	8.Sır kənarına enib oturdu; və düşmənlə vuruşmağı münasib bildi.
9.Xasm çün çıkmadı kıldı ferman Kim yanıp kolğa koşulsun sultan	9.Düşmən, qarşısına çıxmadıqda Sultan geri dönüb; bir qola (əsgəri birliyə) qoşulsun deyə, fərman etdi.
10.Hükm ile Hazreti-Sultan Mahmud Kildi vü kıldı çirigni xoşnud	10.Sultan Mahmud həzrətləri bu qərar üzərinə gəldi; və əsgəri məmnun etdi.
11.Malı- 'alemni alıban kildi Barça ilni mütemevvil kıldı	11. Aləmin malını alaraq gəldi; və bütün xalqı mal sahibi etdi.

1.Yene bir kün ol ara turdılar Xasm kilgey diben olturdılar	1.Yenə bir gün orada durdular; və düşmən gələcək deyə gözlədilər.
2.Xasm çün çıkmadı boldı naçar Yanmak ol yerdin itip 'azmı-diyar	2.Düşmən ortaya çıxmadığı üçün çarəsiz; o yerdən geri dönüb öz ölkələrinə getməyə başladılar.
3.Çün çirigning yanarı cezm oldı Xan Şibanığa bu 'azm oldı	3.Əsgərin geri dönüş qərarı çıxdı; və Şeybani xan yola düşdü.
4.Kim yene Sırnı ötüben leşker Aşlık alğay tivesiğa yekser	4.Əsgər, yenə Sırı keçib; dəvəsinə yaxşı azuqə yükləyəcək.
5.Yene xan eylegeç ol nev' xayal Yene Sır boldı çirikke pamal	5.Xan, bu cür bir xəyal edərkən; əsgər Sırı keçdi,
6.Mülkint üstige yol saldılar Bolğan aşlıklarını aldılar	6.Mülkənt üzərinə yola düşdülər; və olan yeməklərini götürdülər.
7.Köngül aşlık sarıdın cem' oldı Mülkint ili veli savruldı	7.Hər kəsin könlü yemək baxımından rahatladı; fəqət Mülkent xalqı sovruldu.
8.Xan köçüp yandı Semerkand sarı Xurrem ü şad çirig ehli barı	8.Xan, köçüb Səmərqənd tərəfinə döndü; əsgərin hamısı şad və xürrəm (idi).
9.Kildi xan taxtıda tuttı aram Eyledi 'ayş şeririni makam	9.Xan gəldi, taxtında dincəldi; və əyləncə taxtını məqam eylədi (əyləncəyə başladı).
10.Her kim öz menzilide taptı karar Kayu Küfeyn u kayu bardı Buxar	10.Hər kəs öz mənzilinə yönəldi; bəzisi Kufeyn və bəzisi də Buxaraya doğru getdi.
11.Faslı- dey ötküçe il tındılar Barça kışlaklarığa indiler	11. Qış mövsümü keçənə qədər xalq dincəldi; və hamısı qışlaqlarına endilər.

XLII **Hazreti- İmamü'z-zaman ve xalifetü'r-Rahman Moğol üstiğe barıp Uratipe kurğanıda Muhammed Hüseyn Mirzanı kapağanı ve ol yalbarıp sulh tileğanı**	XLII **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin moğol üzərinə gedib Uratipe kurqanında Məhəmməd Hüseyn Mirzəni həbs etməsi və onun yalvararaq barış istəməsi**
1.Yaz açılğaç yene xanı- devran Eyledi leşker iliğe ferman	1.Yaz gələndə yenə xanı- zaman; əsgərinə etdi fərman
2.Kim Uratipege cem olsunlar Deşti- Sabat ara oltursunlar	2.Uratipəyə cəm olsunlar; və Sabat çölündə gözləsinlər!
3.Yene leşker barı cem' oldı bat Toldı xan leşkeridin deşti - Sabat	3.Bunun üzərinə əsgərin tamamı dərhal toplandı; və Sabat çölü Xanın əsgəriylə doldu.
4.Sebze üstide yayıldı leşker Ak çiçek yanglığ açıldı çader	4.Əsgər, yaşıllıq üzərində yayıldı; və çadırlar bəyaz çiçəklər kimi açıldı.
5.Şamiyane körüp andak sahra Yazılıp eyledi köp kesbi- hava	5.Çöl o qədər çox otaq; görüncə yayılıb nəşələndi.
6.Asru ziba bolup irdi ol deşt Kabili-seyr idi vü gül-geşt	6. O çöl çox gözəlləşdi; gəzib dolanmağa uyğun oldu.
7.Güli bisyar idi vü sebzesi çok Hiç bigane otı asla yok	7.Gülü və yaşıllığı çox idi; yabanı ot əsla yox idi.
8.Lale sebze yüzide reng-be-reng Lale üstide barı taze öleng	8.Yaşıllıq üstündə rəngli lalələr; və lalələrin üstündə də təzə yaşıllıqlar vardı.
9.Lale üstide tikip çaderler Kıldılar 'ayş peri-peykerler	9.Lalə üstündə çadırları qurub; pəri üzlülər yeyib, içib əyləndilər.

1.Xan u sultan körüp ol sahranı Kördiler bezmğa layık anı	1.Xan və Sultan o çölü gördükdə; oranı məclis qurmağa layiq bildilər.
2.Kıldılar bir niçe menzil anda Tüzdiler bir niçe mahfil anda	2.Bir müddət orada məskən saldılar; və orada bir çox məclis düzəltdilər.
3.İçtiler bal ferağı bile bal Baldın sağar itip mal-a-mal	3.Orada bal şərbəti içdilər; və qədəhləri bal şərbətiylə doldurdular.
4.Hasıl ol padişeh-i din-perver ' Ayş u 'işret bile çikti leşker	4.Xülasə, o dinpərvər padşah; eyş və işrət ilə əsgər sövq etdi.
5.Yetti Uratipe kurğanığa Ot salıp hakimining canığa	5.Uratipe kurqanına yol aldı; və hakiminin canına od saldı.
6.Hakimi bar idi bir mirzayi Hüsn erbabı ara ra'nayi	6.Hakimi bir mirzə idi; və qala xalqı arasında gözəl bir adam idi.
7.Hanike xanğa küveylık kılğan Gül kibi mahallıda açılğan	7.Xanikə xana damadlıq edən; və məclisində gül kimi açılan,
8.Kavmının atı Moğolda Oğlat Özbek içinde karini- Konğrat	8.Qövmünün adı idi moğolda Oğlat; və özbək içində karini-Konqrat (yaxını),
9.Atıdın kim tolup irdi kevneyn Muttasıl irdi Muhammedğa Hüseyn	9.Adı iki aləmi əhatə etmiş idi; və Məhəmmədə Hüseyn bağlı idi (Adı Məhəmməd Hüseyn idi).
10.İkki mingçe nökeri bar irdi Kim barı çabük ü cerrar irdi	10.Hamısı zirək və igid; iki min qədər əsgəri var idi.
11.Kal'ası bar idi asru muhkem Burc u baruları besi müstahke	11.Qalası çox möhkəm idi; bürc və sipərləri də çox müstəhkəm idi.

1.Xandakın yitkürüp irdi suvğa Hiç yir koymap idi şatuğa	1.Xəndəyini su ilə doldurmuşdu; və nərdivan üçün heç yer qoymamış idi.
2.Kim yite alsun anga şatu bile Ki giriftar idi alem suv bile	2.ki nərdivanla ona (qalaya) çata bilsin; çünki, hər yer su ilə doluydu.
3.İkki xandak bar idi uş-mundak Kim körüptür basa mundak xandak	3.Ayrıca bu şəkildə iki xəndək var idi; bu cür xəndəyi kim görmüşdü?
4.Tigreside takı cerler bisyar Uruşur yerleri bes na-hemvar	4.Ətrafında da çox yarıqlar var idi; və vuruşacaq yerlər düzənlük deyildi.
5.Kal`a tamı biyik andak ki felek Üstide bir niçe nadan merdek	5.Qalanın bürcü fələk kimi çox yüksəkdi; üstündə bir neçə çox cahil adamlar vardı.
6.Sağınurlar idi kim bu kurğan Bar felek hısnı kibi darü'1-eman	6.Bu kurqanı fələk qalası kimi; sığınmaq üçün yer zənn edərdilər.
7.Ğafil andın ki felek ni kılğay Kal'a işiki nitek açılğay	7.Fələyin nə edəcəyindən (başa nələr gələcəyindən); və qala qapısının necə açılacağından xəbərsiz idilər.
8.01 cema'atğa bu nev' irdi xayal Kim anga bolğusı yok hiç zeval	8. O camaata elə gəlirdi ki; bu qala zaval görməyəcək.
9.Kal'anıng içide olturdılar Taşkarı xan çirigin kördiler	9.Qalanın içində oturdular; və çöldə Xan əsgərini gördülər.
10.Dimediler ki çirigtür ya yok Her niçe kim çirig olturdı yavuk	10.Əsgərlər nə qədər qalaya yaxın gəldilərsə də; onlarn varlığından, ya yoxluğundan söz etmədilər.
11.Xan kilip çün kapap olturdı anı Eyle kim bardur idi kördi anı	11.Xan gəlib qalanı tutub yerləşdi; və qalanın nə qədər yüksək olduğunu gördü.

1.Bildi kim almağı irür düşvar Uruş itmek anga müşkil bisyar	1.Qalanın ələ keçirilməsi və onu əldə etmək üçün; vuruşmağın nə qədər çətin olduğunu bildi.
2.Didi olturmak ile alsa bolur Munga köp vakt xalel salsa bolur	2.(Orada) oturmaqla ələ keçirilməsi; və bunun üçün çox vaxt sərf edilməsi lazımdı.
3.Dimedi hiç yörüşnıing sözini Hiç kiltürmedi anga özini	3.Səfərdən söz etmədi; və özünü heç onda qoymadı (səfərə başlamadı).
4.Didi aşlıklarını zayi' iting Kayda kim at u koyı bar yiting	4. Dedi:”Yeməklərini zay edin; və harada at və qoyun varsa, gətirin.
5.Aşlığınıng kökini yidürüngiz Kolğa taşkı malını kivürüngiz	5.Yeməklərini sonuna qədər yedirdin; və çöldəki mallarını da ələ keçirin.
6.Haliya uşbu kadar iş kılalı Yene aşlık bışığında kileli	6.İndi bu qədər iş görək; və yenə yemək bişəndə gələk”.
7.Uşbu yarlığ bile biş kün leşker Eyledi tigresini zir ü zeber	7.Elə bu fərmanla əsgər beş gün; ətrafını yerlə bir etdi.
8.Aşlığını yidürüp yandılar Kolğa malın kivürüp yandılar	8.Əsgərə yeməyini yedirdib döndülər; və mallarını ələ keçirdilər.
9.Yene xan kildi Semerkand ara Barça 'alem ara andın ğavğa	9.Xan təkrar Səmərqəndə gəldi; və hər kəs bu hadisədən dolayı davaya başladı.
10.Aşlık üstige yene atlandı Uratipe işige katlandı	10. Azuqə üçün yenə atlandı; və Uratipeni ələ keçirmək üçün əziyyətə qatlandı (səy göstərdi).
11.Yançıp aşlığnı alur boldı çirig Yurt ol yirge salur boldı çirig	11.Əsgər yağmalayaraq azuqəni aldı; və çadırlarını oraya qurdu.

1.Taşkarı aşlığı bolğaç pamal İçkeri boldı ra'iyyet bed-hal	1.Çöldəki ərzaq ayaq altına alınanda; içəridəki xalqın vəziyyəti pisləşdi.
2.Boldı mirzaları hem asru melul Xatırı oldı be-ğayet meşğul	2.Mirzələri də çox məlul oldu; və könlü çox məşğul oldu.
3.Sulhnıng sözin arağa saldı Sulh işini özige aldı	3. Sülh sözünü ortaya gətirdilər ;və sülh işini özləri üçün uyğun bildilər.
4.Eyledi 'arz sözin sultanğa Didi sözümni aytıng xanğa	4.Sözlərini Sultana ərz etdilər; və sözümü Xana söyləyin, dedi.
5.Olturuptur bu sarı Xusrev Şah Bıhüner kuldur u asru birah	5. “Xosrov şah bu tərəfdə oturmuşdur; və hünərsiz və çox pis yoldadır.
6.Ol sarı bar Timür oğlı bisyar Barça cür'etsiz ü bi-neng ü medar	6.Bir tərəfdə də Timur oğulları vardır; və hamısı cürətsiz və şərəfsizdir.
7.Siz ikev bir atanıng oğlı-siz Siz ikevge karaçı bizler-biz	7.Siz ikiniz bir atanın oğlusunuz; və sizə bizlər xidmətçiyik.
8.Siz bizing xan bile sulh eyleng saz Eylengiz resmi- muhabbet ağaz	8.Siz bizim xanımız ilə sülh bağlayın; və arada məhəbbət münasibətinə başlayın.
9.Men arada turayın can birle Sizni yaruşturayın xan birle	9.Mən arada can ilə (səmimiyyətimlə) durum; və sizi Xanla dost edim”.
10.Çün bu sözlerni işitti sultan Xanğa çün didi kabul eyledi xan	10.Sultan bu sözləri eşitdikdə; Xana söylədi, Xan qəbul etdi.
11.Xan rıza bolğaç anıng sözige Dip yiberdiler anıng özige	11.Xan bu sözünə razı olunca; onun özünə göndərdilər.

1.Çün rıza angladı mirzayi-fakir Kıldı sultan yolığa özni esir	1. Fəqir mirzə razı olduğunu anlayanda; özünü Sultanın yolunda fəda etdi.
2.Çıktı vü kördi özi sultannı Lik vehm itti körerge xannı	2. (Mirzə) qaladan çıxdı və Sultanı gördü; fəqət Xanı (Şeybani xanı) görməyinə şübhəsi vardı.
3.Piş-keş eyledi atlar bisyar Barçası yüğrük ü barça rehvar	3. Çox at peşkəş etdi; Hamısı yüyrək və hamısı rahvar.
4.Uşbu sa'at birev itti agah Kim Xazar üstidedür Xusrev Şah	4. Bu saatda biri etdi agah; ki, "Xazar dolaylarındadır Xosrov şah.
5.Xanike xan bile sözi birdür Barça 'alemğa sözi zahirdür	5. (Xosrov şahın) Xanikə xan ilə sözü birdir; və bu bütün aləmdə zahirdir".
6.Çün munı angladı xanı- pür-dil Köprek ol sulhğa boldı mayil	6. Ürəkli Xan bunu anlayınca; sülhə daha çox meyil etdi.
7.Köçüp Uratipedin xanı-zaman Sulhname bitiben kıldı revan	7. Dövrün Xanı Uratipədən köçüb; sülhnamə yazdırıb yerinə yetirdi.
8.Sulhname anı kılğaç xurrem Bardı Uratipe mirzası hem	8. Sülhnamə onu şad edincə; Uratipə mirzəsi də getdi.
9.Hanike xan kademiğa yitti Sulhnıng sözlerini ayttı	9. Xanikə xan hüzuruna çıxdı; və barış şərtlərini söylədi.
10.Sulhğa eyledi terğib besi Yaxşı söz eyledi tertib besi	10. Barış üçün çox həvəsləndirdi; və çox gözəl sözlər tərtib etdi .
11.Didi "Tenbel sanga bir nökerdür Haliya öz başığa serverdür	11. Dedi: "Tənbəl sənə bir nökərdir, fəqət indi öz başına sərvərdir.

1.Andican mülkide hakimdür özi Yayılıptur barı 'alemğa sözi	1. Əndican mülkündə hakimdir özü; və bütün aləmə yayılmışdır sözü.
2.İlimizni çapadur peyveste Bizni 'aciz tapadur peyveste	2.Şəhərimizi talan etməkdədir daim; və bizi aciz etməkdədir daim.
3.Xan ağang birle yaraşsang fi'1-hal Bat Tenbelni kılur-biz pamal"	3.Xan qardaşınla uyğun hərəkət etsən; Tənbəli dərhal ayaq altına alarıq".
4.Tüşti bu söz barı ilge ma'kul Kıldılar sözlerini barça kabul	4.Bu söz bütün xalq tərəfindən qarşılandı məqbul ; və sözlərini hamı etdi qəbul.
5.Xanğa Xanike bitidi mektub Xub u merğub u fesahat-üslub **XLIII** **Hazreti- İmamü'z-zaman ve xallfetü'r-rahman tapuğıda Xanike xanıng derdi- dil kılğanı ve niyaz yüzidin bitigen sözleri** 6.Sözi bu kim xan ağam hazretide Bendelik birle du'a xıdmetide	5.Xanikə gözəl, bəyənilən və fəsih üslub; yazdı xana bir məktub. **XLIII** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin xidmətində Xanikə xanın könlündəki dərdlərini danışması və yalvararaq yazdığı sözlər** 6.Sözü bu: "Xan ağam hüzurunda; qulluq ilə dua etməkdəyəm.
7.Hazretide sözüm olsun ma`lum Xıdmetide sözüm olsun ma'lum	7.Hüzurunda sözüm məlum olsun; və xidmətində sözüm məlum olsun.
8.Min ezeldin sanga xidmetçi-min Her işinge basa himmetçi-min	8.Mən əzəldən sənə xidmətçiyəm; və hər işinə çox köməkçiyəm.
9.Sin kirip alğalı Türkistannı Min ayamadım sindin cannı	9.Sən girib Türküstanı almaq istəyəndə; mən səndən canımı əsirgəmədim.

1.Kal'a alurda sanga yar oldum Uruş eylerge mededkar oldum	1.Qala almaqda sənə yar oldum; döyüş zamanı da mədədkar oldum.
2.İmdi kim tüşti Semerkand sanga Nazarıng tüşmedi bir vakt manga	2.İndi Səmərqəndi ələ keçirdiyin halda; bir dəfə olsun mənə baxmadın (mənimlə maraqlanmadın).
3.Xıdmetimni unutup-sin guya Özgeçe resm tutup-sin guya	3.Sanki xidmətimi unutmuşsan; və başqa bir yol tutmuşsan.
4.İmdi hem bolsa mini unutma Yatlık resmini utru tutma	4.İndi olsun, məni unutma; yad kimi davranma!
5.Babur üçün ğazab itme zahir Kim anıng işi boluptur axir	5.Babur üçün qəzəb etmə, çünki onun işi sona çatmışdır.
6.Ger anga bende mededkar oldum Yaman il sözi bile yar oldum	6.Hər nə qədər ona mədədkar oldum; pis kimsələrin sözüylə ona yar oldum (pis kimsələrin sözünə aldandım).
7.Bilmedim bilmesime bolma mening Ki be-ğayet kereming bar sening	7. Aldanmağıma baxma mənim; çünki kərəmin çoxdur sənin,
8.Mini dermande kılıptur Tenbel Mini biçare biliptür Tenbel	8. Məni taqətdən salıbdır Tənbəl; və məni zavallı bilibdir Tənbəl.
9.Sin mening birle eger sulh itseng Ya Hisar üstiğe barıp yitseng	9.Əgər sən mənimlə sülh etsən; yaxud Hisar üstünə varıb getsən,
10.Min atımnı yiberip kiltüreyin Tenbel üstiğe yitiben turayın	10. Mən atımı gətirərəm; və Tənbəl üstünə varıb gedərəm.
11.Cem' tut sin bu tarafdın xatır Kim xilaf olmağusıdur zahir	11.Bu tərəfdən xatircəm ol; və bunun əksi olmayacaqdır".

1.Xan Semerkand yeter sa'atda Taxtıda menzil iter sa'atda	1.Xan Səmərqəndə çatdığı saatda; taxtına oturduğu saatda,
2.Yetti Xanikedin uşbu mektub Xan dağı ilçisini kördi xub	2.Xanikədən bu məktub yetişdi; Xan da onun elçisini çox gözəl qarşıladı.
3.Sulh saz eylediler ikki xan Boldı xoş-hal bu işdin sultan	3.İki xan sülh sözünü danışdılar; və Sultanın bu işdən könlü xoş oldu.
XLIV **Hazreti- İmamü'z-zaman ve xalifetü'r-rahman Xanike xan derdi- dilige rahm kılıp yaraşkanı ve Semerkanddın Buxarağa kilip Ka'besin tavaf kılıp Buxara çirigi bile Muzafferü'd-dln Sultan Mahmudnı Xarezm vilayetining fethi üçün yibergeni**	**XLIV** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin Xanikə xanın dərdi-dilinə rəhmi gəlib yaxınlıq göstərməsi və Səmərqənddən Buxaraya gəlib Kəbəsini tavaf edib Buxara əsgəri ilə Müzəffərüddin Sultan Mahmudu Xarəzm vilayətinin fəthi üçün göndərməsi**
4.Xanike xan bile çün kıldı yaraş Kıldı xan Ka'be tavafını telaş	4.Xanikə xan ilə sülh edincə Xan; Kəbənin tavafına getdi.
5.Ya'ni kim kildi Buxara sarı Anasın körgeli zılli- barı	5.Yəni ki, Allahın kölgəsi anasını; görmək üçün Buxaraya gəldi.
6.Kildi vü Ka'besini kıldı tavaf Kıldılar bendeligini eşraf	6.Gəlib Kəbəsini tavaf etdi; şəhər əşrafı qulluq göstərdi.
7.Ol Buxarada idi kim nagah Kildi bir Özbek ü didi ey şah	7.O, Buxarada olanda nagah; bir özbək gəlib dedi ki: “Ey Şah.

1.Sanga Xarezm ili talibdür Bigige vehm besi ğalibdür	1.Xarəzm xalqı səni istəməkdədir; bu səbəbdən oranın bəyi çox qorxmaqdadır.
2.Gerçi biginiıng atıdur Behbud Lik il andın imestür xoşnud	2.Hərçənd bəyinin adıdır Behbud; amma xalq ondan deyildir xoşnud.
3.Nökeri birle ili yek-dil imes Hiç kim hasıl anga mayil imes"	3.Nökəri ilə xalqı yekdil deyildir; və heç kim ona mayil deyildir".
4.Xan bu sözni iştip eyledi cezm Kim münasibdür uşol sarı azm	4.Xan bu sözü eşidəndə o tərəfə; getməyin münasib olduğu qərarını verdi.
5.Didi Xarezm kolumğa kirse Tingri ol mülkni manga birse	5. Dedi: "Xarəzm əlimə keçsə; və Tanrı o mülkü mənə versə.
6.Özbek ili akılıp kilgüsidür Ot yalın dik çakılıp kilgüsidür	6.Özbək xalqı axıb gələcəkdir; od və alov kimi parlayıb gələcəkdir.
7.Leşkerim bolğusı bi-hadd ü kıyas Dünyining alurığa bolğum esas	7.Əsgərim hədsiz-hesabsız dərəcədə çox olacaqdır; və beləcə dünyanı ələ keçirmək mümkün olacaqdır".
8.Xan bu sözni didi amma sultan Didi yaxşı sağış eyleptür xan	8.Xan bu sözü söyləyəndə; Sultan dedi: "Xan yaxşı düşünmüşdür,
9.Lik bu sarı yakındur yağı Sözleri bar köngülning dağı	9.Fəqət, düşmən buraya yaxındır; və sözləri könlün yarasıdır (könlü yaralamaqdadır).
10.Belxde Şahı- zaman digen bar Belxning ehli anga xıdmet-kar	10.Bəlxdə Şahi-zaman deyilən biri vardır; və Bəlxin xalqı ona bağlıdır.
11.Tirmiz üstide irür Xusrev Şah İrte kiçe işimizdin agah	11. Tirmizin üstündə Xosrov şah vardır; gecə- gündüz işimizdən xəbərdardır (bizi təqib etməkdədir).

1.Kiledür irmiş anga Zü'n-nun hem Anga hemrah niçe arğun hem	1.Zün-nun da ona gəlmişdir ;və bir çox arğun da ona yoldaşdır.
2.Baki Tarxan dağı ol yerde imiş Siz turung köreli Tingri ni dimiş	2.Baki Tarxan da o yerdə imiş; siz durun, görək, Tanrı nə demiş.
3.Kılsangız hükm bu yan min barayın Kat u Xarezmni bir axtarayın	3. Əmr buyursanız mən bu tərəfə gedim; Kat və Xarəzmi alt- üst edim”.
4.Xanğa sultan sözi tüşti ma'kul Kıldı sultan takı hükmini kabul	4.Xana Sultanın sözü gəldi məqbul ; və Sultan da bu hökmü etdi qəbul.
5.Boldı ol xanı- cihandın ferman Kim revan atlana tursun Sultan	5. Atlansın deyə Sultan; oldu. o cahanın xanından fərman
6.Xan sözi birle tilep fazl u dud Atlanur boldı Sultan Mahmud	6.Xanın sözü üzərinə fəzilət və yardım diləyib; Sultan Mahmud atlanır oldu.
7.Boldı xan yarlığı kim uşbu dem Hemreh olsun Cani Big Sultan hem	7.Yenə Xanın buyruğu gəldi bu dəm; Canı Big Sultan da həmrah olsun həm.
8.Anga Konğrat hem olsun hemrah Kim irür rezm işidin agah	8.Savaş işindən anlayan Konğrat da; ona yoldaş olsun.
9.Xan özi yandı Semerkand sarı Allıda ehli- Semerkand barı	9.Xan özü Səmərqənd tərəfinə döndü; bütün Səmərqənd xalqı onun hüzurunda idi (ona bağlı idi).
XLV **Muzafferi'd-din Sultan Mahmud Bahadır Xarezm sarı teveccüh kılğanı**	**XLV** **Müzəffərüddin Sultan Mahmud Bahadırın Xarəzmə yönəlməsi**
10.Tuttı Xarezm yolnı sultan Çikiben rezm kılurğa ferman	10. Xarəzm yolunu tutdu sultan; Savaşmaq üçün çıxarıb fərman .

1.On konup Kat digenge yetti Kal'ası allıda me'va itti	1.On günlük yürüşlə Kat deyilən yerə çatdı; və qalası önündə yerləşdi.
2.Kat xalkı işitip sultannı Çiktiler allıda nakdı- cannı	2.Kat xalqı Sultanın gəldiyini eşidib; hüzurunda canlarını ortaya qoydular.
3.Kılıp ol kal'a ilini razı Çıktılar müfti vü şeyx ü kazı	3.Müfti, şeyx və qazı; qaladan çıxdılar xalqı edib razı.
4.Kaldı daruğa içinde hayran Boldı özi işide ser-gerdan	4.Daruğa qala içində çaşmış halda qaldı; və etdiyi işdən çaşdı.
5.Çıkıp ol dağı ilikke tüşti Şahnıng itekige yapuştı	5.O da qaladan çıxıb xalqa qoşuldu; və Şahın ətəyindən yapışdı (mərhəmət dilədi).
6.Didi sultan ki nidür imdi xaber Aytıngız kim kılalı bat güzer	6.Sultana dedi ki: İndi xəbər nədir; söyləyin dərhal yerinə yetirək.
7.Didiler şeyx Nazar kıldı nifak Tüzdi Behbud ile ayini- nifak	7.Dedilər: Şeyx Nəzər ikiüzlülük etdi; Behbud ilə münafiqlik etdi.
8.Çın Sufini tiletip kiltürdi Anı özige münasib kördi	8.Çın Sufini istədib gətirdi; və onu özünə münasib bildi.
9.Çın Sufi bar Adak bigleridin Pehlivanrak Adak içre barıdın	9.Çın Sufi, Adak (Əndicanın köhnə adı- Ə.Q.) bəylərindəndir; və Adak içində hamısından daha pəhləvandır.
10.İmdi Xarezm alar kolıdadur Kim bilür kim ni alar yolıdadur	10.İndi Xarəzm onların əlindədir; və kim bilir onların yolunda nələr vardır?
11.Özi Behbud irür Xive ara Olturur naz bile mive ara	11.Behbud özü Xivədədir; və naz-nemət içində nazla oturmaqdadır.

1.Bu xaberni işitip ol sultan Atlanur boldı kılıp azmi- revan	1.Sultan bu xəbəri eşidib atlandı; və hərəkət başlandı.
2.Kat ara yüzçe kişini saldı Kolğa anıng çirigin hem aldı	2.Katda yüzə qədər adam saxladı; və onun əsgərini də öz idarəsi altına aldı.
3.Bir konup kıldı vatan Buldumsaz Baktı ol il dağı eylep i'zaz	3.Bir yerləşib Buldumsazı məskən etdi, o xalq Bakini də əzizlədi.
4.Ötüben yitti andın Xarezm Çirigi eylegü dik barısı rezm	4.Əsgərin hamısı vuruşacaq kimi; oradan keçərək Xarəzmə çatdı.
5.Çın Sufi xod işitip sultannı Kaçuray digen ikendür anı	5.Çın Sufi Sultandan xəbər alıb; onu qaçıracağam, demişdir.
6.Lik Xarezm içide niçe yaman Şeyx Nazar birle kılıp 'ahd ü aman	6.Fəqət Xarəzm içində neçə pis adam; Şeyx Nazar ilə etmişdi əhd-peyman.
7.Kal'anı birkitür olğandurlar Barçası cehl ile turğandurlar	7.Qalanı bərkitmişdilər; hamısı cəhalət içində idilər.
8.Çün xaber taptı bu işdin sultan Kıldı fi'l-hal uruşka ferman	8. bu işdən xəbər alanda Sultan; vuruşmaq üçün buyurdu fərman.
9.Çıktı Xarezm ili asru kalın Çın Sufi dik barısı ot u yalın	9.Xarəzm xalqı çox qələbəlik halda qaladan çıxdı; hamısı Çın Sufi kimi od və alovdu.
10.Köp uruş eylediler lik axir Feth sultan sarı boldı zahir	10.Çox vuruşdular, fəqət sonunda; Sultan fəthə müvəffəq oldu.
11.Boldı Xarezm ili barça mağlub Yandılar kal'alarığa menkub	11.Xarəzm xalqı tamam məğlub oldu; və sınıb qalalarına qayıtdı.

1.Türkmandın dağı köp öldi kişi Kişi öltürmek idi Özbek işi	1. Türkməndən də çox insan öldü; və özbəyin işi adam öldürmək idi.
2.Yene bir nevbet uruş kıldılar Kal`adın xalk çıkıp kildiler	2.Yenə bir növbət vuruşdular; və xalq qaladan çıxıb gəldi.
3.Anda hem boldılar asru 'aciz Bolmağay hiç kim andak hergiz	3.Orada da çox aciz oldular; heç kim əsla onların gününə düşməsin.
4.Tanglası kahr kılıp sultanğa Yörüben saldı uruş kurğanğa	4.Sabah Sultanı qəhr edərək; kurqana hərəkət edib döyüşə girdilər.
5.Boldı ol kün dağı bisyar uruş Boldı bisyar dil-azar uruş	5.O gün də çox; üzücü döyüş oldu.
6.İçkeri taşkarı köp il öldi Kal'ası vehm ile muhkem oldı	6.İçəridə, çöldə çox xalq öldü; və qalanı qorxu bürüdü.
7.Anda hem boldı besi xalk telef Boldı il naveki- mihnetğa hedef	7.Orada da çox xalq tələf oldu; və xalq möhnət oxuna hədəf oldu (sıxıntıya düşdü).
8.Salıban kal`anı sultanı- kebir Eyledi cilve-gehin taxt u zir	8.O böyük sultan qalanı buraxaraq; ətrafında dolanmağa başladı.
9.Karakuş mülkigeçe çapturdı Türkman ivlerini tapturdı	9.Qaraquş mülkünə qədər ələ keçirdi; və türkmən evlərini tapdırdı.
10.Türkman kızlarını aldılar 'Ayşnıng kuslarını çaldılar	10.Türkmən qızlarını aldılar; və əyləncənin təbilini çaldılar (əyləncəyə başladılar).
11.Karakuş kişveridin ta Xarezm Aldılar barçasını eylep rezm	11. Qaraquş ölkəsindən ta Xarəzmə qədər; hər yeri vuruşaraq aldılar.

1.Yanıp andın alıban mal u yarağ Tüşürüp kolığa esbabı- ferağ	1.Oradan mal-mülk ələ keçirərək; qayıtdı və rahata çəkildi.
2.Kapap olturmak boldı sultan Kim yitip kildi xandın ferman	2.Xandan fərman çatıb gəldiyi zaman; mühasirə edib oturmaqdaydı Sultan.
3.Kim yığıldı bu taraf yağılar Boldılar cem' barı yağılar	3.Düşmənlər bu tərəfə yığıldı; və bütün quldurlar toplandılar.
4.İmdi sultan yitişe kilsün bat Bir zaman eylemesün sabr u sebat	4.Bir an üçün durub dincəlmədən; Sultan tez yetişib gəlsin.
5.Uşbu yarlığ bile sultan hasıl Boldı iv sarı yanarğa mayil	5.Bu fərman ilə; Sultan evinə dönməyə meyl etdi (qayıtdı).
6.İkki kurğannı alıp 'azm itti 'Azm itip rast Buxara yetti	6.İki kurqanı alıb yürüş etdi; və yürüyərək Buxaraya çatdı.
7.Çirigi sağ u selamet barça Rezm eylerde kıyamet barça **XLVI** **Hazreti- İmamü'z-zaman ve xalifetü'r-rahman Muzafferü'd-din Sultan Mahmud Bahadırnı özige koşup Hisar vilayetiğa Xusrev şah üstiğe barğanı**	7.Əsgərinin hamısı sağ- salamat idi; və vuruşmaqda qiyamət idi. **XLVI** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətləri, Müzəffərüddin Sultan Mahmud Bahadırı yanına alıb Hisar vilayətinə, Xosrov şahın üstünə yürüş etməsi**

1.Xanğa çün bardı xaber sultandın Kim yitip kildi filan kurğandın	1.Filan kurqandan Sultanın; gəldiyi xəbəri Xana çatanda,
2.Xan Şibani Cemşid-serir Şahı- nuraniyi- Xurşid-zamir	2.Cəmşid taxtlı, nurani şah; və günəş kimi parlaq Şeybani xan,
3.Atlanur boldı Hisar üstige Andağı mülk ü diyar üstiğe	3. Yürüş etdi Hisar üstünə; oradakı mülk və diyar üstünə.
4.Yiberip hükmini sultanlarğa Yarlığın tabi'yi- fermanlarğa	4.Sultanlara və fərmanına tabe olanlara; hökmünü və buyruğunu göndərib,
5.Atlanıp Karşığa 'azim boldı Zafer allıda mülazim boldı	5.Atlanaraq Karşıya doğru yola çıxdı; və zəfər onun qarşısına çıxdı.
6.Cem' bolğunça çirig her yandın Kilgüçi barğuçı her sultandın	6.Hər sultandan gələn və yanına çatan; əsgər ətrafında toplandı.
7.İrikip Karşını avlar boldı Kuş bile her sarı havlar boldı	7.Karşıya çatıb ova başladı; və quşlarla bərabər hər tərəfə səs-küy saldı.
8.Karşınıng kuşları bisyar bolur Kuşçınıng tu'mesi tayyar bolur	8.Karşının quşları çox olur; və quşçunun yeməyi hazır olur.
9.Turna vü kaz firavan asru Canver anda nümayan asru	9.Durna və qaz orada çoxdur; canavar da orda gözə dəyir.
10.Kırğavul bağlarıda sansız Karçığaynıng sağışıdın cansız	10.Oranın bağlarında çoxlu qırqovul vardı; və hamısı təbiətin pəncəsi ilə cansız haldaydı.

1.Tüzide bağrı karalar bisyar Yer bağırlap yörümekdin efğar	1.Düzlərində çox bağrıqaralar vardı; yer onların bağıraraq yerimələrindən yaralı haldaydı.
2.Murğeki- Karşı üçün her sarı Sayd-ger ilgidin eylep zari	2.Karşının Murğəkində olan bütün quşlar; ovçuların əlindən pərişan halda idilər.
3.Kumrı vü bülbüli nalan irdi Bir bir öz işide hayran irdi	3.Qumru və bülbülü inlərdi; hər biri öz işinə məəttəl idi.
4.**S**a'veler barçaları zar u za'if Min kibi derd ü ğam ilgide nahif	4.Quyruq sallayan quşlar hamısı zar və naçardı; mənim kimi dərd və qəm əlində zəifdi.
5.Her niçük kuş ki bolur devranda Zahiran bar idi barça anda	5.Dünyada nə qədər quş növü varsa; hamısı orada mövcud idi.
6.Kim Süleymanı-zaman anda idi Ya'ni kim hazreti- xan anda idi	6.Ki zamanın Süleymanı orda idi; yəni Xan həzrətləri də orada idi.
7.Kayda kim bolsa Süleyman naçar Vahş ile tayyar bolurlar bisyar	7.Süleyman həzrətləri harda çarəsiz qalsa; yabanı və uçan heyvanlar (əhatəsində) çox olardı.
8.Hüdhüd ol tigredin asla kitmes Hiç türlüg sur ile kaytmas	8.Hüdhüd o çevrədən əsla ayrılmaz; və heç bir şəkildə sur ilə geri dönməz.
9.Bolur ol tigrede her türlüg kuş Yasaban barça uşol yerde konuş	9.O çevrədə hər cür quş vardır; və hamısı ora qonar.
10.Kebk ile tuti şekkerha hem Belki simurğ ile 'anka hem	10.Kəklik ilə şəkər çeynəyən tutuquşu da orada; və bəlkə simurq ilə əbabil(an-ka) də orada.
11.Her sarı barsa idi hazreti- xan Yörüp andak ki Süleymanı-zaman	11.Xan həzrətləri hər hara getsə; sanki zamanın Süleymanı yeriyir kimiydi.

1.Kuşları üstiğe kilürler idi Başığa saye kılurlar irdi	1.Quşlar üstünə gəlirdilər; və başına kölgə edirdilər.
2.Ni 'aceb xannı Süleyman digenim Barı 'alemğa anı xan digenim	2.Xana Süleyman demək çaşmalı şey deyil; o, bütün aləmin xanıdır.
3.Kim anıng hükmidedür vahş ile tayr Hem anıng ilgidedür şer bile xayr	3.Yabanı heyvan(lar) ilə quş(lar) onun hökmü altında olduğundan; şər və xeyir də onun əlindədir.
4.Kim anıng emridedür div ü peri Hükmide yir yüzining xuşk ü teri	4.Div və pəri onun əmrində olduğundan; yer üzünün qurusu və yaşı (quruları və dənizləri) da onun hökmündədir.
5.Xan Süleymanı- zamandur bi-şek Xusrevi- 'alemi- candur bi-şek	5.Xan zamanın Süleymanıdır, şübhəsiz; və can aləminin padşahıdır, şübhəsiz,
6.Ğayeteş xalk anı bilmesler Cari bile xıdmetige kilmesler	6.Xalq onu çox yaxşı bilməz; və canla xidmətinə gəlməz.
7.Bolmasa irdi Süleyman ol xan Fakrın eyler mü idi munça nihan	7. O Xan Süleyman olmasaydı; fakrını bu dərəcə gizlərdimi?
8.Saltanat fakr bile kim tapılur Şahğa fakr işiki kim açılur	8.Səltənət fakr ilə əldə edilir; və Şaha fakr qapısı açılır.
9.Kim ki bu mertebe üzre yitti Saltanat birle anı cem' itti	9.Kim bu mərtəbəyə çatdısa; səltənətlə onu (fakrı) birləşdirdi.
10.Dise bolur anı xanı- devran Belki devranda Süleymanı- zaman	10.Ona demək mümkündür dövranın xanı; bəlkə o bu zamanda dövranın Süleymanı.
11.Bu hikayet ki bitip aheste Eyledim 'arz meni- dil-xaste	11.Ahəstə bitən bu hekayəti; Sultana ərz etdim mən dilxəstə.

1.Kişi bilmes munı xandın özge Kem tüşünur kişi mundak sözge	1. Bunu Xandan başqa heç kim bilməz; və kəmağıl adam bu sözü düşünməz.
2.Bendening sözlerige xan tüşünur Kuş tilidür bu Süleyman tüşünur	2. Mən qulun sözlərini Xan anlar; bu quş dilidir və bunu Süleyman anlar.
3.Söz uzun boldı kiley söz başığa İş füzun boldı kiley söz başığa	3.Sözü uzatmadan başa dönüm; iş çox oldu, indi söz əvvəlinə dönüm.
4.Çün güzer tüşti şehi- adilğa Karşıdin Kesbi digen menzilge	4.Ədalətli şahın yolu Karşıdan; Kesbi deyilən mənzilə düşüncə,
5.Çerx hasidğa mededkar oldı Axteri- nahs anga yar oldı	5.Fələk qısqanana mədədkar oldu; və nəhs ulduzu ona yar oldu.
6.Xan çapıp kuş sala turğan hengam Yıkılıp atı karardı eyyam	6.Xan atını sürüb quş ovladığı məqamda; atı yıxılıb dünyası qaraldı.
7.Xan tüşüp yirge teni boldı figar Nazenin cismiğa yitti azar	7.Xan yerə düşüb yaralandı; və nazlı bədəni incidi.
8.Ten ü canı barı efğar oldı İl ayağı barı na-kar oldı	8.Bədəni də, canı da yaralandı; və əli - ayağı iş görə bilməz oldu.
9.Müddeti xan kolı azurde idi Xalknıng xatırı efsürde idi	9.Bir müddət Xanın qolu incimiş halda idi; və xalqın könlü hüzursuz halda idi.
10.Boldılar bigleri bihal asru Renc ü ğam yolıda pamal asru	10.Bəylərinin çoxu halsız idi; əziyyət və qəm içində ayaq altında qalmışdılar.
11.Bardılar özleridin miskinler Tüzdiler naleni mihr-ayinler	11.Miskinlər, özlərindən keçdilər; və aşiqlər də ahü-nalə etdilər.

1.Köydi bu ğam bile Sultan Mahmud Yetti gerdunğa fiğanıdın dud	1. Sultan Mahmud bu qəmlə yandı; və fəğanından ahı göylərə dayandı.
2.Boldı bisyar perişan-xatır Bolğuça xan işikige hazır	2.Xanın qapısına çatan bir çox adamın; könlü pərişan oldu.
3.Anı körgünçe selamet hasıl Lahza yok idi ğamdın ğafıl	3.Fəqət hüzura girincə salamata qovuşdular (rahatladılar); və bir anda kədərləri yox oldu.
4.Ol mahalda ki kılıp tevsenlik Xanğa körgüzdi felek düşmenlik	4.O mahalda dikbaşlılıq edib; fələk Xana düşmənçilik göstərdi.
5.Şe'rler didi öz ahvalığa Bes münasib özining halığa	5.Öz halına uyğun; bir çox şeir söylədi.
6.Derd-mendane vü dilkeş barça Kabili- nağmeyi- dilkeş barça	6.Hamısı dərdli və könül alan idi; hamısı simvol halında nəğmələr idi.
7.Biri ol şe'rleridin budur Körüngiz kim ni bela xoşgudur	7.O şeirlərindən biri budur; və görün bəlanı nə gözəl ifadə etmişdir.
XLVII **Hazreti- İmamü'z-zaman ve xalifetü'r-rahmannıng derdmendanelik halıda aytkan ebyatıdur** 8.Derd ü ğam biçare könglüm sarı akıldı yene Mini körüp ' ışk otı baştın yana kildi yene	**XLVII** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin dərdli halda söylədiyi beytləridir:** 8.Dərd- qəm zavallı könlümə yönəldi yenə; eşq odu məni görüb başıma gəldi yenə.

1.Ğonçe dik könglüm ğamı-hicranıdın kan bağladı Mujdeyi- vaslın işitip könglüm açıldı yene	1. Qönçə kimi könlüm ayrılığın qəmilə qan ağladı yenə; vəsl müjdəsini eşidəndə könlüm açıldı yenə.
2.Hecr otında natüvan cismim firakıng kiçesi Şem dik baştın ayak furkatda yakıldı yene	2.Sənin ayrılığının gecəsində natəvan cismim; fəraq odunda şam kimi başdan ayağa yandı yenə.
3.Kizler irdim 'ışkını ildin velikin neyleyin Haletim Mecnun kibi 'alemğa yayıldı yene	3.Eşqini aləmdən gizlədirdim, fəqət nə edim; Məcnun kimi halətim dünyaya yayıldı yenə.
4.Furkat atıdın yıkıldım yar kildi sorğalı Ey Şibani yar derdingğa deva kıldı yene	4.Ayrılıq atından yıxıldım, yar soruşmağa gəldi; Ey Şeybani, yar (gəlməklə) (sənin) dərdinə dəva qıldı yenə.
5.Bende ol vakt Buxarada idim Yok ki sahrayı- temennada idim	5.Mən qul o zaman Buxarada idim; Buxarada deyil, təmənna çölündə idim.
6.Kim kilip Karşığa xannı körsem Ol Süleymanı- zamanı körsem	6.Karşıya gəlib Xanı görüm; zamanın Süleymanını görüm(deyə);
7.Bu temenna bile çün atlandım Tün katıp bir ikki kün katlandım	7.Bu təmənna ilə atlanaraq gecəmi gündüzümə qatıb; bir-iki gün əziyyətə qatlaşdım.

1.Kesbige yittim ise andağılar Ya' ni ol menzil u meskendağılar 2.Didiler sureti- halını manga Kim ni iş eyledi bu çerx anga 3.Bu hikayetni işitkeç bisyar Xatırım kayğudın oldı efğar 4.Hasbı- hali itip hazretiğa Asru ta'cil ile bardım katığa 5.Çün anıng bargehiğa yettim Yetkeç ok hazretiğa arz ettim 6.Hasbı- hal uşbuğına matla' idi Matla'ım uşbuğına mısra' idi 7.Kıl feda canımm ger cismi- latifing xastadur Sin selamet bol ki yüz ming can sanga vabastadur 8.Çün bu matlanı işitti ol şah Halet ü derdidin oldı agah 9.Eyledi bendege asru tahsin Kıldı eltaf u 'inayetka karin 10.Bir iki kün çü bu sözdin ötti Sıhhat ol derdlerin hürkütti	1.Kesbiyə çatanda ordakılar; yəni o mənzil və məskəndəkilər; 2. Mənə, vəziyyətin nə olduğunu anlatdılar; çərxi-fələyin ona nə etdiyini anlatdılar. 3.Bu hekayəti eşidəndə; könlüm qayğıdan çox yaralandı. 4.Vəziyyətimi Xana ərz etmək üçün; tez hüzuruna gəldim. 5.Onun bargahına(otağına) çatar- çatmaz; o həzrətə ərz etdim. 6.Həsbi- hal bu zəngin sözlü mətlə idi; və mətləbim bu iki misra idi. 7. Qıl fəda canımı (ə)gər cismi-lətifin xəstədir; Sən səlamət ol ki, yüz min can sənə vabəstədir. 8. Bu mətləni eşidəndə o şah; dərd və halətimdən oldu agah. 9.Mən qula çox afərinlər etdi; lütf və inayətlər etdi. 10. Bu sözün üzərindən bir- iki gün keçəndə; səhhət o dərdləri apardı.

1.Yığılıp irdi barı sultanlar Ğaniler birle barı oğlanlar	1. Bütün sultanlar, igidlər (?) ilə; bütün oğlanlar toplanmış idi.
2.Çirigi cem' bolup irdi tamam Xayldın Karşı tolup irdi tamam	2.Tamam əsgəri toplanmış idi; və Karşı xalqla dolmuş idi.
3.Uşbu haletde yetip kildi birev Xasm sözin aytıp kildi birev	3.Elə bu halətdə biri düşmən haqqında; xəbər vermək üzrə çıxıb gəldi.
4.Sözi el-kıssa bu kim Xusrev Şah Boluban öz xatarıdın agah	4.Qısası, sözü bu idi ki, “Xosrov şah; onun könlündən keçənlərdən olub agah.
5.Cem' itip Kunduz u Bağlan çirigin Kiltürüp Keş ü Bedexşan çirigin	5.Kunduz və Bağlan əsgərini toplayıb; Keş və Bədəxşan əsgərini gətirib,
6.Tiletip barça Hisar ehlini Yığdı ol mülk ü diyar ehlini	6.Bütün Hisar xalqını diləyərək; o ölkə və o diyar insanlarını topladı.
7.Veli Bigni tiletip Xuttelandın Çirigin yığdı tilep her yandın	7.Xuttelandan Vəli bəyi istədib; hər tərəfdən əsgərini istəyib topladı.
8.Pir Veli birle yığıldı Baki Rezm bezmide bolay dip saki	8.Savaş məclisində olum deyə saqi; gəldi buraya həm Pir Vəli ilə Baki.
9.Tört ağa ini cem' oldılar Lik enduh bile toldılar	9.Dörd böyük və kiçik qardaş toplaşdılar; fəqət kədərlə doldular.
10.Aldılar irse çirigning sanın Töktiler irse ulusnıng kanın	10.Əsgərin tamamını alıb; xalqın qanını tökərək,
11.Kirdi defterge kişi otuz ming Lik her biride kayğu yüz ming	11. Dəftərə otuz min nəfər yazıldı; fəqət hər birində yüz min qayğı vardı.

1.Kim nitip Özbek ile sançışalı Ni kılıp kisten ile yançışalı	1.Ki,nə deyib özbəklə vuruşaq ;və nə edib gürzlə döyüşək.
2.Çün ağa ini bile Xusrev Şah Tüzdi ol nev' ile xayl u sipah	2.Böyük və kiçik qardasla Xosrov şah; bu növ ilə bütün insanları və ordunu düzdülər.
3.Yürekin toxtata almay miskin Ağa inisi birle bes ğam-gin	3.Miskin ürəyini toxdada bilmədi (həyəcanını dindirə bilmədi); böyük və kiçik qardaş çox qəmli (idi).
4.Meşveret eylediler törtelesi Fikrini sıyladılar törtelesi	4.Dördü də müzakirə etdilər; və bir-birlərinə fikirlərini dedilər.
5.Didiler kim uruşa almas-biz Xan kolığa turuşa almas-biz	5. Dedilər:"Biz vuruşa bilmərik; və Xana qarşı çıxa bilmərik".
6.Kul idiler barı ni kılsunlar Şahnıng allığa ni kilsünler	6.Hamısı qul idilər, nə etsinlər ;və şahın qarşısına necə gəlsinlər (necə qarşı çıxsınlar).
7.Bu kingeş birle yörüp ol törtev Boldılar her biri bir ğamge kirev	7.O dörd nəfər bu məşvərətlə hərəkət edib; hər biri bir (cür) qəmlə doldu.
8.Boldı ol tört işi rem kılmak Çarkul özlerige dem kılmak	8.O dörd (adamın) işi ram etmək idi; və vuruşanları öz tərəflrinə çəkmək idi.
9.Hiç kemlik yok idi leşkerdin Mal ile milket ü kişverdin	9.Əsgərdən, mal, mülk və ölkədən ötrü: heç əksiklik yoxdu.
10.Lik Tingri salıp irdi korkunç Canlarını alıp irdi korkunç	10.Fəqət tanrı qorxu salmışdı; və canlarını qorxu bürümüşdü.
11.Akıbet fikr kılıp bi-diller Fikr vadisi ara cahiller	11. Sonunda düşünərək ürəksizlər; fikir vadisindəki cahillər,

1.Yiberip Belx sarı 'acz ü niyaz Şahığa söz yiberip dür u dıraz	1. Göndərdilər Bəlxə əcz və niyazlarını; Şahına da uzun -uzun sözlərini (diləklərini).
2.Tiledi kömeki asru kalın Her biri öz işide ot yalın	2.Köməkçisi çox idi; və hər biri öz işində od- alov kimi idi.
3.Yene bir ilçi Xorasan sarı Yiberip eylediler köp zari	3. Yenə Xorasan tərəfinə bir elçi göndərib; çox ağlayıb sızladılar.
4.Baxtar sarı hem ilçi yiberip Kiltürüp andağı ilni igerip.	4.Baxtar tərəfinə də elçi göndərərək; oradakı xalqı qaytarıb gətirdilər.
5.Belxdin kildi 'Ömer Big başlap Çirigining yaramasın taşlap	5.Əvvəlcə Bəlxdən əsgərin işə yaramazını; buraxıb başda Ömər bəy gəldi.
6.Tört ming Belx çirigi irdi Çün özining kişisin ayırdı	6.Öz adamlarını ayırdıqdan sonra; geridə dörd min Bəlx əsgəri qaldı.
7.Heridin kildi Latif Baxşı Söz üni baxşılar içre yaxşı	7.Sözü və şöhrəti baxşılar içində gözəl bilinən; Lətif Baxşı Heratdan gəldi.
8.İki ming Türk Iraki birle Altı ming çağlı yasakı birle	8.İki min iraqlı türk ilə; altı minə qədər əmrində olanlarla,
9.Baxtardın takı Zü'n-nun kildi Serkeşi- fırkayi- Arğun kildi	9.Baxtardan da Zünnun gəldi; dikbaş Arğun dəstəsi də gəldi.
10.Kildi biş ming kişi anıng bile hem Boldılar barçası yar u hemdem	10.Onunla da beş min nəfər gəldi; hamısı dost və yoldaş oldular”.
11.Kilgüçi çün bu xaberlerni didi Anda körgen ker ü ferlerni didi	11. Gələn kimsə bu xəbərləri bildirdi; və orada gördüyü qüdrət və ehtişamı söylədi.

1.Mundak avaze vü bu tavr xaber Kıldı il könglige fi'1-cümle eser	1.Bu şəkildə şöhrət və bu şəkildə xəbər; xalqın könlünə tamam etdi əsər.
2.Lik ol hal bile hazreti- Xan Kim figar irdi anga cism ile can	2.Lakin Xan həzrətləri elə bir halda idi ki; sanki cismində və canında yaralar vardı.
3.Tenide bar idi azar henuz Bar idi kolları efğar henuz	3.Bədənində hələ ağrı vardı; və qolları hələ yaralı idi.
4.Tikilip Tingrisige bi-perva Yörüp atlandı tilep faslı- Xuda	4.Əndişə etmədən tanrısının hüzurunda durdu; və tanrıdan kömək diləyərək atlandı.
5.Eyledi hükm ki Hamza Sultan Yörüsün ilgeri eylep cevelan	5.Həmzə Sultan cövlan edərək öndən; yerisin deyə, fərman etdi.
6.Anga koştı Cani Big sultannı Saf-der-saf-şiken meydannı	6.Meydanı yaran Canı Big Sultanı; da onun yanına verdi.
7.Haci Ğazi bey ile Kanber bey Kim irür her biri bir server bey	7.Qoşuldu hər biri bir sərvər bəy(olan) ; Hacı Qazi bəy ilə Qənbər bəy.
8.Eyledi hükm ki atlanğay bat Nakd u vakt Seyyid Ahmed Konqrat	8.Zamanın dəyərlisi olan Seyyid Əhməd Konqrat da; dərhal atlansın deyə, əmr verdi.
9.Ol ikevni hem anga koştı xan Her biri bar idi pür-destan	9.Xan, hər biri dastan sahibi olan; o ikisini də onlara qoşdu.
10.Hamza Sultanğa barıp koşulğay Heybetidin il ulus kavrulğay	10.Həmzə Sultana gedib qoşulacaq; və heybətindən məmləkət ulusu qovrulacaq.
11.Anga peyveste Köpek Kuşçı hem Kim irür xanğa kadimi mahrem	11.Köpək Quşçu da xanla bərabər idi; və xanın qədim dostu idi.

1.Yörüben ilgeri iş kılsunlar Xasmnıng ni kılurın bilsünler	1.İrəli yürüş edərək iş görsünlər; və düşmənin nə etdiyini bilsinlər.
2.Çün bularnıng kolını eyledi rast Tingrining lutfını eylep der-xast	2.Xan, bunların qolunu (bir qolda yer alan əsgər topluluğunu) qaydaya qoyunca; Tanrının lütfünü istədi.
3.Eyledi hükm ki Sultan Mahmud Kim irür mazharı- 'adlı- ma'bud	3.Allahın ədalətinə məzhər olan; Sultan Mahmud fərman buyurdu ki
4.Yörüsün ilgeri düşmen sarı Tilesün nusret ü fazlı- bari	4.”İrəliyə, düşmənə doğru yerisin; Tanrının nüsrət və fəzlini diləsin!
5.Anga peyveste Timür Sultan hem Yörüsün hasruını eylep der-hem	5.Timur Sultan da ona qoşulsun; və düşmənini məğlub etsin”!
6.Özi hem bu ikki sultandın song Bu iki can bile canandın song	6.Özü də bu iki sultandan sonra; bu iki can ilə canandan sonra,
7.Yörüdi eyle ki aytıp bolmas Yörüşi vasfıda til ivrülmes	7.Elə yeridi ki, anlatmaq mümkün deyil; və yürüşünü söyləməkdə dil dönməz.
8.Tangıban kol ayağını muhkem Tingri yadı bile köngli xurrem.	8.Əl-ayağını möhkəm bağlayaraq; Tanrının yadı ilə və könlü şad olaraq,
9.Atlanıp kildi Xazar üstiğe Yörüp ol deşt ü diyar üstige	9.Atlanıb Xəzər üstünə; o çöl və diyar üstünə gəldi.
10.Ötüben bardı andın Derbend Kim yitilmes idi burcına kemend	10.Oradan keçərək bürcünə kəmənd çatmayan; yüksək Dərbəndə çatdılar.
11.Bir biyik tağ idi Derbend digen Kim anga yar idi Elvend digen	11. Yüksək bir dağ idi Dərbənd; o dağa ancaq tay idi Əlvənd.

1.Tingri fermanı bile ikki tağ Kılıban ikkisi bir birni atağ	1. Tanrının fərmanı ilə o iki dağ; bir-birinə dayanmışdı.
2.Baş koyup ikkelesi bir yerde Yüz tömen kuh u kemer her birde	2.Hər ikisi bir yerə baş qoymuşdu; və yüz minlərlə dağ və kəmər bir yerdəydi.
3.Her birining başı gerdunğa yitip Her birining kolı Ceyhunğa yitip	3. Hər birinin başı səmaya çatmışdı; hər birinin qolu Ceyhuna çatmışdı.
4.Kafnıng tağı alar allıda pest Yolıda yer digening bir kefi-dest	4.Qaf dağı onların qarşısında çox alçaq idi; yer dediyin isə onların yolunda bir ovuc içi qədər idi.
5.Taşlar yolıda her bir kuhi Sakini- badiyeyi- enduhi	5.Yolundakı daşların hər biri bir dağ qədər idi; və orada oturanlar qəm çölündə oturmuş kimi idi.
6.Karavul tağınıng üstide 'ayan Eyle kim kök üze mahı- taban	6.Göydəki parlaq ay; Qaravul dağının zirvəsində görünurdü.
7.Bar bu tağnıng üstide felek Körünur tam üze tün yayğan tek	7.Bu dağın üzərində bir göyqübbə var idi; və o, bu dam üzərində gecəni yaymış kimi görünurdü.
8.Bir yağaç bar bu iki tağ arası Kabili- bağ ara bulağ arası	8.Yenə bu iki dağ arasında bir ağaclıq məsafə var idi ;və bu məsafə bağ ilə çeşmə arasındakı məsafədən az deyildi.
9.Çeşmeler suyı revan her yandın Tazerak abı- hayatı- candın	9.Hər yandan bulaq suları axmaqdaydı; və o sular, abi -həyatdan daha təzə, can verici idi.
10.Ol iki tağnıng ağzıda cihan San'atı kıldı 'aceb tavr 'ayan	10. O iki dağın ağzında cahan; Tanrının yaradıcı qüdrətini əcayib şəkildə göstərirdi.
11.Bir işik ornatıp ol ikki ara Ol ara birdi uluska me'va	11. O ikisinin arasına bir qapı açıb; oranı xalqa yurd yeri verdi.

1.Mol ulus könglide bu bar irmiş Kim fulan tağ işiki tar irmiş	1. Xəbərsiz xalqın könlündə; filan dağın ətəyi dar imiş düşüncəsi vardı.
2.Andın Özbek nitip ötkey ya Rab Niteg atını yörütkey ya Rab	2.Ey Allahım, özbək oradan necə keçəcək; və atını necə yürüdəcək.
3.Xalk bu söz bile vü Hazreti-Xan Xasmı- din kasdı üçün boldı revan	3.Xalq və Xan həzrətləri bu sözlə; din düşmənini əzmək üçün yola düşdü.
4.Xasm çün Xan xaberini taptı Kim ki kaç didi havadın kaptı	4.Düşmən, Xanın xəbərini alanda; kim ki qaç dedi, havadan qapdı (dərhal qaçmağa başladı).
5.Boldı dermande canı birle Kingeşip yaxşı yaman birle	5.Canı gücsüz oldu; yaxşısı, pisilə görüşdü.
6.Kıldılar ' acznı zahir barça Bu yarağ kördiler axir barça	6.Hamısı acizlik göstərdi; və sonunda hamısı bu çarəyə baş vurdular:
7.Kim uruşnıng sözini koyğaylar Olturup kal'ada at soyğaylar	7.Savaş sözünü buraxacaqlar ;və qalada oturub at kəsəcəklər.
8.Çün bu söz ol arada taptı karar Kim kılur boldılar ol kavm firar	8.Bu sözlə orada aldılar qərar; o qövm edər oldu fərar.
9.Bardı Zü'n-nün u Latif Baxşı Songıdın navek ü ra'd u taxşi	9.Zünnun və Lətif Baxşı getdi; arxalarından da ox, göy gurultusu kimi yağdı.
10.Belxdin kilgen ulus iv sarı Kaçtılar can ara vehm karı	10.Bəlxdən evə sarı gələn xalq; canları qorxusundan qaçdı.
11.Kaldı öz xaylı bile Xusrev Şah Barça ruyı- siyeh ü muyı- siyah	11.Xosrov şah, hamısı üzü qara və siyah saçlı (utanmaz, rəzil adamlarıyla); olan öz adamlarıyla qaldı.

1.Bir inisin yiberür boldı Hisar Barıp ol xayl bile toldı Hisar	1.Bir kiçik qardaşını Hisara göndərdi; və onunla bərabər gedən adamlarla qala doldu.
2.Yene birni yene bir kurğanğa Yiberip muntazır irdi Xanğa	2.Yenə birini bir kurqana; göndərib Xanı gözlədi.
3.Kim kaçan kilse yakınrak kaçkay Fethning yolını Xanğa açğay	3.Nə zaman daha yaxına gəlsə qaçacaq; və fəthin yolunu Xana açacaq.
4.Vahşda olturup irdi hasıl Tingri anı kılıp irdi ğafil	4.Xülasə, Vahşda oturmuşdu; və Tanrı onu qafil qılmışdı.
5.Kim yörüp Hazreti- Xanı-a'zam Kisip ol tağnı şad u xurrem	5.Uca Xan həzrətləri yürüş edib; şad-xürrəm o dağın yolunu kəsdi.
6.Yörüdi mülki- Hisar üstiğe Xalkı- bi-heng ü medar üstiğe	6.Hisar ölkəsinə yürüdü; o namussuz və güvənilməz xalq üzərinə yürüdü.
7.Taş mahallatını yitkeç aldı Xasmnıng canı ara ot saldı	7.Şəhərin kənar səmtlərini aldı; və düşmənin canına od saldı.
8.Salıp ol ilge hezimet asru Aldılar mal u ğanimet asru	8.O xalqı çox zərərə uğradıb; çoxlu mal və qənimət ələ keçirdilər.
9.Bozdılar takı- mukarnas bisyar Aldılar tace vü atlas bisyar	9.Bir çox qübbələri yıxdılar; bir çox tac və atlas (cəvahirat və qiymətli parça) ələ keçirdilər.
10.Kaysı ak raxtğa urdı özini Ötkerip Hind iliğe sözini	10.Bəzisi bəyaz paltarlara büründü; və Hind ölkəsinə sözünü keçirdi.
11.Kaysı dibayı- münakkaş taptı Kaysı ğalı bile mefreş taptı	11.Bəzisi bəzəkli ipək parçalar tapdı; və bəzisi dəyərli xalı və məfrəşlər tapdı.

1.Kaysı xurcın bile hurcı aldı Özi tüşüp anı otğa saldı	1.Bəzisi xurcunu dəyərli şeylərlə doldurdu; və özü düşüb onu (müxalifləri) oda saldı.
2.Kaysığa la'li- Bedaxşan tigdi Kaysığa gevheri- raxşan tigdi.	2.Bəzisinə Bədəxşan yaqutu düşdü; və bəzisinə (də) parlaq almas düşdü.
3.Kaysı altunğa urundı anda Urunup ilge köründi anda	3.Bəzisi orada qızıla büründü; və bürünüb xalqa göründü.
4.Kaysı dür taptı vü kaysı gevher Kıldı araste tac u efser	4.Bəzisi dürr, bəzisi gövhər tapdı; onunla tacını bəzədi.
5.Kaysı firüze bile mervarid Tapıban boldı ulus içre ferid	5.Bəzisi firuzə ilə mirvari tapdı; xalq içində ovçu quş oldu.
6.Kaysı zilüceyi- Kirmani alıp Çıktı il allıda ignige salıp	6.Bəzisi Kirman xalısını alıb; xalqın önündə çiyninə ataraq çıxdı.
7.Kaysı tekye-nemedi- şatrenci Alıban köçti köngüldin renci	7.Bəzisi şahmat şəklində damalı təkkə libasını aldı; və könlündən sıxıntısı getdi.
8.Kaysı yezdi alaça köp aldı Çolğaban anı yükige saldı	8.Bəzisi Yəzd şəhərinə məxsus çox naxışlı parça aldı; və onu büküb yükünə qatdı.
9.Menzil-abadi ve Mısri bisyar Kara vü ak alaça leyl ü nehar	9.Gecə və gündüz kimi olan və mənzil-abadi; və mısri deyilən qara və ağ parça çox idi.
10.Heri abafatığa san yok idi Kand birle köngül asru tok idi	10.Herat toxumasının sayı yox idi; və könül şəkərlə çox tox idi.
11.Şişe şişe saçılıp irdi nebat Kuze kuze tökülüp abı- hayat	11. Şüşə-şüşə bitkilər saçılmışdı; və kuzə-kuzə abi-həyat tökülmüşdü.

1.Kaysıdur abı- hayat anda şarab Kim ol illerni kırıp kıldı xarab	1.Orada abi- həyat kimidir şərab ; və xalqı qırıb etdi xarab .
2.Badesiz yok idi bir virane Barça viraneleri mey-xane	2.Şərabsız yoxdu bir viranə; və bütün viranələri idi meyxanə.
3.Rindler mest çıkıp her yandın Bixaber Xandın u hem sultandın	3.Hər yanda sərxoş şəkildə rindlər var idilər; və bunlar Xandan da, Sultandan da xəbərsiz idilər.
4.Yok alar könglide iman derdi Yüzleri üstide 'isyan gerdi	4.Onların könlündə iman dərdi yoxdu; və üzlərində də üsyan tozu vardı.
5.Köpreki ok uçıda bardılar Köpining içlerini yardılar	5.Çoxu ox ucunda getdilər; və çoxunun içlərini yardılar.
6.Çağır içküçi yarılsa yaxşı Çirigidin dehr arılsa yaxşı	6.Şərab içənlər yarılsa (ikiyə bölünsə) daha yaxşıdır; və dünya o cür əsgərdən təmizlənsə daha yaxşıdır.
7.İçküçilerge bu boldı ahval Kim beyan eyledim ey nik-hısal	7.Ey gözəl təbiətli kimsə; içənlərin halı anlatdığım kimi oldu.
8.İmdi aytay ki niler boldı yene Kıldılar kalğan ulusığa tene	8.İndi yenə nələr olduğunu danışım; qalan xalqın da başına nələr gəldiyini danışım.
9.Soydılar barçasını baştın ayağ Aldılar barçasıdın mal u yarağ	9.Hamısını başdan ayağa soydular; hamısından mal və əşya aldılar.
10.Futa vü könglek xaftanlarını Cübbe vü çekmen ile canlarını	10.Fitə, köynək və qaftanlarını; alıb cübbə, çəkmən (yağmurluq) ilə canlarını,
11.Haşr ili dik barını 'ur eylep Kahr ile canlarığa zur eylep	11.Qiyamət əhli kimi hamısını yaraq-əsləhəsiz buraxıb; qəhrlə canlarına əziyyət edərək,

1.Birining boynığa yip taktılar Birining canığa ot yaktılar	1.Birinin boynuna ip saldılar; birinin canını oda yaxdılar.
2.Birisining otını aldılar Zaxmlık yirlerige saldılar	2.Birinin odunu aldılar; və yaralı yerlərinə basdılar.
3.Biri başı çapıldı ayıra Birining dalusı çıktı kayıra	3.Birinin başı vurularaq gövdəsindən ayrıldı; birinin də çiyni burxularaq çıxdı.
4.Birining boynı sınıp yatıp idi Bedeni kanğa barı batıp idi	4.Birinin boynu qırılıb yatmışdı; və bədəni tamam qana batmışdı.
5.Köpreki küfr ili dik milletsiz Köpreki Hind ili dik sünnetsiz	5.Çoxu küfr əhli kimi imansız idi; və çoxu Hind xalqı kimi sünnətsiz Idi.
6.Kaysı kaçıp idi issi kilip ong Bir kolı ilgeri vü bir kolı song	6.Bəzisi bir qolu öndə və bir qolu arxada olaraq; çaşmış halda ora-bura qaçmaqdaydı.
7.Kaysı kızın tapa almay hayran Kaysı xatunı bile ser-gerdan	7.Bəzisi qızını tapa bilməyib çaşmış; bəzisi arvadını axtarmaqdan başını itirmiş.
8.Kaysı inisidin ayrılğan idi Ah u feryad u figan talğan idi	8.Bəzisi kiçik qardaşından ayrılmış; ah, fəryad və fəğan etməkdə idi.
9.Birige at bile tive ğamı Birige bade bile mive ğamı	9.Biri atla dəvə dərdində idi; biri də şərab və meyvə dərdində idi.
10.Biri yarmak ğamıdın ah kılıp 'Ömrning yolını kütah kılıp	10.Biri pul dərdilə ah edib; ömrün yolunu qısaltmış idi.
11.Biri ak raxtların yad kılıp Kararıp könglini naşad kılıp	11.Biri ağ alt paltarlarını yad etmiş idi; və qaralan könlünü naşad etmiş idi.

1.Kız ana dip çikiben vaveylah Ana kız dip kılıban nale vü ah	1.Qız, ana deyərək fəryad etməkdə idi; ana da qız deyərək ah-nalə etməkdə idi.
2.Ne ata oğlını taptı ol-dem Ne oğulğa atadın kaldı ğam	2. O zaman nə ata oğlunu tapdı; nə də oğula atasından bir dərd qaldı (...düşünə bilməz oldu).
3.Her kişige bolup irdi xali Bar idi asru ğarib ahvali	3.Hər kəs belə; qəribə bir halda idi.
4.Uşol il kim bu bela kördiler Munça teşviş ü cefa kördiler	4.Belə bir bəlaya uğrayan; və bu şəkildə təşviş və cəfa görən xalqı;
5.Yaxşı axtarsang alarnı ey yar Sözge kaytarsang alarnı ey yar	5.Ey dost, onların halını yaxşıca nəql et; sözə çevirib yaxşıca nəql et!
6.Köpreki şer' sözin bilmesler Cehl uykusıdın ayılmaslar	6.Çoxu şəriət sözünü bilməzlər; və cəhalət yuxusundan ayılmazlar.
7.Köpreki Tingri yolıda güm-rah Köpreki dil-siyeh ü name-siyah	7.Çoxu Tanrı yolundan çıxmışdır; çoxunun könlü və alın yazısı siyahdır.
8.Tingrining atın ağızğa almak Tingri Kur'anı sarı köz salmak	8.Tanrının ayələrini ağıza almaq; və Tanrının Quranına göz atmaq,
9.Alar allıda besi 'ayb irdi Köpreki kafir ü bireyb irdi	9.Onların nəzərində çox ayıb idi; çoxu kafir və dinsiz idi.
10.Na-reva iş alar allıda reva Na-seza sözge körüp ilni seza	10.Olmayacaq işlər onların nəzərində rəva idi; uyğun olmayan sözlərə xalqı uyğun görürdülər.
11.Kayda kim bar idi bir bed-mezheb Anda irdi atanıp xoş-mezheb	11.Harada bir bədməzhəbli varsa; orada onlara xoş məzhəbli deyirdilər.

1.Esterabadda turğanlardın Basa sarı dağı kurğanlardın	1. Esterabadda olanlardan; və başqa digər kurqanlardan,
2.Munda il cem' olup irdi besi Kılıban din ara her bir hevesi	2.Din baxımından hər biri başqa həvəs-də olan (her biri eyni bir yol tutan) bir çox xalq; orada (Esterabadda) toplan-mışdı.
3.Birisi rafz-pesend eylep idi Cehl kasrını bülend eylep idi	3.Biri rafıziliyi bəyənmiş; və cəhalət qəsrini ucaltmış idi (son mərtəbəyə çıxarmışdı).
4.Yörür irdi biri mülhid atanıp Ol ulus içre muvahhid atanıp	4.Biri dinsiz(mülhid) adlandırılıb yeriyirdi; xalq isə onlara muvahhid deyirdi.
5.Birige din nasir irdi heves Birige güşeyi- deyr irdi heves	5.Biri dinin ona kömək olmasını arzu edirdi; biri də meyxanə bucağında olmasını arzu edirdi.
6.'Alidin özgeni bilmesler idi Cehl camıdın ayılmaslar idi	6.Hz. Əlidən başqasını bilməzdilər; və cəhalət qədəhindən ayılmazdılar.
7.Barçanıng ağzıda Hayder Hayder Xufteri anda Ebü Bekr ü 'Ömer	7.Hamısının ağzında Heydər, Heydər (Əli) sözü var idi; və Əbubəkr və Ömər onların nəzərində gülünc idi.
8.Kim ki Osman didi öldi anda Kim ' Ali didi kutuldı anda	8.Osman deyən orada ölərdi; Əli deyən orada qurtulardı.
9.Lik alardın 'Ali bizar irür Xatırı barçadın efğar irür	9.Fəqət Əli də onlardan bezmişdi; və könlü hamısından yaralı idi.
10.Şah hem özi aytkan boldı Sözidin cümle 'alem toldı	10.Şahın söylədiyi söz; bütün aləmi bürüdü
11.Kim mening dostluğumdın bisyar İl tamuğ içre köyer bolğay zar	11.Ki, mənim dostluğumdan dolayı bir çox xalq; cəhənnəmdə yanıb inləyəcək.

1.Ol kişiler ki digendür ol şah Boluban hallarıdın agah	1. O insanlar ki demişlər; "Şah halımızdan xəbərdardır".
2.Bu kişiler imiş imdi bildim Şah sözige fedayı- can kıldım	2.(Şahın düşündüyü) bu kimsələrmiş, indi bildim; və Şahın sözünə canımı fəda etdim.
3.Şah Peyğamber aytkan sözdin Çıkmas özge, çıkarıp söz özdin	3.Şah(Əli) Peyğəmbərin sözündən çıxmaz; və özündən də söz söyləməz.
4.Dise hem sözni muvafık aytur Sözini sözige layık aytur	4.Sözünü söyləsə də uyğun söyləyər; və sözünü Peyğəmbərin sözünə layiq söyləyər.
5.Şah Ebü Bekrge ta'zim kılıp Köp tevazu' bile allığa kilip	5.Şah, Əbubəkrə təzim edib; çox təvazökarlıqla xalqa yaxınlaşdı.
6.Dir idi efdali- ashab anı Kıdveyi- zümreyi- ahbab anı	6.(Şah, Əbubəkr haqqında) əshabın ən üstünü; və səhabələr zümrəsinin öndə gələni deyərdi.
7.Çün yörüş kıldı cihandın Sıddık Aldı Xattab anıng ornın tahkik	7.Sıddık (Hz. Əbubəkr) cahandan köçdükdə; Xəttab (Hz. Ömər) onun yerinə keçdi (xəlifə oldu).
8.Şah olup hemdem ü hemraz anga Barça iş küç ara demsaz anga	8.Şah (Hz. Əli) ona dost və həmraz oldu; və bütün iş-gücündə ona dəmsaz oldu.
9.Kılmadı hiç anıng birle xilaf Tutmadı emridin özini mu'af	9.Onunla heç olmadı xilaf; və özünü onun əmrindən tutmadı muaf.
10.Çün barur boldı cihandın Xattab Barça 'Osmanğa yığıldı ashab	10.Xəttab cahandan köçdükdə; səhabələr Hz. Osmanın ətrafında toplaşdı.
11.Anga hem eylemedi şah nifak Tüzdi anıng bile hem mihr ü vifak	11.Şah, ona da tərs düşmədi; və ona da dostluq və yaxınlıq göstərdi.

1.Ta zamani ki kaza yitti anga Çarxdın tiği- cefa yitti anga	1.Ta ki qəza zamanı yetdi; yəni fələyin cəfa oxu ona da çatdı.
2.Sürdi andın song uluska ferman Mustafa ornıda boldı sultan	2.Ondan sonra xalqa fərman göndərdi; və Mustafanın yerinə sultan oldu (onun xəlifəsi oldu).
3.Hiç kaysığa muxalif bolmay Alar eyyamıda ğamdın tolmay	3.Heç birinə müxalif olmadan; və onların zamanında qəmlə dolmadan,
4.Kılmadı dünyi üçün hiç niza' Belki ta kıldı dünyığa veda'	4.Dünyaya vida edənə qədər; dünya işi üçün heç dava etmədi.
5.Şah alar birle bu yanglığ idi yar Ğayeteş her niçe mesxi murdar	5.Şah (Hz. Əli) onlarla bu şəkildə yar idi; bu dostluğu inkar edən adam murdar idi.
6.Şahnıng canibidin düşmen olup Bicihet ğussa vü ğam birle tolup	6.Şahın (Hz. Əlinin) tərəfdarları digərlərinə düşmən olub; səbəbsiz yerə kədər və qəmlə doldular.
7.Ming yıl, ötken kişiler birle müdam Kırlışıp özni kılurlar bed-nam	7.Min il, sözü edilən adamlarla müdam; cəbəlləşib özlərini edirlər bədnam.
8.Her biri müfsid-ayini- vifak Her biri könglide ming yılğı nifak	8.Hər biri uzlaşmaya fəsad qarışdırar; və hər biri könlündə min illik nifaqı saxlayar.
9.Ni münafık il imişler bu il Özlerin ta ne dimişler bu il	9.Onlar haqqında deyildiyi kimi; bu xalq nə münafiq xalq imiş!
10.Şahnıng ruhı alardın bizar Şahnıng köngli alardın der-bar	10.Şahın (Hz. Əlinin) ruhu onlardan rahatsız; və könlü onlardan sıxıntı doludur.
11.Mundak il bolsalar andak ni 'aceb Otka kavursalar andak ni 'aceb.	11.Belə bir xalq olmaqları çaşılacaq şey deyil; və odda qovrulmaqları çaşılacaq şey deyil.

1.Xan çirikige munung dik yağı Uçra ayıtsa bolur baği	1.Xan ordusuna bunun kimi bir düşmən rast gələ bilər deyilsə; (Xana) qarşı gəlinmiş asi olur.
2.Tingri kahrığa seza-var barı Layıkı- tiğ u ser-dar barı	2.Hamısı Tanrının qəhrinə layiqdir; və hamısı sərdarın qılıncına layiqdir.
3.Tingri kay ilni ki makhür eyler Xan çirigin anga mansur eyler	3.Tanrı qəhr edəcəyi xalqa qarşı; Xanın əsgərini müzəffər edər.
4.Xalknıng fı'lleri aynamasa Kanları nefs otıdın kaynamasa	4.Xalqın pis əməlləri uzaq olmasa; və qanları nəfs atəşiylə qaynamasa,
5.Birmes ol kavmğa Tingri tağyir Özi bu nev' didi Hayyı- kadir	5.Tanrı o qövmü dəyişdirməz; Qadir Tanrı onlar üçün belə dedi.
6.Gerçi köp il bozulup savruldı Barça öz yiride vaki' boldı	6.Çox xalq pozulub sovruldu; amma hamısı öz yerində qaldı.
7.Taş mahallatı feth oldı bu tavr Mundak ivrüldi Hisar ehliğa devr	7.Ətrafdakı məhəllələr belə fəth olundu; və Hisar xalqına dövr belə döndü (Hisar xalqının başına bu gəldi).
8.Erkige kılmadılar perva hiç Ol sarı bakmadılar asla hiç	8.Gücündən heç qorxmadılar; və əsla o tərəfə yönəlmədilər.
9.Ötüp andın yörüdi Hazreti-Xan Kılıban xak ile anı yeksan	9.Xan həzrətləri onu (o xalqı) yerlə bir edərək; oradan keçib yürüdü.
10.Yörüdi raxşı- murad üstide Lengeri- Şeyx 'İmad üstide	10.Murad atı üstündə yürüdü; və Şeyx İmad ləngərinə yetişdi.
11.Çirigi barça yığıldı anda Xasmnıng halini bildi anda	11.Əsgərinin hamısı orada toplaşdı; və düşmənin halını orada bildi.

1.Vahşda turğanıdın taptı xaber Vahş ahengi tüzüp kıldı nazar	1.(Düşmənlərin) Vahşda toplaşdığını xəbər alanda; Vahş üzərinə səfərə başladı.
2.Çarlatıp cümleyi- sultanlarnı Tiletip Rüstemi- destanlarnı	2. Çağırıb bütün sultanlarını; dastan qəhrəmanı Rüstəm kimi olanlarını,
3.Didi ey 'alem ara sultanlar Çiktingiz mülk üçün köp canlar	3. Dedi: "Ey aləmdə sultan olanlar; mülk üçün çox candan olanlar.
4.Anga yitip bu sarı kol evürüng Belki yitküçe kolğa kivürüng	4.Oraya çatıb bu tərəfə doğru dönün; və mümkün olduğu qədər (o tərəfləri) ələ keçirin.
5.Zinhar olça üçün çapturmang Yaşurun malların tapturmang	5.Əsla qənimət üçün yağmalamayın; malları saxlayın, tapmayın.
6.Alsangız Tingri dimiş bolsa anı Bolur irkin bu çirig barça ğani	6.Tanrı sözü ilə oraları alsanız; əsgərlərin hamısı zəngin olar.
7.İl bolur mal bolur barça sizing Tüz sizing tağ sizing ğalça sizing	7.Xalq da, mal da, hamısı sizin olar; düz sizin, dağ sizin, qalaça sizin olar.
8.Ger bu sözlerni kulakka almay Bu hikayetğa kulaknı salmay	8.Əgər bu sözləri dinləməsəniz; və bu hekayətə qulaq verməsəniz,
9.Mal dip çapsa kişi xasm tuyar Ayağı kaçmak üçün asru köyer	9.Əsgər mal deyə yağmaya qalxsa düşmən duyar; və ayağı qaçmaq üçün çox yanar (qızışar)".
10.Uşbu sözlerni diben Hazreti-Xan Kıldı yarlığ ki ay olğaç taban	10.Xan həzrətləri bu sözləri deyərək əmr verdi; "Ay parlayanda (ay çıxanda),
11.Hamza Sultan bile Sultan Mahmud Yörüben xasmnı kılsun na-bud	11.Həmzə Sultanla Sultan Mahmud; yürüş edərək düşməni yox etsinlər.

1.Basa kulluk kulı birle tursun Her kişi öz yolı birle tursun	1.Sonra qulları ilə bərabər olub; hər kəs öz yolunu tutsun.
2.Şah Mahmud ile Timür Sultan Öziniıng leşkeri birle yeksan	2.Şah Mahmud ilə Timur Sultan; öz əsgərləri ilə birliktə tamamilə,
3.Xannıng ong kolıdağı bigler ile Rezmning yolıdağı bigler ile	3.Xanın sağ qolunda savaşa girmiş; bəylər ilə bərabər olsun"!
4.Can Vefa irdi birining atı Kim vefadın yaratılmış zatı	4.Birinin Can Vəfa idi adı; və vəfadan yaradılmışdı zatı.
5.Yene birni Urus Xan dirler Rezm ara Rüstemi- destan dirler	5.Yenə birinə Urus Xan deyərlər; və savaşda ona Rüstəmi- dastan deyərlər.
6.Hamza Sultan bile hem soldağılar Yörüsün barça uşol koldağılar	6.Həmzə Sultan ilə soldakılar, yəni o qoldakılar; hamısı birlikdə hərəkət etsin!
7.Uşbu yarlığ bile ol sultanlar Saltanat cismiğa kirgen canlar	7.Elə bu fərman üzərinə sultanlar; və səltənət cisminə girən canlar;
8.Ay Toğa kamçı birip atlarığa Yığıban say kişini katlarığa	8. Ay Tuğa sayılı adamları huzuruna toplayıb; atlarını qamçıladı (hərəkətə gətirdi).
9.Yörüdiler yasanıp leşkerdin Üzdiler yüki ağır leşkerdin	9.Əsgərlərini nizama düzüb; yükü ağır olan əsgərdən ayrılaraq getdilər.
10.Xan dağı songlarıdın derd bile Xatırı- tefrika-perverd bile	10.Xan da onların arxalarından dərd ilə;fikrində bir çox pis gümanlar ilə,
11.Yörüp alğay didi amma il ayağ Kitiben derdi imes irdi sağ	11. Ayağı yeriyə bildiyi halda; dərdi sağalmadı (könlü hüzur tapmadı), dedi.

1.Yoksa peyveste bu tavr işlediler Yazlar çillesi vü kışladılar	1.Daim bu şəkildə hərəkət etdilər; və ovaların çilləsində qışı keçirdilər.
2.Ilğaban özi yörür irdi xan Ong kılur irdi işini Yezdan	2.Xan, özü axın edərək yürüdü; və Tanrı onun işini rast gətirirdi.
3.Xannıng ılğarı mevkuf oldı Fikr birle içi anıng toldı	3.Xanın dəstəsi dayandırıldıqda; içi düşüncəylə doldu:
4.Kim ni yanglığ yörügeyler ol xayl Kaysı yirlerge yitişkey ol seyl	4.O dəstə (müfrəzə) nə şəkildə hərəkət edəcəkdir; və o sel haralara çatacaqdır.
5.Lik ol xayldağı serverler Kim alar hükmidedür leşkerler	5.Lakin o dəstə içində olan; və əsgərlərə başçılıq edən sərvərlər,
6.Tünle ok ozdılar Ak kayçıkayın Ozuban bozdılar Ak kayçıkayın	6.Ağ Kayçıkay dağını keçdilər; və keçərək Ağ Kayçıkayı (Ağ Kayçıkay xalqını) məğlub etdilər.
7.Kayçıkay digeni bir tağı-bülend Kim anıng ignige yitmes Elvend	7.Kayçıkay dediyin yüksək bir dağdı; və ona Əlvənd dağı çatmazdı.
8.Tang atıp kildi ise ol yolda Köp talatkan il idi bir kolda	8.Sabah olanda o yolda; və bir qanadda çox yağmalanmış xalq vardı.
9.Kiçe ok yurtavul ozğan boldı Yoldağı xalknı bozğan boldı	9.Gecə süvarilər keçdi; və yoldakı xalqı məhv etdi.
10.Malın aldurğan ulus halı tebah Bardılar biglerige tartıp ah	10.Malını yağmaladan ulusun halı pərişan idi; Bunlar ah çəkərək bəylərinin yanına çatdılar.
11.Til tüşürdiler anga kim inek Kildi yağmasını başlap Özbek	11.Dil tutdular,xəbər verdi ki, indi; Özbək başda olmaq üzrə yağmalayıb gəldilər.

1.Bu xaberni işitip Xusrev Şah Didi canığa yitip Xusrev Şah	1.Xosrov şah bu xəbəri eşidəndə; öləcək kimi olub dedi (ki):
2.Kim Veli Big yörüben atlansun Xaber almakka yörüp katlansun	2.”Vəli bəy yürüyərək atlansın; və xəbər almağa çalışsın”!
3.Veli Bigge aytıp bu sözni Cib sarıp tuttı kaçarğa özni	3.Vəli bəyə bu sözü söylədikdə qaçmaq üçün; istehkamın yolunu tutdu.
4.Çün Veli taptı xaber sultandın Xaberi kalmadı baş u candın	4.Vəli, Sultandan xəbər alanda ;başını da, canını da unutdu.
5.Özin ağasığa ok yitkürdi Baş kaçurmaknı ğanimet kördi	5.Özün tez qardaşına yetirdi; və başını qurtarmağı qənimət bildi.
6.Sırrını xalk ara açtı Veli Bir kuruk başın alıp kaçtı Veli	6.Vəli sirrini xalqa açdı; və bir quru canını götürüb qaçdı.
7.Kaçtı başın alıp ol kurı-nemek İt süngekni alıban kaçkan tek	7. O nankor başını alıb qaçdı; itin sümüyü alaraq qaçması kimi.
8.Ağası hem anga tabi' boldı Munça yılğı işi zayi' boldı	8. Böyük qardaşı da ona tabe oldu; və bu qədər illik işi zay oldu.
9.Körmedi hiç çirigning gerdin Körmesün hiç kim anıng derdin	9.Özü əsgərin sıxıntısını görmədiyi kimi; heç kim də onun dərdini bilməsin deyə qaçdı.
10.Taşladı ak iv ile çaderni Tüzdürüp xayl bile leşkerni	10.Adamlarıyla əsgərini toplayıb; otağını və çadırını tərk etdi.
11.Kaldı sağıtları barça yirde Özi kaçmak bile batıp tirde	11.Özü qaçmaqla tərə boğuldu; və bütün zirehləri yerdə qaldı.

1.Kaldı bisyar tebilğa andın Boldı bizar tebilğa andın	1.Ardından bir çox dəbilqə qaldı; və dəbilqə ondan bizar oldu.
2.Kaldı andın yişilip zanu-bend Kim bahadırğa kılur-min peyvend	2.Ondan "Bahadır adamlara verərəm" dediyi; bir çox dizlik açılıb qaldı.
3.Tüşti manglaylık bu irdi sözi Kim kirekmes manga kaçkak yüzi	3.Üzü quyulu düşdü, sözü beləydi: Mənə qaçanın üzü gərəkməz.
4.Kaldı bisyar ivi içre kutas Yaxşı atlıkka tüzer-min dip esas	4.Yaxşı atlını bəzəyərəm deyə; evi içində bir çox qotaz (kutas) qaldı;
5.Kaldı upçin toka Bigdin asru Kim kaçar atka ni hacetdur bu	5.Bəydən bir çox toqqa (at kolanı halqaları) da geriyə qaldı; qaçan ata bu niyə gərək olsun!
6.Kaldı bisyar yalav rengbereng Kayu gül-fam u kayu mina-reng	6.Bəzisi gül rəngli və bəzisi mavi rəngli; rəngarəng bir çox ox sadağı (kuburu) qaldı.
7.Cibesining köpi Derbend işi İyesi dik basa Derbend işi	7.Qalxanının çoxu Dərbənd işi idi; və sahibi kimi Dərbənd işi idi.
8.Esliha barçası kaskap kaldı Kaksaban Big dağı yolın aldı	8.Silahların hamısı quruyub qaldı; və quruyaraq bəy də yol aldı.
9.Kaldı yurtıda bolup yalar kak Barçası atkuçı ilge müştak	9.Yaylar yuvasında qaldı; hamısı nişançılara həsrət idi.
10.Bar idi nize kamış bağı dik Boyalıp kanğa barı yağı dik	10.Süngülər qamış bağı kimi idi; və hamısı düşmən kimi qana boyanmışdı.
11.Tuğlar kaldı çaparğa layık Xasm yüzini yaparğa layık	11.Dikəlməyə və düşmənin üzünü; örtməyə layiq tuğlar geridə qaldı.

1.Her nekare ki Big özdin saldı Şadyane çalıngız dip kaldı	1.Bəyin tərk etdiyi hər nağara(təbil); şad şəkildə çalınsın deyə qaldı.
2.Her tarafdın çakıra kaldı nefir Kim yağı kaçtı ne vakt taksir	2.Vaxt daraldıqda düşmən qaçarkən; hər tərəfdən borular səslənməyə başladı.
3.Pişxane bile ak ivge ni san Tam heman irdi sera-perde heman	3.Dam və otaq şəklində olan; bir çox çadır və otaq qaldı.
4.Nakışlar birle muğarrak barça Kılıban cibelerin şak barça	4.Hamısı naxışlarla bəzənmiş; qalxanlarını ikiyə ayırdılar.
5.Tünglüki yilge barıp ak ivning Rüzigarı kararıp ak ivning	5.Otağın pəncərəsi də yelə qapılmış; və otağın rüzgarı qaralmışdı.
6.Pişxane dir idi kim heyhat Kim uçarğa yaramaydur bu kanat	6.Eyvan "Heyhat, bu qanad uçmağa yaramaz." -deyirdi.
7.Örtenip kaldı baver cihane Ot tüşüp içige yane yane	7.Mətbəx içinə atəş; düşüb yana -yana qaldı.
8.Şamyane barı yilge bardı Xışt yilpirdin özini hardı	8.Kölgəliklərin hamısını yel alıb apardı; və kərpic də mızraqdan xarab oldu.
9.Körüben öz bigidin ivni kuruk Kata kaldı körüp ol işni soruk	9.Çadır dirəkləri Bəyin öz evini; tərk etdiyini görəndə hiddətləndi.
10.Boldı pamal iv içre cazim Boluban olça bolurğa cazim	10.Qənimət kimi evlər; ayaq altında qaldı.
11.Kılur irdi uşol iv içre kilim Gerd üstide kalur-min dip hem	11. Torpaq üstündə qalmayaq deyə də; ev içinə (otağa) kilim sərərdi.

1.Bisteri- ayş unutur boldı sözin Mütteka dağı yığışturdı özin	1. Əyləncə döşəyi unudar oldu sözünü; və mütəkkə də yığışdırdı özünü .
2.Maşraba kaldı çağırdın xali Boldı rengin çağırdın xali	2.Sürahi içkidən boşaldı; və rəngli içkidən boş oldu.
3.Uzatıp kaldı surahi boynın Yad iter boldı birevning koynın	3.Sürahi boynunu uzatdı; və birinin qoynunu xatırladı.
4.Küreğe sındı piyale birle Yer koyı irdi havale birle	4.Testi qədəhlərlə bərabər qırıldı; və yerə düşdü.
5.Fısk bisterleri yığrıldı tamam Bertaraf boldı basa şürbi-müdam	5.Xainlik döşəkləri bütün toplandı; və davamlı içmək bərtərəf oldu.
6.Kaçtılar rafizi vü mülhidler Kaldılar muğbeçe vü şahidler	6.Rafizi və dinsizlər qaçdılar; muğbeçə(məcusi) və şahidlər qaldı.
7.Big özi kaçtı vü yolın aldı Lik esbabı- ta'azzum kaldı	7.Bəy özü qaçdı və yol aldı; lakin yola salmağa fürsət qalmadı (yolçu edilmədən qaçdı).
8.Hasıla her ni ki bu müddetde Yığıban saklap idi devletde	8.Hasili, bu müddət içində; nə toplayıb saxladısa,
9.Barçasın taşladı vü kaçtı revan Ta selamet çıkara alğay can	9.Canını qurtarsın deyə; hamısını buraxıb dərhal qaçdı.
10.Çün anıng kaçkanı ma`lum oldı Barçağa hali mefhum oldı	10.Qaçdığı aydın olanda; hər kəs onun halını anladı.
11.Barça sultanlar ili çapkunğa Barıp irdi tağ ile hamunğa	11.Bütün sultanların xalqı axın (yağma) səbəbiylə; dağ və çölə çatmışdılar.

1.Lik Mahmud digen sultannıng Saltanat şehridağı canannıng	1.Lakin Mahmud deyilən Sultanın; səltənət şəhərindəki cananın,
2.Çirigi özi bile cem' irdi Barça pervane vü ol şem' irdi	2.Əsgəri özüylə bərabər idi; hamısı (əsgərlər) pərvanə və o, şam idi.
3.Öz kişisi bile ok atlandı Xasmnı kavlağalı katlandı	3.Öz adamlarıyla dərhal atlandı; və düşməni qovmağa cəhd göstərdi.
4.Rast yurtiğa yitişkeç sultan Andağı il didiler kim asan	4.Sultan yurduna çatanda; oradakı xalq dedi ki:
5.Kiçip irkin bu zaman Ceyhunnı Ozdı bu aradaki hamunnı	5.Bu zamanda Ceyhunu asan keçib; bu aradakı xatadan xilas oldu.
6.Köpreki bar idi tayyar anda Yurtın axtar ni diseng bar anda	6.Bir çoxu orada hazır idi; və yurdu alt-üst edəcək nə desən, orada var idi.
7.Anıng ol barğanın anglap sultan Barğanığa meseli kıldı revan	7.Sultan onun getdiyini anlayanda; o da dərhal yola düşdü.
8.Didi kim barğanıdın kaytmasun Hiç kim anıng sözidin kaytmasun	8. Dedi:Heç kim getməkdən vaz keçməsin; və heç kim onun sözündən dönməsin (sözündən çıxmasın).
9.Özge yurtiğa kılıp 'azmı-duxul Çirigi olçağa boldı meşğül	9.Başqa yurdlara girməyə əzm etdi; əsgəri qənimətlə məşğul oldu.
10.Aldılar olça ala alğunça Saldılar kolnı sala salğunça	10.Ala bildikləri qədər qənimət aldılar; və əllərini sala bildikləri qədər saldılar.
11.Her kişi on cibe alğan boldı Kötere almadı salğan boldı	11.Hər kəs on qalxan almış oldu; və götürə bilmədiyini buraxdı.

1.Her ne kim bar idi ol menzilde Her ne kim bar idi ol mahfilde	1.Hər nə varsa o mənzildə; hər nə varsa o məclisdə;
2.Kötere aldılar ol xayl anı Kaldı bolğay kötere almağanı	2. O camaat onların hamısını götürdü; və götürə bilmədikləri qaldı.
3.Kaçurup yağını dil-xah bile Kiterip bağini dil-xah bile	3.Düşməni ürəyincə qaçırdıb; asiləri ürəyincə dəf edərək,
4.Kaytıban hazreti- sultan kildi Münis ü hem-nefes xan kildi	4.Sultan həzrətləri geri gəldi; o munis və həmnəfəs Xan gəldi.
5.Feth ü firuzluk u nusret ile Kıldı xan xıdmetini rağbet ile	5.Fəth, ehtişam və zəfər ilə; xana can-başla xidmət göstərdi.
6.Özini xan kaşığa yitkürdi Vahş suyı yakasıda kördi	6.Özünü Xanın hüzuruna çatdırdı; və onu Vahş suyu kənarında gördü.
7.Özge xannıng çirigi yaxşı yaman Boldılar olça üçün barça revan	7. Xanın əsgəri yaxşı, pis hamısı; qənimət üçün dərhal hərəkətə keçdilər.
8.Saldılar eyle hezimet ki dime Aldılar ança ğanimet ki dime	8.Elə məğlub etdilər ki; o qədər çox qənimət aldılar ki demə.
9.Koy kuzını sora almaslar idi Ordağa yitküre almaslar idi	9.Qoyun və quzunun sözünü etməzdilər; və onu alıb mərkəzə(qərargaha) apara bilməzdilər.
10.Tive leşkerge sürükler kildi Tivening üstide yükler kildi	10. Sürülər halında orduya dəvələr gəldi; Dəvələr üstündə yüklər gəldi.
11.Yükleri raxt idi rengbereng Şekker ü kand idi teng-be-teng.	11.Dəvələrin yükləri rəngarəng əşya; top-top şəkər və qənd idi.

1.Yılkılar boldı çirigde sansız At u uy toldı çirigde sansız	1. Orduda saysız ilxılar oldu; ordu saysız at və qaramalla doldu.
2.Ne Arab kaldı ne Türk ü Tazik Ne uluğ kaldı vü ne rize şerik	2.Nə ərəb qaldı, nə Türk və nə Tacik qaldı; nə böyük və nə də kiçik şərik qaldı.
3.Bardılar barçaları yağmağa Kaldılar barçaları ğavğağa	3.Hamısı yağmaya getdilər; və hamısı döyüşə çıxdılar.
4.Sordılar bolğay koy üç yüz ming Tivedin kim dimesem otuz ming	4.Üç yüz min qoyun; və heç olmasa otuz min dəvə vardı.
5.At u uy birle takı özge tavar Tört yüz ming bar idi vaktı-şümar	5.At və qaramaldan başqa; sayıldıqda dörd yüz min davar vardı.
6.Bürde sanı imes irdi merkum Lik bu çağlık oluptur ma`lum	6.Götürülənlərin sayı yazılmamışdı; ancaq bu şəkildə bilinirdi.
7.Kim çirigde niçe kim tive vü at Olçadın tüşkeni boldı isbat	7.Əsgərdə nə qədər dəvə və at varsa; qənimətdən artıq qalanı təsbit edildi.
8.Barur irdi anı bir kol yitiben Xıred u huş başıdın kitiben	8. Ağlı və idrakı başından gedərək; bir qola çatmaq üçün vardı.
9.Bar idi kaşıda bir turfe kenız Ya Moğolnıng ilidin alğan kız	9.Hüzurunda çox gözəl bir kəniz vardı; o ya moğol ölkəsindən alınan bir qız idi,
10.Ya 'arabnıng kara beytlikleridin Ya Xalacnıng uzun itlikleridin	10. Ya ərəbin qara çadralılarından idi; yaxud Xalacın uzun boylularından idi.
11.Tive vü at ki bolğay mali Hiç yükdin imes irdi xali	11.Dəvə və at olaraq; ələ keçirilən mallar yüksüz deyildilər.

1.Yitti ma'mur vilayet hasıl Uşbu çapkunğa boluptur daxil	1.Hasili, yeddi abad vilayət; bu yağmaya daxil oldu.
2.Başı Tirmiz ayağı mülki-Hisar Arada kaysı uluslar kim bar	2.(Yağmaya uğrayanlar) ilk öncə Tirmiz, sonra Hisar ölkəsi idi; və içində, kim bilir, daha hansı uluslar var idi.
3.Vahşnıng tigreside bolğanlar Deşti- Kölikke dağı tolğanlar	3.Vahşın ətrafında olanlar; Kölik çölünə də dolanlar,
4.Bir tarafdın digeli Ceyhunnı Bir tarafdın tutalı Taysunnı	4.Bir tərəfdən Ceyhunu deyək; və bir tərəfdən Taysunu tutaq;
5.Bir tarafdın digeli şehri-Saray Yitti barçalarığa kahrı- Xuday	5.Bir tərəfdən Saray şəhəri deyək; hamısına Allahın qəzəbi keçdi.
6.Tört derya boyıda bolğan il Yitti kişver tüzide tolğan il	6.Dörd dərya kənarında olan xalq; və yeddi ölkə ovasına dolan xalq,
7.Barçası boldı mebayi- mensür Bolmasun hiç ya Rab makhur	7.Hamısı yerlə bir oldu; ya Rəbb, bu şəkildə heç kim Allahın qəhrinə uğramasın!
8.Ol kaçış birle barıp Xusrev Şah Rast Kunduzğa barıp taptı penah	8. O qaçışla Xosrov şah; düz Kunduza çatıb oraya sığındı.
9.Hazreti- Xan kaytıp ol yirdin Bir niçe beyt aytıp ol yirdin	9.Xan həzrətləri o yerdən dönüb; ora ilə bağlı bir neçə beyt söyləmiş,
10.Bitiben kıldı revan her sarı Sözini kıldı 'ayan her sarı	10.Yazaraq hər tərəfə göndərdi; və sözünü hər tərəfə bildirdi.
11.Budur ol yerde aytkan ebyat Kim barıdın tamadur abı-hayat	11.O yerdə söylənən; hamısından abi-həyat damlayan beytlər bunlardır.

XLVIII **Hazreti- İmamü'z-zaman ve xallfetü'r-rahmannıng ğazelidür:**	**XLVIII** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin qəzəlidir:**
1.Yüzüngni kördüm ol çartak içinde Açılmış taze gül yafrak içinde	1. Üzünü gördüm o çardaq(çarqat?) içində; açılmış təzə gül kimi yarpaq içində.
2.Tebessüm kılsang ol ğonçe lebingdin Digey-sin bal tamar kaymak içinde	2. O qönçə dodağınla təbəssüm etsən; deyərsən ki, bal damır qaymaq içində.
3.Niçe kizleding ey ra'na ğazalım Meni yandurmağıl avlak içinde	3.Ey gözəl ahum, necə gizləndin; məni boş qaytarma ovlaq içində.
4.Kerem kılğıl kil imdi ey 'azizim Oturğıl dideyi- müştak içinde.	4.Ey əzizim, kərəm et də gəl; və otur müştaq olan göz içində.
5.Cihannıng közi hergiz körmişi yok Ne kıldı leblering sormak içinde.	5.Cahanın gözü əsla görmüş deyil; dodaqların sormaq (əmmək) ilə nə etdi?

1.Kil ey saki yükünüp bir ayak tut Manga dilber bile kışlak içinde	1.Ey saqi,gəl və əyilərək mənə dilbər ilə bərabər; bir qədəh ver qışlaq içində!
2.Manga cevr eyleding ey bağrı taşım Köngülni saklamay dil tak içinde	2.Mənə cövr etdin ey daş qəlblim; könülü saxlama sıxıntı içində.
3.Muxalif Vaxşnı kışlap turурda Turuş birmey turur turmak içinde	3.Müxalif olan Vahşda qışı keçirdiyim zaman; duruş gətirmək mümkün olmaz.
4.Çirigning gerdini körmey kaçıptur Meseldür kul kaçar urmak içinde	4.Əsgərin çıxardığı tozu görmədən qaçmışdır; məsəldir ki, qul kötəkdən qaçar.
5.Şibaniğa biriptür nusretin Hak Kavup-min Xusrevi çıkmak içinde	5.Allah Şeybaniyə yardım etdi; və Xosrovu qaladan çıxarıb qovdum.
6.Çün bu şeir oldı meşhur anda Boldı leşker ili ma`mur anda	6.Bu şeir o zaman məşhur olunca; qoşunun eli abad oldu.

1.Xanike xandın boldı bu xaber Kim inisi bile tüzdi leşker	1.Xanikə xandan kiçik qardaşıyla; əsgər toplayır xəbəri gəldi.
2.Tenbel üstige barıp kıldı kapal İmdi kurğan içidedür Tenbel	2.Tənbəl üstünə gedib mühasirə etdi; Tənbəl indi kurqanda həbsdədir.
3.Dir imişler ki bu yirni alsak Nusret ü feth kusını çalsak	3. Deyirmişlər: Bu yeri alaq; nüsrət və fəth təbilini çalaq.
4.Baralı rast Semerkand sarı Kim irür talibimiz xalk barı	4.Xalq, hamısı bizi istədiyi üçün; indi düz Səmərqəndə çataq.
5.Yene bu söz dağı boldı nagah Kim alarğa pir imiş Xusrev Şah	5.Yenə bu söz qəflətən söyləndi ki; onların (yəni Səmərqənd xalqının) piri Xosrov şah imiş.
6.Xatları kilmiş anga key-serdar Biz sanga can bile bardur-biz yar	6.(Xosrov şahdan) bu yazı gəlmiş: “Ey sərdar; biz sənə candan bağlıyıq,yar.
7.Bardı xan üstünge bol merdane Kim açılğaç bu kerret Ferğane	7.Bu dəfə Fərqanə yolu açılsın deyə, Xanın üstünə igidcə getdi.
8.Biz Semerkand sarı barur-biz Bir bir ol mülkni axtarur-biz	8.Biz Səmərqəndə doğru gedərik; və bir-bir o mülkü ələ keçirərik.
9.Maslahat birle yaraşıptur-biz Bir birimizni karaşıptur-biz	9.İş baxımından bir-birimizə uyğunuq; və bir-birimizi nəzərə almaqdayıq”.
10.Bu xaberlerni sema' itkeç xan Bolup aşufte yanar boldı revan	10.Xan bu xəbərləri eşidəndə; pərişan olub dərhal geri döndü.
11.Özi devlet bile taxtığa yanıp Tüşti Hak nusreti birle kıvanıp	11.Özü dövlətlə taxtına dönüb; Allahın köməyinə güvənərək oraya çatdı.

1.Bardı öz kişverige her sultan Kim alarğa birip irdi bu xan	1.Hər sultan, bu xanın onlara; verdiyi ölkəyə çatdı.
2.Xan imes nakdı- Sikenderdür bu Ya xilafet bile Haydardur bu	2.O, xan deyil, İsgəndərin nəqdidir; yaxud da xilafətlə Heydərdir (Hz. Əli).
3.Dünyi almakka Sikenderlık iter Din esası bile Haydarlık iter	3.Dünyanı ələ keçirmək üçün İsgəndərlik edər; və din əsası ilə Heydərlik edər.
4.Bu irür dünyide maksud anga Kim yitip din yolıda sud anga	4.Dünyada məqsədi budur ki;din yolunda faydalı olsun .
5.Axiret ivini ma'mur itkey Anda hem özini mansur itkey	5.Beləcə axirət evini mamur(abad) etsin;Orada özünü mənsur etsin.
6.Şer' bostanığa zinet birgey Xarnı gül itekidin tirgey	6.Şəriət bustanına ziynət versin; və tikanı gülün ətəyindən dərsin.
7.Şer' erbabığa eylep yari Tingrining hükmini kılğay cari	7.Şəriət ərbabına kömək etsin; və Tanrının hökmünü icra etsin.
8.Tingri maksudığa yitkürsün anı Nazarı- lutf bile körsün anı	8.Tanrı onu muradına çatdırsın; və lütf nəzəriylə ona baxsın!
9.Tingri birsün kolığa camı-murad Tingri birsün barı işige küşad	9.Tanrı əlinə murad qədəhi versin; və Allah bütün işlərində kömək olsun!
10.Kalmasun könglide hiç armanı Bolmasun hasret ile xırmanı	10.Könlündə heç həsədi qalmasın; və həsrət ilə ümidsizliyə düşməsin!
11.Tingri kılsun anga bisyar kerem Kalmasun xatırığa hergiz ğam	11.Tanrı ona çox etsin kərəm ; və könlündə əsla qalmasın qəm

1.Tüze birsün barı şuğlını anga Tuta birsün ini oğlını anga	1.Onun bütün işini düzəltsin; və kiçik qardaş və oğlunu ona bağlı etsin!
2.Her sarı kolın uzatsa yitsün Düşmeni barça ulusdın kitsün	2.Əlini hara uzatsa çatsın; və düşməni bütün ölkədən getsin!
3.Bu du'alar ki kemine kıldım Bu du'a birle katığa kildim	3.Acizanə etdiyim; bu dualarla hüzuruna gəldim.
4.Eylesün Tingri icabetğa karin Aytıngız barça yaranlar amin	4.Tanrı bu duaları yerinə yetirsin; bütün dostlar amin desin!
5.İşitip-men ki du' a kılğanda Ya'ni söz Tingri' ge aytılğanda	5. Mən eşitdim o,dua edəndə; yəni Tanrıya niyaz edəndə:
6.Kim ki amin dise xallakı-vedud Eylegey tört ferişte mevcud	6.Kim amin desə mərhəmətli Tanrı; dörd mələk var edəcək.
7.Kim bu amin digüçige dayim Bolup ol tört ferişte xadim	7.Ki, bu amin deyənlərə daima; o dörd mələk xidmət edib,
8.Eylegeyler anga peyveste du'a Ta kıyamet küni bolğay peyda	8. Daima dua edəcəklər ki;qiyamət günündə fayda tapsınlar.
9.Tört irür harf digen aminde Kim kılur her bir ölügni zinde	9.Amində dörd hərf vardır; və (bunların) hər biri ölünü dirildər.
10.Her birining şerefidin hasıl Mülki eyledi xallakı- il	10.İnsanları yaradan Tanrı; hər mülkü hər birinin şərəfi hörmətinə var etdi.
11.Ol kişi kim manga bu sözni didi Sözi bisyar pesendide idi	11.Mənə bu sözü söyləyən o kimsənin; sözü çox bəyənilmişdi.

1.İtikad eylese bolur özige İtimad eylese bolur sözige	1.Özünə etiqad edilsə olar; və sözünə etimad edilsə olar.
2.Pes bu sözine siz ey ehli-yakin Yangı baştın yene aytıng amin	2.Ey iman əhli, siz onun bu sözünə; yeni başdan amin deyin.
3.Kim Xudavendi- kerim ğaffar Eylegey xanğa 'inayet bisyar	3.Qaffar olan uca Allah; Xana bir çox inayət etsin!
4.Feth bolğay anga Tebriz ü 'Irak Bu sarı Mangkut u Kalmak u Kazak	4.Təbriz və İraq, bu tərəfdən; Manqkut, Kalmak və Kazak o tərəfdən fəth edilsin!
5.Rum deridin tuta tacın u Xıta Açа birsün anga eltafı- Xuda	5.Allahın lütfü ona Rum(Anadolu) hüdudundan; Xıtaya qədər olan yerlərin tacını nəsib etsin!
XLIX **Hazreti- İmamü z-zaman ve xalıfetü r-rahman Moğol üstige atlanıp Cihangır Mirzanı kaçurup Xocend kal'asını alıp bozğanı:**	**XLIX** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin moğol üstünə atlanıb Cahangir Mirzəni qaçıraraq, Xocənd qalasını ələ keçirərək darmadağın etməsi**
6.Hazreti- xanı- Süleyman-mikdar Özining taxtıda çün taptı karar	6.Süleyman qüdrətli Xan həzrətləri; öz taxtında qərar tutanda,
7.Eyledi hükm ki katlansunlar Bir ay ötkeç çirig atlansunlar	7.Hökm eylədi ki, əsgər cəhd göstərsin; və bir ay sonrayadək səfərə hazır olsun.
8.Kim Moğol işini bir yan kılalı Feth ü nusret bile kaytıp kileli	8.Moğolun işini bərtərəf edək; fəth və nüsrətlə geri dönək.
9.Xan digen fırsat u bulcar bile Yığılıp kildi barı car bile	9.Xan, bir fürsətdə bağırıb-çağıran; əsgərləriylə toplanıb gəldi.

1.Lik şehzade ki derkar irdi Mingçe yaxşı yigiti bar irdi	1.Lakin, şahzadə iş bilən,işgüzardı; minə qədər yaxşı igidi vardı.
2.Bu xaberlerni işitkeç ol xan Eyledi hükm ki hem uşbu zaman	2. Bu xəbərləri eşidəndə o xan; Hökmünü eylədi bəyan:
3.Çirig ol mülk sarı 'azm itsün 'Azmnı cezm kılıp rezm itsün	3.Əsgər o mülkə doğru yerisin; və qərarlı şəkildə vuruşsın!
4.Xan Cihan-gir tapa 'azm itkeç 'Azmın ol mülk sarı cezm itkeç	4.Xan, Cahangirə doğru əzm edəndə; və niyyətini o mülkə çevirəndə,
5.Xıredi- xurde-nüvis itti beyan Kim kılur ikki cihan-gir kıran	5.İncə düşüncəlilər iki cahangirin; birləşəcəyini bildirdilər.
6.Bu hikayetni işitkeç bende Uşbu söz başığa yitkeç bende	6.Mən qul bu hekayəti eşidəndə; Xanın qərarını öyrənəndə;
7.Didim özüm bile kim ey nadan Bu nidür kim xıreding kıldı beyan	7. Dedim öz-özümə, ey nadan; bu nə işdir ki, ağlın sənə etdi bəyan.
8.Ger anıng atı Cihangir irür Şivesi kabili- tahrir irür	8.Baxmayaraq onun adı Cahangirdir; onun şivəsini (tərzini) yazmaq mümkündür.
9.Xan cihangir irür ma'nada Xıredi bir irür ma'nada	9.Xan mənada cahangirdir; ağlı mənada təkdir,birdir.
10.Bu cihangir kaşında nidür ol Munı körgeç kim anga salğay yol	10.Bu cahangir qarşısında o nədir; və bunu görəndə kim ona doğru gedəcək?
11.Kimge kim dideyi-ma'nabin bar Anga püşide imes bu esrar	11. Kimdə ki mənanı görən göz var; onun üçün gizli deyildir bu əsrar.

1.Padişeh nurı- Xudadur şeksiz Padişeh şem'i- xüdadur şeksiz	1. Şübhəsiz, padşah Allahın nurudur; və şübhəsiz,padşah allahın şamıdır.
2.Padişeh mertebesi 'alidür Padişeh kevkebesi alidür	2.Padşahın mərtəbəsi ucadır; və göydəki ulduzu yüksəkdir.
3.Lik bisyar tefavütler bar Padişehler arasında ey yar	3.Fəqət, çox təfavütlər var; ey dost, padşahlar arasında,ey dost.
4.Kayda kim nurı- İlahi köprek Devleti- na-mütenahi köprek	4.Harada ki ilahi nur daha çoxdur; ucsuz-bucaqsız dövlət orada daha çoxdur.
5.Kaysınıng tünglikidin bir pertev Ruşen eylep anı eyler Xusrev	5.Bəzisinin pəncərəsindən bir işıq; parlayıb onu padşah edər.
6.Kaysining işikidin kirdi kuyaş Eyledi nur bile anı faş	6.Bəzisinin qapısından günəş girdi; və onu o nurla aydınlatdı.
7.Kaysı sahra ara kıldı mesken Eyledi bağrı üçün yerni vatan	7.Bəzisi səhralarda yerləşdi; və yaxınları üçün o yeri vətən eylədi.
8.Nur çün yetti anga yayıldı Nurnıng köngli takı açıldı	8.Nur ona çatanda yayıldı; və nurun könlü də təzələndi.
9.Meskenige yaraşa tüşti nur Himmetiğa yaraşa taptı huzur	9.Nur, məskəninə uyğun şəkildə endi; və (padşah) himmətinə uyğun şəkildə hüzur tapdı.
10.Xandın özge ni dimek nurı- Xuda Özge şehler ni dimek şem'i- xuda	10.Xan üçün Allahın nurundan başqa nə deyilir; və padşahların hidayətinin şamı olduğundan başqa nə deyilir?
11.Anga oxşar ki tüşer yerge kuyaş Barça il anı kuyaş dirler faş	11.Dünyaya nur saçan günəşə bənzər; və ellər ona görünən günəşdir, deyərlər.

1.Lik tahkik kuyaş irmes ol Mihr zatığa tutaş irmes ol	1.Fəqət, gerçəkdə o günəş deyildir; və günəşin zatına uyğun deyildir.
2.Kuyaş oldur ki irür gerdunda Pertevi bahr bile hamunda	2.Göydəki günəş odur ki, göydə olur; və parıltısı dənizlərdə və çöllərdə olur (yayılır).
3.Ol-ki bar yerde anıng pertevidür Pertevi içre körüngen zavidür	3.Yerdə olan onun aydınlığıdır; və aydınlığı içində görünən parıltısıdır.
4.Pertev içide körüngen zavlar Boldı yir yüzideki Xusrevler.	4.Və aydınlıq içində görünən parıltılar; yer üzündəki xosrovlardır.
5.Asman içre kuyaşı- taban Bar bu eyyamda Şibani- xan	5.Göydəki parlaq günəş; bu zamanda Şeybani xandır.
6.Hasılı- kıssa uşol xanı- dilir Eylegeç hamle uşol nev' ki şir	6.Sözün qısası, o ürəkli Xan; həmlə edincə sanki bir aslan.
7.Bayağı şahı- cihangir-nişan Bişesin xali itip kaçtı revan	7.Öncəki cahangir kimi padşah; padşahlığını tərk edib qaçdı.
8.Tağ arasığa kirip olturdı Birk yerlerni münasib kördi	8.Dağa qaçıb məskən saldı; və güvənli yerləri özünə uyğun bildi.
9.Lik olturdı Xocend içre Ğarib Özini kördi Xocend içre ğarib	9.Fəqət Qərib Mirzə Xocənddə məskən saldı; və özünü Hocənddə qürbətdə bildi.
10.Boldı hem-pay anga Sançar hem Kılıban kal'alarını muhkem	10.Sancar da qalalarını möhkəmlədərək; ona qoşuldu.
11.Xan yitip kilgeç uşol kurğanğa Eyledi hükm bizing sultanğa	11.Xan yetişib gələndə o kurqana; belə buyurdu bizim Sultana.

1.Kim nasihat kılıngız bu ilge Barmasun canları otluk yirge	1.” Bu xalqa nəsihət edin də; canları cəhənnəmə getməsin”!
2.Xan sözi birle hem ol dem sultan Kal'ağa eyledi irsali- nişan	2.Xanın sözüylə dostu Sultan; qalaya bu xəbəri çatdırdı.
3.Ol nişan içre nasihat bisyar Lik alar könglide hiç itmedi kar	3.O xəbərdə bir çox nəsihət vardı; fəqət onların könlünə heç təsir etmədi.
4.Asru mazbut idi kal'aları Müttefik kal'adağı xalkları	4.Qalaları çox möhkəm idi; və qaladakı xalq da müttəfiq idi.
5.Bar idi tamları asru bülend Salmas irdi anga endişe kemend	5.Qalanın bürcləri çox yüksək idi; və ona kəmənd çatması düşünülməzdi.
6.Yok idi xandakığa payabı Xandakıda bar idi girdabı	6.Xəndəyinin ucu-bucağı yoxdu; və xəndəyində girdab vardı (suyla doluydu).
7.Kal'a tamıda çikip navekler Bar idi yanıda köp merdekler	7.Qalanın damında ox çəkən; bir çox insancıqlar vardı.
8.Barça navek-figen ü seng-endaz Barçası berk-sıfat ateş-baz	8.Hamısı ox atan və daş atan; hamısı şimşək kimi və odla oynayan idi.
9.Kılıp ol xayl u guruhı- evbaş Kişi başığa müheyya yüz taş	9. O quldur dəstəsi hər adamın başına; yüz daş atmağa hazırdı.
10.Taş dik birkitip ol kurğannı Çıkıban körmediler sultannı	10. O kurqanı daş kimi möhkəm edib; çıxaraq Sultanı görmədilər.
11.Ta alar sözin aytğay xanğa Kılğay ol kavmnı tuş ihsanğa.	11.Onların sözünü desək Xana; o qövmü tuş edər ehsana.

1.Çün alar eylediler serkeşlik Boldı rehzenleri Mecnun veşlik	1.Onlar dikbaşlık etdikləri üçün; yol kəsənləri Məcnun kimi oldu.
2.Anglap ol işlerini hazreti-xan Eyledi kahr yüzidin ferman	2.Xan həzrətləri onların işini anlayıb; qəhr edərək fərman buyurdu:
3.Kim bu kurğanğa uruş salsunlar Xalk kurğanda bakıp kalsunlar	3.Ki,bu kurqana savaş açsınlar ;və adamlar da kurqanda baxa qalsınlar.
4.Nerdüban u tura tayyar irdi Leşker ehli barı cerrar irdi	4.Nərdivan və qalxan hazır idi; qoşun da donanımlı idi.
5.Yöridiler barısı ferman birle Tüzdiler rezm işin can birle	5.Hamısı fərmana uyğun hərəkət etdilər; və döyüşə canı-dildən girişdilər.
6.Yittiler tura alıp xandakığa Öttiler köprü salıp xandakığa	6.Qalxan alıb kurqanın xəndəyinə yetişdilər; Körpü salaraq xəndəyi keçdilər.
7.Bakmadı ba`zıları köprükke hem Köpreki suyudın ötti bi-ğam	7.Bəziləri körpüyə də baxmadı; və daha çoxu düşünmədən sudan keçdi.
8.Xak-riziğa yitip turdılar Özlerin kal`ağa yiktürdiler	8.Torpaq hissəyə çatdılar; və özlərini qalaya atdılar.
9.Turdı ok uçıda kapuçıları Okların yağa koyup cüstleri	9.Qala qapıçıları oxlarının başında durdular; və oxlarını yaya taxmağa cəhd etdilər.
10.Baş çıkarğannı atıp urdılar Okların canığa yitkürdiler	10.Baş qaldıranı ox atıb vurdular; oxlarını bədəninə sapladılar.
11.Xandekınıng suyıdın ötken il Xasmnıng işini hürkütken il	11.Qala xəndəyinin suyundan keçən xalq; düşmənin işinə əngəl olan xalq

1.Koydılar kal`ağa şatularnı Sakladılar barı kapularnı	1.Qalaya nərdivanlarını dayadılar; və bütün qapılarını tutdular.
2.Kal`anıng tamı bülend irdi besi Özi mazbut nitek kim kafesi	2.Qalanın bürcü çox yüksəkdi; özü də qəfəs kimi möhkəmdi.
3.Yetmedi tamığa şatu asla Kıldılar kal`a ili hem ğavğa	3.Nərdivanlar dama(damın üstünə) əsla çata bilmədi； və qala xalqı da davaya başladı.
4.Taşlar taşladılar kim sorma Fitneler başladılar kim sorma	4. Daşlar atdılar ki, soruşma; fitnələrə başladılar ki, soruşma.
5.Altı mingçe kişi ğavğa eylep İki Barlasnı mirza eylep	5.Altı minə qədər insan vuruşub; iki barlası mirzə etdilər.
6.Lik xan devleti ğalib boldı Belki devlet anga talib boldı	6.Lakin xanın dövləti qalib oldu; və bəlkə də dövlət ona talib oldu.
7.Xan kulı barça hücum eylediler Taş dik hasmnı mum eylediler	7. Xanın qulları daim hücum etdilər; və qüvvətli düşməni mum etdilər.
8.Kaysı yirge ki yitüşti şatu Dimediler ki yitişmesdür bu	8.Nərdivan haraya qədər çatdısa; bu yetməz demədilər.
9.Kazdılar hasıl uşol yerni ok Xanınng allıda yıkıldı ol tam	9.Nəticədə o yeri qazdılar; Elə qazdılar ki; dam xanın önündə çöktü.
10.Raxne ol kal`ağa salğaç devran Çıktılar kal`ağa leşker yeksan	10.Qala divarı yarılınca; əsgər tamamən qalaya girdi.

1.Kırdılar barça uruşkanlarnı Cuydılar anda turuşkanlarnı	1.Bütün vuruşanları qırdılar; və orada dirənənləri yox etdilər.
2.Katli- 'ami bola birdi ki dime Ejdeha mı bola birdi ki dime	2.Elə bir qətliam oldu ki, demə; əjdaha girmiş kimi oldu ki, demə.
3.Kırdılar kal'ada bolğan xalkın Yetti ol ilge fenadın salkın	3.Qalada olan xalqı qırdılar; və o xalqa sanki yoxluq sapanı çatdı.
4.Birining karnı bolup irdi çak Vehmdin biri bolup irdi helak	4.Birinin qarnı yarılmışdı; və biri qorxudan həlak olmuşdu.
5.Kaysınıng başı nigun-sar irdi Özi tofrak bile hem-var irdi	5.Bəzisinin başı dağılmış idi; və özü də torpaqla qarışmış idi.
6.Kaysınıng mağzı burundın çıktı Kaysı özini kuyukka yıktı	6.Bəzisinin beyni burnundan çıxdı; və bəzisi özünü quyuya atdı.
7.Kaysı saman ara boldı pinhan Kaysı bir boldı yene bi-saman	7.Bəzisi saman arasında gizləndi; və bəzisi də pərişan bir halda qaldı.
8.Kaysılar olça bulup çıktılar Derd ü ğam birle tolup çıktılar	8.Bəziləri qənimət tapıb çıxdılar; dərd və qəmlə dolub çıxdılar.
9.Başları top kibi ğaltan boldı Kal'anıng içi tola kan boldı	9.Başları top kimi yuvarlandı; və qalanın içi qanla doldu.
10.Kal'anı tire körüp leşker ili Kal'anıng xalkını dip Xayber ili	10.Qoşun qalanı qaranlıq görüb; qala xalqına Xeybər xalqı deyərək,
11.Ot salıp eylediler ruşen anı Kıldılar ot bile bir külxan anı	11.Od atıb onu işıqlandırdılar; və od ilə buranı bir külxana(tulanbar) çevirdilər.

1.Ot tutaştı basa ol kurğanda Hiç nime kalmadı köymey anda	1.O kurqanda çox atəş tutuşduruldu; və orada yanmayan heç bir şey qalmadı.
2.Yaşunup kalğan ili hem yandı Olturup salğan ili hem yandı	2.Gizlənib oturmaqda olan; qala xalqı da yandı.
3.Ot tutaşkan bile ol ser-menzil Duzaxi boldı alarğa hasıl	3.O mənzil atəşə verilməsiylə; onlar üçün bir cəhənnəm oldu.
4.Ol cema'atnı salıp duzax ara Birdi cennet çirig ehliğa Xuda	4.Allah, o xalqı cəhənnəmə atıb; əsgərlərə də cənnət verdi.
5.Cennet ol-kim barı ikbal bile Feth ü firuziuk mal bile	5.Cənnət iqbal ilə əldə edilir; fəth və ehtişam da mal ilə əldə edilir.
6.Kördiler sağ u isin canlarını Zafer ü feth ile sultanlar[ı]nı	6.Canlarını sağ-salamat gördülər; sultanlarını da zəfər və fəthlə gördülər.
7.Xanğa çün nusret daver boldı Kal'anıng fethi müyesser boldı	7.Allah, Xana kömək etdiyi üçün; qalanın fəthi ona müyəssər oldu.
8.Eyledi hükm ki eylep takşir Hiç kim saklamasun hiç yesir	8.Hökm eylədi ki; xəta edib heç kim əsir saxlamasın,
9.Olça il barçası boldı azad Tapışıp birbirini boldı şad	9.O qədər xalq hamısı qurtuldu; və bir-birini taparaq sevindi.
10.Xan yene 'azmı-Semerkand itti Yörüp öz taxt-gahiğa yitti	10.Xan yenə Səmərqəndə yola düşdü; və gedərək öz iqamətgahına çatdı.

L **Hazreti- İmamü z-zaman ve xalifetü r-rahman Moğol xanları üstige yörümek bolğanı ve özidin burun ğazeli- derdengiz ve fitneamiz aytıp ol xanlarğa yibergeni ve ol xanlar ol ğazeldin alüfte bolup kingeşleri ve İmamü z-zamanğa ilçi yibergenleri**	L **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin moğol xanları üstünə yeriməsi və özündən öncə fitnə oyandıran dərdli bir qəzəl söyləyib o xanlara göndərməsi və o xanların o qəzəldən pərişan olub müzakirə etmələri və Zamanın İmamına elçi göndərmələri**
1.Hazreti- xanı- Sikender-kirdar Hamiyi- şer'i- Resulı- Muxtar	1. İsgəndər kimi hərəkət edən Xan; və Həzrəti Rəsulun şəri hamisi Xan,
2.Çün Xocend işidin oldı fariğ Taxt ehliğa koşuldı fariğ	2.Xocənd işindən qurtulunca; taxt sahibinə rahatlıq gəldi.
3.Zahir ötmedi bolğay bir ay Kim yene ol şehi- 'alem-aray	3.Heç bir ay keçmədən yenə; o aləmi bəzəyən padşah,
4.Moğol üstiğe yörümek boldı Yir ü kök velvelesidin toldı	4.Moğol üstünə yürüdü; yer və göy vəlvələsi ilə doldu.
5.Asru köp irdi Moğolnıng xayli İlni bozmakka alarnıng meyli	5.Moğol xalqı çox idi; və onların niyyəti xalqı darmadağın etməkdi.
6.Köp uluslarnı alar bozdılar Özlerin zulm bile tüzdiler	6.Onlar bir çox ulusları alıb məğlub etdilər; və özlərini zülmkar kimi tanıtdılar.
7.Xan Semerkandnı- almaydur idi Yol henuz ol sarı salmaydur idi.	7.Xan, Səmərqəndi hələ almamışdı; hələ o tərəfə yolunu salmamışdı.

1.Kim Moğol padişehi Xanike xan Bu ulusnı kılıp irdi viran	1.Moğol padşahı Xanikə xan; bu ulusu etmişdi viran.
2.Hükm eylep idi kim xaylı-Moğol Koşuban özlerige niçe çuğul	2.Belə hökm etmişdi ki: Moğol xalqı özlərinə bir çox fitnəkarı qoşaraq.
3.Soğdning illerini çapsunlar Her ne kapkanlarını kapsunlar	3.Soğd bölgələrini yağmalasınlar; və nə tapsalar alsınlar!
4.Ol iki yıl kiçe kündüz ol xayl Kirdiler Soğd ara andak kim seyl	4.Moğol xalqı o iki il boyu gecə-gündüz sel kimi; Soğd ölkəsinə axın etdilər.
5.Seyl dik lik bela seyli dik Ni bela bolğay alar xayli dik	5.Sel kimi, fəqət bəla seli kimi idilər; bəla seli nədir, bəla dəstəsi kimi idilər.
6.Xan Semerkandnı alğandın song Yurtın ol şehrde salğandın song	6.Xan Səmərqəndi aldıqdan sonra; və hökmünü o şəhərdə yeritdikdən sonra;
7.Moğol özge kile almas boldı Yol Semerkandğa salmas boldı	7.Ancaq moğol, yenə də özünə gəlməz oldu; və Səmərqəndə uğramaz oldu.
8.Boldı bisyar zebun xan kaşıda Lik bar irdi yağılık başıda	8.Onlar Xanın qarşısında çox tarümar oldular; ancaq başlarında düşmənçilik fikri vardı.
9.Kırk mingçe Moğol bar irdi Kim barı rezmde cerrar irdi	9.(Xanikə xanın) hamısı savaş üçün hazırlıqlı olan; qırx minə qədər moğolu var idi.
10.Taşkend irdi anıng taxt-gehi Tağ u tüzin tutup irdi sipehi	10. Onun taxtgahı Daşkənd idi; ordusu dağları və düzləri tutmuş idi.
11.Şehri- Xayye dağı ol xanda idi Lik xalkı barı armanda idi	11.Hayyə şəhəri də o xanda idi; fəqət xalqının tamamı sıxıntıda idi.

1.Kim kaçan xaylı Moğoldın kutulup Şükrler aytkabiz şad bolup	1.Ki, qaçan xalq moğoldan qurtulubdur;şükürlər etdik ki, şad olubdur (deyərdi).
2.Uratipe dağı ol xan kolıda Fan u Kiştud hem anıng yolıda	2.Uratipə də o xanın əlindədir; Fan və Kiştud da onun yolundadır.
3.Mülkining bir yanı Sayram irdi Bir yanı Zerk u Yorğam irdi	3.Ölkəsinin bir yanı Sayram idi; bir yanı Zerk və Yorğam idi.
4.Bar idi kal'aları Xayber dik Kal'alar içre ili kafer dik	4.Xeybər kimi qalaları vardı; və qalaları içində xalqı kafir kimiydi.
5.Munça leşker bile hasıl ol xan Bolmadı rezmğa mayil ol xan	5. bu qədər əsgəri olsa da; o xan savaşa meyl etmədi.
6.Özini bidil ü 'aciz kördi İnisini tiletip kiltürdi	6.Özünü ürəksiz və aciz gördü; kiçik qardaşını istədib gətirdi.
7.İnisi asru dilaver irdi Özining xaylığa server irdi	7.Kiçik qardaşı çox cəsur və dilavər idi; öz camaatına sərvər idi.
8.Alaça xan idi anıng atı Anga yar irdi şeca'at zati	8.Onun adı Alaça xan idi; və zatındakı igidlik ona dost idi.
9.Taxt-gahı bolup irdi Turfan Hem Xıtağa salıp irdi tufan	9.Başkəndi olmuşdu Turfan; və Çinə salmışdı tufan.
10.Muttasıl uruşı Kalmak bile Yörüşi vü turuşı Kalmak bile	10.Həmişə Kalmakla savaşırdı; yerişi və duruşu da Kalmak ilə bağlı idi.
11.Ol kilip bir niçe laf atkandur Bir niçe sehmi-güzaf atkandur	11.O gəlib bir neçə söz demişdir;həm də bir çox xətalı söz söyləmişdir.

1.Xanğa yitkendür anıng lafları Kar itkendür anıng lafları	1.Onun sözləri Xana yetişmişdir; və onun bu sözləri Xana təsir etmişdir.
2.Xan anıng sözleridin tünd oldı Ğayretidin içi taşı toldı	2.Xan onun sözlərindən tünd oldu(qeyzləndi); və hiddətindən içi çölü doldu.
3.Kıldı yarlığ ki barı sultanlar Hem karaçılar u hem oğlanlar	3.Belə fərman buyurdu; "Bütün sultanlar, gözçülər və oğlanlar;
4.Barça yillik tüzüp esbabı-yarağ Közlesünler barı leşkerde ferağ	4.Bütün xalq savaş hazırlığını etsin; və qarşı tərəf əsgərinin zəif olduğu zamanı gözləsin!
5.Barçası köç bile kilsünler Tınç xatır bile iş kılsunlar	5.Hamısı güclü gəlsinlər; və rahat könüllə iş görsünlər!
6.Bolmağunça Moğol işi bir yan Mülkige barğusı yok hiç sultan	6.Moğolun işi həll edilənə qədər; heç bir sultan öz ölkəsinə getməsin"!
7.Yarlığınıng yosunı birle barı Yığılıp kildi vü hem köçleri	7.Sultanın əmrinə görə hamısı; toplaşıb köçləri ilə gəldi.
8.Xayl u leşker yığılıp kilgünçe Öz yarağını kılıp kilgünçe	8.Xalq və əsgərlər yığılıb gəlincə; öz hazırlıqlarını edincə!
9.Ol iki xan tarafığa bu xan Bu ğazelni aytıp kıldı revan	9. O iki xan tərəfinə; bu xan bu qəzəli söyləyərək yola çıxdı.

LI **Hazreti İmamü'z-zaman ve xalıfetü'r-rahmannıg ğazelidür:**	**LI** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin qəzəlidir:**
1.Ey akılan ey 'akılan terk it sin imdi bu cihan Can bülbüli pervaz iter menzilgehidür asuman	1.Ey aqillər, ey aqillər, sən indi tərk et bu cahanı; can bülbülü pərvaz edər, onun mənzilgahıdır asimanı.
2.Bütxaneni viran kılıp mey-xane abadan kılıp Külxan imestur menziling gülşen heves kılğıl revan	2.Bütxananı viran edib, meyxanəni abad edib; mənzilin tulanbar(külxan) deyildir, (sən) gülşəni həvəs et!
3.Ber-hem urayın 'akl u huş viran kılayın nefsi- heves Biganeni aşna kılıp tün kün közetkil baxtı- Xan	3.Ağıl və fikri yağmalayım, öz həvəs nəfsimi viran qılım; yadları dost edib gecə-gündüz Xanın bəxtini gözlə!
4.Könglüm ğamın biğam kılıp Hak derdini mahrem kılıp Bolsa cerahat im kılıp bolğıl tabibi- mihriban	4.Könlümün qəmini qoyub haqq dərdini məhrəm edim; yara olsa məlhəm qılıb mehriban təbib ol!
5.Tartıp Semerkand leşkerin yörüp Moğol üstige min İslam tiğin tiz itip berhem urayın Kalmakan	5.Mən Səmərqənd qoşununu çəkib moğol üstünə yeriyərək; İslamın qılıncını kəskin edib kalmakları dağıdım.

1.İslam-min İslam-min küffarı-küfri neylesün Küffar biçeyin kiseyin kalmasun andın hiç nişan	1.Müsəlmanam, müsəlmanam, imansız kafirlər neyləsin? Kafirləri kəsim, onlardan heç iz qalmasın!
2.Şehbaz boldı Çingizi simurğ u 'anka kaydadur Min-min muhitning cevheri cevherni bilmes ins ü can	2.Çingizi şahbaz oldu, simurq və (əbabil)anka hardadır? Ümmanın cövhəri mənəm, insanlar və cinlər hər şeyi(cövhəri) bilməz.
3.Ey kehrüba ma`mur itey köp dürr ü mercanlar töküp Ey dil-bering derdi bile otka yanar-min her zaman	3. Kəhrəba, çox dürr və mərcanlar töküb abad edərəm; dilbərin dərdi ilə hər zaman atəşdə yanaram.
4.Şibani sözüng kıska kıl yörür yolungnı rast kıl Tüti sözi şekker turur murdar karğa nakesan	4.Şeybani, sözünü qısa et, yürüyəcəyin yolu doğru seç; tutuquşunun sözü şəkərdir, murdar qarğa soysuzdur.
5.Bu ğazel ilge yayılğaç anda Kalmadı takat ol ikki xanda	5.Bu qəzəl xalqa yayılanda; o iki xanda taqət qalmadı.
6.Didiler imdi ni bolsa bolsun 'Ömrimiz sağarı tolsa tolsun	6.Dedilər: “İndi nə olacaqsa olsun, ömrümüzün qədəhi dolu qalsın!
7.Uruş eyler-biz uşol xan birle Eyleben cehd ü cedel can birle	7. O Xan ilə savaşarıq; candan səylə dava edərik”.
8.Yığdılar bu söz ile leşkerni Bozdılar xarc salıp kişverni	8.Bu söz ilə əsgəri topladılar; və xəraca bağlayaraq ölkəni dağıtdılar.

1.Birdiler ilge 'ulüfe bisyar Kıldılar rezm yarağın tayyar	1.Xalqa çox ələf verdilər; və savaş hazırlığını gördülər.
2.Kılıban il ulusın na-xoşnud Çıktılar ol ikki xan na-xoşnud	2.Xalqı edə bilməyərək xoşnud; o iki xan da çıxdı olmayaraq xoşnud .
3.Yığılıp kildi ise leşkerler Kildiler katlarıge serverler	3.Əsgərlər toplanaraq; sərvərlərin hüzurlarına gəldilər.
4.Meşveret eylediler yaxşı yaman Fikrini sıyladılar yaxşı yaman	4.Pis, yaxşı məşvərət etdilər; və pis, yaxşı fikirlərini dedilər.
5.'Akıbet fikr munga taptı karar Kim uruş xan bile bardur düşvar	5.Sonunda Xan ilə (Şeybani Xanla) savaşmağın; çətin olduğuna qərar verildi.
6.Xaliya Uratipe kurğanı Nertü kal'asığa bar sanı	6.”Öncə Uratipə kurqanına; sonra da Nertü qalasına çatacaqdılar.
7.Bardur ol kal'ada biş ming leşker Katil ü saf-şiken ü celd ekser	7. O qalada beş min əsgər vardı; (onlar) qatil, düşmən səflərini yaran və çevik əsgərlərdi.
8.Kilip üç katla ni kıldı anga xan İmes ol kal'anı almak asan	8.Xan üç dəfə gəlib ona nə etdisə də; o qalanı almaq asan olmadı.
9.Anı almay biri ol kilgüsi yok Sırrımıznı basa ol bilgüsi yok	9.Onu (qalanı) almadan bəri tərəfə gəlmək mümkün deyil; və bu sirrimizi bilən yoxdur.
10.Biz anıng birle uruşkunça bu tavr Eylegünçe özümiz canığa cevr	10.Biz onunla bu şəkildə döyüşdükcə; və öz canımıza cövr-cəfa etdikcə,
11.Andicannı ni üçün almas-biz Hakimiğa nige at salmas-biz	11.Əndicanı nə üçün almırıq; və hakiminə nə üçün (hədiyyə olaraq) at göndərmirik?

1.Öz atamıznıng iterçisidür ol Atası bizge irür bayrı Moğol	1.O, bizim babamızın xidmətkarıdır; və atası bizim qədim moğollarımızdandır.
2.Maslahat imdi budur kim ikki xan Eylegeyler kişiler xanğa revan	2.İndi məsləhət budur ki iki xan;və digər insanlar Xan tərəfinə keçsinlər.
3.Sulh sözin anga 'arz itkeyler Bat yörüp xıdmetiğa yitkeyler	3.Sülh sözünü ona ərz etsinlər; dərhal gedib xidmətinə girsinlər.
4.Sulh sözini işitkeç ol xan Kılur ahengi- Semerkand revan	4. O Xan sülh sözünü eşidəndə; Səmərqəndə doğru gedər.
5.Tarkatur leşkerini her sarı Leşker ivlerge barurlar barı	5.Hər tərəfə əsgərini göndərər; və dağılan əsgərlər evlərinə gedərlər.
6.Kişi ol xanğa barıp kilgünçe Fikrimizni takı ol bilgünçe	6.Elçi (xəbərçi) o Xanın yanına gəlib çatanda; fikrimizi öyrənmiş olanda,
7.Andican mülkini biz alur-biz Bigining canığa ot salur-biz	7.Biz, Əndican şəhərini alarıq; və oranın bəyinin canına vəlvələ salarıq.
8.Aşlık üstiğe barur-biz hala Birür ol kal'a ilin bizge Xuda	8.Naz-nemət üstünə indi çatırıq; və Allah o qala xalqını bizə boyun əydirər”.
9.Uşbu sözler bile ol ikki xan Kıldılar ilçilerin xanğa revan	9. O iki xan bu sözlərlə; elçilərini Xana göndərdilər.
10.Andican sarı hücum eylediler İl ulus barı hücum eylediler	10.Əndicana doğru hücum eylədilər; ölkə xalqının hamısı hücum eylədilər.
11.Yittiler Axsi digen kurğanğa Kirmedi Axsi ol ikki xanğa	11.Axsi deyilən kurqana çatdılar; fəqət Axsi o iki xanın əlinə keçmədi.

1.Aşlığını yidürüp öttiler Andicannıng yolını tuttılar	1.Ehtiyatını yedirdib keçdilər; və Əndicanın yolunu tutdular.
2.Andican birle besi Axsi ara Erxiyan atlık idi bir me' va	2.Əndicanla Axsi arasında; Erxiyan adlı bir yer var idi.
3.Yitip ol yirge nüzul eylediler Şehriğa 'azmi- duxul eylediler	3.Oraya çatıb məskən saldılar; və şəhərə girməyə hazırlıq gördülər.
4.Fariğ andın ki ni kılğay devran Başları üzre niteg kilgey xan	4.Dövranın nə gətirəcəyindən xəbərsizdilər; və başları üstünü Xanın necə alacağını bilməzdilər.
LII **Hazreti- İmamü'z-zaman ve xalifetü'r-rahman Xanike xan bile Alaça xannıng ilçisini alıp Moğolistanğa çirig tartkanı**	**LII** **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin Xanikə xanla Alaça xanın elçisini alıb Moğolustana əsgər sövq etməsi**
5.Dasitani işit imdi xandın Ya'nı ol padişehi- devrandın	5.Dastanı eşit indi xandan; yəni o dövranın padşahından!
6.Moğol ol söz bile Hazreti- xan Tileben nusret ü fethi- Yezdan	6.Moğol tərəfindən gələn bu xəbər üzərinə Xan həzrətləri; Allahdan kömək və fəth diləyərək.
7.Mindi devlet atığa şahane Sürdi ol padişeh-i ferzane	7.O ağıllı padşah dövlət (tale) atına; şahanə şəkildə mindi və sürdü.
8.Çün Kühik suyıdın ötti ol şah Yitti ol ilçi digen name-siyah	8.Şah o Kühik suyunu keçəndə; sözü edilən elçi pis xəbərlə gəldi.
9.Xanlarınıng sözini 'arz itti 'Arz itip sulh sözige yitti	9.Xanlarının sözünü ərz etdi; və ərz edib sülh sözünü çatdırdı.

1.Xan didi Uratipege yetmey Çirig ol kal'a sarı darıtmay	1.Xan dedi: “Uratipeyə çatmadan ;və əsgəri o qalaya doğru yönəltmədən,
2.Sulh sözige cevabım yoktur Tingri lutfı bile könglüm toktur	2.Sülh sözünə cavabım yoxdur; və Tanrı lütfü ilə könlüm toxdur”.
3.Uşbu söz birle yörüdi ol xan Ta Ribat-mülk ü Sibistan	3.Xan elə bu sözlə; Ribat ölkəsinə və Sibistana qədər yürüdü.
4.Xasmnıng halını anda bildi Bir kişi anda til alıp kildi	4.Bir adam o düşməndən xəbər alıb gətirincə; onun vəziyyətini orada bildi.
5.Sözi bu kim yörüben ol ikki xan Andican bardılar eylep cevelan	5.Hökmü bu ki o iki xan; cövlan edərək dolana-dolana Əndicana çatdı.
6.Xanğa bu kıssa çü ma`lum oldı Sözi keyfiyyeti mefhum oldı	6.Xana bu əhvalat məlum olanda; sözün keyfiyyəti anlaşıldı.
7.Didi Tenbel manga nöker boldı Anga ikbal müyesser boldı	7.Dedi ki: “Tənbəl mənə xidmətçi oldu; və ona iqbal müyəssər oldu.
8.Yiberip kardaşını katımğa Xutbe okudı mening atımğa	8.Qardaşını mənim yanıma göndərərək; mənim adıma xütbə oxudu.
9.Ol iki xan köre almaslıkıdın Mini körüp tura almaslıkıdın	9. O iki xan görə bilmədiyindən; və məni görüb doğru qərar verə bilmədiklərindən,
10.Boldılar düşmen anıng canığa Ta ki kirgeyler anıng kanığa	10. Onun qanına girənə qədər; canına düşmən oldular.
11.İmdi oxşaş budur ey sultanlar Ey karaçılar ve ey oğlanlar	11.Ey sultanlar, ey gözçülər və ey oğlanlar; indi görünən odur ki,

1.Kim xalas eylege-biz Tenbelni Özge xas eylege-biz Tenbelni	1.Tənbəli xilas edəcəyik; və ayrıca özümüzə xas adam edəcəyik”.
2.Uşbu söz birle revan boldı xan Boldı leşker takı fi'l-hal revan	2.Xan, bu sözlə yürüdü; ardından əsgər də dərhal yürüdü.
3.Yörüben Sır boyığa indiler Tüşüben anda demi tındılar	3.Yürüyərək Sır boyuna endilər ; və məskən salıb orada bir dəm dincəldilər.
4.Xan didi kim kiçeli deryadın Öteli tağ bile xaradın	4.Xan dedi ki, “Dəryadan keçək; dağı-daşı aşaq!
5.Baralı rast Moğol kişverige Salalı zelzeleler kişverige	5.Birbaşa moğol ölkəsinə çataq; və ölkəyə zəlzələ salaq!
6.Ol bizing kilgenimizni bilse Urunup her sarıdın kim kilse	6. O, bizim gəldiyimizi bilsə; və çabalayıb hər tərəfdən gəlsə,
7.Biz anı yir ile yeksan kılalı Barça 'alemni gülistan kılalı	7.Biz onu yerlə bir edək; və bütün aləmi gülüstana çevirək”!
8.Xan bu söz didi veli sultanlar Didiler xan yolıdadur canlar	8.Xanın bu sözü qarşısında sultanlar; Dedilər: Xan yolunda fəda olsun canlar.
9.Lutf itip munda özi tursun xan Eylesün ol sarı bizlerni revan	9.Xan lütf edib özü burada dursun; və o tərəfə bizləri göndərsin!
10.Biz barıp ni dise andak kılalı Kılıban işini kaytıp kileli	10. Nə desə, gedib biz elə edək; və dediyi işi görüb geri dönək!
11.Ger ğaraz bu ki kutulsa Tenbel Sözi andak ki diyildi evvel	11.Əvvəldə də deyildiyi kimi məqsəd; Tənbəlin qurtulması idi.

1.Yurtavul barsa Moğol kişverige Fitneler salur ikin leşkerige	1.Süvari, moğol ölkəsinə çatsa; əsgərinə fitnələr salarmış.
2.Ol sizing kilgeningizni bilse Sırrını bilgeningizni bilse	2.O, sizin gəldiyinizi bilsə; sirrini bildiyinizi bilsə,
3.Oltura almas ikin ol yerde Ol tura almaş ikin ol yirde	3.Orada otura bilməzmiş; və o yerdə dura bilməzmiş.
4.Xan bu söz birle iki mingçe kişi Yiberip sabr u sebat oldı işi	4.Xan, bu söz üzərinə iki min qədər əsgər; göndərib səbrlə gözləməyə başladı.
5.Kaldılar xan bile sultanlar hem Allıda can bile oğlanlar hem	5.Xan, sultanlar, yanında; candan oğlanlar da birlikdə qaldılar.
6.Xan yibergen iki mingçe çağlı kazak Tüzüben xan yolıda mihr ü vifak	6.Xanın göndərdiyi iki minə qədər kazak; Xan yolunda mehr və vəfa içində idilər.
7.Kiçtiler tün ara Sırdın fi'l-hal Şehri- Xayye yolın eylep pamal	7.Gecə ilə Sırdan keçdilər; və Hayye şəhərinin yoluna çıxdılar.
8.Kal'asınıng tuşıdın öttiler Onça atlık kişisin tuttılar	8.Qalanın ətrafından keçdilər; və ona qədər atlı adamını tutdular.
9.Sözleri bu ki bizing xanlarımız Kim alar yolıdadur canlarımız	9.Sözləri belədir: Bizim xanlarımız; ki canlarımız onların yolundadır,
10.Andicanğa çü yörür boldılar Uşbu kişver tüzide toldılar	10.Əndicana yeriyincə; bu ölkənin ovasına doldular.
11.Didiler anı munı bilmes-biz Xasmnı almağunça kilmes-biz	11."Onu, bunu bilmərik; düşməni ələ keçirməyincə gəlmərik." dedilər.

1.Kılsa nagah himayet anga xan Çapar irkin bu vilayetni yaman	1.Xan onu nagah himayə etsə; bu vilayəti pis şəkildə yağmalarmış.
2.Kal'alarnı xod ala almas-tur Kul sitem birle sala almas-tur	2.Qalaları heç ələ keçirə bilməz; və qul zülm edə bilməz (kimsəyə zülm edə bilməzlər).
3.Birkitip kal'alarnı hasıl Boldılar ol sarı imdi mayil	3.Qalalarını bərkidib; indi o tərəfə yönəldilər.
4.Bardur Ahmed Bigimiz kurğanda Andın özge kişi yoktur anda	4.Kurqanda Əhməd bəyimiz vardır; və orada ondan başqa kimsə yoxdur.
5.Uşbu sözler bile ol yurtavul Salıban ilgeri song çağtəbil	5.Elə bu sözlər üzərinə əvvəlcə o öncü birlikləri; sonra da ehtiyat birlikləri göndərdi.
6.Yandılar xan sarı ol kişverdin Tonguluban barı ol kişverdin	6. O ölkədən Xana geri döndülər; və hamısı o ölkəyə görə kədərliydilər.
7.Ol hikayet çü yitişti xanğa Tapşurup öz işini Yezdanğa	7.Bu hadisə xəbəri Xana çatanda; işini Allaha həvalə eib,
8.Meşveret eyledi sultanlar ile Didi rezm eylegeli xanlar ile	8.Sultanlarla məşvərət etdi; dedi: “Xanlarla vuruşaq!
9.Kayda kim bolsa alar biz niteli Tingri birse alıban kaytalı	9.Onlar harada olsa, biz onları ələ keçirərik; və Tanrıın köməyi ilə geri dönərik.
10.Aruğ atlıknı Xocend içre salıp Simiz atlıknı kolumızge alıp	10.Zəif atı olanları Xocənddə buraxıb; kök atı olanları yanımıza alaq!
11.İlğasek asru xoş-ayende kilür İşimiz asru nümayende kilür	11.Hücum etsək, çox xoş olar; və işimiz çox uyğun düşər”.

1.Barça bu sözge kulak tuttılar Her ne xan didi anga büttiler	1.Hamısı bu sözü dinlədilər; Xan nə dedisə, onu təsdiq eylədilər.
2.Çün bu söz birle yörüp kildiler Barça ılğar yarağın kıldılar	2.Bu söz üzərinə yürüyüb gəldilər; və bütün ehtiyat əsgərlərini hazırladılar.
3.Kıldılar özlerini cüst u xavas Payimal eylediler xas u xavas	3.Özlərini dərhal seçkin hala gətirdilər; və digər irəli gələnləri ayaqlar altına aldılar.
4.Aruğ at birle ağır yükni tamam Saldılar şehri- Xocend içre 'avam	4.Zəif atlarla ağır yükün hamısını; Xocənd şəhərindəki xalqa buraxdılar.
5.Boldı xan yarlığı kim yaxşı yaman Tört künlük azuk alsun yeksan	5.Xan buyurdu: “Pis, yaxşı hər kəs yanlarına; dörd günlük azuqə alsın.
6.İrning ikki atını alsunlar Cibedin özgesini salsunlar	6.İgidlər iki at alsınlar; və silahlardan başqasını buraxsınlar.
7.Bir təbilğa bile bir cibe yiter Bolmasa özge nime irge yiter	7.Başqa şey olmasa da, hər kəsə; bir dəbilqə ilə bir qalxan yetər”.
8.Çün bu yarlığ il ara aylandı Barça kollarda çirig saylandı	8.Bu buyruq xalq içində yayılınca; xalq arasından əsgərlər seçildi.
9.Kişining yaxşısı atlandı tamam Bardılar ol küni Kendi-badam	9.Adamların (savaşa) uyğun olanı tamamilə atlandı; və o gün Kəndi-Badama çatdılar.
10.Andın atlanğan ile rast nasux Bardılar xasmnı eylep mensux	10. Oradan atlanıb doğru və tam olaraq; düşmənə qalib gəlmək üçün getdilər.
11.Bardılar andın Xokan urçin Kıldılar anda muxalifğa kemin	11.Oradan Xokan Urçinə çatdılar; və orada baş qaldıranlara pusqu qurdular.

LIII **Hazreti- İmamü'r-rahmanü'z-zaman ve xalifetü'r-rahman Tenbelğa yarlığ yibergeni**	LIII **Zamanın İmamı və Allahın xəlifəsi həzrətlərinin Tənbələ fərman göndərməsi**
1.Yazdılar xıdmeti- Tenbelğa nişan Kim işittük ise kim ikki xan	1.Onlar Tənbəlin hüzuruna belə nişan(fərman) yazdılar; "Eşitdiyimizə görə iki xan,
2.Sining üstünğe yörüp bardılar Sini bi-çare körüp bardılar	2.Sənin üstünə gəlməkdədir; səni çarəsiz görüb üstünə gəlməkdədir.
3.Biz sanga çare kılurğa kildük Düşmen avare kılurğa kildük	3.Biz sənə çarə olmağa; və düşməni avara qoymağa gəldik.
4.İmdi merdane bol ey Tenbel sin Kılmağıl mülk işini mühmel sin	4.Ey Tənbəl, sən indi ürəkli ol ;və məmləkət işində səhlənkar olma!
5.Kim yitiştük sanga ılğar kılıp Xasmnı yir bile hemvar kılıp	5.Sənə xəbər veririk ki, sənə yetişmək üzrəyik; və düşməni yerlə bir etmək üzrəyik.
6.Sin çü izharı- muhabbet kıldıng Özni şayesteyi- devlet kıldıng	6.Sən məhəbbət göstərdiyin üçün; özünü dövlətə layiq bildin.
7.Bizni dip bayrılaringdın kiçting Bizni dip camı- muhabbet içting	7.Bizi tutaraq (bizə bağlanıb) öncəki dostlarından ayrıldın; və məhəbbət qədəhindən içdin.
8.Biz takı sini cüda körmes-biz Sanga mihnetni reva körmes-biz	8.Biz də səni bizdən ayrı görmərik; və sənə əziyyət verməyi rəva görmərik.
9.Xasmınga xasmlık izhar iteli 'Ömridin xasmnı bizar iteli	9.Düşməninə düşmənlik göstərərik; və düşməni həyatdan bezar edərik.
10.Kim ki bizni dise biz hem dir-biz Dostluk sözini muhkem dir-biz	10.Kim bizi desə, biz də onu deyərik; və dostluq sözünü möhkəm deyərik.

1.Kim bizning itekimizni tutsa Cür'aiyi- sağarımıznı yutsa	1.Bizim ətəyimizi kim tutsa; qədəhimizin bir qurtumunu udsa,
2.Zayi' itmes-biz anı biz hergiz Anı koymas-biz hergiz 'aciz	2.Biz onu əsla zay etmərik; və onu əsla aciz qoymarıq.
3.Zerre bolsa kuyaşı bolur ol Asuman tigreside ivrülür ol	3. Zərrə olsa da günəş olar; və göy çevrəsində dolanar.
4.İmdi sin salma köngülni zinhar Kim sanga bolğusıdur devlet yar	4.İndi sən ümidsiz olma; çünki dövlət sənə yar olacaqdır”.
5.Bu nişan çünki mükemmel boldı İlçimiz 'azimi- Tenbel boldı	5.Bu məktub hazırlandıqda; elçimiz Tənbələ doğru yola çıxdı.
LIV **Tenbelning Big Tilbe atlık ağası körünüşke kilgeni**	**LIV** **Tənbəlin Big Tilbə adlı böyük qardaşının hüzura gəlməsi**
6.Merğınan haddığa yitkeç ilçi Kıssanıng şerhini itkeç ilçi	6.Elçi, Merğınan hüduduna çatıb; hadisəni izah edəndə,
7.Tilbe atlık ağası Tenbelning İstan atlık ağası Tenbelning	7.Tənbəlin Tilbə adlı böyük qardaşı; və Tənbəlin İstan adlı qardaşı,
8.Ötkerip ilçini Tenbel sarı Eyledi Tingrige şükr izharı	8.Elçini Tənbələ doğru göndərib; Tanrıya şükür etdi(lər).
9.Çapa ok xan kaşığa kildi revan Pişkeş eyledi xan allıda can	9.(Elçi) dərhal çaparaq xanın hüzuruna gəldi; və hüzurunda canını fəda etdi.
10.Didi ey padişehi- bi-hemta Yar bolsun sanga eltafı- Xuda	10.Dedi: “Ey bənzəri olmayan padşah; sənə Allahın lütfləri yar olsun!

1.Bizge sindin ni 'inayetdür bu Lutfı- bi-hadd u 'inayetdür bu	1.Səndən bizə bu nə inayətdir; bu nə hədsiz lütf və inayətdir.
2.Kilmeseng irdi barur irdük biz Baxtımız dik kararıp irdük biz	2.Sən gəlməsəydin, gələrdik biz; bəxtimiz kimi qaralmış idik biz".
3.Bu hikayetni diben ol Tilbe Başladı xasm sarı yol Tilbe	3.O Tilbə, bu hadisəni danışaraq; düşmənə doğru yola düşdü.
4.Didi Axsidin ozup ikki xan Axsi ilini bozup ikki xan	4.Belə dedi: "Axsidən iki xan üzüb keçərək; və Axsi xalqını da dağıdaraq,
5.Arxıya şehride sakindürler Ol mahalde mutavattındurlar	5.Arxıya şəhərində sakin oldular; və o məhəldə yerləşdilər.
6.Bizni 'aciz kılıp özni xoş-dil Olturupturlar bizdin ğafil	6.Bizi aciz, özlərini xoşdil bilib; bizdən xəbərsiz oturubdurlar.
7.Yörüngiz Axsi tuşıdın öteli Könglümizni iş itip savutalı	7.Yürüyün, Axsinin ətrafından keçək; və ürəyimizi soyudaq.
8.Kimeler bardur anda tayyar Sal üçün bar kamış hem bisyar	8.Orada hazır gəmilər vardır; həm də sal düzəltmək üçün çox qamış vardır".
9.Xan bu söz birle revan 'azm itti Sırdın ötmekni revan cezm itti	9.Xan bu söz üzərinə dərhal yola çıxdı; və Sır-dəryadan keçib hücum etmək istədi.
10.Tünle ok Axsiğa yavuştılar Sır boyığa iniben tüştiler	10.Gecə ilə Axsiyə yaxınlaşdılar; və Sır-dərya sahilinə endilər.
11.Tang namazını kılıp hazreti-xan Turdı andak ki Süleymanı-zaman	11.Xan həzrətləri, sübh namazını qılıb; sanki zamanın Süleymanı kimi qalxdı.

1.Kimeçiler kime kiltürdiler Barça xan hazretini kördiler	1. Gəmiçilər gəmi gətirdilər ;və hamısı Xan həzrətlərini gördülər.
2.Hükm boldı ki xalayık ötsün Ötüben Sır kırağını tutsun	2.İnsanlar keçsin və keçərək; Sır kənarını tutsun, deyə buyruldu.
3.Xan u sultanlar ile mirzalar Kime üstide kılıp ğavğalar	3.Xan və sultanlarla mirzələr; gəmidə gurultular qopararaq,
4.Öttiler eyle ki aytıp bolmas Til alar vasfıda hiç ivrülmes	4.Elə keçdilər ki, söyləmək mümkün deyil; dil, onların vəsfini bildirə bilməz.
5.Bar idi tört kime ol tuşta Her bir on katnadı bolğay tuşta	5. O əsnada dörd hazır gəmi vardı; və hər biri on dəfə gedib gəldi.
6.Bolğuça rast namazı- pişin Öttiler barça sa'adetka karin	6.Günorta namazı olanda; hamısı səadətə yaxın oldular.
7.Ol öterde kimege kim baktı Köpi öz kuyruğığa sal taktı	7.Keçərkən gəmiyə baxdıqda; hamısının arxalarına sal taxdığını gördü.
8.Salmadı köz kimege bayrı kazak Kime sözidin özin tuttı yırak	8.Öncəki soyğunçu gəmiyə baxmadı; və gəmi sözündən (belə) özünü uzaq tutdu.
9.Sısturup saldı barı baş ayağın Ok yayı bile bolğan yarağın	9.Hamısı, ox və yaylarıyla; olan hazırlığı ilə baş və ayaqlarını soydular.
10.Çırmaban sal üze muhkem kıldı Salnı köpser bile hem-dem kıldı	10.Sala tulumlar; dolayaraq bərkitdilər.
11.Özi atını alıp tüşti revan Kıldı suvçılığını ilge 'ayan	11.Özü və atı suya düşdü; və düşəndə üzmək məharətini açıqca göstərdi.

1.Öttiler barçası cüst ü cerrar Ğark u teşvir ğamıdın azar	1.Hamısı çevik və cəsur şəkildə keçdilər; suya qərq olmaq qəmindən qurtuldular.
2.Taşkarı gerçi pelengi idiler Lik su içre nehengi idiler	2.Çöldə hərçənd bir pələng kimi idilər; lakin; su içində də bir timsah kimiydilər.
3.Kim ki ol xaylnı ol dem kördi Özni hayret bile mahrem kördi	3.Kim ki, onları o an gördü; özlərini heyrət içində gördü;
4.Suğa andak ki alar kirdiler Digesin su kişisi irdiler	4.Suya elə girdilər ki; sanki su məxluqu idilər.
5.Su yüzi hiç körünmes boldı Xan çirigi bile derya toldı	5.Suyun üzü görünməz oldu; dərya (üzü) Xanın əsgəriylə doldu.
6.Sırnı bu tavr kişi ötmeydür Ötti hem bolsa kişi bütmeydür	6.Sır-dəryanı bu şəkildə kimsə keçməmişdir; və keçməsinə də kimsə inanmayacaqdır.
7.On ming adem ni hikayetdür bu Kim barıp künde kılıp munça ğulu	7.Bu necə hadisədir ki, on min adam; bir gündə bu şəkildə hücum edərək,
8.Sırnı keçip dimegeyler Sırdur Kişi bilmes bu ni yanglığ sırdur	8. Sırı keçdi. Sır deməzlər və bunun; necə sirr olduğunu kimsə bilməz.
9.Dime xan leşkeri tuttı Sırnı Yene bir bir sır kisip ötti Sırnı	9.Xan əsgərinin Sır-dəryanı sardığını demə; yenə bir-bir Sır-dəryanı keçib aşdılar.
10.Ötkerip leşker ilin xan sultan Xızr u İlyas kibi boldı revan	10.Xan Sultan, ordusunu keçirib; Xızır İlyas kimi çatması çətin yerə çatdı.
11.Suv ili Sır ara körgeç xannı Öz için ara tilep a'yannı	11.Su xalqı (Sır çayı sahilində yaşayanlar), Xanı Sır çayında görcək; öz içindəki əyanları çağırıb,

1.Didiler xan Şibanidür bu Belki Sikenderi- sanidür bu	1. Belə dedilər: “Bu, Xan Şeybanidir; bəlkə (də); bu İsgəndəri sanidir.
2.Padişeh ötmedi mundak hergiz Barça şehlerni kılur ol 'aciz	2.Bunun kimi padşah heç gəlmədi; o, bütün padşahları aciz qoyar.
3.Kademi yitti bizing menzilğa Kimesi yitküçi bu sahilğa	3.Bizim mənzilimizə ayağı dəydisə; gəmisi də bu sahilə çatacaqdır.
4.Kılalı pişkeşini tayyar Tartalı allığa bisyar nisar	4.Hədiyyələri hazırlayaq; və hüzuruna çox nisar edək”.
5.Su ilide bar idi uşbu xayal Lik ol padişehi- nik-xısal	5.Su xalqında bu xəyal vardı; lakin o gözəl xasiyyətlilərin padşahı,
6.Kimesini çikiben sahilğa Yetti ol Axsi digen menzilğa	6. Gəmisini sahilə çəkərək; o Axsi deyilən mənzilə çatdı.
7.Su ili barça bakıp kaldılar Hasret otını yakıp kaldılar	7.Su xalqının hamısı baxa qaldı; içlərində həsrət atəşini yandırdılar ki,
8.Kim nidin kiçke salduk işini Barıban körmeduk andak kişini	8.Niyə belə bir adamı gec tanıdıq; daha öncə belə insanı görmədik.
9.Ol temenna ki alar eylediler Munça ğavğa ki alar eylediler	9.Onlar bunu təmənna etdikləri halda; və bu şəkildə gurultu qopardıqları halda,
10.Bolmadı ruzi alarğa amma Axsi ehliğa anı birdi Xuda	10. Onlara nəsib olmadı, amma; Axsi xalqına Allah onu qismət etdi.
11.Kadi vü müfti vü daruğaları Pişkeş eylediler cannı barı	11.Qazı, müfti və daruğaların hamısı; canlarını ona fəda eylədilər.

1.Boldılar barça muti'yi- ferman Didiler her ne ki hükm eyledi xan	1.Hamısı fərmana itaət etdilər; və dedilər: “Xan, hər nə hökm eylədisə;
2.Biz ita'at kılalı can birle Baralı xasm sarı xan birle	2.Biz candan itaət edək; və Xanla düşmənə doğru gedək.
3.Hanike leşkeri olturğan yir Alaça xan hem özi turğan yir	3.Xanike (Xan)ın əsgərinin oturduğu yer; və Alaça xanın özünün də durduğu yer;
4.Biş yağaç yoldur bu menzildin Ger xaber barmasa bu mahfildin	4.Buradan beş ağaclıq məsafədədir; əgər buradan ora xəbər çatmasa,
5.Kaçmasa Hanike birle Alaça Kılıban bigleri birle keleçe	5.Bəyləri ilə əlbir olub; Xanikə ilə Alaça qaçmasa,
6.Siz uşol yirde basar-siz anı Kolunguzge tüşer olğay xanı	6.Siz orada ona basqın edərsiniz; və Xanı ələ keçirərsiniz”.
7.Xan alarnıriğ sözidin yaxşı fal Tutuban boldı be-ğayet xoş-hal	7.Xan, onların sözünü xeyrə yozub; çox məmnun oldu.
8.Didi kim ilgeri kilsün kadi Sözümiz sırrını bilsün kadi	8.Belə dedi: “Qazı önə çıxsın; və sözümüzdəki gizli məqsədi bilsin”!
9.Didi ey kadıyi- ehli- İslam Biz ki rahatnı kılıp özge haram	9.Dedi: “Ey İslam əhlinin qazısı; biz ki, rahatlığı özümüzə haram edib,
10.Tağ u derya vü beyaban öte-biz Renclerni özümizge tuta-biz	10. Dağ, dərya və çöldən keçirik; və özümüzü əziyyətə salırıq.
11.Kılıç u oknı kabul eyley-biz Rahat ehlini melul eyley-biz	11.Qılınc və oxu (savaşmağı) qəbul edirik (seçirik); və rahatlıq içində olan xalqı məlul edirik.

1.Arzımız bu irür kim axir Kılğa-biz yaxşılık ilge zahir	1.Arzumuz belədir ki: Sonunda xalqa yaxşılıq edək.
2.Şerning şem'ini yarutkay-biz Cehl bazarını savutkay-biz	2.Şəriətin şamını parladacağıq; və cəhalətin bazarını dəyərsiz edəcəyik.
3.Birge-biz ilm sözige revnak Bolsa tevfik bile nusreti- Hak	3.Əgər tövfiq ilə Allahın köməyi olarsa; elm sözünə rövnəq verəcəyik.
4.Niyyetimiz bu irür ey kadı Himmetimiz bu irür ey kadı	4. Niyyətimiz budur, ey qazı; və himmətimiz budur,ey qazı".
5.Çün bu sözlerni beyan eyledi xan Kıldılar xanğa du'a yaxşı yaman	5.Xan bu sözləri bəyan edəndə; pis yaxşı hər kəs Xana dua etdi.
6.Kadı vü müftı vü erbab barı Sufi vü zahid ü ashab barı	6.Qazı, müfti və ərbab; hamısı sufi, zahid və əshab,
7.Xan üçün Tingridin istep nusret Tutuban xannıng işige himmet	7.Xan üçün Tanrıdan nüsrət diləyib; Xanın işinə sarılaraq,
8.Barçası fatiha xatm eylediler Xan üçün yaxşı du'a sıyladılar	8.Hamısı fatihə xətm etdilər; Xan üçün yaxşı dua etdilər.
9.Çiktiler xan kaşığa sofra vü xan Yaydılar leşkerige aş ile nan	9.Xanın önünə süfrə sərdilər; və əsgərinə yeməklə çörək verdilər.
10.Sofra vü xannı kötergeç ol xayl Eyledi hazreti- xan at sarı meyl	10. O adamlar süfrəni qaldıranda (yemək bitəndə); Xan həzrətləri atına doğru yönəldi.
11.Atlanıp yol sarı mayil boldı Likin ol şehr çirigdin toldı	11.Ata minərək yola düşdü; fəqət şəhər onun əsgərlərilə dolu qaldı.

1.Xan yörüp şehrdin ötkeç fi'l-hal Boldı tüz leşkeridin mal-a-mal	1.Xan yeriyib şəhərdən dərhal çıxınca; əsgərindən ova dolu oldu.
2.Öttiler xan songıdın leşker hem Barça a'da tarafıdın biğam	2.Xanın arxasından əsgər də keçdi; hamısı düşməndən yana qəmsiz (idi).
3.Bir yığaç Axsidin ötkeç ol xan Eyledi lutf yüzidin ferman	3.Xan, Axsidən bir ağac(məsafə) keçəndə; lütf edərək belə fərman buyurdu:
4.Kim çirigning atı köp imgendi İçleri köp yörümekdin yandı	4.”Əsgərin atı çox əziyyət çəkdi; və çox yeriməkdən içləri yandı.
5.Su yakasıda bir otlak köründgüz Koşlarngıznı demi tüşürüngüz	5.Su kənarında bir otlaq axtarın; və yüklərinizi bir müddət endirin”.
6.Merğzari bar idi anda vasi' Tüşti anda çi şerif ü çi vazi'	6.Orada geniş bir otlaq vardı; rahat və geniş otlağa endilər.
7.Arpa tapkan atığa yim birdi Yim bile ottın atın ayırdı	7.Arpa tapan atına yem verdi; və yemlə otdan atını uzaq tutdu.
8.Tapmağan arpa suğa un çaldı Biriben atığa könglin aldı	8.Arpa tapa bilməyən suya un çaldı; və atına verərək könlünü aldı.
9.Unsız u arpasız otladı şad Arpa vü ot talebidin azad	9.Unsuz və arpasız otladı olaraq şad; və arpa və ot istəyindən oldu azad.
10.Çirig ehli barı çalıp talkan İçiben yastana tüşti kalkan	10.Əsgərlərin hamısı arpa qovurub içdilər; və qalxanlarına dayanaraq uzandılar (yatdılar).
11.Cırım alıp közin açkan boldı Közdin uykusı kaçkan boldı	11.(Bəziləri) mahnı söyləyib yuxudan göz açdı; və göz açanların yuxusu qaçdı.

1.Kildi xan yarlığı kim tangla uruş Boluban bolğusı yok hiç turuş	1. Xanın buyruğu gəldi ki; "Vuruşma sabah (olacaq) deyə durmaq mümkün deyil.
2.Tün yarımında köçer-biz mundın Xanlar üstige uçar-biz mundın	2.Gecə yarısında buradan köçərik ;və buradan xanların üstünə uçarıq.
3.Tang başı birle yiter-biz cavğa İter işlerni aytar-biz cavğa	3.Dan atanda burdan çıxarıq; və etdiyimiz işləri düşmənə göstərərik".
4.Çün bu yarlığnı işitti leşker Kıldılar rezm yarağın yek-ser	4.Qoşun, bu buyruğu eşidəndə; dərhal döyüş hazırlığına başladı.
5.Kördiler atlarınıng tenglerin Tüzdiler rezmğa ahenglerin	5.Atlarının yüklərinə baxdılar; və döyüş üçün düzənlərini qurdular.
6.Yaların barçası çak eylediler Tutuban ot üze kak eylediler	6.Hamısı yaylarını hazır eylədilər; və od üzərinə tutaraq qurutdular (gərgin hala gətirdilər).
7.Kıldılar ak u kızıl barça yalav Yaktılar xasmnı yakmakka alav	7.Ağ və qırmızı bütün sancaqlarını parlatdılar; və düşməni yandırmaq üçün alov halına gətirdilər.
8.Olturup irdi çirigde her ikev Bir kolıda ok u biride ikev	8.Bir əlində ox, digərində də digər birinin əli; olmaq üzrə əsgər oturmuşdu.
9.Ok başaklarnı üz eylediler Ok u ya üstiğe riz eylediler	9.Ox ucluqlarını itilədilər; ox və yay üstünə taxdılar.
10.Ol çirig barça tüzüp isti'dad Kılıban Tingrileri atını yad	10.Əsgərin hamısı (qazanmaq üçün) göstərib istedad; Tanrının adını etdilər yad.
11.Kim nefir üni çıkıp xan kolıdın Koptı atlan çavı sultan kolıdın	11.Xanın olduğu qoldan boru səsi; Sultanın olduğu tərəfdən də atış səsi yüksəldi.

1.İl mükemmel idi vü at tayyar Boldılar atlarığa barça süvar	1.Xalq mükəmməl idi və at(lar) hazırdı; və hamısı atlarına mindilər.
2.Sü alıp tiprediler xasm sarı Xasmnıng canı üçün her barı	2.Cəsarətlənib düşmənə doğru hərəkət etdilər; hər şey düşmənin canını almaq üçün (idi).
3.Tört yığaç yolnı seherdin ol hayl Bardılar subhğaça eyle ki seyl	3. O adamlar sübh vaxtı dörd ağaclıq (fərsahlıq) yolu; sabaha qədər sel kimi axaraq qət etdilər.
4.Subh ignige alıp ak 'alem Xan 'alem-darlığıdın xurrem	4.Sabah, çiyninə almış ağ ələm (sancaq); və Xanın sancaqdarı (ələmdarı) olmaqdan olmuşdu xürrəm .
5.Kiçening zulmetidin baş urdı Xannıng altun çırayını kördi	5.Gecənin qaranlığından başını qaldırdı; və Xanın qızıl üzünü gördü.
6.Xan-dağı subhdın oldı xoş-hal Subh yaruğındın aldı fal	6. Xan da sabahın olmağına sevindi; və sabahın aydınlığını uğurlu saydı.
7.Didi kim subh kibi bolğumdur Dehrning şahidini kolğumdur	7.Belə dedi: “Sübh kimi olacağam; dünyanın padşahı mən olacağam.
8.Subhnıng nurı dik olğumdur faş Hem cihan-gir anıng dik ki kuyaş	8.Həm, sabahın nuru kimi meydana çıxacağam; həm də cahanı saran günəş kimi olacağam.
9.Yağınıng zulmeti def' olğusıdur Xasmnıng kesreti ref' olğusıdur	9.Düşmənin qaranlığı dəf olacaqdır; və düşmənin çoxluğu təsirsiz qalacaqdır”.
10.Uşbu niyyet bile ol zıllı-Xuda Tingrining kulluğını kıldı eda	10.Elə bu niyyətlə o Allahın kölgəsi; Tanrının qulluğunu etdi əda.
11.Çün eda eyledi evrad ü namaz 'Arz itip Tingrisige 'acz ü niyaz	11.Namaz dualarını oxuyunca; Tanrısına əczini və niyazını ərz etdi,

1.Didi ey padişehi mülk ü melek Halkadur işikinde bu felek	1. Dedi: "Ey mülk və mələk(lər) aləminin padşahı; bu göylər sənin qapında bir halqadır.
2.Barça 'alemni yaratkan Tingrim Cinn ü ademni yaratkan Tingrim	2.Bütün aləmi yaradan Tanrım; cin və insanı yaradan Tanrım;
3.Bir kemin bende sanga Şibani Kılma lutfung bile zayi' anı	3., Sənin üçün bir aciz quldur Şeybani; və lütfünlə zayi etmə onu!
4.Rezm eylerde anga nusret bir Mihneting çikti anga devlet bir	4.Savaşda ona nüsrət ver; möhnətini çəkdi, ona dövlət ver!"
5.Bu münacatnı kıllğaç ol xan Atlanıp xasm sarı boldı revan	5.Xan bu minacatı qılınca; atlanaraq düşmənə doğru yönəldi.
6.Ol iki xan takı tuyğandurlar Ğaflet uykusını koyğandurlar	6. O iki Xan da bu hadisəni duymuşdular; və qəflət yuxusundan durmuşdular(ayılmışdılar).
7.Yasanıp turğan ikendürler cüst Kılıban billerini rezmğa rüst	7.Tez hazırlaşmışdılar; və bellərini döyüş üçün bağlamışdılar.
8.Alaça xan bile on ming Kalmak Barçanıng ignide kalmak koyak	8.Alaça xanla on min Kalmak vardı; və hamısının çiynində Kalmak işi zireh vardı.
9.Moğolıdın takı on mingçe kişi Kim yamanlık idi barınıng işi	9.Moğoldan da hamısının işi pislik olan; on minə qədər adam vardı.
10.Xanike xan bile hem köp leşker Bayrı xun-riz Moğoldın yek-ser	10.Xanikə xanla bir çox əsgər; öncəki Moğollar kimi qan tökən idilər yeksər.
11.Barçası okçı vü barça kattal Barçası katl işidin xoş-hal	11.Hamısı da idi oxçu və qatil; hamısı da qətl etməkdən olurdu xoşhal.

1.Barça ok atkuçı vü sine-şikaf Her biri tilide yüz ming laf 2.Yene on ming kişi bu tavr bile Tüzetip özlerini cevr bile 3.Ol ara bar idi Babur Mirza Anda hem mingçe yigit ser-ğavğa 4.Alaça xannıng ikki oğlı hem Alaça xan dik alar hem muhkem 5.Rezmning işide dana barça Kılıç u okda tüvana barça 6.Boldı Kalmak Moğol otuz ming Lik bar irdi karası yüz ming 7.Atları div-sıfat özleri hem Özleri div-sıfat sözleri hem 8.Divler barça beşer suretide Ğullar barça beşer suretide 9.Yasanıp her biri bir suret ile Cilve-ger her biri bir hey'et ile 10.Birining cibesi atlas taşlık Bir koşunğa tutup özni başlık 11.Her təbilğa başıda zeng tutup Bi-günehler kanıdın reng tutup	1.Hamısı ox atıcı və sinə yaran; hər birinin dilində yüz min söz; 2.Bu şəkildə yenə on min nəfər; özlərini zülmlə donatmış idi. 3.Babur Mirzə oradaydı; və orada da döyüşə atılan minə qədər igid vardı. 4.Alaça xanın qüvvətli özü kimi möhkəm; iki oğlu da orada idi. 5.Savaş işində hamısı bilikli idi; qılınc və oxda hamısı güclü idi. 6.Kalmak Moğol otuz min nəfər oldu; lakin xalqı yüz min nəfərdi. 7.Atları və özləri də div kimi idi; və sözləri də div kimi idi. 8.Divlər hamısı insan surətində idi; və xortlaqlar da insan surətində idi. 9.Hər biri bir surətə bürünmüşdü; və hər biri başqa bir heyətlə görünmüşdü. 10.Birinin zirehi atlasdan idi; və bir dəstənin başına yerləşmiş idi. 11.Hər dəbilqənin başı pas tutmuşdu; və günahsızların qanıyla rənglənmişdi.

1.Hem kılıçı kınıda müstahkem Xalk kanıdın rengin ol hem	1.Qılıncı qınında durmaqdaydı; və xalqın qanından rəng almaqdaydı.
2.Başı üstide yalav 'acebi Özi at üzre buzav 'acebi	2.Başının üstündə müstəsna bir parıltı (sancaq) vardı; və özü (də) at üzərində qəribə görünüşlü buzov kimiydi.
3.Ne anıng könglide iman fikri Ne anıng tilide Tingri zikri	3.Onun nə könlündə vardı iman fikri; nə də dilində Tanrı zikri.
4.Yene bir özini aytıp Kalmak Cibesining taşı eylep yarğak	4.Yenə biri özünü Kalmak olaraq adlandırıb; zirehinin çölünü xam dəriylə qaplamışdı.
5.Tüzüben rezm kılur vaktı- esas Asıp at boynığa bir turfa kutas	5.Savaş edəcəyi zaman əsas olanları edərək; atların boynuna da qəribə bir qotaz asmışdılar.
6.Lik ölgen atınıng kuyruğı ol Bigleri xanlarnıng buyruğı ol	6.Lakin, o (qotaz) ölən atının quyruğudur; və bəyləri ilə xanlarının buyruğudur.
7.Yene bir atını kılğaç tayyar Kıldı tertibi- celacel bisyar	7.Yenə biri atını hazırladığı zaman; (bəzədiyi vaxt) boynuna çoxlu zınqırov taxdı.
8.Barınıng sureti bar irdi ğarib Bar idiler barı körmekke mehib	8.Hamısının surəti çox qəribə idi; və hamısı göründüyü zaman qorxu verirdilər.
9.Kaysı Kalmak diyarıdın idi Tayşınıng xayl u Tatarıdın idi	9.Bəzisi Kalmak diyarından idi; bəzisi də başqa ölkələrin xalqından və tatarlarından idi.
10.Kaysınıng mevlüdı irdi Turfan Ötkerip irdi niçe ming tufan	10.Bəzisi doğulmuşdu Turfanda; və ömrü keçmişdi qarda- tufanda.
11.Kaysılarnıng vatanı irdi Xoten Bağ u rağ u çemeni irdi Xoten	11.Bəzilərinin vətəni Xotən idi; bağlıq, bağçalıq, çəmənlik olan Xotən idi.

1.Kaysınıng yeri idi Issığ Köl Kaysınıng ivi idi Aksu Moğol	1. Bəzisinin yeri İssıq Göl idi; və bəzisinin evi (vətəni) Ağsu Moğol idi.
2.Yığılıp irdi 'acayib hayli Bar idi anda ğarayib hayli	2.Əcaib bir qələbəlik toplaşmışdı; və hamısı bir-birindən qəribə idi.
3.Uşbu suret bile barça yasanıp Tozdılar barça yasanıp tüzenip	3.Elə hamısı bu görünüşlə; hazırlıqlarını tamamladılar.
4.Rezm eylerğa müheyya barça Rezm işide tüvana barça	4.Hamısı vuruşmağa hazır idi; və hamısı hərb işində güclü (bacarıqlı) idi.
5.Ol çirig kim köpi küffar idiler Gerçi il közige bisyar idiler	5.Çoxu kafir olan o əsgərlərin; xalqın gözündə mövcudları çox idi.
6.Lik xan vehmidin ol xayl tamam Kıldılar özge tiriglikni haram	6.Lakin Xanın qorxusundan o adamların çoxu; yaşamağı özlərinə haram etdilər.
7.Tal yafrakı kibi tibrediler Lale evrakı kibi tibrediler **LV** **Hazreti- İmamü'z-zaman Moğul xanları birle uruş kılıp baskanı**	7.Bəzisi söyüd yarpağı kimi titrədilər; bəzisi də lalə yarpağı kimi titrədilər. **LV** **Zamanın İmamı həzrətlərinin moğol xanlarıyla savaşıb onları darmadağın etməsi**
8.Kün çıkar çıkmasıda Hazreti-Xan Boluban yüzi kuyaş dik taban	8.Xan həzrətlərinin üzü, günəş doğar-doğmaz; günəş kimi parladı.
9.Miniben feth ü zafer tevsenige Saldı ot millet ü din düşmenige	9.Fəth və zəfər atına minib; millət və din düşməninin canına od saldı.
10.Tingri birgen çirigi bar irdi Haşem ü haşmeti bisyar irdi	10.Tanrının lütf etdiyi qədər çox əsgəri vardı; şöhrət və ehtişamı çoxdu.

1.Lik taşlap barını ılğadı ol Kildi üç kün ara on künlük yol	1.Lakin hamısını buraxıb axın etdi; və üç gündə on günlük yol aldı.
2.Kildi on ming kişi yüz ming kişidin Kılmayın vehm Moğul sançışıdın	2.Yüz min nəfərdən Moğolla vuruşmaqdan; qorxmayan on mini gəldi.
3.İlining köpi Şibanlığ irdi İrtedin özige sanlığ irdi	3.Xalqının çoxu Şibanlı (Şeybanlılara mənsub) idi; və çox öncədən onun özünə bağlı idi.
4.Takı bar irdi her ildin katıda Barçası sıdk bile xıdmetide	4.Yenə hüzurunda hər xalqdan kimsələr vardı; və hamısı sədaqətlə xidmətində idi.
5.Sihiyut birle Kıyatı köp idi İlining yaxşı sıfatı köp idi	5.Sihiyut ilə Kıyatdan çox adam vardı; və bura xalqının yaxşı sifəti çox idi.
6.Bar idi allıda bı-had Kongrat Barça xalk içre pesendide-sıfat	6.Yanında saysız Konqrat vardı; və hamısı xalq içində bəyənilən sifət idi.
7.Bar idi allıda Burkut bisyar Barça rezm-aver ü Rüstem-kirdar	7.Hüzurunda bir çox Burkut vardı; və hamısı döyüşçü və Rüstəm kimi mahirdi.
8.Köp idi Manqkut u Nayman asru Barça şayesteyi- ihsan asru	8.Manqkut və Nayman çox idi; və hamısı da dəstəyə layiq idi.
9.Köp idi Durman anıng xıdmetide Barçası canların oynap katıda	9.Onun xidmətində Durman çox idi; və hamısı yolunda canlarını fəda etməyə hazırdı.
10.Oşon ol arada bisyar irdi Barçası xanğa meded-kar irdi	10.Orada bir çox Oşon da var idi; hamısı Xana köməkçi idi.
11.Kuşçınıng kavmi kesir irdi besi Sıdk u ixlas-pezir irdi besi	11.Quşçunun qövmündən adam çox idi; hamısı çox doğru və səmimi idi.

1.Bar idi yaxşı kişiler ol ara Barçası din sarı nükte-sera	1. Yenə orada gözəl insanlar da var idi; və hamısı din haqqında nüktədan idi.
2.Hem Celayir ilidin bar irdi Anda Karlık takı bisyar irdi	2.Həm cəlayir xalqından var idi; və Karlık xalqından da çox adam var idi.
3.Bar idi leşkeride köp Sulduz Kaysı Sulduz idi vü kaysı Nügüz	3. Ordusunda çox Sulduz var idi; bəzisi Sulduz idi və bəzisi Nügüz idi.
4.Kaysılarnı dir idiler Tamadur Kan alarnıng kılıçıdın tamadur	4.Bəzilərinə Tamadur deyərdilər; və onların qılıncından qan damlayardı.
5.Köp idi leşkeride kavmi-Tatar Bar idiler barı cüst ü cerrar	5. Ordusunda tatar qövmündən də bir çox adam vardı; və hamısı çevik və donanımlı idi.
6.Boldı Konğrat uluğı bir Konğrat Kim Hüseyn ile 'Alidür anga at	6.Konğratların başçılarının; birinin adı Hüseyin Əli idi.
7.Bar idi xan kaşıda asru 'aziz Sahib-ray idi vü 'akl u temyiz	7.Xanın nəzərində çox əziz adam idi; rəy sahibi, aqil və təmiz idi.
8.Hacı Ğazi idi Manqkut uluğı Manqkut ili ara Edgü urığı	8.Manqkut qövmünün ulusu Hacı Qazi idi; və Manqkut xalqı arasında yaxşı soylu idi.
9.Edgü oğlı takı bisyar irdi Hamza Biy hem ol ara bar irdi.	9.Yaxşı vəsfli oğlu da çox idi; və onlardan biri Həmzə bəy idi.
10.Kuşçıdın bar idi ol vakt Köpek Katıda Kuşçıdın üç yüz Özbek	10. O ara Quşçıdan Köpək deyə biri vardı; və yanında Quşçı qəbiləsindən üç yüz özbək vardı.
11.Barçası xan yolıda can-efşan Barça can birle rehini- ferman	11.Hamısı Xan yolunda can verməyə hazırdı; və hamısı canları ilə Xanın fərmanına bağlıydı.

1.Yene bir Kuşçı ilidin Ya'küb Bar idi tal'atı Yusuf dik xub	1.Yenə biri quşçu xalqından Yaqub idi; və siması Yusif kimi xub(gözəl) idi.
2.Cicen irdi vü suxen-saz asru Rezm ara 'arbede-perdaz asru	2.Çox cəsur və söz bilən idi; savaşda da çox davakar idi.
3.İni irdi Karaçin divanğa Hem kökeltaş Şibani Xanğa	3.Karaçin divanı kiçik qardaşı idi; və Şeybani xana süd qardaşı idi.
4.Karaçın oğlı takı bar irdi Atı Kanber özi serdar irdi	4.Karaçinin oğlu da vardı; adı Qənbərdi, özü sərdardı.
5.Xan siver irdi anı haddın taş Kim vefa-dar idi hem kökeltaş	5.Xan onu həddindən artıq sevərdi; o, can dostu və vəfadardı.
6.Can Vefa Durman uluğı irdi Kaçu-mergenning uruğı irdi	6.Can Vəfa Durman qövmünün ulusu idi; və Kaçu-mergen soyundan idi.
7.Mu`teber irdi besi xan katıda Sarf itip 'ömrini xan xıdmetide	7.Xanın hüzurunda çox etibarlı idi; və ömrünü Xanın xidmətində sərf etmişdi.
8.Pehlevan irdi vü pür-dil asru Bar idi rezmğa mayil asru	8.Pəhləvan və çox ürəkli idi; savaşa çox meyilli idi.
9.Kolıda mingçe kişi bar irdi Kim barı bir birige yar irdi	9.Əlində hamısı bir-birinə kömək(yar) olan; minə qədər adam vardı.
10.Ol idi ong kolınıng serdarı Kolınıng xaylı bahadır barı	10.Sağ qolunun sərdarı idi; və bu qolun adamları çox cəsur idi.
11.Sol kolınıng bigi irdi Kanber Barça Nayman ulusığa server	11.Sol qolunun bəyi Qənbər idi; və Nayman ulusuna öndər idi.

1.Yetti yüzçe kişisi bar irdi Kim barı rezmde der-kar irdi	1.Hamısı döyüşdə məharətli olan; yeddi yüzə qədər adamı vardı.
2.Hem bahadırlarıdın Şeyx mürid Bar idi feth hisarığa kilid	2.Yenə bahadırlarından var idi Şeyx Mürid; və o idi fəth hisarına kilid.
3.Asru pür-dil idi vü merdane Bar idi rezm işide ferzane	3. Ürəkli bir igid idi mərdanə; savaş işində fərzanə.
4.İkki yüzçe nökeri bar irdi Barçası rezmde tayyar irdi	4.İki yüzə qədər əsgəri var idi; və hamısı savaşa hazır idi.
5.Ebü Keç irdi yene bir serdar İçkisining içide kar-güzar	5.Digər bir sərdarı Əbu Keç idi; və saray mənsublarının içində iş bilən (bacarıqlı) idi.
6.Yene bir içkileridin Çalbaş Ol dağı yaxşı kılur irdi savaş	6.Yenə saray mənsublarından biri Çalbaş idi; və o da yaxşı döyüşür idi.
7.Bavbek hem bar idi asru bek Ol dağı bar idi bir Rüstem tek	7.Çox qüvvətli olan Bavbək də var idi; və o da Rüstəm kimi idi.
8.Köp idi asru bahadır kolıda Koyuban barçası başlar yolıda	8.Əlinin altında bir çox bahadır var idi; və hamısı onun yoluna başlarını qoymuş idi.
9.Ger disem barçasını zikr itsem Tapa alman niçe kim zikr itsem	9.Əgər hamısını zikr etmək istəsəm; tapıb zikr edə bilmərəm.
10.Çehresi ming bar idi nam-be-nam Tutuban allıda daim aram	10. Ayrı-ayrı adda minə qədər soylu adam vardı; və hamısı Xanın hüzurunda daim hazırdı.
11.Yene ming içkisidin bar irdi Barı bayrı vü vefa-dar irdi	11.Yenə min saray mənsubu vardı; və hamısı əməkdar və vəfalıydı.

1.Yene bir ming bar idi ong kolıda Yene bir ming takı hazır solıda	1.Ayrıca min nəfər sağ qolunda hazır idi; min (nəfər) də sol qolunda hazır idi.
2.Tört ming Özbek idi uşbu tarik Barça bir birge karındaş u refik	2.Hamısı bir-birinə qardaş və dost olan; bu cür dörd min özbək vardı.
3.Cibesiz bir kişi tapılmas idi Cibesiz xan kolığa kilmes idi	3.Silahsız bir adam tapılmazdı; və silahsız olan Xanın yanına yaxınlaşmazdı.
4.Hem tebilğasız imes irdi sağıt Özbek ansız imes irdi sağıt	4.Dəbilqəsiz bir adam yoxdu; və heç bir özbək onsuz (dəbilqəsiz) düşünülə bilməzdi.
5.İrninğ iki atı tayyar irdi Kuş kibi atları tayyar irdi	5.Hər birinin iki atı hazır idi; və quş kimi atları hazır idi (sürətli qaçardı).
6.Hem at üstide sağıtğa cevlan Hem tebilğa sağıt üstide a'yan	6.At üstündə süvarilər cövlan edir idi; və süvarilərin başları üstündə dəbilqələr görünür idi.
7.Cibelerning taşı muxmel barça Cibeler işi mükemmel barça	7.Zirehlərinin ətrafı həmişə məxmər qaplı idi; və zirehlərinin işləməsi (düzəlişi) mükəmməl idi.
8.İçide yadı- 'Ali kazılğan Niçe ayat takı yazılğan	8.İçinə yade- Əli qazılmış idi; və yenə bir çox ayələr yazılmış idi.
9.Yaları barça Buxara yayı Kımşanıp yağını körgen sayı	9.Yayları Buxara yayı idi; və düşməni hər gördükdə qımcanır idi.
10.Okları sözleri yanglığ barı rast Sözleri özleri yanglığ barı rast	10.Oxları sözləri kimi həmişə düz idi; sözləri də özləri kimi həmişə düz idi.
11.Çerkesı tiğları yanlarıda Muntazır yaları kurbanlarıda	11.Yanlarında Çərkəzi qılıncları vardı; və yayları yanlarında hazırdı.

1.Kim kaçan xasmğa ok atkaylar Xasmnıng olçasığa batkaylar	1.Düşmənə ox atacaqları zaman ; düşmənin qənimətinə batacaqları zaman;
2.Başların koyı salıp kistenler Körmesün bizni diben düşmenler	2.Düşmənlər bizi görməsin deyə; toppuzlarının, gürzlərinin başlarını aşağı doğru salardılar.
3.Tapukup xasmğa bir iş kılalı Nusret ü feth tarikin bileli	3.Düşmənlə qarşılaşıb bir iş görək; nüsrət və fəth yolunu bilək.
4.Bar idi atları ekser tapuçak Yol yörürde yügürürge müştak	4.Yol gedərkən qaçmağa istəkli; bir çox səmiz atları vardı.
5.Tığler mayili- xun-riz idiler Baş uçurmakka besi tiz idiler	5.Qılınclar qan tökməyə meyilli idilər; və baş uçurmaq üçün çox kəskin idilər.
6.Ab-dar irdi besi tiğları Lik düşmen kanığa teşne barı	6.Qılıncları çox parlaq; lakin hamısı düşmən qanına susamış idi.
7.Xan kulı tiğ kibi yaxşı yaman Tiz idiler barısı tökkeli kan	7.Xanın qulları qılınc kimi; yaxşı pis hamısı qan tökmək üçün kəskin idilər.
8.Kaysı dir irdi çapar-min yüzge Hünerim yoktur mundın özge	8.Bəzisi "Yüzə qədər adamı kəsərəm; bundan başqa hünərim yoxdur," deyirdi.
9.Kaysı dir irdi filannı tüşürey İş kılıp Xanike xannı tüşürey	9.Bəzisi "Filanı yerə yıxım, bir iş görüb; Xanikə xanı yerə salım." deyirdi.
10.Kaysı dir irdi Alaça xanın Tüşürüp yerge tökeyin kanın	10.Bəzisi də "Alaça xanı atdan salıb; qanını yerə töküm," deyirdi.
11.Kim bizing xan bile ting tutmış özi Ozdura sözlemiş il içre sözin	11.Alaça xan bizim Xan ilə özünü bir tutmuş; və xalq içində başqa sözlər də söyləmiş.

1.Bar idi her biride sevdayi Bar idi her biride ğavğayı	1.Hər birində bir sevda vardı; və hər birində bir dava vardı (hər biri bir şeyin arxasındaydı).
2.Basa ong kolıda Sultan Mahmud Kim anga yar idi fazlı- ma'bud	2.Sağ qolunda özünə Allahın fəzli yar olan; Sultan Mahmud var idi.
3.Anda hem bar idi Konğrat u Kıyat Mangkut u Durman Oşon u Oyrat	3.Orada ayrıca Konqrat və Kıyat var idi; Manqkut və Durman, Oşon və Oyrat var idi.
4.Ong kolıda Urus itti cevlan Solıda Ak Muhammed Oğlan	4.Sağ qolunda Urus etdi cövlan; sol qolunda da dolandı Ağ Məhəmməd Oğlan .
5.Pehlevan irdi Urus pür-dil hem Pehlevanlık işide kamil hem	5.Urus, həm pəhləvan, həm də cəsur idi; və pəhləvanlıq işində də mükəmməl (usta) idi.
6.Almaçuk irdi uşol xaylıdın Anga bisyar Koşun xaylıdın	6. O dəstədəkilərdən biri də Almaçuk idi; ayrıca Koşun xalqından da çox adam var idi.
7.Ol takı asru mübariz irdi Xasm anıng allıda 'aciz irdi	7. O da çox mübariz idi; və düşmən onun önündə aciz idi.
8.Hamza Sultan sol kolğa çıkıp Xasmnıng allıdaki yolğa çıkıp	8.Həmzə Sultan sol qola çıxıb; düşmənin önündəki yola çıxıb,
9.Yığıp ol hem kişisini kördi Kilgen ü kilmegenin hem sordı	9. Orada öz adamlarını topladı; və gələnləri gördü, gəlməyənləri də soruşdu.
10.Ol sarı bu sarı közin saldı Mingde biş yüz kişi sanın aldı	10.O yana-bu yana baxdı; min nəfərdən beş yüzünü saydı.
11.Lik bar irdi kişisi bisyar Pür-dil ü tiğzen ü kargüzar	11.Buna rəğmən, adamları cəsur; ox atmaqda mahir və bacarıqlı idi.

1.Ğaraz uşbu idi kim yaxşı yaman Ayrılıp bolğay uluslarğa 'ayan	1.Məqsəd yaxşının, pisin ayrılmasıydı; və bu vəziyyətin xalqa məlum olmasıydı.
2.Kim kayu kabil irür devletğa Ya kayu bar seza mihnetğa	2.Ki, onların hansı dövlətə qabildir (hansı dövlətə çatacaq); onların hansı möhnətə layiqdir (hansı möhnətə uğrayacaq)?
3.Lutf birle birisini saylar Birige kahrını zahir eyler	3.Birisini lütflə öyər; və birisinə də qəhrini göstərər.
4.Körgüzur birige envarı- cemal Bildüriir birige asarı- celal	4.Birinə camalının nurlarını göstərər; birinə də cəlalının əsərini bildirər.
5.Hazreti- Xan takı lutfın anglap Munça lutfini özige tenglep	5.Xan həzrətləri də onun (Həmzə Sultanın) lütfünü anlayıb; bu cür lütfünü özünə uyğun bildi.
6.Könglide Tingrisige şükr itti Şükrdin işi bu yerge yitti	6.Tanrısına könüldən şükür etdi; və şükürdən işi bura yetdi.
7.Didi könglide ki şükrane nidür Bu ara şıveyi- merdane nidür	7.Könlündə belə dedi: ”Şükranə nədir; və bu arada mərdanə (şivəsi) nədir (mərd insanlar necə hərəkət edər)?
8.Kılmak azad bu ikki cannı Eylemek şad bu ikki xannı	8.Bu iki canı azad etmək; bu iki xanı şad etmək,
9.Uşbu devletka irür şükrane Kalur afakda bu efsane	9.Bu dövlət üçündür şükranə; və göy qübbədə qalar bu əfsanə (daim söylənər).
10.Kim filan xanğa filan ikki xan Kıldılar irse yamanlıknı 'ayan	10.Filan xana, filan iki xan; yamanlıq göstərdisə,
11.Kıldı Hak ikkelesini makhür Boldı bu bir, ol ikevge mansur	11.Allah hər ikisini də qəhr edəcək ;və bu bir adam o iki adama qarşı da müzəffər olacaq”.

1.Kılmadı hiç yamanlıknı yad Eyledi ikkelesini azad	1.Pislikləri heç etmədi yad; hər ikisini də etdi azad.
2.Yaxşılık kıldı alarğa bisyar Eyledi lutf u mürüvvet izhar	2.Onlara bir çox yaxşılıq etdi; lütf və mürüvvət göstərdi.
3.Xan özi birle kılıp beyle xayal Lik ol ikki felekdin bed-hal	3.Xan öz-özünə belə xəyal etdiyi halda; o iki kişinin taleyi pis idi.
4.Canları vehmi bile ser-gerdan İşleride bar idiler hayran	4.Canlarının qorxusundan pərişan idilər; və işlərində heyran idilər.
5.Ol iki xanı kitürgeç andak Xan alar halını körgeç andak	5.O iki xanı hüzuruna belə gətirtdikdə; Xan onların o cür halını gördükdə,
6.Kıldı ta`zim alarğa bisyar Körüşüp yığladı ol halğa zar	6. Onlara çox diqqət göstərdi; və onlarla görüşüb hallarına inləyərək ağladı.
7.Didi bu iş songı uş-mundak irür Anglasun her kişi bu yolğa kirür	7.Dedi: “Bu işin sonu elə bu şəkildədir; bu yola girən hər kəs bunu anlasın!
8.İmdi zinhar karındaslarım Ey giriftar karındaşlarım	8.İndi zinhar qardaslarım; ey giriftar(əsir) qardaslarım,
9.Kayğurup özni xarab eylemengiz Xalk bağrını kebab eylemengiz	9.Kədərlənib özünüzü xarab etməyin; xalqın bağrını kabab etməyin (yandırmayın)!
10.Min sizing kanlanrıngızdın kiçtim Na-tüvan canlarıngızdın kiçtim	10.Mən sizin qanlarınızı bağışladım; gücsüz canlarınızı bağışladım.
11.Bolung azade ölüm fikridin Bolung asude ecel zikridin	11.Ölüm fikrindən azadə olun; Əcəl zikrindən asudə olun”!

1.Xan bu sözlerni digeç Xanike xan Didi ey serveri- ebnayı- cihan	1.Xan bu sözləri söyləyəndə Xanikə xan; dedi: “Ey cahan insanlarının öndəri,
2.İmdi bu sözge ınandur bizni İltifatıngğa işendür bizni	2.İndi, bu sözə bizi inandır; və iltifatına bizi etimad etdir”.
3.Xan ınandurmak üçün ol xannı Tiledi hafızıdın Kur'annı	3.Xan, o xanı inandırmak üçün; hafizindən Quranı istədi.
4.Anıng allıda kasem yad itti Na-tüvan xatırnı şad itti	4.Onun önündə and içdi; və zavallı könlü xoş etdi.
5.Alaça xan didi koy bu sözni Biz bu yollarda körüp-biz özni	5. Alaça xan dedi: “Bu sözləri burax; biz səni bu yollarda görmüşük.
6.İşimiz imdi ötüptür andın Bardur lutf u mürüvvet xandın	6.İndi işimiz keçmişdir ondan (sözü aşdıq); (sözdən) lütf və mürüvvət vardır Xandan.
7.Özi bilür eger itse ihsan Kahr hem kılsa anıngdur ferman	7. Ozü bilər əgər edərsə ehsan; və qəhr də etsə, onundur fərman”.
8.Xanğa anıng bu sözi xoş yaktı Lutf közi bile anga baktı	8.Onun bu sözü Xanın xoşuna gəldi; və lütf gözü ilə ona baxdı.
9.Ant içti ki sini öltürmen Kabili- tiğ ü siyaset körmen	9.”Səni öldürmərəm, qılınc və siyasətə də (edam etməyə də); uyğun görmərəm”, deyə and içdi.
10.Ol ikev bu söz ile şad bolup Kayğunıng bendidin azad bolup	10. O ikisi bu söz ilə şad olub; qayğının bəndindən azad olub,
11.Xan bile yandaşa olturdılar Haşmeti- xanlık ile tüzdiler	11.Xanla yan-yana oturdular ; və xanlığın ehtişamını ucaltdılar.

1.Tüşti dip xan kademiğa xanlar Yığılıp kildi barı sultanlar	1.Xanlar xanın ayağına düşdü deyə; bütün sultanlar toplaşaraq gəldi.
2.Barça xan fikrini ok sayladılar Xanğa bisyar kerem eylediler	2.Bütün xanlar dərhal fikirlərini bildirdilər; və Xana çox kərəm eylədilər.
LVI **Hazreti- İmamü'z-zaman xanlarnı tutkandın song bu temsilni beyan kılğanı**	**LVI** **Zamanın İmamı həzrətlərinin xanları yaxaladıqdan sonra bu təmsili bəyan etməsi**
3.Hazreti- xanı- mürüvvet-pişe Şahı- xoşxulk u nikü-endişe	3.İşi mürüvvət sahibi olan Xan həzrətləri; xoşqılıq və yaxşı düşüncəli padşah,
4.Çün Moğul işini bir yan kıldı Xanları babıda ihsan kıldı	4.Moğol işini bərtərəf edincə; xanları haqqında ehsanda bulundu.
5.Didi bu feth manga andındur Bu zafer Hazreti- Yezdandındur	5.Dedi : “Bu fəth mənə ondandır; bu zəfər uca Allahdandır.
6.Feth ayetleri yosunı bile Lutf itip rahmeti- bi-çuni bile	6.Allah, fəth ayələrinin qaydası ilə; və səbəbi soruşulmayan rəhmətinin lütfü ilə;
7.Kıldı zahir ezeliyye kudret Kıldı zahir ebediyye nusret	7.Əzəli qüdrətini; və əbədi nüsrətini göstərdi.
8.Şükr anıng nusretiğa yüz ming Şükr anıng rahmetiğa yüz ming	8.Onun nüsrətinə yüz min şükür; və rəhmətinə yüz min şükür.
9.Şükr kim eyledi lutfın zahir Eyledi lutfığa ilni nazir	9.Lütfünü zahir etdiyi üçün şükür; və xalqa göstərdiyi üçün şükür.

1.Şükr kim kıldı ser-efraz meni Kıldı şayesteyi- i'zaz meni	1.Şükür ki, etdi sərəfraz məni; şükür ki, əzizliyə layiq gördü məni.
2.Hem reva eyledi hacatımnı Hem kabul itti münacatımnı	2.Həm rəva eylədi hacətimi;həm qəbul eylədi minacatımı.
3.Şükr kim şükrige ivrüldi tilim Kildi tilimge tilim şükr tilim	3.Şükür ki, şükür ilə çevrldi dilim;Gəldi dilimə ona çox şükür edən sözüm.
4.Şükr kim eyledi a'danı zebun Kudreti birle Xudayı- bi-çun	4.Əmsalsız olan Allah, qüdrətiylə çox zalımları; zəbun etdiyi üçün şükür olsun”.
5.Şükrige şükr diben hazreti-xan Kılıban hamd u senasını beyan	5.Xan həzrətləri Allaha şükür edərək; və Allaha həmd ü sənasını bildirərək,
6.Didi Peyğamber ayıtkan sözni Kılıban yolıda pey-rev özni	6.Peyğəmbərin yolunda gedərək (uyaraq); Peyğəmbərin söylədiyi sözü təkrarladı:
7.Bu hadis irdi ki xan itti beyan Hem muhaddis idi hem şahı-zaman	7. Bu hədis idi ki, Xan etdi bəyan ; O (Peyğəmbər), həm öncədən hədis söyləyən idi, həm də padşahı-zaman.
8.Ma'nisi bu ki kiçik sançışdın Ya'ni bu rezmde kılğan işdin	8. Mənası belədir: Kiçik döyüşdən; yəni bu vuruşda gördüyümüz işdən,
9.Çün kayıttuk uluğ uruş kılalı Uluğ uruş nidür imdi bileli	9.Geri döndüyümüz üçün böyük savaş edək; böyük savaş (nəfslə edilən savaş) nədir, indi bilək.

1.Çün bu ma`nani beyan kıldı xan Yene söz mülkide eylep cevelan	1.Xan bu mənanı bildirdiyi vaxt; yenə söz ölkəsində dolandı.
2.Kıldı temsili- ğaribi zahir Eyledi nakşı- 'acibi zahir	2. Zahiri qəribə olan təmsil göstərdi; və əcayib naxış göstərdi.
3.Nefsi- emmare didi yitti ser Sini Karun kibi aldukta yutar	3.”Nəfsi- əmmarə yeddi başlıdır; səni Harun kimi aldıqda udar.
4.Bu yiti başlık ılan bar 'ayan Bedenimiz içidedür bu yılan	4.Bu, yeddi başlı ilan kimi görünər; və bu ilan bədənimiz içində gizlənər.
5.Bir başı şehvet irür biri hased Biri cehl ü yene biri huyı- bed	5.Bir başı şəhvət, biri həsəd; biri cəhalət və yenə biri pis xasiyyətdir.
6.Yene ikki ğazab u tulı- emel Yene bir bolmak xalk ile dağal	6.Yenə ikisi qəzəb və hərislikdir; yenə biri xəlq olunandan hiyləgər olmaqdır.
7.Kaysı düşmen bu yılan dik bolğay Kaysı bu nefsi- yaman dik bolğay	7.Hansı düşmən bu ilan kimi olar; hansı düşmən bu pis nəfs kimi olar?
8.Uşbu düşmenni yasar-min disengiz Anı boğzıdın asar-min disengiz	8. Bu düşməni idarə altına alaram desəniz; və onu boğazından asaram desəniz,
9.Kalmağay-biz disengiz kayğusığa Ol nefis başlarınıng utrusığa	9. Desəniz (bu nəfsin) qayğısını çəkməyək; o başların qarşısında olmayaq,
10.Uşbu yitti nimeni kiltürüngüz Her biri birle birin yitkürüngüz	10. Elə bu yeddi şeyi gətirin; və hər birinin qarşısına (aşağıda bildirilən) birini qoyun.
11.Kılıngız xuy riyazet birle Tüzüng işlerni şeri'at birle	11.Riyazəti (bədnəfsdən uzaq olmaq) xasiyyət edin; işlərinizi şəriətə görə yerinə gətirin.

1.Sünnet ile 'amel eyleng dayim Nebi emrini tutunglar kayim	1.Daim sünnətə görə iş görün; və Peyğəmbər əmrini bərk tutun.
2.Takı bir vakt kılıp istiğfar Cürmlerni sağınıp yığlang zar	2.Yenə bir vaxt tövbə edib günahları düşünərək; inləyərək ağlayın (peşmanlıq duyun).
3.Tiği- illa' İlah ile iş eyleng Nefsi- kafir bile sançış eyleng	3.İllallah qılıncı ilə iş görün; və kafir nəfs ilə savaşın!
4.Uşbu işler bile 'adet kılıngız Xayr işi bile 'adet kılıngız	4.Elə bu işlərlə məşğul olun; və xeyir iş görməyə adətkərdə olun!
5.Bu yitti kim rakam itti xame Boldı araste andın name	5.Qələmin yazdığı bu yeddi şey ilə; əsər bəzəndi.
6.Biri tahkiki- riyazet boldı Takı ikkinçi şeriat boldı	6.Birincisi riyazətin təhqiqi oldu; ikincisi də şəriət oldu.
7.Biri sünnet yene bir istiğfar Tört boldı biling ey ehli- şümar	7.Biri sünnət və biri istiğfar oldu; ey sayanlar, bilin ki, dörd oldu.
8.Tiği- illa' İlah irür bişinçi Xayr iş kılmak irür altınçı	8.İllallah qılıncı beşincisidir; xeyirli iş görmək altıncısıdır.
9.Boldı yittinçi 'ibadet tahkik Tilengiz barça Xudadın tevfik	9.Yeddincisi gerçək ibadətdir; və Allahdan həmişə tövfiq diləyin.
10.Kim bular birle 'amel saz kılıp Yitti başlıkka serefraz kılıp	10.Bunlarla əməlini aşıranlar; yeddi başlıya (düşmənə) qalib gələr.
11.Bolğa-siz uluğ uruşda mansur Nefsi- emmareni eylep makhur	11.Bu böyük savaşda Allahın yardımını görərsiniz; və nəfsi- əmmarəni qəhr edərsiniz.

1.Bu belalar ara bilseng ey yar Tiği- illa'İlah irür kar-güzar	1.Ey dost, bu bəlalar içində ; illallahın qılıncının işləri həll etdiyini bilin!
2.Barçanıng başını bu tiğ kiser Barçağa badı- fena andın iser	2.Hamısının başını bu qılnc kəsər; və hamısına badi-fəna ondan (illallahın qılıncından) əsər (yox edər).
3.Kalğanın dağı riyazet kiterür Zulmetin nurı- ibadet kiterür	3.Qalanını da riyazət aparar; və qaranlığını da ibadətin nuru aparar”.
4.Xan bu temsilni çün kıldı beyan Boldılar barça sözige hayran	4.Xan bu təmsili bildirincə; hamısı sözünə heyran oldular.
5.Kar-ger boldı bu temsil asru Allah Allah ni nasihatdur bu	5.Bu təmsil çox təsirli oldu; Allah Allah, bu nə nəsihətdir!
6.Kaysı xan kıldı bu yanglığ temsil Kaysı şeh bildi bu yanglığ temsil	6.Hansı xan belə təmsil etdi; və hansı padşah belə təmsil bildi!
7.Xan imes nurı- hidayetdür bu Şah imes şahı- velayetdür bu	7.Bu, xan deyil, hidayət nurudur; bu, padşah deyil, vəlayət padşahıdır.
8.Tingrige asru yakındur bu xan Xusrevi- taxtı- yakındur bu xan	8. Tanrıya çox yaxındır bu xan; və Xosrovun yəqinlik taxtıdır bu xan.
9.Uşbu takrib ile ol zıllı- Xuda Özining işlerini kıldı eda	9. O Allahın kölgəsi, bu vasitə ilə; işlərini yerinə yetirdi.
10.Hem riyazet bile arastedür Hem şeri'at bile arastedür	10.Həm riyazətlə bəzənmişdir; həm də şəriətlə bəzənmişdir.
11.Eylemes terk Nebi sünnetini Bilür anıng yolıdın devletini	11.Peyğəmbər sünnətini tərk etməz; və dövlətini o yolda olmaqla bilər.

1.Her seher işi anıng istiğfar Tığі-illa'İlah ile işi bar	1.Hər səhər vaxtı işi əstəğfürüllah etməkdir; və hər işi illallah qılıncı ilə görməkdir.
2.Müstahaklarğa besi xayr kılur Xayrnıng 'alemide seyr kılur	2.Layiq olanlara çox xeyir edər; və xeyrin dünyasında dolanar.
3.Ekser evkatı 'ibadet biledür Ol ni iş kılsa 'ibadet kıladur	3.Zamanını çox vaxt ibadət ilə keçirər; və o, nə iş görsə, ibadət etmiş olar.
4.Bardur ol padişehi - nikendiş Taşıdın xan u içidin derviş	4.O hər kəsin yaxşılığını düşünən padşahdır; çöldə Xan, içəridə isə dərvişdir.
5.İçide bolmasa irdi bir hal Kaydın olğay idi zahir bu makal	5.İçində bir hal (Allahın lütfü olan hissi bir vəziyyət) olmasaydı; bu söz necə ortaya çıxacaqdı?
6.Köp keramat körüp-min xandın Köp makamat işitip-min xandın	6.Xandan bir çox kəramətlər gördüm; və çox məqamlar eşitdim.
7.Barçasın imdi beyan itkümdür Tanımaslarğa 'ayan itkümdür	7.İndi hamısını edəcəyəm bəyan; ki tanımayanlara olsun əyan.
8.Şükr kim bende tanıp-min xannı Eyleben sarf yolıda cannı	8. Yoluna qoyaraq mən də canı; tanıdığım üçün şükürlər olsun o xanı!
9.Veh ne sözdür bu zahir kıldım Söz zuhur itkenidin song bildim	9.Vah, bu söz necə bir sözdür açıqladım; onu söz söyləndikdən sonra anladım.
10.Min anı tanımağımdın ni bolur Yolıda min kibi itler köp olur	10.Mənim onu tanımağımdan nə çıxar; yolunda mənim kimi itlər çox var.
11.Ol kirek tanısa men miskinni İstese bendeyi- mihr-ayinni	11.O, gərək mən miskini tanısın; və vəfalı qulunu istəsin.

1.Bu ni irdi kim yene şerh ittim Şerh itiben yene sözge yittim	1.Yenə bu şey nəydi şərh etdim; və şərh edərək təkrar sözə yetdim.
2.Tanığan oldur u tanıtğan ol Sözni bu şerh ile aytkan ol	2.Tanıyan da o, tanıdan da odur; sözü bu şərh ilə söyləyən (də) odur.
3.Min kim u munça hikayet kılmak Min kim u munça rivayet kılmak	3.Mən kiməm bunca hekayəti anladam; mən kiməm bunca rəvayəti anladam?
4.Bu hikayetler anıngdur barça Bu rivayetler anıngdur barça	4.Bu hekayətlərin hamısı onundur (ona aiddir); və bu rəvayətlərin hamısı onundur (ona aiddir).
5.Şükr kim özini körgüzdi manga Sözining silsilesin tüzdi manga	5.Özünü mənə göstərdiyi üçün şükürlər olsun; sözünün silsiləsini mənə düzdürdüyü üçün şükürlər olsun!
6.Bolmasa irdi 'inayet andın Min kim u munça hikayet andın	6. Mən kim olardım (heç bir şey deyildim) əgər ondan mənə inayət olmasaydı; və ondan bunca hekayət olmasaydı,
7.Lutfını kılmasa irdi zahir Söz dimek anga ni haddi şair	7.Əgər lütfünü göstərməsəydi; şairin onun haqqında söz deməyə nə həddi olardı?
8.Min anıng halını ni bilgey idim İçki ahvalını ni bilgey idim	8.Mən onun halını hardan biləcəkdim; və saraydakı vəziyyətləri haradan biləcəkdim?
9.Evliya dürlerini saçmasalar Özlerin her kişige açmasalar	9.Övliya incilərini saçmasalar; və özlərini hər kəsə açmasalar,
10.Bilmek ol xaylını asan irmes Sözlerin anglamak asan irmes	10. O adamları bilmək asan deyil; və sözlərini anlamaq asan deyil.
11.Özlerin kişige bildürmeseler Sözlerin kişige yitkürmeseler	11.Özlərini birinə bildirməsələr; və sözlərini birinə yetirməsələr,

1.Kimge kim eylediler lutf izhar Boldı ikbal u sa'adet anga yar	1.Kimə ki, lütf eylədilər izhar; iqbal və səadət ona oldu yar.
2.Xan velidür anı her kim bilmes Bilmegen hergiz özige kilmes	2.Xan vəlidir, onu hər kəs bilməz; və bilməyən əsla özünə gəlməz.
3.Şükr kim bendege bildürdi özin Lutf itip özi manga didi sözin	3.Şükür ki, mən qula özünü tanıtdı; və lütf edərək sözünü mənə söylətdi.
4.Çünki temsil sözi boldı tamam Yene bardı kalemi- tiz-xıram	4.Təmsil sözü tamamlananda; qələm yenə sallana-sallana getdi.
5.Kim ikki xan sözini şerh itkey Yörüben mülkleriğa yitkey	5. Kim iki Xanın sözünü şərh etsə; gedərək məmləkətlərinə çatacaq.
LVII **Hazreti- İmamü' z-zaman ve xalıfetü'r-rahman Xanike xan ve Alaça xan babıda erkanı-devlet ve a'yanı- Hazret bile kingeş kılğanı ve xanlarğa yarlığ yetkürgeni kim analarığa ve Taşkendde turğan Moğollarğa nişan yibergeyler kim kurğannı xali kılğaylar**	**LVII** **Zamanın İmamı və Allahın Xəlifəsi həzrətləri Xanikə xan və Alaça xanın haqqında dövlət ərkanı və əyanı ilə müşavirə etməsi və xanları, analarına və Daşkənddəki moğollara kurqanı boşaltmaları xüsusunda fərman yollaması**
6.Feth gülzarı açılğandın song Xan bu temsilni kılğandın song	6.Fəth gülzarı açıldıqdan sonra; və Xan bu təmsili qutardıqdan sonra,
7.Cem' kıldı barı sultanlarnı Ni kılay didi bu xanlarnı	7.Bütün sultanları topladı; və bu xanları nə edim, -dedi.

1.Kaysı didi bat alıban Kur'an Eyleding şart ki yitsün ikki xan	1.Bəzisi Quranı əsas alaraq dedi ki: “İki xan gəlsin deyə şərt qoydun.
2.Song ökünç almasun imdi xanım Sin bilür-sin sanga sadka canım	2.Sonra peşmanlıq olmasın, indi xanım; sən bilirsən, sənə fədadır canım”.
3.Kaysı didi ki yamandur Alaça Barça xanlar ara xandur Alaça	3.Bəzisi dedi: “Alaça xan yamandır; bütün xanların içində xandır.
4.Asru ferzane vü cür'etlikdür Asru cür'etlik ü ğayretlikdür	4.Çox bilikli və cürətkardır; çox cəsarətli və qeyrətlidir.
5.Olmayın barsa selamet mundın Anga bolğay-mu nedamet mundın	5.Ölmədən buradan salamat getsə; bundan peşmançılıq olarmı?
6.Çirigi asru kalındur yiride Her biri ot yalındur yiride	6.Ölkəsində əsgəri çoxdur; və hər biri də od-alov kimidir.
7.Hanike hem anga hemdem bolsa İçleri ğussa vü ğamdın tolsa	7.Xanikə də ona yoldaş olsa; içləri kədər və qəmlə dolsa,
8.Kılsalar mülklerini yene yad Kılur irkinler bizni naşad	8.Ölkələrini yenə etsələr yad; rəislər edərlər bizi naşad”.
9.Xan didi kim ni hikayetdür bu Körüngüz kim ni 'inayetdür bu	9.Xan, belə dedi: “Nə hekayətdir bu; görün ki, nə inayətdir bu!
10.Tingridin boldı 'inayet zahir Xasmnı kıldı anıng dik kim yir	10.Tanrıdan inayət oldu zahir; və düşməni onun kimi etdi yerlə bir .
11.İr bu çağlık yaşaduk 'alemde Gah devletde vü gahi ğamda	11.Əgər dünyada bu şəkildə yaşadıqsa; bəzən şad, bəzən də qəmli olduqsa

1.Ömr imdi ne kadar kalıptur Ta kaza bizge niler salıptur	1.Ömür indi nə qədər qalmışdır; və qəza-qədər bizə nələr gətirəcəkdir?
2.Bular ölmek bile ni bolğay-siz Koyunguz imdi bu sözlerni siz	2.Bunların ölməsiylə nə olacaqsınız; hələlik bu sözləri buraxın!
3.Biz bu kün yaxşılık izhar iteli Yörüben mülklerige yiteli	3.Biz, bu gün yaxşılıq edək; və yürüş edərək ölkələrinə çataq.
4.Alalı mülklerini kolğa Salalı ol xannı yolğa	4.Ölkələrini ələ keçirək; və o xanı yola salaq!
5.Moğolistanğa barıp yitsünler Yaxşılık sözini ayıtsunlar	5.Moğolustana gedib çatsınlar; və yaxşı sözlər söyləsinlər!
6.Ger alar eyleseler bizge nifak Yığsalar bir niçe barın Kalmak	6.Əgər onlar bizə qarşı nifaq etsələr; və hamısı Kalmak olan bir çox adamı toplasalar,
7.Özlerin tüzgüçe köp müddetler Öter ü arız olur mihnetler	7.Özlərini qaydaya qoyana qədər vaxt keçər; və onlar bir çox möhnətə düşərlər.
8.Kılsalar bir yamanlık ikki xan Zahir eylep yene bizge küfran	8.Əgər o iki xan bizə pislik edərsə; və yenə nankorluq edərsə,
9.Yaxşılık bizge nasib olğusıdur Yaman bolğan yene bozulğusıdur.	9.Bizə yaxşılıq nəsib olacaqdır; və pis olan da məhv olacaqdır.
10.Tingri lutfığa tevekkül kılalı Yaxşı bu işde te'emmül kılalı	10.Tanrı lütfü üçün təvəkkül edək; və yaxşı olan bu işdə ətraflı düşünək!
11.Xanike xan takı yaxşı bardı Bizge yaxşı özini ötkerdi	11.Xanikə xan da yaxşıca getdi; və bizə gözəl özünü göstərdi.

1.Eyledi bizge besi xıdmetler Tüzdi şahane 'aceb sohbetler	1.Bizə bir çox xidmətlər göstərdi; və şahanə söhbətlər etdi.
2.Çün aramızda felek saldı nifak Tüzdi ol düşmenimiz birle vifak	2.Fələk aramıza nifaq saldığı üçün; o, düşmənimizlə anlaşdı.
3.Biz anıng birle uruştuk irse Xasmlık birle yörüştük irse	3.Biz onunla vuruşduqsa; və düşməncəsinə hərəkət etdiksə,
4.Kolığa tüşti Sultan Mahmud Kılmadı xatırını na-xoşnud	4.Sultan Mahmud əlinə düşdü; və könlünü xoşnud etmədi.
5.Çikmedi tiği- sitem canığa Kirmedi hergiz anıng kanığa	5.Canına sitəm qılıncını çəkmədi; və əsla onun qanını tökmədi.
6.Yiberip anı selamet bizge Özi köp kıldı melamet bizge	6.Onu səlamətlə bizə göstərib; özü bizə çox məlamət etdi.
7.Kim nidin bizge yamanlık kıla-siz Başımız üstiğe her dem kile-siz	7.Bizə niyə pislik edirsiniz; və hər zaman üstümüzə niyə gəlirsiniz ?
8.Biz uşol sözler ile şad olduk Rezmning sözidin azad olduk	8.Elə bu sözlərlə şad olduq; və savaş sözündən azad olduq (uzaqlaşdıq).
9.Yene kim özi yamanlık kıldı Tingri'din anga yamanlık kildi	9.Yenə də özü pislik etdiyi üçün; Tanrıdan ona pislik gəldi.
10.Biz hem anıng işini yad iteli Na-tüvan xatırını şad iteli	10.Biz də onun işini xatırlayaq; və zəif könlünü sevindirək”!
11.Xan bu sözlerni digeç sultan hem Didi xanlar ötüyini muhkem	11.Xan bu sözləri söylədikdə, Sultan da; dedi;”Xanlar möhkəm ərz edib

1.Koydılar barça yamanlık sözini Açtılar barça tarahhum közini	1.Hamısı pislik sözünü buraxdılar; və hamısı mərhəmət gözünü açdılar”.
2.Xan didi Hazret-i Sultan Mahmud Eylesün Xanike xan'nı xoşnud	2.Xan (belə) dedi: “Həzrət Sultan Mahmud; Xanikə xanı etsin xoşnud!
3.Öz ivide anı saklap tursun Nazarı- lutf ile anı körsün	3.Onu öz evində qorusun; və ona lütf nəzəri ilə baxsın!
4.Alaça xannı kılıp şad revan Asrasun ivide Timür Sultan	4. Alaça xanı sevindirib; Timur Sultan evində himayə etsin”!
5.Kildi Xanike bizing sultanğa Boldı tuş merhamet ü ihsanğa	5.Xanikə, bizim Sultanın yanına gəldi; mərhəmət və ehsanla qarşılandı.
6.Alaça boldı Timürge hem-dem Sakladı bend ile anı muhkem	6.Alaça, Timura dost oldu; və ona sıx bağlandı.
7.Bend eylerde bolup bidil ü din Didiler ol iki xanı- miskin	7.Onu zəncirə vurduqları vaxt könülsüz və dinsiz olub; o iki miskin Xan dedi
8.Hanike xanğa hem oldı ferman Kim ayağığa salıp bend revan	8.Xanikə xanın da ayağına; dərhal qandal vurulması buyuruldu.
9.Saklağaylar kiçe kündüz anı hem Bend ile bolğay ol hem muhkem	9.Onu da gecə-gündüz qorunacaqdır; və o da sıx bəndə vurulacaqdır.
10.Kim 'inayet songıdın kahr nidür Nuşnıng kinide bu zehr nidür	10.Lütfün arxasından qəhr nədəndir; və balın arxasından bu zəhər nədəndir?
11.Xan didi kanlarıngızdın kiçtim Rahm itip canlarıngızdın kiçtim	11.Xan dedi: "Qanlarınızdan vaz keçdim; yazığım gəlib canlarınızdan (canlarınızı almaqdan) vaz keçdim".

1.Eyledi şart u kasem yad itti Biz iki dil-şudeni şad itti	1.Şərt qoydu və andını yad etdi; və biz iki aşiqi şad etdi.
2.Yene fikr özgeçe boldı guya 'Ömr peymanesi toldı guya	2.Yenə fikri sanki başqa oldu; və ömür qədəhi sanki doldu.
3.Kim bu yanglığ kıladur bizni bend Sözidin kaytıban ol devlet-mend	3.O dövlət sahibi sözündən dönərək; bizi bu şəkildə həbsə qoydu.
4.Alar ol sözni digeç sultanlar Didiler mülk işidür ey xanlar	4.Onlar bu sözləri söyləyincə dedilər sultanlar; "Mülk işidir, ey xanlar,
5.Biz sizing canlarıngızdın keçtük Lutf itip kanlarıngızdın keçtük	5.Biz, sizin canlarınızdan vaz keçdik; lütf edərək qanlarınızdan vaz keşdik.
6.Leşkeringizni alur-biz kolğa Kişveringizni alur-biz kolğa	6.Əsgərinizi ələ keçirərik biz; ölkənizi ələ keçirərik biz.
7.Sizge andın song icazet biriben Cibe vü at u yarağ ayırıban	7.Sizə ondan sonra icazə verib; silah, at və zireh ayıraraq;
8.Yiberür-biz Moğolistan sarı Yolnı siz bilge-siz andın narı	8.Sizi Moğolustan tərəfinə göndərərik; oradan sonra yolu siz bilirsiniz.
9.Taşkend işiki açılğunça Andağı mestler ayılğunça	9.Daşkənd qapısı açılınca; və oradakı sərxoşlar ayılınca,
10.Sizni bu bend bile asrar-biz Eylemeng xavf bu işlerdin siz	10. Sizi bu bənd ilə qoruyarıq; və siz bu işlərdən xoflanmayın!
11.İmdi ger sizge kirek bolsa necat Xat biting kal'a ilige kim bat	11.İndi əgər sizə nicat gərəksə; dərhal qala xalqına məktub yazın.

1.Kal'anı xali itip çıksunlar Burç u barularını yıksunlar	1.Qalanı boşaldıb çıxsınlar; bürc və hisarlarını yıxsınlar!
2.Çıksun Ahmed bigingiz kurğandın Kalmasun hiç Moğol hem andın	2.Əhməd bəyiniz kurqandan çıxsın; və ondan geridə heç moğol qalmasın!
3.Oğlunguznı alıban kitsünler Başlarını alıban yitsünler	3.Oğlunuzu alıb getsinlər; başlarını alıb getsinlər!
4.Anangız tursun uşol kurğanda Asrasun kızlarını hem anda	4.Ananız o kurqanda qalsın; və qızlarını da orada mühafizə etsin!
5.Kim yitişkeç kılalı nisbetler Kılalı toylar u vuslatlar	5.Çatan kimi əqd edək; toylar edək və sevgiliyə qovuşaq!
6.Ger bu tavr olmasa iş müşkil irür Xan ğazab sarı yene mayil irür	6.Əgər bu cür olmazsa, iş müşkül olar; Xan yenə qəzəblənər".
7.Çün bu sözlerni işittiler alar Kıssanıng başığa yittiler alar	7.Onlar bu sözləri eşidəndə; hekayətin başına çatdılar.
8.Kıldılar can bile bu sözni kabul Didiler imdi kirek bolsa resul	8.Bu sözü candan qəbul etdilər; və dedilər: "İndi elçi gərəksə,
9.Ta anıng birle kılıp xat irsal Kılğa-biz iv ilimizni xoş-hal	9. Onunla məktub göndərib; ev xalqımızı şad edək"!
10.Çün bu sözni didiler ol xanlar Didiler xanğa barıp sultanlar	10.O xanlar bu sözü söyləyəndə; sultanlar (Şeybani) xana gedib çatdırdılar.
11.Boldı xan hükmi ki Sultan Mahmud Eyleben Xanike ilin xoşnud	11.Xanın fərmanı belə oldu: "Sultan Mahmud; Xanikə xalqını edib xoşnud,

1.Kılsun öz nökerin ol sarı revan Anga birsün xattını Xanike xan	1. Öz adamlarını o tərəfə göndərsin; və Xanikə xan məktubunu ona versin"!
2.Çün hüküm eyledi xanı-a'zam Xanike xan kolığa aldı kalem	2.Ulu xan fərman buyurunca; Xanikə xan qələmi əlinə aldı.
3.Anasığa bitidi mektubi Asru mektubi- latlfi- xubi **LVIII** **Xanike xannıng mektubı**	3.Anasına çox xoş və çox gözəl; bir məktub yazdı. **LVIII** **Xanikə xanın məktubu**
4.Sözi bu idi ki ey kıble manga Aytayın candağı razımnı sanga	4.Sözü belə idi: "Ey mənə qiblə olan, sənə içimdəki sirri açıqlayım!
5.Manga maksud bu irdi peyvest Kim kaçan birse manga Tingri dest	5.Mənim məqsədim daim bu idi; Tanrı mənə nə zaman lütf etsə,
6.Şahlık silsilesin üzgey-min Fakrnıng zemzemesin tüzgey-min	6. Padşahlıq silsiləsini qoparacağam; və fakr zəmzəmənaməsini düzəcəyəm (fakr yoluna girəcəyəm).
7.Bolğa-min Tingri yolıda derviş Atanıp xalk içide nik-endiş	7.Xalq içində yaxşı düşüncəli deyə adlandırılıb; Tanrı yolunda dərviş olacağam.
8.Barğa-min Ka'be sarı şevk bile Tutka-min halkasını zevk bile	8.Kəbəyə şövqlə çatacağam; və Kəbə halqasını zövqlə tutacağam.
9.Şahlıkda bu idi maksudum Uşbu maksuddın irdi sudum	9.Padşahlıqda istəyim bu idi; və bu məqsəddən faydam bu idi.
10.İmdi kim şahlığım boldı heba Saldı bu iş manga takdiri-Xuda	10.İndi ki, padşahlığım hədiyyə oldu; Allahın təqdiri bu işi mənə verdi.

1.Devletim tacı nigunsar oldı Taxt hem yir bile hem-var oldı	1.Dövlətimin tacı baş aşağı oldu; taxt da yerlə bir oldu.
2.Leşkerim boldı közümçe bir bir Üzülüp tüşti zimamı- tedbir	2.Əsgərim gözümün önündə bir-bir; tədbir zamanında yıxılıb düşdü.
3.Saltanat kevkebesi taptı şikest Xanlığım mertebesi boldı pest	3.Səltənət ulduzu qırıldı; və xanlığımın mərtəbəsi aşağı düşdü.
4.Ni üçün bolmayın imdi derviş Ni üçün bolmayın imdi dil-riş	4.İndi nə üçün dərviş olmayım; indi nə üçün könlü yaralı olmayım?
5.Mundın özge manga niyyet yoktur Mundın artuk manga himmet yoktur	5.Bundan başqa niyyətim yoxdur; bundan başqa himmətim yoxdur.
6.Şahlık imdi Şibani Xanğa Xanlığ ol padişehi- devranğa	6.Padşahlıq indi Şeybani xanadır; xanlıq yenə o dövranın padşahınadır.
7.Yüz munung dik anga isar olsun Kadehi nuşı- tarabdın tolsun	7.Bunun kimi yüz (dənəsi) ona fəda olsun; və qədəhi əyləncə şərabıyla dolsun!
8.Kim uruştum ise ol xan birle Eyleben rezm anga can birle	8. O Xanla vuruşdumsa; canımı ortaya qoyub onunla vuruşdumsa,
9.Tüştüm irse kolığa lutf itti Kirdim irse yolığa lutf itti	9. Əlinə düşdümsə də, lütf etdi; və yoluna girdimsə də, lütf etdi.
10.Manga bisyar tevazu' kıldı Kopup ornıdın utru kildi	10.Mənə bir çox təvazö göstərdi; və yerindən qalxıb irəli gəldi.
11.Körüşüp yığladı ahvalımğa Eyledi rahm yaman halımğa	11.Görüşüb halıma ağladı; və pis halıma rəhm eylədi.

1.Alaça xanğa takı kıldı kerem Kıldı lutfı bile xursend anı hem	1.Alaça xana da kərəm etdi; və onu da lütfüylə şad etdi.
2.Aldı Kur'an u kasem yad itti İkkimiz xatırnı şad itti	2.Quranı aldı və and içdi; və ikimizin də könlünü şad etdi.
3.Siz ikevni didi öltürmes-min Kabili- tiğ ü ğazab körmes-min	3. Dedi: “Sizin ikinizi öldürmərəm; qılınc və qəzəbi sizə layiq görmərəm”.
4.Biz yamanlar anga kildük tuğyan Ol karındaşlığın kıldı 'ayan	4.Biz pislər ona qarşı baş qaldırdıq; o isə qardaşlığını göstərdi.
5.Bilmegen-biz biz anıng etvarın Bilmegen-biz biz anıng esrarın	5.Biz onun ətvarını; və sirlərini bilməmişik.
6.İmdi sultan ivide min xoş-dil Dehrning kayğularıdın ğafil	6.İndi könlü xoş və dünyanın qayğılarından; xəbərsiz olaraq Sultanın evindəyəm.
7.Alaça xan takı ğamdın azad Xannıng oğlı bile xurrem ü şad	7.Alaça xan da qəmdən azad olmuş; Xanın oğlu ilə xürrəm və şad olmuş.
8.Sizge bizlerdin eger kayğudur Bilingiz kim kılur iş uşbudur	8.Siz də bizlərdən nigaran isəniz; görüləcək işin bu olduğunu bilin.
9.Kim mening oğlum ile bolğan ulus Taşkend işikide tolğan ulus	9.Mənim oğlum ilə birliktə olan xalq; və Daşkənd qapısına dolan xalq,
10.Çıkıp Ahmed Big ile kitkenler Moğolistan yerige yitkenler	10. Çıxıb Əhməd bəy ilə gedənlər; və Moğolustana çatanlar,
11.Siz yocunlarnı alıp kalğay-siz Şadlık nevbetini çalğay-siz	11.Siz bəy qızlarını alıb qalacaqsınız; və xoşbəxtlik təbilini çalacaqsınız.

1.Bolğay-siz xan bile xiş ü peyvend Boluban nisbeti birle xursend	1.Xanla qohum-əqrəba olacaqsınız; və (bu) bağlılıqla xoşbəxt olacaqsınız.
2.Küyev olğay takı sultanlar hem Dostluknıng sözi olğay muhkem	2.Sultanlar da damad olacaq; və dostluq sözü möhkəm olacaq.
3.Bolsa bu tavr arada nisbetler Xan u sultanlar ile vuslatlar	3.Arada bu cür bağlılıqlar olsa; Xan və sultanlar bir-birinə qovuşsa,
4.Sizge vü bizge hem ey Ka'beyi- can Şayed olğay sebebi- emn ü eman	4.Ey can Kəbəsi, bəlkə sizə və bizə də; əmniyyət və qorxusuzluq səbəb olar.
5.Bendidin Tingri kerem kılsa necat Niçe kün bolsa yene kaydı-hayat	5.Tanrı bənddən (həbsdən) qurtulmağı nəsib etsə; və neçə gün daha həyatda olsam (ömrüm olsa),
6.Niyyetim Ka'be sarı bar-maktur Himmetim Tingrige yalbar-maktur	6.Niyyətim Kəbəyə doğru getməkdir; və himmətim Tanrıya yalvarmaqdır.
7.Uşbu mektub songıdın men hem Kile-min xan bile şad u xurrem	7.Elə bu məktubun arxasından mən də; Xanla şadü- xürrəm gələrəm.
8.Xatıringizni perişan tutmang Şahlık kayğusıdın kan yutmang	8.Könlünüzü pərişan etməyin; və padşahlıq qayğısından üzülməyin.
9.Bolmasak şahi gedayi bolalı Ka'bening tigresige ivrüleli	9. Olmazsa yoxsul bir padşah olaq; və Kəbə ətrafında dönək!
10.Niteli yaxşı yaman soruğıdın Fariğ olup kiçik ü uluğıdın	10.Yaxşı pis məsələlərdən; və kiçik və böyük şeylərdən qurtulub,
11.Çalalı 'ayş u tena"um kusını İçeli çeşmeyi- Zemzem suyını	11.Yemək, içmək təbilini çalaq; və Zəmzəm çeşməsinin suyunu içək!

1.Koyalı başnı Medine yolığa Bireli özni rızanıng yolığa	1.Mədinə yoluna baş qoyaq və özümüzü; Allahın rizası yoluna qurban edək!
2.Saltanat debdebesini kördük Şahlık mertebesini kördük	2.Səltənət dəbdəbəsini də gördük; padşahlıq mərtəbəsini də gördük.
3.Fakrnıng haletini hem köreli Xorlık lezzetini hem köreli	3.Fakrın hallarını görək; və məlamət ləzzətini də dadaq!
4.Körgüzeyin disengiz yüzümni Özge kılmang bu digen sözümni	4.Üzümü göstərim desəniz ;və bu söylədiyim sözümü qəbul etsəniz;
5.Barğan ilçige söyünçi biringiz Könglidin xarı- elemni tiringiz	5.Gələn elçiyə müjdə verin; və könlündən ələm tikanlarını dərin!
6.Ve's-selam imdi tükendi name Ta ne yazğay yene miskin xame	6.Vəssalam, indi məktub bitdi ;və miskin qələm daha nə yazacaq"?
LIX **Xanike xanıng mektubı Taşkendğa yitip müte'allıkları tiriglik xaberidin sivüngenleri ve andağı Moğollar Xanike xan oğlı bile kitkenleri ve anası şehrde kalıp şehrni yocunlar bile teslim kılğanı**	**LIX** **Xanikə xanın məktubunun Daşkəndə çatıb yaxınlarının sağlıq xəbərinə sevinmələri və oradakı moğolların Xanikə xanın oğlu ilə getmələri və anasının şəhərdə qalıb şəhəri cariyələri ilə təslim etməsi**
7.Xanike xan xattın alıp ilçi İrning ikki atın alıp ilçi	7.Elçi, Xanikə xanın məktubunu; alıb iki ərin (əsgərin) atını,
8.Yörüdi Xanikening xaylı sarı Kim fiqar irdiler ol xaylı barı	8.Xanikənin hamısı yaralı olan; adamlarına doğru hərəkət etdi.

1.İlçidin burna xaber yitkendür Andağı il özidin kitkendür	1.Elçidən öncə xəbər çatmışdı; və oradakı xalq özündən getmişdi.
2.Basturup kilgen uluslar bisyar Yığlağandurlar xan xalığa zar	2.Basqın edib gələn uluslar; Xanın halına çox ağlamışdılar.
3.Tüşkenidin xaber itkendürler İnisi sözige yitkendürler	3.(Səltənət taxtından) düşdüyündən xəbər vermişdilər; və kiçik qardaşının sözünə uymuşdular.
4.İli xannıng ğamıdın yığlap zar Nevha-perdaz ikendür bisyar	4.Xalqı, Xanın qəmindən ötrü inləyərək ağlamışdır; və çox fəryad etmişdir.
5.Kim yetip ilçi sunuptur mektub Asru ilçini körüptürler xub	5.Gedib məktub verən elçini; çox gözəl görmüşdülər.
6.Hanike xan sözi birle hasıl Moğol ulusı boluptur mayil	6.Qısası, Xanikə xanın sözü ilə; Moğol ulusu, meyil edibdir,
7.Kim vatan sarı 'azimet eylep Ni 'azimet ki hezimet eylep	7.Vətənlərinə doğru yola çıxaraq; nə yola çıxmaq bəlkə də məğlub olaraq.
8.Barça xan oğlı bile kitkeyler Kitip Ahmed Big ile yitkeyler	8.Hamısı Xan oğluyla gedəcəklər; və gedib Əhməd bəyə çatacaqlar.
9.Barça hükmini kabul eylediler Atınıng küçlükini sayladılar	9.Hamısı hökmünü qəbul eylədilər; və soylu atanın gücünü təqdir etdilər.
10.Çıktılar Ahmed ü xan oğlı revan Songlarındın ulus eylep efğan	10.Əhməd və xan oğlu dərhal yola çıxdılar; xalq da arxalarından fəryad edib,
11.Kol tutuşup barısı tozdılar Mundağı ivlerini bozdılar	11.Əl-ələ tutaraq qaçdılar; və oradakı evlərini yıxdılar.

1.Xannıng oğlı bile cem' oldılar Derelerning içide toldılar	1.Xanın oğlu ilə toplaşdılar ; və dərələrin içinə doldular.
2.Kaldı xannıng anası şehr içide Şehr yok badiyeyi- kahr içide	2.Xanın anası qaldı şəhər içində; şəhər deyil, qəhr çölü içində.
3.Kızlarını alıban olturdı Ol belalarnı kazadın kördi	3.Qızlarını alıb oturdu; və (başına gələn) o bəlaları qəza-qədərə bağladı.
4.Şehrni xali itip çıktı Moğol Muntazır il ki kaçan kilgey ol	4.Moğol, şəhəri boşaldıb çıxdı; xalq da onlar nə zaman gələcək deyə gözləməkdə idi.
5.Xan kulı hem il alurğa cazim Boldılar ilçi songıdın 'azim	5.Xanın adamları da ölkə almağa qərarlıydılar; və elçinin arxasından yola çıxdılar.
6.Tağnıng yolı bile kildiler Tağ yolını yakın bildiler	6.Dağ yolundan gəldilər; və dağ yolunu yaxın bildilər.
7.Kırdılar atnı yörüp ol yolda Mingçe at kaldı anıng bir kolda	7.O yolda yeriyib atları qırdılar; onun bir tərəfində minə qədər atı qaldı.
8.Axsidin ikki konup yol aldı Taşkend üstige nevbet çaldı	8.Axsidə iki (gün) düşərgə salıb yol aldı; və Daşkənd üstünə növbət təbili çaldı.
9.Özidin burna Timür Sultannı Anga koşup niçe ming a'yannı	9.Ondan öncə Timur Sultanı; və ona minlərlə əyanı qatıb,
10.Cani Bigni hem anga hem-reh itip Saltanatdın hem anı ageh itip	10.Canı bəyi də ona həmrah edərək; səltənətdən də onu agah edərək,
11.Taşkend üstige ılğatıp idi Ol ikevge kişi köp katıp idi	11. Daşkənd üstünə axın etmişdi; və o ikisinə çox adam qoşulmuşdu.

1.Şehr bolğanda Moğoldın xali Yar olup bu ikkininğ ikbali	1.Şəhər, moğoldan boşalanda; bu ikisinin iqbalı yar olub,
2.Taşkend üstiğe yitkendürler Alıp ol ilni kitgendürler	2.Daşkənd üstünə çatmışdılar; və o məmləkəti alaraq getmişdilər.
3.Canı Big xan kızını alğandur Barçadın kolnı burun salğandur	3.Canı bəy, Xanın qızını almışdı; və əlini hər kəsdən öncə tutmuşdu.
4.Singli bolğandur hüsn ile ğani Şahzade Timür alğandur anı	4.Kiçik bacısı çox gözəldi; və Şahzadə Timur onu almışdı.
5.Olça malğa batkandurlar Tınç xatır bile yatkandurlar	5.Qənimət malına batmışdılar (əldə etmişdilər); və könlü rahat olaraq yatmışdılar.
6.Uşbu haletde yitip kildi xan Aferin kıldı anga ehli- cihan	6.Elə bu halətdə ikən yetişib gəldi Xan; və onu alqışladı əhli-cahan (təqdir etdi).
7.Ötken işlerni didiler katıda Kıldılar şerh barın xıdmetide	7.Hüzurunda keçən işləri danışdılar; və hamısını açıqladılar.
8.Didiler kızlarıdın kaldı mu hiç Kiltürüng bizge anı koymay kiç	8.Qızlarından heç qaldımı (deyə soruşub); gec olmadan onu bizə gətirin, dedilər.
9.Didiler barçasıdın zibarak Hüsn ile barçasıdın ra'narak	9.(Onlar) dedilər ki: Hamısından daha gözəl; və gözəllikdə hamısından daha lətif,
10.Yaş bile dağı kiçikrek barıdın Baxt ile barı biyikrek barıdın	10. Hamısından yaşca daha kiçik olan; və bəxt baxımından da hamısından bəxtli olan,
11.Bar imiş xanğa münasib mahi O1 sanemler arasında şahi	11.Xana münasib bir ay (kimi gözəl) var imiş; və o, sənəmlər arasında padşah imiş.

1.Serv anıng kametidin şermende Zülfige 'anberi- sara bende	1.Sərv onun boyundan (şərməndə) utanacaq; zülfünə saf ənbər kölədir.
2.Münfa'il közleridin ahuyı- Çin İçi kan bağladı ğamdın miskin	2.Çin ahusu onun gözlərindən münfail haldadır; və miskin içi qəmdən qan bağlamışdır.
3.Çini- Moğol-çin ol irür 'alemde Yoktur ol tavr beni ademde	3.Aləmdə ən gözəl odur; və onun kimisi bəni-adəmdə yoxdur.
4.Ne Xıta mülkide andak tapılur Ne Xoten şehride ol nev' kilür	4.Nə Xıta mülkündə onun təki tapılar; nə də Xotən şəhərində onun kimi biri var.
5.Lu'beti- çin digening özidür Sureti- çin digening özidür	5.Çin oyuncağı deyilən odur; və Çin rəsmi (yenə) deyilən odur.
6.Xan işitkeç bu sıfatlarnı revan Kıldı mahrem kişilerge ferman.	6.Xan bu vəsfləri eşidər-eşitməz; məhrəm şəxslərə belə fərman etdi:
7.Kim uşol aynı alıp kilsünler İvlenuri yarağın kılsunlar	7.O ay kimi gözəli alıb gəlsinlər; və evlənmə hazırlığını görsünlər!
8.Çün kitürdiler anı xan katıda Kildi Belkis Süleyman katıda	8.Onu Xanın hüzuruna gətirəndə; sanki Bilqeys Süleymanın hüzuruna gəlmiş oldu.
9.Boldı xan hatib ü ol mahbube Boldı xan rağıb u ol merğube	9.Xan, xitab etdi, o isə xitab edilən oldu; Xan rəğbət etdi və o isə rəğbət edilən oldu.
10.Kıldılar anı revan xanğa nikah 'İşret ü 'ayş sözi boldı mübah	10.Onu dərhal Xana nikahladılar ;və eyş-işrət sözü mübah oldu.
11.Çerx anıng kamığe ivrüldi yene Özge bilmen ki niler boldı yene	11.Fələk yenə onun arzusuna görə döndü; daha bilmirəm ki, nələr oldu.

1.Barça bigler takı xursend idiler Her sarı talibi- peyvend idiler	1.Bütün bəylər də sevinçli idilər; və hər tərəfə çatmağa istəkli idilər.
2.Taptılar her biri bir canane Tüzdiler her biri bir kaşane	2.Hər biri tapdı bir cananə; və hər biri düzəltdi bir malikanə.
3.Hiç kim kalmadı ol vakt kuruğ Yok idi mal u kız alurğa soruğ	3. O zaman heç kim malsız-mülksüz qalmadı; mal və qız almaq üçün soruşmağa gərək qalmadı.
4.Battılar malğa leşker barça Boldılar bay u tüvan-ger barça	4.Əsgərin hamısı mala boğuldu; hamısı zəngin və güclü oldu.
5.Aldılar çini vü fağfüri ayağ Kıldılar badeyi- gülgunnı sorağ	5.Çini və fağfuri qədəh aldılar; gül rəngli şərab haqqında danışdılar.
6.İçtiler badeyi- gülgün bisyar Taptılar dilberi- mevzun bisyar	6.Bir çox gül rəngli şərab içdilər; və əndamlı bir çox gözəl tapdılar.
7.Irğadılar barı xan devletidin Yıradılar niçe kün himmetidin	7.Hamısı Xan dövlətindən dolayı sevincdən nərə çəkdilər; və neçə gün onun himmətindən bəhs etdilər.
8.Aldılar raxtı- Xıtayi- bi-had Yok idi raxtı- Xitayiğa 'aded	8.Hədsiz Xıtay parçası aldılar; və Xıtay parçasının sayı-hesabı yoxdu.
9.Tiveler yüki bisyar aldılar Yüklerining içige saldılar	9.Bir çox dəvə yükü aldılar; və (onları) yüklərinin içinə qoydular.
10.Ol yıpar ile bu kavm xoş-xuy Kıldılar barça cihannı xoş-buy	10.O misk elindən olan bu qövm gözəl xasiyyətli idi; bu səbəblə bütün cahanı gözəl qoxulu qıldılar.
11.Ba`zı il kim bar idiler ayyar Olçalarda bar idiler cerrar	11.Hiyləgər olan bəzi adamlar; qənimət almaqda cərrardılar (davakar).

1.Özni xannıng ivige saldılar Bolğan altun kümüşin aldılar	1.Özləri Xanın evinə girdilər; var olan qızıl və gümüşü aldılar.
2.Alaça xannıng ikki mahbubı Kim alar irdi anıng matlubı	2.Alaça xanın çox istədiyi; iki məhbubundan,
3.Birisining atı Altun irdi Alaça xan anga meftun irdi	3.Birisinin adı Altun idi; və Alaça xan ona məftun idi.
4.Kümüş irdi yene birining atı Bar idi anga safayı- zatı	4.Yenə birinin adı Gümüş idi; və o, zatına səfa verici idi.
5.Aldılar ikkelesini etmam Kıldılar ikkelesini bed-nam	5.Hər ikisini birdən aldılar; və hər ikisini bədnam etdilər.
6.Kümüş Altun digen uşbu irdi Kim yokarı söz içige kirdi	6.Yuxarıda sözü edilən; Gümüş və Altun deyilən bunlardı.
7.Köp Moğolnıng sanemi tüşti esir Boldılar ehli- ğına barça fakir	7.Bir çox moğol sənəmi düşdü əsir ; və zəngin olan xalq oldu fəqir.
8.Xanğa ‘arz eylediler kim leşker Kıldı bu mülk ilini ebter	8.Əsgərin bu ölkə xalqını; pis günə saldığını Xana ərz etdilər.
9.Xalknıng yaxşılığı üçün xan Kıldı ahengi- Semerkand revan	9.Xan, xalqın yaxşılığı üçün; Səmərqəndə yeridi.
10.Baktı rahmet bile ol kurğanğa Birdi anı Cani Big Sultanğa	10. O kurqana mərhəmətlə baxdı; və onu Canı Big Sultana verdi.
11.Özi kurğan taşıda olturdı Tigreside haşemini kördi	11.Özü kurqanın kənarında oturdu; və maiyətinin ətrafında toplaşdığını gördü.

1.Atlanıp Çır Suyudın ötkeç xan Kildi sultan katıda xanı- zaman	1.Xan, atlanıb Çır suyundan keçəndə; Zamanın xanı Sultanın hüzuruna gəldi.
2.Didi kim çarlatıngız xanlarnı Yığıngız bigler ü oğlanlarnı	2.Belə dedi: Xanları çağırın; bəyləri və oğlanları çağırın!
3.Alıngız bendlerini fi'l-hal Eylengiz bendlerini pamal	3.Dərhal qalalarını alın; və onları yerlə bir edin!
4.Xan bu sözlerni digeç sultanğa Can Vefa bardı ol ikki xanğa	4.Xan, bu sözləri Sultana deyəndə; Can Vəfa o iki xanın yanına çatdı.
5.Ala kildi ol ikevni fi'l –hal Aldılar kolga ikevni fi'l-hal	5.Dərhal ikisini ələ keçirib; yanlarına o ikisini alaraq gəldilər.
6.Kistürüp bendlerini sultan Kılıban ikkelesini şadan	6.Sultan bəndlərini (bağlarını) kəsdirərək; ikisini sevindirib,
7.Bardı xanlar bile xan hazretiğa Yettiler barçası xan xıdmetiğa	7.Xanlarla Xanın hüzuruna gəldilər; və hamısı Xanın xidmətinə girdilər.
8.Xan kılıp ol ikki xanğa ta` zim Didi xatır ara kiltürmeng bim	8.Xan, o iki xana hörmət göstərib dedi; "Ürəyinizə qorxu salmayın.
9.Ğam yemeng mülk ü diyarıngız üçün Bolmang aşufte bozuk kişver üçün	9.Mülk və ölkəniz üçün qəm etməyin; və yıxılmış ölkə üçün pərişan olmayın!
10.Köp munung dik il uluslar bozulur Başıngız bolsa isen barça bolur	10. Bunun kimi bir çox ölkə və uluslar yıxılar; əgər başınız sağ olsa, hamısı yenidən düzələr.
11.Barıng imdi vatanıngız sarı İv ilingiz takı barsun barı	11.İndi siz ev və xalqınız ilə birlikdə; vətəninizə doğru gedin!

1.Min Yuci oğlı-min ü siz ikki xan Çağatay oğlı-sız olsun bu ‘ayan	1.Mən Yuci övladıyam və siz iki xan (da); Cağatay övladısınız, bu açıqca bilinsin!
2.Barımız bir ananıng oğlı-biz Barçamıznıng atasıdur Cengiz	2.Hamımız bir ananın övladıyıq; və hamımızın atası Çingizdir.
3.Yuci Xan u Çağatay Xan hasıl Sürgeli uşbu cihandın mahmil	3.Yuci Xan da, Çağatay xan da; bu cahandan yüklərini alıb getdilər (öldülər).
4.Bizing ü sizning ara bolmadı kan Her kişi öz yiride boldı xan	4.Bizim ilə sizin aranızda olmadı qan; hər kəs öz yerində oldu xan.
5.İmdi hem bolğası yok kan arada Bolğusı ‘ahd u vefa can arada	5.İndi də arada olmayacaq qan; və aramızda olacaq əhd- vəfa (dostluq)və can.
6.Alaça xan yörüsün ilgeri şad Köçler muzlimesidin azad	6.Alaça xan irəliyə şad şəkildə yerisin; və onun köçləri (karvanları) onun zülmlərindən azad şəkildə yerisin!
7.Barıban il ulusığa yitsün Yetiben kal‘aların birkitsün	7.Gedərək ölkəsinə və xalqına çatsın; çataraq qalalarını möhkəm etsin!
8.Siz uluğ xan songıdın atlanıngız Köç birle yörüben katlanıngız	8.Siz uca Xanın arxasından atlanın; və köçlə bərabər yeriyib əziyyətə qatlanın”!
9.Uşbu sözler bile xanı- devran Alaça xannı burun kıldı revan	9.Zamanın xanı, elə bu sözlərlə; əvvəlcə Alaça xanı hərəkət etdirdi.
10.Birdi bisyar anga at u yarağ Kıldı in ‘am anga hasse baş ayağ	10.Ona bir çox at və silah verdi; beləcə xüsusi olaraq baş və ayaq ənam etmiş oldu.
11.Bir ikki kün Alaça xandın song Xanike xannıng işi hem kilip ong	11.Alaça xanın hərəkətindən bir iki gün sonra; Xanikə xanın işi də bəlli oldu.

1.Taptı ruxsat ki müsafir bolğay Moğolistanğa mücavir bolğay	1.Səfər etməyə; və Moğolustana yerləşməyə icazə aldı.
2.Anga hem kıldı ‘inayet bisyar Anga hem merhametin kıldı yar	2.(Xan)Ona da çox kömək etdi; və ona da mərhəmətini göstərdi.
3.Tive vü at firavan birdi Her yarağıdın anga ayırdı	3.Bol dəvə və at verdi; hər mal və əşyadan ona da ayırdı.
4.Yaxşılık birle uzattı anı Eyledi merhamet sultannı	4.Onu yaxşılıqla göndərdi; və Sultana mərhəmət etdi.
5.Ol iki xannı uzatıp özi hem Kildi öz taxtığa şad u xurrem	5.O iki xanı göndərib; özü də şad və xürrəm taxtına gəldi.
6.Hiç tarixde yoktur bu iş Hiç defterde tapılmas bu sağış	6.Bu iş tarixdə heç yoxdur; və heç bir dəftərdə tapılmaz bu hesab.
7.Allah Allah ni mürüvvetdür bu Allah Allah ni fütüvvetdür bu	7.Allah Allah, nə mürüvvətdir bu; Allah Allah, nə fütuvvətdir bu (fədakarlıqdır).
8.Yüz tümen rahmet anıng himmetığa Yüz tümen rahmet anıng niyyetiğa	8.Yüz minlərlə afərin onun himmətinə; yüz minlərlə afərin onun yaxşı niyyətinə
9.Tingri maksudını hasıl kılsun Yaxşılığı ileyige kilsün	9.Tanrı onun istəyini hasil etsin; və etdiyi yaxşılıq qarşısına çıxsın!
LX **Hazreti- İmamü’z-zaman tapuğıda Bakı Tarxan ilçi yiberip nusret-şi ‘ar leşker koşulğanı ve leşker Belx üstiğe barıp şahı- zamannı kaçurğanları ve müddeti Belxni kapal kılıp Xusrev şahnı derelerge kaçurup müraca’at kılğanları**	**LX** **Zamanın İmamı həzrətləri hüzurunda Baki Tarxan elçi göndərib müzəffər əsgər sövq etməsi və əsgər Bəlx üstünə çatıb zamanın padşahını qaçırmaları və bir müddət Bəlxi mühasirə edib Xosrov şahı dərələrə qaçırıb geri qayıtmaları**

1.Hazreti- Xanı- Şibani lakabım Şahı- zi-şevketi- ‘ali nesebim	1.Ləqəbim Şeybani xan həzrətləri; və nəsəbim uca şövkətli şahdır.
2.Moğol endişesidin çün tındı Özininig taxt-gehiğa yitti	2.Moğol əndişəsindən qurtulunca; öz paytaxtına çatdı.
3.Bir ikki ay ferağat kıldı Ol Moğolçin bile kim aytıldı	3.Daha əvvəl bəhs edilən o moğol gözəli ilə; bir-iki ay istirahətə çəkildi.
4.Yene tüşti başığa bu sevda Kim Hisar üstiğa salğay ğavğa	4.Yenə Hisar üstünə savaş açmaq; sevdası ağlına gəldi.
5.Atlanıp Karşı sarı kildi özi Barı inileriğa bardı sözi	5.Atlanaraq özü Karşı tərəfinə gəldi; və bu xəbər bütün kiçik qardaslarına çatdı.
6.Cem ‘kıldı çirigini anda Niçe kün tındı uşol kurğanda	6.Qoşunu orada topladı; və neçə gün o kurqanda dincəldi.
7.Kildi nagah birev kim Bakı Padişeh bezmiğa boldı saki	7.Qəflətən biri, yəni gəldi Baki; və padşah məclisinə oldu saqi.
8.Didi yok özgelikim ol xandın Kiçerem candın u kiçmen andın	8.Dedi: “Ayrılığım yox o Xandan; ondan ayrılacağıma keçərəm candan.
9.Ger bağışlar günehimni ol xan Alur özige işimni sultan	9.Əgər o Xan günahımı bağışlarsa; Sultana xidmət edərəm.
10.Endxod kal‘asıdur pişkeşim Uruşum ol ise bardur yaraşım	10.Ona ərmağanım Endxod qalasıdır; və əgər vuruşarsam, faydam olar.

1.Xan Hisar üstiğe ni tip baradur Kim bu yan Belx ili yalbaradur	1.Xan, Hisar üstünə nə deyə varacaqdır; bu tərəfdə isə Bəlx xalqı yalvaracaqdır.
2.Alıban başnı kaçar mirzası Andelibi kalur u ğavğası	2.Mirzəsi başını alıb qaçar; amma bülbülü və davası qalar (gurultusu qalar).
3.Xan sudın kiçse vü kilse bu sarı Tozar uşbu sipeh ü xayl barı	3.Xan, sudan keçsə və buraya gəlsə; bu əsgər və xalq hamısı qaçar.
4.‘Andelibi kim irür xatunı Sebebi- hurmeti yaxşı üni	4.Xatunu olan bülbülünə; hörmətinin səbəbi gözəl səsidir.
5.Bar mirzası atı Şahı- zaman Lik bisyar irür lü’li-san	5.Mirzəsi vardır, adı Şahı-Zaman; fəqət çox incisi vardır.
6.Uşbu mirzanı kaçurğaç mundın Anı ayırğaç yaxşı ündin	6.Elə bu Mirzəni buradan qaçıranda; və onu gözəl səsindən ayıranda,
7.Endxod birle Şuburğan alınur Belx ü Murğab u Xorasan alınur	7.Endxod ilə Şuburğan alınar; Bəlx, Murğab və Xorasan alınar.
8.Belx feth olsa ne dir Xusrev Şah Xanğa çaker bolur u devlet-xah	8.Bəlx fəth edilərsə, Xosrov şah nə deyər; Xana kölə və dövlətinə duaçı olar”.
9.Bakı Tarxandın bu söz kilgeç Xan anıng rastlığını bilgeç	9.Baki Tarxandan bu söz (xəbər) gəlincə; və Xan onun doğruluğunu bilincə,
10.Belx üstige yörür boldı revan Barçağa ol sarı aylandı ‘inan	10.Bəlx üstünə yeridi; və hər kəs o tərəfə yüyən çevirdi.
11.Bakığa yazdı nişani fi‘l-hal Kim sanga bolğusı yaver ikbal	11.Bakiyə “İqbal sənə yar olacaqdır”; deyə dərhal fərman yazdı:

1.Tınç bol kim günehingdin öttüm Sin digen yol sarı yolçı tuttum	1.”Rahat ol, çünki günahından keçdim (bağışladım); sənin dediyin yola doğru bələdçi tutdum.
2.Sanga bisyar kerem kılğumdur Sini sivmeske sitem kılğumdur	2.Sənə bir çox comərdlik edəcəyəm; və səni sevməyənə zülm edəcəyəm”.
3.Çün nişan Bakiğa irsal itti Kilgen ilçisini xoşhal itti	3.Bu fərman, Bakiyə göndərildiyi vaxt; gələn elçisini sevindirdi.
4.Özi ilçi songıça boldı revan Kildi Kerki güzerige ol xan	4.Özü elçinin arxasından yeridi; və Xan, Kərki keçidinə gəldi.
5.Kimelerni yörüte başladılar Yüklerini kimege taşladılar	5.Gəmiləri hərəkət etdirdilər; və yüklərini gəmiyə qoydular.
6.Barçadın burna Sultan Mahmud Ötti deryadın boldı xoşnud	6., Hamısından əvvəl Sultan Mahmud; dəryadan keçdi, oldu xoşnud.
7.Ötti anıng songıdın hazreti-xan Hazreti- xan u Süleymanı-zaman	7.Onun arxasından keçdi həzrəti- Xan ; yəni bu zamandakı Süleyman.
8.Yetti kün anda öte kaldı çirig Bahrnı himmetidin aldı çirig	8.Oranı yeddi gündə səylə keçdi əsgər;dəryanı himməti ilə aldı əsgər.
9.Boldı sal astıda pinhan Ceyhun Bolmadı hiç nümayan Ceyhun	9. Sal altında gizləndi Ceyhun; və heç görünmədi Ceyhun.
10.Hamza Sultan u Timür Sultan hem Öttiler Baki işidin xurrem	10.Həmzə Sultan və Timur Sultan həm; Bakinin işindən keçdilər xürrəm.
11.Kerki kurğanığa yitkeç ol xan Kıldı Bakiğa Urus Big’ni revan	11.O Xan Kərki kurqanına çatanda; Bakiyə Urus bəyi göndərdi.

1.Bardı anıng bile Kanber Biy hem Endxod kal‘ası sarı bi-ğam	1.Onunla birliktə Qənbər bəy də; Endxod qalasına doğru rahatlıqla çatdı.
2.Yitip ol ikki dilaver fi‘l-hal Kördiler Baki’ni bi-fikr ü melal	2.O iki igid dərhal çatıb; Bakini əndişəsiz və üzüntüsüz gördülər.
3.Kildi Baki hem alar birle revan Hem-rehi bir ikki ahmak tarxan	3.Baki də onlarla birliktə gəldi rəvan; yoldaşı idi bir-iki axmaq tarxan .
4.Xaberi bu ki işitkeç xannı Leşkeri birle bölek Sultannı	4.Xəbəri bu ki eşitcək xanı; bir bölük əsgərlə Sultanın gəldiyini.
5.Tura almay yörüdi Şahı-zaman Atasığa yiberip ah u fiğan	5.Şahı-zaman atasına ah-fəğan; göndərərək dayanmadan yeridi.
6.Seyyidi bar idi Ca‘fer atlık Özi Seyyid Atağa nisbetlık	6.Cəfər adlı bir Seyyid var idi; özü də Seyyid Ataya mənsub idi.
7.Asru derviş ü müselman-pişe Asru serdar u bülend-endişe	7.Çox dərviş və müsəlman təbiətli; çox igid və yüksək düşüncəli idi.
8.Didiler xanğa hevadardur ol İrtedin xanlar ile yardur ol	8.Dedilər ki: “Xana vəfadardır o; öncədən xanlara yardır o.
9.Öltürüp anı yörüdi mirza Salıban Belx içige ğavğa	9.Mirzə, Bəlx içinə dava salıb; onu öldürərək yeridi.
10.Yene altı bigini hem kırmış Kim bular dağı Seyyidge kirmiş	10.Yenə, Seyyidə tabe olmuş; bu altı bəyini də öldürmüş.
11.Çünki Seyyid bile bigler öldi Bizge ol tayifedin vehm oldı	11.Seyyid ilə bəylər öldüyü üçün; o tayfadan biz də qorxduq.

1.İmdi Belx içre irür Sultan Big Atı Sultan u özi nadan big	1. İndi Bəlxdədir Sultan bəy; adı Sultandır, amma özü nadan bəy".
2.Bu xaberlerni aytğaç Tarxan Boldı aşufte bu sözlerdin xan	2. Bu xəbərləri söylədikdə Tarxan; bu sözlərdən narahat oldu Xan.
3.Didi Seyyid bizing üçün öldi İmdi bizlerge zaruret boldı	3.Dedi ki: "Seyyid bizim üçün öldü; və indi bu, sizlər üçün zərurət oldu.
4.Ki tilep kanını rezm itkey-biz Rezm iter ‘azmını cezm itkey-biz	4.Qanını istəyib vuruşacağıq; savaşmaq qərarını verəcəyik".
5.Bardı uşbu söz ile Belx sarı Çirigi yek-dil ü yek-ray barı	5.Elə bu sözlə Bəlxə doğru getdi; əsgərinin hamısı ürəkli və yekrəy idi.
6.Belx kurğanığa yitkeç leşker Tam u taşığa yapuştı leşker	6.Əsgər Bəlx kurqanına çatanda; dam - daşlarında gizləndilər (özlərinə onları sipər etdilər).
7.Tam ile taşını pest eylediler Kal‘a devride nisbet eylediler	7.Dam-daşlarını yerlə bir etdilər; və qalanın ətrafını dövrəyə aldılar.
8.İli hem köp idi kurğan içide Barçasınıng elemi can içide	8.Kurqan içində xalqı da çox idi; və hamısının canında ələm çox idi.
9.Kal‘asını kapap olturdılar Mal alurnı yarağ kördiler	9.Qalalarını mühasirə edib oturdular; və mal almağı yararlı gördülər.
10.Yurtavul rast Xorasan bardı İş kılıp asru nümayan bardı	10.Süvari, Xorasana getdi; və bir çox iş görərək getdi.
11.Belx ü Murğab u Xorasan itekin Merv ayağı bile Mahan itekin	11.Bəlx, Murğab və Xorasan kənarını; Mərv ayağı ilə Mahan kənarını,

1.Kıldılar at bile koydın xali Kalmadı hiç kişining malı	1.At və qoyun (lar) dan boşaltdılar; və heç kimin malı qalmadı.
2.Barçası xan kolıga tüşti tamam Boldı bayrı iyesi malı- haram	2.Hamısı bütünlüklə Xanın əlinə keçdi; və o malların əvvəlki sahibləri məhrum oldular.
3.Yurtavul çün yığılıp kildiler Kılur işlerni kılıp kildiler	3.Süvarilər, görülməli işləri görüb; toplaşaraq gəldilər.
4.İl didi kim nidür imdi turuş Uşbu kurğanğa münasibtür uruş	4.Xalq, "İndi gözləmək nədəndir?; Bu kurqana savaş münasibdir." dedi.
5.Xan didi Şahı-zaman çıkmış özi Atasığa yetip irkin bu sözi	5.Xan dedi : "Şahı-zaman özü çıxmış; bu xəbər hər halda atasına çatmış.
6.Atası ağası inileri hem Kılıban 'ahdlarını muhkem	6.Atası, böyük və kiçik qardasları da; andlarını möhkəm etdilər.
7.Sözleşip ol sarı Zü'n-nun birle Közleşip bir niçe Arğun birle	7.O tərəfdə Zünnun ilə danışdılar; bir çox arğun ilə görüşdülər.
8.Bu sarı dağı turur Xusrev Şah Kiçe vü kündüz alardın agah	8.Xosrov şah da bu tərəfdədir; və gecə-gündüz onlardan xəbərdardır.
9.Barça şayed yığılıp kilgeyler İş yarağını kılıp kilgeyler	9.Şayəd hamısı toplaşaraq gələcəklər; işin vacibini görüb gələcəklər.
10.Biz bu kurğanğa uruşsaz itsek Uruş itmek sözin ağaz itsek	10.Biz bu kurqana savaş açsaq; və savaşmaq sözünə başlasaq,
11.Kişimizning köpi bolur yaralığ Xalk başığa ökülür yaralığ	11.Adamlarımızın çoxu yaralanar; və yaralı xalq başına toplanar.

1.Uşbu kurğannı kapap olturalı Köçlerni yiberip kiltüreli	1.Bu kurqanı mühasirə edərək oturaq; və köçləri (karvanları) göndərib gətirək!
2.Her kişi kilse körelik anı Xasmlık kılsa kılalıng fani	2.Kim gəlsə, onu görək; və düşmənlik etsə, onu yox edək"!
3.Xan bu söz birle Semerkand sarı Şehri- pür-miveyi- pür-kand sarı	3.Xan bu söz üzərinə Səmərqəndə doğru; yəni meyvə və şəkər dolu şəhərə doğru,
4.İlçiler köçi üçün kıldı revan Belxni kıldı vatan hazreti-xan	4.Elçilər köçü üçün yeridi; və Xan həzrətləri Bəlxi vətən eylədi.
5.Niçe kim şahı- cihandar Hüseyn Tüzdi oğlanları birle şer ü şeyn	5.Şahı-cahandar Hüseyn; oğlanları ilə şər və pislik hazırlayanda,
6.Barça bir yirge kile almadılar Ol digen dik yığıla almadılar	6.Hamısı bir yerə gələ bilmədilər; və deyildiyi kimi yığıla bilmədilər.
7.‘Akıbet Şahı- zamanı- biçare Boluban boldı yırak avare	7.Nəhayət, Şahı-zaman biçarə; uzaqlaşıb qaldı avarə
8.Ol xaberlerni tapıp Xusrev Şah Eyledi vehm ki ol xan nagah	8.Xosrov şah o xəbərləri alanda; qorxdu ki, o Xan qəflətən,
9.Anıng üstige yörüben barğay Kişver ü mülklerin axtarğay	9.Onun üstünə yeriyəcək; ölkəsini və mülklərini alt-üst edəcək .
10.Vehmdin ilçi yiberdi xanğa Kim boyun sundum min fermanğa	10.Qorxudan, mən fərmana boyun əydim deyə; Xana elçi göndərdi.
11.Xutbe vü sikke kılıp xan atığa Yüz tümen mal birip hazretiğa	11.Xan adına xütbə (oxudub), sikkə basdıraraq; hüzuruna yüz minlərlə mal göndərdi.

1.İllerin tağlar içre kapatıp Özi kurğan içide zar yatıp	1.Xalqını dağlarda gizləyərək; və özü kurqanda ağlayıb duraraq,
2.Hazreti- xan bile körgüzdi nifak Tüzdi Belxiler ile mihr ü vifak	2.Xan həzrətlərinə nifaq göstərdi; və bəlxlilər ilə razılaşdı.
3.Xanğa çün ol işi ma'lum oldı Yaşurun sözleri mefhum oldı	3.Onun bu işi Xan tərəfindən bilinəndə; gizli sözləri aşkar oldu.
4.Anıng işini kingeşip koydı Köngli içre tirisini soydı	4.Onun işini məşvərət etdi; və könlündə (içində) dərisini üzdü (könlündən o düşüncəni keçirdi).
5.Angaça köçleri hem kildi Gülşeni- vasl ara gül açıldı	5.O zamana qədər karvanları da gəldi; və vəsl gülşənində gül açıldı.
6.Angaça ötüp idi törtinç ay Kış idi savuk u kahrı- Xuday	6.O zamana qədər dörd ay keçmiş idi; və Allahın qəhri idi, soyuq idi, qış idi.
7.Taşkend ilçisi hem kilip idi Andağı sözni beyan kılıp idi	7.Daşkənd elçisi də gəlmişdi; və oradakı sözü bildirmişdi.
8.Ol idi söz ki bu yan ötkeç xan Eyledi Tenbeli- nadan tuğyan	8.Belə söylədi: "Xan bu yana keçəndə; cahil Tənbəl çılğınlıq etdi.
9.Anga bisyar Moğol cem' oldı Taşkend ol Moğolıdın toldı	9.Ətrafında çox moğol toplandı; və o moğollarla Daşkənd doldu.
10.Tire kıldı Cani Bik Sultannı Kapadı kal'ada andak xannı	10.Canı Big Sultanın gününi qara etdi; və elə bir Xanı qalaya həbs etdi".
11.Uşbu sözlerni sema' itkeç xan Kıldı ferman ki Süyünçek Sultan	11.Xan bu sözləri eşidəndə; belə fərman buyurdu: "Süyünçək Sultan,

1.Meded olsun Canı Bik Sultanğa Yanıban barsun Türküstanğa	1.Canı bəy Sultana kömək etsin; və qayıdıb Türküstana getsin"!
2.Didi anıng songıdın olça vü mal Eylesün Özbek ivin mal-a-mal	2.Dedi:"Onun arxasından qənimət və mal ilə; Özbək evini ağzına qədər doldursun!
3.Köçler hem barı yansun mundın Öz diyarı sarı yansun mundın	3.Karvanlar da hamısı buradan geri qayıtsınlar; və buradan öz diyarına doğru yönəlsinlər"!
4.Ötkerip barçasını deryadın Kılıban barçağa iş irşadın	4.Hamısını dəryadan keçirərək; hamısına işin doğru yolunu göstərərək,
5.Yanmak oldı özi Kunduz birle Boldı daim sözi Kunduz birle	5.Özü Kunduza qayıtdı; və daima Kunduzun sözünü etdi.
6.Atlanurdın bir iki kün burna Köç iterdin bir iki kün burna	6.Atlanmadan bir-iki gün əvvəl; və köç etmədən bir-iki gün əvvəl,
7.Mingçe nadan çıkıban kurğandın Kiçiben barçası baş u candın	7.Kurqandan hamısı baş və canlarından vaz keçmiş; minə qədər cahil çıxaraq,
8.Hamza Sultanğa kemin eylediler Ol müselmanğa kemin eylediler	8.Həmzə Sultan üçün pusqu qurdular; o müsəlmana pusquya yatdılar.
9.Ol dağı boldı bulardın agah Ol dağı tuttı alarğa seri- rah	9.O da bunlardan agah oldu; və o da onlar üçün bir tədbir aldı.
10.Kal'a birle aralap aldı barın Kara tün u karalap aldı barın	10.Hamısını qaladan ayırıb aldı; və qara gecədə hamısını qaraldıb aldı.
11.Bolmadı bir kişi azad anda Kem bolur beyle küşiş devranda	11.Orada bir nəfər belə qurtula bilmədi; dünyada belə iş görülmədi.

1.Çün bu iş boldı, revan hazreti-xan Atlanıp tuttı tarikı- Bağlan	1.Xan həzrətləri bu iş olduqda; atlanaraq Bağlan yolunu tutdu.
2.Kildi Kunduz bile Bağlan sarı Basa Kunduzdın Talkan sarı	2.Kunduzla Bağlan tərəfinə gəldi; bir çoxu da Kunduzdan Talkan tərəfinə gəldi.
3.Angaça kaçıp idi Xusrev Şah Boluban xan kilişidin agah	3. O zamana qədər qaçmışdı Xosrov şah; Xanın gəldiyindın olaraq agah.
4.Yitkürüp irdi kurğanğa özin Andağı muhkem kurğanğa sözin	4.Özünü kurqana çatdırmışdı; o möhkəm kurqana sözünü çatdırmışdı.
5.Xan Bedaxşanğa songıça bardı Andın özge cılavın kaytardı	5.Xan, arxasından Bədəxşana çatdı; və ondan sonra başqa yerə atının başını çevirdi.
6.Kiçti ol yirde tokuz taremdin Tınmadı leşkeri kar u yamdın	6.Orada doqquz kümbəzdən keçdi; və əsgəri qardan və sudan təsirlənmədi.
7.Kar uluğ tüşti 'acayib ol vakt İlge yüzlendi nevayib ol vakt	7. O əsnada əcaib çox qar yağdı; və xalq müsibətlərə uğradı.
8.Kırk kün kar yağa kaldı tamam Kar idi her sarı köz tüşse müdam	8.Qırx gün boyunca qar yağdı tamam; gözün gördüyü hər yer qar oldu müdam.
9.Bir sarı bahr u Bedaxşan savuğı Bir sarı kar u kuhistan savuğı	9.Bir tərəfdə bahar və Bədəxşan soyuğu vardı; bir tərəfdə də qar və dağ soyuğu vardı.
10.Yoldağı birgine at sokmağı Ol dağı muz bile közgü çağı	10.Yoldakı tək at keçidi də; buzla ayna kimi idi.
11.Kimning atı ki tayıldı andın Tüşti derya ara kiçti candın	11.Kimin atı oradan sürüşdüsə; dəryaya yuvarlandı və canından oldu.

1.Savuk andak idi vü yol andak Kar andak idi vü öl andak	1.Soyuq və yolun vəziyyəti beləydi; qarın və nəmin vəziyyəti beləydi.
2.Çirigni alıp ozdı andın Xasmğa 'arbede tüzdi andın	2.Qoşunu alıb oradan keçdi; və düşmənlə ondan sonra davaya girdi.
3.Tağ ara malların çapturdı Xasmnı iç ikige sapturdı	3.Dağda mallarını ələ keçirdi; və düşməni aclıq və xəstəliyə saldı.
4.Kimni kim tonadı leşker anda Buyukup öldi yekser anda	4.Əsgər kimi soydusa; hamısı orada donub öldü.
5.Köp ulus ol kilişide boldı Boldı ni sözdür köpi öldi	5. O gəlişdə bir çox xalq vardı; vardı nə demək, hamısı öldü.
6.Lik leşker barısı emn ü eman Kildiler ivleri sarı şadan	6.Lakin əsgərlər əmniyyətdə; evlərinə doğru şad gəldilər.
7.Xan yene taxtı üze tuttı makam Eyledi Tenbeli- nadanğa peyam	7.Xan yenə taxtına yerləşdi; və cahil Tənbələ xəbər yolladı.
8.Ol dağı xan yanışın çün bildi Barıp öz yerini menzil kıldı	8.O da Xanın geri döndüyünü bildiyi üçün; gedib öz yerində mənzil etdi.
9.Şad boldı Canı Big Sultan hem Taşkend ili hem oldı xurrem	9.Canı Big Sultan da sevindi ;və Daşkənd xalqı da şad oldu.
LXI **Tenbelning muxalefetidin ğazabnak bolup İmamü'z-zaman Andicanğa çirig tartkanı**	**LXI** **Tənbəlin müxalifətindən hiddətlənib İmamü'z-zamanın Əndicana əsgər sövq etməsi**

1.Belxdin çün kaytıp kildi xan Bardı öz kişverige her sultan	1.Xan, Bəlxdən geri dönüb gəldiyi zaman; öz ölkəsinə getdi hər sultan.
2.Tındı bolğay çirig atı iki ay Kim yene xanı- memalik-aray	2.Əsgərin atı iki ay dincələr-dincəlməz; ölkələrə nizam verən Xan,
3.Tenbel üstige yörür boldı bat Yarlığı leşker ara toldı bat	3.Dərhal Tənbəl üstünə yeriməyə başladı ;və buyruğu əsgərə yayıldı.
4.Bu 'azimet bile atlanğaç xan Xanı- afak u Süleymanı- zaman	4.Xan, bu qərarla atlananda; üfüqlərin xanı və zamanın Süleymanı,
5.Didi sultanı- mu'azzam Mahmud Belki kaanı- mükerrem Mahmud	5. Dedi : “Uca Bilgə Sultan Mahmud; Bəlkə kağani- mükərrəm Mahmud,
6.Leşkeri birle yığılsun Keşde 0l kılur işni bilsün Keşde	6. Əsgəriylə Keşdə yığılsın; və Keşdə görüləcək işi bilsin!
7.Andicanğa çikeli biz leşker Tüzeli ol sarı ahengi- sefer	7.Əndicana əsgər çəkək ;və o tərəfə səfər edək!
8.Tapsa kıstak bu yandın Tenbel Bolğusıdur işi asru mühmel	8.Tənbəl bu yandan bir təzyiqə uğrasa; işi çox geri qalmış olar.
9.Her sarı ilçileri barğusıdur Tartıban boğzını yalbarğusıdur	9.Elçiləri hər tərəfə çatacaqdır; boyunlarını uzadıb yalvaracaqdır.
10.Anga yar olğusıdur Xusrev Şah Bolğusıdur bu tarafdın agah	10. Xosrov Şah ona dost olacaqdır; və bu tərəfdən xəbərdar olacaqdır.
11.İmdi sultan anga utru tursun Nevbeti- devletin anda ursun	11.Sultan indi onun qarşısında dursun; və dövlətin növbət təbilini orada vursun (dövlət iqtidarını orada göstərsin).

1.Oğlı bolsun bu çirigde hem-rah Rezmning işidin olsun agah	1.Oğlu da əsgərə həmrah olsun; və savaş işindən agah olsun"!
2.Uşbu yarlığ bile Şehzade 'Ubeyd Bardı vü kıldı besi ilni sayd	2.Şahzadə Übeyd bu fərman ilə gəldi; və bir çox xalqı ovladı.
3.Kaldı sultan atası leşkerdin Hiç bilmey bayağı kişverdin	3.Sultan, atasının əsgərindən ayrıldı; və ölkənin əvvəlki vəziyyətindən heç bir şey bilmədi.
4.Xan köngül tınç kılıp atlandı Tenbel öltürmek üçün katlandı	4.Xan, könül rahatlığıyla atlandı; və Tənbəli öldürmək üçün qatlandı.
5.Xan bile bardı Timür Sultan hem Şad anıng körmeki birle xan hem	5.Xanla bərabər Timur Sultan da var idı; və Xan onu görməkdən şad idi.
6.Hamza Sultan takı hemdem boldı Xasm işitip anı der-hem boldı	6.Həmzə Sultan da yoldaş oldu; və düşmən bunu eşidib müztərib oldu.
7.Çün Xocend üstiğe yetti leşker Toldı xan leşkeridin ol kişver	7. Əsgər, Xocənd üstünə yetişəndə; o ölkə Xanın əsgəriylə doldu.
8.Kildiler anda kılıban cevelan Canı Big birle Süyünçek Sultan	8.Canı bəy ilə Süyünçek Sultan; oraya gəldilər, edərək cövlan.
9.Aldı xan anda çirigning songını Kördi anda solını vü ongını	9.Xan burada əsgəri sonuna qədər təqib etdi; o zaman sol və sağının vəziyyətini gördü.
10.Merğınan şehriğa yetti andın Xasm könglini iritti andın	10.Oradan Merğınan şəhərinə çatdı; və o səbəblə düşmənin ürəyini əritdi.
11.Merğınan Oşğa irdi sani Muhkem eylep idi Tenbel anı	11.Merğınan Oşa görə ikinci dərəcədə bir yerdi; və Tənbəl onu möhkəm eyləmişdi.

1.Bir inisi bile ming çağlı kişi Kim celadet idi barınıng işi	1.Bir kiçik qardaşıyla min cəsur adamı; ki, hamısının işi igidlik göstərmək idi.
2.Merğınan içige salıp irdi Andağı il sanın alıp irdi	2.Merğınan içinə göndərmişdi; və oradakı xalqın sayını öyrənmişdi.
3.Xatırın cem' itip idi andın Köngli bes tınç idi ol kurğandın	3. O səbəblə könlünü toplamışdı (bir əndişəsi yoxdu); və o kurqandan yana könlü çox rahatdı.
4.Kilgeç ol şehrğa xanı- a'zam Kördi ol kal'anı andak muhkem	4.Uca Xan o şəhərə gələndə; qalanı belə çox möhkəm gördü.
5.Didi bu şehrni alıp öteli Munga bir zelzele salıp öteli	5. Dedi: Bu şəhəri alıb keçək; buraya zəlzələ salıb keçək.
6.Hamza Sultan didi iş ilgeridür Xasm birle igeriş ilgeridür	6.Həmzə Sultan dedi ki: “Əvvəlcə ediləcək şey; düşməni mühasirə etməkdir.
7.Yigitingizni munga imgetmerig Oklaringıznı bularğa atmang	7.İgidlərinizi bunun üçün əziyyətə salmayın; və oxlarınızı bunlara atmayın!
8.Tenbel uruş yarağın eyleptür Uruşur dik Moğolın saylaptur	8.Tənbəl savaş hazırlığını görmüşdür; və davakar moğol adamlarını seçmişdir”.
9.Uşbu söz arasıda kildi xaber Kim yığar boldı Tenbel leşker	9.Bu söz üzərinə Tənbəlin; əsgər topladığı xəbəri gəldi.
10.Xan bile rezm kılur-min diydür Xanğa min utru kilür-min diydür	10.Demiş ki,”Xanla vuruşaram; və mən Xana qarşı çıxaram,
11.Bar Moğoldın çirigim otuz ming Andican ili bile min yüz ming	11.Moğoldan otuz min əsgərim var; Əndican xalqı ilə birlikdə yüz min əsgərim var.

1.Hiç kimdin manga vehmi yoktur Leşkerim birle könglüm toktur	1.Mənim heç kimdən bir qorxum yoxdur; və əsgərimlə könlüm toxdur" (əsgərimə güvənirəm).
2.Çün bu söz Hazreti- Xanğa yetti Bir kingeşçi nökeri ayıttı	2.Bu söz Xan Həzrətlərinə çatanda; bir müşaviri belə dedi:
3.Kim yığılğunça bu yerde Tenbel Biz anıng işin iter-biz mühmel	3."Tənbəl burada toplanana qədər; biz onun işini bitirərik".
4.Xan didi bu ni hikayet bolğay Ni hikayet ni rivayet bolğay	4.Xan dedi: "Bu necə hadisə, hekayət olacaq; bu necə rəvayət olacaq,
5.Tenbel öz leşkerini cem' itsün Birkitür bolsa özin birkitsün	5.Tənbəl öz əsgərini toplasın; əgər bərkidəcək olsa, özünü bərkitsin!
6.Dimegey song kişi kilmeydür idi Çirigim barça yığılmaydur idi	6.Sonra kimsə gəlmədi deməsin ; və əsgərim toplanmadı, deməsin!
7.Çirigin yığsun fursat bireli Ol yığındın song alarnı tireli	7.Fürsət verək əsgərini toplasın; və toplandıqdan sonra (da) onları ələ keçirək"!
8.Xan bu söz birle tevakkuf kıldı Merğınanda çirigini bildi	8.Xan bu söz üzərinə gözlədi; və əsgəri Merğınanda bildi.
9.Andın akrınlık ile atlandı Akrın akrın yörüy ok katlandı	9.Ondan sonra yavaşca atlandı; və yavaş-yavaş yürüyüb çox əziyyətə qatlandı.
10.Andican kal'asığa kildi yavuk Xasmnıng yığınını bildi yavuk	10.Əndican qalasına yaxınlaşdı; və düşmən əsgərinin yaxın olduğunu bildi.
11.Körüp ol xan kilişin Tenbel hem Kal'asıdın çıka kildi biğam	11.Tənbəl də o Xanın gəldiyini görüb; kefi kök halda qalasından çıxdı.

1.Tikti bir tipe üze xargahi Özi xar-gahda boldı şahi	1.Bir təpə üzərinə otaq tikdi; və özü orada bir padşah kimi oturdu.
2.Olturup içti şerabı- gül-gun Ğafil andın ki bolur başı nigun	2.Oturub gülgün şərab içdi; başı aşağı olacağından (uduzacağından) qafil idi.
3.Tüzdi xan allıda ol divane Xargeh allıda nakkare-xane	3. O divanə, Xanın önündə; otağın qarşısında nağaraxana düzəltdü.
4.Hem nakkare ünidin taptı ğurur Hem nefir ünidin oldı mağrur	4.Həm nağara səsindən qürurlandı; həm boruların səsindən məğrur oldu.
5.Ol içer turdı velikin bisyar Eyledi vehm çirikige kar	5.Fəqət o çox içki içdi; əsgər arasına isə qorxu çökdü.
6.Çiriki barça yayağ u atlık Moğol u Türk ü sipahı atlık	6.Bütün əsgəri piyada və atlı idi; moğol, türk və sipahi adlı idi.
7.Cibelig irdiler ü cevşenlig Uruş eylerde barısı fenlig	7.Qalxanlı və zirehli idilər; savaşda hamısı hünərli idilər.
8.Ok atarda barısı merdane Bigleri dik barısı divane	8.Ox atmaqda hamısı, igid,mərdanə idi; və hamısı, bəyləri kimi divanə idi.
9.Köp uruş eylep idiler amma Boldılar vehmdin ol kün rüsva	9.Çox vuruşmışdular; amma qorxudan o gün rəzil oldular.
10.Xan alarnıng yasalın çün kördi Çirig ehliğa cerin yetkürdi	10.Xan onların səfini görəndə; əsgərlərə xəbər yolladı:
11.Kim mükemmel bolup atlansunlar Rezmning babıda katlansunlar	11. “Tam hazırlaşaraq atlansınlar; və savaşda səy göstərsinlər”!

1.Xan özi dağı kiyindi fi `1-hal Xasm başın kılayın dip pamal	1.Xan özü də düşmənin başını yerlə bir edək; deyə dərhal geyinib-qurşandı.
2. İçkisi boldı mükemmel köziçe Vakf itip huşlarını söziçe	2.Maiyəti gözü kimi mükəmməldi; və ağıllarını Xanlarının sözünə bağışlamışdılar.
3.Ong u sol barça kiyindiler bat Çıkaray dip barısı yaxşı at	3.Yaxşı ad çıxaraq deyə; sağ və soldakıların hamısı dərhal qurşandılar.
4.Can Vefa ong yasalını tüzdi Yasalın düşmeniğa körgüzdi	4.Can Vəfa sağ səfləri hazırladı; və səfləri düşmənınə göstərdi.
5.Tüzdi solını Köpek Kuşçı hem Boldı Kanber Biy Köpekke hemdem	5.Köpək Quşçu sol cinahı hazırladı həm; Qənbər bəy Köpəklə oldu bahəm.
6.Ong sol içkileri hem fi'l-hal Saf bile turdılar andak ki cabal	6.Sağ və sol tərəfdəkilər də; sanki dağlar kimi səf durdular.
7.Hamza Sultan işitip xan sözini Ol hem araste kıldı özini	7.Həmzə Sultan, eşidib Xanın sözünü; o da bəzəyib-düzədi özünü.
8.Sağıtın kiydi Süyünçek Sultan Kıldı cevlan u tiledi meydan	8.Süyünçek Sultan zirehini geyindi; yeridi və meydana ər dilədi.
9.Canı Big Sultan hem tüzdi yasal Dost düşmen ara körgüzdi yasal	9.Canı Big Sultan da səf düzəltdi; dost, düşmən hər kəsə səfini göstərdi.
10.Cilve kıldı Timüri- ferrux-baxt Tingri lutf itse alur-min dip taxt	10.Açıq bəxtli Timur, Tanrı lütf etsə; taxtı alaram, deyə meydana çıxdı.
11.Kar-saz oldı Şehzade 'Ubeyd Barça 'alemni kılur-min dip sayd	11.Şahzadə Übeyd, bütün aləmi; ovlayaram deyə bacarıqlı oldu.

1.Tuğlar xan katıda yayıldı Tenbeli- mest, körüp ayıldı	1.Xanın hüzurunda tuğlar dalğalandı; və məst olan Tənbəl bunu görəndə sanki ayıldı.
2.Hem nekare dir idi savtı-zafer Hem nefir aytur idi yaxşı xaber	2.Zəfər sədasını həm nağara söyləyirdi; həm də nefir yaxşıca bildirirdi.
3.Sinc iligin kakar irdi peyvest Kim körüng ni kaçadur Tenbeli- mest	3.Sərxoş Tənbəl: baxın, qaçırlar; deyib əllərini sevinclə bir-birinə çırpırdı.
4.Kus feryadnı eylep bünyad Dir idi kildi zafer bolung şad	4.Təbillər fəryada,gumbuldamağa başladı; sanki zəfər qazandıq, sevinin, deyirdi.
5.Tüzdiler iki tarafdın saflar Kaçtılar Senc digenler kefler	5.İki tərəfdən səf düzdülər; və sevinci bildirən əl çalanlar qaçdılar.
6.Xannıng içkisi yörüp at saldı Tenbel atnıng ayağıda kaldı	6.Xann maiyəti yüyürüb at saldı (çapdırdı); Tənbəl atların ayağı altında qaldı.
7.Her tarafdın yörüdi rezm ehli Kaçtılar Tenbel ile bezm ehli	7. Vuruşanlar bir tərəfdən yeridi; və Tənbəl ilə məclis əhli qaçdılar.
8.Hamza Sultan u Süyünçek Sultan Kıldılar xaylı- Moğolnı bi-can	8.Həmzə Sultan və Süyünçek Sultan; moğolları etdilər bican(öldürdülər).
9.Rezm kıldı Canı Big Sultan hem Könglini xasmdın itti biğam	9.Canı Big Sultan da vuruşdu; və könlündəki düşməndən dolayı olan qəmi apardı.
10.Yetti Sultanı- cihangir Timür Tenbel üstiğe niteg kim sunğur	10.Cahangir Sultan Timur, Tənbəlin; üzərinə şahin kimi şığıdı.
11.Bardı Şehzade 'Ubeydi-kattal Xasmnıng arkasıda tüzdi yasal	11.Qatil Şahzadə Übeyd də vardı; və düşmənin arxasında səf tutdu.

1.Arağa aldılar ol Tenbelni Moğoli- na-sereyi- mühmelni	1.Tənbəli, yəni o keyfiyyətsiz; moğolu araya aldılar;
2.Leşkerin kırdılar andak ki dime Candın ayırdılar andak ki dime	2.Əsgərini o qədər qırdılar ki, soruşma; candan elə ayırdılar ki, soruşma.
3.Kaçıban kal`asığa kirdi özi Kararıp çang ile tir içre yüzi	3.Özü qaçaraq qalasına girdi; üzü toz və tər içində qaraldı.
4.Ak ivi ol tipe üzre kaldı Anı ferraş digenler aldı	4.Çadırı o təpə üzərində qaldı; və onu fərraşlar aldı.
5.Yayradı tuğ u nefiri anda Öldi berna bile piri anda	5.Tuğ və nefiri(borusu) orada devrildi; gənci də, yaşlısı da orada öldü.
6.Uruşur dik Moğol öldi barça İlining yaxşısi öldi barça	6.Vuruşan bütün moğollar öldü; və adamlarının yaxşısı öldü.
7.Likin ağa inisi boldı xalas Boluban mihnet ü enduhğa xas	7.Fəqət böyük və kiçik qardaşı möhnət; və kədərə uğrayaraq qurtuldu.
8.Kimge kim yok idi ol yirde ecel Kal'ağa kirdi kılıp ceng ü cedel	8.O yerdə əcəli gəlməyənlər; vuruşaraq qalaya girdi.
9.Çapışıp xan çirigi songlarıdın Kan töküp sollarıdın onglarıdın	9.Xan əsgəri arxalarından çapışdı; və sağda olanların qanını tökdü.

1.Kal`anıng içige kirdiler tiz Barçası tiğleri dik xun-riz	1.Hamısı qılıncları kimi qantökən; olaraq qalanın içinə girdilər.
2.Kal'adın olça alıp çıktılar Kal'ağa xavf salıp çıktılar	2.Qaladan qənimət alıb çıxdılar; və qalaya xovf salaraq çıxdılar.
3.Tenbel ol kal'ada çün kıldı makam Ağa ini bile taptı aram	3.Tənbəl, o qalaya yerləşəndə; böyük və kiçik qardaşı ilə aram tapdılar.
4.Eyledi kal'asını müstahkem Yürekin bastı vü boldı muhkem	4.Qalasını möhkəm etdi; ürəyini basdı (qorxudan çıxdı) və möhkəm oldu.
5.Fethdin hazreti- xan xurrem ü şad Eyledi Tingrisini şükr ile yad	5. Həzrəti- Xan fəthdən xürrəm və şad (olaraq); Tanrısını şükr ilə etdi yad.
6.Boldılar şad barı sultanlar Rezm eylerde kılıp cevlanlar	6.Savaş anında dolanıb duran; bütün sultanlar şad oldular.
7.Leşker olça bile boldı meşğul Kayu ma'kul u kayu na-ma'kul	7.Əsgər, hansı uyğun, hansı uyğun deyil deyə; qənimətlə məşğul oldu.
8.Kayu at u sağıt alıp irdi Sağıtın ignige salıp irdi	8.Bəzisi at və zireh almışdı; və zirehini çiyninə salmışdı.
9.Minip irdi atını ol il ara Yörür irdi boluban ser-ğavğa	9. O xalq arasında atına minmiş idi; və davanın öncüsü olub yeriməkdə idi.
10.Kaysı alıp irdi sağdak ile ok Moğol öltürgenige ol tanuk	10.Bəzisi, moğol öldürdüyünə şahid olaraq; sadaq ilə ox almışdı.
11.Her kişige ki ni bar irdi nasib Alıp irdi biriben özige zib	11.Hər kimin nəsibi nə idisə; onu almış və özünü onunla bəzəmişdi.

1.Çün çirig olçasını alıştı Alışıp koşlar ara salıştı	1.Əsgərlər qənimətlərini alaraq; digərlərinin (özləri kimi olanların) arasına qarışdılar.
2.Xan kapay tüşti uşol kurğanğa Korkutuban Moğolı- nadanğa	2.Xan, cahil moğolu qorxudaraq; o kurqana həbs etdi.
3.Kal'a devride alıp mulcarlar Tüştiler şahlar u serverler	3.Qala ətrafında yerləşdilər; şahlar və sərvərlər orada düşərgə saldılar.
4.Yayradı xan çirigi fariğ-bal Barça xan devleti birle xoş-hal	4.Xanın əsgərləri Xanın dövlətiylə həmişə xoş; və rahat bir şəkildə məskən saldılar.
5.Andican mivesi bisyar irdi Her ni anda tileseng bar irdi	5.Əndican meyvəsi çox idi; və orada hər nə istəsən var idi.
6.Ni'meti- mive bişip irdi tamam Aşlığı hem yitişip irdi tamam	6.Meyvələr tamamilə yetişmiş idi; və ehtiyatı də kafi dərəcədə idi.
7.İlge bisyar ferağat irdi Mive birle barı kuşlar toldı	7.Xalq çox zəngin olmuş idi; meyvəylə bütün quşlar doymuş idi.
8.İçkeri Tenbeli- bedhal zebun Baxtı dik başı bolup yirge nigun	8.İçəridə pis Tənbəl aciz və bəxti kimi; başı yerlə bir oldu (yerə düşdü).
9.Olturup irdi kurğan içide Yüz tümen hasret ü arman içide	9. Yüz minlərlə adam Kurqan içində; oturmuşdu həsrət və dərd içində.
10.Xalk bisyar idi vü azuk az Hem eser eylep idi mevsim yaz	10.Xalq çox, azuqə isə az idi; və yay mövsümü də özünü hiss etdirmiş idi.
11.Kal'a ıssığ bolup irdi bisyar Bar idi ilge kuyaşdın azar	11.Qala, çox isti olmuşdu; və xalq günün təsirindən azarlamışdı.

1.İkki ayğaça çıdap turdılar Kal'anıng içide olturdılar	1.İki aya qədər dözüb; qalanın içində oturdular.
2.Çün üç ayğa kadem urdı eyyam İlge tiği- sitem urdı eyyam	2.Üçüncü aya girəndə; zaman xalqı zülm içinə saldı.
3.Boldılar xalk besi bi-takat Asru yüzlendi alarge nikbet	3.Xalqın heç taqəti qalmadı; və çox ümidsizliyə düşdü.
4.Xastelık boldı il içre peyda Xalknnıng canını kıldı şeyda	4.Xalq arasında xəstəlik peyda oldu; və xalqın canını pərişan etdi.
5.Çün besi xalk öle başladılar Kal'adın ba'zı özin taşladılar	5.Xalqdan çox (kimsə) ölməyə başlayanda; bəziləri özünü qaladan (çölə) atdı.
6.Kildiler xan kaşığa yığlap zar Kıldılar ah u fiğanı- bisyar	6.Ağlayaraq Xanın hüzuruna gəldilər; və çox ahu- fəğan etdilər:
7.Kim 'inayet kılıp ey xanı- zaman Sal uruş kim alınur bu kurğan	7.”Ey zamanın xanı, lütf edib savaş aç; ki bu kurqan alınsın.
8.Kal'anıng ehli bolupturlar zar Ba'zısı açdur u ba'zı bimar	8.Qalanın xalqı olubdur bizar; bəzisi ac və bəzisi bimar(xəstə).
9.Nan yüzin hiç kişi körmeydür Nan sözin hiç kişi sürmeydür	9.Heç kim çörək üzü görməyibdir; və heç kim şörək sözünü (belə) etməyibdir.
10.Tenbel öz işide bolmış hayran Moğol bi-cigeridür nadan	10.Tənbəl öz işində çaşmışdı; və Moğol cahil bir qorxaqdır.
11.Hem sipahi anga düşmen boldı Hem ra'iyyet barısı ivrüldi	11.Ona əsgərləri də düşmən oldu; həm (də) rəiyyətinin hamısı üz çevirdi”.

1.Uşbu sözlerni işitkeç ol xan Eyledi leşker iliğe ferman	1.O Xan, bu sözləri eşidəndə; əsgərlərinə fərman verdi:
2.Kim köçüp ilgeri konsunlar bat Kılmasun hiç kişi sabr u sebat	2.Köçüb dərhal irəli yerləşsinlər; və heç kim gecikməsin!
3.Köçüben ilgeri tüşkeç leşker Boldı Tenbel'ning ili zir ü zeber	3.Əsgər köçüb irəli atılanda; Tənbəlin xalqı alt-üst oldu.
4.Kozğalan tüşti alarğa asru Derd yapuştı alarğa asru	4.Onlara çox qarışıqlıq düşdü; və çox dərdə düçar oldular.
5.Kal'adın tüşti yene niçe kişi Rezm terğibi barınıng işi	5.Bir çox adam qaladan endi; savaşı qızışdıranların hamısının işi bu idi.
6.Xan çü kurğan sözin etti ma`lum Didi Tenbelni kılur-min ma'dum	6.Xan kurqanda olanların sözünü öyrənəndə; dedi :"Tənbəli yox edərəm,
7.Tura vü şatunı tayyar kılıng İş kılur vaktnı hükm ile biling	7.Çəngəl və nərdivanı hazırlayın; və əmr üzrə işi görəcəyiniz zamanı bilin"!
8.Çün xaber taptı bu sözdin leşker Tüzdiler tura vü şatu yekser	8.Əsgər bu xəbəri alanda bir başdan bir başa; çəngəl və nərdivan hazırladılar.
9.Uruş esbabını körgeç tayyar Eyledi hükm uşol xanı- kibar	9.Savaş ləvazimatını hazır görüncə; o nəcib Xan buyurdu:
10.Kim seher vakti mükemmel bolunguz Barçangız talibi- Tenbel bolunguz	10."Səhər vaxtı hazırlıqlarınızı tamamlayın; və hamınız Tənbəli ələ keçirmək işində hazır olun"!
11.Çün seher kevkebesi kıldı zuhur Yaydı 'anber varakığa kafur	11.Səhər ulduzu zühur edəndə; ənbər yarpağına kafur yaydı (ətraf aydınlandı).

1.Cibelik cibesige yapuştı Cibesizning içige ot tüşti	1.Zirehi olan zirehini geyindi; və zirehi olmayanların içinə od düşdü.
2.Cibesiz kiz bile çulğandı revan Kizining içide tolğandı revan	2.Zirehsiz olan tez keçəyə büründü; və keçə içində dolanıb durdu.
3.Turalık turasın alıp yörüdi Atını koşıda salıp yörüdi	3.Qalxanlı qalxanını alıb yürüdü; və atını çapıb getdi.
4.Çaldılar xan kolıda ceng ciger Nevbeti- ceng çeker boldı seher	4.Xan tərəfində savaş çekerini çaldılar; və səhər vaxtı savaşı xəbər verən çekerin sırası oldu.
5.Kildi feryad ite surna vü nefir Kim bolur Tenbeli- biçare esir	5.Zurna və nefir, yazıq Tənbəl; əsir olacaq deyə fəryada başladı.
6.Her tarafdın basa ğavğa vü fiğan Şire-merd ayta bülend urdı uran	6.Hər tərəfdən bir çox gurultu və fəğan oldu; və aslan kimi igidlər səslərini yüksəldərək döyüş nərəsi çəkdilər.
7.Yügrüşüp her sandın yittiler Karım ağzıda makam ittiler	7.Qaçışıb hər tərəfə yayıldılar; və çuxur (xəndək) ağzında özlərinə yer etdilər.
8.Çün bu ğavğanı işitti Tenbel Fikr ü kayğu bile yitti Tenbel	8.Tənbəl bu davanı eşidəndə; düşüncə və qayğıya qərq oldu.
9.Kim ki hazır idi kurğan üzre Xanğa nazır idi kurğan üzre	9.Kurqanda olanlar; Xana baxmaq-daydılar.
10.Saldılar barça özin kurğandın Kiçiben barçası baş u candın	10.Hamısı baş və candan keçib; özlərini kurqandan aşağı atdılar.
11.Çün bu ğavğanı işitti Tenbel Başını alıp u yetti Tenbel	11.Tənbəl, bu davanı eşidəndə; başını alıb getdi.

1.Kirdi erk içre vü muhkem boldı Hemdemi- tefrika vü ğam boldı	1 Saray içinə girib sığındı; qarışıqlıq və qəmə yoldaş oldu.
2.Xan çirigi barısı cevlan-saz Seheri kuş kibi eylep avaz	2.Xanın əsgərləri hamısı cövlan etməkdə idilər; səhər quşları kimi ötüşməkdə idilər.
3.Kal'anıng tamığa mindiler tiz Kılmayın kal'a ilidin perhiz	3.Qala xalqından çəkinmədən; dərhal qalanın bürcünə çıxdılar.
4.Ol seher xan ili andak ki xurus Çıktılar tamığa xan urğaç kus	4.Xanın adamları o səhər vaxtı xoruz kimi idilər; və təbil çalınınca qalanın damına çıxdılar.
5.Tenbel ehli yatıban ivler ara Makiyan dik idiler nevha-sera	5.Tənbəlin adamları evlərində yatmaqda idilər; və toyuq gibi qaqqıldaşmaqda idilər.
6.Kal'ada baş alışa almadılar Şadlık nevbetini çalmadılar	6.Qalanı ələ keçirə bilmədilər; və şadlıq təbilini çala bilmədilər.
7.Bardılar barçaları yağmağa Uçraban her biri bir ğavğağa	7.Çoxları yağmaya getdilər; və bir-biri ilə davaya girdilər.
8.Kirdi yüz ming kişi ol kurğanğa Kasd itip barçası mal u canğa	8.Mal və cana qəsd edən; yüz min adam kurqana girdi.
9.Xace illerni fakır eylediler Moğol ilini esir eylediler	9.Xacənin adamlarını fəqir eylədilər; və moğol xalqını əsir eylədilər.
10.Her Moğol kim bar idi kurğanda Her sipahi ki bar idi anda	10.Qalada olan hər moğol; və orada mövcud olan hər əsgərə
11.Tari oldı barısınga nikbet Talaşıp kördiler asru zahmet	11. Sıxıntı gəldi; və bir-biriylə dalaşıb çox əziyyət gördülər.

1.Tenbel ağa inisi birle özi Yığılıp erkde bu boldı sözi	1.Tənbəl, böyük və kiçik qardaşıyla özü; sarayda toplaşıb bu oldu sözü:
2.Kim bu erk içre tura almas-biz Ni özni koyı salmas-biz	2.”Nə bu qalada qala bilərik; nə də özümüzü aşağı ata bilərik”.
3.Didiler imdi Timür Sultanğa Baralı tekye kılıp Yezdanğa	3.Dedilər: “İndi Timur Sultana; Allaha güvənərək gedək.
4.Şayed ol xandın ötünüp alğay Bizge bir eygülük izi salğay	4. O Xandan xahiş edək; bəlkə bizə bir yaxşılıq edərək qurtarar”.
5.Uşbu söz birle barı tüştiler Xanı- dil-dar sarı tüştiler	5.Hamısı bu söz üzərinə; dildar Xan tərəfinə endilər (yanına çatdılar).
6.Bigler ol niçe la'inni körgeç Atların başları üzre sürgeç	6.Bəylər, o lənətlənmişləri görəndə; və atlarını üzərlərinə sürəndə,
7.Kırdılar barçasın itler yanglığ Ol kişiler kim idiler ırıglığ	7.İnləyən o adamların; hamısını it kimi qırdılar.
8.Yetti ağa ini Tenbel birle Oldılar niyyeti- mühmel birle	8.Tənbəl ilə böyük və kiçik qardasları da; o boş niyyətlə öldülər.
9.Xan u sultannı köre almadılar Dünyide anıng üçün kalmadılar	9.Xan və Sultanı diqqətə almadılar; və dünyada onun üçün qalmadılar (öldülər).
10.Kim köre almasa uşbu xannı Ya köre almasa bu sultannı	10. Kim görə bilməsə bu Xanı; və ya görə bilməsə bu Sultanı,
11.Kör bolsun közi canı çıksun Kasrı- ikbalini gerdun yıksun	11.Gözü kor olsun və canı çıxsın; fələk iqbal sarayını yıxsın!

1.Çün alarnnıg işi andak boldı Şadyane bile 'alem toldı	1.Onların işi belə olunca; dünya sevinclə doldu.
2.Feth-name bitiben her sarı İlçi çapturdı zıllı- Bari	2.Allahın kölgəsi (hökmdar); hər tərəfə fəthnamə yazaraq elçi göndərdi.
3.Barıban barça vilayetğa sözi Andican zabtığa meşğul özi	3.Sözü bütün vilayətlərə çatmış idi; özü (də) Əndicanın zəbti ilə məşğul idi.
4.Her Moğoli ki kalıp irdi tirig Andicanda çi uşağ u çi irig	4.Sağ qalan hər moğol Əndicanda; ya uşaq, ya (da) səfil oldu.
5.Sürdiler taxtı- Semerkand sarı Mülki- pür-mive pür-kand sarı	5.Meyvə və şəkər dolu olan; Səmərqənd mərkəzinə doğru at sürdülər.
6.Andicannı Canı Big Sultanğa Birdi anı tuş itip ihsanğa	6.Lütf edərək Əndicanı; Canı Big Sultanın idarəsinə verdi.
7.Taşkend ilini xanı- devran Kıldı in'am Süyünçek Sultan	7.Daşkənd elini də zamanın xanı; Süyünçek Sultana bağışladı.
8.Çün anga eyledi in'am anı Boldı ol andağı il birle ğani	8.Oranı ona bağışlayınca; oradakı xalqla özü də zənginləşdi.
9.Söz yitişkeç basa Türkistanğa Eyledi lutf Küçüm Sultanğa	9.Sonra söz Türküstana çatanda; Küçüm Sultana onu lütf etdi.
10.Çün alarnı yibere birdi xan Didi kim imdi Süyünçek Sultan	10. Onları göndərdiyi vaxt belə dedi Xan;: “İndi Süyünçək Sultan,
11.Ala barsun küyevini hem-rah Bile bolmas ki nidür hükmi-İlah	11.Kürəkənini də yanına alıb gəlsin; İlahinin hökmü belə deyil də nədir?

1.Kızını toy kılıp birsün anga Şehlık esbabını ayırsun anga	l.Qızını toy edib ona versin; və padşahlıq vasitələrini ona ayırsın"!
2.Bardı bu söz bile Şehzade 'Ubeyd Nazenin dil-berini kılğay sayd	2.Nazənin dilbərini əldə etmək üçün; Şahzadə Übeyd bu söz üzərinə getdi.
3.Ol barıp kamığa yetti anda Kamran bolsun uşol devranda	3.O çatıb orada arzusuna qovuşdu; o, dünyada şad olsun!
4.Özi sultanlar ile hazreti- xan Yandı 'alemğa yayıp emn ü eman	4.Xan həzrətləri, özü sultanlarla aləmə; əmniyət və sağlıq verib geri döndü.
5.Bardılar yerlerige sultanlar Xan yolıda barı oynap canlar	5.Hamısı, Xanın yoluna canlarını fəda edən; sultanlar öz yerlərinə getdilər.
6.Xan özi taxtığa kildi xoş-hal Haşem ü xaylını kıldı xoş-hal	6.Xanın özü də hüzurla taxtına gəldi; maiyəti və xalqını xoşhal etdi.
LXII **Muzafferü'd-dın Sultan Mahmud Bahadır İmamü'z-zaman Hazretiğa körünüş üçün barğanı ve Hazreti-İmamü'z-zaman şükrane üçün toy tartıp Sultannı mihman kılğanı**	**LXII** **Muzafferü'd-din Sultan Mahmud Bahadırın İmamü'z-zaman həzrətlərinə ziyarətə getməsi və İmamü'z-zaman həzrətlərinin Allaha şükür məqsədilə ziyafət verib Sultanı qonaq etməsi**
7.Çün işitti munı Sultan Mahmud Köngli Keş mülkide boldı xoşnud	7.Sultan Mahmud bunu eşidəndə; Keş şəhərində könlü xoş oldu.
8.Bardı Keşdin basa xanğa utru Xan dime canı- cihanğa utru	8.Keşdən sonra Xana doğru getdi; Xan demə, cahan canına doğru getdi.

1.Ol Semerkandda yitti xanğa Xan dağı kıldı kerem sultanğa	1. O, Səmərqənddə Xanın yanına çatdı; və Xan da Sultana rəhm etdi.
2.Toyladı anı vü mihman kıldı Yangı başdın anı sultan kıldı	2. Ona ziyafət verdi və qonaq etdi; onu yenidən sultan etdi.
3.Tuttı şükrane üçün sohbetler Birdi sultan iliğe da'vetler	3.Şükran əlaməti olaraq etdi söhbətlər; və Sultan xalqına verdi dövlətlər.
4.Tüzdiler ol ikki kur şahane Küreğe birle kurup peymane	4. O ikisi şahanə halqalar qurdular;və zurnalar çalındı, qədəh düzdülər (əyləncəyə başladılar).
5.Her kur allıda kımızdın sabular Körgüzüp şehr iliğe debdebeler	5.Hər halqanın önündə qımızdan tulumlar qoydular; və şəhər xalqına dəbdəbələr göstərərək,
6.Meclisi kurdılar andak ki dime 'İşreti sürdiler andak ki dime	6. Elə bir məclis qurdular ki, demə; elə bir işrət etdilər ki, demə!
7.Bar idi ol ara sazende besi Şevk ile sazı- neva-zende besi	7.Orada bir çox sazəndə vardı; və sazı şövqlə çox gözəl nəğmələr çalırdı.
8.Tüzüp irdi biri ahengi- Hicaz Körsetip Şah Şibani'ğa niyaz	8.Biri, Şah Şeybaniyə niyaz göstərib; Hicaz ahəngini düzürdü.
9.Biri eylep idi ahengi- Neva Işk derdiğa kılıp irdi deva	9.Biri “Nəva” ahəngi düzərək; eşq dərdinə dəva qılırdı.
10.Biri ahengi- 'irak eylep idi Barça 'alemdin anı saylap idi	10.Biri “İraq” ahəngini əda edirdi; və onu bütün aləmdən daha üstün tuturdu.
11.Kaysılar ney bile dem-saz idiler Neyğa dem-saz u hem-avaz idiler	11.Bəziləri ney ilə dəmsaz idilər; və neyə dost və həmavaz idilər.

1.Kaysılar çeng çaladurlar idi Bendedin huş aladurlar idi	1.1Bəziləri çəng çalırdılar; və mən qulun ağlını başından alırdılar.
2.Bende avazlarıdın xoş-hal Dünyidin bolup idim fariğ-bal	2.Mən qul səslərindən xoşhal; və dünyadan qayğısız olmuşdum.
3.Bezm ilidin bolup irdim ğafil Sazdın yığığa könglüm mayil	3.Məclis xalqını unutmuş; və sazın nəğmələrindən könlüm ağlamağa meyl etmişdi.
4.Közlerimdin akadur irdi yaş Xatırımğa yakadur irdi yaş	4.Gözlərimdən axırdı yaş ; və könlümə yaraşrdı yaş.
5.Xan külüp men' itedür irdi meni Lik min simi- sirişk ile ğani	5.Xan mənə yasaq etməkdə idi; lakin mən göz yaşı gümüşləriylə zəngin idim (göz yaşına boğulmuşdum).
6.Xan bolup barçasıdın bi-perva Mening eşkimdin imes irdi cüda	6.Xan heç kimə fikir verməz idi; fəqət mənim göz yaşımdan uzaq (maraqsız) deyil idi.
7.Bir tarafdın közüme xan nazır Bir tarafdın yene sultan nazır	7.Gözümə görünməkdəydi bir tərəfdən Xan; bir tərəfdən də görünməkdə idi Sultan.
8.Min alar bezmide mundak meşgul Bolup irdim yığı birle makbul	8.Mən onların məclisində belə məşğul idim; və göz yaşıyla məqbul idim.
9.Yığıdın özge işim yok irdi Ol yığı birle köngül tok irdi	9.Göz yaşından başqa işim yox idi; və o göz yaşı ilə könlüm tox idi.
10.Xan taka yığığa talib irdi Anga sultan takı rağıb irdi	10.Xan da göz yaşına talib idi; və ona Sultan da rəğbət etməkdə idi.
11.Bu sebebdin ki uşol ikki can Kim biri xan idi biri sultan	11.Bu səbəbdən (dolayı) biri Xan; biri Sultan olan o iki can.

1.Asru pakize köngüllüg idiler Sözni pakıze köngüldin didiler	1.Çox təmiz qəlbli idilər; və sözü təmiz könüldən söyləməkdəydilər.
2.Gerçi sultan idiler suret ile Taxt üzre idiler devlet ile	2.Baxmayaraq ki görünüşdə sultan idilər; və dövlətlə taxt üzərində otururdular,
3.Lik ma'na bile derviş idiler Batınen 'afiyet-endiş idiler	3.Fəqət mənada dərviş idilər; və batinən huzur düşünən idilər.
4.Yoksa Salih kibi miskin geda Bola almas idi anda asla	4.Yoxsa Salih kimi miskin dilənçi; orada əsla ola bilməzdi.
5.Hasıla bar idi xoş bezmleri Bezm ara da'iyeyi- rezmleri	5.Hasili, gözəl məclisləri var idi; və məclislərində savaş arzuları var idi.
6.Ançа ölüp idi at birle koy Kim tolup irdi barı şehr ü kuy	6. O qədər at, qoyun kəsilmiş idi ; ki,şəhər və kənd tamam dolmuş idi.
7.Hem saçık bar idi yulduzdın köp Hem kilip kiş ile kunduzdın köp	7..Həm ulduz kimi çox saçı vardı ;və həm də samur ilə qunduz dərisindən paltarlar geyinmişdilər.
8.Basa bir ayğaça toy irdi Toy uşol şahğa dil-cuy irdi	8.Bir aya qədər bir çox ziyafət verildi; və ziyafət o padşah üçün könül xoşluğu idi.
9.Can Vefa turup üleşti aşın Ötkerip üç felekdin başın	9.Can Vəfa, başını üç fələkdən keçirərək; durub aşını payladı.
10.Kiliben kıldı Urus Bey kısmet Bildi ol işni özige devlet	10.Urus bəy gələrək qismət payladı; və bu işi özünə dövlət bildi.
11.Koptı ol mecma' ara Şeyx Mürid Kim bahadırlar ara irdi ferid	11.O camaat arasında Şeyx Mürid də var idi; və o bahadırlar arasında yeganə idi.

1.Kötere aldı bahadır ülüşin Kim kılıp irdi bahadır uruşın	1.Bahadır kimi vuruşduğu üçün; bahadırlara ayrılan payı o aldı.
2.Köterip aşını sultan kaşığa Koydı vü bardı bu sözning başığa	2 Təamını qaldırıb Sultan önünə qoydu; və sözünün üstünə gəldi.
3.Kim bu sultan barıda hiç kişi Dise bolmas ki şeca'atdür işi	3.Ki,"Bu Sultan var ikən işi igidlik olan; heç kimin sözü edilə bilməz".
4.Kol sunup Hazreti- sultan Mahmud Anga ok birdi kılıban xoşnud	4.Sultan Mahmud Həzrətləri əlini uzadıb; xoşhal edərək ona da verdi.
5.Saçık u aş çü boldı bir yan Kitti hem üleşildi yeksan	5.Saçı və yeyəcəklər bir tərəfə ayrılıb; tamamilə bölüşdürüldü.
6.Çıktı sultanı- cihan sohbetdin Xatın şad bolup ruhsatdın	6.Cahan sultanı söhbətdən ayrıldı; və icazə verilməsindən könlü şad oldu.
7.Padişahane libası birle Padişahane esası birle	7.Padşahlara yaraşan libası ilə; və padşahlara yaraşan əsası ilə,
8.Tanglası atlanıban bardı Buxar Taptı öz mülk ü diyarıda karar	8.Sabah atlanaraq Buxaraya çatdı; və öz mülk və diyarında qərar tutdu (yerləşdi).
9.Lik xan eyledi andak ferman Kim revan atlana kilsün ferman	9.Fəqət (Sultan Mahmudun)dərhal atlanıb gəlməyinə Xan; buyurdu fərman.
10.Karşı üstige 'azim bolsun Tirmiz ahengige cazim bolsun	10."Karşı üstünə əzm etsin; və Tirmizə doğru yola çıxsın"!

LXIII **Hazreti- İmamü'z-zaman ve xalifetü'r-rahman Ebu'l-feth Muhammed Şibani xanı-cihandın mübarek xatırın cem' kılğandın songra Xusrev Şah üstiğe çirig barurğa ferman kılğanı ve Muzafferü'ddin Sultan Mahmud Bahadırğa buyurğanı kim çirigning allıda yörüsün ve ol sultanı- 'adil barıp ol vilayetler ilini tağlardın indürgeni ve Hazreti- İmamü'z-zaman Sultan songıdın Hisarğa barğanı ve Xusrev Şah ağa inisi bile İmamü'z-zaman kilgenin bilip vilayetlerni salıp kaçkanları**	LXIII **Zamanın İmamı və Allahın Xəlifəsi həzrətləri cahan xanı Əbü'l-fəth Məhəmməd Şeybanidən mübarək xətrini hüzura çatdırdıqdan (əndişədən qurtulduqdan) sonra Xosrov Şah üstünə əsgər göndərməyə fərman etməsi və Müzəffərü'd-din Sultan Mahmud Bahadıra əsgərin önündə yeriməsi üçün buyurması və o ədalətli sultanın çatıb o vilayətlərin xalqını dağlardan endirməsi və Zamanın İmamı həzrətlərinin Sultanın arxasından Hisara çatması və Zamanın İmamının gəldiyini öyrənib Xosrov şahın böyük və kiçik qardaşı ilə vilayətləri ataraq qaçmaları**
1.Hazreti- xanı- Süleyman-ferdin Xusrevi- 'adili- din-perverdin	1.Süleyman ehtişamlı Xan həzrətlərindən; və dinə xidmət edən adil padşahdan,
2.Sadır olğaç basa andak ferman Atlanıp Karşığa kildi sultan	2.Bu şəkildə bir çox fərman buyurulunca; Sultan atlanıb Karşıya gəldi.
3.Çirigining songın anda aldı Tirmiz üstiğe yörüp yol saldı	3. Əsgərini tamamilə oraya çatdırıb; oradan yolunu Tirmiz üstünə çevirdi.
4.Çünki Derbenddin ötti leşker Kildi Tirmiz tarafıdın bu xaber	4.Əsgər Dərbənddən keçəndə; Tirmiz tərəfindən bu xəbər gəldi ki:

1.Kim bozup kal'ayı- Tirmizni revan Baki Big menzil itiptür Bağlan	1. ”Tirmiz qalasını ələ keçirib; Baki bəy Bağlanda mənzil edibdir.
2.Anda hem turğusı yoktur Baki Bolğusı Hind meyige saki	2. Orada da duramayacaq Baki; Hind şərabına olacaqdır saqi”.
3.Bu xaber xan kaşığa hem yetti Xan işitkeç bu xaberni ayttu	3.Bu xəbər Xanın hüzuruna da çatdı; və Xan bu xəbəri eşidəndə belə dedi:
4.Kim yörüp Baki Tarxan fi'l-hal Tirmiz üstiğe açsun per ü bal	4.”Baki Tarxan dərhal yeriyib; Tirmiz üstünə qanad açsın (oranı qorusun).
5.Uşbu esnada yetip kildi revan Hazreti- Xan'dın Baki Tarxan	5.Elə bu əsnada Xan həzrətlərindən; Baki Tarxan gəldi.
6.Didi xan hem yetişiben kiledür Kal'a alur yarağını kıladur	6.Dedi ki: “Xan da gəlmək üzrədir; və qalanı almaq hazırlığını etməkdədir.
7.Mini Tirmizge revan eyledi xan Didi zinhar yörüsün sultan	7.Xan, məni Tirmizə göndərdi; və dedi ki: Aman, Sultan da dəqiq olaraq hərəkət etsin!
8.Eylesün cilve-gehin mülki- Hisar Tutmasun bu arada hiç karar	8.Hisar mülkündə pusqu qursun; və burada heç durmasın”!
9.Çün bu yarlığnı işitti ol şah Xasmning haildin oldı agah	9. Bu fərmanı eşidəndə o padşah; düşmənin halından oldu agah.
10.Yörüdi mülki- Hisar almak üçün Xasmning canığa ot salmak üçün	10. Yürüdü Hisar ölkəsini almaq üçün; və düşmənin canına atəş salmaq üçün.
11.Çün Kavergenge yetişti sultan Yaxşı söz birle kirişti sultan	11.Sultan, Kavergenə çatanda; gözəl söz söyləyərək oraya girməyə başladı.

1.Lik alar kılmadılar sözni kabul Kıldılar Hazreti- Sultan melul	1.Fəqət onlar bu sözü etmədilər qəbul; Sultan həzrətlərini etdilər məlul.
2.Kal'a birk irdi vü tağ üstide Bar idi niçe bulağ üstide	2.Qala möhkəm idi, dağ üstündə idi; və üstündə də neçə bulaq var idi.
3.Didi bu kal'a irür endek yer Taxtını Tingri birür bolsa deyr	3.Dedi ki: “Bu qala kiçik bir yerdir; və taxtını Tanrı verəcək olsa dünyadır.
4.Baralı imdi Hisar üstiğe Yeteli Bağı- çenar üstige	4.İndi Hisar üstünə gedək ;və Baği-çinar üstünə yetişək!
5.Koreli kim ni durur hal anda İlge ni bolğusı ahval anda	5.Orada əhvalın necə olduğunu görək ;və xalqın nə halda olduğunu görək”!
6.Çün vilayatğa kirdi sultan Kıldı yarlığ ki çi yaxşı çi yaman	6.Sultan vilayətə girəndə fərman buyurdu;” İstər yaxşı, istər yaman
7.Kal'a malığa tama' eylemesün Malınıng yaxşısını saylamasun	7.Qala malına tamah etməsin; və malının yaxşısını seçməsin!
8.Kim-ki il malığa tami' bolsa Yaxşılık yolığa mani' bolsa	8.Xalqın malına kim tamah edərsə; və yaxşılıq yoluna mane olarsa,
9.Talanur ivi vü başı kisilür Başı kurğan işikidin asılur	9.Evi talan edilər və başı kəsilər; başı kurqan qapısında asılar”.
10.Çün bu yarlığnı bek ayttı hazret B olmadı hiç kişige kudret	10.Bu fərmanı verəndə (Xan) həzrət; heç kimdə olmadı qüdrət (ki),
11.Kim kişi mal sarı köz salğay Ya birevning pergahın alğay	11.Birinin malına göz diksin;və ya birinin mülkünü əlindən alsın.

1.Bar idi koy bile uy bisyar Tive vü atka yok irdi şümar	1. Çoxlu qoyun və qaramal var idi; dəvə və atın say-hesabı yox idi.
2.Çün kişi salmadı köz mal sarı Kildi sultan kaşığa xalk barı	2.Kimsə mala doğru baxmayınca; bütün xalq Sultanın hüzuruna gəldi.
3.Ne ra'iyyetğa sipahıdın elem Ne sipahığa ra'iyyetdin ğam	3.Nə xalqa əsgərindən var idi ələm; nə də əsgərinə xalqdan (yana)var idi qəm.
4.Koy bile böri musahib boldı Uşbu iş asru münasib boldı	4.Qoyunla qurd müsahib oldu; və beləcə bu iş çox münasib oldu.
5.'Adl yayıldı Hisar ehliğa Hükmi ol mülk ü diyar ehliğa	5.Hisar xalqına ədaləti yayıldı; o mülk və ölkə xalqına da hökmü yayıldı.
6.Özi sultan kapadı kurğannı Taş ulus kildi köre sultannı	6.Sultan özü dövrəyə aldı kurqanı; və ətrafdakı xalqlar görməyə gəldi Sultanı.
7.Kiltürüp birdiler il malı- eman Boldı ol mal ile xurrem sultan	7.Xalq, malını qorxusuz gətirib verdi; və Sultan o malla sevindi.
8.Malı- ğayibni takı tirdiler Kitken il malını ayırdılar	8.İtən malı da araşdırdılar; və gedən xalqın malını ayırdılar.
9.Boldı sultan bile kilgen leşker Malı- ğayib bile xurrem yekser	9.Sultanla gələn əsgərlər; itən mallar tapılanda sevindilər.
10.Kapap olturdılar ol kurğannı Köz tutup turdılar anda xannı	10. O kurqanı mühasirə edib oturdular; və orada Xana gözlərini dikib durdular (Xanın buyruğunu gözlədilər).
11.İkki mingçe kişini dip dil-xah Kal`ada salıp idi Xusrev Şah	11.Xosrov şah, iki minə qədər adamı; öz arzusuyla qalada qoymuşdu.

1.Kal'anı birkitip irdi bisyar Aşlığı bar idi anbar anbar	1.Qalanı çox bərkitmişdi; və anbarlar dolusu azuqəsi vardı.
2.Özi Kunduznı vatan eylep idi Anı gülzar ü çemen eylep idi	2.Özü Kunduzu vətən eyləmiş idi; oranı gülzar və çəmən eyləmiş idi.
3.Bir inisi bar idi Xutlanda Yasatıp şehri- emannı anda	3.Xuttelanda şəhər əmiri olaraq; vəzifə verdiyi kiçik qardaşı vardı.
4.Veli atlık idi Xutlandağısı Pir Veli irdi Bedaxşan'dağısı	4.Xuttelandakı qardaşının adı Vəli idi; Bədəxşandakı qardaşının adı da Pir Vəli idi.
5.Her bir öz kişverini biklep idi Cevşen ü miğferini biklep idi	5.Hər biri öz ölkəsini möhkəm etmişdi; zireh və dəbilqəsini bərkitmişdi (silahla geyinib qurşanmışdı).
6.Tağlatıp irdiler illerni tamam Yiberip tağ iliğe peyğam	6.Bəd xəbər göndərib; xalqı tamam dağa qaçırmışdılar.
7.Hazreti- xanı- feridun-mikdar Çünki sultan songıdın kildi Hisar	7.Firidun payəli Xan həzrətləri; Sultanın arxasından Hisara gəlincə,
8.Bir niçe vakt kapap olturdı Uruş ol kal'ağa layık kördi	8.Bir müddət mühasirə edib gözlədi; və o qala üçün vuruşmağı layiq bildi.
9.Uruş esnası ara kildi xaber Kim bozup nöker ü mülk ü kişver	9.Savaş əsnasında xəbər gəldi ki; əsgər, mülk və ölkə dağılıb.
10.Veli Big kaçtı fulan kurğandın Bardı Kunduzğa tarta andın	10.Vəli bəy, filan kurqandan qaçdı; və oradan Kunduza yönəldi.
11.Pir Veli dağı boluptur kavak Yüreki vehmdin oluptur çak	11.Pir Vəli də çürümüş ağaca dönüb; ürəyi qorxudan yarılmışdı.

1.Barça Kunduz yığılur boldılar Rezm fikrini kılur boldılar	1.Bütün Kunduz xalqı toplaşdı; və savaşı düşünməyə başladı.
2.Boldı Babur takı anda peyda Lik bar aralarıda ğavğa	2.Babur da orada peyda oldu; fəqət aralarında dava var idi.
3.Çün bu sözlerğa kulak saldı xan Didi oxşaş bu ki Hamza Sultan	3.Xan bu sözlərə qulaq verincə; belə dedi: “Görünən o ki, Həmzə Sultan,
4.Uşbu kurğannı kapap olturğay Bir iki kul anıng ile turğay	4.Bu kurqanı ələ keçirib yerləşəcək; və bir-iki qul onunla duracaq (çox az adam onunla qalacaq).
5.Biz yörüp yol salalı Xutlanğa Yeteli barça uşol kurğanğa	5.Biz yeriyib Xuttelana yola çıxaq; və hamımız o kurqana çataq.
6.Tingri birse alalı kurğanın Ruzi olsa köreli Xutlanın	6.Tanrı izn verərsə, kurqanını alaq; və nəsib olsa Xuttelanı görək”.
7.Uşbu söz birle uşol xanı- 'aziz Küm irür padişehi- ehli- temyiz	7.Elə bu söz ilə temyiz sahibiərinin padşahı; yəni əziz Xan,
8.Hamza Sultannı salıp atlandı Özi Xutlan yolığa katlandı	8.Həmzə Sultanı buraxıb atlandı; və Xuttelana yola düşdü.
9.Çünki Ver-zab suyıdın leşker Ötti kildi yene bu taze xaber	9. Vər-zab suyundan keçəndə əsgər; yenə gəldi bu yeni xəbər:
10.Kim kaza hükmi bile Xusrev Şah Boluban xan kilişidin agah	10.”Qəza hökmü ilə Xosrov şah; Xanın gəlişindən olub agah,
11.Birkite almadı ol kurğanın Taşladı Kunduz ile Bağlanın	11. O kurqanını möhkəmlədə bilmədi; və Kunduz ilə Bağlandan vaz keçdi”.

1.Kal'ada bir niçe Türkistani Didiler xannı unutup anı	1.Qalada olan bir çox türküstanlı; Xanı unudub dedi ki,
2.Bakı koşuldı barıp Baburğa Nöker oldı iberip Baburğa	2.”Baki gedib Babura qoşuldu; Babura gedib xidmətçi oldu.
3.Anga yar oldı Moğol u Kıpçak Sulduz u Mekrit u barın Kalmak	3.Moğol və Qıpçaq, Sulduz, Mekrit; və bütün Kalmak ona dost oldu.
4.Veli Kabil sarığa yüz koydı Belki andın narığa yüz koydı	4.Vəli, Kabilə doğru üzünü çevirdi; və bəlkə oradan da irəliyə yönəldi.
5.Pir Veli dağı yeridin köçti Şem'i- ikbal ü ümidi öçti	5.Pir Vəli də yerindən köçdü; iqbalın şamı və ümidi söndü.
6.Turdı nökerleri ol biglerning Bardı sevdaları ol biglerning	6. O bəylərin xidmətçiləri də; onların sevdalarının yox olduğunu gördülər.
7.İmdi yıldam yörüse Hazreti-Xan Ya anıng allıda barsa sultan	7.İndi Xan həzrətləri sürətlə hərəkət etsə; və ya Sultan onun önündə getsə,
8.Feth olur Kunduz Bağlan barı Keşm ü Ferxar u Bedaxşan barı	8.Kunduz, Bağlan, Keşm, Ferxar; və Bədəxşan hamısı fəth olunar”.
9.Bu xaber çünki muhakkak boldı Kim uşol kavmğa devr ivrüldi	9.Elə ki,bu xəbərin doğruluğu bilindi; sanki o qövmə dövran (tale) tərsinə döndü.
10.Suv yakasıda tura tüşti xan Didi “Mahmud Bahadır Sultan	10. Su kənarında düşərgə saldı xan; və dedi: “Mahmud Bahadır Sultan,
11.Ilğasun Kunduz u Bağlan sarı Sürsün eşhebni Kistan sarı	11.Kunduz və Bağlan tərəfinə axın etsin; və atını Kistan tərəfinə sürsün!

1.Küçlük atlık kişi bolsun hemrah Takı her kim ki angadur dilxah	1. Onunla bərabər getmək istəyən; güclü süvarilər ona yoldaş olsun!
2.Barça bolsunlar anıng birle bat Lahzayi- eylemesün sabr u sebat”	2.Bir ləhzə səbir və səbat etmədən; hamısı dərhal onunla bir yerdə olsun”!
3.Boldı sultan takı asru xoş-hal Bardı Kunduznı kılurğa pamal	3.Sultan da çox məmnun oldu; və Kunduzu yerlə bir etməyə getdi.
4.Bir konup Vahş suyığa yetti Anı körgenning huşı kitti	4.Bir (dəfə) dincini alıb Vahş suyuna çatdı; onu görənin ağlı başından getdi.
5.Su taşıp asru uluğ bolup idi Tutaşıp asru uluğ bolup idi	5.Su daşıb çox yüksəlmişdi; qabararaq çox böyümüşdü.
6.Yetti biş ming kişi sultan birle Kılıban xıdmetini can birle	6.Sultanla bir yerdə beş min nəfər; canla xidmətə baş qoyub gəldi.
7.Her neçük bolsa güzer taptılar Atların su içide çaptılar	7.Hər necə olur-olsun, keçid tapdılar; və atlarını su içində çapdırdılar.
8.Ba'zı il eylediler sal xayal Hamili- esliha kıldılar sal	8.Bəzi adamlar sal düzəltməyi fikir-ləşdilər; və silahlarını sala yüklədilər.
9.Ötkerip eslihanı sal bile Kiçtiler özleri her hal bile	9.Silahlarını salla keçirərək; özləri necə olur-olsun, keçdilər.
10.Yaldap öz atını kiçti sultan Kiçti barça çirigi emn ü eman	10.Sultan, atının yüyənini tutub keçdi; bütün əsgəri sağ -salamat keçdi.
11.Bir konup andın ögüzge yetti Barça leşker iliğe ayıttı	11.Bir (dəfə) dincini alıb oradan çaya çatdı; və bütün əsgərlərinə buyurdu:

1.Kim Saray üstiğe cem' olsunlar Sal bağlap yakada tursunlar	1."Saray önündə toplaşsınlar; və sal(ları) bağlayaraq sahildə gözləsinlər!" -dedi.
2.Bar imiş anda kamış asru kalın İl kamış iv yasamış asru kalın	2.Orada çox qamış varmış; və xalq qamışdan bir çox ev düzəltmiş.
3.Sal bağlarğa münasib yer imiş Köreli Hazreti- Hak ni dir imiş	3.Sal bağlamaq (düzəltmək) üçün münasib yermiş; və Haqq-Təala görək, nə deyərmiş.
4.Özi başlap yörüdi rast Saray Kıldı ötmek yarağın zıllı- Xuday	4.Özü başda olmaq üzrə Saraya doğru yeridilər; və Allahın kölgəsi, keçid hazırlığını gördü.
5.Künni kün dimediler tünni tün Tınmadılar su üçünde tün ü kün	5.Gecə-gündüz demədilər; və su içində gecə-gündüz dincəlmədilər.
6.Çünki bir kiçe bile bir kündüz Ötti pamal sipah oldı ögüz	6.Bir gecə və bir gündüz keçdikdə; çay başdan- başa əsgərlə doldu.
7.Sal ile kiçti ögüzdin sultan Sal u meh körmedi andak devran	7. Çaydan sal ilə keçdi Sultan; illər və aylar görmədi belə dövran.
8.Çünki leşker barı sudın ötti Şah Kunduz yolını tuttı	8.Əsgərin hamısı sudan keçincə; padşah, Kunduz yolunu tutdu.
9.Tünle ok yetti uşol kurğanğa Kildiler barça ulus sultanğa	9. O kurqana gecə çatdı; və bütün xalq Sultanın hüzuruna gəldi.
10.Kıldılar kal'a kilidin teslim Boldılar barça anga xas u nedim	10.Qalanın kilidini təslim etdilər; və hamısı onun xas və nədimi oldular.
LXIV **Muzafferü'ddin Sultan Mahmud Bahadır Kunduzdın beka 'alemiğa kitkeni**	**LXIV** **Müzəffərüddin Sultan Mahmud Bahadırın Kunduzdan əbədiyyət aləminə köçməsi (vəfat etməsi)**

1.Subh çün urdı 'alem xaverdin Rayeti- mihr yayıldı zerdin	1.Sübh şərqdən aləm vurunca (şərqdən aydınlanınca); günəşin altında olan sancağı yayıldı (hər tərəfi bürüdü).
2.Yene xurşidi- felek yaydı nur Nur ile kıldı ulusnı mesrur	2.Yenə günəş nur saçdı; və nur ilə xalqı sevindirdi.
3.Nur tuttı barı afak yüzin Zahir itti kara vü ak yüzin	3.Bütün üfüqləri nur (aydınlıq) bürüdü; ağla qaranın üzünü ortaya çıxardı (seçdirdi).
4.Barça afak münevver boldı Kara vü ak musavver boldı	4.Bütün üfüqlər aydınlandı; qara və ağ olan şeylərin şəkli ortaya çıxdı.
5.Şahı- nurani Sultan Mahmud Yüsufı- sani Sultan Mahmud	5.Nurlar padşahı Sultan Mahmud; ikinci Yusif Sultan Mahmud,
6.Kal'ayi- Kunduz ara kıldı nüzul Erkige eyledi ahengi- duxul	6.Kunduz qalasında nazil oldu; iç qalaya daxil oldu.
7.Kal'adın könglini çün cem' itti İl işi mal alurğa yitti	7.Qaladan ötrü xatircəm olduqdan sonra; xalqın işi mal əldə etmək oldu.
8.Didiler kal' a ara yoktur mal Kal' a ehliğa perişandur hal	8.Dedilər : “Qalada mal yoxdur; və qala xalqının halı pərişandır.
9.Küçsiz il kal'ada kalıpturlar Küçlüg il yolını alıpturlar	9.Gücsüz xalq qalada qalmışdır; və güclü xalq yol almışdır (qaçıb getmişdir).
10.Barça il tağ üze sakindürler Barıp anda mutavattındurlar	10.Bütün adamlar dağda otururlar; və gedib oranı yurd etmişdirlər.
11.Maldın tağ irür mal-a-mal Közlesün tağnı kim ister mal	11.Dağ, malla dolmuşdur; kim mal istərsə, dağa baxsın” (yönəlsin).

1.Çün bu söz boldı ulusdın ma`lum Kıldılar tağ sarı xalk hücum	1.Ulusdan bu söz məlum olanda; xalq dağa doğru hücum etdi.
2.Lik sultan didi kim yarlığsız Hiç ademni yibermesdür-biz	2.Fəqət Sultan dedi: , “Fərmansız; heç kimi göndərmərik”.
3.Her cema'atğa nişani biriben Her bölekning ilini ayırıban	3.Hər camaata bir tuğra verərək; və hər bulağın xalqını ayıraraq.
4.Yibere birdi uşol şahı- zaman Eyledi barçağa mundak ferman	4.Zamanın padşahı göndərdi; və hər kəsə bu şəkildə fərman etdi:
5.Kim sipahiğa ta'alluk emval Bolur Özbek ulusığa pamal	5. Ki, Sipahiyə aid mallar; Özbək xalqının ayağı altındadır.
6.İşkimiş kişverige bardı Urus Kim bar ol tigrede bisyar ulus	6.Urus, çevrəsində bir çox xalqın olduğu; İşkimiş ölkəsinə çatdı.
7.Bardı anıng bile ming çağlı kişi Cür'et izharı barınıng işi	7.Onunla birlikdə hamısının işi; cürət göstərmək olan minə qədər adam vardı.
8.Can Vefa bardı Ferxar sarı Dime Ferxar ki gülzar sarı	8.Can Vəfa Fərxar tərəfinə; Fərxar demə, gülzar tərəfinə getdi.
9.Gül ü Nevrüzda digen Ferxar Uşbu Ferxardur u bu gülzar	9. Gülü Novruzda Fərxar elə bu Fərxardır; və bu, gül bağçasıdır.
10.Güli bisyardur u lalesi köp Bülbülining şeğab u nalesi köp	10.Gülü çox, laləsi çoxdur; bülbülünün fəryad və naləsi çoxdur.
11.Koy kuzı birle tola sahrası Gevher ü altun ile deryası	11.Səhrası(çölü) qoyun, quzu ilə doludur; dəryası cövhər və qızıl ilə doludur.

1.At bile tivesining sanı yok Anda yok ol kişi kim ğani yok	1.At və dəvəsi həddən ziyadə çoxdur; və orada zəngin olmayan heç kim yoxdur.
2.Can Vefa eyledi zabtı- Ferxar İşkimiş oldı Urusğa ser-kar	2.Can Vəfa Fərxarı zəbt etdi; və İşkimiş Urusun idarəsinə girdi.
3.İşkimiş dağı münevver yir idi Asru pür-mive vü pür-zer yir idi	3.İşkimiş də nurlu yer idi; meyvəsi və qızılı bol yer idi.
4.Veli Big nökeri anda bisyar Ayrılıp bigleridin xar u zar	4.Vəli bəyin əsgəri orada çox idi; fəqət bəylərindən ayrıldıqları üçün pərişan halda idi.
5.Kildiler barça Urus Big katığa Boldılar çaker anıng xıdmetiğa	5.Hamısı Urus bəyin hüzuruna gəldilər; və onun xidmətində nökər oldular.
LXV **Sultan vefatıdın burun Veli Bigning kilgeni ve Xusrev Şahnıng vaki'ası**	**LXV** **Sultanın vəfatından əvvəl Vəli bəyin gəlməsi və Xosrov Şah hadisəsi**
6.Veli Big hem öte almay hayran Tağ içinde yörümiş ser-gerdan	6.Vəli Bəy də keçə bilmədiyi üçün çaşmış haldaydı; və dağda sərgərdan haldaydı.
7.Bozulup nökeri aşufte bolup Özi ol kıssadın alüfte bolup	7.Adamları pozulub darmadağın olmuş; özü də bu hadisədən ötrü pərişan olub
8.Turup irdi anga yetti bu xaber Kim yetip hükmi- Xudayı-ekber	8.Durar ikən uca Allahın; hökmünün gəldiyi xəbəri ona çatdı.
9.Bardı Babur katığa Xusrev Şah Tingri ol hırsnı kıldı gümrah	9.Xosrov şah Baburun hüzuruna gəldi; və Tanrı o hərisliyi doğru yoldan ayrılmış qıldı.
10.Kolıdın çıktı zimamı- takdir Nökeri tüzdi közinçe bir bir	10. İlahi təqdirin yüyəni əlindən çıxdı; və adamları baxışlarını bir yerə topladılar.

1.Barça Babur nökeri boldılar Baburung başıdın ivrüldiler	1.Hamısı Baburun adamları oldular; və Baburun ətrafında toplandılar.
2.Aldı Babur dağı bolğan malın Niçe sanduk dağı emvalın	2.Babur da onların; neçə sandıq mal və əşyalarını aldı.
3.Tiledi la'l ü cevahir andın Boldı ol dağı zahir andın	3.Ondan sonra ləl və cəvahir dilədi; belə bir istəkdə də bulundu.
4.Niçe yüz yılğı Bedaxşani la'l Barçası reng ile zemani la'l	4.Neçə yüz illik Bədəxşan ləli idi; hamısı rəng baxımından zamanın möhtəşəm ləli idi.
5.Baburiler kolığa tüşti tamam Boldılar la'l kibi ateş-fam	5. O ləllərin hamısı tamamilə Baburluların əlinə keçdi; və hamısı ləl kimi atəş rəngli oldu.
6.Tive vü atlarını aldılar Canığa hasret otın saldılar	6.Dəvə və atlarını aldılar; və canına həsrət odunu saldılar.
7.Keydiler cibelerini köziçe Didiler katl sözini yüziçe	7. Gözlərinə qədər zirehlərini geydilər; və qətl sözünü üzlərinə dedilər.
8.Yene Baki tilep aldı anı Ta xalas oldı ölümdin canı	8.Yenə Baki diləyərək onu aldı;və canı ölümdən qurtuldu.
9.Biş kazak birle uzattılar anı Boluban malları birle ğani	9.Mallarıyla zəngin olaraq; beş kazak ilə onu göndərdilər.
10.İmdi bilmes kişi kim hal nidür Öldi tirildi mü ahval nidür	10. İndi kimsə bilməz halı necədir; öldümü, dirildimi, əhvalı necədir?.
11.Çün Veli Bigge yetişti bu xaber Mütefekkir boluban kıldı nazar	11.Vəli bəyə bu xəbər çatanda; düşünərək ətrafına baxdı.

1.Nökeri ayrılıp irdi barı Tüşti iş başığa bigning karı	1.Adamlarının hamısı ayrılmışdı; və Bəyin iş yadına düşdü.
2.Aldı fi'l-hal kalem birle devat Sıdkını eylegeli dip isbat	2.Dərhal qələmlə davatını(mürəkkəbini); əlinə alıb isbat üçün sədaqətini,
3.Bitidi haletini sultanğa Didi 'arzım bu şehi- devranğa	3.Sultana əhvalını yazdı; və dedi ki: "Dövranın bu padşahına ərzim budur ki:
4.Kim sizing yaxşılığıngıznı bilip Mestlık uykularıdın ayılıp	4.Sizin yaxşılığınızı bilib; məstlik yuxularından ayılaraq,
5.Kaytıban sizge sığına kildim Barçadın sizge tevella kıldım	5.Geri dönüb sizə sığınmağa gəldim; və hər kəsdən çox sizə güvəndim.
6.Meni- bi-çareni zayi' kılmang Meni- avareni zayi' kılmang	6.Mən biçarəyə rütbə verməyin; yəni mən avarəni zay etməyin!
7.Xan kaşıda günehimni tilengiz Afv ile ehli- günehni silengiz	7.Xanın hüzurunda günahımın bağışlanmağını diləyin; və əfv edərək bu günahkarı məzur göstərin!
8.Yiberingiz manga bir yaxşı kişi Kim manga yaxşılık ok bolsa işi	8.Mənə elə bir adam göndərin ki; işi yaxşılıq etmək olsun!
9.Meni ol kafileğa yitkürgey Meni ol silsileğa yitkürgey	9.Məni o qafiləyə yetirsin; məni o silsiləyə yetirsin".
10.Çün bu mektubnı kördi sultan Didi ey Salihi- zar u hayran	10.Sultan, bu məktubu görüncə dedi ki: "Ey pərişan və heyran olan Salih,
11.Sanga iş boldı barıp kiltür anı Yaxşılık birle barıban kör anı	11. Sənin üçün iş çıxdı, gedib onu gətir; və yaxşı niyyətlə gedib onu gör"!

1.Bende 'arz eyledim ol sultanğa Serveri- kafıleyi- ihsanğa	1.O Sultana, ehsan qafiləsinin rəisinə; mən qul ərz eylədim:
2.Kim bu mektub bile min barmas-men Şahnıng allıda bolsun ruşen	2.“Bu məktub ilə mənim getməyəcəyim; Şahın nəzərində açıqca bəlli olsun!
3.Kim dimiş yiberingiz yaxşı kişi Kim manga yaxşı bolğay kilişi	3.Yaxşı adam göndərin; çünki gəlişi mənim üçün yaxşı olacaq, .
4.Min özümni ni kılıp yaxşı diyin Min özümdin ni bilip yaxşı diyin	4.Mən özümü necə; bilib də yaxşı deyim?
5.Dünyide bar mu ikin minçe yaman Yaxşı bolur mu yaman ey sultan	5.Dünyada mənim qədər pis bir adam varmı; və ey Sultan; pis (olan) yaxşı olarmı?”
6.Boldı bu söz bile sultan xoş-hal Didi sin yaxşı-sin ü nik-xısal	6.Sultan bu sözlə xoşhal oldu; və dedi ki: “Sən yaxşısan və gözəl xasiyyətlisən.
7.Barıp anı ala kil bu sarı Kitmesün vehm itip andın narı	7.Gedib onu alaraq bu tərəfə gəl; qorxuya qapılıb oradan irəli getməsin!
8.Biz anga lutf u 'inayet kılalı Xanğa ayturğa dağı biz bileli	8.Biz ona lütf və inayət edək; Xana nə söyləmək gərəksə onu biz bilək”!
9.Uşbu mazmun bile yazıldı nişan Bendege birdi icazet sultan	9.Nişan (fərman) elə bu məzmunla yazıldı; və Sultan mən qula icazə verdi.
10.Barıban Xast digen kişverge Yettim ol Xastdağı serverge	10.Xast deyilən ölkəyə çataraq; o Xastdakı sərvərin yanına getdim.
11.Xast Kabilğa yakın bir yer imiş Kim anı körse cehennem dir imiş	11.Xast Kabilə yaxın bir yermiş; və onu görən cəhənnəmdir,- deyərmiş.

1.Barıban anı kitürdüm andın Hasıla anı yitürdüm andın	1. Gedərək onu oradan gətirdim; və xülasə, o səbəblə onu çatdırdım.
2.Olça vü mal manga köp tüşti Çirki- dünya koluma yapuştı	2.Mənə çox qənimət və mal düşdü; dünyanın pisliyi əlimə yapışdı.
3.Lik min yudum andın kolnı Tanıdım menzil sarı yolnı	3.Fəqət mən ondan əlimi yudum; və mənzilə doğru yola çıxdım.
4.Yanıban kildim ise sultanğa Körüp ol bigni yiberdi xanğa	4.Dönüb Sultana geri gəldikdə; görüb o Bəyi Xana göndərdi.
5.Pir Veli dağı boluban rüsva Yıraban kaldı bir tağ ara	5.Pir Vəli də rüsvay olub; uzaqlaşaraq bir dağda qaldı.
6.Anı hem bir niçe sultan nökeri Yurtavul yolıdağı reh-güzeri	6. Sultanın bir çox adamları; onu da süvari öncülərinin yolunda,
7.Tutuban taladılar pak-a-pak Boldılar olçasıdın 'işret-nak	7.Yaxalayaraq tamamilə talan etdilər; və qənimətindən sərxoş oldular.
8.Biglerige çü bu iş saldı kaza Boldı nökerleri barça rüsva	8.Bəylərinin başına bu qəza gəldiyi üçün; adamları da rüsvay oldu.
9.Tağlardın iniben kildiler Barçası maldın ayırdılar	9.Dağlardan enib gəldilər; və hamısı mallarından oldular.
10.Boldı sultan nökeri barça ğani Ançа mal boldı ki dip bolmas anı	10.Sultanın adamlarının hamısı zəngin oldu; və o qədər mal oldu ki, onu anlatmaq mümkün deyil.
11.Çün Hisar ehliğa yetti bu xaber Vehmdin su kılıban barça ciger	11.Hisar xalqına bu xəbər çatdığı zaman; qorxudan bütün ciyərləri su kəsilərək (əriyərək),

1.Birdiler kal'alarnı xanğa Xan dağı Hamza digen sultanğa	1.Qalalarını Xana verdilər; Xan da Həmzə deyilən Sultana verdi.
2.Çiriğin xan çü perişan kıldı Özi Tirmiz güzerige kildi	2.Xan, əsgərini pərişan etdiyi üçün; özü Tirmiz keçidinə (yoluna) gəldi.
3.Olturup anda kimeler tüzdi İlge derya güzerin körgüzdi	3.Orada məskən salıb gəmilər hazırlatdı; və xalqa dərya yolunu göstərdi.
4.Xalk alıp olçaların öttiler Keş ü Karşı yolını tuttılar	4.Adamlar qənimətlərini alıb keçdilər; Keş və Karşı yolunu tutdular.
5.Öte kaldı iki ay olça vü mal Olça vü mal ile leşker xoş-hal	5.İki ay keçdi; qənimət və malla əsgər xoşbəxt idi.
6.Kitti başını alıp Xusrev Şah Xar u mefluk bolup asru tebah	6.Xor, miskin və çox xarab olaraq; Xosrov şah baş alıb getdi.
7.Kaçtı Babur dağı Kabil sarı Şehri- Bezbaz u Karanfil sarı	7.Babur da qaçdı Kabil tərəfinə; Bezbaz şəhəri və Qərənfil tərəfinə.
8.Yıraban kaldı vilayet barı Yıradı xalk vilayet sarı	8.Vilayət də uzaqda qaldı; və xalq vilayət tərəfindən uzaqlaşdı.
9.Her vilayetde birev saldı vatan Kıldı her birni bir Özbek mesken	9.Hər vilayətdə biri vətən qurdu; və hər birini bir özbək məskən eylədi.
10.Hem Bedaxşanğa yayıldı leşker Hem Kuhistanğa yayıldı leşker	10.Əsgər, həm Bədəxşana yayıldı; həm Kuhistana yayıldı.
11.Battılar malğa leşker barça Aldılar kal'a vü kişver barça	11.Əsgərin hamısı mala batdılar; bütün qala və ölkələri aldılar.

1.Özi Sultan Bahadır Mahmud Hazreti- Haknı kılay dip xoşnud	1. Özü, Sultan Bahadır Mahmud; həzrəti-Haqqı edim xoşnud
2.Koydı Kunduzda binayı-İslam Köz tigürdi anga amma eyyam	2.Kunduzda İslam binasını təsis etdi; fəqət zamanın ona gözü dəydi (nəzərə gəldi).
3.Kıldı bisyar mesacid ma`mur Eyledi fısk ilini rencur	3.Bir çox abad məscidlər tikdirdi; və bu işlər düşməni üzüntüyə saldı.
4.Sürdi meydanı- şeri'atğa semend Eyledi payeyi- minberni bülend	4.Şəriət meydanına at sürdü; və minbərin payəsini yüksəltdi.
5.Kıldı ta'yin basa mukri vü imam Eyledi aşlık u yarmak in'am	5.Sonra təyin etdi mukri və imam; ərzaq və pul etdi ənam.
6.Didi kim her kim olur mektebdar Eylerem lutf u inayet bisyar	6.Belə dedi: “Hər kim məktəbə gedərsə, çox lütf və yaxşılıq edərəm”.
7.Tüzdi ol Xusrevi- sufi-meşreb Her mahalle başıda bir mekteb	7.O sufi məşrəbli padşah; hər məhəllə başında bir məktəb qurdurdu.
8.Şah çün eyledi bu nev' irşad Boldı Kur'an okumaklık bünyad	8.Padşah xalqı bu şəkildə irşad etdikdə; Quran oxumaq əsas oldu (hər kəs Quran öyrənməyə başladı).
9.Taptı bir niçe müselman anda Muztar u zar u perişan anda	9.Orada çarəsiz, inləyən və pərişan; tapdı bir çox müsəlman.
10.'Aybdın mezheb ü milletleri pak Özleri fakr bile işret-nak	10.Ayıbdan məzhəb və millətləri pak; özləri kasıb olsa da işrətə düşkündü.
11.Eyledi birini şeyxü'l-islam Birige kıldı kazanı in'am	11.Birini Şeyxülislam etdi; və birinə də məhkəməni təslim etdi.

1.Birini muhtesib itti ol şah Amir ü nahi xalkı- güm-rah	l.O padşah birini yolunu çaşmış xalqa; əmir və adlı-sanlı muhtəsib (vergi məmuru) etdi.
2.Her çağır kim bar idi töktürdi Muhtesib anı töke ok turdı	2.Olan bütün şərabı tökdürdü; və muhtəsib də onu tökməyə başladı.
3.Boldı Kunduz ara İslam ağaz Xalkığa eyledi terğibi- namaz	3.Kunduzda islamiyyət yayılmağa başladı; və namazı Hənəfi məzhəbinə görə qılmağa başladı.
4.Kırk yıl Kunduz ara Xusrev Şah Bolmamış hiç bu yandın agah	4. Xosrov şah qırx il Kunduzda olduğu halda; bu xüsusda heç məlumatı yox idi (üstündə durmamışdı).
5.İçkü yigü bile meşğul irmiş Nukl ile mey anga makbul irmiş	5.İçki və yeməklə məşğul imiş; onun üçün məzə ilə şərab məqbul imiş.
6.Yok imiş din sarıdın pervayı Bar imiş içkü bile ok rayı	6.Din yönündən qorxusu yoxmuş; və düşüncəsi tək içki haqqındaymış (həmişə içkidəymiş).
7.İmdi Hazreti- Sultanı- zaman Kıldı İslam'nı ol tavr 'ayan	7.İndi Zamanın həzrətləri Sultan; İslamı bu şəkildə etdi əyan.
8.Ehli- İslam 'ayan boldılar Fasık il barça nihan boldılar	8.Müsəlmanlar bəlli oldular; və yolunu azmış xalqın hamısı ortadan itdilər.
9.Kadiyi- şehr atağan molla Kildi sultanğa vü kıldı ima	9.Şəhər qazısı təyin edilən Molla;, Sultana gəldi və işarə vurdu:
10.Kim bu şehr içre besi kafir bar Din ü İslam sözidin bizar	10. Ki,bu şəhərdə din və İslam sözündən rahatsız olan; bir çox kafir var.
11.Kadı çün sözni anga yitkürdi Tiletip barçasını kiltürdi	11.Qazı bu sözü ona dediyi zaman; hamısını istədib gətirdi.

1.Eyledi barçasığa iman 'arz Didi sizlerge budur vacib ü farz	1.Hamısına iman ərz etdi (hamısını imana dəvət etdi); və dedi ki: Sizlərə vacib və fərz olan budur.
2.Saçlarını yülütüp taşlattı Barçasın din yolığa başlattı	2.Saçlarını kəsdirdi; və hamını din yoluna yönəltdi.
3.Rafızilerni kiterdi andın Her biri bir sarı bardı andın	3.Rafıziləri oradan sürdü; və hər biri oradan bir tərəfə getdi.
4.Mundak işlerni kılğaç sultan Boldılar Kunduz ulusı hayran	4.Sultan bu işləri etdikdə; Kunduz xalqı heyrət etdi.
5.İlge yüzlendi besi cem'iyyet Boldı ol mülkde besi emniyyet	5.Xalqın hamısı toplaşdı; və o məmləkətdə çox əmniyyət oldu.
6.Boldı Kunduz ili barça dil-şad Mihnet ü tefrikalardın azad	6.Kunduz xalqının hamısının könlü oldu şad; möhnət və təfriqədən oldu azad.
7.Lik yüzlendi belalar bizge Yetti ol yerde cefalar bizge	7.Lakin, bizə o yerdə bəlalar üz verdi; və başımıza çox cəfalar gəldi.
8.Bu sebebdin ki uşol şahı-kiram Kim kavi bar idi andın İslam	8.Elə bu səbəbdən özüylə İslamın qüvvət tapdığı; o uca Padşah,
9.Ol vilayet ara boldı bimar Kıldı bimarlığı canığa kar	9. O vilayətdə oldu bimar(xəstə); və xəstəliyi canına etdi kar.
10.Hasbe renciğa giriftar oldı Cismiğa derd kavi yar oldı	10.Qızılca dərdinə giriftar oldu; və həddən artıq cismi dərdə düşdü.
11.Niçe kim boldı marazdın aciz Kılmadı terk namazın hergiz	11.Xəstəlikdən nə qədər gücsüz olsa da; namazını əsla tərk etmədi.

1.Çün maraz kıldı teni içre makam Kıldılar Hazreti- xanğa i'lam	1.Xəstəlik bədənində yerləşincə; Xan həzrətlərinə (vəziyyəti) bildirdilər.
2.Xan körüp derdlik andın cannı Yibere birdi Timür Sultannı	2.Xan canını dərdli görüb; Timur Sultanı göndərdi.
3.Kilgüçe kaşığa Timür Sultan Yitküçe başığa Timür Sultan	3.Timur Sultan hüzuruna gəlincə; və baş ucuna varınca,
4.Kildi canığa Xudadın peyğam Xastağa darı- şifadın peyğam	4.Canına Allahdan xəbər gəldi; xəstəyə şəfaxanadan xəbər gəldi:
5.Kim bu zindanda niçe turğay-sin Derd birle niçe olturğay-sin	5. Ki, “Bu zindanda nə qədər duracaqsan; və dərdlə nə qədər oturacaqsan (gözləyəcəksən)?
6.Sening üçün yasadım bağı-behişt Kilsene bağınga ey hur-sirişt	6.Sənin üçün cənnət bağı hazırladım; gəlsənə bağına ey huritəbiətli.
7.Bar müheyya sanga bisyar kusur Muntazır anda sanga yüz ming hur	7.Sənə hazırlanmış bir çox qəsr var; və orada yüz min huri sənin üçün çəkir intizar.
8.Aç közüngni vü yiringi körgil Özni asli yeringe yitkürgil	8.Gözünü aç və yerini gör; özünü əsl məkanına çatdır”!
9.Çün bu peyğamnı taptı sultan Körüp öz yerni boldı şadan	9.Sultan bu xəbəri alınca; öz yerini görüb sevindi.
10.Tingri peyğamı bile kıldı sefer Eyledi mülki- beka sarı güzer	10.Tanrı xəbəri ilə səfər etdi; və əbədiyyət aləminə güzər etdi.
11.Cesedi kaldı canı bardı Tire dünyadın özin ötkerdi	11.Cəsədi qaldı, canı getdi; və qaranlıq dünyadan özünü xilas etdi.

1.Hayf u yüz hayf uşol sultandın Hayf ol merhameti- Yezdandın	1.Heyf, yüz heyf o Sultandan; və Tanrının rəhmətinə qovuşan o Sultandan.
2.Hayf kim bat sefer itti asru Dehrdin bat güzer itti asru	2. Çox tez (o biri aləmə) səfər etdiyi üçün heyf; və bu dünyadan çox tez köçdüyü üçün heyf.
3.Hayf kim naxlı- 'adalet sındı Hayf kim takı şeca'at indi	3.Heyf ki ədalət fidanı qırıldı; heyf ki şücaət tağı devrildi.
4.Hayf kim asru yigit bardı yigit Özini dünyadın ötkerdi yigit	4.Heyf ki çox gənc, gənc yaşda getdi; və özünü dünyadan gənc yaşda köçürdü.
5.Hayf kim boldı yigitlik bi-tavr Hayf kim boldı yigitlerge cevr	5.Heyf ki igidlik bu tövr oldu (önəmi qalmadı), heyf ki igidlərə cövr(cəfa) oldu.
6.Boldı eyvanı- sexavet viran Dandı bağı- mürüvvetğa xazan	6.Səxavət eyvanı oldu viran; və mürüvvət bağına yetişdi xəzan.
7.Boldı sultanlık işi na-mazbut Şahlık silsilesi na-merbut	7.Sultanlıq işi möhkəm olmadı; və padşahlıq silsiləsi namərbut oldu.
8.Kim bahadırlık işi boldı xarab Hem bahadırlar anga barça kebab	8.Qəhrəmanlıq işi oldu xarab; onun üçün bahadırların ürəyi oldu kabab (yandı).
9.Hem şeri'at ili zar oldılar Zar u bi-sabr u karar oldılar	9.Həm də şəriət əhli pərişan oldu; zar və səbr ü qərarsız oldu.
10.Hem tarikat ili kıldılar ah Kim tarikat şehi irdi ol şah	10.O şah təriqətin şeyxi olduğundan; bütün təriqət əhli ah u fəğan etdi.
11.Hem hakikat ulusı kavruldı Hem hakayık çemeni savruldı	11.Həm həqiqət ulusu (yolunda olanlar) qovruldu; həm də həqiqət çəməni sovruldu.

1.'İlmning defteri boldı berbad Boldılar ilm ulusı na-şad	1.Elmin dəftəri oldu bərbad; və elm sahibiəri oldular naşad.
2.Fakr ili yer bile teng oldılar Her biri bir sarı savruldılar	2.Fakr əhli yerlə bir oldu; və hər biri bir tərəfə sovruldu.
3.Na-murad oldılar asru şu'ara Na-tüvan boldılar asru fuzala	3.Bir çox şairlər muradsız oldular; və çox fazil adamlar gücsüz (dərdli) oldular.
4.Kalmadı hiç kişi ğam yimegen Ah u efsus bu ğamdın dimegen	4.Heç kim qalmadı qəm yeməyən; heç kim qalmadı ah və əfsus deməyən.
5.Her kişi kim körüp irdi anı Köydi bu ğam bile mungluğ canı	5.Onu görən hər kəsin; bu qəmlə dərdli canı yandı.
6.Hem ra'iyyet kıla kaldı feryad Kim birür imdi diben bizge dad	6.Xalq fəryad etdi; və "İndi bizə ədaləti kim verəcək?" dedi.
7.Bigleri barça kara kiydiler Xil'atı- ehli- 'aza kiydiler	7.Bəylərin hamısı qara (paltarlar) geyindilər; və matəm əhlinin hamısı matəm paltarı geyindilər.
8.Saldılar barça boyunğa kara kiz Aldılar barça boyunğa kara kiz	8.Hamısı boyunlarına qara keçə doladılar; və hamısı boyunlarına qara keçə sarıdılar.
9.Kaldı biçare Urus Big ögürüp Yakasın çak kılıp ah urup	9.Biçarə Urus Big, yaxasını yırtıb; ah edərək özünü itirdi.
10.Nevha-saz boldı bu yanglığ miskin Key şehi- millet ü ey Xusrevi-din	10. O miskin bu şəkildə növhə deməyə başladı ki;"Ey millətin padşahı və ey dinin Xosrovu,
11.Sin bolup Tingri visalıdın şad Dehr zindanıdın oldung azad	11. Sən tanrıya qovuşmaqla oldun şad; dünya zindanından oldun azad.

1.Bizni koydung bu bela vü ğamda Bı-nihayet elem ü matemde	1.Bizi qoydun bu bəla və qəmdə; nəhayətsiz ələm və matəmdə.
2.Sindin ayru ni kirek bizge hayat Tilemes-biz bu cihan içre sebat	2.Səndən ayrı bizə həyat nə gərək; və bu cahanda artıq qalmağı diləmərik.
3.Kanı başıng üze biçare anang Yaxşılık mülkide avare anang	3.Hər zaman başının üzərində olan biçarə anan harada; yaxşılıq ölkəsində avara olan anan harada?
4.Kanı oğlung şeh-i dlndar 'Ubeyd Körmeyin kaldı sini zar 'Ubeyd	4.Hanı dindar şah olan Übeyd;Görmədən səni inləyərək qaldı Ubeyd".
5.Almaçuk bir sarıdın çikti ün Ünidin il başığa çıktı tütün	5.Almaçuk bir tərəfdən fəryada başladı; və fəryadından xalqın başına duman çıxdı (xalqa təsir etdi).
6.Didi ey can bile ting sultanım Köydile ta'ziye tingdin canım	6.Dedi ki: "Ey can ilə bir Sultanım; təziyətindən yandı təndə canım.
7.Yigit oğlungnı yetim itting la Kayğu mülkide mukim itting la	7.İgid oğlunu yetim qoydun; qayğı ölkəsində iqamət etdirdin.
8.Yiberip irdi anı Türkistan Kim tilep irdi Süyünçek Sultan	8.Onu, Süyünçək Sultan dilədiyindən; Türküstana göndərmişdi.
9.Ol barıp anda küyev bolup imiş İstegen dil-berini kolup imiş	9. O gəlib orada kürəkən olmuş (evlənmiş); və istədiyi dilbərini almış.
10.Uşbu kün tangla yitip kilgüsidür Matemingni işitip kilgüsidür	10.Elə bu sabah erkəndən gələcəkdi; matəmini eşidib gələcəkdi.
11.Niteli ni kılalı çare nidür Çareyi- bir bölek avare nidür	11.Nə edək, çarəsi nədir; və bir yığın avaranın çarəsi nədir?

1.Toy başlap kiledür la oğlung Ğamnı taşlap kiledür la oğlung	1.Oğlun, məclisə başçılıq etməyə gələcəkdir;oğlun qəmi ataraq gələcəkdir.
2.Tüzmeding toyını başlarğa sin ay Köyedür-min bu elem birle min ay	2 Məclisə başçılıq etmədiyin üçün; bu ələmlə mən yanmaqdayam".
3.Bigleri her biri bir söz didiler Her biri özgeçe kayğu yediler	3.Bəylərinin hər biri bir söz söylədilər; və hər biri başqa şəkildə mütəəssir oldular.
4.Çün yığı boldı vü nevha bisyar Didiler imdi nidür çareyi- kar	4.Hər kəs çox ağlayıb inləyincə; bu işin çarəsi nədir deyə soruşdular.
5.Ğam bile bir niçe kavruldılar Kılur işlerni kılur boldılar	5.Bir çoxu qəmlə qovrulddular; və görülməli işləri görməyə başladılar.
6.Birdiler ğasl anga düstur bile Turuban xatırı- rencur bile	6.Ona üsuluna görə qüsl verdilər; üzüntü ilə yudular.
7.Kıldılar bat mükemmel kefenin Yaptılar anıng ile pak tenin	7.Dərhal mükəmməl şəkildə kəfənlədilər; və kəfənlə onun təmiz bədənini örtdülər.
8.Saldılar cismini tabut ara Kılıban nale bilen vaveyla	8.Nalə və fəryad edərək; cismini tabuta qoydular.
9.Kıldılar na'şığa ahrarı- namaz eylep barısı suz u güdaz	9.Hamısı yanıb yaxıldılar; nəşinə cənazə namazı qıldılar.
10.Uşbu halet ara Timür Sultan Yığlaban kirdi tartıp efğan	10.Elə bu halətdə ikən Timur Sultan; İçəri girdi edərək fəryad və fəğan.
11.Köterip urdı özini yirge Kalmadı kuvveti bir söz dirge	11.Özünü qaldırıb yerə vurdu; və bir söz deməyə qüvvəti qalmadı.

1.İssi azdı vü özidin bardı Digesin ol hem özin ötkerdi	1.Ağlı başından çıxıb özündən getdi; sanki özünü öldürür deyərsən.
2.Taze boldı yene dağı- matem Yene il könglige kar itti elem	2.Yenə matəm yarası təzələndi; və yenə xalqın könlünə ələm təsir etdi.
3.Müddeti kilmedi sultan özige Asru hayf eyledi ol can özige	3.Bir müddət Sultan özünə gələ bilmədi; və o can özünə çox heyf etdi.
4.İmdi kim kildi özige sultan Asru köp yığladı vü kıldı fiğan	4.Sultan, indi özünə gəldiyi vaxt çox ağladı; çox ağlayıb fəğan etdi.
5.Lik sud itmedi ol efğan hiç Anga rahm eylemedi devran hiç	5.Fəqət o fəğanlar heç fayda etmədi; və dövran ona heç rəhm etmədi.
6.Çün basıldı yığı bigler barı Didiler niçe ğam olsa karı	6.Bəylərin hamısı göz yaşına boğulduğu üçün dedilər ki; Nə qədər qəm olsa yeridir.
7.Ğam yimeng bolmağalı bi-çare Tingrining xastige ni çare	7.Qəm yeməyin, biçarə olmayın; Tanrının istəyinə nə çarə?
8.Gül eger barsa çemen bar olsun Ornıda serv ü semen bar olsun	8.Əgər gül varsa, çəmən (də) var olsun; özündə sərv və səmən var olsun.
9.Xan tirig bolsun u Timür Sultan Oğlı bar ornıda kılğay cevlan	9.Xan sağ olsun, Timur Sultanın; yerini alacaq oğlu var.
10.Kal'ada bir niçe big tursunlar Derd ile 'ayşını tirig körsünler	10.Qalada bir miqdar bəy qalsın; və bu dərd ilə yaşasın.
11.Ağası na'şını Timür Sultan Ala barsun ki niler boldı xan	11.Timur Sultan böyük qardaşının nəşini alıb getsin; baxaq Xana nələr oldu?

LXVI **Mağzu's-saltanat Timür Sultan Muzafferüddin Sultan Mahmud Bahadırnıng na'şını Kunduzdın Karşığa kiltürgeni ve Hazreti- İmamü'z-zaman ve xalifetü'r-rahman derd-mendane nevalar bile nevhasaz bolup Buxarağa anaları üçün ve 'Ubeyd Sultan üçün ilçi yibergenleri**	LXVI **Səltənətin özü olan Timur Sultanın Müzəffərüddin Sultan Mahmud Bahadırın cənazəsini Kunduzdan Karşıya gətirməsi və Zamanın İmamı və Allahın Xəlifəsi həzrətlərinin dərdli -dərdli inləyib Buxaraya anaları üçün və Übeyd Sultan üçün elçi göndərmələri**
1.Çün kingeş bigler ara taptı karar Kıldılar na' ş yarağın tayyar	1.Bəylər arasında istişarə qərarlaşdırıldığı zaman; cənazə hazırlığını gördülər.
2.Çehre vü içki atlık barı Tüzüben nevha vü ah ü zarı	2.İgidlər və saray mənsubları hamısı; atlı olaraq növhə deyib, ahü-zarə başlayaraq;
3.Çıktılar na'ş bile Kunduzdın Kılıban barçası tün Kunduzdın	3.Hamısı gecələyib; cənazə ilə Kunduzdan çıxdılar.
4.Barçasını yığıp eylep efğan Tipredi Xan sarı Timür Sultan	4.Hamını toplayaraq, fəğan eyləyib; Timur Sultan Xan sarı hərəkət etdilər.
5.Ol ögüzdin ötüben kilgünçe Kime vü sal işin kılğunça	5.O çaydan keçib gəlincə; gəmi və sal işini hazırlayınca;
6.Xan uzap Karşığa barıp irdi Leşkeri ol sarı darıp irdi	6.Xan keçib Karşıya getmiş idi; və əsgəri də o tərəfə çatmış idi.

1.Sin iding naxlı- hayatım semeri Sin iding bergi- ümidim şeceri	1.”Həyatımın fidanı, meyvəsi sən idin; ümidimin yarpağı, ağacı sən idin.
2.Natüvan könglüme kuvvet sin iding Şahı- erbabı- fütüvvet sin iding	2.Qüvvətsiz könlümə səadət sən idin; fütüvvət ərbabının padşahı sən idin.
3.Uşbu sa'atğaça hüccet kılmay Çirigimde yörüdüng ayrılmay	3.Bu saata qədər höccət qılmadan; əsgərimlə ayrılmadan yeridin.
4.Bir yolı ayrılıban kitting la Mini bir yolı ğarib itting la	4.Sadəcə bir dəfə ayrılıb getdiniz; və məni sadəcə bir dəfə qərib etdiniz.
5.Allah Allah bu ni ayrılmak idi Allah Allah bu ni yakılmak idi	5.Allah Allah, bu nə ayrılmaq idi; Allah Allah, bu nə yaxılmaq idi”.
6.Çün bu sözlerni didi Hazreti-xan Boldı bisyar xurüş u efğan	6.Xan həzrətləri bu sözləri söylədikdə; çox hönkürtü və inləmələr oldu.
7.Boldı ğavğayı- garibi peyda Asmanğa yete bardı ğavğa	7.Qəribə bir dava peyda oldu; və gurultu göyə yüksəldi.
8.Yığı vü nevha çü taptı teskin Kildi öz halığa xanı- miskin	8.Göz yaşı və ölüyə səslə ağlama dayandıqda; zavallı Xan özünə gəldi.
9.Didi takdirğa yoktur tedbir Barçağa yitküsi hükmi- takdir	9.Dedi: “Təqdirə tədbir yoxdur; və hökmü-ilahidir, hər kəsə çatacaqdır təqdir.
10.Yibering imdi anamızge kişi Kim kilip bir niçe ah olsun işi	10.İndi anamıza bir adam göndərin ki; gəlib ah etsin,ağı desin.
11.Körüp oğlını köngül savutsun Tingrining hükmiğa boyun tutsun	11.Oğlunu görüb könlünü təsəlli etsin; və Tanrının hökmünə boyun əysin.

1.Oğlı vü köçleri kilsünler Kılur işlerni barı kılsunlar **LXVII** **Ubeyd Sultan anaları bile** **Karşığa kilgenleri** 2.Çün Buxarağa yetişti bu söz Barça il ayta kirişti bu söz	1.Oğlu və karvanları gəlsinlər; və hamı görüləcək işləri görsünlər”. **LXVII** **Übeyd Sultanın anaları ilə** **Karşıya gəlmələri** 2.Bu söz Buxaraya çatdıqda; bütün xalq bu sözü danışmağa başladı.
3.Anasığa didiler hazreti- xan Kildi Karşı bile Sinçe sultan	3.Anasına, "Xan həzrətləri; Sultan ilə birlikdə Karşıya gəldi." dedilər.
4.Sizni kilsün didiler ol ikki şah Köçlerni ala kilsün hem-rah	4."Ö iki padşah sizin üçün; yanlarına köçlərini də alaraq gəlsin!" dedilər.
5.Kim 'Ubeyd ivleniben kilgen üçün Xan anıng kilgenini bilgen üçün	5.Übeyd evlənib gəldiyi üçün; və Xan onun gəldiyini bildiyi üçün,
6.Karşıda toy kılıptur engiz Tiz kilsün barını diptür tiz	6.Karşıda hər halda; toy hazırlığı başlamışdır; onun üçün hamı tez gəlsin, demiş.
7.Uşbu sözler bile Şehzade 'Ubeyd Kim anga tayiri- devletdür sayd	7.Özünə dövlət quşunun ov olduğu (başına dövlət quşu qonan); Şahzadə Übeyd elə bu sözlərlə;
8.Köçlerni alıban atlandı Lik ğamğa kalıban atlandı	8. Köçləri (eşlərini) alıb atlandı; lakin qəmə batıb atlandı.
9.Kim 'aceb vakı'alar körüp idi Anı ta'birçidin sorup idi	9.Əcayib röyalar görmüşdü; və onu təbirçidən (yuxu yozan) soruşmuşdu.
10.Bilmes irdi ki ne bolğay ahval Bar idi xatırıda gerdi-melal	10.Vəziyyətin nə olacağını bilməzdi; içində sıxıntı vardı.

1.Yörüben Karşığa çün yittiler Xanğa yitkenlerini ayttılar	1.Yürüyüb Karşıya çatdıqları zaman; Gəldiklərini Xana xəbər verdilər.
2.Xan didi aytıng anağa halın Eylengiz 'arz anga ahvalın	2.Xan, əhvalatı anaya söyləyin ;və ona vəziyyətini ərz edin, dedi.
3.Xan bu sözni digeç ol halet ara Bardılar bigler uşol sa'at ara	3.Xan bu halda o sözü söylədikdə; bəylər eyni saatda gəldilər.
4.Toy dip kilgen anağa fi'l-hal Didiler kim ne bolup-tur ahval	4.Toy deyib gələn anaya; dərhal vəziyyətin nə olduğunu söylədilər.
5.Toy matemğa mübeddel boldı Karşı başığa cihan ivrüldi	5.Toy matəmə çevrildi; və dünya Karşı başına yıxıldı.
6.Kararıp kildi bölek matem ili Mihnet ü ğussa vü derd ü ğam ili	6.Matəm xalqı, möhnət, kədər, dərd və qəmli olan; bir bölük xalq üzülüb gəldi.
7.Körgeç ol ilni karardı Bigim Ömr bağıda kuvardı Bigim	7. O xalqı gördükdə Bigimin dünyası qaraldı; və ömür bağında bənizi soldu.
8.Gerçi bi-çare karardı amma Ak saç yaptı anı ol il ara	8.Baxmayaraq biçarə üzüldü amma; ağ saç onu o xalq arasında gizlədi.
9.Yaydı ak saçını eylep feryad Kararıp közi yıkıldı naşad	9. Ağ saçlarını dağıtdı edib fəryad; və gözü qaralıb yıxıldı naşad.
10.Oğlı hem eyledi derdin izhar Yığlaban xalknı yığlattı zar	10.Oğlu da dərdini göstərdi; və ağlayıb inləməklə xalqı ağlatdı.
11.Boldı xanımları hem nağme-seray Didiler barçası ey Barı- Xuday	11.Xanımları da ağılar söylədilər; və hamısı: Ey Allahım!dedilər:

1.Kaş Sultan kaşıda ölgey idük O1 tirig bolğay idi bizler ölük	1.Kaş ki Sultan hüzurunda ölsəydik; o, diri olaydı, bizlər ölsəydik”.
2.Xan bu halet ara ferzaneliyin İlge körgüzdi merdaneliyin	2.Xan bu halət ilə fərzanəliyini; xalqa göstərdi mərdanəliyini.
3.Matemiler başığa sürdi kadem Didi Tingridin irür bu matem	3.Matəmlilərin başına gəldi; və bu matəm tanrıdandır, dedi.
4.Anasığa didi ey kıbleyi -can Bu irür hükmi- Xudavendi-cihan	4. Anasına dedi: “Ey can qibləsi; cahan hökmdarının (Allah) hökmü budur.
5.01 barıp özge kişi kalğusı yok Hiç kim mülki- ebed alğusı yok	5. O gedib də başqasının qalacağı yox; və heç kimin əbədiyyət ölkəsini alacağı yox.
6.İmdi ğamdın ayıra kör özni Kan yaşıngdın ayıra kör közni	6.İndi, özünü qəmdən ayırmağa bax; və gözünü qanlı yaşından ayırmağa bax (ağlamağı burax).
7.Yitse ilning başıda hükmi-ezel Bir zaman ilgeri song koymas ecel	7.Xalqın başına çatanda hökmi-əzəl; bir an olsun , nə irəli, nə də geriyə qoymaz əcəl”.
8.Xan bu sözlerni diben koptı bat Gerçi körgüzdi besi sabr u sebat	8.Xan, çox səbir və səbat göstərdi; amma bu sözləri söyləyib dərhal qalxdı.
9.Közini arıta çıktı vü revan Didi kim yirige yitsün sultan	9. Gözünü sildi və yeridi; və Sultan yerinə çatsın, dedi.
10.Yükletip anı Semerkand sarı Yibere birdi akıp yaşları	10.Onu Səməqənd tərəfinə yüklədib; göz yasları içində göndərdi.
11.Xan Semerkand ara med-reseyi Asru mazbut bina medreseyi	11.Xan, Səmərqənddə çox; abad bir mədrəsə binası

1.Yasatıp-tur ki nişani bolğay Eseri- devleti- xani bolğay	1. Saldırmışdır ki, o Xanın dövlətinin göstəricisi olacaq.
2.Didi ol medresening sahnı ara Kılsun ol yaxşı karındaş me'va	2.Dedi: O mədrəsənin həyətində; o gözəl qardaş məskən tutsun (oraya gömülsün).
3.Xan sözi birle uşol yer medfen Boldı Sultanğa ruşen mesken	3.Xanın sözü ilə o dəfn edildiyi yer; Sultana işıqlı məskən oldu.
4.Xan yibergeç anı medfen sarı Saldı yol külbeyi- maxzen sarı	4.Xan onu dəfn edincə; ailəsinə doğru yol aldı.
5.Körüp oğlını ciger çak oldı Yer ü kök başı üze ivrüldi	5.Oğlunu görüb ürəyi parçalandı; yer və göy başına yıxıldı.
6.Tileben yanığa aldı anı Didi közüm közi canım canı	6.Onu diləyərək yanına aldı; və dedi : “Gözümün gözü, canımın canı,
7.Manga rahatğa atangdın yol idi Manga dünyide körer köz ol idi	7.Mənə rahatlıq yolu atandan idi; və mənə dünyada görən göz o idi.
8.Felek 'ömride yulduz sin iding Anga 'alemde körer köz sin iding	8.Fələyin ömründə (yaşarkən) ulduz sən idin; və ona aləmdə görən göz sən idin.
9.Çün manga ol idi çeşmi-ruşen Bes közümning közi sin bolğay-sin	9.Mənim gözümün işığı o olduğu üçün; artıq gözümün gözü sən olacaqsan.
10.Şahım ol irdi vü sultanım ol Natüvan cismim ara canım ol	10.Padşahım və Sultanım o idi; gücsüz bədənimdə canım o idi.
11.Çün manga can idi ol kanı-edeb Canı- canım sini disem ni 'aceb	11.O ədəb kanı (mədəni) mənə can olduğu üçün; sənə canımın canı desəm çox əcəb olar.

1.Hasılı- ruhı- revanı sin iding Belki 'alem ara canı sin iding	1.Ruhi- rəvanın hasili sən idin; və bəlkə aləmdə bir can sən idin.
2.Bar atang ornıda sultan bolğıl Şahidi- feth ü zaferni kolğıl	2.Get, atanın yerinə sultan ol; və fəth və zəfər gözəlini əldə et!
3.Ger yırak sin manga öz oğlumdın Yaxşırak sin manga öz oğlumdın	3.Hərçənd uzaqsan, mənə öz oğlumdan; ancaq mənə daha yaxşısan öz oğlumdan.
4.Ked-xudalık sanga kutluk bolsun Padşalık sanga kutluk bolsun	4.Sənə evlilik mübarək olsun; və sənə padşahlıq mübarək olsun.
5.Urus irdi atang allıda uluğ Anga Durmandin irür bes köp uruğ	5.Urus (sənin)atanın nəzərində uca idi; və Durmandan çox soyu vardır.
6.Her ne ol dise sözidin çıkma Bir yıkıldı dağı anı yıkma	6.O, hər nə desə sözündən çıxma ;və bir (dəfə) yıxıldı, onu bir daha yıxma!
7.Bu atang 'adet ü düşturı bile Ruşen ol dayim anıng nurı bile	7.Atanın bu adət və düsturu ilə; və onun nuru ilə daim parlaq ol"!
8.Uşbu sözlerni diben sultanğa Yibere birdi Suristanğa	8. elə bu sözləri söyləyib Sultana; Xan göndərdi onu Suristana.
9.Ya'ni kim mülki- Buxara sarı Nemeki- cenneti- dünya sarı	9.Yəni ki, Buxara şəhərinə doğru; dünya cənnəti ləzzətinə doğru,
10.Bardı Sultan bile Bigim giryan Özining ölmesi üçün hayran	10.Sultan ilə Bigim ağlayaraq; və onun ölməsinə acıyaraq getdilər.
11.Bardılar Bigim ile xanımlar Ah u feryad kıla xanımlar	11.Bigim ilə xanımlar; ah və fəryad edərək getdilər.

1.Xan takı taxt sarı sürdi semend Fikri- Xarezm sarı saldı kemend	1.Xan da taxta doğru yol aldı; və Xarəzm fikri ilə yola çıxdı.
LXVIII **Bende Salihning İmamü'z-zaman xıdmetiğa kilgeni ve İmamü'z-zaman vaki'ası bile ğazelin istima' kılğanı**	**LXVIII** **Bəndə Salihin Zamanın İmamının xidmətinə gəlməyi və Zamanın İmamı hadisəsi ilə bir qəzəlini eşitməsi**
2.Bende songrek kalıp irdim bimar Bolup ol vaki'adın xan efğar	2.Mən qul daha sonra, xəstələndim;o hadisəyə görə xan da xəsarət aldı
3.Kaklik atlık irür yaylağı Dime yaylağ ki xurrem bağı	3.Yaylağın adı Kaklikdir; yaylaq demə cənnət bağıdır.
4.Zineti-mülk Semerkand andın Kemliki yok basa hiç bustandın	4. Bu səbəbdən şəhər (lər)in bəzəyi Səmərqəndin; bustandan heç əksiyi yox.
5.Hem Semerkand sevadığa tutaş Hem Semerkandğa özi kardaş	5.Kaklik şəhəri həm Səmərqəndin bitişiyindədir; və həm Səmərqəndə özü qardaşdır.
6.Xan yitip anda makam itkendür Ol gülistanğa makam itkendür	6.Xan gəlib orada yerləşmişdir; və o gülüstanda məqam eyləmişdir.
7.Min yetip anda körünüş kıldım Xan kaşında yürekimni tildim	7.Mən oraya çatıb hüzura çıxdım; və Xanın hüzurunda ürəyimi açdım.
8.Lik xan bildi besi halımnı Bilmedi hiç kişi ahvalımnı	8.Heç kim anlamadığı halda; Xan halımı çox yaxşı anladı.
9.Xanğa ma`lum idi kim ol sultan Bendege eylep idi lutf a'yan	9.Xana məlum idi ki, o Sultan; mən qula nə qədər lütf göstərib.

1.Bir zaman il körünüşdin kitgeç Derd ayturğa fursat yetkeç	1.Bir zaman xalq hüzurdan gedincə; və dərd anlatmaq üçün fürsət gəlincə,
2.Eyledi lutf u 'inayet izhar Didi ey Salihi- sergeşteyi- zar	2.Lütf və inayət göstərdi; və dedi : “Ey çaşqın Salih,
3.Mülki- Kunduz sarı barğaç Sultan Mini bir vaki'a kıldı hayran	3.Sultan Kunduz şəhəri tərəfinə çatanda; məni bir hadisə heyrətə saldı.
4.Min ferağat bile konuşumda Bir kişi kildi mening tuşumda	4.Mən fərağətlə oturduğum vaxt; bir nəfər qarşıma gəldi.
5.Didi kopğıl ne yatıp-sin kopğıl Ni töşek içre batıp-sin kopğıl	5.Dedi: “Qalx, nə yatırsan, qalx; və nə döşək içinə batmısan, qalx!
6.Kim bir atıngnı oğurlaydurlar Sini uyku bile aldaydurlar	6. Ki,bir atını oğurlayırlar; və səni yuxuyla aldadırlar”.
7.Didim atım köp irür ey nadan Birini alsalar axir ni ziyan	7.Dedim: atım çoxdur, ey nadan,; və birini alsalar axı nə ziyan (var)?
8.Yene didi mahal asraydurlar Cibe atıngnı oğurlaydurlar	8.Dedi;Yenə fürsət axtarırlar ki; sənin zirehli atını (savaş atını) oğurlasınlar.
9.Min didim cibe atım bar bisyar Biri yok bolsa ni pervayım bar	9.Mənim bir çox zirehli atım var; biri itsə əndişəm yox, dedim.
10.Kaytara didi sening cibe atıng Kim alar birle sening bar ciheting	10.Qayıdıb dedi: Sənin onlarla; bağlı olduğun zirehli atın;
11.İkkidür birin alur boldılar Könglünge fikr salur boldılar	11.İki (dənə)dir, birini aldılar; və könlünə rəxnə saldılar.

1.Min didim kaysını alur oğrı Kim manga tefrika salur oğrı	1.Mən, oğru hansını alar; və mənə üzüntü verər, dedim.
2.Didi alur kongar atıngnı sening Ol sözidin yürekim köydi mening	2.Sənin qonur atını alar, dedi; və bu sözündən mənim ürəyim yandı.
3.Uyğanıp kildim ise uykudın Xatır aşufte idi kayğudın	3.Yuxudan oyandıqda; qayğıdan könlüm darmadağın idi.
4.Dir idim bu kim ikin ya ne ikin Yene könglümde ni ot yana ikin	4.Bu kim imiş,nə imiş əcəba; və yenə könlümdə nə atəş yanmaqda imiş, deyirdim.
5.Çün xaber kildi ki Sultan Mahmud Boldı ağrığ, başıma çıktı dud	5.Sultan Mahmud xəstələndi deyə; xəbər gəldikdə başımdan tüstü çıxdı.
6.Könglüme kildi ki oldur kongar at Kim tüşümde didi bir 'ali-zat	6.Ürəyimdən keçdi ki, yuxumda ulu bir zatın; söylədiyi qonur at elə odur".
7.Çün bu tüşni didi ol xanı-büzurg Kıbleyi- silsileyi- 'alemi- Türk	7. O bütün Türk aləminin qibləsi olan; ulu Xan bu yuxunu söylədiyi vaxt;
8.Közidin yaşğa icazet birdi Könglidin bir niçe derd ayırdı	8.Gözündən yaşlar axdı; və könlündən bir neçə dərdi ayırdı (apardı).
9.Derd çün eyledi köp zur anga Bu ğazelni çıkarıp birdi manga	9.Dərd onu çox üzüncə; bu qəzəli çıxarıb mənə verdi.
10.Ey dırığa kim karılık vaktıda boldum ğarib Tigme bir nadan kolığa kaldım andın ayrılıp	10.Eyvah ki, qoca vaxtımda qərib oldum; və ondan ayrılıb avara bir cahilin əlində qaldım.
11.Çün ğazelni mini- mahzun okudum Kaytara eyle ki mecnun okudum	11.O qəzəli oxudum Mən məhzun; qayıdıb təkrar oxudum sanki məcnun

1.Boldum aşüfte-dil ü xaste-ciger Yangı baştın yene boldum ebter	1.Aşuftə könüllü və xəstə ciyərli oldum; və təkrar daha betər oldum.
2.Bir niçe derd bile ah urdum Bir niçe nevha bile öğürdüm	2.Bir çox dərdlə ah etdim; və bir çox nöhvə deyib hönkürdüm.
3.Çünki bu derdğa yok hiç deva Anga tekbir didim munga du'a	3.Bu dərdə olmadığı üçün heç dəva; ona təkbir dedim, buna da dua.
4.Kim ilahi yaşın efzun eyle Anga ikbalnı makrun eyle	4. Ki, ey Allahım, göz yaşını çox eylə; və onu iqbala yaxın eylə.
5.Eyle kim bolmasun andın bu cüda Ey Xuda eyle icabet bu du'a	5.Yaxınlaşdır ki, ondan bu ayrılmasın; və ey Allahım, bu duanı qəbul et.
6.Çün köngülde bu du'anı kıldım Ah birle yığıdın yığrıldım	6.Ürəyimdə bu duanı etdiyim üçün; ah ilə göz yaşından halsız qaldım.
7.Didi kay sarı barur-sen Salih Eyle-gin bizge mu'ayyen Salih	7."Salih, hansı tərəfə gedirsən; bizə açıq söylə!" dedi.
8.Min didim derd ile eylep zari Ruhsatıng bolsa Buxara sarı	8.Mən dərd ilə ağlayıb "İcazən olsa; Buxara tərəfinə gedəcəyəm." dedim.
9.Didi barıp yarağ eyleng tayyar Kim bolur cilve-gehim bat Buxar	9."Gedib hazırlıq gör; və hərəkətim dərhal Buxara sarıdır." dedi.
10.Min bu söz birle Buxara kildim Öz anam kuyını menzil kıldım	10.Mən bu söz üzərinə Buxaraya gəldim; və öz anamın məkanında yerləşdim.
11.Kördüm oğlını anıng menzilide Yarutup şem' anıng mahfilide	11.Onun mənzilində oğlunu gördüm; və onun ocağında şam yandırdım (evini şənləndirdim).

1.Secdeyi- şükr kitürdüm bisyar Tingrige şükr ite turdum bisyar	1.Mən çox şükür səcdəsinə getdim; və Tanrıya çox şükür etməyə başladım.
2.Kim anıng ornıda yok bigane Bar uşol şem' ü uşol pervane	2.Onun yerində yad adam yoxdur; o həm şam, həm pərvanədir.
3.Ta ebed şem'i münevver bolsun Rum u Rey anga mukarrer bolsun	3.Əbədiyyətə qədər şamı nur saçsın; Rum və Rey onun idarəsinə keçsin.
LXVIX **Hazreti- İmamü'z-zaman ve Xalifetü'r-rahman Buxarağa kilip 'Ubeyd Sultannı toylağanı ve Xarezm vilayetiğa leşker tartıp barğanı ve Xarezm ilini kapap kurğan tigreside turğanları**	**LXVIX** **Zamanın İmamı və Allahın Xəlifəsi həzrətləri Buxaraya gəlib Übeyd Sultana toy etməsi və Xarəzm vilayətinə əsgər sövq etməsi, Xarəzm ölkəsini mühasirə edib kurqanın çevrəsində durmaları**
4.Hazreti- Xanı- veli-endişe Veliyi- şuxi- şeca'at-pişe	4.Xan Həzrətləri əndişəli; şuxluq və igidlik sahibidir.
5.Taxtıda olturuban bir niçe kün Taxt ilini körüben bir niçe kün	5.Bir müddət yanında oturaraq; taxt xalqını bir müddət görərək;
6.İnisi makberesin kıldı tavaf Kıldı da'vet bile ol yerni mataf	6.Kiçik qardaşının məqbərəsini təvaf edib; dəvət ilə o yeri ziyarətgah halına gətirdi.
7.Da'veti eyledi bi-hadd ü kıyas Da'vetin yip didiler barça sipas	7.Bir çox dəvətlər eylədi; dəvətini bilərək hamısı mədh eylədi:
8.Çünki da'vet işi bir yan boldı Xanı- a`zam yene giryan boldı	8.Dəvət işi tamamlandıqda; uca Xan təkrar ağladı.

1.Didi çın dünyige bardı Sultan Saldı bu dünyini kim bar yalğan	1.Sultan, yalan olan bu dünyanı qoyub; gerçək dünyaya getdi, dedi.
2.Kadri bisyar refi' olğusıdur Bizge ol yerde şefi' olğusıdur	2.Orada qədri çox uca olacaqdır; və o yerdə bizə şəfaətçi olacaqdır.
3.Ta bu dünyide idi ol Sultan Koymadı hergiz iligdin Kur'an	3.O Sultan bu dünyada olduğu müddətdə; əsla əlindən Quranı buraxmadı.
4.İşi Kur'an bile irdi dayim Xah ka'id idi xahi kayim	4.İstər kaid (oturan), istər olsun qaim; işi Quran ilə idi daim.
5.İmdi hem bir niçe yaxşı hafız Kim irür işleri ilge va'iz	5.İndi işləri xalqa vəz etmək olan; bir çox yaxşı hafiz;
6.Terbiyetde okusunlar Kur'an Şad bolsun basa ruhı- Sultan	6.Tərbiyə ilə Quran oxusunlar; və Sultanın ruhu beləcə şad olsun!
7.Çün bu söz Xandın sadır oldı Hafız ol türbet üze öküldi	7.Xan bu sözü söyləyincə; hafizlər o türbədə toplaşdılar.
8.Xan çıkıp eyledi ferman bile cer Kim Buxarada yığılsun leşker	8.Xan çıxıb fərman edərək; əsgərin Buxarada toplaşmasını xəbər verdi.
9.Kim yörüp baralı Xarezm sarı Mülki- pür-arbede vü rezm sarı	9.Çox qarışıqlıq və savaş içində olan; Xarəzmə doğru yürüşlə gedək!
10.Andicanda Cani Big sultandur Moğol özi bile ser-gerdandur	10.Əndicanda Canı Big sultandır; yanında olan moğollar ilə özü də sərgərdandır.
11.Taşkend içre Süyünçek Sultan Olturuban yörütedür ferman	11.Daşkənddə də Süyüncək Sultan oturmaqdadır; və fərman yürütməkdədir.

1.Yessi Savranda Küçüm sultandur Kazak anıng işide hayrandur	1.Besi və Savranda Küçüm Sultandır; və kazaklar onun işində heyrandır.
2.Şehri- Xayye içidedür Ya'kub Kim irür Kuşçığa özi mensub	2.Özü Quşçı qəbiləsinə mənsub; Hayye şəhərindədir Yaqub .
3.Haci Ğazidür Uratipe ara Ol dağı anda irür mülk-ara	3.Uratipe şəhərində Hacı Qazi olmaqdadır; o da orada, ölkəni düzənə qoymaqdadır.
4.Bar Semerkand ara Ahmed Sultan İmdi' alemde budur darü'l-eman	4.Səmərqənddə Əhməd Sultan var; və indi aləmdə əmniyyətli yer budur (oradır).
5.Hamza Sultan bu sarı taptı karar Boldı der-best anga mülki- Hisa	5.Həmzə Sultan bu tərəfə qərar qıldı; və Hisar şəhəri onun oldu.
6.Tirmiz üstide kılıban cevlan Olturur nakdı–Seyid Baba Xan	6.Seyyid Baba xan, Tirmiz ətrafında; dolanaraq cəsurca oturur.
7.Kunduz erkide irür Kanber Bey Bolur ol anda besi server bey	7.Qənbər Bəy, Kunduz qalasındadır; və orada bir çox ulu bəy olur.
8.Mehdi Sultan hem anıng birle irür Rezmğa kirse anıng birle kirür	8.Mehdi Sultan da onunla birlikdədir; və döyüşə girsə onunla bərabər girər.
9.Bar anıng birle Seyyid 'Aşık hem Kal`anı kılğularıdur muhkem	9.Onunla birlikdə Seyyid Aşiq də var; və o, qalanı möhkəmlədəcəkdir.
10.Yok turur hiç tarafdın zahmet Barça ilge yayalı emniyyet	10.Heç bir tərəfdən yoxdur zəhmət; və bütün ölkəyə yayaq əmniyyət.
11.Dimesün mülki- Xorasandağılar Yığılıp yaxşı yaman andağılar	11.Sadəcə Xorasandakılar deyil; pis, yaxşı orada olan hər kəs toplaşdı.

1.Kim cihandın yörüş itti Sultan Derdidin tefrikalık boldı xan	1. Cahandan köçdükdə Sultan; Üzüntüdən dərd-qəmə düşdü xan.
2.Ol eger kıldı sefer 'alemdin Bizge yok hiç xaber matemdin	2.Əgər səfər etdisə aləmdən; bizə heç xəbər yox matəmdən.
3.Oğlını ornıda olturğuzdük Nökerini kaşıda turğuzdük	3.Oğlunu yerinə oturtduq; və adamlarını hüzurunda durdurduq.
4.Anı yoklatğusı yoktur bizge Aklı vü fehmi tanuktur bizge	4.Bizə onu unutduracaq bir şey yoxdur (unutdurmayacaqdır); və bizə ağlı və fəhmi şahiddir.
5.Uşbu kış içide leşker çikeli Toxmı- ihsan u mürüvvet ikeli	5.Elə bu qış içində əsgər çəkək; ehsan və mürüvvət toxumunu əkək!
6.Yitip Ürgenç sevadın köreli Andağı xalk muradın köreli	6.Gedib Ürgəncin qaraltısını görək; və oradakı xalqın məqsədi nəymiş anlayaq!
7.Uşbu sözler bile atlandı xan Yörütüp barça ulusğa ferman	7.Xan, bütün xalqa fərman buyurub; elə bu sözlərlə atlandı.
8.Altı künde vü Buxara kildi Ka'besi allıda menzil kıldı	8.Altı gündə Buxaraya gəldi; və Kəbəsinin önündə yerləşdi.
9.Yene bir niçe saçıp közdin yaş Matem içre didi toy sözin faş	9.Yenə göz(ün)dən bir çox yaş saçıb; matəm içində toy sözünü açıqladı.
10.Didi Şeh-zade Ubeyd ivlendi Şahlık mesnediğa ilendi	10.Dedi: “Şahzadə Übeyd evləndi; və padşahlıq məqamına çatdı.
11.Toy layıktur anga imdi toy Toydın boldı yene güft ü guy	11.Ona indi toy yaraşar; və toydan ötrü yenə söz-söhbət oldu.

1.Kıldılar asru mu`azzam toynı Şadmanlık bile xurrem toynı	1.Çox müəzzəm bir oy etdilər; şad-xürrəm və şən bir toy etdilər".
2.Toy itip Hazreti- xan atlandı Asru Xarezm üçün katlandı	2.Xan Həzrətləri toy edib atlandı; və Xarəzm üçün bir çox zəhmətə qatlandı.
3.Xanı- din-perver atlanğanda Çirig ol xan bile katlanğanda	3.Dinpərvər Xan atlandıqda; əsgər də Xanla əziyyətə qatlandıqda,
4.Kar irdi vü hava asru savuk Bar idi arz u sema asru savuk	4.Qar vardı və hava çox soyuq idi; yer və göy çox soyuq idi.
5.Takı yol hem bar idi asru yırak Kim uşol şehr idi dünyağa kırak	5.Yol da çox uzaqdı; çünki o şəhər dünyanın o bir ucundaydı.
6.Yolda ma`muresi yok irdi hiç Bar idi yolı besi pür-xam u piç	6.Yolda heç abad yer yox idi (qonaqlayacaq uyğun bir yer yoxdu); və yolu da çox dərə-təpə idi.
7.Savukı eyle ki xan didi öz Barça leşker ara yayıldı sözi	7.Xanın özü yolun soyuğu üçün belə dedi; və sözü bütün əsgər içində yayıldı.
8.Kim kazaklıkda yörügen eyyam Çünki Xarezm sarı bastuk ğam	8. Ki quldurluq etdiyimiz günlərdə; Xarəzmə də ayaq basdıq.
9.Eyle savuk idi kim yaxşı yaman İlte almaslar idi otsız can	9.Elə soyuq idi ki yaxşı, pis hər kəs; odsuz, istisiz canlarını qoruya bilməzdilər.
10.Ot yakıp halkalap olturğanda Geh tongup geh ısına turğanda	10. Od yandıraraq dövrə vurub oturduqda; və gah donub, gah isindikdə;
11.Niçe nevbet kiliben niçe koyın Eylediler ot içinde mesken	11.O əsnada ard- arda qoyun sürüləri gəldi; və alovun içinə girdilər.

1.Biz alarnı ısıtıban koyduk Ot kaşında iltiben koyduk	1.(O qoyunları) biz; odda bişirdik.
2.Ot eger bolmasa irdi bir dem Savuk eyler idi ilini der-hem	2.Əgər bu an od olmasaydı; soyuq xalqı müztərib edərdi.
3.Xan bu sözni digeç il kavruldı Postin fikri bile savruldı	3.Xan bu sözü söylədikdə xalq qovruldu; və kürk fikri ilə sovruldu.
4.Postinsiz kişige can yok idi Can ni kim lezzeti-iman yok idi	4.Kürksüz kimsədə can qalmazdı; can nə, iman ləzzəti olmazdı.
5.Pöstin almak çün boldı ray Pöstin-duzlar oldılar bay	5.Kürk almaq düşüncəsi ağla gəldikdə; kürk tikənlər zəngin oldular.
6.Savuk ilning başıdın aldı huş Süsti yarmaknı kalpak-füruş	6.Soyuq xalqın başından ağlını aldı; və papaq satanlar pul qazandı.
7.Hasıla eylediler yaxşı yarağ Barça leşker tüzüp esbabı- ferağ	7.Nəticədə yaxşı hazırlıq gördülər; və bütün əsgərlər rahat oldular.
8.Atlanıp çıktı Buxaradın Xan Songıdın Hazreti- Timür Sultan	8.Xan atlanıb Buxaradan çıxdı; və arxasından (da) həzrəti-Timur Sultan çıxdı.
9.Songlarıdın basa Şeh-zade 'Ubeyd Dimedi kaysı irür 'Amr u Zeyd	9.Sonra onların arxalarından da Şahzadə Übeyd çıxdı; və Amr və Zeyd hansıdır demədən (kimsəni ayırd etmədən) çıxdı.
10.Barça ilni sürüben atlandı Ata ornıda bolup katlandı	10.Bütün xalqı sürərək atlandı; və atasının yerinə keçib o işi öhdəsinə aldı.
11.Çün Kara Kölge yitti leşker Çar-cu kal'asıdın kildi xaber	11.Əsgər Qara gölə çatdıqda; Çar-cu qalasından xəbər gəldi:

1.Kim anıng hakimi kilmek boldı Mervdin rızkı kisilmek boldı	1."Qara göl hakimi gəldi; və Mərvdən ruzisi kəsildi".
2.Bir ikki kün bu xaber yayıldı Bu xaber songıdın ol Big kildi	2.Bu xəbər bir- iki gündə yayıldı; və bu xəbərin arxasınca o Bəy gəldi.
3.Xan özi birle alıp bardı anı Çar-cuğa yibere birdi meni	3.Xan onu yanına alıb getdi; və məni Çar-cuya göndərdi.
4.Merv mirzası kaçıp kitti Seraxs Merv'din bir konuban yetti Seraxs	4.Mərv mirzəsi Seraxsa qaçıb getdi; və Mərvdən sonra bir dəfə dincini alıb Seraxsa çatdı.
5.Min barıp kal'asını birkittim Barıban Kat ara Xanğa yittim	5.Mən gəlib qalasını möhkəmləndirdim; və gəlib Kat şəhərinə Xanın yanına çatdım.
6.İl köçüp Xan içedür irdi bal Mini sarkut bile kıldı xoş-hal	6.Xalq köçəndə Xan bal içməkdə idi; və məni gecədən qalan yemək ilə sevindirdi.
7.Başı kızğaç özi hem atlandı Rezmi- Xarezm üçün katlandı	7.Başı qızışınca özü də atlandı; və Xarəzm döyüşü üçün hazırlığa başladı.
8.Eyledi hükm ki eylep cevlan İlgeri barsun ol sultan	8.Hökm eylədi ki, "Eyləyib cövlan; irəli getsin o Sultan.
9.Biri Sultan Timüri- ruşen-dil Biri şeh-zade 'Ubeyd-i kabil	9.Biri parlaq könüllü Sultan Timur; və biri qabiliyyətli Şahzadə Übeyd,
10.Yurtavul dağı ögüzdin ötsün Ötüben Xive yolını tutsun	10. Öncülər də çaydan keçsin; və keçərək Xivə yolunu tutsun"!
11.Tongup irdi ögüz asru muhkem Kişige yok idi ötmekdin ğam	11.Çay yaxşıca donmuş idi; və bu səbəblə heç kim keçməkdən qəm yemədi.

1.Bardı biş mingçe kişi yurtavul Muxtelet Özbək ile Sart u Moğol	1.Özbək, Sart və moğoldan ibarət; beş minə qədər öncü vardı.
2.Kıldılar ol ikki sultan ilğar Eyleben rezm yarağın tayyar	2.O iki sultan döyüş hazırlığını; görərək öncülər göndərdilər.
3.Kal'asığa yitiben turdılar Nevbeti- cengi- ciger çaldılar	3.Qalasına çatıb durdular; və iğidlik cəngi təbilini çaldılar.
4.Songlarıdın yite kildi xan hem Köngli ol kal'a yanıdın der-hem	4.Arxalarından könlü o qala yönündən; müztərib olan Xan da gəldi.
5.Didi Çın Sufi salıp çıkmaydur Başını sağ alıp çıkmaydur	5.Dedi: "Çın Sufi buraxıb çıxmayacaqdır; və başını sağ alıb çıxmayacaqdır.
6.Almağunça munı kitküm yoktur İmgekim devletime tanuktur	6.Bunu almadıqca gedəcəyim yoxdur; və dövlətimə qeyrətim (zəhmətim) şahiddir.
7.Çın Sufi kal'ada baş koyğusıdur Tirisin leşkerimiz soyğusıdur	7.Çın Sufi qalada başından olacaqdır; və əsgərimiz dərisini soyacaqdır.
8.İmdi barça alışıp mulcarlar Kapay ok tursun anı leşkerler	8.İndi öncülər ələ keçirərək; əsgərlər də qalanı mühasirə etsinlər!
9.Barça yerlig yeride konsunlar Ok atıp yayıla avunsunlar	9.Hamısı yerli yerində otursunlar; və ox atıb yayla ovunsunlar"!
10.Bil-paye kaşıda tüşti özi Bili köp yerge yiter boldı sözi	10. Bil-payə qarşısında məskən saldı özü; bəli, çox yerə çatdı sözü.
11.Kondı Erk allıda Timür Sultan Hem uşol tavr ki boldı ferman	11.Timur Sultan qalanın önündə məskən saldı; elə olmağı üçün fərman buyrulmuşdu.

1.Kildi Şeh-zade 'Ubeyd-i xoş-ray Eyledi menzilini Ak Saray	1.Yaxşı düşüncəli Şahzadə Übeyd gəldi; və Ağ Sarayı mənzil eylədi.
2.Çıktı ong ongığa sol solığa Her kişi bardı özining kolığa	2.Sağ sağına, sol soluna çıxdı; və hər kəs öz tərəfinə çatdı.
3.Halka boldı çirig pergari Halka ser-geştesi leşker barı	3.Bütün əsgər halqa şəklini aldı; və əsgərin hamısının halqa içində başı döndü.
4.Nokta dik boldı nümayan, kal'a Gerçi bar irdi perişan kal'a	4.Hər nə qədər xarab idisə də; qala nöqtə kimi göründü.
5.Xan didi kim barı il yığılsun Yurtavul yasavulumız kilsün	5.Xan dedi ki: “Bütün xalq toplaşsın; xüsusi təyinatlı alayımız gəlsin!
6.Köreli Çın Sufining sözi nidür Munça ğavğa bile bok yüzi nidür	6.Baxaq Çın Sufinin sözü nədir; və bunca davayla pis üzü nədir?
7.At bile tiveni otka yibering Özüngüz kal`alarını igering	7.Atla dəvəni otlamağa göndərin; və özünüz (də) qalalarını dövrəyə alın!
8.Tingri fermanı köreli ni bolur Kal`ası kaysı mahalda bozulur	8.Baxaq Tanrı fərmanı nə olur; və qalası hansı tərəfdən pozulur”?
9.Xanı- a'zam çü bu söz ayıttı At bile tive otarğa kitti	9.Uca Xan bu sözü söylədikdə; atla dəvə otlamağa getdi.
10.Saklaşıp kaldı ulus kurğannı Közleşip kurğan allıda xannı	10.Xalq kurqanı qoruyaraq kurqan önündə; Xanı gözləyib qaldı.
11.Taşkarı Saklav idi her yandın İçkeri kongrav üni kurğandın	11.Ətrafda hər yanda saklav (qoruyucu) vardı; və kurqanın içərisindən də zınqırov səsi gəlməkdəydi.

1.Salavat irdi vü ğavğa bisyar Kıçkırışmakları bes na-hemvar	1.Salavat və dava çox idi; və bağırışmaları da çox idi.
2.Haftayi ötmedi kim kildi xaber Kim ğanimet bile taptı leşker	2.Həftə keçmədən əsgərin qənimət; tapdığı xəbəri gəldi.
3.Yurtavul Xive taşını çaptı Koy bile atlarnı taptı	3.Öncülər Xivə ətrafını yağmaladılar; və qoyunlarıyla atlarını ələ keçirdilər.
4.Tüşti bolğay basa yüz mingçe tavar At u uyğa ne hisab u ne şümar	4.Sonra yüz minə qədər davar ələ keçdi; at və sığırın hesabı yox idi.
5.Boldı xoş-hal bu sözlerdin xan Boldılar şad ol ikki sultan	5.Bu sözlərlə şad oldu xan; və sevindi o iki sultan.
6.Boldı leşkerleri barça ma`mur Açlık boldı xalayıkdın dur	6.Əsgərlərin hamısı zəngin oldu; və aclıq insanlardan uzaq oldu.
7.Xan didi imdi ki tüşti azuk Saklap olturmağımızda söz yok	7.Xan dedi: “İndi yeyəcək ələ keçdiyinə görə; qalanı qoruyub oturmağımızda söz yox.
8.Ba`zı il didi uruş salsa bolur Darbı- uruş birle munı alsa bolur	8.Xalqın bəzisi savaş açmağımız uyğun olar; və savaş zərbəsiylə qalanı ələ keçirmək mümkün olar”.
9.Xan didi yek-cihet ildür bisyar Türkmen birle bolupturlar yar	9.Xan dedi: “Xalqın fikirləri birdir; və Türkmənlə dost olmuşlar,.
10.Haliya barı uruş salmas-biz Sabrnı yar u refik eyleng siz	10.İndi savaşmarıq; siz səbrlə dost olun” (səbrlə gözləyin).
11.Xanı- a'zam çü bu söz itti beyan Bardı ivlik ivige her sultan	11.Uca Xan, bu sözü bildirdikdə; hər sultan öz yerinə çatdı.

1.Her kişi mulcarın asrap turdı Özining leşkerin asrap turdı	1.Hər kəs öncülərini; və öz əsgərlərini yanına aldı.
2.Xan didi xat bitip ok birle atıng Aytıngız Çın Sufi yok mu uyatıng	2.Xan dedi: "Dərhal məktub yazıb oxla atın; və Çın Sufi sənin utanmağın yoxmu, deyin.
3.Kimning ümidi bile iş kılasın Birkitip kal'anı sançış kılasın	3.Kimə ümid edərək iş görürsən; qalanı möhkəm edib dava edirsən".
4.Xat bitip saldılar, evvel hem Didi kal'anı kılıp-min muhkem	4.Məktub yazıb atdılar, o da dedi; "Qalanı möhkəm etmişəm.
5.Ta ki sultanı- cihandar Hüseyn Bar Xorasan ara, eyler-min şeyn	5.Cahandar Sultan Hüseyn Xorasandadır; və onu gözləməkdəyəm.
6.Uşbu kün tangla kilgüsidür Meded itmekni özi bilgüsidür	6. Bu gün- sabah gələcəkdir; və kömək etməyi özü biləcəkdir.
7.Haliya özüm ile kal'a ara Bardur on ming kişi barça ziba	7.İndi qalada özümlə birlikdə; hamısı gözəl (gənc) on min nəfər vardır.
8.Biş ming ivlük Xazar ilidin bar Barçası manga karındaş u tapar	8.Xəzər xalqından beş min ailə var; və hamısı mənə qardaş olub mənə bağlıdırlar.
9.Tört yıllık azukum bar biling Şehr içidür tola enbar biling	9.Dörd illik azuqəm var, bilin; şəhər içi dolu anbardır, bilin!
10.Bu sözüm barçağa bolsun ruşen Kim başım barğuça tik turmas-min	10.Bu sözüm hər kəsə bilinsin ki; başım gedənə qədər səssiz qalmayacağam.
11.Uruş itmekdür işim kış u yaz Kim uruşsa uruş eyler-min saz	11.Qış- yaz işim savaşmaqdır; və savaşanla savaşaram".

1.Çün bu sözlerni didi Çın Sufi Yetti xan allığa laf u lufı	1.Çın Sufi bu sözləri söylədiyi zaman ;boş sözləri Xanın hüzuruna çatdı.
2.Xan didi kal'ada ol oltursun Ni nasib olsa başığa kilsün	2..Xan dedi: Qalada o otursun; və qismətində nə varsa başına gəlsin”.
3.Özge kışlak salur boldılar Kapaban anı alur boldılar	3.Başqa qışlağa saldırdılar; və oranı mühasirə edib aldılar.
4.Kamış u şax bile yaxşı vü yaman Kışlık ivler yasadılar yeksan	4.Qamış və budaq(lar)la başdan başa; pis, yaxşı evlər düzəltdilər.
5.Ondın ikki kişi boldı saklav Kalğanı koşda idi yakıp alav	5.Hər on nəfərdən ikisi mühafiz oldu; qalanı od yandırıb məşəl tutdular.
6.Yene ondın iki bardı atka Salıban anda özin rahatka	6.Yenə on nəfərdən ikisi ata vardı; və orada özünü rahata saldı.
7.Rahatı ol ki yok irdi saklav Lik bar irdi kebab ile alav	7.Rahatı mühafizin olmaması idi; fəqət kabab ilə od var idi.
8.Hasıla kışladı xanı- eyyam Ta ki Xarezm işi taptı encam **LXX** **Xarezm kal\`asıda Hüseyn Ali Mirzanıng şehadet tapkanı** 9.Bir kiçe asru 'alala boldı Süren ü na're ğavğa boldı	8.Nəticədə zamanın Xanı Xarəzm işi; həll olana qədər qışı keçirdi. **LXX** **Xarəzm qalasında Hüseyn Əli Mirzənin şəhid olmağı** 9.Bir gecə çox bağırtı, hayqırtı; nərə və gurultu oldu.
10.Kildi xandın kişi kim sultanlar Karaçı bigler ile oğlanlar	10.Xandan adam gəldi ki; sultanlar; müşahidəçi bəylər ilə oğlanlar ,

1.Yasanıp barçaları tursunlar Ni ki hükm olsa yene körsünler	1.Hamısı hazırlaşıb gözləsin; və nə hökm olsa yenə görsün.
2.Kim yıkılmış kez atım kurğandın Köreli kirse bolur mu andın	2.(Hüseyn Əli Mirzə) kurqandan bir ox atımı uzaqlıqda yıxılmış; oradan içəri girməyi mümkün olarmı, görək”.
3.Yasanıp barça ulus turdılar Közlerin kal'ağa aldurdılar	3.Hazırlaşıb bütün adamlar gözlədilər; və gözlərini qalaya dikdilər.
4.Yasanıp turdı xalayık amma Kıldı Konqrat ol axşam ğavğa	4.İnsanlar hazırlaşıb gözlədi; amma Konqrat o axşam dava etdi.
5.Çirigi birle ol hem Mirza özi Barıban Çın Sufiğa yetti sözi	5.Əsgəriylə Mirzənin özü də gəlib; sözü Çın Sufiyə çatdı.
6.Raxne üstide kiçe boldı uruş Birmedi raxnede ademğa turuş	6.Gecə, lağım üstündə dava oldu; və lağım üstündə kimsə dura bilmədi.
7.Çın Sufi özi kiliben turdı İşini özi kılıban turdı	7..Çın Sufi özü gələrək; işini özü gördü.
8.Çün özin salıp idi ğavğağa Yaman ok tigdi o hem Mırzağa	8.Davaya özünü atdıqda; Mirzəyə də pis bir ox dəydi.
9.Anı kaytarğaç ulus hem kayttı Ol dağı ilge veda' ayttı	9. Atı geri döndükdə ulus da geri döndü; və o da xalqa vida etdi (öldü).
10.Tayiri- ruhı kafesdin uçtı Bülbüli damı- hevesdin uçtı	10.Ruhunun quşu qəfəsdən uçdu; və bülbülü həvəs cəhənnəmindən uçdu (qurtuldu).
11.Kaldı ağa inisi ah bile Nale vü nevhayi- can-gah bile	11.Böyük və kiçik qardaşı ah, nalə; və candan iniltiylə qaldı.

1.Xanğa anıng barışıdın bisyar Yığı köp boldı vü derd eyledi kar	1.Onun gedişindən Xan; çox ağladı və dərdləndi.
2.Ol cihetdin ki siver irdi anı Kim şeca'at bile rezm irdi fani	2.Onu şücaəti və savaşdakı; məharəti səbəbiylə sevərdi.
3.Bar idi anda besi yaxşı sıfat Hem sıfatığa münasib idi zat	3.Onda bir çox gözəl sifətlər var idi; və zatı da sifətlərinə uyğun idi.
4.Xanı dir idi ferzend özige Köp kulak salur idi hem sözige	4.Xanı ona öz oğlu deyər idi; və sözünü də çox dinləyər idi.
5.Çün bu iş ol kiçe vaki' boldı Uruş eylerge mani' boldı	5.Gecə bu iş vaqe olduqda; vuruşmağa da mane oldu.
6.Lik xan boldı ğazablık bisyar Ötti canığa 'acayib azar	6.Lakin Xan çox qəzəbləndi; və canına əcaib üzüntü gəldi.
7.Ğazabıdın yörüp atlandı özi Atlanıp kal'anı aylandı özi	7.Özü hiddətindən gedib atlandı ;və atlanaraq qalanın ətrafını dolandı.
8.Közledi özi uruş yerlerini Kördi her yerde turuş yerlerini	8.Özü savaş yerlərini gözdən keçirdi; və durulacaq yerləri gördü.
9.Hükm kıldı ki yasansun leşker Tura vü şatu yasansun leşker	9.Hökm etdi ki, "Əsgər hazırlaşsın; mancanaq və nərdivan hazır edilsin,
10.Hem öterde yörügen il kilsün Töresin anda mükemmel kılsun	10.Keçməkdə olan və yürüyən xalq gəlsin; və orada törəsini mükəmməl etsin!
11.Her kaçan at dağı il kilse uruş Bolur u bolğusı yok hiç turuş	11.Süvarilər gəldikdə savaş başlasın; və savaşa heç ara verilməsin"!

1.Çün bu nev' oldı xandın ferman Yidiler töre ğamın yaxşı yaman	1.Xandan bu şəkildə fərman olduqda; pis yaxşı törə üçün zəhmətə girdilər.
2.Çün çirig içre bu cer ivrüldi Tura vü şatu mükemmel boldı	2.Əsgər içində bu xəbər yayıldıqda; mancanaq və nərdivan mükəmməl şəkildə hazırlandı.
3.Xan ğazab meş'alesin tiz itti Tang başında uruş-engiz itti	3.Xan qəzəb məşəlini qətiləşdirdi; və sabahın ilk saatlarında savaşa başladı.
4.Tuş tuşıdın barı yügrüştiler Kal'anıng tamığa yapuştılar	4.Hər kəs hər tərəfdən qaçışdılar (saldırdılar); və qala divarına yapışdılar.
5.Lik sultanı- cihangir 'Ubeyd Türkmenlerni kılayın dip sayd	5.Fəqət cahangir Sultan Übeyd; Türkmənləri ovlayım deyərək;
6.Leşkeri birle yörüdi özi Hemrehi baxtı- hüner-amüzı	6.Özü əsgəriylə bərabər yeridi; və yoldaşı hünər göstərən baxtı idi.
7.Rast xandak yakasığa yitti Türkmenning yürekin iritti	7.Birbaşa xəndəyin kənarına gəldi; və Türkmənin ürəyini əritdi.
8.Növkeri körgeç anıng ol kilişin Körsetey dip anga barçası işin	8.Adamları onun bu gəlişini gördükdə; hamısı işimi ona göstərim deyə,
9.Yapuşup tamnı köp kavladılar Zor itip tamğa köp havladılar	9.Divarın kənarına gəlib çox araşdırdılar; və divara yaxşıca güc vurub (saldırıb) hay-küy etdilər.
10.Çıktılar şatu bilen hem bisyar Tüştiler taş ile bolup efğar	10.Bir çoxu nərdivanla divara çıxdılar; və daş ilə yaralanıb düşdülər.
11.Tetiştiler tamnı illig yirde Batıban barçası kan u tirde	11.Hamısı qan və tərə batıb; qala divarını əlli yerdə dəldilər.

1.Kayda kim tamnı yetişti bizing il Türkmen bolmadı andın ğafil	1.Bizim xalq divara harada yetişdisə; Türkmən ondan qafil olmadı (onların yetişdiyi yerdə Türkmənlər qarşı tədbir aldılar).
2.Süngü bile kilip anda turdı Kim ki çıktı anga süngü urdı	2.Çoxu süngü ilə gəlib orada (divar üstündə) gözlədi; və kim çıxdısa (divara) onu süngülədi.
3.Türkmen bes ki ok taş attı Xalknı xandak ara yırattı	3.Türkmən çox ox və daş ataraq; xalqı xəndəkdən uzaqlaşdırdı.
4.Tangdın axşamğaça tura yapınıp Turdılar bigler uluska çapınıp	4.Bəylər sabahdan axşama qədər tura(nərdivan) hazırladılar; ulus üçün hazırlaşaraq gözlədilər.
5. İlgeri xalk özin salmadılar Turadın baş çıkara almadılar	5.Xalq daha irəli gedə bilmədi; və qalxandan baş(larını) çıxara bilmədi.
6.Çın Sufi özi yörüp atlandı Gah tüşti vü gehi atlandı	6.Çın Sufi özü yeriyib atlandı; bəzən atından endi; və bəzən də atına mindi.
7.Kayda kim tam yıkılıp irdi 0l serencamını kılıp irdi	7.Harada divar yıxıldısa; oraya yetişdi.
8.Tüşürüp irdi arabe anda Yok idi hiç xarabe anda	8.Yükünü orada xaraba olmayan; bir yerdə endirmiş idi.
9.Arabe üzre kara islik giz Tutup irdi kılıban anı 'aziz	9.Araba üzərindəki qara isli keçəni; dəyərli mal kimi tutmuş idi.
10.Raxnelerdin çü öte almadılar Kal`a yolını tuta almadılar	10.Yarıqlardan keçə bilmədikləri üçün; qala yolunu tuta bilmədilər.
11.Yandılar barça zaruret birle Barçanıng köngli küduret birle	11.Məcbur olub hamısı geri döndü; və hamısının könlü qəmləndi.

LXXI Hazreti- İmamü'z-zaman ve xalifetü'r-rahman Xarezmdin ordusı üçün mülazimler yibergeni ve barça leşker küç bile sağın tilegenleri	LXXI Zamanın İmamı və Allahın Xəlifəsi həzrətləri Xarəzmdən ordusu üçün mülazimlər göndərməyi və bütün əsgərin zorla aman diləməkləri
1.Tanglası Hazreti Xanı- a'zam- Bolup ol rezm işidin der-hem	1.Sabah uca Xan həzrətləri; savaş işindən narahat olub,
2.Kingeş itti barı bigler birle Bu sarı ol sarı bigler birle	2.Bu tərəfdəki və o tərəfdəki; bütün bəylərlə görüşdü.
3.Didiler ba'zı ki ötti üç ay Kim bu kurğanğa kapal saldı Xuday	3.Bəziləri dedilər, Allahın bu kurqanı mühasirə etməyi; nəsib qılmasından üç ay keçdi,.
4.Azuk işi takı nev'i boldı Çirig aç u yalangaçdın toldı	4.Azuqə işi də bir hal aldı ki; əsgər ac və çılpaq öldü.
5.İlgeri barmadı iş rezm bile Niçe rezm ittük Xarezm bile	5.Savasla iş irəli getmədi; Xarəzmlə nə qədər vuruşduqsa da, savaş işi heç cür irəliləmədi (nəticə vermədi).
6.At bile tive dağı köp öledür Yayağ ilning çirigi kavruladur	6.Atla dəvə də çox ölməkdədir; və piyada xalqın əsgəri qovrulmaqdadır.
7.Xan didi bu söz imes bes kılıngız Kılur işninğ yarağını bilingiz	7.Xan dedi: “Bu söz deyil, qəti nə ediləcəksə, onun hazırlığını bilin.
8.Yibering köçleringizni kilsün Çın Sufi hem bu kirigeşni bilsün	8.Köçlərini (ailələrini) göndərin, gəlsin; və Çın Sufi də istişarəni bilsin!
9.Azuk u sağın alıp kilsünler Barça kışlık yarağın kılsunlar	9.Azuqə və qoyunlarını alıb gəlsinlər; və hamısı qış hazırlığını görsünlər!

1. Yıllık azuknı taşıng bu yerde Ot yalın dik tutaşıng bu yerde	1. İllik azuqəni buraya daşıyın; və od-alov kimi bu yerə doluşun!
2.Kirmegünçe bu ulus kolumğa Barmağumdur yörüben yolumğa	2.Bu ulus əlimə keçmədikcə; yürüyüb yoluma getməyəcəyəm.
3.Baki 'Ömür munga sarf olsun Ta manga sağarı- nusret tolsun	3.Qalan ömür zəfər; qədəhi dolana qədər buna xərclənsin.
4.Kim barur-min dise yolı bolsun Şahidi- kamını barıp kolsun	4.Kim gedirəm desə, yolu açıq olsun; və padşahımızın arzusunu gedib istəsin!
5.Yok mining hiç bu yerdin kiterim Yok mining hiç sarı 'azm iterim	5.Mənim buradan gedəcəyim yox; və heç bir tərəfə əzm edəcəyim yox.
6.Kulluk atkuçı revan atlansun Orda kilmek üçün katlansun	6.Nişançı qullar dərhal atlansınlar; və otağa gəlmək üçün cəhd göstərsinlər"!
7.Xan bu sözlerni digeç sultanlar Bigler ü içkiler ü oğlanlar	7.Xan bu sözləri söyləyincə sultanlar, bəylər; saray mənsubları və oğlanlar,
8.Kıldılar barça kişiler ta'yin Köç kiltürmek alarğa ayin	8.Bütün hər kəs bunu bildilər; və işləri ailələrini yanlarına gətirmək oldu.
9.Köç ile azuk u sağın bisyar Tilediler çi şığar u çi kibar	9. Ailələrin yanında azuqə və qoyun çox idi; və kiçik, böyük nə silədilərsə var idi.
10.Köç üçün xan kişisi çün bardı Çın Sufi ilçisini ötkerdi	10.Xanın adamları köç üçün getdikdə; Çın Sufi elçisini göndərdi.
11.Kim Xorasanğa barıp Mirzağa Ya'ni ol şahı- cihanarağa	11. Xorasana gedib Mirzəyə; yəni o cahanın bəzəyi padşaha,

1. Barıban Çın Sufi halnı digey Andağı kal u makalını digey	1. Çın Sufi gedib halını söyləyəcək; və oradakı qalmaqalı deyəcək.
2.Tilegey Çın Sufi üçün mededi Mededi yok ki niçe div ü dedi LXXII **Çın Sufining ilçisi Xorasanğa barğanı ve Sultan Hüseyn Mirza oğulların yığıp kingeş kılğanınıng dastanı**	2.Çın Sufi üçün bir mədəd diləyəcək; bir mədəd deyil, nə qədər at və vəhşi heyvan diləyəcək. LXXII **Çın Sufinin elçisinin Xorasana getməsi və Sultan Hüseyn Mirzənin oğullarını toplayaraq məşvərət etməsinin dastanı**
3.İlçisi çünki Xorasan yitti Mundağı işlerini ayıttı	3.Elçisi Xorasana yetişdikdə; buradakı işlərini söylədi.
4.Didi biz sizing üçün savruldük Derd ü ğam otı üze kavruldük	4.Biz, dedi, sizin üçün sovrulduq; dərd və qəm odu ilə qovrulduq.
5.Meded eyler mahal ötüp baradur Çın Sufi Big içi yüz ming paredür	5.Kömək etmək fürsəti keçib getməkdədir; və Çın Sufi bəyin içi yüz min parçadır.
6.Çün bu sözlerni didi ilçi zar Boldı Mirza yangı baştın efğar	6.Elçi ağlayaraq bu sözləri söylədi; və Mirzə təzədən dərdə düşdü.
7.Çarlatıp biglerini kıldı kingeş Didiler bigleri kim kildi kingeş	7.Bəylərini çağırdaraq; məsləhət etdi; və dedilər bəyləri məşvərət üçün gəldi.
8.Didi Mirza ki nidür çareyi-kar İşimiz asru boluptur düşvar	8.Mirzə belə dedi: “Bu işə çarə nədir; və işimiz çox çətin olmuşdur.
9.Aldı xan barça vilayetlerni İlge körgüzdi şeca'atlerni	9.Xan bütün vilayətləri aldı; və xalqa igidliyini göstərdi.

1.Hiç kişi kalmadı ol yan imdi Bu sarı kilgüsi ol xan imdi	1.O tərəfdə indi heç kimsə qalmadı; və o Xan indi bu tərəfə gələcəkdir.
2.Şol zaman kim alur Ürgençni ol Salur elbette Xorasan sarı yol	2. O, Ürgənci ələ keçirdikdə; əlbəttə, Xorasana doğru yolunu salar.
3.İmdi tedbir bu kim şahı- zaman Belxdin kilse vü kılsa ferman	3. İndi tədbir bu ki, Zamanın padşahı; Bəlxdən gəlib fərman buyursun.
4.Her ne kim ol dise andak kılsak Gül kibi şohbetidin açılsak	4. O hər nə dersə elə etsək; və söhbəti ilə gül kimi açılsaq,
5.Kilseler inileri hem barça Yiseler mülk üçün ğam barça	5.Kiçik qardaşları da hamısı gəlsələr; və hamısı ölkə üçün qəm yesələr;
6.Min karıp-men mini nitküsidür Mini bir yerde mukim itküsidür	6. Mən yaşlanmışam, məni nə edəcək; məni bir yerdə yerləşdirəcək.
7.Piri ma'yub fakiridür-min Tingri yolıda esiridür-min	7.Mən eyibli fəqir bir ixtiyaram; və Tanrı yolunda əsir bir şəxsəm.
8.Ne kolum bar ne ayağım ne bilim Bu kadar ivrüledür sözge tilim	8.Nə əlim, nə ayağım, nə belim var; nə dilim sözə bu qədər dönməkdədir,
9.Kilseler barça oğullar yığılıp Barçası mülk üçün fikr kılıp	9.Gəlsələr bütün oğullar yığılıb;hansı mülk üçün fikir qılıb;
10.Yaxşırak bolğay alarğa aytıng Aytıban bat manga bigler kaytıng	10. Daha yaxşı olacaq onlara, söyləyin; və söyləyib, bəylər, dərhal mənə geri dönün"!
11.Çün bu sözlerni didi ol Mirza Saldı oğlanları içre ğavğa	11.Mirzə bu sözləri söylədikdə; oğlanları arasına qovğa düşdü.

1.Bardılar bigleri bu söz ile Çaptılar at barı bu söz bile	1.Bəyləri bu sözlə getdilər; və hamısı bu söz üzərinə at qoşdurdular.
2.Didiler sözini oğlanlarığa Yitkürüp barçaların canlarığa	2.Hər kəsə can qatıb; sözünü oğlanlarına söylədilər.
3.Barça sözini kabul eylediler Atlarınıng simizin sıyladılar	3.Hamısı sözünü qəbul etdilər; və atlarının səmizini seçdilər.
4.Çapıban barça Heri bardılar Atanıng könglini axtardılar	4.Hamısı at qoşdurub Herata getdilər; və atanın könlünü xoş etdilər (məmnun etdilər).
5.Belxdin Şahı- zamani kildi Munisi- ruh u revani kildi	5. Bəlxdən gəldi Şahi-zaman; Cana munis olan, ruhi-rəvan.
6.Bardı Meşheddin anga Şah Köpek Kim bolay Çın Şüfiğa bende kömek	6.Çın Sufiyə mən qul kömək edim deyə; Şah Köpək Məşhəddən gəldi.
7.Kildi Kayın sarıdın İbn Hüseyn Kim Semerkandğa salğum şer ü şeyn	7.Səmərqəndə şur qatacağam deyə; Kayin tərəfindən İbn Hüseyn gəldi.
8.Hem Ebu'l-Muhsini- Mervi bardı Mervning 'ar'ar u servi bardı	8.Ebu'l- Hüseyni- Mərvi də gəldi; Mərvin ar'ar və sərv boylusu gəldi.
9.Şol zamandın biri kim ol mirza Belxning üstide eylep ğavğa	9. O zamandan bəri o Mirzə; Bəlx üçün qovğa etmiş.
10.Şah Mü'minni helak eylep idi Atası bağrını çak eylep idi	10.Şah Mü'mini həlak etmişdi; və atasının bağrnı yaralamışdı.
11.Barça oğlanları yağı idiler Barça sultanları bağı idiler	11.Bütün oğlanları düşmən idilər; bütün sultanları sərkeşlik etməkdə idilər.

1. Bar idi ol ara eylep tuğyan Şah Mü'min atası Şahı- zaman	1. Orada tüğyan edən; Şah Mü'minin atası Şahi -zaman var idi,
2. Körmeyin atalarınıng yüzini Dir idiler barı Mü'min sözini	2. Atalarının üzünü görmədən; hamısı Mü'minin sözünü deyərdilər.
3.İmdi kim xan kulı üstün boldı Deşti- Xarezm çirigdin toldı	3.İndi Xanın qulları üstün olduğundan; Xarəzm çölü əsgərlə doldu.
4.Vehm boldı ki Xorasannı alur Yezd ü Kirman bile Kaşannı alur	4.Qorxdu ki, Xorasanı alar; Yəzd və Kirman ilə Kaşanı alar.
5.Yığılıp barçaları kildiler Ata hükmi bile iş kıldılar LXXIII **Kingeşip her sarı ılğar yibergenleri** 6.Yığılıp kildi ise yaxşı yaman Kepek ü arpa vü buğday u saman	5.Hamısı yığılıb gəldilər; və atalarının fərmanı ilə iş gördülər. LXXIII **Məşvərət edib hər tərəfə xəbər göndərmələri** 6.Kəpək, arpa, buğda və saman; yığılıb gəldikdə isə yaxşı-yaman;
7.Bir niçe yığlaşıp olturdılar Bir birin mihr bile kördiler	7. Bir neçə vaxt ağlaşıb oturdular; və bir-birinə mehribanca baxdılar.
8.Didi Mirza ki budur Şahı-zaman Barçangızdın uluğ oldur sultan	8.Mirzə belə dedi: “Budur padşahı-zaman; və hamınızdan ucadır Sultan.
9.Mening ornumda anı şah kılıng Barçangız anıng işikige kiling	9.Mənim yerimə onu padşah edin; və hamınız onun qapısına gəlin (xidmətində olun)!
10.Her ne kim ol dise andak kılıngız Mülkning maslahatını bilingiz	10. O hər nə desə, edin; və mülkünün məsləhətini bilin”!

1. Barça zahirde kılıp sözni kabul Boldılar batın ara asru melul	1. Hamısı zahirdə sözü edib qəbul; oldular batində çox məlul.
2.Her neçük bolsa kuruldı meclis Kildi bigler dağı boldı meclis	2.Hər necə olsa məclis quruldu; bəylər də gəldi (və) toplantı oldu.
3.Didiler fırsat ötüben baradur Nevbeti- devlet ötüben baradur	3.Dedilər: "Fürsət keçməkdədir; və dövlət növbəti keçib getməkdədir",
4.Kildiler kiçik uluğ mirzalar Her birining başıda sevdalar	4.Hər birinin başında başqa bir sevda olan; kiçik və böyük bütün mirzələr gəldilər.
5.Şadmanlığ bile sağar tutalı Niçe xan kayğusıdın ğam yutalı	5.Sevinclə ələ qədəh alaq; və Xan qayğısından bir müddət qurtulaq!
6.Kılalı tangla kingeş yaxşı yaman Kim bu kün bar ğanimet bu zaman	6.Bu gün qənimət olduğu üçün (buğun əyləncə qənimət olduğu üçün); sabah erkən yaxşı, yaman məşvərət edək.
7. Çün bu sözni didiler ol bigler Saldılar ayş sarı yol bigler	7. O bəylər bu sözü söyləyib; əyləncə yolunu tutdular.
8.Ötüben barçaları ol sözni Tuttılar 'ayş sözige özni	8.Hamısı o sözü təsdiq edib; özlərini əyləncə sözünə verdilər.
9.Ol kün içkü bile ötkerdiler Mest olup meclisidin bardılar	9. O günü içki ilə keçirdilər; və sərxoş olub məclisdən getdilər.

1.Tanglası yazdılar el-kıssa xumar Boldılar barçaların bade-güsar	1.Əlqərəz, səhər erkəndən hamısı içkidən; xumar olub badəpərəst oldular.
2.Bir niçe içtiler amma axir Tündlük eyledi Mirza zahir	2.Bir müddət içdilər; amma sonunda Mirzə sərt davrandı.
3.Didi içmek bile iş bütküçi yok Bardur Ürgenç işi asru yavuk	3.Dedi ki: "İçməklə iş bitməyəcək; və Ürgənç işi çox yaxındır.
4.Kilingiz barça kingeş eylegeli Fikrning yaxşısını sıylageli	4.Gəlin hamımız məşvərət edək; və fikrin gözəlini seçək"!
5.Fikr itip barçası olturdılar Sözni bu yerge yetkürdiler	5.Fikrə gedib hamısı oturdular; və sözü oraya (Ürgənç məsələsinə) gətirdilər.
6.Kim bizing birle irür Xusrev Şah Kaçıban kildi bizge güm-rah	6.Xosrov Şah da bizimlədir; və yolunu azaraq qaçıb bizə gəlmişdir.
7.Kunduz ili anga çaker idiler Unutup barçanı anı didiler	7.Kunduz xalqı onun yanında idi; və hər kəsi unudub onun sözünü dedilər (onun sözünə uydular).
8.Hem Hisar ile Bedexşan ili Keşm ü Rüsta vü Kuhistan ili	8.Hisar ilə Bədəxşan xalqı; Keşm xalqı, Rüsta və Kuhistan xalqı;
9.Anıng emride idi ottuz yıl Her kaçan bolsa anıngdur ol il	9.Otuz il onun əmrində idi; və o məmləkət nə zaman olsa onundur.
10.Xan özi Keş ü Xarezmdedür Çın Sufi birle turup rezmdedür	10.Xanın özü Keş və Xarəzmdədir; və Çın Sufi ilə vuruşmadadır.
11.Bar imiş Kunduz ara Kanber Bey Ol imiş Kunduz ara server bey	11.Kunduzda Qənbər bəy varmış; və Kunduzda başçı o imiş.

1.Şah Mahmud digen bir sultan Bar imiş kullarıdın yaş oğlan	1.Qullarından Şah Mahmud deyilən bir sultan; var imiş bir gənc oğlan.
2.Bar imiş ol ara Seyyid 'Aşık Nur-baxş eyle ki subhı- sadık	2.Orada Seyyid Aşıq varmış; və o subhi - sadiq kimi nur bəxş edirmiş.
3. Bir iki mingçe kişi bar imiş Kim uşol kal'a içige kirmiş	3. Beləcə o qala içinə girənlər; bir iki min nəfər imiş.
4.Tutuban sadrını öltürmişler Anga ol işni reva körmişler	4.İdarəçisini tutub öldürmüşlər; və bu işi ona rəva görmüşlər.
5.Yağıkıp ehli- Bedexşan dağı Xalkı- Ferxar u Kuhistan dağı	5. Düşmən olmuş Bədəxşandakı xalq; Ferxar və Kuhistandakı xalq.
6.Bar imiş anda Muhammed Kurçı Xamlik anda Muhammed Kurçı	6.Orada güvənilməz; Məhəmməd Kurçı var imiş.
7.Barsa Kunduz tarafı Xusrev Şah Bolsalar il kilişidin agah	7. Kunduz tərəfinə getsə Xosrov şah; və xalq gəlişindən olsa agah,
8.Anga Özbekni tutup birürler Kal'a vü mülkdin ayırurlar	8. Ona Özbəki tutub verərlər; qala və mülkdən ayırarlar.
9.Bolsa anıng kömeki Şahı-zaman Andağı bigni kılurlar viran	9. Yardım etsə Şahı- Zaman; oradakı bəyi edərlər viran.
10.Kirse Kunduz içige Xusrev Şah Kılsa öz menzilini cevlan-gah	10.Xosrov şah Kunduz içinə girsə; və öz mənzilində dolansa,
11.Hamza Sultanğa dağı vehm tüşer Vehmdin xanğa dağı vehm tüşer	11.Həmzə Sultana da qorxu düşər; və vahimədən Xana da qorxu düşər.
12.Xan salur kal'ayı- Xarezmni bat Kopar u kılmas uşol yerde sebat	12.Xan dərhal Xarəzm qalasından əl çəkər; və qalxıb o yerdə durmaz.
13.Çın Sufi fikrdin olur azad Ehli- Xarezm hem olurlar şad	13.Çın Sufi fikirdən olar azad; və Xarəzm xalqı da olar şad.

1.Xan bizing sarı teveccüh kılmas Almayın anı bu sarı kilmes	1.Xan bizim tərəfimizə yönəlməz; və onu almadan bu tərəfə gəlməz.
2.Çar-cu dağı bakıptur Xanğa İşleri asru yakıptur Xanğa	2.Çar-cu da Xana baxmışdır (tabe olmuş); və işləri Xanın çox xoşuna gəlmişdir.
3.Bar imiş anda Muhammed Salih Nur Sa'id oğlı bolsun vazih	3.Orada bilinsin ki; Nur Səid oğlu Məhəmməd Salih var imiş.
4.Şah Ebu'1-Muhsin anga atlansun Barmasa özi nöker katlansun	4.Şah Ebu'l-Muhsin oraya atlansın; və özü getməsə, adamları cəhd etsin!
5.Bigleri barçası atlansunlar Atlanıp barçası katlansunlar	5.Bəylərinin hamısı atlansınlar; və atlanıb hamısı əziyyətə qatlansınlar!
6.Anda kim bar bir illigçe kişi Zahiren bolğusıdur kaçmak işi	6.Orada olan əlliyə qədər adamın işi; zahirən qaçmaq olacaqdır.
7.Çar-cudın ol iter bolsa firar Şah Ebu'l-Muhsin ötüp çapsa Buxar	7. O, Çar-cudan qaçacaq olsa; və Şah Ebu'l-Muhsin keçib Buxaranı yağmalasa,
8.Xan uşol yirde tura almaş hiç Uşbu işlerni köre almaş hiç	8.Xan orada heç dura bilməz; və işlərini heç görə bilməz.
9.Uşbu sözler çü mukarrer boldı Nusret ü feth müyesser boldı	9. Bu sözlərə qərar verilincə; nüsrət və fəth müyəssər oldu.
10.Söz bile tındı barınıng köngli Gerçi talpındı barınıng köngli	10.Hamısının könlü bu sözlə sakit oldu; fəqət hamısının könlü çırpındı.
11.Didi Mirza ki kilip Xusrev Şah Bolsun uşbu sözümizdin agah	11. Dedi:Gəlib Mirzə, Xosrov şah; bu sözümüzdən olsun agah.

1. Kilip ol dağı bu sözni bildi Asru Mirzağa tevazu' kıldı	1. O da gəlib bu sözü öyrəndi; və Mirzəyə çox təvazü etdi.
2.Bir niçe laf aytıp atlandı Öz işide yörüben katlandı	2.Bir neçə söz söyləyib atlandı; və öz işi ilə məşğul oldu.
3.Boldı hemrah anga Şahı-zaman Yörüdiler ol ikki sergerdan	3.Ona yoldaş oldu şahı-zaman; və yürüdü o iki sərgərdan.
4.Çar-cu sarı Ebu'l-Muhsin hem Yiberip leşkerin oldı xurrem	4.Ebu'l-Muhsin də Çar-cu tərəfinə; əsgərini göndərib sevindi.
5.Kim yetip alğusılardur fi'l-hal Salihı- zarnı eylep pamal	5.Beləcə tez bir zamanda yetişəcəklər; və zavallı Salihi pərişan edəcəklər.
6.Yar 'Ali Big bile Şeyx Nazar Başlaban kildiler anda leşker	6.Yar Əli bəylə Şeyx Nazar orada; əsgərin başına keçib gəldilər.
7.Bar idi barça Meleşler hem-rah Barça Behbud kibi name-siyah	7.Hamısı mələşlərə yoldaş idilər; və hamısı Behbud kimi qara baxt idilər.
8.Çar-cu xalkı bilen sözleşiben Vakt u bulcarların közleşiben	8.Çar-cu xalqı ilə danışaraq; və toplantı yerini gözləyərək;
9. İkki mingçe kişi cevşen ara ğark Yitiben kildiler andak kim berk	9. İki min adam zirehə bürünmüş olaraq; şimşək kimi yetişib gəldi.
10.Kaytarıp irdi meni Hazreti-Xan Çar-cu içre idim min nadan	10. Məni geri qaytarmışdı həzrəti-Xan; və Çar-cudaydım mən nadan.
11.Üç kişi ilgeri ol leşkerdin Salıban ilgeri yol leşkerdin	11. O qoşundan üç əsgəri; öncədən yola salmışdı.

1.Rast dervazeğa çapkan boldı Kapkaçı kapkanı yapkan boldı	1.Birbaşa şəhər qapısına at qoşdurdu; və qapıçı qapını qapamış oldu.
2.Uşbu haletğaça yok irdi xaber Manga kim kayda yitiptür leşker	2.Bu duruma qədər əsgərin; haraya yetişməsindən xəbərim yox idi.
3.Çün alarnıng kilişini kördüm Atlanıp kapka sarı ivrüldüm	3.Onların gəlişini gördüyüm vaxt; atlanıb qapıya yönəldim.
4.Bir otuz kırkça yaxşı vü yaman Bar idi barçanı kördüm hayran	4.Yaxşı-yaman otuz- qırxa qədər adam var idi; hamısını heyranlıqla seyr etdim.
5.Didim ey dostlarım ğam yemengiz Yaxşılık sözidin özge dimengiz	5.Dedim ki: Ey dostlarım, qəm yeməyin; və yaxşılıq sözündən başqasını deməyin!
6.Yaxşılık bolğusıdur sizlerge Devr ivrülgüsidür sizlerge	6.Sizlərə yaxşılıq olacaqdır; və dövran sizlərə dönəcəkdir
7.Şükr xan dik iyemiz bar bizing Bolğusı feth u zafer yar bizing	7.Şükür olsun ki, Xan kimi sahibimiz var; fəth və zəfər bizə olacaqdır yar.
8.Barça pervane bolunglar imdi Yağı üzre ökülüngler imdi	8.Hamınız pərvanə olun indi; və düşmən üzərinə tökülün indi!
9.Uşbu sözlerni digeç yaxşı yaman Didiler xan yolıdadur baş u can	9.Yaxşı-yaman hər kəs bu sözləri söyləyərək; baş və canımız Xanın yolundadır, dedilər.
10.Yügrüşüp kal'a üze mindiler Uruşup kal'a üze mindiler	10.Qoşuşaraq və vuruşaraq; qala üzərinə çıxdılar.
11.Atkulap yağını kaytardılar Kapkadın yağını kaytardılar	11.Ox ataraq düşməni geri çevirdilər; və qapıdan düşməni geri püskürtdülər.

1.Çün kayıttı yağı il kildiler Kiliben barçası yığıldılar	1.Düşmən geri dönüncə; xalq gəlib toplandı.
2.Yüz bigilerge didim bar sözüm Aytayın xalvet ara sizge özüm	2.Dedim:Yüz bəylərinə var sözüm; tənha yerdə sizə söylərəm özüm.
3.Salıp allımğa barını fi'l-hal Kivrüp erk ara kıldım pamal	3.Hamısını dərhal qabağıma qatıb; iç qalaya dolduraraq məhv etdim.
4.Bir iv içre barısını saldım Kufi itip kolğa kilidin aldım	4.Hamısını bir ev içinə doldurub; qapını kilidləyərək açarını əlimə aldım.
5.Çün uluğlar barısı biglendi Şehrning xalkı manga ilendi	5.Ulu aqillərin hamısı bəy oldu; və şəhərin xalqı mənə tabe oldu.
6.Angaça boldı namazı- pişin Yene xasm oldı xusumet-ayin	6.O zamana qədər sübh namazı oldu; və düşmən yenə ədavət göstərdi.
7. Yığıban ivler işikin barı Kildiler rezm kılurğa karı	7.Bütün evlərin qapısını bağlayaraq; vuruşmaq üçün gəldilər.
8. Yığıban şax u kamışnı bisyar Kildiler barçası cüst ü cerrar	8. Bir çox budaq və qamışı toplayaraq hazırlıqlı gəldilər.
9.Kim kilip kal'ağa ot salğaylar Kal`anı bu iş ile alğaylar	9.Qalaya gəlib at salacaqlar; və qalanı bu şəkildə alacaqlar.
10.Mingçe yaxşı yigiti saylanıban Bir birige söz ile aylanıban	10.Minə qədər gözəl igidi seçərək; və bir-birinə söz ilə bağlanaraq;
11.Yapınıp turaların kildiler Ot bile özleri yakıldılar	11.Qalxanlarını hazırlayıb gəldilər; və özlərini oda yaxdılar.

1. Cer tigürdüm ki turung kilsünler Kılur işlerni barı kılsunlar	1. Durun, gəlsinlər və görəcəyi işin hamısını görsünlər; deyə xəbər göndərdim.
2.Kapkağa yitküçe atıp urmang Anda yitkende bakıp turmang	2.Qapıya yaxınlaşana qədər ox atıb vurmayın; və oraya çatınca (da) baxıb durmayın.
3. Uşbu cer birle bakıp turdılar Kapkağa yitkeç atıp urdılar	3. Bu xəbərlə gözlədilər; və qapıya yetişdikdə ox atıb vurdular.
4.Allıda tura idi yağınıng İgnide cibe idi yağınıng	4.Düşmənin önündə qalxan var idi; düşmənin çiynində silah var idi.
5.Bir yolı yaxşı yamanım birikip Kal`a içinde turuban irikip	5.Yaxşı-yaman bir təhər toplanıb; qala içində çətinkilə durub,
6.Ba'zı kapkağa yetken demde Ba'zısı tizlik itken demde	6. Bəzisi qapıya yetişdiyi anda; və bəzisi zirək davrandığı anda,
7.Hak-riz üzre minip turğanda Pehlevanlıkdın dem urğanda	7. Gədik üzərinə çıxdiğı anda; pəhlivanlıqdan dəm vurduğu anda,
8.Bir yolı taş ile ok atıldı Şöyle kim başta barın aytıldı	8.Əvvəl deyildiyi kimi; bir tərəfdən daş ilə ox atıldı,
9.Kaysınıng başığa tigdi taşım Zar yığlap didi mungluğ başım	9.Bəzisinin başına dəydi daşım ; və ağlayaraq dedi "Vay dərdli başım".
10.Kaysı birning közige tigdi okum Kaysı birning yüzige tigdi okum	10.Oxum bəzisinin gözünə dəydi; bəzisinin üzünə dəydi.
11.Kaysınıng manglayı mecrüh oldı Kaysı taş birle başı ivrüldi	11. Bəzisinin alnı yaralandı; bəzisinin də daşla başı yuvarlandı.

1.Kaysınıng yanığa olturdı ok Boldı ol ok bile ölmekke yavuk	1.Ox bəzisinin yanına düşdü; və oxla ölümə yaxın oldu.
2.Kaysı balar bile yançıldı Kaysınıng bağrığa ok sançıldı	2.Bəzisi yayları ilə yaralandı; və bəzisinin bağrına ox saplandı.
3.Şam bolğunça uruş kıldılar Şam ol kal'adın ayrıldılar	3.Axşama qədər vuruşdular; axşam olunca da qaladan aynldılar.
4.Südrep aldılar ölüglerni barı Közlerin salmadılar kal'a sarı	4.Qalaya dönüb baxmadan; sürüyüb bütün ölüləri daşıdılar.
5.Çün yanıp koşlarığa bardılar Bir birining koşın axtardılar	5.Geri dönüb birliklərinə gəldikdə; birlikdə olduqları adamları araşdırdılar.
6.Ölgen ademğa basa san yok idi Ol çirigning köpide can yok idi	6.Ölən adamların sayı-hesabı yox idi; və o əsgərin çoxunda can yox idi.
7.Çün bu kün boldı alar işi bu tavr Tangla aylandı yene çarx ile devr	7. Bu gün onların işi bu tövr olduğu vaxt; səhər təkrar fələk dövr etməyə başladı.
8.Saldılar bir niçe nakbı- karı İsteben nakbçılardın barı	8.Lağımçılardan bir neçə; lağım açmalarını istədilər.
9.Didiler bendege dem-sazlarım Kıçkırışlarda hem-avazlarım	9.Mənimlə bağıran və fəryad edən; dostlarım mən qula belə dedilər:
10. Kim anıng nakbığa utru biz hem Kazalı cerler asru muhkem	10. “Onların bizə qarşı açdıqları lağımlara qarşı; biz də çox möhkəm xəndəklər qazaq”.
11.Min didim bu söz imes işni biling Min digen işde barı cehd kılıng	11.Mən dedim : “Bu söz deyil, işi bilin; və mənim söylədiyim işdə var gücünüzlə cəhd göstərin!

1.Seher olğaç bolunguz 'arbede-saz Bolunguz taşta şeca'at-perdaz	1.Səhər olunca qovğaya başlayın; və çöldə şücaət göstərin!
2.Nakb içre kişisin öltürüngüz Başlarını kaşıma yitkürüngüz	2.Lağım içinə girənləri öldürün; və başlarını qarşıma gətirin!
3.Kim bu işni kılur olsa bu kiçe Barçadın ayrılur olsa bu kiçe	3.Bu gecə kim bu işi görərsə; və bu gecə hər kəsdən ayrılarsa;
4.Min anıng ötülini xanğa diyin Belki Xarezmdağı canğa diyin	4.Mən onun ricasını Xana; və bəlkə Xarəzmdəki canlara deyim"!
5.Bir yigit didi ki min barur-min Nakbçı canın axtarur-min	5.Bir igid dedi ki: Mən gedərəm; və lağımçının canını alaram.
6.Çün bu sözni didi ol bir niçeler Didiler köp yörümiş-biz kiçeler	6.Bir neçəsi bu sözü söyləyincə; dedilər ki, biz gecələri çox yürümüşük.
7.Didiler baralı anıng bile biz Lik xan allıda siz 'arz itingiz	7. Dedilər: Onunla birlikdə biz (də) gedək; lakin siz bunu Xanın huzurunda ərz edin.
8.Çıktılar onça kişi vaktı- seher Saldılar nakbçılar sarı güzer	8. On nəfərə qədər adam səhər vaxtı çıxdılar; və lağımçılara doğru yürüdülər.
9.Barçasınıng başını kistiler Kiltürüp başlarını astılar	9.Hamısının başını kəsdilər; və başlarını gətirib asdılar.
10.Nakbçılar başını kiltürgeç Bendenin allığa ok yitkürgeç	10.Lağımçıların başını gətirincə; və mən qulun huzuruna yetirincə,
11.Şadiyane çalıngız dip turdum Yavğa anı salıngız dip turdum	11.Şadlıq təbilini çalın; və səsini düşmənə eşitdirin, dedim.
12.Şadiyane ol ara çalğaçdın Kal'adın xalk tavuş alğaçdın	12.Şadlıq təbilini orada çalınca; və qalaya xalq yaxınlaşınca;

1. Kozğalıp barçası uyğandılar Özlerige barı tolğandılar	1.Hamısı qımıldanıb oyandılar; hamısı özlərinə gəldilər.
2.Tanglası bir kişini ilçi kılıp Kal' anıng işikige barça kilip	2.Səhər bir adamı elçi seçərək; hamısı qalanın qapısına gəlib,
3. Didiler sin Çağatay ili-sin Uşbu yerde Çağatay xaylı-sin	3.Dedilər: Sən cağatay xalqındansan; və burada cağatay zümrəsinə mənsubsan.
4.Ni dip Özbek bile yaver boldung Xanğa bu yanglığ çaker boldung	4.Nə deyə özbək ilə (dost) yavər oldun; və Xana bu şəkildə nökər oldun?
5.Min didim sizge cevabım oktur Mundın özge basa sözim yoktur	5.Mən dedim: Sizə cavabım budur; və bundan başqa sözüm yoxdur.
6.Cevrüngüzdin atam öldi niteyin Başıma kayğu öküldi niteyin	6.Zülmünüzdən atam öldü, nə edim; və başım qayğı içində, nə edim?
7.Min atam kanı üçün katlana-min Min özüm canı üçün katlana-min	7.Mən atamın qanı üçün əziyyətə qatlanıram; mən öz Xanım üçün əziyyətə qatlanıram.
8.Aytıp urdum birisining kolığa Yiberip anı atamnıng yolığa	8.Bunu söyləyib birisinin qolunu tutdum; onu atamın yoluna göndərdim.
9.Çün bu söz boldı alarğa ma`lum Boldılar kal'alarıdın mahrum	9.Onlara bu söz olduqda məlum; qalalalarından oldular məhrum.
10.Tanglası yitti Buxara çirigi Hazreti- xanı- dil-ara çirigi	10.Səhərisi Buxara əsgəri yetişdi; könül oxşayan, Xan həzrətlərinin əsgəri yetişdi.
11.Çün çirigning xaberin aldılar Mevc dik su üze çaykaldılar	11.Əsgərin xəbərini aldıqları vaxt; ləpə kimi su üzündə çalxalandılar.

1.Köçtiler vehm bile ol leşker Kıldılar Merv diyarığa sefer	1.Əsgərlər qorxu ilə köçdülər; və Mərv diyarına səfər etdilər.
2.Xan çirigi dağı xoş-hal barı Yakadın yörüdi Xarezm sarı	2.Xan əsgəri də hamısı xoşhal olub; sahildən Xarəzmə doğru yürüdü.
LXXIV **Xusrev Şah Kunduzğa barıp İmamü'z-zaman kılıçığa uçrağanı**	**LXXIV** **Xosrov şahın Kunduza çatıb İmamüz-zamanın qılıncı ilə qarşılaşması**
3.Bu bölek çün kaytıp bardılar İşlerini aytıp bardılar	3.Bu bölük geri döndükləri vaxt; işlərini söyləyib getdilər.
4.Boldı mirzaları bisyar melul Pir ü bernaları bisyar melul	4.Mirzələri, çox məlul oldu; və gəncləri də çox məlul oldu.
5.Didiler imdi bu cüzvi iştür Çar-culuk bile ni sançıştur	5.Dedilər : indi bu kiçik bir işdir; və Çar-cu xalqı ilə bu nə savaşdır?
6.Koreli kim ni kılur Xusrev Şah Kim anga şahı- zamandur hem-rah	6. Görək nə edər, Xosrov Şah; çünki ona Şahı- zamandır həmrah.
7.Ol zamandın ki yağı irdi yavuk Bir iki ay ötüp irdi yavuk	7.Düşmənin yaxınlaşdığı o zamandan;təxminən bir-iki ay keçmiş idi.
8.Kim birev kildi Buxara sarıdın Şehri- ma`murı- dil-ara sarıdın	8.O könlü oxşayan abad şəhər; Buxara tərəfindən xeyli adam gəldi.
9.Didi kim şahı- zaman Belx sarı Kilmiş ashab ile ahbabı barı	9.Belə dedi: Şahı-zaman Bəlx tərəfinə; bütün əshabə və dostları ilə gəlmiş.
10.Bar imiş şahı- zamanğa hem-rah Belxning mülki sarı Xusrev Şah	10.Bəlx şəhərinə həm gəlmiş Xosrov şah; O, Şahı- zamana imiş həmrah.

1. Kişi kilmiş anga Kunduz sarıdın Yol açılmış anga Kunduz sarıdın	1. Ona Kunduz tərəfindən adam gəlmiş; və ona Kunduz tərəfindən yol açılmış.
2.Sözleri bu ki yörüp Xusrev Şah Kilsün Özbekni kılmay agah	2.Sözləri bu ki: “Xosrov şah özbəklərə; sezdirmədən (gizlicə) yürüyüb gəlsin!
3.Biz tutup barçaların tapşuralı Yaman u yaxşı barın tapşuralı	3.Biz tutub hamısını təslim edək; yaxşı-yaman hamısını təslim edək”!
4.Çün bu söz kildi revan Xusrev Şah Eyledi Şahı- zamanın agah	4.Bu xəbər gəldiyi vaxt Xosrov şah; Şahı- zamanı etdi agah.
5.Didi siz munda turung min barayın Andağı xalknı bir axtarayın	5.Dedi : Siz burada durun, mən gedim; oradakı bütün xalqı qılıncdan keçirim!
6.Bardı uşbu söz ile ol güm-rah Ya'nı ol xırsı- la'in Xusrev Şah	6.Bu söz üzərinə o azğın; yəni o lənətli Xosrov Şah yola düşdü.
7.Evvela saldı yolın Bağlanğa Bir naxçir ile Kuhistanğa	7.Əvvəlcə yolunu Bağlana saldı; sonra bir yaban keçisi ilə Kuhistana yönəldi.
8.Baktı ol il anga yaxşı vü yaman Boldılar anga muti'yi- ferman	8.O xalqın yaxşı-yaman hamısı ona tabe oldu; və buyruğuna itaət etdi.
9.Andın ozğaç anga baktı narın Didi kim feth kılur-min barın	9.Oradan keçincə o tərəfə baxdı; və hamısını fəth edərəm, dedi.
10.İşkemiş ili takı kildiler Can bile xıdmetini kıldılar	10.İşkemiş xalqı da gəldi; və ona candan xidmət etdi.
11.Xastnıng illeri hem can birle Kildiler allığa a'yan birle	11.Xastın xalqı da əyanları ilə; candan huzuruna gəldilər.

1.Keşm ü Ferxar u Kuhistan barça Rağ u Rüsta vü Bedexşan barça	1. Gəldilər Keşm, Ferxar və Kuhistan hamısı; Rağ, Rüsta və Bədəxşan (xalqı) hamısı.
2.Kildiler barça anıng xıdmetiğa Bendelık 'arz kılıp hazretiğa	2.Hamısı onun xidmətinə, qulluqlarını; ərz edib huzuruna gəldilər.
3.Xast mülkide koyup pertelni Bir niçe na-sereyi- mühmelni	3.Xast ölkəsində əşyalarını və bir neçə; dəyərsiz pullarını qoyub;
4.Özi biş ming kişi birle kildi Kunduz işikide me'va kıldı	4.Özü beş min adamla gəldi; Kunduz girişində yerləşdi.
5.Didi Kanber Bey ü Seyyid 'Aşık Kim bu haletde uruştur layık	5.Dedi: "Qənbər Bəy və Seyyid Aşık; bu halətdə vuruşmaqdır layiq.
6.Kal`anıng ili muxalifdürler Bizdin ol il barı xayifdürler	6.Qalanın xalqı muxalifdir; o xalqın hamısı bizdən qorxmaqdadır.
7.Kal` anıng içide ni olturalı Taşkarı Tingri ne dise köreli	7.Qalanın içində niyə oturaq; çöldə Tanrı nə desə görək!
8.Mingçe yaxşı yigitimiz bardur Köngül ister sağıtımız bardur	8.Minə qədər gözəl igidimiz var; və könlün istədiyi qədər silahımız var.
9.Sığınıp Hazretı- Xan devletiğa Tayanıp barça anıng himmetiğa	9.Xan həzrətlərinin dövlətinə sığınıb; və hamımız himmətinə dayanaraq;
10.Xasm ile tang başıda yançışalı Süngü vü bügde bile sançışalı	10.Düşmənlə dan yeri ağaranda savaşaq; süngü və xəncər ilə vuruşaq"!
11.Hamza Sultanğa dağı bardı xaber Kilür andın dağı bizge leşker	11.Həmzə Sultana da xəbər getdi; və ondan da bizə əsgər gələcək.

1.Zırıhın kiydi revan Xusrev Şah Tartıban can rencidin yüz ming ah	1. Dərhal zirehini geydi Xosrov şah; içindən çəkərək yüz min ah.
2.Çirigi dağı yasandılar bat Hiç kimde yok idi sabr u sebat	2.Əsgəri də dərhal hazırlaşdı; heç kimsədə səbr və səbat yox idi.
3.Yasanıp turdılar ol xayl amma Bakmadı devlet alarğa amma	3.O xalq hazırlanıb durdu; amma dövlət onlara baxmadı (tale onlardan yana olmadı).
4.Xan çirigi çapışıp çıktılar Bir birini tapışıp çıktılar	4.Xan əsgəri çarpışaraq çıxdı; bir-birini itələyərək çıxdı.
5.İkki sultan idi ol leşker ara İkki başlık big idi ser-ğavğa	5.O əsgərin arasında iki sultan var idi; və savaşın iki başçısı var idi (iki yöndən savaşı idarə edirdilər).
6.Biri Seyyid idi biri Kanber Zor-baxş ikkelesiğa Haydar	6.Biri Seyyid idi, biri (də) Qənbər; və sanki hər ikisinə güç vermiş idi Heydər (Hz. Ali)
7.İkki sultannı alıp turdılar Vehm sözini salıp turdılar	7.İki sultanı alıb durdular; və qorxu sözünü saldılar (qorxutdular).
8.Kördiler xasm yasalın tayyar Lik kaçmakka yasalı tayyar	8.Düşmən səf(lər)ini hazır gördülər; lakin qaçmaq üçün də səf(lər)i hazırdı.
9.İki sultannı iki big başlap Song kalur dik kişilerni taşlap	9.İki sultanı iki bəy başda olmaq üzərə; sonda qalmış olan admları qoyub,
10.Çaptılar xasmı- siyeh-ruz sarı Xasmnı bastı sipeh gerdleri	10.Qara gün düşmən tərəfinə at qoşdurdular; və əsgərin tozları düşməni görünməz etdi.
11.Gerd içinde bir iki aylanğaç Bigler özi yörüben katlanğaç	11.Toz içində bir-iki dolanınca ;və bəylərin özü yürüyüb əziyyətə qatlanınca,

1.Tura almay yörüdi Xusrev Şah Boldı xannıng xatırıdın agah	1. Dura bilmədən yürüdü Xosrov şah; Xanın könlündən keçənlərdən oldu agah.
2.Lik ol rezmde Ahmed Kasım Kim karındaş idi ve hem xadim	2.Lakin o savaşda Xosrov Şahın həm qardaşı; həm də xidmətində olan Əhməd Qasım,
3.Köp uruş kıldı veli axiri- kar Boldı Kanber Big okıdın efğar	3.Çox vuruşdu, ancaq sonunda; Qənbər bəyin oxu ilə yaralandı.
4.Bardı oknıng uçıda Şirim hem Çıktı ol dağı cihandın biğam	4.Şirim də ox ucluğu ilə can verdi; və o da cahandan qəmsiz olaraq ayrıldı.
5.Çirigi kaldı ayağ astıda Barçası derd ile dağ astıda	5.Əsgəri ayaq altında qaldı; və hamısı dərd və üzüntü içində qaldı.
6.Hiç kim bolmadı ol yerde xalas Boldılar köprek ili katlğa xas	6.Orada heç kim qurtulmadı; və adamların çoxu qətlə uğradı.
7.Lik tapılmadı hiç ol güm-rah Kim atadılar anı Xusrev Şah	7.Lakin o Xosrov şah deyilən; azğın heç tapılmadı.
8.Akıbet kıldılar anı peyda Yaşunup turğanıda çengel ara	8.Sonunda onu cəngəllikdə; gizləndiyi yerdə yaxaladılar.
9.Xırs idi çengel ara bolsa ni ayb Çengel ol xırs bile tolsa ni ayb	9.O həris adam idi, cəngəllikdə olsa niyə ayıb olsun; və cəngəllik o hərislik ilə dolsa niyə ayıb olsun (ona o yaraşır).
10.Tutuban çün anı kiltürdiler Töreler allığa yitkürdiler	10.Onu tutub gətirdikdə; törələrin önünə çıxartdılar.
11.Ayırıp başını tendin fi'l-hal Kıldılar bayrı kazaklar pamal	11.Başını o saat bədənindən ayırıb; digər quldurları da yox etdilər.

1.Anı çün yiriğe yitkürdiler Yiti yüz növkerin öltürdiler	1.Onu yerinə yetirdikləri vaxt; yeddi yüz adamını da öldürdülər.
2.Kırdılar barça muxaliflerni Tirdiler barça muxaliflerni	2.Bütün muxalifləri topladılar; və bütün müxalifləri qırdılar.
3.Koymadılar yağıning asarın Kırdılar tiğ ile hasıl barın	3.Düşməndən əsər qoymadılar; Xülasə, hamısını qılıncladılar.
4.Aldılar olça kılıp malların Bu digen dik kılıp ahvalların	4.Qənimət kimi aldılar mallarını; və bu dediyim tək etdilər əhvallarını.
5.Tenedin başın ayırdılar Xan kaşığa yibere birdiler	5.Bədənindən başını ayırdılar; və Xanın huzuruna göndərdilər.
6.Ötti anıng başı Xarezm sarı Mülki- pür-fıtneyi- pür-rezm sarı	6.Onun başı Xarəzm tərəfinə yollandı; fitnə və qarışıqlıq məmləkəti tərəfinə yollandı.
7.Min körüp anı bu sarı kildim Sini bu işdin vakıf kıldım	7.Mən onu görüb bu tərəfə gəldim; və səni bu işdən xəbərdar etdim.
8.Didim ey kasıdı- ferxunde-xaber Xoş-xaber bol salay ağzınga şeker	8.Ey xoş xəbər qasid, xoş xəbər tap; ağzını şirin edim, dedim.
9.Şad boldum bu xaberdin bisyar Kalmadı könglüm ara hiç azar **LXXV** **Xusrev şahnıng başı Xarezmğa yitkeni**	9.Bu xəbərdən çox şad oldum; və könlümdə heç üzüntü qalmadı. **LXXV** **Xosrov şahın başının Xarəzmə yetişməsi**
10.Çün anıng başı yitişti Xarezm Xan didi kim ki kılur bizge rezm	10.Onun başı Xarəzmə yetişdikdə ;Xan belə dedi: “Bizimlə kim savaşarsa,

1.Bil ki axir başı mundak kisilür Yolçılar atı yanıdın asılur	1. Bilin ki, sonda başı bunun tək kəsilər; və yolçunun atı yanından asılar.
2.Çın Sufiğa aytıngız bilsün Öz başınıng yarağını kılsun	2.Çın Sufiyə söyləyin, bilsin; və öz başının çarəsini görsün”.
3.Çın Sufiğa çü bu sözler yetti Türkmen cehli bile ayıttı	3.Bu sözlər Çın Sufinin qulağına çatdıqda; Türkmən cəhaləti ilə söylədi.
4.Her ne başımğa yazıptur takdir Körmeyin anı manga yok tedbir	4.“ Alnıma hər nə yazıbsa təqdir; onu görməkdən yoxdur başqa tədbir.
5.Ta başım bar uruş kılğumdur Xanğa bisyar turuş kılğumdur	5.Başım sağ olduqca savaşacağam; və Xana hələ çox xidmət edəcəyəm”.
6.Çün bu sözlerni didi Çın Sufi Cehl sarı darıdı Çın Sufi	6.Çın Sufi bu sözləri; söylədikdə cəhalətə düşdü.
7.Xan yene eyledi ilge ferman Kim uruş fikrin itingiz yeksan	7.Xan yenə sadəcə savaşı düşünün deyə; xalqa fərman buyurdu.
8.Uşbu sa'atğaça kim Xusrev Şah Baş koyup il ulusı boldı tebah	8.Bu saata qədər Xosrov Şahın yoluna; baş qoyan xalqı zaye oldu.
9.Köp uruş eylep idi Çın Sufi İlge yitip idi laf u lufi **LXXVI** **Çın Sufining şebixun çıkkanı** 10.Bir uruşı ol idi kim nagah Tün yarımında boluban gümrah	9.Çın Sufi çox vuruşmuş idi; və xalqa sözləri yetişmiş idi. **LXXVI** **Çın Sufinin gecə basqınına çıxması** 10.Onun bir vuruşu bu idi ki ;anidən gecə yarısında yolunu azıb;
11.Xan sipahığa şebixun urdı Özini il içige yitkürdi	11.Xan əsgərinə basqın etdi; və özünü xalqın içinə atdı.

1.Yaxşılar bardı, kökeltaş anda Eyledi öz işini faş anda	1.Yaxşılar getdi, süd qardaşı orada; faş etdi öz işini orada.
2.Yusuf atlık idi Nayman ilidin 01 kökeltaş idi Xan ilidin	2.Nayman ölkəsindən Yusif adlı biri idi; və xan soyundan da süd qardaşı idi.
3.Özge Naymanları hem bar irdi Büçük ol tünde anga yar irdi	3.Başqa Naymanlar da var idi; Büçük o gecə ona yar idi.
4.Nur Muhammed inisi hem bisyar Boldı ol tün içide kar-güzar	4.Kiçik qardaşı Nur Məhəmməd; o gecədə çox işlər gördü.
5.Kim ki köründi alarnıng közige Urdılar ok közige ya yüzige	5.Gözlərinə kim göründüsə; gözlərinə, yaxud üzlərinə ox vurdular.
6.Köp kişilerni yıka urdılar Xandak içide tıka urdılar	6.Çox adamı yaxdılar; və xəndək içinə tıxdılar.
LXXVII **Çın Sufi kurğanıdın çıkıp taşkarı uruş kılğanı**	**LXXVII** **Çın Sufinin kurqanından çıxıb çöldə vuruşması**
7.Bir uruşı bu ki xanı- devran Atlanıp irdi vü ikki sultan	7.Bir vuruşu bu idi ki, Xanı- dövran; atlanmış idi və iki sultan ,
8.Kaçu bağlarğa heves-nak idiler 01 sebebdin yakağa darıdılar	8.Qaçaraq bağlara yetişməyə həvəsli idilər; və o səbəbdən sahilə sığındılar.
9.Barça bigler takı barıp idiler Xan bile yakağa darıp idiler	9.Bütün bəylər də Xanla; sahilə toplaşmışdılar.
10.Kim çıka kildi özi Çın Sufi Öz işin kıldı özi Çın Sufi	10.Çın Sufi, özü çıxıb gəldi; və özü öz başına iş açdı.

1.İkki ming çağlı yayağ allıda Barça a'yanı- Adağ allıda	1.(Türkmənlərin) önündə iki min piyada vardı; və əyanların hamısı sahil önündə idi.
2.Demleşip barçaları sürdiler Mulcar üstiğe yetip turdılar	2.Hamısı dinlənib digərlərini irəliyə doğru sürdülər; və əsgərin toplanma yerinə yetişib durdular.
3.01 kilişni körüben yaxşı yaman Boluban cibe bilen ser-gerdan	3.Yaxşı-yaman (hər kəs) o gəlişi görüb; silahlarıyla başları dönmüş olaraq,
4.Her niçük bolsa yığıldılar xalk Anıng utrusığa kildiler xalk	4.Xalq necə olur-olsun, toplandılar; və onun qarşısına gəldilər.
5.Yüzige ok atışa turdılar Oklarını anga yitkürdiler	5.Üzünə ox atmağa başladılar; və oxlarını ona çatdırdılar.
6.Bar idi ol arada yav imgen Eyledi özini ğarkı- cevşen	6.Orada düşmən və əziyyət var idi; və özü zirehə büründü.
7.Yügürüp barça kişidin ozdı Barça ilge işini körgüzdi	7.Yüyürüb hər kəsi keçdi; və bütün xalqa işini göstərdi.
8.Her kişining başığa saldı kılıç Yene birning kaşığa saldı kılıç	8.Hər kəsin başına qılınc çaldı; və yenə birinin qaşına qılınc çaldı.
9.Kim bir ok darıdı anıng közige Kan yügürdi basa köz ü yüzige	9.Onun gözünə bir ox dəydiyi zaman; gözünə və üzünə qan fışqırdı.
10.Türkmenler basa yügrüştiler Onça merdek anga yapuştılar	10.Türkmənlər sonra at qoşdurdu; və on nəfər gənc adam onu yaxaladı.
11.Südrep iltürde anı eylep iza Çaptı başı üze Şeyxim Mirza	11.Sürüb apardıqda ona əziyyət verib; Şeyxim Mirzə başı üzərinə səyirtdi.
12.Kim xuban irdi Şibani Xanğa Hem karındaş her nik sultanğa	12.Şeybani Xanın sevimlisi idi və həm qardaş idi; həm də hər baxımdan yaxşı biri idi.
13. Çapıp bir niceni kıldı adem Eyledi tiğ ile kullarnı kalem	13.O, at qoşdurub bir neçəsini yox etdi; və qılıncla qollarını parça-parça etdi.

1.Türkmenler katıdın kaçtılar Yüzige feth gülin açtılar	1.Türkmənlər önündən qaçdılar; və üzünə fəth gülünü açdılar.
2.Yıraban miğfer ile cevşenni O1 xalas eyledi yav imgenni	2.Dəbilqə ilə zirehi uzaqlaşdırıb; düşmən əziyyətini bərtərəf etdi.
3.Angaça iş başığa xan yitti Öz kolığa basa sultan yitti	3.O zamana qədər Xan işin üstünə yetişdi; və sonra Sultan öz qoluna (adamlarına) yetişdi.
4.Xan özi çattı alarğa utru Yaxşılar çaptı uşol kün asru	4.Xan, onlara qarşı özü çapıb getdi; və o gün çox gözəllər ələ keçirdi.
5.Niçe cahilni atıban urdı Nusret ü feth semendin sürdi	5.Nə qədər cahili ox ataraq vurdu; zəfər və fəth atını sürdü.
6.Xannı ol nev' körüp yaxşı yaman Kıldılar barça celadetni 'ayan	6.Xanı o şəkildə görüb; yaxşı-yaman (hər kəs) bütün şücaətlərini göstərdilər.
7.Töktiler oknı yağınıng başığa Yörüdiler bayağınıng başığa	7.Düşmənin başına oxu tökdülər; və digərlərinin üzərinə yürüdülər.
8.Çün hücum eyledi İslam ili Tartınıp turdı basa xasm ili	8.Müsəlmanlar hücum edincə; düşmənlər geri çəkildilər.
9.Çın Sufi bile Adağ ili tamam Yanıban xandak ara tuttı makam	9.Çın Sufi ilə Adağ (Əndican) xalqı tamam; hamısı dönüb xəndəkdə yerləşdi tamam.
10.Südrelip şehrğa kirdi özi Vadiyi- kahrğa kirdi özi	10.Atın sürüb şəhərə girdi özü; Sanki qəhr vadisinə girdi özü.
11.Türkmening kol ayağı barça Burnı vü ağzı dudağı barça	11.Türkmənin əl və ayaqları bütün; burnu, ağzı və dodağı bütün;
12.Hem kılıç birle çapılıp irdi Kanları yirge saçılıp irdi	12.Həm qılıncla parçalanmışdı; və qanları yerə saçılmışdı.
13.Hem bolup irdiler okdın efğar Yandılar barçaları kal'ağa zar	13.Həm oxdan yaralanmış idilər; hamısı inləyərək qalaya döndülər.

1.Köp kişisi takı ol kün öldi Dige-sin kim Adak ölgün boldı	1.Çox adamı da o gün öldü; sanasan ki Adak (Əndican) ölmüş oldu.
2.Çün alar kal'a sarı yandılar Hasret otı bile örtendiler	2.Onlar qala tərəfə döndükləri vaxt; həsrət odu ilə yanıb qovruldular.
3.Xan takı ordağa tüşti xoş-hal Kılıban xasmnı andak pamal	3.Xan da düşməni o şəkildə zəlil edib; xoşhal olaraq iqamətgahına gəldi.
4.Çün sabah oldı yığıldı bigler Xan işiki sarı kildi bigler	4.Sabah olduqda bəylər toplandı; və bəylər Xanın iqamətgahına doğru gəldi.
5.Didiler irte kiçe cav çıkadur Çirig anga yügrüp talıkadur	5.Dedilər ki: Sabah gecə düşmən çıxacaqdır; və əsgər ona doğru qoşuşub qatılacaqdır.
6.Çün uruş kal'ağa layık irmes Kişimiz kal'a içige kirmes	6.Savaş qalaya layiq olmadığı üçün; adam (lar)ımız qalanın içinə girməz.
7.Layık oldur ki barı il yığılıp Kal'anıng devriğa fi'l-hal kilip	7.Uyğunu budur ki, bütün xalq toplanıb; qalanın dərhal ətrafına gələrək;
8.Barça tuşluk tuşıdın tam urup Özlerining yirmi barça körüp	8.Hər kəs hər yerdən divara çıxıb; özlərinin yerini tamam bilərək;
9.Nazenin kal'ayi östürgeyler Tınçlık 'alemini körgeyler	9.Nazik divarlı qala inşa edəcəklər; və rahatlıq aləmini görəcəklər.
10.Bu kingeş çünki arağa kildi Xan dağı uş-munga ferman kıldı	10.Bu şəkildə məşvərət eduildiyi üçün; Xan da buna fərman etdi.
11.Yene bir kal'a bina kıldılar Xasm derdiğa deva kıldılar	11.Yenə bir qala bina etdilər; və düşmənin dərdinə dəva etdilər.
12.Kal'ayi çünki kopardı leşker Özge tınç oltura bardı leşker	12.Qala çox əsgəri topladığı üçün; iç rahatlığı ilə oturmağa başladılar.

1.Köçler birle sağınlar kildi Kal'adın xalk temaşa kıldı	1.Köçlərlə qoyunlar gəldi; və xalq qaladan tamaşa etdi.
2.Taşkarı boldı firavan ni'met İçkeri boldı firavan zahmet	2.Çöldə nemət bol oldu; içəridə zəhmət artdı.
3.Yaz açıldı vü bahar oldı yene Süt ile barça çirig toldı yene	3.Yaz gəldi və yenə bahar oldu; və yenə südlə bütün əsgər doldu.
4.Atka ot boldı vü ilge ayran İçkeri bar idiler il hayran	4.Ata ot oldu, xalqa da ayran; və qala adamları bu işə qaldı heyran.
5.Hiç yandın yok alarğa ümmid Mihneti tüşti alarğa cavid	5.Heç yandan onlara ümid yoxdu; Möhnət onları dərindən üzdü.
6.Yığılıp Çın Sufiğa bardılar Yığlaban bir niçe yalbardılar	6.Yığışıb Çin Sufiyə getdilər;və ağlayaraq çox yalvardılar.
7.Didiler aç bolup-biz niteli Derd ü ğam birle tolup-biz niteli	7.Dedilər ki: Ac qaldıq, nə edək; dərd və qəmlə dolduq, nə edək?
8.Altı ay boldı ki kurğan içide Bar bizing mihnetimiz can içide	8.Kurqan içində qalmağımız altı ay oldu;canımız içində sıxıntı var.
9.Çün bu sözni didiler ol fukara Kılıp anıng kaşıda vaveyla	9.O fəqirlər bu sözü söyləyib; onun qarşısında fəryada başladılar.
10.Kahr itip bir niçesin öltürdi Vehmdin cerli ulus dik turdı	10.Qəhr edərək bir neçəsini öldürdü; və qorxudan lağımdakı xalq səs çıxarmadı.
11.Özge kurğanda öle başladı il İt itige öküle başladı il	11.Xalq digər kurqanda ölməyə başladı; və xalq it ətinə tamah saldı.

1.İşek ü it iti daru boldı Devr kurğanda bu tavr ivrüldi	1.Eşşək və it əti dərman oldu; zaman kurqanda bu şəkildə keçdi.
2.Mu'temed yaxşı kişiler didiler Kim xalayık itini hem yidiler	2.Mötəbər yaxşı adamlar insanların; adam əti də yediklərini söylədilər.
3.İkki ay xalk öle kaldılar Lale dik barça sola kaldılar	3.İki ay xalq ölüb qaldı; və lalə kimi tamam soldu.
4.Çın Sufi çün munı kördi naçar Didi aç ilge bu kurğandın bar	4.Çın Sufi naçar qalıb bunu gördüyü zaman; ac xalqa bu kurqandan get, dedi.
5.Çün bu sözlerni didi ol cahil Boldı maksud ol ilge hasıl	5.O cahil bu sözləri söylədikdə; o xalqın istəyi hasil oldu.
6.Atlanıp kapğada özi turdı Kal'adın aç ulusnı sürdi	6.Atlanıp özü qapıda durdu; və ac ulusu qaladan sürdü.
7.İkki üç ming kişi çıktı andın Şehri- Xarezm digen kurğandın	7.Oradan, Xarəzm şəhəri deyilən kurqandan; iki- üç min adam çıxdı.
8.Xan körüp ol kişilerni ol tavr Didi kim ötti bu il canığa cevr	8.Xan o adamları bu şəkildə görüb belə dedi;: Zulüm, bu xalqın canına keçdi.
9.Biringiz aş bularğa bisyar Eyleng esbablarını tayyar	9.Bunlara çox yemək verin; və ehtiyaçlarını ödəyin.
10.İl çü xan merhametin kördiler Xanğa tahmid kıla turdılar	10.Xalq Xanın mərhəmətini gördükləri üçün; Xana həmd-səna etməyə başladılar.
11.Kal'adın dağı tüşe başladı il Özlerin xan sarı ok taşladı il	11.Qaladan da adamlar çıxmağa başladılar; və dərhal Xanın yolunu tutdular.

1.Hem Hezaresb ili baktılar 'Ayşnıng meş'alesin yaktılar	1.Həm Hezarəsb xalqı baxdılar; və yaşamağın məşəlini yaxdılar.
2.Hem kirip Xayuk ulusı xanğa Sundılar başlarını fermanğa	2.Xayuk ulusu da Xanın buyruğuna girib; fərmana başlarını əydilər.
3.Gerçi bar irdi ferağat xanğa Gerçi yar irdi ferağat xanğa	3.Hərçənd Xan fərağat içində var idi; hərçənd fərağat Xana yar idi.
4.Lik bisyar ıssığ irdi hava Duzaxi eylep idi anı Xuda	4.Lakin hava çox isti idi; və Allah onu bir cəhənnəm eyləmiş idi.
5.Peşşesi bar idi asru bisyar Nişidin barça xalayık efğar	5.Çox ağcaqanad var idi; və iynəsindən bütün insanlar yaralanmış idi.
6.Peşşesi her biri bir zenburi Ünleri zemzemeyi- tanburi	6.Ağcaqanadın hər biri bir arı kimi idi; və vızıltısı bir tənbur nəğməsi idi.
7.Kimde kim yok idi peşşe-xane Peşşe derdidin idi divane	7.Koması, daxması olmayan kimsə; ağcaqanadın dərdindən divanə olmuşdu.
8.Peşşesidin il idiler bimar Kövekendin basa atlar efğar	8.Ağcaqanaddan xalq xəstə idi; və göy ağcaqanaddan da atlar yaralı idi.
9.Boldılar xalk besi bi-takat Kürdiler peşşedin asru zahmet	9.Adamlar çox taqətsiz oldular; və ağcaqanaddan çox əziyyət gördülər.
10.Didiler kalmadı hali imdi Uruş eylerge mecali imdi	10.Dedilər: bir hal qalmadı indi; vuruşmaq üçün bir macal qalmadı indi.
11.'Arz itip xanğa bu sözni barı il Koydılar rezmğa yüzni barı il	11.Bütün xalq bu sözü ərz edib öz Xanına; hamısı üz qoydu (yönəldi) döyüş meydanına.

1.Xan didi çün uruş eyler bolduk Kal'anıng tigresige ivrüldük	1.Xan dedi: “Vuruşacağımız üçün; qalanın ətrafını sardıq,
2.Yanmasun üç kiçe kündüzge-çe il Suna tursun basa kurğan sarı il	2.Xalq üç gecə, üç gündüz geri dönməsin; və xalq sonra kurqan tərəfinə yönələrək dursun!
3.Balta vü kergi bile barsunlar Katlanıp Tingrige yalbarsunlar	3.Balta və kərki ilə getsinlər; və cəhd edib Tanrıya yalvarsınlar!
4.Şatuluk şatusın alıp barsun Turasın allığa salıp barsun	4.Nərdivanı olan nərdivanını alıb getsin; və qalxanını önünə salıb getsin”!
5.Çün bu hükm eyledi Xanı-a'zam Boldı dilgir xalayık xurrem	5.Uca Xan bu fərmanı buyurduğu vaxt; dilgir insanlar xürrəm oldular.
6.Tang başıda barı yügrüştiler Yügrüşüp kal'ağa yapuştılar	6.Sabahın ilk saatlarında hamısı qoşuşdular; qoşuşaraq qalaya yaxınlaşdılar (dibinə çatdılar).
7.Kirdi xandaknıng içige özi Xan Yörüdi xalk bile her sultan	7. Özü xəndəyin içinə girdi Xan; və xalqla bərabər yürüdü hər sultan.
8.Kal'anıng tamların kavladılar Balta vü kergi bile havladılar	8.Qalanın divarlarını qazdılar; balta və kərki ilə bağırıb-çağırdılar.
9.Şahzade Timür itkeç cevlan Nökeri kal'anı kıldı viran	9.Şahzadə Timur dolanınca; adamları qalanı xarabaya çevirdi.
10.Ok atım yirni bozup saldılar Şadyane kügini çaldılar	10.Ox atım yerini alt-üst etdilər; və şadlıq təbilini çaldılar.
11.Xusrevi- 'afiyet-endiş Belki şahenşeh derviş 'Ubeyd	11.Sağlığı düşünən padşah Ubeyd; və bəlkə də şahlar şahı dərviş Ubeyd,

1.Özi başlap çirigni kildi Kılur işin basa özi kıldı	1.Əsgərə özü komanda edib gəldi; və edəcəyi işini sonra özü gördü.
2.Ong kolıda Urus irdi serdar Almaçuk hem anga bar irdi yar	2.Sağ qolunda komandan Urus idi; və Almaçuq da ona dost idi.
3.Başlaban sol kolı itti cevlan Pehlivan Ak Muhammed Oğlan	3.Pəhləvan Ağ Məhəmməd Oğlan; sol qolun başına keçib,
4.Yasadı yanıda Şeyxim Mirza Ol dağı eyledi asru ğavğa	4.Yanında Şeyxim Mirzə səf qurdu; və o da çox vuruşdu.
5.Bozdılar tamını tuşluk tuşıdın Kılmayın vehm anıng uruşıdın	5.Onun vuruşmağından qorxmadan; divarını hər tərəfdən yıxdılar.
6.Xan özi xandak içinde mesken Tuttı vü kıldı uşol yerni vatan	6.O Xan xəndək içində etdi məskən; və oranı etdi özünə vətən.
7.Can Vefa ong kolıda cevlan-saz Eyledi canı bile rezm ağaz	7.Can Vəfa, sağ qolunda hərəkət etdi; canla-başla döyüşə başladı.
8.kolıda yasanıp kildi Köpek Tingrisige tayanıp kildi Köpek	8.Sol qolunda tərtibat alıb; Tanrısına da güvənərək Köpək gəldi.
9.Ong sol bigleri barça hasıl Tuttılar xandak üçünde menzil	9.Sağ, sol bəyləri daim; xəndək içində mənzil tutdular.
10.Şam bolğunça uruş kıldılar Şam bolğaç barı yığrıldılar	10.Axşama qədər vuruşdular; və axşam olunca hamısı toplandılar.
11.Çın Sufi tınmadı özi bir dem Eyledi raxnelerin müstahkem	11.Çın Sufi, özü bir an dincəlmədi; və yarıqları möhkəm etdi.

1.Kirgeli koymadı Xan leşkerini Yaralığ eyledi ol ekserini	1.Xan girməsinə izin vermədi əsgərini; və o yaraladı onların əksərini.
2.Lik xandakdın özi çıkmadı Xan Xan dağı anda idi hem sultan	2.Lakin özü xəndəkdən çıxmadı Xan; orada idi Xan və Sultan.
3.Keç kurun hem yakıban meş'aleler Tüzdiler rezm üçün silsileler	3.Axşam da məşəllər yandırıb; vuruş üçün səflər hazırladılar.
4.Xasm birle aytışa turdılar Ta seher nevbetini urdılar	4.Səhər növbət təbilini; vuruncaya qədər düşmənlə atışdılar.
5.Hasıla ol kiçe kündüz ol xan Turdı xandak ara eylep cevlan	5.Nəticədə o Xan gecə və gündüz; xəndəkdə dolanıb durdu.
6.Çirigi dağı yana almadılar Rezmde bir biridin kalmadılar	6.Əsgərləri də geri dönmədilər; və döyüşdə bir-birindən geri qalmadılar.
7.Niçe kim ceng ü cidal eylediler Niçe kim harb ü kıtal eylediler	7.O qədər çox cəng və cidal eylədilər; o qədər çox hərb və qətl eylədilər.
8.Boldura almadılar rezm bile Kişi nitsün basa Xarezm bile	8.Adam bundan artıq Xarəzmlə nə etsin!; Savaşdan başqa çarə tapa bilmədilər.
9.Akıbet Xanğa darıdı bir ok Soya ötti basa kaşığa yavuk	9.Sonunda Xana bir ox isabət etdi; və sonra qaşına yaxın sıyıraraq keçdi.
10.Nazenin 'arızığa aktı kan Boldı gül gül ğazabıdın ol xan	10.Gözəl yanağına qan axdı; və Xan qəzəbindən qızardı.
11.Cidd ü cehd eyledi bisyar amma Birmedi kal'anı ol vakt Xuda	11.Çox cəhd edib çalışdığı halda; Allah o zaman qalanı (almasına izin) vermədi.

1.Demğa mevkuf idi kal'a işi Lik bilmes idi ol demni kişi	1.Qalanın alınması işi zamana bağlı idi; lakin kimsə o zamanı bilməz idi.
2.Üç kiçe kündüz ötkendin song Yandı Xan u songıdın sol bile ong	2.Üç gecə-gündüz keçdikdən sonra; Xan və arxasından sol ilə sağ (qollar) geri döndü.
3.Barça il koşları bardılar Barça konuşlarığa bardılar	3.Bütün xalq ailəsinə qovuşdu; və hamısı evlərinə getdi.
4.Gerçi alınmadı ol dem kurğan Lik Xan kahrıdın oldı viran	4.Hərçənd o zaman alınmadı kurqan; amma Xan qəhrindən oldu viran.
5.İli bisyar tüşe başladılar Cibelikler boynı taşladılar	5.Adamları çoxluca qaladan çıxmağa başladılar; və zirehlilər zirehlərini çıxardılar.
6.Didiler kalmadı azuk asla Boldı Çın Sufi azuksız rüsva	6.Dedilər: Heç azuqə qalmadı; və Çın Sufi azuqəsiz rüsvay oldu.
7.Ne kara bar bu sa'at ne tavar Kalmadı kal'a içinde can-dar	7.Bu əsnada nə bir qaraltı (insan), nə də heyvan var idi; və qala içində nə də bir canlı var idi.
8.Yidiler yaşğına oğlanlarnı Cudın kutkarıban canlarnı	8.Aclıqdan canlarını qurtarıb; körpə balalarını yedilər.
9.Özge bisyar tüşüp kurğandın Taptılar lutf u 'inayet Xandın	9.Kurqandan çoxu ayrılıb; Xanın lütf və inayətinə qovuşdular.
10.Yene bir ay bu yanglığ ötti Çın Sufi kal'anı muhkem tuttı	10.Yenə bir ay bu şəkildə keçdi; və Çın Sufi qalanı möhkəm etdi.
11.Bir seher xanı- velayet-pişe Eyledi kal'a işin endişe	11.Bir səhər o vəlayət sahibi (vəlilik payəsi olan Xan); qala işi üçün əndişə etdi.

1.Didi kim vakt boluptur imdi Çın Sufi kanı toluptur imdi	1. Dedi ki: “Gəlibdir indi zamanı; və dolubdur Çın Sufinin indi qanı”.
2.Cer yörütti ki yasansun leşker Kim irür yaxşı zaman vaktı- seher	2.Əsgər hazırlansın, səhər vaxtı; tam zamanıdır deyə xəbər saldı.
3.Çün yörütti çerini leşker ara Xanı- adil dili- leşker ara	3.Ədalətli Xan, əsgər arasında; əsgərin könlündə xəbərini saldıqda,
4.Boldılar barça mükemmel fi'l-hal Kal`anı eylegeli dip pamal	4.Hamısı dərhal qalanı ayaqlar; altına alaq, deyərək hazırlaşdılar.
5.Yasanıp kildi özi xanı-dilir Eyledi hamle uşol nev ki şir	5.Cəsur Xanın özü də hazırlaşıb gəldi; və aslan kimi həmlə etdi.
6.Boldı sultanları hem cevlan-saz Boldı oğlanları hem cevlan-saz	6.Sultanları da, oğlanları da; hərəkətə gəldilər.
7.Pehlivanlar koyuban şatunı Sakladılar barısı kapunı	7.Pəhləvanlar nərdivanı qoyub; hamısı qapını qorudular.
8.Seher ok kal'a üze mindiler Miniben kal'a üze tındılar	8.Səhər vaxtı dərhal qala üzərinə çıxdılar; və çıxıb qala üzərində yerləşdilər.
9.Türkmenler uruşa almadılar Xan kaşında turuşa almadılar	9.Türkmənlər vuruşa bilmədilər; Xan qarşısında dura bilmədilər.
10.Lik nusret kiliben Xan sarı Türkmen münhezim oldı barı	10.Lakin Xan tərəfinə Allahın yardımı yetişib; Türkmənin hamısı darmadağın oldu.
11.Bir niçe çapkulaşıp turdılar Bir niçe atkulaşıp turdılar	11.Bir müddət at qoşdurdular; və bir neçəsi ox atıb durdular.

1.Çın Sufi erk içinde ğafil Cehlning badesidin la-ya'kıl	1.Çın Sufi qala içində qafil idi; və cəhalət şərabından dalğın idi.
2.Süren üni bile boldı bidar Kördi canı ara yüz ming azar	2.Sürən (savaş nərəsi) səsi ilə özünə gəldi; və canında yüz min əziyyət gördü.
3.Atlanıp çıktı uruş eyler üçün Katlanıp çıktı uruş eyler üçün	3.Vuruşmaq üçün atlanıb çıxdı; savaşmaq üçün əziyyətə qatlanaıb çıxdı.
4.Lik ol vakt bizning il bisyar Türkmenni kılıp irdiler zar	4.Lakin o zaman bizim xalqımız; Türkmənə çox əziyyətlər vermişdi.
5.Barçadın burna Timür Xan oğlı Hazreti- xannıng sultan oğlı	5.Hamısından öncə Timur Xan oğlu; Xan həzrətlərinin sultan oğlu,
6.Kolını kal`ağa salıp irdi Belki ol kal`anı alıp irdi	6.Qolunu (birliklərini) qalaya salmış idi; və bəlkə o qalanı almış idi.
7.Çın Sufi çün bu 'alala kördi Taşkı kurğanda bu ğavğa kördi	7.Çın Sufi bu bağırtını eşidincə; kurqanın çölündəki qovğanı gördü.
8.Didi erk içre salay özümni Körsetey erk ara bu yüzümni	8.Dedi: “Özümü iç qalaya atım; və qalada bu üzümü göstərim”.
9.Kaytıp erk sarı barğanda Türkmen kavmığa yalbarğanda	9.Geri dönüb qalaya vardığı vaxt; və Türkmən qövmünə yalvardığı vaxt,
10.Kiçkesige atıban urdı birev Anı ol halğa yitkürdi birev	10.Biri kürəyinə ox atıb vurdu; və onu o hala gətirdi.
11.Atıdin uçtı vü yırap kitti Yıradı lik yiriğe yitti	11.Atından uçdu (düşdü) və uzaqlaşıb getdi; uzaqlaşdı, lakin yerinə getdi (öldü).

1.Çın Şüfi işi çü andak boldı Şehri- Xarezm çirigdin toldı	1.Çın Sufinin işi belə olunca; Xarəzm şəhəri əsgərlə doldu.
2.Kal'a çün Özbek ile toldı tamam Türkmen yüzi kara boldı tamam	2.Qala özbəklə doldu tamam ; Türkmənin üzü qaraldı tamam (məğlub oldu).
3.Kırdılar barçasını it yanglığ Kaysı engsiz idi kaysı englığ	3.Bəzisi anlayışsız, bəzisi anlayışlı olan; hamısını it kimi qırdılar.
4.Türkmendin çi sığaru çi kibar Kalmadı kal'a içinde deyyar	4. Türkmənlərdən kiçik ya böyük; Qala içində heç kimsə qalmadı.
5.Şadyane çalıngız didi Xan Şadyane bile toldı devran	5. Şadlıqla çalın, dedi Xan; və şadlıqla doldu dövran.
6.Xan aman birdi ra'iyyetlerğa Uçradılar barı devletlerğa	6.Xan xalqa aman verdi; və hamısı mal-dövlətə qovuşdu.
7.Xan uşol kal'anı alğan sa'at Bar idi xalkka vakti- rahat	7.Xan o qalanı aldığı saat; xalq rahatlığa qovuşdu.
8.Subhı- adine zuhur itti bu feth Közgüdin zengni dür itti bu feth	8.Bu fəth cuma sabahı zühur etdi; və bu fəth aynadan pası uzaq etdi.
9.Yitkürey 'arzğa sözni mücmel Bar idi şehri- rebi'ü'l-evvel	9.Dünyaya sözü qısa və əsaslı yetirək; (hadisə) ilkbahar ayı(nda) idi(rəbiüləvvəl).
10.Hem yigirmi bir idi ol aydın Yayılıp irdi cihanğa aydın	10.Eyni zamanda ayın yirmi biri idi; və aydınlıq cahana yayılmış idi.
11.Hazreti- xan atası Xan Ebu'l- xayr Eylegendür basa Xarezmni seyr	11.Həzrəti-Xanın babası Xan Əbu'l- xeyr; bir vaxt bütün Xarəzmi etmişdi seyr.

1.Çün bu Xarezmğa kol salğandur Uşbu ay ıçre kilip alğandur	1.Bu Xarəzmə əl atdığı üçün; bu ay içində gəlib almışdır.
2.Bar imiş aydın ay pak-zamir Ol mahal dağı yigirmi dağı bir	2.O səbəbdən ey mayəsi pak olan; o zaman (ayın) iyirmi biri idi.
3.Subhı adine kirip şehrğa Xan Xutbesin şol kün okumış devran	3.Cuma sabahı Xan şəhərə girib; xutbəsini o gün oxumuş.
4.Allah Allah ni 'aceb işdür bu Uşbu iş asru 'acebdür asru	4.Allah Allah, bu nə əcayib işdir; və bu çox təəccüblü şeydir.
5.Çün Xuda birdi bu nusretni anga Hem-nişin kıldı sa'adetni anga	5.Allah ona bu zəfəri verincə; onu səadətə də qovuşdurdu.
6.Özi taxtı sarı kildi xurrem Köngli Xarezm sarıdın biğam	6.Özü taxtına doğru gəldi xürrəm; könlü Xarəzmdən ötrü oldu biqəm.
7.Saldı Xarezmğa konqratların Çıkarıp il içide atların	7.Xalq içində adlarını çıxarıb (məşhur edib); Konqratları Xarəzmə göndərdi.
8.Özi çün devlet ile tüşti Buxar Eyledi ilge mürüvvet izhar	8.Özü dövlət ilə Buxaraya gəldi; və xalqa mürüvvət göstərdi.
9.Dostnıng könglini xoş-hal itti Xasmning başını pamal itti	9.Dostun könlünü xoşhal etdi; və düşmənin başını ayaqlar altına aldı.
LXXVIII **Bi-niyaz padişah dergahıda niyaz yüzidin münacat kılmak ve Hazreti -İmamü'z-zaman devletining ruz-efzunlığın tilemek**	**LXXVIII** **Biniyaz padşah dərgahında niyaz üzündən münacat qılmaq və Zamanın İmamı həzrətlərinin dövlətinin uzun ömürlü olmasını diləmək**

1.Ey zafer yolını açkan Tingrim Şadlık eşikini saçkan Tingrim	1.Ey zəfər yolunu açan Tanrım. Şadlıq qapısını açan (sevinç qapısı vəsiləsini verən) Tanrım;
2.Xanğa çün munça 'inayet kıldıng Xatırın munça ri'ayet kıldıng	2.Xana bu qədər inayət etdiyin üçün; könlünü bu qədər qoruduğun üçün;
3.Eyleding lutf anga Türkistannı Ya'nı kim Yessi bile Savrannı	3.Ona lütf etdin Türküstanı; yəni Yessi ilə Savranı!
4.Xace Ahmed Yeseviğa anı Eyleding hemdem ü yarı- canı	4.Onu Xoca Əhməd Yesəviyə həmdəm; və bir can dostu eylədin.
5.Kiltürüben anı Türkistandın Xatırın cem' kılıp ol yandın	5.Onu Türküstandan gətirib; o tərəfdən könlünü topladın (huzura qovuşdurdun).
6.Kıldıng eltaf Semerkand u Buxar Birding ol xanğa bu yerlerde karar	6.Səmərqənd və Buxaranı lütf edərək o Xana; onu bu yerlərdə bərqərar etdin.
7.Taşkend ilini hem lutf itting Cettening xaylını hem lutf itting	7.Daşkənd məmləkətini də lütf etdin; və Cettenin xalqını lütf etdin.
8.Andican kişverini hem birding Barça xanlardın anı ayırdıng	8.Əndican məmləkətini də verdin;və onu bütün xanlardan ayırdın (seçkin etdin).
9.Hem Hisar ilini kıldıng in'am Hem Bedexşan ara birding in'am	9.Həm Hisar elini, həm də; Bədəxşan tərəflərini ona bağışladın.
10.Bu sarı Kunduz ulusın birding Uşbu illerni anga ayırdıng	10.Bu tərəfdə Kunduz ölkəsini verdin; bütün bu ölkələri ona ayırdın.
11.İmdi Xarezmni hem birding anga Men divane ni dey imdi sanga	11.İndi də Xarəzmi verdin ona; Mən divanə indi sənə daha nə deyim?

1.Kereming birle Xorasannı hem Yezd ü Bağdad u Sifahannı hem	1.Kərəmin ilə Xorasanı da; Yəzd, Bağdad və İsfahanı da;
2.Mısr ile Şamnı birgil anga Öfkeler-min yok ise bende sanga	2.Misir ilə Şamı da ona ver; əgər verməzsən, mən qul səndən narazı qalaram.
3.Bu vilayat ki kıldım tafsil Milketingde nidür ey Hayyı- celil	3.Ey uca Allahım, açıqladığım; bu vilayətlər sənin əlində nədir ki? (hiç bir şey deyildir).
4.Tileseng şer'i- nebige revnak Munga bir barçasın ey Hazreti- Hak	4.Peyğəmbərin şəriətinin parlamasını istəsən; Ey həzrəti-Haqq, buna hamısını ver!
5. Kim özi bar şerii'at-perver Şeri'atda tarikat-güster	5.Çünki o, şəriəti qoruyandır; şəriətdə təriqət sahibidir.
6.Hem tarikatda hakikatnı bilür Hem hakikat yolıda seyr kılur	6.Həm təriqətdə həqiqəti bilir; həm də həqiqət yolunda yürür.
7.Körsetip-sin çün anga mihneti-'ömr Ömr birgil anga vü lezzeti- ömr	7. Ömrün möhnətini göstərdiyin üçün; ona ömür və ömür ləzzəti ver.
8.'ömrtemmetü'1-kitab 'ala yedi'l-'abdi'l-asım	8.Günahkar qul Qasımın əli ilə, cemaziyülevvelin (avqust) sonu,
9.Kasım fi salxı- cemaziye'l-evvel sene sitte 'aşere ve tis'a-mi'e.	9. 916-cı (miladi 1510) ildə kitab sona çatdı.

ŞƏXS ADLARI GÖSTƏRİCİSİ

Abukaç – Şeybani xanın inanılmış silahdaşlarından biri
Abulmuhsin – Teymuri xanədanının şahzadələrindən biri
Abulxayr (1412-1468) – Tarixdə köçəri özbək xanlığının banisi. Qərbi Sibir (Tura) xanı
Alaça xan – monqol xanlarından biri
Ahmed bek – Daşkənddəki monqol xanlarından biri olan Xanike xanın oğlu
Bek Tilbe – Əndican hakimi, Tənbəlin kiçik qardaşı
Nehbud – Şeybani xanın xivəli silahdaşlardan biri
Babur(1483-1530) – Zəhirəddin Məhəmməd Babur. Əndican vilayəti hakimi Ömər Şeyx Mirzənin oğlu. Cağatay dövləti şair və alimi, dövlət xadimi, sərkərdə. Əmir Teymurun nəvələrindən biri
Bavbek – Şeybani xanın bəylərindən
Baysunqur və Sultan Məsud – Teymurilər dövlətinin hökmdarlarından
Bakı Tarxan – Teymurilər dövlətinin hökmdarlarından
Bulmakarim – Səmərqənd şəhərinin şeyxül-islamı
Vali bek – Xatlan hakimi
Vamik – "Vamik və Əzra" poemasının qəhrəmanı
Davud – Peyğəmbərləşdirilən tarixi şəxsiyyət.Yəhudi dövlətinin yaradıcılarından biridir
Cahangir – Xocavənd hökmdarı
Canvəfa bey – Şeybani xanın silahdaşlarından biri
Canı bek sultan – Şeybani xanın övladlarından sərkərdə
Zunnun – Teymuri hökmdarlarından biri
Kümüş – Alaça xanın xatrunlarından biri
Küçüm sultan – Şeybanilərdən. Şeybani xan Türküstanı ona tapşırmışdı
Köpek kuşçı – Şeybani xana yaxın şəxslərdən biri
Latif Baxşi – Heratlı şair və hafiz
Mahdi sultan və Sençik sultan – Şeybani xana yaxın şəxslərdən
Mahmud sultan – Şeybani xana yaxın şəxslərdən biri
Mirza – Sultan Hüseyn Baykara (1438-1506) nəzərdə tutulur.
Molla Abdurrahim – Şeybani xanın tərəfdarlarından biri
Muhammed Salih – əsərin müəllifi, Nursaid bəyin oğlu
Muhammed Şeybani (1451-1510) Abulxeyr xanın nəvəsi. Şeybani sülalesinin banisi
Muhemmed Hüseyn – Xanike xanın kürəkəni, Uratipe hakimi
Altun – Alaça xanın çox sevdiyi xanımlarından biri
Almaçuk – Şeybani xanın sərkərdələrindən biri
Ak Muhemmed – Şeybani xanın sərkərdələrindən biri

Said Ahmed – Kunqurat qəbiləsi rəisi
Sencer – Şeybani xan bəylərindən biri
Sultan Ahmed –Teymuri mirzələrindən biri
Sultan Mahmud – Şeybani xanın kiçik qardaşı,sərkərdə
Sultanali mirza – Teymurilərdən, Səmərqənd hakimi
Tenbel – Əndican hakimi, Baburun övladlarından biri
Temür(1336-1405) – Əmir Teymur.Teymurilər dövlətinin banisi
Ömerbek – Bəlx şəhərinin hakimi
Azra – "Vamik və Azra" əsərinin qəhrəmanı, gözəl, sevgidə sədaqətli həyat yoldaşı
Urus bek – Şeybani xanın cəngavər bəylərindən biri
Fağfur – qədim şahlardan biri,bəzən Çin hökmdarı mənasında işlənmişdir
Xacə Yəhya – Səmərqənd xacələrindən biri.Əvvəl Teymurilər tərəfində olmuş, sonra Şeybanilər tərəfinə keçmişdir
Xanike xan – Babur övladlarından
Xusrev şah – teymurilərdən biri
Çingiz xan (1155-1227) – əsl adı Temuçin. Moğol imperiyasının qurucusu
Çın Sufi – Xarəzm qalasını Şeybanilərdən qəhrəmancsına müdafiə edən edən şəxs
Çalbaş – Şeybani xanın inanılmış adamlarından biri
Şeyx mürid – Şeybani xanın bahadır sərkərdələrindən biri
Şahzadə Ubeyd – Sevinçik sultanın kürəkəni
Şahmümin – Bədüzzaman mirzənin oğlu Mümin mirzə
Şahı-zaman – Sultan Hüseyn mirzənin oğlu
Usam mirza – Şeybani xana ən yaxın şəxslərdən biri
Karaçin – Şeybani xanın məmurlarından biri
Ğazibi – Şeybani xanın məmurlarından bii
Hamza Sultan, Timür sultan – Şeybani xanın yaxın adamları
Xace ğazı – manqıt qəbiləsinin rəisi. Uratipe hakimi
Cuci və Çağatay – Çingiz xanın övladları

TOPONİMLƏR GÖSTƏRİCİSİ

Andican – Özbəkistanda indiki Əndican şəhəri
Arxiyen – Əndican və Asxi şəhərləri arasında yerləşən bir yaşayış məntəqəsi
Astrabad – İranın şimal-şərqində yerləşən şəhər.İndi Qurqan adını daşıyır
Asxi – Özbəkistanda Namanqan şəhəri yaxınındakı qala
Buxara – Özbəkistanın hazırkı Buxara vilayəti və şəhəri
Belx – Əfqanıstan respublikasına aid olan qədim yaşayış məntəqələrindən biri
Varzab –Tacikistanın paytaxtı Düşənbə şəhəri yaxınlığında bir yer
Vahş – Tacikistanın Kurqantübe vilayətindən axıb keçən bir nəhr
Debusi – Səmərqənd və Buxara arasında yerləşən bir kurqan adı
Derbend – Orta Asiyada dağ adı
Dizak – hazırkı Cizak şəhəri
Ceyhun – Amu-dərya çayının keçmiş adı
İspara – Tacikistanda yerləşən şəhər
İssıkkul – Qırğızıstanda yerləşən göl
İşkamış – Bəlx və Kunduz şəghərləri arasında yerləşən qışlaq
Kendibadam – Tacikistanda şəhər
Kaspi – Xəzər dənizi
Kaşam, Bedexşan – Əfqanıstanda yerləşən yaşayış məntəqələri
Keş – Özbəkistanda indiki Şəhrisəbz
Kabil – Əfqanıstanın paytaxtı
Kat – Xarəzm şəhəri yaxınlığında yaşayış məntəqəsi
Merv – Türkmənistan respublikasında yerləşən qədim mədəniyyət mərkəzlərindən biri. İndi Bayraməli adlanır
Milkent – Səmıərqənd yaxınında yaşayış məntəqəsi
Moğolistan – Monqolustan
Aksaray – Şəhrisəbzdəki qədim qalanın adı
Razmitin – Buxara ətrafında yaşayış məntəqəsi
Saray – şəhər adı
Seripul – Səmərqənd və Buxara arasında yaşayış məntəqəsi
Sır – Sır-Dərya
Termiz – Özbəkistanda şəhər
Taşkend – Özbəkistan respublikasının paytaxtı
Turfan – Çində Sincan muxtar bölgəsində yaşayış məntəqəsi
Ürgenç – Özbəkistanın Xarəzm vilayətində şəhər
Farxor – Tacikistan Küleb vilayətində yaşayış məntəqəsi
Fərqanə – Özbəkistanda Fərqanə vilayətinin mərkəzi
Kaştut – Tacikistanda yaşayış məntəqəsi

Xavost – Özbəkistanda Xavost rayonu
Xuttelan – Tacikistanda yaşayış məntəqəsi
Xorasan – İranın şimal-şərqində vilayət. Keçmişdə Mərv vahəsi, Türkmənistan və Əfqanıstanın da bir hissəsi bu vilayətə daxil olmuşdu
Huzor – Özbəkistanın Karşı şəhəri yaxınlığında yaşayış məntəqəsi
Xace didar – Buxara yaxınınında yaşayış məntəqəsi
Xive Kat – Özbəkistanın Xarəzm vilayətinə daxil olan yaşayış məntəqələri
Xuten – Çində şəhər adı
Xocend – Tacikistanda şəhər
Çir – Özbəkistanda Çirçik çayı
Çarcu- Türkmənistan respublikasında indiki Türkmənabad şəhəri
Şaş – Daşkənd şəhərinin qədim adlarından biri
Sayram – Qazaxıstanın Çimkənd vilayətində yaşayış məntəqəsi
Yessi – Qazaxıstanda yaşayış məntəqəsi
Uratiepe – Tacikistanda şəhər
Karaköl – Özbəkistanın Buxara vilayətində yaşayış məntəqəsi
Karmana – Buxara ətrafında yaşayış məntəqəsi
Karakuş – Özbəkistan Xarəzm vilayətində yaşayış məntəqəsi
Karabağ – Azərbaycanda yaşayış məntəqəsi
Karşi – Özbəkistanda şəhər adı
Kayçığay – Bu adla tanınan dağın ətəyində salınmış yaşayış məntəqəsi
Kunduz – Əfqanıstan respublikasında yaşayış məntəqəsi
Bağlan – Əfqanıstan respublikasında yaşayış məntəqəsi
Hisar – Tacikistanın paytaxtı Düşənbə şəhəri yaxınlığında rayon adı
Kuykon – Özbəkistanda şəhər adı
Sifahan – İranda İsfahan şəhəri

MƏHƏMMƏD SALİH

ŞEYBANİNAMƏ

Çapa imzalanmış __.04.2021.
Formatı 64X90 1/16. “Tayms” qarnituru.
Ofset çap üsulu. Ofset kağızı. Həcmi 27.5 ç.v.
Sifariş № ___. Tiraj ___ nüsxə.

Naxçıvan şəhəri, Təbriz küçəsi, 1.

əcəmi
NƏŞRİYYAT-POLİQRAFİYA BİRLİYİ